CEBRÎ İCRA KANUNU TASLAĞI

GENEL GEREKÇE

I. İcra ve İflas Kanunumuzun özellikleri ve yeni bir Cebrî İcra Kanunu yapılması ihtiyacı

Hâlen yürürlükte olan 1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu esasen İsviçre'nin 1889 tarihli Para Alacaklarının Tahsili ve İflas Hakkında Federal Kanunundan iktibas yolu ile hazırlanmış olan 1929 tarihli ve 1424 sayılı İcra ve İflas Kanununun revizyona tabi tutularak yeniden kanun numarası almış olan şeklidir.

İcra ve İflas Kanunumuzun mehazı olan İsviçre'nin Para Alacaklarının Tahsili ve İflas Hakkında Federal Kanunu, diğer Avrupa ülkelerinde birbirinden ayrı düzenlenmiş icra kanunlarından ve iflas kanunlarından farklı olarak ayrıntılı bir basitleştirilmiş alacak tahsili usulü (ilamsız icra) düzenlemekte, İsviçre'deki ismini de bu usulden almaktadır. Kantonlara bölünmüş federal bir devlet olan İsviçre'de milli bir medeni usul kanunu yapılması çok gecikmiştir. Para alacaklarının tahsili konusunda yapılan federal kanuni düzenleme tatbikatın en fazla ihtiyaç duyduğu para alacaklarının tahsili konusundaki hukuki himaye ihtiyacını kısmen de olsa ülke sathında yeknesaklaştırılmıştır.

Mehaz Kanunun içinde iflas müessesesinin de düzenlenmesi ise iflas ve konkordatonun küllî karakterleri dolayısıyla bu alanlarda kanton sınırlarını aşan, federal bir düzenlemeye özellikle ihtiyaç duyulmasıyla açıklanabilir. Dar ve teknik anlamıyla icra hukukunun asıl konusunu teşkil eden "mahkeme kararlarının icrası" (ilamlı icra) müessesesi ise İcra ve İflas Kanununa İsviçre'nin Para Alacaklarının Tahsili ve İflas Hakkında Federal Kanunundan alınmamış, İsviçre metninin iktibası sırasında metne ilave edilmiş hükümlerle düzenlenmiştir.

İsviçre hukukunun bir başka özelliği; para alacaklarının tahsili usulünün gereklerini yerine getirmek için görevlendirilmiş icra ve iflas dairelerinden oluşan, federal düzeyde bir teşkilat ve bu teşkilatın faaliyetlerini denetleyen, yine federal düzeyde bir "icra tetkik mercileri" (icra mahkemeleri) teşkilatı kurmuş olmasıdır ki, bu yolla kanton düzeyindeki medeni usul hukuku ve mahkeme teşkilatı düzenlemelerine muvazi, federal düzeyde bir yapı oluşturulmuştur.

Yukarıda kısaca özetlenen ve İsviçre'nin hukuk tarihine özgü sebeplerle, o ülkenin ihtiyaçları için geliştirilmiş olan icra ve iflas hukuku düzenlemeleri, Türk hukukunda iktibas edildikten sonra, kanun koyucunun yaptığı çok sayıda müdahaleyle mehazından esaslı surette uzaklaşmıştır. Bu meyanda Türk İcra ve İflas Kanununun mehaz Kanundan ayrılması özellikle ilamsız icra alanında olmuş, yapılan kanun değişiklikleriyle hukukumuzda İsviçre'dekinden çok farklı bir itirazın kaldırılması müessesesi ortaya çıkmış; büyük ölçüde bu farklılaşma dolayısıyla, icra takibinin tarafları arasında gözetilmesi gereken menfaat dengesi, ilamsız icra takibinin kesinleşmesine kadarki aşamalarda alacaklı taraf lehine olmak üzere bozulmuştur. İlamsız icra takibinin hiçbir belgeye dayanılmadan başlatılabilmesi, ödeme emrine karşı açıkça imzaya itiraz etmeyen veya kısmi itirazını açıkça yapmayan takip borçlusunun itiraz etmemiş sayılması ve banka alacaklarının tahsili için getirilmiş olan özel hükümler bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Mehaz İsviçre Kanunu haciz yoluyla takip yanında rehnin paraya çevirmesi için de özel bir usul içermektedir. Türkiye'de ticaret hayatında sermaye piyasası aracılığıyla doğrudan finansman imkanının sınırlı olması ve banka kredilerinin de yaygın şekilde ipotek teminatına bağlanması dolayısıyla ipotek ve ipoteğin paraya çevrilmesi usulüne özel bir önem verilmiş, zaman içinde yapılan değişikliklerle Türk Kanunundaki ipoteğin paraya çevrilmesi usulü de mehaz Kanundakinden farklı bir şekil almıştır.

Kısaca, neredeyse bir asra yaklaşan ömrü süresince İcra ve İflas Kanunumuz yapılan müdahalelerle mehazdan ciddi şekilde uzaklaşarak, terim yerindeyse "millileşmiştir".

İflas hukukunun Türk uygulamasındaki yeri ise İsviçre'dekine nispetle çok sınırlı

olmuştur. Adli istatistikler de bunu göstermektedir.-Bunun sebebi, mehaz Kanunda yer alan ve tacirlere karşı yapılacak cüzi icra takibinin iflas yoluyla olması şeklinde olan emredici hükmün Türk Kanununa alınmamış olması ve adi alacaklıların uzun süren ve çoğu zaman rüçhanlı olmayan alacaklılara tasfiyede bir pay bırakmayan iflas takibine iltifat etmemeleri; rüçhanlı alacaklıların ise yine "alacaklı dostu" olarak nitelenebilecek rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibi tercih etmeleridir.

Türk İcra ve İflas Kanununun İsviçre'deki mehazından, üst üste yapılan kanun değişiklikleriyle ayrıldığı bir başka yön ise, kötü niyetli borçlular ve alacaklılarla mücadele için öngörülmüş olan cezai tazminatlar ile para cezalarıdır. Türk hukukuna ilk kez 1928 yılında eski İcra Kanununa Alman hukukundan iktibas edilerek eklenen, para alacaklarının tahsili için hızlandırılmış dava usulüne ilişkin hükümler arasında girmiş olan dava konusu alacağın en az yüzde onu oranındaki inkâr tazminatı, İcra ve İflas Kanunun hazırlanmasında itirazın iptali usulüne ait bir müessese olarak Kanuna dahil edilmiş; daha sonra itirazın kaldırılmasından başlamak üzere Kanunun başka birçok hükmüne sirayet ettirilerek ve bazı hükümlerde yüzde on nispetindeki bir para cezası ile perçinlenerek ilamsız icra sistemini cezai tazminat ve para cezalarıyla donatmıştır.

Buna bağlı olarak Türk Kanununda özellikle borçlular tarafından gerçekleştirilmesinden şikâyet edilen kötü niyetli davranışlara engel olmak için yine mehaz Kanunda karşılığı bulunmayan bir dizi ceza hükmüne yer verilmiştir.

Nihai tahlilde küllî icraya ait bir kurum olan konkordato kurumu, Türk hukuk uygulamasında 1970'li yıllara kadar fazla iltifat görmemiş; 1990'lı yıllara kadar kayda değer bir uygulama alanı bulmuş; ancak 1990'lı yıllardan başlamak üzere hukuk uygulamasının 1956 tarihli eski Türk Ticaret Kanununda anonim şirket kurulu üyelerinin görev ve yetkilerini düzenleyen hükümler arasında yer alan 324 üncü maddenin genişletici bir şekilde yorumlanarak "iflas erteleme" şeklinde isimlendirilen bir "şirket kurtarma" usulünün 2003 yılında ihdas edilmesi sonucunda ve biraz da kanun koyucunun kurumun gereklerine uygun düşmeyen müdahaleleriyle konkordato uygulamadan düşmüş; yirmi yıl kadar süren iflas erteleme dönemi ise 2018 yılında konkordatonun değişikliğe tabi tutulmuş hükümlerle modernleştirilmesi zamanına kadar sürmüştür. İsviçre hukukunun yeni konkordato hükümleri ise bir ölçüde, bütün Kıta Avrupası hukuk sistemlerini etkileyen Amerika Birleşik Devletleri İflas Kanununun 11. Bölümünü teşkil eden "Reorganization" usulünden etkilenmiştir.

Türk hukuk uygulamasının tasarrufun iptali davaları konusundaki yaklaşımı da kanun hükümlerini kötü niyetli borçlularla mücadeleyi kolaylaştıracak surette geniş yorumlamak ve bu hükümleri Türk Borçlar Kanunundaki muvazaa hükümleriyle yarışacak şekilde uygulamak yönünde olmuş; kanun koyucu yine kötü niyetli borçlularla mücadele imkânını genişletmek üzere çeşitli değişiklikler yapmış; bu meyanda ivazsız tasarruflara ve kötü niyetin ispatına ilişkin hükümlerde sonraki yıllarda Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına konu olan kesin karinelere yer vermiştir.

Mehaz Kanunla İcra ve İflas Kanunu sistemlerinin önemli bir başka farklı yönü ise, mehaz Kanunda kamu alacakları, özel hukuktan kaynaklanan alacaklarla aynı usule tabi tutulmuş olduğu hâlde, Türk hukukunda kamu alacaklarının tahsilinin aslında gayet muğlak ve uygulamada ciddi hukuka aykırılıklara yol açan özel kanunlara tabi kılınmış olmalarıdır.

Yukarıdaki hususlar dikkate alınırsa İsviçre'nin Para Alacaklarının Tahsili ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun Türk hukukuna iktibasında diğer temel kanunların iktibasında görülmeyen ölçüde güçlüklerle karşılaşıldığını ifade etmek yanlış olmaz. Bu güçlükler İcra ve İflas Kanunumuzun bir yandan İsviçre'deki mehazından farklı bir hâle gelmesine; diğer yandan da söz konusu farklılığı meydana getiren değişiklikler zaman içinde ve parça parça yapıldığı için kanun sisteminin insicamını kaybetmesine, üst ilkelerden yoksun kalmasına yol açmıştır. İcra ve İflas Kanununda bugüne kadar dördü kanun hükmünde kararnameler yoluyla olmak üzere toplam kırk bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler sırasıyla 2228, 3890, 6763, 51, 538, 1045, 2494, 3222, 3494, 4301, 4358, 4578,

4949, 5092, 5219, 5311, 5358, 5582, 6103, 6217, 6352, 6518, 6728, 6754, 6763, 7078, 7101, 7141, 7155, 7165, 7251, 7327, 7343, 7418, 7445, 7499, 7531 sayılı Kanun değişiklikleri ile 669, 673, 694, 698 sayılı KHK'larla yapılan değişikliklerdir.

İcra ve İflas Kanunumuzda yapılan değişikliklerin en kapsamlı olanları arasında İsviçreli Profesör Hans Leemann'ın hazırladığı rapor ve tadilat projesi uyarınca yapılan ve Kanunun yetmiş üç maddesini değiştiren 3890 sayılı Kanun değişikliği; 1965 yılında Kanunun yüz altmıştan fazla maddesinde yapılan, borçlu ile alacaklı arasındaki menfaat dengesini alacaklı lehine değiştiren bir özellik taşıyan 538 sayılı Kanun değişikliği; konkordato usulünün reforma tabi tutulması hakkındaki 7101 sayılı Kanun değişikliği; paraya çevirme işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasını öngören ve çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbirlerin yerine getirilmesine ilişkin yenilikler getiren 7343 sayılı Kanun değişikliği sayılabilir. Bu değişiklikler yanında 2018 yılında abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takibin hızlandırılmasını amaçlayan 7155 sayılı Kanun da kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Kanun koyucu Cumhuriyetin ilk yıllarında bazı değişiklik ve ilavelerle Kıta Avrupası kanunlarından iktibas edilen temel kanunlarımızı 2002 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunundan başlamak üzere revizyona tabi tutarak yeni kanun numaralarıyla yeniden kanunlaştırmıştır. Bu suretle Türk Ceza Kanunu ve Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunu 2004, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu 2011 yıllarında zamanın ihtiyaçlarına göre yenilenmiş bulunmaktadır. İcra ve İflas Kanunu bu yenileme hareketinin dışında bırakılamazdı. Aynı ilkelere tabi olarak hazırlanan Cebrî İcra Kanunu, İcra ve İflas Kanunumuzun yerini almak üzere bu revizyon çalışmasının son halkasını oluşturmaktadır.

Medeni usul hukuku ile icra ve iflas hukuku, hukuki himaye sisteminin birbirinden ayrılmaz unsurlarıdır. Medeni usul hukuku alanında 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun yürürlükte olduğu dönemde bu kanunun yeni baştan düzenlenmesi için her biri kapsamlı komisyon çalışmalarını gerektirmiş olan (sırasıyla 1948, 1952, 1955, 1959, 1967, 1971, 1993 tarihli) medeni usul kanunu tasarıları hazırlanmıştır. İcra ve İflas Kanunu bakımından ise 1932 yılından bu yana sadece bir taslak hazırlanmış olup 9.2.2015 tarih ve 39510391-2015-271.01-01-99 sayılı Bakan Oluru'yla oluşturulan İcra ve İflas Kanunu Bilim Komisyonu çalışmasının sonucu olan bu Taslak kanun teklifinin dayanağını oluşturmaktadır.

II. Yeni kanun Taslağının kaleme alınmasında takip edilen ilkeler

Bilim Komisyonu, çalışmalarının ilk aşamasında alt komisyonlar halinde görev yapmış; alt komisyon çalışmaları Komisyonun bütün üyelerinin katıldığı çalışmalarda değerlendirildikten sonra ortaya çıkan metin sınırlı sayıda üyenin katıldığı yazım komisyonu tarafından işlenmiş ve nihayet, üçüncü aşamada, yalnızca Türkçenin doğru kullanılması bakımından dil yönünden gözden geçirilmiştir. İstisnaen Taslağın Deniz İcra ve İcra Ceza hükümleri ise müstakil alt komisyonlar tarafından hazırlanarak metnin kalan kısmına ilave edilmiştir.

Komisyon çalışmaları boyunca çok sayıda öğretim üyesi de hakkında tez veya monografi kaleme aldıkları konuların müzakeresi için yapılacak toplantılara katılmak üzere çalışmalara davet edilmişlerdir.

Taslağın tamamı bakımından üzerinde önemle durulan ilke, yürürlükteki Kanunun, yıllar içinde parça parça yapılan değişiklik ve ilavelerle anlaşılması ve uygulanması güç bir hal alan metninin, yine doktrinde yapılan bir benzetmeyle labirente dönüşmüş kurallarının, kolayca anlaşılabilir ve uygulanabilir bir sadeliğe kavuşturulması için çaba gösterilmiş olmasıdır. Haciz yoluyla ilamsız icra ve mahcuz mala istihkak davası hakkındaki Taslak hükümleri bu sadeleştirmeye örnek olarak gösterilebilir.

Taslakta, kanun maddelerinin kolayca okunup anlaşılmasını sağlamak için, mümkün olduğunca kanun içi atıflardan kaçınılmış; her bir kanun maddesinin başka maddelere başvurmaya lüzum olmaksızın anlaşılabilmesi uğruna, bazı hususların ilgili her kanun

maddesinde tekrar ifade edilmesi yöntemi tercih edilmiştir.

Taslak, aynı açıklığı sağlama amacı doğrultusunda, yürürlükteki İcra ve İflas Kanunu hakkındaki istikrar kazanmış yargı içtihatlarının bir bölümünü kanun hükümlerine yansıtacak kanun değişiklikleri öngörmektedir.

Taslaktaki hükümlerin kaleme alınmasında günümüz Türkçesi kullanılmıştır. Kullanılan günlük dile ait sözcüklerin ve hukuk terimlerinin belirlenmesinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Türk Medeni Kanunu başta olmak üzere yeni mevzuatta kullanılan sözcük ve terimler tercih edilmiş; yazım kuralları bakımından Türk Dil Kurumunun yazım kılavuzu esas alınmıştır. Kullanımdan düşmüş yabancı kökenli kelimeler bugün yaygın şekilde kullanılan sözcüklerle değiştirilmiştir.

Kanun metninin sistematiği birkaç istisna dışında muhafaza edilmiştir. Söz konusu istisnai haller olarak hacizli mala istihkak davaları hakkındaki hükümlerin tasarrufun iptali davalarından sonra gelecek şekilde Kanunun Üçüncü Kitabına nakledilmesi ve halen Türk Ticaret Kanununda yer alan Deniz İcra hükümlerinin ise İcra Ceza hükümlerinden önce, Dördüncü Kitap başlığı altında Cebrî İcra Kanununa alınmış olması, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin takip usulü hakkındaki 7155 sayılı Kanun hükümlerinin de bazı değişikliklerle Cebrî İcra Kanununa dahil edilmesi zikredilmelidir.

III. Cüzî ve Küllî İcrada yapılan başlıca değişiklikler

Taslak, 2004 sayılı Kanunun ana yapısını ve sistemini bir ölçüde muhafaza etmekle birlikte bu sistemde önemli bazı değişiklikler de öngörmektedir. Bu değişikliklerin ilki ilamlı icra sisteminde ilk derece mahkemesi kararlarının icra kabiliyeti kazanmasını bölge adliye mahkemesi tarafından verilecek istinaf kararına kadar ertelemesidir. Böylece ilk derece mahkemesi kararlarının çok erken bir aşamada, gerekçeli kararın yazılması üzerine derhal icra edilebilir olması kuralı terk edilmekte, fakat ilk derece mahkemesi kararlarının icra kabiliyeti kazanmasını kanun yolları yargılamasının sonuna kadar ertelemenin yol açacağı sakıncayı da göz önünde bulundurarak deyim yerindeyse taraflar arasındaki menfaat dengesini gözeten bir "orta yol" benimsenmiş olmaktadır. İcranın geri bırakılmasına ilişkin hükümler de bu değişikliğe uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

İlamsız icra hükümlerinde ise yapılan önemli bir değişiklik ilamsız icra sürecini başlatabilmek için bir belgeye dayanılması gerekliliğinin kanuna dercedilmesi şeklindeki değişikliktir. İlamsız icra usulüne getirilen ikinci önemli değişiklik de icra hukuk mahkemelerine yapılan başvuruyla itirazın kaldırılması usulünün terk edilmesidir. Taslağın öngördüğü sisteme göre ödeme emrinin tebliğ üzerine borçlunun yapabileceği itirazla takip duracak, fakat duran bu takibi haciz talebiyle yeniden harekete geçirebilmek için mutlaka genel mahkemelerle bir itirazın iptali davasının açılması gerekecektir.

Bu kapsamda ilamsız icra usulündeki kambiyo senetlerine dayalı takip hakkındaki hükümler ile banka alacaklarının tahsili hakkındaki özel hükümler de, genel bir düzenleme niteliğinde olan Taslağa alınmamıştır.

Küllî icra alanında ise doktrinde yürürlükteki Kanunu adeta bir "borçlu cephaneliğine döndürdüğü" ifade edilen ve uygulamasına hemen hemen hiç rastlanmayan Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma yoluyla Yeniden Yapılandırılması, Fevkalade Hallerde Mühlet, Fevkalade Hallerde Tatil gibi sözde rehabilitasyon usulleri konkordato çatısı altında birleştirilerek kanun hükümlerindeki karmaşıklığa son verilmektedir.

Nihayet halen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun "Cebrî İcraya İlişkin Özel Hükümler" başlıklı 1350 ila 1400 üncü maddelerinde yer alan özel hükümler "Deniz Cebrî İcra" başlığı altında Taslağa alınmıştır.

Yukarıdaki değişiklikler yanında, süresinde satış talep edilmemesine takibin düşmesi sonucunu bağlayan düzenlemeyle icra takiplerinin deyim yerindeyse ilânihaye derdest kalmasına son verilmesi de ortaya çıkaracağı etki açısından önem taşıyan değişiklikler arasında sayılabilir.

IV. Deniz Cebrî İcra hakkındaki hükümler

Deniz cebrî icra, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda yer alan hükümlerle düzenlenmiş; 6102 sayılı Kanunun "Cebri İcraya İlişkin Özel Hükümler" başlıklı 1350 ila 1400 üncü maddelerinde düzenlenmeyen hususlarda "İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin 6102 sayılı Kanunun 936 ncı ve 937 nci maddelerinin birinci fıkralarında öngörüldüğü şekilde uygulanacağı" (6102 sayılı Kanun m. 1351) hüküm altına alınmıştır. 2004 sayılı Kanunun yerini alacak Cebrî İcra Kanunu Taslağı hazırlık çalışmaları kapsamında 2004 sayılı Kanunun ve 6102 sayılı Kanunun deniz icraya ilişkin özel hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiği; deniz cebrî icranın iki ayrı kanunda ve son derece dağınık bir şekilde düzenlenmiş olmasının uygulama güçlüğüne sebebiyet verdiği; ayrıca deniz cebrî icraya ilişkin bazı hükümlerin belirsizliği veya yetersizliğinden kaynaklanan çeşitli sorunlar yaşandığı, kaldı ki bu konunun ağırlıklı olarak bir icra ve iflas hukuku konusu olduğu da saptanmıştır. Deniz cebrî icraya ilişkin özel hükümlerin Cebrî İcra Kanunu kapsamında "Deniz Cebrî İcra" başlıklı ayrı bir kitapta toplanmasının, bu hükümlerin doğru anlaşılması ve uygulanması açısından en isabetli çözüm olduğuna karar verilmiştir.

6102 sayılı Kanunun ve 2004 sayılı Kanunun deniz cebrî icraya ilişkin özel hükümlerinin Taslağın bu Kitabına alınmasında, ilk olarak söz konusu hükümler ile 11.12.2019 tarihinde Türkiye açısından yürürlüğe giren 12.03.1999 tarihli "Gemilerin İhtiyati Haczine İlişkin Milletlerarası Sözleşme" (International Convention on the Arrest of Ships, 1999) ve Türkiye'nin katılmayı uygun bulduğu, fakat katılma işlemleri tamamlanmadığı için henüz taraf olmadığı 1993 Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşme (International Convention on Maritime Liens and Mortgages, 1993) hükümleri arasında uyumun gözetilmesi; ikinci olarak, deniz ticaretinin kendine özgü işleyişi ve menfaatler dengesi çerçevesinde oluşan kurallarına uygun olduğu ölçüde Taslağın diğer kitaplarında yer alan ve deniz cebrî icraya da uygulanabilecek hükümlerin tekrarından kaçınılıp uygulanacak hükmün belirtilmesiyle yetinilmesi; üçüncü olarak deniz cebrî icraya ilişkin özel hükümlerde, güncel gereksinimler doğrultusunda gereken değişikliklerin yapılması, eksikliklerinin tamamlanması ve belirsizliklerin açıklığa kavuşturulması çerçevesinde gözden geçirilmesi gerektiği kabul edilmiştir.

Deniz cebrî icraya ilişkin özel hükümlerin toplandığı bu kitabın "gemiler ve gemi üzerindeki haklar" ve "eşya üzerinde hapis hakkı" olmak üzere iki kısma ayrılması uygun görülmüştür. Gemiler ve gemi üzerindeki haklara dair Birinci Kısım bölümlerinin, Taslağın sıralamasına paralel şekilde sıralanması benimsenmiş; bu doğrultuda "Genel Hükümler" başlıklı Birinci Bölümde gemilerin ihtiyati haczi ve kesin haczinde uygulanacak hukuk, uygulanacak hükümler ve deniz alacaklarında görevli mahkeme hakkındaki hükümlere yer verilmiş; ikinci bölüm ilamlı icraya, üçüncü bölüm rehinli alacaklara, Dördüncü Bölüm gemilerin haczi ve satışına, beşinci bölüm ise satış bedelinin paylaştırılmasına ayrılmıştır. Taşınır mal olan gemilerin bulundukları yerlerden kısa sürede ayrılması ve sürekli seyir hâlinde olması yüzünden alacakların ve hakların cebrî icra yoluyla elde edilmesinde en etkili ve öncelikle başvurulabilecek yol ihtiyati hacizdir. Ancak gemilerin ihtiyati haczi pek çok ilgilinin menfaatini etkileyeceğinden hangi gemilerin ihtiyaten haczedilebileceği ve ihtiyati hacze karar verecek mahkeme de belirlenmek suretiyle sadece belirli alacaklar ve hak iddiaları için ihtiyati hacze imkân verilmesi, menfaatler dengesi açısından önemine binaen ihtiyaten haczedilen geminin teminat karşılığı serbest bırakılabilmesi, deniz cebrî icra alanında gemilerin ihtiyati haczinin ayrıntılı olarak düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle gemilerin ihtiyati haczi hakkındaki 6102 sayılı Kanun hükümleri, Türkiye'nin taraf olduğu 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşme hükümleriyle uyumun sağlanması, uygulamanın gereksinimlerinin karşılanması, açık ve anlaşılır olması açısından gözden geçirilmiş ve gerekli değişiklikler yapılmak ve eksiklikleri giderilmek suretiyle bu Kitabın altıncı bölümüne alınmıştır. Gemilerin ihtiyati haczinin özelliği ve önemi dolayısıyla ayrıntılı olarak düzenlenen ihtiyati haciz hakkındaki hükümlere atıfta bulunarak gemilerin haczinin

düzenlenmesi tercih edilmiş; böylece Taslakta ihtiyati haciz kararının uygulanmasının, haczin gerçekleştirilmesine dair hükümlere (151 inci ila 188 inci maddeler) atıf suretiyle düzenlenmesi sisteminden ayrılınması gerekmiştir.

6102 sayılı Kanunun "Deniz Ticareti" başlıklı Dördüncü Kitabında, bazı deniz ticareti ilişkilerinden doğan alacakların alacaklısının eşya üzerinde 4721 sayılı Kanunun 950 ila 953 üncü maddeleri uyarınca hapis hakkına sahip olduğu ve bu hapis hakkının konusu eşyanın açıkça belirlendiği hükümlere yer verilmiştir (6102 sayılı Kanun m. 1128/2, 1136/3, 1201, 1202, 1204, 1254, 1275, 1277, 1315). Ayrıca 6102 sayılı Kanunun 1393 üncü maddesinde de cebrî icra yoluyla satış sırasında gemi tersanenin zilyetliğinde bulunuyorsa, tersane sahibinin 4721 sayılı Kanunun 950 nci maddesi uyarınca hapis hakkıyla teminat alınmış alacaklarından söz edilmiştir. Deniz ticareti alanında eşya üzerinde hapis hakkının bu denli geniş uygulama alanı ve önemi olması, söz konusu hapis hakkının takibi ve paraya çevrilmesinin de deniz ticaretinin kendine özgü menfaatler dengesi ve işleyişi çerçevesinde özel olarak düzenlenmesini gerekli kılmaktadır. Nitekim 6102 sayılı Kanunun 1398 ila 1400 üncü maddelerinde eşya üzerinde hapis hakkına ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Söz konusu hükümler de gözden geçirilip gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle bu Kitabın "Eşya Üzerinde Hapis Hakkı" başlıklı İkinci Kısmına alınmıştır. Bu kapsamda 6102 sayılı Kanunun 1398 inci maddesinin birinci fıkrasında "… *bu Kanun hükümleri uyarınca eşya üzerinde hapis haklarının paraya çevrilmesinde* …" denilerek 6102 sayılı Kanunun diğer kitaplarında öngörülen hapis haklarının (6102 sayılı Kanun m. 119, 891, 892, 893, 913, 925) takibi ve paraya çevrilmesi de 6102 sayılı Kanunun 1398 ila 1400 üncü maddelerinin uygulama alanına dahil edilmiştir. Deniz Cebrî İcra Kitabında 6102 sayılı Kanunun diğer kitaplarında öngörülen hapis haklarının takibi ve paraya çevrilmesine uygulanacak hükümler hakkında düzenlemeye yer verilmesi, Kitabın başlığıyla uyumsuzdur. Bununla birlikte, 6102 sayılı Kanunun diğer kitaplarında öngörülen hapis haklarının takibi ve paraya çevrilmesi konusunda boşluk yaratmamak amacıyla "6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti Kitabı dışındaki kitaplarında yer alan hükümler uyarınca alacaklının sahip olduğu hapis haklarının takibinde de bu kısım hükümlerinin" uygulanacağına dair bir hükme yer verilmesi gerekli görülmüştür.

V. İcra Ceza hükümlerinde yapılan değişiklikler

2004 sayılı Kanunun "Hileli iflas halleri" başlıklı 311 inci maddesinde yer alan hükümler, Cebrî İcra Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunla 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Taksirli iflas" başlıklı 162 nci maddesinde yeniden düzenlendiği için Taslağa alınmamaktadır. 2004 sayılı Kanunun "Taksirli iflas halleri" başlıklı 310 uncu maddesi, 5237 sayılı Kanunun "Hileli iflas" başlıklı 161 inci maddesine içerik olarak karşılık geldiği için Taslakta düzenlenmemektedir. Ancak Taslak hazırlanırken 5237 sayılı Kanunun taksirli iflasa ilişkin 162 nci maddesinde taksirli iflas hallerinin tek tek sayılması cihetine gidilmiştir.

2004 sayılı Kanunun "Artırmadan çekilme" başlıklı 345/b maddesinde, "*Bu Kanuna göre yapılan ihalelerde kendisine veya başkasına vaat olunan veya sağlanan yarar karşılığında artırmadan çekilen veya artırmaya katılmayan kimseye bir yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir. Aracılara da aynı ceza verilir*." hükmü düzenlenmiştir. Ayrıca, 5237 sayılı Kanunun "*İhaleye fesat karıştırma*" başlıklı 235 inci maddesinde aynı fiiller suç olarak hükme bağlanmıştır. Buna göre, kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. İhaleye katılmak isteyen veya katılan kişilerin ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için aralarında açık veya gizli anlaşma yapmaları halinde de ihaleye fesat karıştırılmış kabul edilir. Bu hükümler, kamu kurum veya kuruluşları aracılığıyla yapılan artırma veya eksiltmelere fesat karıştırılması halinde de uygulanır. Bilim Komisyonunca yapılan çalışmalar sırasında, anılan maddelerde yer alan suçun unsurlarının aynı nitelikte olduğu ve mükerrerliğe sebebiyet verdiği değerlendirildiğinden, 2004 sayılı Kanunun 345/b

maddesine Taslakta yer verilmemiştir.

Bu Taslak metin, Bilim Komisyonunun Komisyon Başkanı Prof. Dr. Selçuk Öztek, Üyeler; Adalet Bakan Yardımcısı Niyazi Acar, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürü Hâkim Dr. Mehmet Ökmen, Prof. Dr. Ali Cem Budak, Prof. Dr. Sema Taşpınar Ayvaz, Prof. Dr. Müjgan Tunç Yücel, Prof. Dr. Serdar Kale, Doç. Dr. Bilgehan Yeşilova, Dr. Mustafa Göksu, Yargıtay Birinci Başkanvekili Mehmet Kürtül, Yargıtay Daire Başkanı Murat Kıyak, Yargıtay Daire Başkanı Mahmut Coşkun, Yargıtay Daire Başkanı A. Şahabettin Sertkaya, Yargıtay Daire Başkanı Ahmet Özgan, Yargıtay Onursal Üyesi Ali Güneren, Yargıtay Üyesi Dr. Şanver Keleş, Yargıtay Üyesi Nazmiye Beyazıtoğlu Kuşcuoğlu, Yargıtay Üyesi Ahmet Kar, Yargıtay Üyesi Dr. Ekrem Çetintürk, Yargıtay Üyesi Mehmet Arı, Prof. Dr. Adnan Deynekli, Prof. Dr. Emine Yazıcıoğlu, Prof. Dr. Mehmet Kamil Yıldırım, Prof. Dr. Murat Yavaş, Prof. Dr. Mahmut Koca, Prof. Dr. Zehra Şeker Öğüz, Prof. Dr. Şanal Görgün, Prof. Dr. Varol Karaaslan, Prof. Dr. Meral Sungurtekin Özkan, Prof. Dr. Mustafa Serdar Özbek, Prof. Dr. Tolga Akkaya, Prof. Dr. Ecehan Aras, Prof. Dr. İbrahim Aşık, Prof. Dr. Cenk Akil, Doç. Dr. Kudret Aslan, Doç. Dr. Mert Namlı, Yargıtay Cumhuriyet savcısı Dr. Ahmet Hasan Kılıç, Yargıtay Cumhuriyet savcısı Abuzer Yazıcıoğlu, Hâkim Murat Çetinkaya, Hâkim Ahmet Üstünbaş, Hâkim Gülşah Hacıömeroğlu Atnur, Hâkim Mehmet Dağlı, Hâkim Dr. İsmail Şahin, Hâkim Dr. Tayyip Eroğlu, Hâkim Mehmet Halil Yıldız, Hâkim İbrahim Ceran, Hâkim Fatih Öztürk, Hâkim Hüseyin Erol, Hâkim Türkan Zengin, Hâkim Yusuf Şahin, Hâkim Nevzat Boztaş, Hâkim Doç. Dr. Cemal Fazıl Karakaş, Hâkim Ahmet Çelikkol, Hâkim Tülay Yiğit Alıca, Hâkim Ahmet Ceyhan, Hâkim Fatih Keklikkıran, Hâkim Dr. Serdal Güngör, Hâkim Onur Kara, Hâkim Abdulbasit Vergi, Merhum Hâkim Yasin Tüysüz, Hâkim Niyazi Öncü, Hâkim Şemsi Tozoğlu, Hâkim Dr. Hamid Köse, Hâkim Ahmet Hamdi Taşyapan, Hâkim Tuğba Eren Tokyürek, Hâkim Fatma Gözde Şahin, Hâkim Ömer Özdemir, Hâkim Fatih Akkuzu, Hâkim Altan Fatih Mehan, Hâkim Dr. Fatih Halil Kaplan, Hâkim Ramazan Alpaslan, Hâkim Mustafa Yörü, Hâkim Emine Halman Çetin, Hâkim Alim Polat, Dr. Ömer Çelen, Dr. Mustafa Başkara, Öğr. Gör. Enver Karmış, icra müdürleri; Adem Akpınar, Mustafa Doğan, Hüseyin Karadirek, İrfan Murat, Mustafa Çınar, Avukat Sümer Altay, Avukat Dr. Talih Uyar, Avukat Servet Örmen, Avukat Nazlı Selek, Avukat Şeyma İnal, Kâtip Üyeler; Rukiye Cerit, Emre Doğan, Mehmet Özkul, Gökhan Algan, Erhan Tanrıverdi, Tunahan Yıldırım, Kadir Çifçi, Hakan Cantürk ve Enes Deniz'in özverili çalışmaları neticesinde hazırlanmıştır.

CEBRÎ İCRA KANUNU TASLAĞI

GENEL HÜKÜMLER
BİRİNCİ KISIM
Başlangıç

Cebrî icranın ilkeleri
MADDE 1- (1) Borçlu borcunu rızaen öder. Rızaen ödeme yapılmadığı takdirde alacak, Anayasa ve milletlerarası sözleşmelerle teminat altına alınan temel haklara riayet edilerek bu Kanun hükümlerine göre sade bir usulle ve çabuk bir şekilde Devlet gücüyle tahsil edilir.
(2) İcra organları bu Kanunun uygulanmasında borçlu ile alacaklının menfaatlerini gözetmek ve dengelemek zorundadır.

İKİNCİ KISIM
İcra Teşkilatı

BİRİNCİ BÖLÜM
İcra Daireleri, İflas Daireleri, İcra ve İflas Daireleri

BİRİNCİ AYRIM
İcra ve İflas Daireleri Başkanlığı ile İcra Daireleri, İflas Daireleri, İcra ve İflas Daireleri

İcra ve iflas daireleri başkanlığı
MADDE 2- (1) İş yoğunluğunun veya icra ve iflas dairesi sayısının fazla olduğu illerde Adalet Bakanlığı tarafından, yetki çevresi de belirlenmek suretiyle bir veya birden fazla icra ve iflas daireleri başkanlığı kurulabilir.
(2) Başkanlık, icra ve iflas dairelerinin gözetim ve denetimlerini yapar, idari işlerine bakar; mevzuatla verilen görevleri yerine getirir.

İcra daireleri
MADDE 3- (1) Adalet Bakanlığı tarafından her asliye hukuk mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi kurulur.
(2) İcra daireleri, bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirir.
(3) İcra daireleri, görev ve yetkileri çerçevesinde yaptıkları işlemlerle ilgili olarak özel hukuk kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapabilir.

İflas daireleri
MADDE 4- (1) Adalet Bakanlığı tarafından iş ve ihtiyaç durumu gözetilerek gerekli görülen yerlerde yeteri kadar iflas dairesi kurulabilir.
(2) Bakanlık, iflas dairelerinin yetki çevresini iş ve ihtiyaç durumunu dikkate alarak birden fazla il veya ilçeyi kapsayacak şekilde belirleyebilir.
(3) İflas daireleri, bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirir.
(4) İflas daireleri, görev ve yetkileri çerçevesinde yaptıkları işlemlerle ilgili olarak özel hukuk kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapabilir.

İflas dairesi kurulmayan yerlerde yetki
MADDE 5- (1) İflas dairesi kurulmayan ve kurulu bir iflas dairesinin yetki çevresinde olmayan yerlerde, iflas dairesinin iş ve işlemleri o yerdeki icra dairesi tarafından yerine getirilir. Bu takdirde o yerdeki icra dairesi, icra ve iflas dairesi olarak görev yapar.

Cebrî icra teşkilatına ilişkin diğer hususlar
MADDE 6- (1) İcra ve iflas dairelerinde, Adalet Bakanlığı tarafından atanacak bir müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve icra kâtibi ile adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından görevlendirilecek mübaşir ve hizmetli bulunur.
(2) İş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra ve iflas dairelerinde dairenin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından icra ve iflas müdürleri arasından, icra ve iflas müdürünün yetkilerini haiz bir icra ve iflas başmüdürü görevlendirilebilir.
(3) İcra ve iflas daireleri ile icra ve iflas daireleri başkanlığının kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esasları, gözetim ve denetimleri ile bu yerlerde görev alanların nitelik, atanma, özlük hakları ve sorumlulukları özel kanunla düzenlenir.

İKİNCİ AYRIM
İcra ve İflas Daireleri Hakkında Uygulanacak Hükümler

Hukuki sorumluluk
MADDE 7- (1) İcra ve iflas daireleri görevlilerinin, iflas idare memurlarının, komiserlerin, proje denetçilerinin, tasfiye memurlarının, icra ve iflas dairelerince cebrî icra faaliyetinde görevlendirilen kişilerin ve kolluk görevlilerinin bu Kanunla verilen görevlerin ifası sırasında kusurlarından doğan tazminat davaları, ancak Adalet Bakanlığı aleyhine açılabilir. Bu davalara zarara neden olan işlemin yapıldığı yer asliye hukuk mahkemelerinde bakılır. Mahkeme, açılan tazminat davasını ilgiliye resen ihbar eder.
(2) Tazminat istemi, zarar görenin zararı öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve her hâlde zararı doğuran fiilin işlendiği tarihten itibaren on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki zarar cezayı gerektiren bir fiilin neticesi olup da ceza kanunları bu fiili daha uzun bir zamanaşımına tabi tutmakta ise tazminat davasında da ceza zamanaşımı uygulanır.
(3) Tazminat davası esastan reddedilirse davacı, bin Türk lirasından onbin Türk lirasına kadar disiplin para cezasına mahkûm edilir.
(4) Adalet Bakanlığı, ödemek zorunda kaldığı tazminat nedeniyle zararın meydana gelmesinde kusuru bulunanlara ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu eder. Rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görülür.
(5) Adalet Bakanlığı, ödemek zorunda kaldığı tazminat nedeniyle sebepsiz yere zenginleşenlere genel hükümlere göre başvurabilir. Bu dava, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görülür.
(6) Şikâyet ve diğer kanun yollarına başvurmayarak zararı engellemeye veya zararın miktarını azaltmaya yönelik işlem yapmayan veya borçlunun başkaca mal varlığını paraya çevirme imkânı bulunan tarafın açtığı tazminat davasında, bu hususlar zararın tespiti bakımından resen değerlendirilir.

Paranın zimmete geçirilmesi ve rücu
MADDE 8- (1) İcra ve iflas dairelerine tevdi edilen veya bu daireler tarafından bu Kanunda öngörülen usuller çerçevesinde tahsil olunan ya da muhafaza altına alınan paranın ilgili görevli tarafından zimmete geçirilmesi hâlinde, zimmete geçirilen tutar, ceza soruşturması veya kovuşturması sonucu beklenmeden ve tazmin yolunda bir hükme gerek kalmaksızın Adalet Bakanlığı tarafından derhâl icra dosyasına yatırılır.
(2) Adalet Bakanlığı, ödediği para nedeniyle, asıl sorumlulara ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu eder.

Tutanaklar ve siciller
MADDE 9- (1) İcra ve iflas daireleri yaptıkları işlemlerle kendilerine yapılan talep ve beyanlar hakkında bir tutanak düzenler. Sözlü olarak yapılan itiraz, talep ve beyanlar tutanağa bağlanır ve tutanak ilgililer ile icra ve iflas dairesi müdürü, müdür yardımcısı veya kâtip tarafından imzalanır.
(2) İcra ve iflas daireleri, gerekli olan sicilleri, kayıtları ve kartonları düzenler.
(3) İcra ve iflas daireleri, tutanaklardaki ve ikinci fıkrada sayılan belgelerdeki açık yazı ve hesap hatalarını ilgilinin talebi üzerine veya resen düzeltebilir.
(4) İlgililer bu tutanakları ve sicilleri görebilir ve bunlardan örnek alabilirler.
(5) İlgililerin inceleme ve örnek alma hakkı, takibin sona ermesinden itibaren beş yıl sonra biter. Ancak, bu sürenin bitiminden sonra dahi adli ve idari merciler, derdest bir soruşturma, yargılama veya tesis edilecek bir idari işlem gerektiriyorsa, örnek verilmesini isteyebilir.
(6) İcra ve iflas dairelerinin tutanakları ve sicilleri, aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.

Kararlar ve tutanaklar
MADDE 10- (1) İcra ve iflas dairelerince verilen kararlar tutanaklara gerekçeli olarak yazılır.

Paranın ödenmesi ve değerli eşyanın muhafazası
MADDE 11- (1) İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılır.
(2) Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen para icra ve iflas dairesi ya da mahkeme kasalarında muhafaza edilir. Bu para en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılır.
(3) İcra ve iflas dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödeme, ilgilisinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra ve iflas müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılır. Talimat, paranın icra ve iflas dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü içinde verilir.
(4) İcra ve iflas daireleri, aldıkları kıymetli evrak ve değerli şeyleri kasalarında, zorunlu hâllerde ise kiralanacak banka kasalarında muhafaza eder.
(5) İcra ve iflas dairelerince borçludan fazla para tahsil edilerek alacaklıya verildiği veya bir tarafa yanlışlıkla para ödendiği sonradan tespit edilirse, ödenen para ayrıca hükme gerek kalmaksızın o kişiden geri alınır.
(6) İcra ve iflas dairesine teslim veya dairece tahsil olunan para veya icra işlemi nedeniyle muhafaza edilen eşya üzerinde hak sahibi olanların bu para veya eşya ile ilgili talep hakkı, teslim, tahsil veya muhafaza tarihinden itibaren on yıl içinde ilgilileri tarafından başvurulmazsa düşer. Bu sürenin sonunda para ve eşyanın mülkiyeti Hazineye geçer.

Paranın nemalandırılması
MADDE 12- (1) İcra ve iflas dairelerine yatırılan veya bu dairelerce tahsil edilen para, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde nemalandırılır ve kanunda belirtilen kesintiler yapıldıktan sonra kalanı, nemalarıyla birlikte banka aracılığıyla hak sahiplerine ödenir.

Teminat mektubu
MADDE 13- (1) Bu Kanun çerçevesinde icra ve iflas dairelerine verilen teminat mektubunun kesin ve süresiz nitelikte olması, ilk talepte ödeme şartını içermesi ve öngörülen tazmin talebi tarihine kadar işleyecek faizi de kapsayacak tutarda olması zorunludur.
(2) Birinci fıkradaki esaslar dâhilinde teminat mektubuyla garanti edilecek tutar, icra ve iflas dairelerince belirlenir.

İcra ve iflas daireleri görevlilerinin iş görmekten yasaklılığı
MADDE 14- (1) İcra ve iflas işlerine bakan görevliler, aşağıdaki hâllerde işlem yapamazlar, karar veremezler ve talep olmasa bile çekilmek zorundadırlar:
a) Kendisine ait olan veya doğrudan doğruya ya da dolayısıyla ilgili olduğu icra takip dosyasında.
b) Aralarında evlilik bağı kalksa bile eşinin işinde.
c) Kendisinin veya aralarında evlilik bağı kalksa bile eşinin altsoy veya üstsoyunun işinde.
ç) Kendisi ile arasında evlatlık bağı bulunanın işinde.
d) Üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kendisini oluşturan evlilik bağı kalksa dahi kayın hısımlığı bulunanların işinde.
e) Nişanlısının işinde.
f) İki taraftan birinin vekili, vasisi, kayyımı veya yasal danışmanı sıfatıyla hareket ettiği işte.
(2) İcra ve iflas dairesi görevlileri, tarafsızlığından kuşku duyulan bir sebep bulunursa işlem yapamazlar, karar veremezler ve talep olmasa bile çekilmek zorundadırlar.
(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen hâllerde, icra ve iflas dairesi görevlileri, durumu belirtmek suretiyle derhâl icra hukuk mahkemesine başvurmak zorundadırlar. İcra hukuk mahkemesi, başvuruyu yerinde görürse o işi aynı ünvana sahip diğer bir görevliye, aynı ünvana sahip görevlinin bulunmaması hâlinde o dairedeki diğer bir görevliye, bunun da bulunmaması hâlinde ise o yerde uygun göreceği görevlilerden birine verir.

İcra ve iflas daireleri görevlileri bakımından yasak iş ve işlemler
MADDE 15- (1) İcra ve iflas daireleri görevlileri, dairelerince takip edilmekte olan bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendileri veya başkaları hesaplarına bir iş veya işlem yapamazlar. Yaparlarsa, bu iş veya işlem hükümsüzdür.

İKİNCİ BÖLÜM
Mahkemeler

BİRİNCİ AYRIM
İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri

İcra hukuk mahkemeleri
MADDE 16- (1) İcra hukuk mahkemeleri, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.
(2) Aksine hüküm bulunmayan hâllerde, icra hukuk mahkemelerinde görülen dava ve işlerde, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanır. Bu dava ve işler ivedi sayılır.
(3) Sulh hukuk mahkemesi tarafından görevlendirilen kişilerin, bu Kanun hükümleri uyarınca yürüttükleri işlemlere karşı yapılacak şikâyet ve itirazlar, ilgili sulh hukuk mahkemesince incelenir ve karara bağlanır.

İcra ceza mahkemeleri
MADDE 17- (1) İcra ceza mahkemeleri, bu Kanun ve diğer kanunlarda belirtilen görevleri yerine getirir.

İflas mahkemeleri
MADDE 18- (1) İflas mahkemeleri; iflas yoluyla takip, iflasın kaldırılması ve kapatılması da dahil olmak üzere iflas ve konkordatodan kaynaklanan tüm talep, iş, şikâyet ve davalara bakmakla görevlidir.
(2) İflas mahkemeleri, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

(3) İflas mahkemesi ile asliye ticaret mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki görev ilişkisi olup, bu durumda göreve ilişkin usul hükümleri uygulanır.
(4) Aksine hüküm bulunmayan hâllerde iflas mahkemelerinde görülen dava ve işlerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanır. Bu dava ve işler ivedi sayılır.

Mahkemelere ilişkin diğer hususlar
MADDE 19- (1) İcra hukuk, icra ceza ve iflas mahkemelerinin kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esasları özel kanun hükümleriyle düzenlenir.

Hâkimin yasaklılığı ve reddi
MADDE 20- (1) İcra hukuk mahkemesi ile iflas mahkemesi hâkimlerinin yasaklılığı ve reddi hakkında, 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.
(2) Ret talebinin reddi hakkındaki karara karşı istinaf yoluna başvurulması, hâkimin işe bakıp karar vermesine engel değildir. Ret talebinin reddi hakkındaki kararın kaldırılması hâlinde, reddedilen hâkimin verdiği karar yerine getirilmez. Bu durumda dosya, bölge adliye mahkemesince icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesinin başka bir dairesine, o yerde icra hukuk mahkemesinin veya iflas mahkemesinin başka bir dairesi yoksa en yakın icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesine gönderilir. İcranın iadesine ilişkin 60 ıncı maddesi uygulanır.
(3) İcra ceza mahkemesi hâkiminin davaya bakamaması ve reddi hakkında, Ceza Muhakemesi Kanununun asliye ceza mahkemesi hâkimine ilişkin hükümleri uygulanır.

Hâkimler bakımından yasak iş ve işlemler
MADDE 21- (1) İcra hukuk ve icra ceza mahkemesi ile iflas mahkemesi hâkimleri, yargı çevrelerindeki icra ve iflas dairelerinde takip edilmekte olan bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendileri veya başkaları hesaplarına bir iş veya işlem yapamazlar. Aksi takdirde bu iş veya işlem hükümsüzdür.

İKİNCİ AYRIM
Şikâyet

Şikâyet sebepleri ve şikâyet yoluna başvurulması
MADDE 22- (1) İcra ve iflas dairelerinin görevleriyle ilgili olarak aşağıda belirtilen hâllerde şikâyet yoluna başvurulabilir:
a) Yapılan işlemlerin kanuna aykırı olması.
b) Yapılan işlemlerde takdir yetkisinin somut olayın gereklerine uygun kullanılmaması.
c) Yapılması gereken işlemlerin haklı bir sebep bulunmaksızın yapılmaması veya sürüncemede bırakılması.
(2) Şikâyet yoluna, takibin tarafları ve hukuki yararı bulunmak kaydıyla üçüncü kişiler başvurabilir.

Şikâyet süresi
MADDE 23- (1) Şikâyet başvurusu, aksine hüküm bulunmayan hâllerde işlemin öğrenildiği tarihten itibaren bir hafta içinde yapılır.

Süresiz şikâyet
MADDE 24- (1) İcra ve iflas dairelerince yapılması gereken işlemlerin haklı bir sebep bulunmaksızın yapılmaması veya sürüncemede bırakılmasından dolayı şikâyet başvurusu her zaman yapılabilir.

Görev ve yetki
MADDE 25- (1) Şikâyet başvurusu duruma göre, şikâyet konusu işlemi yapan veya haklı bir sebep olmaksızın yapmayan ya da sürüncemede bırakan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesine yapılır. Mahkemenin yetkisi kesindir.
(2) İstinabe yoluyla yapılan işlemlerde istinabe olunan icra ve iflas dairesinin yaptığı işlemler hakkındaki şikâyet, mutlak surette, istinabe olunan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu mahkemeye yapılır.
(3) Şikâyet görevsiz veya yetkisiz mahkemeye yapılırsa, mahkeme, başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde dosya üzerinden kesin olarak görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir ve dosyayı resen görevli veya yetkili mahkemeye gönderir.

Başvuru usulü
MADDE 26- (1) Şikâyet yazılı veya sözlü olarak yapılır. Sözlü olarak yapılan şikâyet mahkemece derhâl tutanağa bağlanır.
(2) Şikâyet başvurusunda aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Mahkemenin adı.
b) Talep sahibinin ve varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin adı, soyadı ve adresi, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, talep sahibi tüzel kişi ise ticaret ünvanı, ticaret sicil numarası, adresi ve iletişim bilgileri.
c) Şikâyet konusu işlem, işlemi yapan icra ve iflas dairesi ile dosya numarası, şikâyet sebebi.
ç) Talep sonucu, varsa takibin durdurulmasına ilişkin talep.
d) Talep sahibinin veya varsa kanuni temsilcisinin ya da vekilinin imzası.

Şikâyette yargılama usulü
MADDE 27- (1) Şikâyet başvurusu, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulüne göre incelenir. Şikayet yargılaması ivedi işlerden sayılır.
(2) Şikâyet eden, şikâyet başvurusunu yaptıktan sonra şikâyet konusunu değiştiremez. Hükümsüz işlemler hakkındaki 30 uncu madde hükmü saklıdır.
(3) Mahkeme, haklarının korunması için gerekli görüyorsa şikâyeti, yazılı olarak cevap vermeleri için bir süre belirleyerek ilgililere tebliğ eder.
(4) Aksine hüküm bulunmayan hâllerde mahkeme, takip dosyasının içeriğine ve delillere göre duruşma yapılıp yapılmamasına karar verir. Duruşma yapılmasına karar verdiği takdirde, ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşmalar ancak zorunluluk hâlinde ve bir ayı geçmemek üzere ertelenebilir. Duruşma yapılmayan işlerde mahkeme, işin kendisine geldiği, üçüncü fıkraya göre süre verilen hâllerde ise sürenin sona erdiği tarihten itibaren en geç iki hafta içinde dosya üzerinden kararını verir. Her iki hâlde de mahkeme, şikâyet konusu edilen işlemi yapan icra ve iflas dairesinin işlemin gerekçesi hakkında açıklama yapmasına karar verebilir.
(5) Şikâyetin dosya üzerinden incelendiği hâllerde vekâlet ücretine hükmedilmez.

Şikâyetin takibe etkisi
MADDE 28- (1) Şikâyet başvurusu icrayı durdurmaz. Şu kadar ki, mahkeme, resen veya talep üzerine, şikâyet konusu işlem hakkında bir karar verinceye kadar işlemin icrasını durdurabilir. Bu takdirde karar derhâl taraflara tebliğ edilir ve icra ve iflas dairesine bildirilir.

Şikâyetin kabulü hâlinde verilecek kararlar
MADDE 29- (1) Şikâyetin kabulü hâlinde mahkeme, şikâyet konusu işlemin iptaline veya düzeltilmesine karar verir; haklı bir sebep olmaksızın yapılmayan ya da sürüncemede bırakılan işlemin yapılmasını emreder.

Hükümsüz işlemler
MADDE 30- (1) Kamu yararına konulmuş hükümler ile takibin tarafı olmayan kişilerin yararını korumak için konulmuş emredici hükümlere aykırı işlemler hükümsüzdür.
(2) Mahkeme, usulü dairesinde kendisine intikal eden işlerde hükümsüzlüğü her zaman tespit edebilir ve gerekli kararı verir.

İflas ve konkordatoda şikâyet
MADDE 31- (1) Bu Ayrım hükümleri iflas ve konkordatoya ilişkin hükümler kapsamında yapılacak şikâyetler hakkında da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Kanun Yolları

BİRİNCİ ALT AYRIM
İcra Hukuk Mahkemesi Kararlarına Karşı Kanun Yolları

İstinaf yoluna başvurulabilen kararlar
MADDE 32- (1) İcra hukuk mahkemesince verilen ve miktar veya değeri Hukuk Muhakemeleri Kanununda belirtilen parasal sınırı geçen nihai kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir.

İstinaf yoluna başvurulamayan kararlar
MADDE 33- (1) İcra hukuk mahkemesinin kanunda kesin olarak verileceği belirtilen kararları ile aşağıdaki hususlara ilişkin kararları hakkında istinaf yoluna başvurulamaz:
a) 201 inci maddeye göre haczin bildirilme biçimi.
b) Yedieminin değiştirilmesi ve hacizli taşınır malların muhafaza şekli.
c) İhaleye katılabilmek için teminat yatırılması ve teminatın miktarı.
ç) Satışın durdurulması talebinin reddi.
d) Satış ilanının iptali.
e) 55 inci maddeye göre icranın ertelenmesi.
f) Kıymet takdirine şikâyet hakkında verilen kararlar.
g) Mükellefiyetler listesine yönelik şikâyetler.
ğ) 211 inci maddenin uygulanması.
h) 458 inci maddenin uygulanma biçimi.

Temyiz yoluna başvurulabilen kararlar
MADDE 34- (1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri Hukuk Muhakemeleri Kanununda belirtilen parasal sınırı geçen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir.
(2) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin, kiralanan taşınmazların tahliyesine ilişkin kararları hakkında, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

Müşterek hükümler
MADDE 35- (1) Kanun yoluna başvurulan kararlar, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay tarafından ivedilikle incelenir ve karara bağlanır.
(2) İstinaf yoluna başvuru, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Ancak bölge adliye mahkemesi hukuk dairesi, talep üzerine, nakit veya banka teminat mektubu şeklindeki teminat karşılığında yahut teminatsız olarak satışın yapılmasına karar verebileceği gibi

satıştan başka icra işlemlerinin durdurulmasına da karar verebilir. Gösterilecek teminatın tutarı, bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince ayrıca takdir edilir. İcranın devamı için gereken evrak alıkonularak bunların birer örneği bölge adliye mahkemesine gönderilecek dosyaya konulur.
(3) Temyiz yoluna başvuru satışı durdurmaz. Ancak temyiz yoluna başvuran, temyiz süresi içinde icra ve iflas dairesine takip konusu alacağın yüzde onbeşi oranında nakit yatırdığı veya banka teminat mektubunu teslim ettiği takdirde icra ve iflas dairesince satış durdurulur. Yargıtayca kararın onanması hâlinde, alacaklının talebi üzerine, başkaca işleme veya hükme gerek kalmaksızın teminata konu olan para veya teminat mektubu bedeli alacaklıya tazminat olarak ödenir. İlam alacaklısının teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır.
(4) Hukuk Muhakemeleri Kanununun 346 ncı ve 366 ncı maddeleri uyarınca icra hukuk mahkemesinin istinaf dilekçesinin reddi veya bölge adliye mahkemesinin temyiz dilekçesinin reddi kararına karşı istinafa veya temyize başvurulması durumunda satış dahil hiçbir icra işlemi durmaz. İstinaf veya temyiz dilekçesinin reddine ilişkin kararın kaldırılarak istinaf veya temyiz incelemesine geçilmesi hâlinde ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.
(5) Bölge adliye mahkemesinin kaldırma, düzelterek veya yeniden esas hakkında vereceği karar ile Yargıtayın bozma kararının takibe etkisi konusunda 60 ıncı madde hükmü kıyasen uygulanır.
(6) Bu Ayrımda aksine düzenleme olmadıkça Hukuk Muhakemeleri Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri, parasal sınırlar ve kanun yollarına başvuru süreleri de dahil olmak üzere, icra hukuk mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında da uygulanır.

İKİNCİ ALT AYRIM
İflas Mahkemesi ile Diğer Mahkemelerin Kararlarına Karşı Kanun Yolları

İflas mahkemesi kararları
MADDE 36- (1) Bu Ayrımdaki hükümler, iflas mahkemesinin şikâyet üzerine verdiği kararlar hakkında da uygulanır.
(2) İflas mahkemesinin kanunda kesin olarak verileceği belirtilen kararları ile iflas bürosunun işlemlerine, birinci alacaklılar toplantısının kararlarına, iflas idaresinin oluşturulmasına ve iflas idare memurunun ücret ve giderlerine ilişkin şikâyetler hakkında verdiği kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz.
(3) İflas mahkemesinin diğer kararları hakkında, Hukuk Muhakemeleri Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.

Diğer mahkeme kararları
MADDE 37- (1) İcra hukuk mahkemesi ve iflas mahkemesi dışında kalan mahkemelerin bu Kanun uyarınca vermiş olduğu kararları hakkında, Hukuk Muhakemeleri Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Süreler ile Tatil ve Askıya Alma Hâlleri

BİRİNCİ BÖLÜM
Süreler

Süreler
MADDE 38- (1) Bu Kanunda belirlenen sürelerin hesabında bu madde hükmü uygulanır.
(2) Bu Kanundaki aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla süreler, taraflara tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar.
(3) Süre gün olarak belirlenmiş ise ilk gün hesaba katılmaz ve son günün çalışma saati sonunda biter.

(4) Süre hafta, ay veya yıl olarak belirlenmiş ise, ilk gün hesaba katılır ve o güne son hafta, ay veya yıl içinde karşılık gelen günün çalışma saati sonunda biter. Sürenin bittiği ayda, başladığı güne karşılık gelen bir gün yoksa, süre bu ayın son günü çalışma saati sonunda biter.
(5) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.
(6) Resmî tatil günleri, süreye dâhildir. Sürenin son gününün resmî tatil gününe rastlaması hâlinde, süre tatili takip eden ilk iş günü çalışma saati sonunda biter.
(7) Bu Kanunun belirlediği süreler sözleşmeyle değiştirilemez. İşlemeye başlamış olan bir süreden yararlanma hakkı bulunan borçlu, bu hakkından vazgeçebilir. Bu vazgeçme üçüncü kişileri etkilemez.

Olağanüstü hâllerde sürelerin durdurulması
MADDE 39- (1) Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya devamlı ekonomik kriz hâlinde Cumhurbaşkanı kararıyla ülkenin tamamında veya bir kısmında ya da bazı işletmeler veya sektörler lehine belirli bir süre için icra ve iflas takipleri durdurulabilir.
(2) 129, 211, 213, 272, 317, 445, 446 ve 447 nci maddelerde öngörülen süreler durma süresince uzatılır. Aynı kural, ayni teminatlarda, taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacakların faizleri için de geçerlidir.
(3) Durma süresince alınması gereken tüm tedbirlere ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM
Tatiller ve Askıya Alma Hâlleri

Tatil saat ve günleri
MADDE 40- (1) Çalışma saatlerinin dışında veya resmî tatil günlerinde icra takip işlemleri yapılamaz.
(2) Birinci fıkrada belirtilen tatil günlerinde haciz, tahliye ve 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası hariç olmak üzere tebligat yapılabileceği gibi muhafaza tedbirleri de alınabilir.
(3) Borçlunun mal kaçırdığı anlaşılırsa tatil saatlerinde dahi haciz ve muhafaza işlemleri yapılabilir. Vaktinde başlayan haciz veya muhafaza işlemlerine tatil saatlerinde de devam edilebilir.
(4) Tatil saatlerinde iş görülen yerlerde, bu saatler arasında hasılat haczi mümkündür.

Askıya alma hâli olarak borçlunun ölümü
MADDE 41- (1) İcra takibi sırasında borçlunun ölümü hâlinde, icra takibi bir hafta süreyle askıya alınır. Alacaklı, takibi borçlunun mirasçılarına karşı devam ettirebileceği gibi terekeye karşı da devam ettirilebilir.
(2) Takibin mirasçılara karşı devam ettirilmesi hâlinde icra takibi, borçlunun mirasçılarının mirası açıkça kabul etmeleri hâli dışında ve bir haftalık askıya alma süresi dolmuş olsa bile, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 606 ncı maddesinde belirtilen süre sonuna kadar askıda kalmaya devam eder. Bu takdirde takibin mirasçılara karşı devamı ancak haciz veya rehnin paraya çevrilmesi yoluyla mümkündür.
(3) Takibe terekeye karşı devam olunması terekenin henüz tasfiye edilmemiş ve mirasçılar arasında aile şirketi kurulmamış olmasına bağlı olup, bu durumda borçluya karşı başlamış olan takip iflas yolu da dahil olmak üzere aynı usulle devam ettirilebilir.
(4) Borçlu icra takibi başlatılmadan önce ölürse, ölümünden sonra tereke aleyhine yeni icra takibi yapılamaz.

Diğer askıya alma hâlleri
MADDE 42- (1) Eşi veya kan ya da kayın hısımlığı itibarıyla altsoy veya üstsoyundan birisi yahut kardeşi ölen bir borçlu aleyhine başlatılmış olan icra takibi bir hafta süreyle askıya alınır.
(2) İcra ve iflas dairesi aşağıda belirtilen hâllerde borçluya bir temsilci tayin etmesi için uygun bir süre verir ve takibi bu sürenin bitimine kadar askıya alır:
a) Borçlunun er veya erbaş olarak askerlik hizmetinde olması.
b) Temsilci tayini vesayet makamına ait olmadıkça, borçlunun tutuklu veya hükümlü olarak ceza infaz kurumu ya da tutukevinde bulunması yahut takip sırasında ceza infaz kurumu veya tutukevine girmesi.
(3) Borçlunun temsilci tayin edemeyecek derecede ağır hastalığı hâlinde, bir temsilci tayin edebilecek derecede iyileşmesine kadar geçecek olan süre için icra ve iflas müdürü takibi askıya alır. Ağır hastalığın resmî belge ile doğrulanması gerekir.
(4) Yukarıdaki ikinci ve üçüncü fıkralar uyarınca kendisine verilen süre içinde temsilci tayin edip icra ve iflas dairesine bildirmeyen borçlu hakkında takibe devam olunur.

Askıya almanın etkileri
MADDE 43- (1) Askıya alma hâllerinde ve askıya alma süresi içinde borçluya karşı hiçbir icra takip işlemi yapılamaz. Mal kaçırılması ihtimali olan hâllerde haciz ve muhafaza işlemi yapılması bunun dışındadır.
(2) Askıya alma hâllerinde sürelerin işlemesi durmaz. Sürenin sonu bir askıya alma gününe rastlarsa süre, askıya almanın bitiminden itibaren bir hafta uzatılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Diğer Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
İcra ve İflas Tebliğleri

İcra ve iflas tebliğleri
MADDE 44- (1) İcra ve iflas dairelerince yapılacak tebliğler Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır. İcra ve iflas müdürleri yapılan tebligatların usulüne uygun olup olmadığını resen gözetir.

Borçluya temsilci tayini
MADDE 45- (1) Borçlu, kendilerine kanunen temsilci tayin olunması gereken kişilerden ise icra ve iflas dairesi kısa bir zamanda temsilci tayin edilmesini ait olduğu makamdan ister. Tebligat borçlu adına temsilci olarak tayin edilen bu kişilere yapılır.
(2) Türk Medeni Kanununun 453 üncü maddesine göre bir meslek veya sanatı yürütmesi için izin verilen kişinin bu faaliyetinden doğan borçlarına ilişkin tebligat, kendisine yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM
Elektronik İşlemler

Elektronik işlemler
MADDE 46- (1) Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP), adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan bilişim sistemidir.
(2) İcra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü icra ve iflas iş ve işlemlerinde UYAP kullanılır; her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.

(3) Usulüne göre güvenli elektronik imzayla oluşturulan elektronik veriler senet hükmündedir. Güvenli elektronik imza, elle atılan imzayla aynı ispat gücünü haizdir. Güvenli elektronik imza, kanunlarda güvenli elektronik imzayla yapılamayacağı açıkça belirtilmiş olan işlemler dışında, elle atılan imza yerine kullanılabilir. Güvenli elektronik imzayla oluşturulan belge ve kararlarda, kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesini ve mühürleme işlemi yapılmasını öngören hükümler uygulanmaz.
(4) Zorunlu nedenlerden dolayı fiziki olarak düzenlenen belge veya kararlar, yetkili kişilerce güvenli elektronik imzayla imzalanarak UYAP'a aktarılır ve gerektiğinde UYAP vasıtasıyla ilgili birimlere iletilir. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları, gönderen icra ve iflas dairesinde saklanır, ayrıca fiziki olarak gönderilmez. Ancak, belge veya kararın aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâller saklıdır.
(5) Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde, icra ve iflas dairesi tarafından belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek, imzalanır ve mühürlenir.
(6) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.
(7) Elektronik işlemlerin UYAP vasıtasıyla yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sorgulama
MADDE 47- (1) Alacaklı, UYAP üzerinden bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla dosya safahat bilgileri ile 56 ve 443 üncü maddelerdeki esaslar çerçevesinde borçlunun mal, hak veya alacağını bir Türk lirası karşılığında sorgulayabilir.
(2) Birinci fıkrada belirtilen tutar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılır. Adalet Bakanlığı yeniden değerleme oranında artırılan ücreti beş katına kadar artırmaya ve azaltmaya ayrıca gün ve dosya esaslı olmak üzere belirli sayıdaki sorgulamayı ücretten istisna tutmaya yetkilidir. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden bu ücret alınmayacağı gibi alacaklının bir gün içinde aynı dosya üzerinden beş kez yapacağı sorgudan da ücret alınmaz.
(3) Sorgulama kapsamında alınacak ücret, Adalet Bakanlığınca elektronik işlemlerin UYAP vasıtasıyla yapılmasına dair usul ve esaslara ilişkin yönetmelikte belirlenecek yönteme göre tahsil edilir ve takip gideri olarak borçluya yüklenemez.

İlan portalı
MADDE 48- (1) Bu Kanun uyarınca yapılacak ilanlar, elektronik satışa ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla UYAP'a entegre ilan portalında da duyurulur.
(2) Duyurunun şekli ve duyuruda yer alacak hususlar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Parasal Sınırlar

Parasal sınırlar
MADDE 49- (1) 78, 244 ve 339 uncu maddelerde belirtilen parasal sınırlar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Takip ve Yargılama Giderleri ile Adli Yardım

Harçlar ve giderler
MADDE 50- (1) İcra ve iflas harçları kanunla belirlenir.
(2) Kanunda aksi yazılı olmadıkça bütün harç ve giderler borçluya ait olup takibin sonunda, ayrıca hüküm ve takibe gerek kalmaksızın tahsil olunur.

Takip ve yargılama giderlerinin ödenmesi
MADDE 51- (1) Alacaklı, icra ve iflas daireleri gider avansı tarifesinde belirlenen tutarı, takip talebinde bulunurken icra ve iflas dairesinin banka hesabına peşin olarak ödemek zorundadır. Aksi takdirde hiçbir takip işlemi yapılmaz.
(2) Kanunda aksi yazılı olmadıkça alacaklı, yapılmasını talep ettiği işlemle ilgili giderleri, talepte bulunurken icra ve iflas dairesinin banka hesabına peşin olarak ödemek zorundadır. Aksi takdirde talep yapılmamış sayılır.
(3) Alacaklı ilk ödenen paradan, yaptığı giderleri alabilir.
(4) Bu Kanun uyarınca tüm talep, iş, şikâyet ve davalarla ilgili olarak icra hukuk mahkemeleri ile iflas mahkemelerine başvuranlar, 281 inci maddede düzenlenen iflas gideri hariç olmak üzere, yargılama harçları ile gider avansı tarifesinde belirlenecek olan tutarı, başvuruda bulunurken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. Gider avansıyla ilgili diğer hususlar hakkında, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Adli yardım
MADDE 52- (1) Adli yardım, yetkili icra hukuk veya iflas mahkemesinden, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre istenir.
(2) Adli yardım talebinde bulunulduğunda, bu konuda karar verilinceye kadar harç ve gider avansı alınmaz.

BİRİNCİ KİTAP
CÜZİ İCRA

BİRİNCİ KISIM
Cüzi İcra Yolları

BİRİNCİ BÖLÜM
İlamlı İcra

BİRİNCİ AYRIM
İlamların İcrası, Kanun Yolları ve İcranın Ertelenmesi

İlamların icrası
MADDE 53- (1) Aşağıdaki hâllerde ilamlar icraya konulabilir:
a) Verildiği anda kesin olan veya kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşen ilk derece mahkemesi ilamları.
b) İstinaf başvurusu bölge adliye mahkemesince reddedilen ilk derece mahkemesi ilamları.
c) Bölge adliye mahkemesi ilamları.
ç) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilen ilamlar.
(2) Her türlü nafaka alacağı, bedensel zarar ve destekten yoksun kalma alacakları, işçinin iş ilişkisinden doğan alacakları ile bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye ve teslimi hakkındaki ilk derece mahkemesi ilamları, kanun yolu açık olsa dahi icraya konulabilir.

(3) Kişiler hukuku, aile hukuku ve taşınmaz mal ile ilgili ayni haklara ilişkin ilamlar kesinleşmedikçe icraya konulamaz.
(4) Türk Medeni Kanununun 169 uncu maddesi gereği verilen geçici önlem kararları ile Türk Borçlar Kanununun 76 ncı maddesi çerçevesinde verilen geçici ödeme kararları da ilamların icrası hakkındaki hükümler uyarınca derhâl icra edilebilir.

Temyizin icraya etkisi
MADDE 54- (1) Temyiz yoluna başvurulması icrayı durdurmaz.
(2) Hukuk Muhakemeleri Kanununun 373 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre verilen ilk derece mahkemesi kararları ilamlı icraya konulamaz. 53 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır.

İcranın ertelenmesi
MADDE 55- (1) Temyiz yoluna başvuran, aşağıdaki hâllerden birinin bulunması durumunda icra ve iflas dairesinden icranın ertelenmesi için talepte bulunabilir:
a) Hükmolunan paranın icra ve iflas dairesi banka hesabına, eşyanın ise icra ve iflas dairesinin göstereceği yere tevdi edilmesi.
b) Hükmolunan parayı veya taşınır malın tutarını karşılayacak banka teminat mektubunun tevdi edilmesi.
c) Borçlunun hükmolunan parayı karşılayacak kadar malının hacizli olması veya rehin gösterilmesi.
(2) Birinci fıkrada belirtilen hâllerde icra ve iflas dairesine yapılan talep üzerine takip durur. Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerindeki hâllerde icra ve iflas müdürü ilgili kanun yolu incelemesinin sonuçlanmasına kadar takibin ertelenmesine karar verir. Birinci fıkranın (c) bendindeki hâllerde ise müdür, icranın ertelenmesi hakkında karar verilmek üzere dosyayı derhâl icra hukuk mahkemesine tevdi eder. Mahkemenin kararına kadar takibe devam edilmez. Mahkeme, birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen hâllerden birinin gerçekleştiğini tespit ederse ilgili kanun yolu incelemesinin sonuçlanmasına kadar takibin ertelenmesine karar verir. Karar derhâl daireye bildirilir.
(3) İcra ve iflas dairesi tarafından hesaplanan takip alacağının tamamı yatırıldığı ve bu miktarın yüzde on beşi oranında nakit veya teminat mektubu verildiği takdirde, mahkeme icranın ertelenmesiyle birlikte hacizlerin de kaldırılmasına karar verir.
(4) Tahliye ilamlarında icranın ertelenmesi kararı için üç aylık kira bedeli tutarı kadar teminat alınır. Kira bedelinin tespit edilemediği hâllerde icra ve iflas dairesi borçlunun icranın ertelenmesi için göstereceği teminat miktarının belirlenmesi amacıyla dosyayı icra hukuk mahkemesine tevdi eder. Mahkeme, teminat miktarının belirlenmesine dair kararını kesin olarak verir.
(5) Adli yardımdan yararlanan borçlunun, icranın ertelenmesinde teminat gösterme zorunluluğu yoktur.
(6) Kanun yolu incelemesinde hükmün bozulması veya kaldırılması hâlinde borçlunun başvurusu üzerine, bozmanın veya kaldırmanın mahiyetine göre teminatın geri verilip verilmeyeceğine veya teminat olarak kabul edilen hacizlerin kaldırılıp kaldırılmayacağına bozma veya kaldırma kararı üzerine davaya bakacak olan mahkemece kesin olarak karar verilir.
(7) Hükmün kesinleşmesi hâlinde alacaklının istemi üzerine başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan para alacaklıya ödenir. İlâm konusu taşınır ise alacaklıya teslim edilir. Haczolunan mal ve haklar ise, malın türüne göre icra ve iflas dairesince paraya çevrilerek alacaklıya ödenir. İlâm alacaklısının teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır.
(8) Nafaka alacakları hariç 53 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre kanun yolu beklenmeksizin icra edilebilecek olan ilk derece mahkemesi ilamları hakkında da bu madde uyarınca icranın ertelenmesi kararı verilebilir. İcranın ertelenmesi kararı, takip dayanağı ilam kesinleşinceye kadar etkisini sürdürür.

İKİNCİ AYRIM
İlamlı Takibe İlişkin Genel Hükümler

BİRİNCİ ALT AYRIM
Takip Talebi ve İcra Emri

Takip talebi

MADDE 56- (1) Takip talebi, icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılır.

(2) Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunur:

a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; alacaklı veya vekilinin banka hesap bilgileri; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya varsa ilgili sicil numarası; alacaklının yerleşim yerinin yabancı ülkede olması hâlinde Türkiye'de göstereceği tebligat adresi.

b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; adresi.

c) İlam para veya teminat alacağı hakkında ise takip yollarından hangisinin seçildiği.

ç) Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirasi karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün.

d) İlam taşınır veya geminin teslimine ilişkin ise teslimi istenen taşınırın veya geminin ne olduğu, hüküm sonucunda belirtilmişse ilamda yazılı değeri ve alacaklı tarafından biliniyorsa yeri.

e) İlam taşınmazın veya geminin tahliye ve teslimine ilişkin ise taşınmazın tapu kaydına veya geminin sicil kaydına ilişkin bilgiler ve adresi.

f) İlam irtifak hakkının kurulması veya terkinine ilişkin ise taşınmazın tapu kaydına ilişkin bilgiler ile irtifak hakkının konusunun ne olduğu.

g) İlam bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ise yapılması veya yapılmaması istenilen işin ne olduğu.

ğ) İlam seçimlik hüküm içeriyor ise talebin seçimlik hükümlerden hangisine hasredildiği.

(3) Takip talebine ilamın veya ilam niteliğindeki belgenin borçlu sayısından bir fazla nüshası veya onaylı örneği eklenir.

(4) Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve ilam veya ilam niteliğindeki belgenin nüshasını ya da onaylı örneğini sunduğuna ve takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verilir.

(5) Takip, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılır.

İcra emri

MADDE 57- (1) İcra emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:

a) Alacaklı veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere 56 ncı maddeye göre takip talebine yazılması gereken kayıtlar ile icra ve iflas dairesinin banka hesap numarası.

b) İcra emrinin gereğinin icra emrinde belirtilen süre içinde yerine getirilmesi gerektiği, aksi takdirde cebrî icraya devam olunacağı.

c) Takibin iptaline veya icranın geri bırakılmasına; 55 inci (mevcut 36) maddeye göre icranın ertelenmesine veya yargılamanın iadesi davasında icranın durdurulmasına dair bir karar verilmedikçe icraya devam edileceği.

ç) Borçlunun, şikâyetlerini 22 (mevcut 16) ve devamı maddeler uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği.

d) Takibe konu ilam veya ilam niteliğindeki belgeyle ilgili hükümlerde belirtilen diğer hususlar.
(2) İcra emrinde, dayanak ilam seçimlik hüküm içeriyor ise borçlunun, alacaklının talep ettiği edim yerine ilamda yer alan diğer edim veya edimlerden birini ifa ederek de borcundan kurtulabileceği hususu da yer alır.
(3) Dayanak ilam karşılıklı edimlerin ifası hükmünü içeriyor ise borçlunun, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde dilekçeyle icra hukuk mahkemesine başvurarak, alacaklının kendi edimini ifa etmediğini veya ifayı teklif etmediğini ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep edebileceği hususu icra emrinde yer alır.
(4) İcra emrinde ayrıca, emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde icra tazminatına hükmedilebileceği ve cezai yaptırım uygulanabileceği ihtarlarına da yer verilir.
(5) Yabancı devlet aleyhine başlatılan ilamlı icra takiplerine ilişkin icra emrinde, uluslararası antlaşmalar saklı kalmak şartıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında cebrî icra yapılabileceği hususu ayrıca ihtar edilir.

İcra emrinin düzenlenmesi
MADDE 58- (1) İcra ve iflas dairesi, takibin dayanağının icra edilebilir bir ilam veya ilam niteliğinde belge olduğuna ve takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verirse, icra emri düzenler. Talebin kabul edilmemesi hâlinde, verilen karar tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. Bu işlemler, en geç üç gün içinde yerine getirilir.
(2) İcra emri borçlu sayısından bir fazla olarak düzenlenir. Bir nüshası, takibin dayanağı olan belgenin bir örneğiyle birlikte takibin başlatılmasından itibaren en geç üç gün içinde borçluya tebliğe gönderilir ve diğeri icra dosyasına konulur. Nüshalar arasında fark bulunduğu takdirde borçludaki nüsha geçerli sayılır.
(3) Alacaklı, talep ederse kendisine icra emrinin onaylı bir nüshası verilir. Bu nüsha, hiçbir gider ve harca tabi değildir.

İlam niteliğindeki belgeler
MADDE 59- (1) Diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla aşağıda belirtilen belgeler hakkında ilamların icrasına ilişkin hükümler uygulanır:
a) Mahkeme huzurunda yapılan sulhler ve kabuller.
b) Kayıtsız ve şartsız borç ikrarını içeren düzenleme şeklindeki noter senetleri.
c) İcra ve iflas dairesindeki kefaletler.
(2) Birinci fıkradaki icra kefaletleri müteselsil kefalet hükmündedir.
(3) Kanunlarda ilamlı icraya konu edileceği belirtilen ilam niteliğindeki belgeler hakkında, 98 ve 100 üncü maddeler uyarınca menfi tespit veya istirdat davası açılabilir.

İKİNCİ ALT AYRIM
İcraya Etki Eden Hususlar

İcranın durması ve iadesi
MADDE 60- (1) İcrasına başlanmış bir ilamın bölge adliye mahkemesince kaldırılması veya Yargıtayca bozulması hâlinde icra işlemleri durur.
(2) İcranın durması hâlinde, maaş veya ücrete dayalı hacizlerde, haciz geçerli olmak kaydıyla kesinti durdurulur.
(3) Bir ilam hükmü icra edildikten sonra bölge adliye mahkemesince kaldırılır ve yeniden esas hakkında karar verilir ya da Yargıtayca bozulup da aleyhine icra takibi yapılmış olan kimsenin hiç veya o kadar borcu olmadığı kesin bir ilamla ortaya çıkarsa, ayrıca hükme gerek kalmaksızın aynı takip dosyası üzerinden icra tamamen veya kısmen eski hâline iade olunur. Usule ilişkin kesin kararlarda da niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu fıkra hükmü uygulanır.
(4) Üçüncü kişilerin iyiniyetle kazandıkları hakları saklıdır.

Borcun itfası, zamanaşımına uğraması veya borçluya süre verilmesi nedeniyle takibin iptali ya da icranın geri bırakılması

MADDE 61- (1) Borçlu, hüküm tarihinden sonra ve icra emrinin tebliğinden önce borcun itfa edildiği, alacaklı tarafından kendisine süre verildiği veya borcun zamanaşımına uğradığı iddiasında ise icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde; icra emrinin tebliğinden sonra borcun itfa edildiği, alacaklı tarafından kendisine süre verildiği veya borcun zamanaşımına uğradığı iddiasında ise her zaman, dilekçeyle, icra hukuk mahkemesine başvurarak takibin iptalini veya icranın geri bırakılmasını isteyebilir.

(2) Talep hâlinde icra hukuk mahkemesi ihtiyati tedbir yoluyla takibi durdurabilir. İptal veya erteleme talebi yetkili mercilerce resen düzenlenmiş, usulüne göre onaylanmış, icra ve iflas dairesi veya mahkeme önünde ikrar edilmiş belgeye dayandığı takdirde, mahkeme talep hâlinde takibi durdurur.

(3) Takibin iptali veya icranın geri bırakılması talebi genel hükümler çerçevesinde incelenir.

(4) İtfa, zamanaşımı ve alacaklı tarafından takipten evvel borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde takip mahkeme tarafından iptal edilir. Takipten sonra borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde ise icranın geri bırakılmasına karar verilir; bu takdirde icranın ne kadar süreyle geri bırakıldığı hususuna da kararda yer verilir.

(5) İcra hukuk mahkemesinin iptal veya icranın geri bırakılması kararının kesinleşmesi üzerine, icranın iadesine ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Borçlu, icra hukuk mahkemesinin icranın geri bırakılması talebinin reddi kararına karşı, başvuru süresi içinde alacağı karşılayacak nakit, teminat mektubu, mahkemece kabul edilecek taşınır veya taşınmaz rehnini göstermek şartıyla istinaf veya temyiz yoluna başvurabilir.

ÜÇÜNCÜ ALT AYRIM
Müşterek Hükümler

Yetkili icra ve iflas dairesi

MADDE 62- (1) İlama ve ilam niteliğindeki belgelere dayalı takipler her icra ve iflas dairesinde yapılabilir. Alacaklı yerleşim yerini değiştirirse, takibin yeni yerleşim yeri icra ve iflas dairesine gönderilmesini isteyebilir.

Seçimlik hükümlerin icrası

MADDE 63- (1) Seçimlik davada verilen mahkûmiyet hükmünü icra takibine konu eden alacaklı, talebini seçimlik hükümlerden birisine hasretmek zorundadır.

(2) Borçlu, icra emrinde belirtilen sürede, mahkûm olduğu diğer edimi ifa ederek de borçtan kurtulabilir. Bu husus 57 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca icra emrinde borçluya ayrıca ihtar edilir.

Karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamların icrası

MADDE 64- (1) Karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamın icrasına ilişkin icra emrinin tebliği üzerine borçlu iki hafta içinde dilekçeyle icra hukuk mahkemesine başvurarak, alacaklının kendi edimini ifa etmediğini veya ifayı teklif etmediğini ileri sürmek suretiyle icranın geri bırakılmasını talep edebilir. Bu husus 57 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca icra emrinde borçluya ayrıca ihtar edilir.

(2) Alacaklı, edimini ifa veya ifayı teklif ettiğini genel hükümler çerçevesinde ispatlayamadığı ya da bu hususları yargılama sırasında yerine getirmediği takdirde icranın geri bırakılmasına karar verilir. Alacaklı, edimini ifa veya ifayı teklif ettiğini ispat ederse, icranın geri bırakılması talebi reddedilir.

Zamanaşımı
MADDE 65- (1) Zamanaşımına tabi olmayan ilamlar hariç, takip, son işlem tarihinden itibaren on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.
(2) İlam niteliğinde belgeye dayanan takip, belgedeki alacağın niteliğine göre ilgili kanunda öngörülen zamanaşımına tabidir.

Borçlunun durumunun ağırlaştırılamaması ve süresi içinde ödeme
MADDE 66- (1) Bir ilam ile hükmedilen alacaklar ve ferileri, dürüstlük kuralına aykırı olarak ayrı ayrı takip konusu yapılarak borçlunun durumu ağırlaştırılamaz.
(2) Borçlu, icra emrinin tebliğinden itibaren süresi içinde ferileriyle birlikte borcunun tamamını öderse, kendisinden sadece maktu vekâlet ücreti tahsil edilir; takip giderleri ile tahsil harcını ödemekten muaf tutulur. Şu kadar ki, kanunlarda ilam niteliğinde olduğu belirtilen belgelere dayalı takiplerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Uygulanacak diğer hükümler
MADDE 67- (1) Kanunun diğer hükümleri, niteliğine uygun düştüğü ölçüde ilamlı icra takipleri hakkında da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Para ve Teminat Hakkındaki İlamların İcrası

Para borcunun ödenmesi veya teminat verilmesine ilişkin ilamların icrası
MADDE 68- (1) Para borcunun ödenmesi veya teminat verilmesi hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddede yazılanlar ile aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İcra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde para borcunun ödenmesi veya teminatın verilmesi.
b) Bu süre içinde icra emrinin gereği yerine getirilmezse cebrî icraya devam olunacağı.
c) Bu süre içinde ilama bağlı borcun ferîleriyle birlikte tamamen ödenmesi hâlinde borçlunun sadece maktu vekâlet ücretiyle sorumlu olacağı, tahsil harcı ve takip giderlerini ödemekten muaf tutulacağı.
ç) Para borcuna ilişkin ilamın gereğinin süresi içinde yerine getirilmemesi hâlinde, borçlu iflasa tabi ise doğrudan doğruya iflasının da istenebileceği.
d) Borçlunun, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre mal beyanında bulunması gerektiği; aksi takdirde 510 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.
e) Borçlunun, icra ve iflas dairesine yaptığı mal beyanında malı olmadığını bildirmesi veya borcuna yetecek malı göstermemesi ya da mal beyanından kaçınması hâlinde, sonradan kazandığı malları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışları, kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği; aksi takdirde 510 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı.
(2) İlamda yabancı para alacağına hükmedilmesi hâlinde de 56 ncı madde hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Haciz veya iflas isteme yetkisi
MADDE 69- (1) İcra emrinde yazılı süre geçtiği hâlde borç ödenmemişse alacaklı, haciz talep edebilir veya borçlu iflasa tabi kişilerden ise 285 inci madde uyarınca borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Taşınırlar Hakkındaki İlamların İcrası

Taşınır teslimine ilişkin ilamların icrası
MADDE 70- (1) Taşınırlar hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddede yazılanlar ile aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İcra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde taşınırın teslim edilmesi.
b) Borçlu, icra emrinin gereğini yerine getirmez veya eksik şekilde yerine getirirse, hükmolunan taşınır veya mislinin, borçlunun elinde bulunması hâlinde zorla alınarak alacaklıya verileceği; taşınır veya mislinin borçlunun elinde bulunmaması hâlinde, hüküm sonucunda belirtilmişse ilamda yazılı değerinin; hüküm sonucunda belirtilmemişse icra ve iflas dairesi tarafından tespit edilecek değerinin ayrıca icra emri tebliğine gerek kalmaksızın haciz yolu ile tahsil olunacağı.
(2) Borçlu, icra emrinin gereğini yerine getirmez veya eksik şekilde yerine getirirse ve hükmolunan taşınır veya misli borçlunun yedinde bulunursa elinden zorla alınıp alacaklıya verilir.
(3) Taşınırın veya mislinin borçlunun elinde bulunamaması ve değerinin de ilamda belirtilmemiş olması hâlinde icra ve iflas dairesince bilirkişi atanır. Bilirkişi tarafından incelemenin yapıldığı tarih itibarıyla belirlenen rayiç değer esas alınarak düzenlenecek rapora göre taşınır malın değeri tespit edilir. Tespit edilen değere karşı şikâyet yoluna başvurulabilir.

BEŞİNCİ AYRIM
Taşınmazlar Hakkındaki İlamların İcrası

Taşınmazın tahliye ve teslimine ilişkin ilamların icrası
MADDE 71- (1) Taşınmazlar hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddede yazılanlar ile aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İcra emrinin tebliğinden itibaren bir ay içinde taşınmazın tahliye ve teslim edilmesi.
b) Borçlu, icra emrinin gereğini yerine getirmezse taşınmazın zorla tahliye edilerek alacaklıya teslim edileceği.
c) Alacaklıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince taşınmazdan zorla çıkarılacağı ve ayrıca 521 inci madde gereğince hapis cezasıyla cezalandırılacağı.

Hükmün tapu müdürlüğüne bildirilmesi
MADDE 72- (1) Taşınmazın aynına ilişkin davalarda davacının lehine hüküm verilmesi hâlinde mahkeme, hükmün tefhimi ile beraber sonucunu, ilgili taşınmazın tapu kaydına şerh verilmesi için tapu müdürlüğüne resen bildirir. Bu şerh, Türk Medeni Kanununun 1010 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne tabidir.
(2) Taşınmazın aynına ilişkin davalarda davacının aleyhine verilen hükmün kesinleşmesi hâlinde mahkeme, bu hükmün sonucunu derhâl tapu müdürlüğüne bildirir.

Taşınmazın borçlunun elinde olması
MADDE 73- (1) Borçlu, icra emrinde verilen süre içinde taşınmazı tahliye ve teslim etmezse taşınmazdan zorla çıkarılarak taşınmaz alacaklıya teslim edilir.
(2) Taşınmazın içinde bulunmakla birlikte ilamda belirtilmeyen eşya borçluya; borçlunun bulunmaması hâlinde vekiline veya adına tebligatı kabule yetkili ergin bir kişiye teslim edilir. Bu kişiler teslim almaktan kaçınır veya bunlardan kimse bulunamazsa, kıymet takdiri yapılarak listesi tutulan eşya, alacaklının yedinde ya da giderleri ileride borçluya ödetilmek üzere iki aylık muhafaza gideri alacaklıdan peşin alınarak yediemin deposunda muhafaza edilir.
(3) İcra ve iflas dairesince, derhâl borçluya tebligat çıkarılarak yediemindeki veya alacaklı

nezdindeki eşyayı bir ay içinde alması ve muhafaza giderlerini ödemesi, aksi hâlde eşyanın icra hukuk mahkemesi kararıyla satılacağı ihtar edilir. İhtara rağmen borçlu eşyayı teslim almaz veya giderleri ödemekten kaçınırsa ya da gerektiğinde ve özellikle ihtarın borçluya tebliğine kadar eşyanın bozulma olasılığı varsa yahut muhafaza giderinin eşyanın kıymetine yakın bir değere yükseldiğini görürse icra ve iflas dairesi, icra hukuk mahkemesi kararıyla bunları satar ve satış bedeli ile muhafaza giderlerini, varsa ilamda hükmedilen ecrimisil alacağı ile yargılama ve icra giderlerini öder. Fazla kalan para borçlunun adına, Adalet Bakanlığınca belirlenen bankalardan birine yatırılır ve nemalandırılır.

Taşınmazda üçüncü kişinin bulunması

MADDE 74- (1) Taşınmaz, üçüncü kişi tarafından davanın açılmasından sonra ve hükümden önce tapuya tescil edilmiş bir ayni hakka dayanarak işgal edilmekte ise, bu kişi taşınmazdan tahliye edilmez. Bu hâlde alacaklı, borçlunun üçüncü kişiye karşı sahip olduğu hakları haiz olur.

(2) Alacaklı, borçlunun taşınmazı elinde bulunduran üçüncü kişiye karşı sahip olduğu hakları kullanmak istemezse, borçluya karşı tazminat davası açabilir.

(3) Kötüniyetli üçüncü kişilere karşı genel hükümler saklıdır.

(4) Hükmün tapu siciline şerh edilmesinden sonra taşınmazın devredilmesi, icra işlemlerini etkilemez. Hükümde gösterilen taşınmaz kimin elinde ise ondan alınıp alacaklıya teslim edilir. Şu kadar ki, o yerde bulunan üçüncü kişi, taşınmazı borçludan devralmayıp doğrudan doğruya işgal ettiğine dair tapu kaydını ibraz ederse, icra ve iflas dairesi genel mahkemede dava açması için üçüncü kişiye iki hafta süre verir. Bu süre içinde üçüncü kişi dava açtığına dair belgeyi ibraz ederse icra ve iflas dairesi, hükmün kesinleşmesine kadar icra takibini durdurur.

(5) Tahliye ilamı, kira sözleşmesine dayanır ve taşınmaz üçüncü kişi elinde bulunursa 150 nci madde kıyasen uygulanır.

İrtifak haklarına ilişkin ilamların icrası

MADDE 75- (1) Bir irtifak hakkının kurulması veya terkini hakkındaki ilamın yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılanlar ile irtifak hakkının niteliğine göre aşağıdaki hususlar yer alır:

a) İlamda belirtilen yükümlülüğün icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde yerine getirilmesi.

b) İcra emrinin gereği yerine getirilmez veya eksik yerine getirilirse ilam hükmünün zorla icra edileceği ve borçlunun 513 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre tazyik hapsiyle cezalandırılacağı.

(2) Borçlu süresi içinde icra emrinin gereğini yerine getirmez veya ilama muhalefet ederse, ilamın gereği zorla yerine getirilir.

ALTINCI AYRIM
Bir İşin Yapılması veya Yapılmaması Hakkındaki İlamların İcrası

Bir işin yapılmasına ilişkin ilamların icrası

MADDE 76- (1) Bir işin yapılması hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddede yazılanlar ile aşağıdaki hususlar yer alır:

a) İlamda belirlenen süre içinde işin yapılması.

b) İlamda süre belirlenmemişse, ikinci fıkra uyarınca belirlenen süre içinde işin yapılması.

c) Borçlu belirlenen süre içinde işi yapmazsa, işin başkası tarafından yapılabilecek nitelikte olması ve alacaklının talep etmesi hâlinde, işin yapılması için gerekli giderlerin hükme gerek kalmadan borçludan alınarak kendisine verilmek üzere alacaklı tarafından karşılanacağı ve hükmedilen işin üçüncü kişiye yaptırılacağı.

ç) Alacaklı giderleri karşılamazsa, ayrıca hükme gerek kalmadan, işin yaptırılması için

borçlunun yeteri kadar malının haczedilerek paraya çevrileceği ve bu şekilde işin yaptırılacağı.
d) Yalnız borçlu tarafından yapılabilecek olan bir işin yapılması hakkındaki ilam hükmünün gereğini yerine getirmeyen borçlunun 513 üncü maddenin birinci fıkrasına göre tazyik hapsiyle cezalandırılacağı.
e) Bir işin yapılmasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde eylemde bulunursa, ilam hükmünün mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın tekrar zorla yerine getirileceği ve borçlunun 513 üncü maddenin birinci fıkrasına göre tazyik hapsiyle tekrar cezalandırılacağı.
f) Borçlu belirlenen süre içinde ilamda belirtilen işi kusurlu olarak yapmazsa veya ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde eylemde bulunursa, alacaklının talebi üzerine borçlunun 78 inci maddeye göre icra tazminatı ödemeye mahkûm edileceği.
(2) İcra ve iflas dairesi, ilamda belirtilmemişse işin başlama ve bitirme zamanları ile işin yaptırılmasına ilişkin giderleri gerektiğinde bilirkişiye başvurmak suretiyle belirler.
(3) Bir işin yapılmasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilam hükmüne aykırı veya icra edilmiş ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranırsa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın, önceki ilam hükmü tekrar zorla yerine getirilir.

Bir işin yapılmamasına ilişkin ilamların icrası
MADDE 77- (1) Bir işin yapılmaması hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, 57 nci maddede yazılanlar ile aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İcra emrinin tebliğinden itibaren, ilamda gösterilen işin yapılmaması.
b) İlam hükmüne aykırı davranılması hâlinde, hükmün niteliğine uygun ise ilamın gereğinin zorla yerine getirileceği ve borçlunun 513 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.
c) Bir işin yapılmamasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilam hükmüne aykırı davranılması hâlinde ilamın gereğinin mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın tekrar zorla yerine getirileceği ve borçlunun 513 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre disiplin hapsiyle tekrar cezalandırılacağı.
ç) Bir işin yapılmamasına ilişkin ilamda yasaklanan işi yapan veya ilamın gereği yerine getirildikten sonra ilam hükmüne aykırı davranan borçlunun, alacaklının talebi üzerine 78 inci maddeye göre icra tazminatı ödemeye mahkûm edileceği.
(2) Bir işin yapılmamasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilam hükmüne aykırı olacak veya ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranırsa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın, önceki ilam hükmü tekrar zorla yerine getirilir.

Bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ilamların ihlalinde icra tazminatı
MADDE 78- (1) Bir işin yapılmasına ilişkin ilamda emredilen işi süresi içinde kusurlu olarak yapmayan, bir işin yapılmamasına ilişkin ilamda yasaklanan işi yapan veya ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranan borçlu, alacaklının talebi üzerine icra hukuk mahkemesince ihlalin gerçekleştiği her gün için bin Türk lirasından aşağı olmamak üzere alacaklıya icra tazminatı ödemeye mahkûm edilir.
(2) Mahkeme, takdir edeceği icra tazminatının miktarını, hükmün konusu ile hükmolunan edimin niteliği, ihlalin ağırlığı ve ihlal süresi ile orantılı olacak şekilde belirler. Bu şekilde takdir edilecek tazminatın toplamı bir milyon Türk lirasını geçemez.
(3) İcra tazminatı talep hakkı, bir işin yapılmasına ilişkin icra emrinde verilen sürenin sona ermesinden veya bir işin yapılmamasına ilişkin icra emrinin tebliğinden itibaren iki yıl geçmekle düşer. Şu kadar ki, icra hukuk mahkemesinden talep edilecek icra tazminatının hak

düşümüne uğraması genel mahkemede tazminat talebinin ileri sürülmesine engel teşkil etmez.
(4) Alacaklının, ikinci fıkra uyarınca takdir edilen miktarı aşan bir zararının oluşması hâlinde veya hak düşürücü sürenin geçmesinden sonraki tazminat talepleri bakımından, genel hükümlere göre dava açma hakkı saklıdır.
(5) Hükmedilen icra tazminatı, ilamın icraya konulduğu dosya üzerinden genel hükümlere göre icra edilir.
(6) Bu madde hükümleri sadece mahkeme ilamları ve hakem kararları hakkında uygulanır.
(7) Bu madde hükümleri borçlu hakkında 513 üncü madde uyarınca disiplin ve tazyik hapsi uygulanmasını engellemez.

İKİNCİ BÖLÜM
İlamsız İcra

BİRİNCİ AYRIM
Takip Türleri

Takibin konusu ve türleri
MADDE 79- (1) Para alacağının ödenmesine veya teminat gösterilmesine ilişkin olan ilamsız icra takipleri, takip talebiyle başlar; haciz veya rehnin paraya çevrilmesi yahut iflas yoluyla yürütülür.
(2) Elinde takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş fatura bulunmayan alacaklı ilamsız icra yoluna başvuramaz.
(3) Taşınmazların 139 uncu madde uyarınca ilamsız icra yoluyla tahliyesi talep edilebilir.
(4) Yabancı devlet aleyhine ilamsız icra yoluna başvurulamaz.
(5) İdari yargının görev alanına giren konularda ilamsız icra yoluna başvurulamaz.
(6) İlama dayalı alacak için ilamsız icra yoluna başvurulamaz.

İflasa tabi kişiler hakkındaki takip
MADDE 80- (1) İflas yoluyla takip, ancak 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereğince tacir olan, tacir sayılan veya tacir gibi sorumlu olan kişiler ile özel kanunlarında iflasa tabi bulundukları belirtilenler hakkında yapılır. Şu kadar ki alacaklı, bu kişiler hakkında haciz yoluyla da takip yapabilir.
(2) Haciz veya iflas yoluyla takipten birine başvuran alacaklı, bir defaya mahsus olmak üzere o yolu bırakıp aynı dosya üzerinden harç ödemeksizin diğer takip yoluna yeniden başvurabilir.

Ticareti terk edenler
MADDE 81- (1) Ticareti terk eden tacir, iki hafta içinde durumu kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne bildirmek ve bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunmak zorundadır. Ticaret sicil müdürlüğü tacirin ticareti terk ettiğini derhâl Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan eder. Türk Ticaret Kanununun 545 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü saklıdır.
(2) Ticareti terk eden tacir hakkında, birinci fıkradaki ilan tarihinden itibaren bir yıl içinde iflas yoluyla takip yapılabilir.
(3) Ticareti terk eden tacir, birinci fıkraya göre mal beyanında bulunduğu tarihten itibaren iki ay süreyle bu mallar üzerinde tasarruf edemez ve mal beyanında belirttiği bu malları veya bu malların yerine geçen değerleri aynı süre içinde vuku bulan haciz veya iflas takibinde göstermek zorundadır.

(4) Üçüncü kişilerin zilyetlik ve tapu siciline güvenerek iyiniyetle elde ettiği haklar saklıdır. Şu kadar ki, eşler ile altsoy ve üstsoy, üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımları ile evlat edinenle evlatlık arasındaki iktisaplarda aksi ispat olunmadıkça bu kişilerin borçlunun durumunu bildiği kabul edilir.
(5) Mal beyanını alan ticaret sicili müdürlüğü, durumu tapu veya gemi sicili gibi ilgili sicillere bildirir. Bunun üzerine temlik hakkının iki ay süre ile kısıtlanmış olduğu hususu sicile şerh verilir ve ayrıca Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Finansal Kurumlar Birliği ile diğer ilgili kurum veya kuruluşlara da bildirilir.
(6) Bozulma ihtimali bulunan, muhafazası külfetli olan veya tayin edilen kanuni süre içinde değerinin düşmesi kuvvetle muhtemel bulunan mallar hakkında, tacirin talebi üzerine, icra hukuk mahkemesince bu malların icra ve iflas müdürü marifetiyle ve bu Kanun hükümleri dairesinde satılmasına ve bedelinin 11 inci maddede yazılı bir bankaya depo edilmesine karar verilebilir.

İKİNCİ AYRIM
Haciz Yoluyla Takip

Takibin konusu
MADDE 82- (1) Haciz yoluyla takip, para ve teminat alacakları için yapılır.

Kamu alacakları
MADDE 83- (1) Kamu alacaklarının takibi hakkındaki özel kanun hükümleri saklıdır.
(2) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna tabi kurum ve kuruluşların sözleşmeden, haksız fiilden veya sebepsiz zenginleşmeden doğan alacakları hakkında, işbu Cebrî İcra Kanunu hükümleri uygulanır.

El konulan ve müsadere edilen eşyanın paraya çevrilmesi
MADDE 84- (1) Devlet tarafından el konulan veya müsadere edilen eşyanın paraya çevrilmesi, ilgili kanun hükümlerine göre yapılır.

İlamsız takipte teminat gösterilmesi
MADDE 85- (1) Türkiye'de mutad meskeni olmayan Türk vatandaşının ilamsız icra takibi yapması hâlinde Hukuk Muhakemeleri Kanunu; yabancı gerçek ve tüzel kişilerin ilamsız icra takibi yapmaları hâlinde ise 27/11/2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun uyarınca göstermeleri gereken teminatın cinsi, tutarı ve şekli icra ve iflas dairesi tarafından takdir edilir.

Yetki ve yetkiye itiraz
MADDE 86- (1) İlamsız icra takiplerinde, Hukuk Muhakemeleri Kanununun yetkiye ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır.
(2) Yetki itirazı esas hakkındaki itirazla birlikte ve açıkça yapılır.
(3) İtiraz üzerine alacaklı, itirazın iptali için öngörülen dava süresi içinde her zaman, diğer hâllerde ise yetkisizlik kararının kesinleşmesinden itibaren iki hafta içinde, takibin yapıldığı yer icra ve iflas dairesine başvurarak, dosyanın yetkili icra ve iflas dairesine gönderilmesini talep edebilir. Aksi takdirde, icra takibi düşer.
(4) Dosya kendisine gönderilen icra ve iflas dairesi, borçluya yeni bir ödeme emri gönderir.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Takip Talebi ve Ödeme Emri

Takip talebi ve alacak belgesi

MADDE 87- (1) Takip talebi, icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılır.
(2) Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunur ve takip talebine aşağıdaki belgeler eklenir:
a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; alacaklı veya vekilinin banka hesap bilgileri; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya varsa ilgili sicil numarası; alacaklının yerleşim yerinin yabancı ülkede olması hâlinde Türkiye'de göstereceği tebligat adresi.
b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, biliniyorsa Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; biliniyorsa adresi.
c) Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün.
ç) Takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları belge veyahut borçlunun tarafı olduğu yazılı sözleşmeler de dahil olmak üzere adi senet veya itiraz edilmemiş fatura.
d) Takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş fatura.
e) Takip para alacağı veya teminat alacağı hakkında ise takip yollarından hangisinin seçildiği.
(3) İkinci fıkranın (ç) bendinde sayılan alacak belgesinin aslının veya onaylanmış, borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebiyle birlikte icra ve iflas dairesine tevdii zorunludur. Alacak belgesinin iadesi 266 ncı madde uyarınca gerçekleştirilir. 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasının kısmi ödemeye ilişkin olan hükmü saklıdır.
(4) Alacak belgesinin kambiyo senedi olması hâlinde, senedin aslının icra ve iflas dairesine tevdi edilmesi zorunludur. Aynı kambiyo senedine dayanılarak birden fazla borçlu hakkında farklı takipler yapılmışsa, diğer takip taleplerine kambiyo senedinin icra ve iflas dairesi tarafından tasdik edilmiş sureti eklenir. İcra ve iflas dairesi, senedin bu suretlerine, senedin aslının kendisinde bulunduğunu yazar.
(5) Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve verdiği belgeler ile takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verilir.
(6) Takip, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılır.

Ödeme emri
MADDE 88- (1) Ödeme emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası.
b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası ve adresi.
c) İcra ve iflas dairesinin banka hesap numarası.
ç) Takip para alacağı veya teminat alacağı hakkında ise takip yollarından hangisinin seçildiği.
d) Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün.

e) Borcun ve giderlerin ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesinin ödeme emrinde yazılı olan banka hesabına ödenmesi; borç, teminat verilmesi mükellefiyeti ise teminatın bu süre içinde gösterilmesi.
f) Borçlunun, borcun tamamına, bir kısmına, alacak belgesi altındaki imzaya veya alacaklının takibat icrası hakkına dair itirazını, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine yapması gerektiği.
g) Borçlunun, varsa şikâyetlerini 22 ve devamı maddeleri (mevcut 16) uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği.
ğ) Ödeme emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adresi bildirmek zorunda olduğu; yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrakın icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacağı ve ayrıca itirazın yapılmamış kabul edileceği.
h) Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi veya süresi içinde borcunu ödememesi hâlinde ödeme emrinin, ödeme emrine itiraz etmesi hâlinde ise itirazın iptaline ilişkin kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre mal beyanında bulunması gerektiği; aksi takdirde 510 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.
ı) Borçlunun, icra ve iflas dairesine yaptığı mal beyanında malı olmadığını bildirmesi veya borcuna yetecek malı göstermemesi ya da mal beyanından kaçınması hâlinde sonradan kazandığı malları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışları kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği; aksi takdirde 510 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı.
i) Borç ödenmez ve itiraz edilmezse cebrî icraya devam edileceği.

Ödeme emrinin düzenlenmesi
MADDE 89- (1) İcra ve iflas dairesi, takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verirse, ödeme emri düzenler. Talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen karar, tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. Bu işlemler, takip talebinden itibaren en geç üç gün içinde yerine getirilir.
(2) Ödeme emri borçlu sayısından bir fazla nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası borçluya gönderilir, diğeri icra dosyasına konulur. Nüshalar arasında fark bulunduğu takdirde borçludaki nüsha geçerli sayılır.
(3) Alacaklı talep ederse, kendisine ödeme emrinin onaylı bir nüshası verilir. Bu nüsha, hiçbir gider ve harca tabi değildir.

Ödeme emrinin tebliği
MADDE 90- (1) Ödeme emri, takibin dayanağı olan belgelerin okunaklı ve onaylı bir örneğiyle birlikte takibin başlatılmasından itibaren en geç üç gün içinde borçluya tebliğe gönderilir.
(2) Müşterek borçlular aynı zamanda takip ediliyorlarsa, hepsinin veya bir kısmının bir temsilci tarafından temsil edilmeleri hâli hariç olmak üzere, her birine ayrı ayrı ödeme emri tebliğ edilir.
(3) Bir borçlu hakkında aynı günde birden fazla takip talebi varsa, icra ve iflas dairesi bunların ödeme emirlerini aynı zamanda tebliğe gönderir.
(4) Borçlu hakkında bir icra ve iflas dairesinde ayrı ayrı günlerde birden çok takip talebinde bulunulmuş ise, bunlardan hiçbirinde kendisinden daha eski olan talepten önce ödeme emri tebliğe gönderilemez.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
İtiraz

İtirazın süresi ve şekli

MADDE 91- (1) İtiraz etmek isteyen borçlu, itirazını, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde yazılı veya sözlü olarak icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır.
(2) İtiraz, takibi yapan icra ve iflas dairesinden başka bir icra ve iflas dairesine yapıldığı takdirde bu daire gereken gideri itirazla birlikte alarak itirazı derhâl yetkili icra ve iflas dairesine gönderir; itirazı alan icra ve iflas müdürü alınmayan giderden şahsen sorumludur. İcra ve iflas dairesi, itirazı derhâl UYAP'a aktarmak zorundadır.
(3) Alacaklının talebi üzerine aynı ödeme emri farklı adreslere tebliğe çıkarılmış ise, itiraz süresi en son tarihli tebliğden itibaren işlemeye başlar.
(4) Ödeme emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlu itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlu ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adresi bildirmek zorundadır. Borçlu, yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde, kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrak icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılır ve ayrıca itiraz yapılmamış kabul edilir.

İtiraz sebepleri

MADDE 92- (1) İtiraz, maddi hukuka veya takip hukukuna ilişkin olabilir.
(2) Borçlu, itirazında bildirdiği maddi hukuka ilişkin itiraz sebepleriyle bağlı değildir. Ancak, borçlu takip hukukuna ilişkin itiraz sebeplerini itiraz süresi içinde bildirmek zorunda olup, bu itiraz sebepleriyle bağlıdır.

İtiraz üzerine yapılacak işlem

MADDE 93- (1) İtiraz, tutanağa bağlanarak icra dosyasına kaydedilir ve itirazın bir örneği 51 inci maddeye göre alacaklının yatırdığı gider avansından karşılanmak suretiyle üç gün içinde alacaklıya tebliğe çıkarılır.
(2) Borçluya, itiraz ettiğine ilişkin olarak itiraz tarihini de gösterir bir belgenin derhâl verilmesi zorunludur. Bu belgenin bir nüshası icra takip dosyasında muhafaza edilir.
(3) İtiraz olunmazsa, talep hâlinde bu durum tutanağa bağlanır ve tutanağın bir nüshası alacaklıya verilir.

Gecikmiş itiraz

MADDE 94- (1) Borçlu, kusuru olmaksızın, bir engel sebebiyle süresi içinde itiraz edememiş ise paraya çevirme işlemleri bitinceye kadar itiraz edebilir. Bu takdirde borçlu, engelin kalktığı günden itibaren bir hafta içinde, mazeretini gösteren sebep ve delillerle birlikte itirazını da icra hukuk mahkemesine bildirmek ve ikinci fıkra uyarınca yapılacak duruşma için gerekli harç ve giderleri ödemek zorundadır.
(2) Gecikmiş itiraz üzerine icra hukuk mahkemesi, gecikme sebebinin niteliğine ve olayın özelliklerine göre takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir. Mahkeme, incelemesini evrak üzerinde yapar ve gerek görürse, iki tarafı hemen davet ederek mazeretin kabul edilebilir olup olmadığına karar verir. Duruşma yapılmasına karar verilmemesi hâlinde borçludan alınan giderler kendisine iade olunur.
(3) Mazeretin kabulü hâlinde icra takibi durur. Altı aylık itirazın iptali davası açma süresi, mazeretin kabulü kararının alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başlar.
(4) Daha önce borçlunun mallarına haciz konulmuşsa, alacaklı mazeretin kabulü kararının tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde itirazın iptalini istemezse, bu hacizler kalkar.

İtirazın hükmü

MADDE 95- (1) Süresi içinde yapılan itiraz takibi durdurur. İtiraz edilmezse veya yapılan itiraz süresinde değilse, alacaklının talebi üzerine takip işlemlerine alacağın tamamı için

devam olunur. Borçlu, borcun yalnız bir kısmına itirazda bulunmuşsa, itiraz edilmeyen miktar için takibe devam olunur.
(2) Asıl alacağın veya faizin ya da diğer ferilerin bir kısmına itiraz eden borçlu, itiraz ettiği kısmın tür veya miktar ya da oranını açıkça göstermezse, asıl borcun veya ferilerin tamamına itiraz etmiş sayılır.
(3) Borçlu itirazında imzayı reddetmişse, alacaklı icra ve iflas dairesinden derhâl karşılaştırma yapmaya elverişli yazı ve imzaların getirtilmesini isteyebilir.

İtirazın iptali
MADDE 96- (1) Takibine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde mahkemeye başvurarak genel hükümlere göre itirazın iptali için dava açabilir.
(2) İtirazın iptali davası, takibin yapıldığı icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Görevli mahkeme, genel hükümlere göre belirlenir.
(3) İtirazın iptali davasında esas yönünden itirazının haksızlığına karar verilen borçlu, alacaklının talebi üzerine, hükmolunan alacak miktarının yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere icra inkâr tazminatına mahkûm edilir. Bu davada takibinde haksız ve kötüniyetli olduğu görülürse alacaklı, borçlunun talebi üzerine, reddedilen alacak miktarının yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına mahkûm edilir.
(4) Bu Kanunda öngörülen icra inkâr tazminatı, kötü niyet tazminatı ve benzeri tazminatların tespitinde, borçluya yüklenecek icra inkâr tazminatı bakımından itiraz tarihinde itiraz ettiği miktar; alacaklıya yüklenecek kötü niyet tazminatı bakımından ise takip talebi tarihindeki asıl alacak miktarı esas alınır.
(5) İtirazın iptali davası, itiraz tarihindeki haklılık durumuna göre karara bağlanır. İtirazdan sonra icra ve iflas dairesine yapılmış olan ödemeler icra ve iflas dairesi tarafından dikkate alınır.
(6) İtiraz eden kişi veli, vasi veya mirasçı ise, borçlu hakkında tazminata hükmolunması kötüniyetin ispat edilmesine bağlıdır.
(7) Birinci fıkrada yazılı itirazın iptali süresini geçiren alacaklının, genel hükümler dairesinde alacağını dava etme hakkı saklıdır.
(8) Süresi içinde itirazın iptali istenilmediği takdirde takip düşer ve yeniden ilamsız takip yapılamaz.
(9) Mahkemece itirazın iptaline karar verilmesi hâlinde, borçlu bu kararın kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre mal beyanında bulunmak zorundadır.

BEŞİNCİ AYRIM
Takibin Geri Bırakılması veya İptali

İcra hukuk mahkemesi kararıyla takibin geri bırakılması veya iptali
MADDE 97- (1) İmzası noterlikçe onaylanmış bir belgeye dayanan borçlu, takibin kesinleşmesinden sonra borcun ve ferilerinin itfa edildiğini veya alacaklının kendisine bir mühlet verdiğini ileri sürerek icra hukuk mahkemesinden takibin geri bırakılmasını ya da iptalini her zaman talep edebilir.
(2) Alacaklı tarafından imzalandığı iddia edilen ancak noterlikçe onaylanmamış olan bir belgeye dayanılarak takibin geri bırakılması veya iptali istenildiği takdirde, mahkeme alacaklıya ihtarlı davetiye gönderir. Bu davetiyede, belirtilen günde hazır bulunmaz veya hazır bulunup da imzasını açıkça inkâr etmezse belgedeki imzayı ikrar etmiş sayılacağı ihtar edilir. Alacaklı duruşmaya gelip de imzasını açıkça inkâr etmez veya duruşmaya gelmezse borçlunun talebi kabul edilir. Alacaklı duruşmaya gelip de imzasını açıkça inkâr ettiği takdirde borçlunun talebi reddedilir. Bu durumda mahkeme imza incelemesi yapmaz.

(3) Borçlu, takibin kesinleşmesinden sonra borcun zamanaşımına uğradığını icra hukuk mahkemesinde her zaman ileri sürerek takibin iptalini talep edebilir. Borcun zamanaşımına uğradığı veya zamanaşımının kesildiği ya da durduğu iddiaları, resmî belgelere dayanılarak ispat edilir.
(4) Tarafların genel hükümlere göre dava açma hakkı saklıdır.

ALTINCI AYRIM
Menfi Tespit ve İstirdat Davaları

Menfi tespit davası
MADDE 98- (1) Bir borca ilişkin olarak, takip alacaklısına veya takip başlatılmamış ise alacaklı olduğunu iddia edebilecek kişiye karşı menfi tespit davası açılabilir.
(2) İcra takibinden önce açılan menfi tespit davasında mahkeme, talep üzerine icra takibinin yapılmaması; icra takibi başlamışsa bunun durdurulması hakkında, teminatlı veya teminatsız olarak ihtiyati tedbir kararı verebilir. Bu hâlde alacaklı ancak menfi tespit davasının açıldığı mahkemeden ihtiyati haciz talebinde bulunabilir.
(3) İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, icra takibinin dayanağı olan belgenin sahteliğinin ileri sürülmesi hâlinde mahkeme, teminatlı veya teminatsız olarak icra takibinin durdurulması ve kesin olarak veya ihtiyaten haczedilen malların muhafaza altına alınmaması, muhafaza altına alınan malların iadesi veya satışın durdurulması yahut icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödenen paranın alacaklıya verilmemesi hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir.
(4) İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, icra takibinin dayanağı olan belgenin sahteliğinin ileri sürülmesi dışındaki hâllerde mahkeme;
a) Alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında, icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödenen paranın alacaklıya verilmemesine,
b) Alacağın yüzde kırkından aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında, haczedilen malların muhafaza altına alınmaması, muhafaza altına alınan malların iadesi veya satışın durdurulması tedbirlerine,
talep üzerine karar verebilir.
(5) Mahkeme, menfi tespit davasının icra takibinden önce veya sonra açıldığına bakmaksızın, borçlunun alacağın tamamını karşılayan banka teminat mektubu göstermesi veya alacağın tamamını icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemesi ve ayrıca alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere teminat göstermesi karşılığında icra takibinin durdurulması ve yapılmış olan hacizlerin kaldırılması hakkında ihtiyati tedbir kararı verir.

Menfi tespit davasının sonuçları
MADDE 99- (1) Menfi tespit davası, alacaklı lehine sonuçlanırsa ihtiyati tedbir kararı kalkar; şu kadar ki davanın reddi hakkındaki karara karşı kanun yoluna başvuran borçlu, icra ve iflas dairesinden 55 inci maddeye göre mühlet isteyebilir. Buna dair hükmün kesinleşmesi hâlinde alacaklı, ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını, gösterilmiş olması hâlinde teminattan alır. Alacaklının uğradığı zarar, talep üzerine, aynı davada takdir olunarak karara bağlanır. Bu zarar için ödenecek tazminat, alacağın yüzde yirmisinden, 98 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki hâllerde ise yüzde kırkından aşağı tayin edilemez.
(2) Menfi tespit davası borçlu lehine sonuçlanırsa takip derhâl durur. İlamın kesinleşmesi üzerine ayrıca hükme gerek kalmaksızın icra kısmen veya tamamen eski hâle iade edilir. Borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötü niyetli olduğu anlaşılırsa, talep üzerine, borçlunun dava sebebiyle uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verilir. Bu zarar için ödenecek tazminat, alacağın yüzde yirmisinden, 98 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki hâllerde ise yüzde kırkından aşağı tayin edilemez.

(3) Borçlu, menfi tespit davası kapsamında tedbir kararı almamış ve borç da ödenmiş olursa, davaya istirdat davası olarak devam edilir.
(4) Bu maddede öngörülen teminat ve tazminatların tespitinde borçlu olunmadığı iddia edilen asıl alacak miktarı esas alınır.

İstirdat davası
MADDE 100- (1) Borçlu olmadığı hâlde cebrî icra tehdidi altında ödeme yapmak zorunda kalan kişi, borcu tamamen ödediği tarihten itibaren iki yıl içinde, genel hükümler uyarınca mahkemeye başvurarak paranın geri verilmesini isteyebilir.
(2) Davacı, istirdat davasında sadece paranın ödenmesi gerekmediğini ispat etmelidir.

Menfi tespit ve istirdat davalarında yetkili mahkeme
MADDE 101- (1) Takipten önce açılan menfi tespit davalarında yetkili mahkeme Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre belirlenir.
(2) İstirdat davaları ile takipten sonra açılan menfi tespit davalarında takibi yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer mahkemesi de yetkilidir.

YEDİNCİ AYRIM
Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Haciz Yoluyla İlamsız Takip

Kapsam ve Merkezî Takip Sistemi
MADDE 102- (1) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda ve diğer mevzuatta düzenlenen abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetten kaynaklanan ve vekille takip edilen para alacaklarına ilişkin haciz yoluyla ilamsız icra takipleri, ancak bu Ayrımda belirlenen usulle başlatılabilir. Aksi hâlde icra ve iflas dairesi takip talebini reddeder.
(2) Birinci fıkra kapsamındaki takip işlemlerinin elektronik ortamda başlatılmasını ve haciz aşamasına kadar yürütülmesini sağlamak amacıyla UYAP bünyesinde Merkezî Takip Sistemi oluşturulur.

Takip talebi
MADDE 103- (1) Alacaklı vekili, icra takibini başlatmak için Merkezî Takip Sisteminde yer alan takip talebini doldurur.
(2) Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisi ile vekilinin adı ve soyadı, gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, ticaret sicil numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya varsa ilgili sicil numarası; adresi, telefon numarası ve elektronik iletişim bilgileri.
b) Alacaklının veya vekilinin münhasıran Merkezî Takip Sistemi ile ilişkilendirilmiş hesap numarası.
c) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, biliniyorsa ticaret sicil numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; adresi, biliniyorsa telefon numarası ve elektronik iletişim bilgileri.
ç) Terekeye karşı yapılan takiplerde kendilerine tebligat yapılacak mirasçıların adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ile adresi.
d) Alacağın tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün; alacak yabancı para ise harca esas olmak üzere takip tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı, alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün.

e) Takip dayanağı belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihi.
f) Haciz ve takip eden işlemler için yetkili icra ve iflas dairesi.
(3) Son ödeme tarihi belirtilen alacağa ilişkin fatura veya benzeri belgeler sisteme yüklenir.
(4) Takip talebi ikinci fıkra uyarınca doldurulduktan, ilgili belgeler taranıp sisteme yüklendikten ve takip harç ve giderleri elektronik ortamda ödendikten sonra, takip talebi güvenli elektronik imzayla onaylanıp sisteme kaydedilir ve takip, Merkezî Takip Numarası alır. İcra takibi, sisteme kaydedilmekle başlar.

Ödeme emri
MADDE 104- (1) Takip talebinin sisteme kaydedilmesinden sonra sistem tarafından ödeme emri düzenlenir. Ödeme emrinde, takip talebindeki bilgiler yanında aşağıdaki hususlar yer alır:
a) Toplam borç miktarı ile takip harç ve giderlerinin, tebliğden itibaren yedi gün içinde alacaklının veya vekilinin Merkezî Takip Sistemi ile ilişkilendirilmiş hesap numarasına ödenmesi gerektiği.
b) Yetkiye, borcun tamamına veya bir kısmına ya da alacaklının takibat icrası hakkına dair bir itirazı varsa bunun da aynı süre içinde beyan edilmesi gerektiği.
c) Sadece yetkiye itiraz hâlinde yeniden ödeme emri tebliğ edilmeksizin alacaklının talebi üzerine, yetki itirazında gösterilen veya mahkemece yetkili görülen icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerinin başlatılacağı.
ç) İtirazların, herhangi bir icra ve iflas dairesi aracılığıyla veya güvenli elektronik imza kullanılarak Merkezî Takip Sistemi üzerinden yapılabileceği.
d) Borç ödenmez veya itiraz olunmazsa yetkili icra ve iflas dairesi aracılığıyla cebrî icraya devam edileceği.
(2) Bu Ayrım kapsamındaki takiplerde Merkezî Takip Sistemi harcı alınır; ayrıca icraya başvurma harcı ile tahsil harcı alınmaz.
(3) Merkezî Takip Numarası alan ödeme emri ile tebliğ mazbatalı kapalı zarfa ilişkin bilgiler, sistem üzerinden Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketinin (PTT) ilgili birimine iletilir.

Ödeme emrinin tebliği ve borcun ödenmesi
MADDE 105- (1) Ödeme emrini sistem üzerinden alan PTT birimi, ödeme emrinin ve tebliğ mazbatalı kapalı zarfın çıktısını alır ve Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca borçluya tebliğ eder.
(2) Borçlu, tebligatın elektronik yolla yapılması gerekli olan kişilerden ise zorunlu elektronik tebligata ilişkin hükümler uygulanır.
(3) Tebliğ durumunu belgeleyen mazbata, ilgili PTT birimi tarafından sisteme yüklenir ve mazbatanın aslı, alacaklı vekilinin takip talebinde bildirdiği icra ve iflas dairesine gönderilir. Alacaklı vekili buna ilişkin gideri, takibi başlatırken yatırmak zorundadır.
(4) Adresin tebligata elverişli olmadığının anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, takibe devam etmek isteyen alacaklı vekili, sistem üzerinden, borçlunun adres kayıt sisteminde yer alan yerleşim yeri adresine tebligat çıkarılmasını sağlar.
(5) Borçluya dördüncü fıkra uyarınca da tebligat yapılamaması veya borçlunun yerleşim yeri adresinin yurt dışında bulunduğunun anlaşılması hâlinde, alacaklı vekilinin talebi üzerine, harçlar ikmal edilerek icra ve iflas dairesinde takibe devam edilir. Bu durumda sistem üzerindeki takip kapatılır.
(6) Takip konusu borç, takip harç ve giderleri ile birlikte, ödeme emrinde belirtilen hesap numarasına ödendiğinde takip sona erer.
(7) Ödenen para, 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun uyarınca alacaklıdan alınması gereken harç miktarı ayrıldıktan sonra ilgili hesaba aktarılır.

Ödeme emrine itiraz
MADDE 106- (1) Borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde, herhangi bir icra ve iflas dairesine başvurarak ödeme emrine itiraz edebilir. İcra ve iflas dairesi, itiraza ilişkin evrakı en geç üç iş günü içinde sisteme yükleyip aslını alacaklının takip talebinde bildirdiği icra ve iflas dairesine gönderir. Borçluya, itiraz ettiğine ilişkin ücretsiz bir alındı belgesi verilir.
(2) Merkezî Takip Sistemi üzerinden güvenli elektronik imza kullanılarak da itiraz edilebilir.
(3) Süresi içinde borca yapılan itiraz üzerine icra takibi durur. Duran takip hakkında, bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.
(4) İtiraz, itirazın sisteme yüklendiği tarihi izleyen beşinci günün sonunda alacaklı vekiline tebliğ edilmiş sayılır.
(5) Sadece yetkiye itiraz hâlinde alacaklı vekili, yetki itirazında gösterilen icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerini başlatabilir. Takip talebinde belirtilen icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için bu dairenin bağlı bulunduğu mahkemede yetki itirazının kaldırılması şarttır. Mahkeme, yetki itirazını dosya üzerinden inceleyip kesin olarak karara bağlar. Mahkemenin yetkili gördüğü icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için yeniden ödeme emri tebliği gerekmez.

Ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesi
MADDE 107- (1) Ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesine rağmen süresi içinde ödeme yapılmaması hâlinde, alacaklının yetkili icra ve iflas dairesi nezdinde yapacağı talep üzerine bu Kanunun ilgili hükümleri uyarınca cebrî icraya devam olunur.
(2) İcra ve iflas müdürü, cebrî icraya devam edilmesi talep edildiğinde; alacağın bu Ayrım kapsamında bulunduğunu, ödeme emrinin tebliğ edildiğini, takibe itiraz edilmediğini veya itirazın hükümden düşürüldüğünü tespit ederse cebrî icra işlemlerine devam eder. Aksi hâlde gerekçesini belirterek talebi reddeder. Verilen kararlara karşı alacaklı veya borçlu şikâyet yoluna başvurabilir.
(3) İkinci fıkra uyarınca cebrî icra işlemlerine devam edilmesinin mümkün olduğu hâllerde, alacaklı vekili dilerse haciz talebinde bulunmaksızın 156 ncı madde uyarınca borçlunun mal, hak veya alacağı olup olmadığını sorgulayabilir.
(4) Ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren beş yıl içinde haciz talep edilmezse takip düşer. İtirazın hükümden düşürülmesi için dava açılması hâlinde, davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmaz.

Hüküm bulunmayan hâller ve yönetmelik
MADDE 108- (1) Bu Ayrımda hüküm bulunmayan hâllerde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır.
(2) Bu Ayrımın uygulanmasına ilişkin hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

SEKİZİNCİ AYRIM
Özel Hükümler

Rehinli takipler ve iflas takipleri hakkında özel hükümler
MADDE 109- (1) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipteki ödeme emirleri hakkında 115, 117, 122, 123 ve 124 üncü maddeler uygulanır.
(2) İflas yoluyla adi takipteki ödeme emirleri hakkında 270 ve 272 nci maddeler uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Rehnin Paraya Çevrilmesi

BİRİNCİ AYRIM
Rehin Hakkındaki Terimler ve Önce Rehne Başvurma Kuralı

Terminoloji
MADDE 110- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;
a) "İpotek" terimi; ipotekleri, ipotekli borç senetlerini, irat senetlerini, eski hukuk hükümlerine göre kurulmuş taşınmaz rehinlerini, taşınmaz yüklerini ve taşınmaz eklentileri üzerindeki rehin işlemlerini,
b) "Taşınır rehni" terimi, teslime bağlı rehinleri, Türk Medeni Kanununun 940 ıncı maddesinde öngörülen rehinleri, 21/7/1971 tarihli ve 1447 sayılı mülga Ticari İşletme Rehni Kanununa göre kurulan ticari işletme rehnini, hapis hakkını, alacak ve sair haklar üzerindeki rehinler ile özel kanunlarda taşınırlar üzerinde kurulması öngörülen diğer rehinleri,
c) Sadece "rehin" terimi, "ipotek" ve "taşınır rehni" kapsamına giren bütün taşınır ve taşınmaz rehinlerini,
ifade eder.

Önce rehne başvurma kuralı
MADDE 111- (1) Rehinle teminat altına alınmış bir alacak hakkında önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılması zorunludur. Bunun aksine yapılan sözleşmeler hükümsüzdür.
(2) Kesinleşen kıymet takdirine göre rehinli malın tahmin edilen kıymetinin alacağı karşılamayacağı anlaşılırsa, alacaklı karşılanamayan alacağını haciz veya iflas yoluyla talep edebilir.
(3) Rehinle teminat altına alınmış bir alacak hakkında, asıl alacağın yüzde yirmisini aşmayan taksit ve faizler için, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yerine haciz yoluyla takip de yapılabilir.
(4) Kiraya verenin hapis hakkı, kira alacağı için, haciz veya iflas yoluyla takibe başvurulmasına engel oluşturmaz. Şu kadar ki alacaklı, hapis hakkı için defter tutulduktan sonra, haciz veya iflas yoluyla takibe başvurursa defteri tutulan mallar üzerindeki hapis hakkından feragat etmiş sayılır.
(5) Rehinli malın yurtdışında bulunduğu hâllerde önce rehne başvurma kuralı uygulanmaz.

İKİNCİ AYRIM
Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi

Taşınır rehninin ilamsız icra yoluyla paraya çevrilmesi
MADDE 112- (1) Taşınır rehninin ilamsız icra yoluyla paraya çevrilmesinin talep edilebilmesi için rehin hakkının veya alacağın 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde sayılan belgelerden birine bağlanmış olması zorunludur.
(2) Kanundan doğan rehin hakları saklıdır.

Yetkili icra ve iflas dairesi
MADDE 113- (1) Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takiplerde 86 ncı maddenin yetkiye ilişkin hükümleri uygulanır.

Takip talebi
MADDE 114- (1) Takip talebi, icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılır.
(2) Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunur ve takip talebine aşağıdaki belgeler eklenir:
a) 87 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılanlar.

b) Rehinli malın ne olduğu, rehinli mal üçüncü kişi tarafından verilmiş veya mülkiyeti üçüncü kişiye geçmiş ise bu üçüncü kişinin ve rehinli mal üzerinde sonra gelen rehin hakkı bulunması hâlinde ise sonra gelen rehin hakkına sahip olanın 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen bilgileri.
c) Takibin dayanağı olan belgenin aslı veya onaylanmış örneği.
(3) İkinci fıkranın (c) bendinde sayılan belgenin aslının veya onaylanmış, borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebiyle birlikte icra ve iflas dairesine verilmesi zorunludur. Alacak belgesinin iadesi 267 nci maddesi uyarınca gerçekleştirilir.
(4) Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve verdiği belgeler ile takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verilir.
(5) Takip, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılır.

Ödeme emri
MADDE 115- (1) Takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde icra ve iflas dairesi tarafından ödeme emri düzenlenir. Ödeme emri ile takibin dayanağı olan alacağa veya rehnin kurulduğuna ilişkin belge, borçluya ve rehinli malın maliki olan üçüncü kişiye tebliğ edilir.
(2) Talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen karar, gerekçesiyle birlikte, tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. Bu işlemler, en geç üç gün içinde yerine getirilir.
(3) Ödeme emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, takip talebinde yer alan hususlar.
b) Ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde borcun ödenmesi ihtarı.
c) Ödeme emrine itiraz olunmaz ve borç ödenmezse rehnin paraya çevrileceği ihtarı.
ç) Rehin hakkına açıkça itiraz edilmezse, rehin hakkının bu takip bakımından kabul edilmiş sayılacağı.
d) Sadece rehin hakkına itiraz edildiği takdirde, alacaklının, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek, takibe haciz yoluyla devam edilmesini isteyebileceği.
e) Alacaklının talebi üzerine takibe haciz yoluyla devam edilmesi hâlinde icra ve iflas dairesince gönderilecek muhtıranın tebliğinden itibaren iki hafta içinde borçlunun 154 üncü maddeye göre mal beyanında bulunması gerektiği, aksi takdirde 510 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; borçlunun, icra ve iflas dairesine yaptığı mal beyanında malı olmadığını bildirmesi veya borcuna yetecek malı göstermemesi ya da mal beyanından kaçınması hâlinde, sonradan kazandığı malları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışları kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği, aksi takdirde 510 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı.
(4) İcra ve iflas dairesi rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığı hususunu, rehinli mal üzerinde sonra gelen rehin hakkı sahibine yazılı olarak bildirir.

Sicile bildirim
MADDE 116- (1) İcra ve iflas dairesi, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin başladığını, varsa malın kayıtlı olduğu sicile bildirir ve durum derhâl sicile şerh verilir.
(2) Taşınırı bu şerh tarihinden sonra iktisap edenlere ödeme emri gönderilmez.

Ödeme emrine itiraz
MADDE 117- (1) İtiraz, icra ve iflas dairesinin yetkisine, borca, imzaya veya alacağın rehin hakkı kapsamında olmadığı iddiası da dahil olmak üzere rehin hakkına ilişkin olabilir.
(2) Rehinli malın maliki olan üçüncü kişi de ödeme emrine itiraz edebilir.
(3) Rehin hakkına açıkça itiraz edilmezse, rehin hakkı bu takip bakımından kabul edilmiş sayılır.

(4) Sadece rehin hakkına itiraz edildiği takdirde, alacaklı, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek, takibe haciz yoluyla devam edilmesini isteyebilir. Bu takdirde 115 inci maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendi uygulanır.
(5) Ödeme emrine itiraz hakkında, 86 ncı, 90 ila 101 inci maddeler uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
İpoteğin Paraya Çevrilmesi

Takip talebi
MADDE 118- (1) Takip talebi, icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılır.
(2) Takip talebinde aşağıdaki hususlar bulunur ve takip talebine aşağıdaki belgeler eklenir:
a) 87 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılanlar.
b) İpotekli taşınmazın ne olduğu ve ipotek üçüncü kişiye ait bir taşınmaz üzerinde tesis edilmiş veya ipotekli taşınmazın mülkiyeti üçüncü kişiye geçmişse, bu üçüncü kişinin ve ipotekli mal üzerinde sonraki sırada ipotek bulunması hâlinde ise sonraki sırada ipotek hakkına sahip olanın 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen bilgileri.
c) İpotekli taşınmaz aile konutu ise eşin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.
ç) Takibin dayanağı olan ipotek sözleşmesini içeren resmî senedin tapu idaresince verilmiş bir örneği.
(3) İkinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen belge ile borçlu sayısı kadar onaylanmış örneğinin takip talebiyle birlikte icra ve iflas dairesine verilmesi zorunludur. İpotek sözleşmesini içeren resmî senedin örneğinin iadesi 266 ncı madde hükmü uyarınca gerçekleştirilir.
(4) Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve verdiği belgeler ile takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verilir.
(5) Takip, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılır.

Yetkili icra ve iflas dairesi
MADDE 119- (1) İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde taşınmazın bulunduğu yer icra ve iflas dairesi kesin yetkilidir.
(2) İcra takibi birden fazla taşınmaza ilişkin ise taşınmazlardan birinin bulunduğu yerde, diğerleri hakkında da takip yapılabilir.

İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin icra emri
MADDE 120- (1) İcra ve iflas dairesi, takibin dayanağı ipotek sözleşmesinin kayıtsız ve şartsız bir para borcu ikrarını içerdiğini ve alacağın muaccel olduğunu görürse, borçluya; taşınmaz üçüncü kişi tarafından ipotek edilmiş veya taşınmazın mülkiyeti üçüncü kişiye geçmişse bunlara ve ipotekli mal aile konutu ise eşe, ipotek sözleşmesini içeren resmî senedin bir örneği ile birlikte takip tarihinden itibaren üç gün içinde icra emri gönderir.
(2) Takip talebi kabul edilmeyerek icra emrinin gönderilmemesi –hâlinde, verilen karar tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. İcra ve iflas müdürü bu işlemleri en geç üç gün içinde yapar.
(3) İcra emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, takip talebinde yer alan hususlar.
b) İcra emrinin tebliğinden itibaren iki ay içinde borcun ödenmesi.
c) Borç bu süre içinde ödenmez veya icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde mahkemeden takibin iptaline veya icranın geri bırakılmasına dair bir karar getirilmezse, alacaklının taşınmazın satışını isteyebileceği.
ç) Borç ödenmezse, borçlunun, aynı süre içinde, varsa taşınmazdaki kiracıya ait bilgiler ile kira alacağı miktarını bildirmesi; aksi takdirde 511 inci maddeye göre disiplin hapsiyle

cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise, 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı belirtilir.

Takibin iptali ve icranın geri bırakılması
MADDE 121- (1) Borçlu, ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişi veya ipotekli taşınmaz aile konutu ise eş, hüküm tarihinden sonra ve icra emrinin tebliğinden önce borcun itfa edildiği veya alacaklı tarafından borçluya süre verildiği iddiasında ise icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde; icra emrinin tebliğinden sonra borcun itfa edildiği veya alacaklı tarafından borçluya süre verildiği iddiasında ise her zaman, dilekçeyle, icra hukuk mahkemesine başvurarak takibin iptalini veya icranın geri bırakılmasını isteyebilir.
(2) Talep hâlinde icra hukuk mahkemesi ihtiyati tedbir yoluyla takibi durdurabilir. İptal veya erteleme talebi yetkili mercilerce resen düzenlenmiş veya usulüne göre onaylanmış ya da icra ve iflas dairesi yahut mahkeme önünde ikrar edilmiş belgeye dayandığı takdirde, mahkeme talep üzerine takibi durdurur.
(3) Takibin iptali veya icranın geri bırakılması talebi genel hükümler çerçevesinde incelenir.
(4) İtfa veya alacaklı tarafından takipten önce borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde takip mahkeme tarafından iptal edilir. Takipten sonra borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde ise icranın geri bırakılmasına karar verilir; bu takdirde icranın ne kadar süreyle geri bırakıldığı hususuna da kararda yer verilir.
(5) İcra hukuk mahkemesinin takibin iptali veya icranın geri bırakılması kararının kesinleşmesi üzerine, icranın iadesine ilişkin hükümler uygulanır.
(6) İcra hukuk mahkemesinin takibin iptali ve icranın geri bırakılması talebinin reddine ilişkin kararına karşı istinaf yoluna başvurulması hâlinde teminat olarak takip konusu alacağın yüzde onu oranında nakit veya teminat mektubu gösterilirse, icra hukuk mahkemesi satışı durdurur. İcranın geri bırakılması veya iptali talebinin bölge adliye mahkemesi tarafından reddi hâlinde, buna ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine bu teminat, ayrıca hükme gerek kalmaksızın alacaklıya tazminat olarak ödenir.

Şikâyet
MADDE 122- (1) İpotek sözleşmesinin kayıtsız ve şartsız bir borç ikrarına ilişkin olmaması veya borcun muaccel olmaması ya da alacak ve rehin hakkının bir ilam veya ilam niteliğindeki belgeye bağlanmamış bulunması hâllerinde icra emri gönderilirse borçlu, icra emrinin iptali için süresiz şikâyet yoluna başvurabilir.
(2) Birinci fıkrada belirtilen hâllerde ipotek üçüncü kişiye ait bir taşınmaz üzerinde tesis edilmiş veya ipotekli taşınmazın mülkiyeti üçüncü kişiye geçmiş ise, bu ipotek hakkına sahip olan kişi; ipotekli taşınmazın aile konutu olması hâlinde ise bu taşınmazın maliki olan borçlunun eşi, icra emrinin iptali için süresiz şikâyet yoluna başvurabilir.

İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin ödeme emri
MADDE 123- (1) İcra ve iflas dairesi, 120 nci maddede yazılı hâller dışında borçluya, varsa taşınmaz maliki üçüncü kişiye ve ipotekli mal aile konutu ise eşe, en geç üç gün içinde ipotek sözleşmesinin tapu müdürlüğünce verilmiş resmî bir örneğiyle birlikte ödeme emri gönderir.
(2) Takip talebi kabul edilmeyerek ödeme emrinin gönderilmemesi -hâlinde, verilen karar tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. İcra ve iflas dairesi bu işlemleri takip tarihinden itibaren en geç üç gün içinde yapar.
(3) Ödeme emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, takip talebinde yer alan kayıtlar.
b) Ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki ay içinde borcun ödenmesi gerektiği.
c) Ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde 124 üncü madde uyarınca ödeme emrine itiraz edilebileceği.

ç) Borç ödenmez ve tebliğinden itibaren iki hafta içinde ödeme emrine itiraz edilmezse, taşınmazın satışının istenebileceği.
d) Borç ödenmezse, borçlunun aynı süre içinde, varsa taşınmazdaki kiracıya ait bilgiler ile kira alacağı miktarını bildirmesi, aksi hâlde 511 inci maddeye göre disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı.

Ödeme emrine itiraz ve itirazın iptali
MADDE 124- (1) Borçlu veya ipotekli taşınmazın maliki olan üçüncü kişi yahut ipotekli taşınmaz aile konutu ise eş, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde itirazda bulunabilir.
(2) Ödeme emrine itiraz hakkında, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, 86 ve 90 ila 101 inci maddeler uygulanır.
(3) Alacaklının rehin hakkı, itiraz konusu yapılamaz. İpoteğin terkini hakkında dava açılması hâlinde mahkeme, talep hâlinde alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir.

Kiracılara bildirim
MADDE 125- (1) Rehinli mal, kiraya verilmiş bir taşınmaz ise icra ve iflas dairesi, alacaklının talebi üzerine, takibi kiracılara bildirir ve bildirimin tebliğ edildiği tarihten başlayarak ipoteğin paraya çevrileceği ana kadar işleyecek kiraların icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödenmesini ihtar eder. Bildirimde ikinci ve üçüncü fıkrada belirtilen hususlar da yer alır.
(2) Kiracı tarafından icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılan para hak sahibine ödeninceye kadar bankada nemalandırılır.
(3) Kiracı, kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine kiracı olmadığı, kirayı ödemiş olduğu veya kira miktarının muhtırada bildirilen kadar bulunmadığı gibi bir itirazda bulunursa alacaklı, icra ve iflas dairesinden talep edeceği yetki belgesine dayanarak sulh hukuk mahkemesinde kira alacağının varlığının ve miktarının tespiti için dava açabilir. Mahkeme, uyuşmazlığı Türk Medeni Kanununun 863 üncü maddesinin üçüncü fıkrasını da dikkate alarak genel hükümlere göre karara bağlar.
(4) Kiracı, ihtara rağmen süresi içinde itiraz etmez ve kira bedelini icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırmazsa, kira alacağı icra ve iflas dairesince kiracının mal, hak ve alacaklarının haczi suretiyle tahsil olunur.
(5) İcra ve iflas dairesi, borçlu veya malik için kira alacağının tahsilini güvence altına almak amacıyla bütün tedbirleri almakla yükümlüdür.
(6) İcra takibinde ödeme emrine itiraz edilirse alacaklı, itirazın kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde itirazın iptalini talep etmezse kiracılara yapılan bildirim geri alınır.
(7) 140 ve 144 üncü maddelerdeki hükümler saklıdır.

Tapu müdürlüğüne bildirim
MADDE 126- (1) İcra ve iflas dairesi, Türk Medeni Kanununun 883 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki süreyi de dikkate alarak, ipoteğin paraya çevrilmesi hakkında takibin başlatıldığını tapu müdürlüğüne derhâl bildirir.
(2) Tapu müdürü, durumu hemen taşınmazın siciline şerh verir. Taşınmazı bu şerh tarihinden sonra iktisap edenlere icra veya ödeme emri tebliğ edilmez.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Müşterek Hükümler

Zorunlu takip arkadaşlığı
MADDE 127- (1) Takibin, rehinli malın üçüncü kişiye ait olması hâlinde borçlu ve üçüncü kişiye karşı; aile konutu olması hâlinde borçlu ve eşine karşı; üçüncü kişiye ait bir aile konutu olması hâlinde ise borçlu, üçüncü kişi ve üçüncü kişinin eşine karşı birlikte yapılması zorunludur.

Satış hazırlıkları
MADDE 128- (1) İcra ve iflas dairesi; takip talebi üzerine satış hazırlıklarına başlar, bu amaçla ilgili sicilden malın kayıt örneklerini, belediyeden taşınmazın imar durumunu getirtir ve takibin kesinleşmesini beklemeden kıymet takdirini yaptırır.

Paraya çevirme süresi
MADDE 129- (1) Alacaklı, borçlu veya rehinli malın maliki üçüncü kişi, rehinli malın satışını ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde isteyebilir.
(2) Satış yukarıdaki fıkrada gösterilen süre içinde istenmezse takip düşer. Satış talebinin yapılıp geri alınması arasında geçen süre bir yıllık süreye eklenmez.
(3) Talep süresinin işlemeyeceği hâller bakımından 156 ncı maddenin yedinci fıkrası, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte de kıyasen uygulanır.
(4) Artırmada alıcı çıkmazsa veya 236 ncı maddenin birinci fıkrasında yazılı şartların gerçekleşmemesi sebebiyle satış yapılamazsa veya ihale iptal edilirse, satış talebi düşer. Alacaklı, önceki satış talebiyle durmuş olan satış isteme süresi içinde yeniden satış talebinde bulunabilir. Satış isteme süresi satış talebiyle birlikte durur ve duran bu süre satışın gerçekleşmediği tarihten itibaren kaldığı yerden işlemeye devam eder. Bu ihtimalde, kalan süre içinde satış günü verilmesi istenmezse veya satış istenip de kalan süre içinde aynı sebeplerle satış gerçekleşmezse takip düşer. Bu hâlde alacaklıya 130 uncu madde uyarınca rehin açığı belgesi verilir.

Geçici rehin açığı belgesi
MADDE 130- (1) Kesinleşen kıymet takdirine göre rehinli malın tahmin edilen kıymetinin alacağı karşılamayacağı anlaşılırsa, satış isteme hakkının doğduğu andan itibaren alacaklının talebi üzerine açık kalan miktar için kendisine geçici rehin açığı belgesi verilir.
(2) Alacaklı, bu belgeye dayanarak borçlunun diğer mallarının haczini, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yaptığı dosyadan talep edebilir ve 198 inci maddedeki esaslar dahilinde diğer alacaklıların haczine geçici olarak iştirak edebilir. Şu kadar ki, alacaklı 130 uncu madde uyarınca geçici rehin açığı belgesi düzenlenmeden satış talep edemez. Bu takdirde alacaklı, rehnin satışı neticesinde, alacağının tahsil edilemeyen kısmını borçlunun diğer hacizli mallarından rüçhansız olarak alır.

Paraya çevirme usulü
MADDE 131- (1) Satılması istenen rehin hakkında;
a) 189 uncu maddenin üçüncü fıkrası,
b) 190, 433 ila 439 uncu maddeler,
c) 176, 207, 208, 209, 211, 213, 217, 218, 219, 223 ila 233, 235, 236, 244, 246 ila 257, 472 ve 474 maddeler,
hükümleri kıyasen uygulanır.
(2) Rehinli taşınır malın muhafaza altına alınması ancak takibin kesinleşmesi üzerine talep edilebilir.

Birden çok taşınmaz üzerinde tek bir ipotek kurulmuş olması
MADDE 132- (1) Takip konusu ipotek aynı kişinin mülkiyetinde olan birden fazla taşınmaz üzerinde kurulmuşsa, sadece takip alacaklısının ve sıra itibarıyla takip alacaklısından önce gelen rehinli alacaklıların alacaklarını karşılamaya yetecek sayıda taşınmaz paraya çevrilir. Paraya çevrilme yapılırken sıra itibarıyla takip alacaklısından sonra gelen rehinli alacaklıların bulunmadığı taşınmazlara öncelik verilir.
(2) Üzerlerinde birlikte ipotek kurulmuş olan taşınmazlar farklı kişilerin mülkiyetinde bulunursa, önce borçluya ait olan taşınmazlar paraya çevrilir. Borçluya ait taşınmazların satış bedelinin alacağı karşılamaması hâlinde, üçüncü kişilere ait taşınmazların tamamı paraya çevrilir.

İlamlı takibe ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer hâller
MADDE 133- (1) Aşağıdaki hâllerde ilamların icrası hakkındaki hükümler niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanır:
a) Alacağın ve taşınır rehni hakkının bir ilamda veya ilam niteliğinde belgede tespit edilmiş olması.
b) Alacağın bir ilamda veya ilam niteliğindeki belgede tespit edilmiş ve bu alacağa ilişkin bir ipotek kurulmuş olması.

Paylaştırma
MADDE 134- (1) Rehin bedelinden giderlerin çıkarılmasında ve kalan kısmın alacaklılar arasında paylaştırılmasında 258 inci madde uygulanır.
(2) Satış tutarı rehinli alacaklılar ve aynı mala haciz uygulayan alacaklıların alacağını ödemeye yetmezse, icra ve iflas dairesi, 317 nci maddeye göre alacaklıların her birine ait sıra ve payları tayin eder.
(3) 259, 260, 261, 266 ve 267 nci maddeleri burada da geçerlidir.

Rehin açığı belgesi
MADDE 135- (1) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte rehinli mal satılamaz veya satılıp da satış bedeli alacağın tamamını karşılamazsa, alacaklıya alacağının tamamı veya rehinle karşılanmayan kısmı için rehin açığı belgesi düzenlenip verilir.
(2) Rehin açığı belgesi icra ve iflas dairesi tarafından resen düzenlenerek takip alacaklısına ve takip borçlusuna tebliğ edilir. Taraflar tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde rehin açığı belgesine karşı şikâyet yoluna başvurabilir. İcra hukuk mahkemesi şikâyeti dosya üzerinden kesin olarak karara bağlar.
(3) Alacağı irat senedinden veya bir taşınmaz yükünden doğmayan alacaklı, bu suretle tahsil edemediği alacağı için borçlunun sıfatına göre iflas veya haciz yoluna gidebilir.
(4) Alacaklı, rehin açığı belgesinin kendisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aynı icra dosyasından, takip borçlusuna ayrıca icra veya ödeme emri gönderilmeksizin, haciz talebinde bulunabilir.
(5) Rehin açığı belgesi, borç ikrarını içeren senet niteliğindedir.

İpotekli alacakta alacaklının adresinin bilinmemesi veya borcu almaktan kaçınması
MADDE 136- (1) İpotekle teminat altına alınmış ve vadesi gelmiş bir alacağın borçlusu veya ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişi, icra ve iflas dairesine başvurarak alacaklısının adresinin bilinmediğini veya borcu almaktan ve ipoteği çözmekten kaçındığını beyan edip borcun tamamını ödemeye hazır olduğunu bildirerek ipoteğin terkinini talep edebilir.
(2) İcra ve iflas dairesi bu talep üzerine borçlunun ödemesi gereken miktarı, ipotek faizli ise faiziyle birlikte tespit eder ve başvuruda bulunan borçluya veya ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişiye bu miktarı ödemesi için iki haftalık süre verir. Belirtilen miktarın süresinde icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılması hâlinde, icra ve iflas dairesi alacaklıya iki

hafta içinde gelip alacağını almasını veya varsa alacağı almamak veya ipoteğin terkinini talep etmemek için kabul edilebilir bir sebep bildirmesini tebliğ eder.
(3) Alacaklı yatırılan parayı ipoteğin terkini konusunda bir çekince belirtmeden almayı kabul ederse, icra ve iflas dairesi parayı öder ve ipoteğin terkini için tapu müdürlüğüne bildirimde bulunur.
(4) Alacaklı kendisine yapılan tebligat üzerine parayı almak için gelmezse veya parayı almaktan kaçınırsa ya da ipoteğin terkini konusunda çekince belirtirse, icra ve iflas dairesi dosyayı icra hukuk mahkemesine verir. İcra hukuk mahkemesi borçlunun yatırdığı paranın ipotekle temin edilen borcu karşılamaya yeterli olduğunu tespit ederse, yatırılan paranın alacaklı adına saklanmasına ve ipoteğin terkinine karar verir. Ancak, alacaklı parayı almaktan kaçınmasına yol açan ve yargılamayı gerektiren bir sebep ileri sürerse, icra hukuk mahkemesi ipoteğin terkini talebini reddeder. İpoteğin terkinini talep eden ilgilinin genel mahkemelere başvurma hakkı saklıdır.
(5) Vadesi gelmeyen borcun ipotek sözleşmesi uyarınca işlemiş ve işleyecek bütün faizleri ile birlikte ödenmesini üstlenen borçlu-hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.
(6) Bu hükümler, imar uygulaması sonucunda oluşturulmuş olan ipotekler ile kadastro çalışmaları sonucunda taşınmaz üzerine konulan kanuni ipotekler gibi kamu hukuku hükümleri uyarınca kurulan ipotekler hakkında uygulanmaz.

Özel hükümler
MADDE 137- (1) 20/10/2016 tarihli ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununa göre kurulan rehinler ve bunlar hakkındaki cebrî icra hükümleri saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi

BİRİNCİ AYRIM
Kira Bedelinin Ödenmemesi Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliye

Takip talebi
MADDE 138- (1) Kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluna, ancak yazılı bir kira sözleşmesi mevcut ise başvurulabilir. Alacaklı, bu takipte kira bedelinin ödenmesini ve taşınmazın tahliyesini talep eder.
(2) 87 nci madde uyarınca düzenlenen takip talebine, takibin dayanağı olan kira sözleşmesinin aslı veya onaylı bir örneği eklenir.
(3) Kiraya veren veya kiracılar birden fazla ise, takip talebinde tamamının gösterilmesi zorunludur.
(4) Kiralanan taşınmaz aile konutu ise, 139 uncu madde gereğince yapılacak ihbara esas olmak üzere eşin isim ve adresinin takip talebinde gösterilmesi zorunludur.

Ödeme emri
MADDE 139- (1) Takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde icra ve iflas dairesi tarafından tahliye ihtarlı ödeme emri düzenlenir. Ödeme emriyle birlikte takibin dayanağı olan belgeler borçluya tebliğ edilir. Talebin kabul edilmemesi hâlinde, verilen karar gerekçesiyle birlikte tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. Bu işlemler, en geç üç gün içinde yerine getirilir.
(2) Taşınmaz aile konutu ise, tahliye talepli icra takibinin yapıldığı hususu borçlunun eşine bir ihbarnameyle tebliğ edilir.
(3) Ödeme emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası.

b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; adresi.
c) İcra ve iflas dairesinin banka hesap numarası.
ç) Kira alacağının Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün.
d) Türk Borçlar Kanununun 315 ve 362 nci maddelerine göre konut ve çatılı iş yeri kiralarında otuz gün, ürün kiralarında altmış gün, diğer kiralarda ise on gün içinde kira bedeli ve sözleşmeyle üstlenilen yan giderlerin ödeme emrinde yazılı olan banka hesabına ödenmesi gerektiği.
e) Tahliyesi istenen taşınmazın niteliği ve adresi.
f) Borcun tamamına, bir kısmına, kira sözleşmesindeki ve varsa takibin dayanağı olan belgedeki imzaya, icra ve iflas dairesinin yetkisine veya alacaklının takibat icrası hakkına dair itirazın, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine yapılması gerektiği.
g) Süresi içinde ödeme emrine itiraz edilmez ve borç ödenmezse, kesinleşen kira alacağı için haciz yapılacağı ve alacaklının talebi üzerine sulh hukuk mahkemesi kararıyla taşınmazın tahliye edileceği.
ğ) Ödeme emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adres bildirmek zorunda olduğu; yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde, kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrakın icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacağı; itiraz süresi içinde itiraz edilmiş ve fakat itirazla birlikte yurt içinde bir adres bildirilmemişse itirazın dahi yapılmamış kabul edileceği.
h) Borçlunun, varsa şikâyetlerini 22 ve devamı maddeleri uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği.
ı) Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi veya süresi içinde borcunu ödememesi hâlinde ödeme emrinin, ödeme emrine itiraz etmesi hâlinde ise itirazın iptaline ilişkin kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre mal beyanında bulunması gerektiği; aksi takdirde 511 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.
i) Borçlunun, icra ve iflas dairesine yaptığı mal beyanında malı olmadığını bildirmesi veya borcuna yetecek malı göstermemesi ya da mal beyanından kaçınması hâlinde, sonradan kazandığı malları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışları kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü maddeye göre icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği; aksi takdirde 511 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise, 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı.
(4) Alacaklı genel hükümler çerçevesinde dava açarsa, tahliye ihtarlı ödeme emri Türk Borçlar Kanununun 315 ve 362 nci maddelerinde yazılı ihtar yerine geçer.

İtiraz etmemenin sonuçları ve tahliye
MADDE 140- (1) Borçlunun süresi içinde ödeme emrine itiraz etmemesi ve ihtar süresi içinde ödeme emrindeki borcu ödememesi hâlinde alacaklı, borçlunun mallarının haczini talep edebilir. Alacaklı ayrıca ihtar süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde sulh hukuk mahkemesinden taşınmazın tahliyesine karar verilmesini de isteyebilir. Bu süre içinde tahliye talep edilmezse, aynı kira alacağı bakımından artık genel hükümlere göre de tahliye talep edilemez.

(2) Mahkeme, yapacağı inceleme sonucunda süresi içinde ödeme emrine itiraz edilmediğini, borcun ödenmediğini ve tahliye ihtarının Kanuna uygun olduğunu tespit ederse, taşınmazın tahliyesine karar verir.
(3) Mahkeme, itiraz edilmemiş kira sözleşmesini ve ödeme emrinde gösterilen kira borcunun miktarını inceleme konusu yapamaz. Borçlunun, tahliye ihtarlı ödeme emrinin tebliğinden önce kira borcunu ödediğini ileri sürme ve bunu takibin iptaline veya icranın geri bırakılmasına ilişkin 97 nci maddede yazılı belgelerle ispat etme hakkı saklıdır.

İtirazın iptali ve tahliye
MADDE 141- (1) Ödeme emrine itiraz hâlinde alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde sulh hukuk mahkemesine başvurarak genel hükümlere göre itirazın iptali ve tahliye için dava açabilir. Bu süre içinde tahliye talep edilmezse, aynı kira alacağı bakımından genel hükümlere göre de tahliye talep edilemez.

Kıyasen uygulanacak maddeler
MADDE 142- (1) 22 ila 24, 60, 61, 66, 71 ve 73, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100 ve 101 inci maddeler kıyasen bu Ayrım hakkında da uygulanır.

İKİNCİ AYRIM
Tahliye Taahhüdü veya Kira Sözleşmesi Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle İlamsız Tahliye

Takip talebi
MADDE 143- (1) Yazılı kira sözleşmesine konu olan yerin konut veya çatılı işyeri olması ve talebin noterlikçe resen düzenlenmiş veya tarih ve imzası onaylanmış bulunması ya da adi yazılı tahliye taahhüdüne dayanması hâlinde, ilamsız tahliye yoluna, tahliyenin taahhüt edildiği tarihten itibaren bir ay içinde başvurulabilir.
(2) Konut ve çatılı işyeri kiraları hariç olmak üzere, yazılı kira sözleşmesinde belirlenen sürenin sona ermesi nedeniyle taşınmazın ilamsız tahliyesi yoluna, sözleşmenin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içinde başvurulabilir.
(3) 87 nci madde uyarınca düzenlenen takip talebine, birinci fıkradaki hâlde takibin dayanağı olan kira sözleşmesinin ve tahliye taahhüdünün, ikinci fıkradaki hâlde ise kira sözleşmesinin aslı veya onaylı bir örneği eklenir.

Tahliye emri
MADDE 144- (1) Takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde icra ve iflas dairesi tarafından tahliye emri düzenlenir. Tahliye emriyle birlikte takibin dayanağı olan belgeler borçluya tebliğe gönderilir. Talebin kabul edilmemesi hâlinde, verilen karar tutanağa yazılır ve durum derhâl alacaklıya tebliğe gönderilir. Bu işlemler, en geç üç gün içinde yerine getirilir.
(2) Taşınmaz aile konutu ise, tahliye talepli icra takibinin yapıldığı hususu borçlunun eşine bir ihbarnameyle tebliğ edilir.
(3) Tahliye emrinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası, Merkezî Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası.
b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, Merkezî Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; adresi.
c) Takip giderlerinin ödenmesi için icra ve iflas dairesinin banka hesap numarası.
ç) Tahliyesi istenen taşınmazın niteliği ve adresi.
d) Kira sözleşmesinin sona erdiği tarih.

e) Tahliye taahhüdünün düzenlendiği ve tahliyenin taahhüt edildiği tarih.
f) Kira sözleşmesinin veya tahliye taahhüdünün altındaki imzaya, icra ve iflas dairesinin yetkisine veya alacaklının takip hakkına itirazını, tahliye emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine yapması gerektiği.
g) Süresi içinde tahliye emrine itiraz edilmez ve taşınmaz tahliye ve teslim edilmezse, alacaklının talebi üzerine sulh hukuk mahkemesi kararıyla taşınmazın tahliye edileceği.
ğ) Tahliye emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adres bildirmek zorunda olduğu; yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde, kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrakın icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacağı; itiraz süresi içinde itiraz edilmiş ve fakat itirazla birlikte yurt içinde bir adres bildirilmemişse itirazın dahi yapılmamış kabul edileceği.
h) Varsa şikâyetlerini 22 nci ve devamı maddeler uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği ihtarı.

İtiraz etmemenin sonuçları ve tahliye
MADDE 145- (1) Borçlunun süresi içinde tahliye emrine itiraz etmemesi ve ihtar süresi içinde taşınmazı tahliye ve teslim etmemesi hâlinde alacaklı, ihtar süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde sulh hukuk mahkemesinden taşınmazın tahliyesine karar verilmesini isteyebilir. Bu süre içinde tahliye talep edilmezse artık aynı takip sebebi bakımından genel hükümlere göre de tahliye talep edilemez.
(2) Mahkeme, yapacağı inceleme sonucunda, süresi içinde tahliye emrine itiraz edilmediğini ve tahliye ihtarının kanuna ve usulüne uygun olduğunu tespit ederse, taşınmazın tahliyesine karar verir.
(3) Mahkeme, itiraz edilmemiş kira sözleşmesini ve tahliye taahhüdünü inceleme konusu yapamaz. Borçlunun, tahliye emrinin tebliğinden önce kira sözleşmesinin yenilendiğini veya uzatıldığını ileri sürme ve bunu takibin iptaline veya geri bırakılmasına ilişkin 97 nci maddede yazılı belgelerle ispat etme hakkı saklıdır.

İtirazın iptali ve tahliye
MADDE 146- (1) Alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde sulh hukuk mahkemesine başvurarak genel hükümlere göre itirazın iptali ve tahliye için dava açabilir. Bu süre içinde tahliye talep edilmezse artık aynı takip sebebi bakımından genel hükümlere göre de tahliye talep edilemez.

Kıyasen uygulanacak maddeler
MADDE 147- (1) 22 ila 24, 60, 91, 92, 93, 94, 95 ve 96 maddeler kıyasen bu Ayrım hakkında uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Tahliye Kararlarının İcrası

Takibin iptali veya icranın geri bırakılması
MADDE 148- (1) Borçlu, tahliye kararından sonra kira sözleşmesinin yenilendiğini veya uzatıldığını ya da kendisine süre verildiğini noterden onaylı veya imzası ikrar edilmiş bir belgeyle ispat ederse, takibin iptalini veya icranın geri bırakılmasını icra hukuk mahkemesinden her zaman isteyebilir.
(2) Borçlunun tahliye kararından sonraki dönemde tahliye ilamının zamanaşımına uğradığını ileri sürmesi hâlinde 97 nci madde kıyasen uygulanır.

Kiralanan taşınmazda borçlunun bulunması
MADDE 149- (1) Tahliye kararı üzerine kiracı kendiliğinden taşınmazı tahliye ve teslim etmezse, 73 üncü maddeye göre taşınmazdan zorla çıkarılarak taşınmaz alacaklıya teslim edilir.
(2) Tahliye edilecek yerde üçüncü kişiye ait eşya bulunursa, 74 üncü madde kıyasen uygulanır.

Kiralanan taşınmazda üçüncü kişinin bulunması
MADDE 150- (1) Tahliyesi istenen yerde kiracıdan başka bir kişi bulunur ve bu kişi işgalde haklı olduğuna dair resmî bir belge gösteremezse derhâl tahliye olunur.
(2) Taşınmazda bulunan üçüncü kişi resmî bir belge gösterememekle beraber sözleşme tarihinden önceki bir zamandan beri orayı işgal etmekte bulunduğunu veya taşınmazı kiraya verenden kiraladığını beyan eder ve bu beyanı icra ve iflas müdürü tarafından mahallinde yapılacak bir araştırma ile doğrulanırsa, icra ve iflas müdürü tahliyeyi erteler ve üç gün içinde durumu icra hukuk mahkemesine bildirir.
(3) İcra hukuk mahkemesi, tarafları dinleyerek tahliyeyi emreder veya taraflardan birinin bir hafta içinde genel mahkemeye müracaat etmesi gerektiğine karar verir. Bu süre içinde genel mahkemeye başvurulursa davanın sonucuna göre hareket edilir. 55 inci madde burada da uygulanır. Dava açmayan taraf iddiasından vazgeçmiş sayılır.
(4) Borçlunun kan veya kayın hısımlığı yönünden alt ve üst soyu, eşi, ikinci derecede kan ve kayın hısımları, iş ortakları ile borçluya bağlı olarak kiralananda oturdukları anlaşılan diğer kişiler, bu madde hükmünün uygulanmasında üçüncü kişi sayılmazlar.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Taşınmaz Kiralarında Hapis Hakkının Korunması

Hapis hakkı için defter tutulması
MADDE 151- (1) Kiraya veren, kira bedeli hakkında daha önce icra takibi yapmamış olsa bile, sahip olduğu hapis hakkının geçici olarak korunması için sulh hukuk mahkemesinden talepte bulunabilir. Kiraya veren, kira alacağının varlığını ve kiracının kira bedelini ödemekte temerrüde düştüğünü yaklaşık olarak ispat etmelidir. Mahkemenin hapis hakkının geçici olarak korunması kararı vermesi hâlinde, kiraya veren bu kararın icrası için bir hafta içinde icra ve iflas dairesine başvurmak zorundadır.
(2) İcra ve iflas dairesi, üzerinde hapis hakkı bulunan haczi kabil eşyanın bir defterini tutar. Kanunun 168 ve 169 maddeleri bu hâlde de kıyasen uygulanır.
(3) Kiraya veren, defterin tutulmasından itibaren iki hafta içinde taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebinde bulunmak zorundadır. Ödeme emrine itiraz olunması hâlinde itirazın hükümden düşürülmesi konusunda 459 maddenin ihtiyati haczi tamamlayan işlemler hakkındaki süreleri uygulanır.
(4) Kiraya verenin süresi içinde hapis hakkının geçici olarak korunması kararının icrasını talep etmemesi veya takip yapmaması hâlinde hapis hakkına ilişkin defter hükümsüz kalır.
(5) Hapis hakkı için defter tutulduktan sonra kiraya verenin hapis hakkıyla güvence altına alınan alacağı, 246 ncı maddedeki asgari ihale bedelinin belirlenmesi ve 259 uncu maddenin ikinci fıkrası bakımından rüçhanlı alacak sayılır.

Kiraya verenin hapis hakkının paraya çevrilmesinde istihkak iddiaları
MADDE 152- (1) Kiraya verenin hapis hakkının paraya çevrilmesinde istihkak iddiaları, hapis hakkı için defter tutulurken ileri sürülür ve icra ve iflas dairesi tarafından deftere kaydedilir. İstihkak iddiaları hakkında 433 ila 439 uncu maddeler kıyasen uygulanır.

Kaçırılan malı takip hakkı
MADDE 153- (1) Hapis hakkına tabi olup defteri tutulmuş veya tutulmamış malların gizlice veya zorla götürülmesi hâlinde, kiraya veren bu malların götürülmesinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine başvurarak malların gerekirse zabıta kuvvetiyle iadesini isteyebilir. İyi niyet sahibi üçüncü kişilerin hakları saklıdır.
(2) Üçüncü kişi, hapis hakkına tabi olup kiralanandan zorla veya gizlice uzaklaştırılan mal üzerinde bir hak iddia ederek icra ve iflas dairesinin malı geri alma işlemine karşı çıkarsa, icra ve iflas dairesi kiralanandan uzaklaştırılan malın geri alınmasını erteler ve kiraya verene, bu konuda üçüncü kişi aleyhine icra hukuk mahkemesinde istihkak davası açması için bir hafta süre verir.

İKİNCİ KISIM
Haciz, Paraya Çevirme, Paraların Paylaştırılması ve Aciz Belgesi

BİRİNCİ BÖLÜM
Haciz

BİRİNCİ AYRIM
Mal Beyanı

Borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğü
MADDE 154- (1) Borçlu, gerek kendi elinde gerek üçüncü kişiler elinde bulunan her türlü mal, hak ve alacağının çeşit ve niteliğini, yerini, kazanç ve geliri ile geçim kaynaklarına göre takip konusu alacak tutarını nasıl ödeyebileceğine ilişkin mal beyanını, süresi içinde icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır.
(2) Mal beyanında bulunmak, beyan edilen mal, hak veya alacağın haczedilmezlik niteliğinden feragat anlamına gelmez.
(3) Mal beyanında; öncelikle para ve doğrudan paraya çevrilebilir olanlardan başlamak ve çekişmeli, üzerinde sınırlı ayni hak veya haciz bulunan mallar en sona bırakılmak kaydıyla, takip konusu borca yetecek miktarda mal, hak ve alacaklar belirtilir. Borçlu, mal beyanında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki tanıma giren kripto varlıklarını da beyan eder.
(4) Haciz talebine bağlı olarak yapılan kıymet takdiri sonucunda borçlunun bildirdiği mal, hak ve alacakların takip konusu alacağı karşılamayacağının tespit edilmesi hâlinde, alacaklının talebi üzerine icra ve iflas dairesince gönderilen muhtıranın tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta içinde borçlu, ek mal beyanında bulunmak zorundadır. Muhtırada, süresi içinde mal beyanında bulunmaması hâlinde borçlunun 510 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı belirtilir.
(5) Borçlu, mal beyanında bulunmamış veya yaptığı beyanda mal, hak ve alacağı olmadığını bildirmiş ya da borcunu karşılamaya yetecek mal, hak ve alacak göstermemiş yahut beyandan kaçınmışsa, sonradan kazandığı mal, hak ve alacakları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışlara ilişkin mal beyanını, kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır.
(6) Mal beyanı, yönetmelikteki örneğe uygun olarak yapılır. Mal beyanında bulunma zorunluluğu ile mal beyanında yer alacak hususlara ilişkin usul ve esaslar, çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Üçüncü kişilerin bilgi verme ve teslim etme yükümlülüğü
MADDE 155- (1) Gerçek ve tüzel kişiler, icra ve iflas dairelerinin borçlunun malvarlığı hakkında isteyeceği bütün bilgiyi derhâl vermek ve talep hâlinde malvarlığını bu dairelere teslim etmek zorundadır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında, 545 inci madde uygulanır.

İKİNCİ AYRIM
Haczin Gerçekleştirilmesi

Haciz talebi

MADDE 156- (1) Alacaklı, takibin kesinleşmesi üzerine borçlunun mallarının haczedilmesini icra ve iflas dairesinden talep edebilir.

(2) Alacaklı, dilerse haciz talebinde bulunmaksızın, UYAP üzerinden, bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağını sorgulayabilir. Sorgulama sonunda UYAP, varsa borçlunun mal, hak veya alacağının niteliği hakkında ayrıntılı bilgi verir ve bu durumda sistem üzerinden de haciz talep edilebilir. Bu takdirde icra ve iflas dairesi, tespit edilen mal, hak veya alacağı elektronik ortamda haczeder.

(3) Sorgulama sonunda edinilen bilgiler hukuka aykırı olarak paylaşılamaz.

(4) Sorgulama ve haciz işlemlerinin yürütülebilmesi için kamu kurum veya kuruluşları ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar, UYAP ile kendi sistemleri arasında entegrasyonu sağlar.

(5) Sorgulamanın tür, kapsam ve sınırı ile diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

(6) Haciz isteme hakkı, ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren bir yıl geçmekle ortadan kalkar ve bu takdirde takip düşer, dosyanın esas numarası kapatılır.

(7) Ödeme emrine itiraz hâlinde, itirazın iptaline ilişkin davanın açılmasından hükmün kesinleşmesine kadar veya alacaklıyla borçlunun icra ve iflas dairesinde taksit sözleşmesi yapmaları hâlinde taksit sözleşmesinin ihlaline kadar geçen süre bir yılın hesabında dikkate alınmaz. Ancak taksit sözleşmesi veya sözleşmelerinin toplam süresinin on yılı aşması hâlinde, aştığı tarihten itibaren süreler kaldığı yerden işlemeye başlar.

Haciz kararı verilmesi ve haczin uygulanma zamanı

MADDE 157- (1) Haciz talebi üzerine, icra ve iflas dairesi haczin yapılması şartlarının mevcut olup olmadığına derhâl ve gerekçeli olarak karar verir. Kararın bir örneği talebi hâlinde alacaklıya verilir. Bu karar örneği hiçbir gider ve harca tabi değildir.

(2) Haciz kararı üzerine, dördüncü fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, icra ve iflas dairesi bu karardan itibaren en geç üç gün içinde haciz işlemlerine başlar.

(3) Haczolunacak mallar başka yerde ise, haciz kararı malların bulunduğu yer icra ve iflas dairesine bildirilir.

(4) Borçlunun konutunda haciz yapılması ancak bütün diğer mal, hak ve alacaklarının haczi sonucunda alacağın tam olarak karşılanmaması hâlinde ve 82 nci maddeki sınırlama dahilinde mümkündür. Ancak borçlunun konutunda haczi kabil mal olduğu alacaklı tarafından yaklaşık olarak ispatlanırsa, doğrudan doğruya konutta haciz yapılabilir. Her iki durumda da konutta haciz talebi icra ve iflas dairesine yapılır ve takip dosyası haciz talebi hakkında karar verilmek üzere, kendi görüşüyle birlikte icra ve iflas dairesi tarafından derhâl icra hukuk mahkemesine tevdi edilir. İcra hukuk mahkemesi icra dosyasının kendisine tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde, dosya üzerinde yapacağı inceleme sonunda, icra ve iflas dairesinin haciz işlemi yapmak için borçlunun konutuna girmesine kesin olarak karar verir.

Hacizde uyulacak esaslar

MADDE 158- (1) Haciz işlemini gerçekleştiren icra ve iflas dairesi borçlu, alacaklı ve üçüncü kişilerin menfaatlerini gözetmek ve dengelemekle yükümlüdür.

(2) İcra ve iflas dairesi, haczi talep edilen mal veya hakların haczinin gerekip gerekmediğini değerlendirir ve haciz talebinin kabulüne veya reddine karar verir.

(3) Hacze, 158 inci (bu madde) maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, muhafazası ve satılması kolay, yokluğu borçluya en az zarar veren ve alacağı karşılaması muhtemel olan mal ve haklardan başlanır. Haczin uygulanması sırasında haciz mahallinde hazır iseler alacaklı ve borçlunun da görüşü sorulur ve cevapları tutanağa yazılır.
(4) Satış bedeli, paraya çevirme ile idare ve muhafaza giderlerini geçmeyeceği kesin ve açık olan şeyler haczedilemez. Ancak icra ve iflas dairesi söz konusu malları ve takdir ettiği değeri bu hâlde de haciz tutanağında gösterir; bu nitelikte malların varlığı aciz belgesi düzenlenmesine engel teşkil etmez.
(5) İcra ve iflas dairesi faiz ve giderler dahil olmak üzere alacak miktarından fazlası için haciz yapamaz. Aynı alacak için aşkın hacze sebebiyet verecek şekilde birden fazla mal veya hak haczedilemez.

Taşınmaz haczinde borçlunun borca yetecek taşınır mal göstermesi
MADDE 159- (1) Haczedilen taşınmazın kıymet takdiri kesinleşinceye kadar borçlu, takip konusu borcu karşılamaya yetecek taşınır mal gösterirse taşınmaz üzerinde haciz saklı kalmak üzere, gösterilen taşınır da haczedilir.
(2) Hacizli taşınmazın idare ve işletilmesine ilişkin 189 ve 190 ıncı üncü madde hükümleri taşınırın haczinden sonra uygulanmaz. İcra ve iflas dairesi kiracıları bu durumdan haberdar eder.

Taşınır üzerinde üçüncü kişinin mülkiyet veya sınırlı ayni hakkının ya da haczinin bulunması
MADDE 160- (1) Borçlu veya borçlu ile birlikte malı elinde bulunduranlar, taşınır mal üzerinde üçüncü kişinin mülkiyet ya da sınırlı bir ayni hakkının bulunması yahut taşınır malın üçüncü kişi tarafından daha önce haczedilmiş olması hâlinde bu hususu haczi yapan icra ve iflas dairesine beyan etmek, haczi yapan icra ve iflas dairesi bu kişileri beyana davet etmek ve beyanda bulunmamanın 510 uncu maddeye göre cezalandırılacağını bildirmek zorundadır. İcra ve iflas dairesi, bu beyanı haciz tutanağına geçirir.
(2) Birinci fıkrada belirtilen mallar ile üçüncü kişi tarafından ihtiyaten haczedilmiş veya hakkında istihkak iddiasında bulunulmuş olan malların haczi, durum aksini gerektirmiyorsa en sonraya bırakılır.

Haczedilemeyen mal, hak ve alacaklar
MADDE 161- (1) Aşağıda belirtilen mal, hak ve alacaklar haczedilemez:
a) Devlet malları.
b) Başkasına devredilemeyen mal ve haklar ile kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar.
c) Yapay organlar, tekerlekli sandalye, işitme cihazı veya protez gibi bedensel engel veya önemli hastalıklar nedeniyle kullanılan eşya, araç veya gereçler.
ç) Ekonomik faaliyeti, sermayesinden çok bedenî veya fikrî çalışmasına ya da diğer kişisel özelliklerine dayanan borçlunun, mesleğini sürdürebilmesi için gerekli olan her türlü eşya.
d) Borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası.
e) Borçlunun ve ailesinin, haczi izleyen üç aylık süre için gerekli yiyecek ve yakacakları.
f) Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için gereken miktarda arazi, çift hayvanı, nakil vasıtaları, tarım alet ve araçları ile gelecek dönem için ayrılacak tohumluğu; borçlu bağ, bahçe, meyve veya sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için gereken miktarda bağ, bahçe ve bu mesleğin yerine getirilmesi için zorunlu bulunan araçlar; hayvancılıkla geçinen borçlunun kendisi ve ailesinin geçimi için zorunlu miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları.
g) Hayvan besleyen borçlunun ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayacak sayıda hayvan ile bunların üç aylık yem ve yataklıkları.
ğ) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sigortalar Kanununun 88 inci maddesine göre takip

ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka alacakları hariç olmak üzere, bu Kanunda düzenlenmiş olan sigortalılar ve hak sahiplerine bağlanan gelir, aylık ve ödenekler,
h) Malullere, yetimlere, dullara, şehit yakınlarına, gazilere ve terör mağdurlarına bu nedenle verilen maaş ve tazminat ile yapılan her türlü ödemeler; Silahlı Kuvvetlerde hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış tazminat ve ikramiyeleri,
ı) Ölüm, bedensel zararlar veya sağlığın bozulması sebebiyle zarar gören ya da sağlığı bozulan kişinin kendisine ya da yakınlarına toptan yahut irat şeklinde verilen veyahut verilmesi gereken maddi ve manevi tazminatlar.
i) Her türlü öğrenci bursu.
j) İlama dayanan her türlü nafaka.
k) Borçlunun hâline münasip evi.
(2) Birinci fıkranın (ç), (f), (g) ve (k) bentlerindeki istisna, borcun bu eşya bedelinden doğmaması hâlinde geçerlidir.
(3) Birinci fıkranın (ç), (f) ve (k) bentlerinde sayılan malların değerinin fazla olması durumunda, satış bedelinin uygun bir kısmı, ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılır. İhale kesinleşinceye kadar mal borçludan alınamaz.
(4) Birinci fıkranın (k) bendindeki evin aile konutu olması hâlinde, borçlunun eşi de hâline münasip ev şikâyetinde bulunabilir.
(5) İcra ve iflas dairesi, haczin uygulanması sırasında, mal, hak veya alacakların haczinin caiz olup olmadığını değerlendirir ve talebin kabulüne veya reddine karar verir.
(6) Özel kanunlarında haczedilemeyeceği belirtilen mal, hak ve alacaklar hakkındaki hükümler saklıdır.

Kısmen haczedilebilen hak ve alacaklar
MADDE 162- (1) Maaş, ödenek, her ne ad altında olursa olsun ücret ve gelir, intifa hakları ve hasılatı, mahkemece hükmedilmeyen nafakalar, özel emekli sandıkları veya sigortalar tarafından ödenen emekli maaşları borçlu ve ailesinin geçinmeleri için icra ve iflas müdürünce gerekli olarak takdir edilen miktar indirildikten sonra ve her hâlde haczolunacak miktar aşağıda belirtilen oranlardan az olmamak kaydıyla haczedilebilir.
a) Geliri net asgari ücret kadar olanlar için gelirinin onda biri; borçlunun muvafakati ile dahi asgari ücretin bu oranın üstünde kalan kısmı haczedilemez, haciz vuku bulmuş ve ödeme yapılmışsa şikâyet tarihinden önceki ödemeler geri istenemez.
b) Geliri net asgari ücretin iki katına kadar olanlar için gelirinin onda ikisi.
c) Geliri net asgari ücretin üç katına kadar olanlar için gelirinin onda üçü.
ç) Geliri net asgari ücretin beş katına kadar olanlar için gelirinin onda dördü.
d) Geliri net asgari ücretin yedi katına kadar olanlar için gelirinin onda beşi.
e) Geliri net asgari ücretin dokuz katı ve fazla olanlar için gelirinin onda altısı.
(2) Birinci fıkrada belirtilen hak ve alacaklar üzerinde birden fazla haciz varsa, bu hacizler sıraya konur. Sırada önde olan haczin kesintisi bitmedikçe sonraki haciz için kesintiye geçilemez.
(3) Bu madde uyarınca asgari ücrete göre haczedilecek miktarlar, Adalet Bakanlığı tarafından hesaplanarak icra ve iflas dairelerine duyurulur.
(4) Haczin devamı sırasında, haczedilebilen miktara ilişkin koşulların değişmesi hâlinde, haciz, bu yeni duruma uygun hâle getirilir.

Maaş ve ücretlerin haczinde usul
MADDE 163- (1) Borçlunun kamu kurum veya kuruluşları ya da bir işveren nezdinde çalışması hâlinde icra ve iflas dairesi, ilgili kamu kurum veya kuruluşundan ya da işverenden borçlunun maaş veya ücret miktarının bir hafta içinde bildirilmesini ve borç bitinceye kadar icra ve iflas dairesinin kararı gereğince bu maaş veya ücretin haczolunan oranda kesilip icra ve iflas dairesi hesabına gönderilmesini ister. İlgili kamu kurum veya kuruluşunun yetkilisi

ile işveren bu kararın gereğini yerine getirmek zorundadır. İcra ve iflas dairesi, hesabına gelen miktarı üç gün içinde talebe gerek kalmaksızın alacaklının banka hesabına gönderir.
(2) Borçlunun maaş veya ücretinde ya da görev yaptığı birimde değişiklik olması yahut iş ilişkisinin sona ermesi durumunda, ilgili kamu kurum veya kuruluşu ya da işveren bu değişiklikleri, derhâl icra ve iflas dairesine bildirir.
(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerine uymayanların kesmedikleri veya hemen göndermedikleri para mahkemeden ayrıca hüküm alınmasına gerek kalmaksızın icra ve iflas dairesince maaşlarından kesilir veya diğer mallarından alınır.
(4) Kamu kurum veya kuruluşu ya da işveren tarafından yukarıdaki usulle kesinti yapıldıktan sonra borçlunun banka hesabına yatırılan bakiye maaş ve ücreti haczedilemez.
(5) Nafaka alacaklarında, borçlunun maaş veya ücretinde önceden konulmuş bir haciz bulunsa dahi takip talebi tarihinden itibaren işleyecek olan nafaka miktarı sıraya alınmaksızın öncelikli olarak kesilir. Önceden konulmuş haczin bulunması hâlinde, birikmiş nafaka alacağı için sıraya alınır, sırada önde olan haczin kesintisi bitmedikçe birikmiş nafaka için kesinti yapılamaz.
(6) Nafaka alacakları, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun kapsamındaki harçlardan istisnadır.

Önceden yapılan anlaşmalar
MADDE 164- (1) 161 ve 162 nci maddelerde yazılı mal, hak ve alacakların haczedilebileceği konusunda önceden yapılan sözleşmeler geçersizdir.

Yavrulu hayvanların haczi
MADDE 165- (1) Hayvan hacizlerinde, anaları tarafından beslenme ve bakılmaya muhtaç olan yavrular analarından ayrı haczedilemeyecekleri gibi bunların anaları da yavrularından ayrı haczedilemezler.

Eklentilerin haczi
MADDE 166- (1) Taşınmazın tapu sicilinde beyanlar sütununda sayılan eklentiler, taşınmazdan ayrı olarak haczedilemez.
(2) Taşınmazın tapu sicilinde beyanlar sütununda sayılmayan eklentilerinin haczedilmesi hâlinde, rehinli alacaklı eklentinin haczinden önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebinde bulunmamışsa, haczedilen eklenti üzerindeki rüçhan hakkı sona erer.
(3) Satışa çıkarılan taşınmazda eklenti niteliğinde olup özel kanunları uyarınca Devlet teşviki ile edinilmiş mal varsa, icra ve iflas dairesi bu malların kıymetini ayrıca takdir ettirir. Satıştan önce ilgili kurumlardan bu mallar üzerindeki vergi, resim, harç gibi yükümlülükler sorulur. Satış isteyen alacaklının talebi üzerine bu mallar satış dışında tutulabilir veya üzerlerindeki vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları dikkate alınarak taşınmazla birlikte paraya çevrilebilir.

Yetişmemiş ürünlerin haczi
MADDE 167- (1) Yetişmemiş toprak ve ağaç ürünleri ile bitkiler en erken, kıymet takdirine imkân verecek zamanda haczedilebilir.
(2) Ürünlerin yetişme zamanları bilirkişi tarafından tespit edilir.
(3) Haczedilen ürünlerin borçlu tarafından başkasına devri, haczeden alacaklıya karşı hükümsüz olup takibin devamına engel olmaz.
(4) Bu şekilde yapılan haciz, alacağı ipotekle temin edilmiş olan alacaklının ipotek edilmiş malın bütünleyici parçası olan yetişmemiş ürünler üzerindeki hakkını ortadan kaldırmaz. Şu kadar ki ipotek alacaklısı, ipoteğin paraya çevrilmesi için ürünlerin yetişmesinden önce takip talebinde bulunmalıdır.

Haciz yapma yetkisi
MADDE 168- (1) İcra ve iflas dairesi müdürü haczi kendisi yapabileceği gibi, icra ve iflas dairesindeki görevlilere de yaptırabilir.
(2) Haciz işlemi haczedilecek olan malın bulunduğu yerde yapılacaksa, borçlunun huzurunda gerçekleştirilir. Borçlunun, haciz sırasında hemen bulundurulması mümkün olmazsa haciz, yokluğunda yapılır.
(3) Talep hâlinde borçlu kapalı ve kilitli yerleri açmak ve buralardaki eşyayı göstermek zorundadır. Bu yerler gerektiğinde zorla açtırılır.
(4) Haczi yapan memur borçlunun üzerinde para, kıymetli evrak, altın veya gümüş veya diğer kıymetli şeyleri sakladığını anlar ve borçlu bunları vermekten kaçınırsa, 169 uncu madde uyarınca borçluya karşı kolluk görevlisi vasıtasıyla zor kullanılabilir.

Kolluğun ve muhtarların görevleri
MADDE 169- (1) Zor kullanma hususunda bütün kolluk görevlileri icra ve iflas müdürünün yazılı başvurusu üzerine kendisine yardım etmek ve emirlerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Alacaklı veya alacaklı vekilinin talebi üzerine icra ve iflas müdürü, kolluğa yazılı başvuru yapmak zorundadır.
(2) Köylerde ve büyükşehirlerde mücavir alan dışındaki mahallelerde haczi yapan görevlinin emirlerini muhtarlar ve ihtiyar heyeti veya ihtiyar meclisi üyeleri de yerine getirmek zorundadırlar.

Haczin yapılması
MADDE 170- (1) Haciz, haciz konusunun niteliğine göre, bulunduğu yerde haciz tutanağına işlenmek veya varsa kayıtlı olduğu sicile şerh verilmek suretiyle ya da UYAP aracılığıyla elektronik ortamda yapılabilir.
(2) Sicile kayıtlı mal ve hakların haczi, takibin yapıldığı icra ve iflas dairesince elektronik ortamda kaydına işlenmek suretiyle veya ilgili kurum ya da kuruluş aracılığıyla yapılabilir.
(3) Sicile kayıtlı bir mal bulunduğu yerde haczedilirse haciz, derhâl ilgili sicile de bildirilir.
(4) Haciz, taşınmazlarda sicile şerh verilme tarihinde; sicile kayıtlı taşınırlar açısından malın bulunduğu yerde yapılan haciz işlemi veya sicile şerh verilme tarihlerinden hangisi önce ise o tarihte; diğer taşınırlarda ise haciz mahalinde tutulan tutanağa işlendiği tarihte yapılmış sayılır.
(5) Para, banknot, kıymetli evrak ile altın, gümüş ve benzeri diğer kıymetli şeyler, icra ve iflas dairesince muhafaza altına alınmadıkça haczedilmiş sayılmaz.

Borçlunun üçüncü kişideki mal, hak ve alacaklarının haczi
MADDE 171- (1) Borçlunun üçüncü kişideki mal, hak ve alacağı haczedilirse icra ve iflas müdürü üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderir. Bu ihbarnamede; üçüncü kişinin takip borçlusuna ait alacağı bundan böyle icra ve iflas dairesine, ihbarnamenin tebliğinden itibaren iki hafta içinde ödemesi gerektiğini, borçluya yapılan ödemenin geçerli olmadığını, malı elinde bulunduran üçüncü kişiye bundan böyle taşınır malı ancak icra ve iflas dairesine teslim edebileceğini, malı takip borçlusuna vermemesini, aksi takdirde malın bedelini icra ve iflas dairesine ödemek zorunda kalacağını bildirir.
(2) Üçüncü kişi, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde haciz ihbarnamesine icra ve iflas dairesi nezdinde itiraz edebilir; haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde itirazda bulunmayan üçüncü kişi itiraz etmiş sayılır.
(3) Haciz ihbarnamesinin tebliği üzerine üçüncü kişi tarafından yapılan beyan ve işlemler için üçüncü kişiden hiçbir harç ve gider alınmaz. Gerekli giderler alacaklıdan peşin alınır, aksi takdirde talep yapılmamış sayılır.
(4) Üçüncü kişinin haciz ihbarnamesinin gereğini süresi içinde yerine getirmemesi üzerine alacaklı; mal, hak veya alacağın üçüncü kişinin yedinde bulunduğunu icra hukuk mahkemesinde ispat ederek alacağın ödenmesine veya malın icra ve iflas dairesine teslimine,

malın bulunmaması hâlinde alacak miktarı ile sınırlı olmak üzere malın değerinin ödenmesine karar verilmesini talep edebilir. İcra hukuk mahkemesi, davayı genel hükümlere göre karara bağlar.
(5) Haciz ihbarnamesi, borçlunun mal, hak ve alacaklarının bulunabileceği bir tüzel kişinin veya müessesenin şubesine veya tüm şubelerini kapsayacak şekilde merkezine tebliğ edilir. Haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği merkez, tüm şubeleri veya birimlerini kapsayacak şekilde beyanda bulunmakla yükümlüdür.
(6) Bu madde uyarınca haciz ihbarnamelerinin bildirimi ve bu ihbarnamelere verilecek cevaplar, güvenli elektronik imza kullanılmak suretiyle UYAP ve bu sisteme entegre bilişim sistemleri üzerinden de yapılabilir. Bu usulle yapılan bildirim, tebliğ yerine geçer.

Müstakbel alacakların haczi
MADDE 172- (1) Borçlu ile üçüncü kişi arasında haciz ihbarnamesinin tebliği tarihinde mevcut olan hukuki ilişkiden kaynaklanan müstakbel alacaklar da borçlunun borcu için haczedilebilir. Müstakbel alacakların haczi hâlinde üçüncü kişiye gönderilen haciz ihbarnamesinde; takip borçlusuna ait müstakbel alacak doğduktan sonra bu alacağı iki hafta içinde icra ve iflas dairesine ödemesi gerektiği, borçluya yapılan ödemenin geçerli olmadığı, aksi takdirde alacağı icra ve iflas dairesine tekrar ödemek zorunda kalacağı bildirilir.
(2) Üçüncü kişi, haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde bu ihbarnameye karşı icra ve iflas dairesi nezdinde itiraz edebilir. Haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde cevap vermeyen üçüncü kişi, ihbarnameye itiraz etmiş sayılır.
(3) Üçüncü kişi, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde itiraz ederse veya beyanda bulunmadığı için itiraz etmiş sayılırsa, alacaklının icra hukuk mahkemesinde dava açma hakkı saklıdır. Alacaklı bu davada hukuki ilişkinin bulunduğunun tespitine ve bu ilişkiden doğabilecek alacakların birinci fıkra gereğince icra ve iflas dairesine ödenmesine karar verilmesini talep eder.
(4) Üçüncü kişi, borçlu ile arasında hukuki ilişki bulunduğunu ve alacak doğduğunda icra ve iflas dairesine ödeme yapacağını bildirmişse, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl süreyle, alacaklının yeniden bir talepte bulunması gerekmeksizin alacağın doğduğunu icra ve iflas dairesine bildirerek alacağın doğumundan itibaren iki hafta içinde ödeme yapmak zorundadır.
(5) 171 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları bu madde bakımından da uygulanır.

İcra takibine konu alacakların haczi
MADDE 173- (1) Borçlunun alacaklısı olduğu bir icra takibine konu teşkil eden alacağı haczeden icra ve iflas dairesi, bu takibin borçlusuna, borcunu doğrudan doğruya takip alacaklısına ödememesini, aksi takdirde icra dosyasına yeniden ödeme yapmak zorunda kalacağını ihtar eder ve ayrıca ilgili icra ve iflas dairesine de nezdinde takip konusu olan alacağın haczedildiğini bildirir.
(2) Bu madde hükmüne göre haczedilmiş olan alacakla ilgili tasarruflar haczi koyduran alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda geçersizdir.
(3) Bu madde hükmüne göre haczedilmiş olan para, yazının gönderildiği icra ve iflas dairesi tarafından en geç üç iş günü içinde, ilk haciz yazısını gönderen icra ve iflas dairesinin hesabına aktarılır. Şu kadar ki, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükmü saklıdır.
(4) Üzerine haciz konulmak istenen takip alacağının çekişmeli olması hâlinde, 207 ve 208 inci maddeler uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Taşınır Mallarda Haczin Sonuçları

Haczin sonuçları
MADDE 174- (1) Borçlu, alacaklının izni ve icra ve iflas müdürünün onayı olmaksızın hacizli taşınır malları üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunamaz.
(2) Haczi gerçekleştiren icra ve iflas müdürü, yukarıdaki fıkra hükmüne aykırı hareketin 522 nci madde hükmüne göre cezai sorumluluğunu gerektirdiğini borçluya ihtar eder.
(3) İyiniyet kurallarına aykırı olarak hacizli taşınır mal üzerinde üçüncü kişinin kazanmış olduğu haklar, alacaklının o mal üzerinde hacizle kazandığı hakları ihlal ettiği ölçüde hükümsüzdür.
(4) Haczedilmiş olan taşınır mal üzerinde üçüncü kişinin zilyetlik hükümlerine dayanarak iyiniyetle kazanmış olduğu haklar saklıdır.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Kıymet Takdiri

BİRİNCİ ALT AYRIM
Kıymet Takdiri Usulü

Kıymet takdiri ve tebliği
MADDE 175- (1) Haczi yapan icra ve iflas müdürü, haczettiği taşınır mal veya hakların kıymetini gerektiğinde bilirkişiye de başvurarak tespit eder.
(2) Sicile kayıtlı mallar ile kripto varlıkların kıymetlerinin takdiri, bu konuda uzman bilirkişi tarafından yapılır. Bu durumda kıymet takdirinin, bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur.
(3) Haciz esnasında icra ve iflas müdürü veya bilirkişi tarafından yapılan kıymet takdirine ilişkin tutanağın bir örneği haciz sırasında hazır bulunan taraflara imza karşılığı teslim olunur; hazır bulunmayan taraflar ve hacze iştirak eden alacaklılara ise tebliğ edilir.
(4) Kıymet takdirinin bilirkişi tarafından yapıldığı hâllerde, düzenlenen rapor takibin taraflarına ve hacze iştirak edenlere tebliğ edilir. 176 ncı maddenin ikinci fıkrası saklıdır.

Taşınmazların kıymet takdiri
MADDE 176- (1) İcra ve iflas dairesi taşınmazın kıymetini bilirkişiye takdir ettirir.
(2) Taşınmazın kıymetinin takdirinde, taşınmaz üzerindeki mükellefiyetlerin kıymete olan etkisi de dikkate alınır.
(3) Kıymet takdirine ilişkin rapor, takibin taraflarına, haciz koydurmuş alacaklılara, varsa rehin veya ipotek hakkı bulunan alacaklılara ve ortaklığın giderilmesi satışlarında ortaklara da tebliğ edilir.

İKİNCİ ALT AYRIM
Kıymet Takdirine İlişkin Şikâyet

Şikâyet başvurusu ve süresi
MADDE 177- (1) Kıymet takdirine ilişkin tutanağın veya raporun teslim veya tebliğ edildiği ilgililer, teslim veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde kıymet takdirini yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yerdeki icra hukuk mahkemesine, gider avansı tarifesinde yazılı tutarı yatırarak kıymet takdirine karşı şikâyette bulunabilirler.
(2) İlgililer, kıymet takdirine karşı süresi içinde şikâyette bulunmazlarsa, kıymet takdirinin usulsüzlüğünü ihalenin feshi sebebi olarak ileri süremezler.

Şikâyetin incelenmesi usulü
MADDE 178- (1) Kıymet takdirine şikâyet üzerine gider ve ücretin eksik olduğu tespit edilirse, hesap edilen bakiye kısmın mahkeme veznesine yatırılması için ilgiliye bir haftalık kesin süre verilir. Gider yatırılırsa, yeniden kıymet takdiri yaptırılır; aksi hâlde, başka bir işleme gerek kalmaksızın şikâyet kesin olarak reddedilir.
(2) Kıymet takdiri, keşif tarihindeki değer dikkate alınmak suretiyle yapılır.
(3) Kıymet takdirine ilişkin şikâyet yetkisiz icra hukuk mahkemesine yapılırsa, mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde yetkisizlik kararı verir ve giderini gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir.
(4) Kıymet takdirine ilişkin şikâyet görevsiz mahkemeye yapılırsa, mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik kararı verir ve giderini gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir.
(5) Yukarıdaki fıkralar gereğince verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararları kesin olup, bu kararlar diğer mahkemeyi bağlar.

Yeni kıymet takdiri
MADDE 179- (1) İcra ve iflas dairesince yapılan veya yaptırılan kıymet takdirine karşı şikâyet yoluna başvurulmadığı hâllerde, bu kıymet takdirinin yapıldığı veya raporun verildiği tarihten; şikâyet yoluna başvurulduğu ve icra hukuk mahkemesince şikâyetin kabul edildiği durumlarda ise, icra hukuk mahkemesinin karar verdiği tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez.
(2) Doğal afetler, imar durumundaki değişiklikler veya ekonomik kriz hâllerinde ya da mevcut kıymet takdirlerinde önemli değişiklikler meydana getiren benzer hâllerde, bir yıllık süre geçmese dahi yeniden kıymet takdiri istenebilir.
(3) Aynı takipte, haczin kalkmasından sonra, yeniden haciz konulması hâlinde önceki kıymet takdirinin üzerinden bir yıl geçmedikçe tekrar kıymet takdiri istenemez.

BEŞİNCİ AYRIM
Muhafaza Tedbirleri

BİRİNCİ ALT AYRIM
Taşınırlar Hakkında

Taşınırların muhafazası
MADDE 180- (1) Kanunun 158 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca haczedilen mallar, icra ve iflas dairesince 11 inci maddeye göre muhafaza altına alınır.
(2) Diğer taşınır mallar, gideri alacaklıdan peşin alınarak muhafaza altına alınır. Alacaklı muvafakat ederse bu mallar, istenildiği zaman verilmek şartıyla, geçici olarak borçlu yedinde veya üçüncü kişi nezdinde bırakılabilir. Üçüncü kişinin elindeyken haczedilip de üçüncü kişi tarafından istihkak iddia edilen mallar hakkında 440 ve 441 inci maddeler uygulanır. Haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış olan mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınır veya ihale alıcısına teslim edilmeye hazır hâle getirilir, aksi takdirde satış yapılamaz. Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından 213 ve 215 inci maddeler hükümleri saklıdır.
(3) Haczedilen mal, borçlunun malı muhafaza etmeyi kabul etmemesi ve lisanslı yediemin deposu bulunamaması hâlinde, talebi üzerine ve ücret talep etmemek koşuluyla muhafaza edilmek amacıyla alacaklıya teslim edilebilir.
(4) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı devlet başkanı, parlamento başkanı, hükümet başkanı veya hükümet üyelerini taşıyan ulaşım

araçları, bu kişiler Türkiye'de bulundukları sürece, muhafaza altına alınamaz ve yediemine bırakılamaz.
(5) İcra ve iflas dairesi üçüncü bir şahsa rehnedilmiş olan malları da muhafaza altına alabilir. Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu kapsamındaki taşınırlar ise, icra ve iflas dairesince satılmalarına karar verilmesinden sonra muhafaza altına alınabilir. Bu mallar paraya çevrilmediği takdirde geri verilir.

Yediemin depoları
MADDE 181- (1) Haczedilen mallar, Adalet Bakanlığı tarafından yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait lisanslı yediemin depolarında muhafaza edilir.
(2) Yetki verilen gerçek veya tüzel kişiler, bu yetkilerini Adalet Bakanlığının onayıyla alt işleticilere aynı standartları sağlamak koşuluyla devredebilirler. Bu devir, yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.
(3) Yediemin depolarının yönetmelikte belirlenen nitelik ve şartlara uygunluğunun saptanması sonucunda işletme belgesi Adalet Bakanlığı tarafından verilir.
(4) Haczedilen malların muhafaza işlemleri; lisanslı yediemin depolarının kuruluşuna, bu depolarda bulunması gereken asgari niteliklere, depo için alınacak teminata, mallar için muhtemel rizikolara karşı yapılacak sigortaya; işletici olma niteliklerine, işletici lisansına, Adalet Bakanlığı tarafından bu lisansın verilmesine; Adalet Bakanlığının lisanslı işletmelerle ilgili görev ve yetkilerine; faaliyetin durdurulması ya da iptali gibi idari tedbir ve tasarruflara; bu depoların denetimine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle düzenlenir.
(5) Haczedilen malların muhafazası aşamasındaki ücretler Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenecek tarifeyle belirlenir.

Araçların ve diğer taşınır malların muhafazası
MADDE 182- (1) İcra ve iflas dairelerinin talebi üzerine kolluk kuvvetleri tarafından yakalanan araçlar, en geç üç iş günü içinde en yakın icra ve iflas dairesine teslim edilir. Aracı teslim alan icra ve iflas daireleri, aracın yakalanmasını isteyen icra ve iflas müdürlüğüne bildirimde bulunur. Aracın yediemin deposuna teslimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.
(2) Diğer taşınır mallar, altı aylık gideri alacaklıdan peşin alınarak muhafaza altına alınır.

İKİNCİ ALT AYRIM
Muhafazasına Gerek Kalmayan Taşınır Malların Tasfiyesi

Tasfiyeye hazırlık
MADDE 183- (1) Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra ve iflas dairesince bu alt ayrımda yer alan hükümler uyarınca resen tasfiye edilir.
(2) Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra ve iflas dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.
(3) Tasfiye konusu mal üzerinde Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca haciz bulunması hâlinde icra ve iflas dairesi, borçluya tebligat göndermeden önce tahsil dairesine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi hâlde malın bu alt ayrımda yer alan hükümler uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.
(4) Tasfiye konusu malın 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında serbest dolaşımda olmaması hâlinde icra ve iflas dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce gümrük idaresine tebligat çıkararak bir ay içinde gümrük işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi hâlde malın bu alt ayrımda yer alan hükümler uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiyede gözetilecek sıra
MADDE 184- (1) İcra ve iflas dairesi, borçluya tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim alabileceğini, aksi hâlde takip eden fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.
(2) Borçlunun malı teslim almaması hâlinde icra ve iflas dairesi, rehin hakkı sahibine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde rehinden kaynaklanan haklarını kullanabileceğini ve bu durumu icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiğini, aksi hâlde izleyen fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.
(3) Sicile kayıtlı mallar bakımından, malın borçlu tarafından teslim alınmaması veya rehinden kaynaklanan hakkın kullanılmaması hâlinde icra ve iflas dairesi, malın daha önce satışa çıkarılmamış olması kaydıyla, Kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar.
(4) Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi hâlinde icra ve iflas dairesi, derhâl yediemine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde, varsa malın son iki yıl içinde yapılmış, yoksa icra ve iflas dairesince takdir edilecek olan kıymetinin yüzde kırkı üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı ödediği takdirde malın mülkiyetinin kendisine devredilmesine karar verileceğini, aksi hâlde takip eden fıkralara göre işlem yapılacağını ihtar eder. Bu fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun ve varsa bakiye tutarın yediemin tarafından ödendiğinin tespiti hâlinde icra ve iflas dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine gönderir.
(5) Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi hâlinde icra ve iflas dairesi, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi şartıyla malın mülkiyetinin Şirkete devredilmesine karar verileceğini ihtar eder. Bu fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun ve hurda bedelinin ödendiğinin tespiti hâlinde icra ve iflas dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin bu Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine gönderir.
(6) İcra ve iflas dairesi, yukarıdaki fıkralar uyarınca tasfiye edilemeyen malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine gönderir.

Mülkiyetin devri kararı
MADDE 185- (1) İcra hukuk mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç iki hafta içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiyeden elde edilen bedel ve tasfiye giderleri
MADDE 186- (1) Tasfiye giderleri, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması hâlinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.
(2) Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan giderler, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan giderler ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 11 inci madde uyarınca bankalarda muhafaza edilir ve nemalandırılır, talep hâlinde de nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.
(3) Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan gideri karşılayamaması hâlinde icra ve iflas dairesi, bakiye giderin, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

Diğer hususlar
MADDE 187- (1) Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.
(2) Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.
(3) Bu alt ayrımın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ ALT AYRIM
Taşınmazlar Hakkında

Taşınmazların muhafazası
MADDE 188- (1) Taşınmazın hacziyle birlikte, taşınmaz üzerindeki tasarruf hakkı Türk Medeni Kanununun 1010 uncu maddesi anlamında kısıtlanır.
(2) İcra ve iflas dairesi, taşınmaz haczini sicile şerh edilmek üzere tapu müdürlüğüne bildirir. Bu bildirimde haczin ne miktar için yapıldığı ve alacaklının adı ile tebliğe yarar adresi gösterilir. Adresi değişen alacaklı, giderini vermek suretiyle yeni adresinin tapu müdürlüğüne bildirilmesini icra ve iflas dairesinden istemek zorundadır.
(3) Hacze yeni alacaklılar iştirak eder veya haciz kalkarsa, bu hususlar da tapu müdürlüğüne bildirilir.

Taşınmazlarda hasılat ve menfaatler
MADDE 189- (1) Taşınmazın haczi, hasılat ve menfaatlerini de kapsar. Haciz, taşınmaz kendilerine rehnedilmiş olan alacaklıların haklarına zarar vermez.
(2) İcra ve iflas dairesi, gerçekleştirilen haczi, varsa rehinli alacaklılara ve kiracılara bildirir.
(3) İcra ve iflas dairesi, taşınmazın idare ve işletilmesi ile eklentilerinin korunması için gerekli tedbirleri alır. İcra ve iflas dairesi bu tedbirler kapsamında, taşınmazda kiracı varsa kiracıya, işleyecek kiraları icra ve iflas dairesine ödemesini emreder. Rehin alacaklısının talebi üzerine, zarar görme ihtimali bulunan eklentiler, işletmenin faaliyetine engel olmayacak şekilde muhafaza altına alınır. İdare ve muhafaza giderleri satış bedelinden öncelikle ödenir.

Taşınmazlarda ürünlerin toplanması
MADDE 190- (1) İcra ve iflas dairesi, taşınmazın ürünlerinin toplanması için gerekli tedbirleri alır.
(2) Borçlunun geçimini sağlayacak yeterli geliri yoksa, kendisinin ve ailesinin geçimi için ürünlerden veya bunlar satıldıkça bedellerinden uygun miktar kendisine bırakılır.

DÖRDÜNCÜ ALT AYRIM

Kripto Varlıklar, Hacze ve Muhafazaya İlişkin Özel Durumlar ve Muhafaza Giderleri

Kripto varlıkların haczi
MADDE 191- (1) Borçlunun, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki tanıma giren kripto varlıkları da haczedilebilir.
(2) Borçlunun, kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıklarıyla ilgili hacizler hakkındaki talepler, münhasıran kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Nakit ve kripto varlıkların bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanması ve elektronik ortamda haczi hakkında, 156 ncı madde uygulanır.

(3) Borçlunun elinde bulunan kripto cüzdan cihazında saklanan kripto varlıkların haczi hâlinde, cihazda saklanan kripto varlıklara erişim bakımından 168 inci maddenin üçüncü fıkrası kıyasen uygulanır. Bu şekilde haczedilen kripto varlıkların saklandığı cihaz icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza altına alınmadıkça, bu varlıklar haczedilmiş sayılmaz.

Kripto varlıkların muhafazası ve paraya çevrilmesi
MADDE 192- (1) 191 inci maddeye göre haczedilen kripto varlıkların icra ve iflas dairesince muhafazasının şekline ve paraya çevrilmesine ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

Şirket ve kooperatif payları ile tasfiye payının haczi
MADDE 193- (1) Borçlunun adi ortaklıktaki tasfiye payı haczedildiğinde; icra ve iflas dairesi, borçlunun payının haczedildiğini, gelecekte oluşacak ve borçlunun payına düşecek olan gelirlerin icra ve iflas dairesine ödenmesiyle bunlarla ilgili ihbarların artık icra ve iflas dairesine yapılması gerektiğini ve ortaklık malvarlığına ait konular üzerinde borçlunun onayını gerektiren tasarrufların bundan böyle icra ve iflas dairesinin onayı ile yapılabileceğini diğer ortaklara bildirir. Payın haczi, borçlu ortağın yönetim ve temsil hakkını kısıtlar.
(2) Alacaklının paraya çevirme talebinde bulunması üzerine icra ve iflas dairesi, dosyayı kendiliğinden icra hukuk mahkemesine gönderir. Bu hâlde icra hukuk mahkemesi, diğer tüm ortakları da davet edip gelenleri dinledikten sonra durumun gereklerine göre aşağıdakilerden birine karar verir:
a) Mahkeme, ortaklığın feshedilerek tasfiye payının alacaklıya ödenmesine karar verebilir. Bu durumda tasfiye, Türk Borçlar Kanununun 644 üncü maddesine göre yürütülür. Şu kadar ki, tasfiye işlerini yürütmek üzere icra hukuk mahkemesince bir tasfiye görevlisinin atanması zorunludur.
b) Mahkeme tasfiye payının açık artırma ile paraya çevrilmesine karar verebilir. Yapılacak ilanda, ortaklığın ve tüm ortakların isimleriyle, satılacak şeyin tasfiye payı olduğu belirtilir. İlanda ayrıca tasfiye payı kendisine ihale edilen kimseye icra ve iflas dairesi tarafından adi ortaklığın tasfiyesinden kaynaklanan hakların kendisine devredileceğine ilişkin bir belge verileceği de yazılır.
(3) Bir şahıs şirketinin ortaklarından birinin kişisel alacaklısı, borçlu ortağa tasfiye sonunda düşecek payı haczettirebilir. Haciz ve sonuçları, Türk Ticaret Kanununun 133, 249 ve 328 inci maddesi hükümlerine tabidir.
(4) Alacaklılar, borçlunun bir sermaye şirketindeki senede bağlanmış veya bağlanmamış paylarını, taşınırlara ilişkin hükümler uyarınca haczettirebilir. Payın hacziyle birlikte bu paydan doğan kâr, rüçhan hakkı, tali yükümlerden doğan ücret ve şirket tasfiye hâline girerse tasfiye payı hakkı gibi mali nitelikteki hakların hisse haczinin kapsamına girdiği ve genel kurula katılma, oy hakkı gibi kişisel hakların da kısıtlandığı; şirket hisse senedi çıkarırsa bu hisse senedinin icra ve iflas dairesine verilmesi ve çıplak payla ilgili bütün tebligatların icra ve iflas dairesine yapılması gerektiği hususları da haciz tutanağına yazılır. İcra dairesi, payları haczedilen sermaye şirketinin özelliklerini dikkate alarak, haczedilen payların paraya çevrilmesine kadar geçecek süre boyunca ortaklıktan doğan mali ve kişisel hakların kullanılması için bir kayyım tayin edebilir. Tutanak, şirket yetkilisine Kanunun 201 inci maddesine göre elden tebliğ edilir ve haciz, talep üzerine pay defterine işlenir.
(5) Alacaklılar, borçlu ortağın kooperatifteki ortaklık payını, niteliğine uygun düştüğü ölçüde dördüncü fıkra hükümleri uyarınca haczettirebilir. Bu hâlde haciz, kooperatife bildirilir.
(6) Adi ortaklıklar, şahıs şirketleri, sermaye şirketleri ve kooperatiflerde, alacaklıların borçlu ortakların şirketten veya kooperatiften olan diğer alacaklarını haczettirme hakkı saklıdır.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının haczi
MADDE 194- (1) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının haczi hâlinde, borçlunun üçüncü kişideki mal, hak ve alacaklarının haczi hakkındaki 171 inci madde uygulanır. Haciz ihbarnamesi Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi üyelerine tebliğ edilir. Bu üyeler tebliğ

üzerine, borçluya ait sermaye piyasası araçları üzerine haciz konulduğunu derhâl kaydına işleyerek durumu icra ve iflas dairesine bildirir. Bu sermaye piyasası araçları, haciz uygulanmış kıymetlere özgülenmiş hesaplarda izlenir.
(2) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının takası hâlinde, takas talimatı ve işlemleri ile buna bağlı ödeme işlemleri, haczin uygulanmasından etkilenmez.
(3) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu uyarınca kayden izlenen elektronik ürün senetlerinin haczinde de bu madde uygulanır.

Hacze ve muhafazaya ilişkin diğer özel durumlar
MADDE 195- (1) Bir intifa hakkı veya paylaştırılmamış bir miras ya da bir adi ortaklık yahut elbirliği hâlinde tasarruf edilen bir mal, hak veya alacaktaki pay haczedilirse icra ve iflas dairesi, yerleşim yerleri bilinen ilgili üçüncü kişilere haczi bildirir. Bu suretle borçlunun bir taşınmazda tasfiye sonundaki payı haczedilmiş olursa, icra ve iflas dairesi haciz şerhinin taşınmazın kaydına işlenmesini tapu müdürlüğüne bildirir. Bu fıkra uyarınca haczedilen taşınırlarda icra ve iflas dairesi taşınırın başkasına devrinin engellenmesi için gerekli tedbirleri alır.
(2) Borçlunun reddetmediği miras veya başka bir sebeple iktisap edip henüz tapuya veya gemi siciline tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer ayni hakların borçlu adına tescili alacaklı tarafından istenebilir. Bu talep üzerine icra ve iflas dairesi, alacaklıya, bu işlemi takip edebileceğini gösteren bir yetki belgesi verir.
(3) Borçlunun zilyedi olduğu bir taşınmaz üzerindeki olağanüstü zamanaşımı ile iktisabını isteme hakkının haczedilmesi hâlinde, icra ve iflas dairesi zilyetliğin başkasına devrine engel olacak tedbirleri alır ve alacaklıya bir ay içinde taşınmazın borçlu adına tescili için dava açma yetkisini verir. Mahkemenin tescil kararı ile taşınmaz, bu alacaklı lehine haczedilmiş sayılır.
(4) Borçlunun, üçüncü kişilerdeki alacağının haczi hakkında 174, 207 ve 208 inci maddeleri saklıdır.
(5) Alacaklının bu madde uyarınca yapacağı giderler ayrıca takip ve hükme gerek kalmaksızın icra ve iflas dairesince borçludan tahsil edilir.

Diğer hakların muhafazası ve alacakların tahsili
MADDE 196- (1) İcra ve iflas dairesi haczedilen hakların muhafazasını ve alacaklardan günü gelenlerin tahsilini sağlar. Bunun için gerekli olan giderler peşin olarak ödenir.

Hacizli malların muhafaza giderleri
MADDE 197- (1) Alacaklı, haczedilen malların muhafaza, idare ve işletilme giderlerini avans olarak ödemek zorundadır.

ALTINCI AYRIM
Hacze İştirak

Hacze iştirak derecelerinin oluşturulması
MADDE 198- (1) Aşağıda belirtilen belgelere sahip alacaklılar ihale yapılıncaya kadar aynı malı haczettirmek ve talep etmek şartıyla aynı derecede hacze iştirak ederler:
a) Önceki haciz ilamsız takibe dayanıyorsa takip talebinden ve ilama dayanıyorsa davanın açılmasından önce yapılmış bir takip üzerine alınan aciz belgesi.
b) (a) bendinde yazılı tarihlerden önce açılmış bir dava üzerine alınan ilam.
c) (a) bendinde yazılı tarihlerden önceki tarihli resmî veya tarih ve imzası onaylı bir senet veya ilam niteliğindeki belge.
ç) Resmî dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri ve (a) bendinde yazılı tarihlerden önce düzenlenmiş makbuz veya belge.

(2) İcra ve iflas dairesi, hacze iştirak taleplerini kabul ettikçe aynı derecedeki alacaklıların bütün alacaklarına yetecek oranda ilave hacizler yapar.
(3) Diğer alacaklılar ancak önceki dereceden kalan kısım için haciz koyabilir ya da bu hacze iştirak edebilirler.
(4) Rehinden önce haciz bulunması hâlinde kamu alacağı dahil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez.

Önce icra takibine gerek olmaksızın hacze iştirak
MADDE 199- (1) Borçlunun eşi, çocukları ve vasi veya kayyımı olduğu kişiler, evlenme, velayet veya vesayetten doğan alacaklar için, önce icra takibi yapılmasına gerek olmaksızın ilk haciz üzerine satılan malın tutarı icra ve iflas dairesinin banka hesabına girinceye kadar aynı derecede hacze iştirak edebilir. Küçükler, vesayet altında bulunanlar ve kendilerine kayyım tayin edilmiş olanlar adına, sulh hukuk mahkemesi de aynı suretle takip yapmaksızın hacze iştirak edebilir.
(2) Bu hak ancak haczin, vesayetin, velayetin veya evliliğin devamı esnasında yahut sona ermesini takip eden yıl içinde ileri sürülmesi kullanılabilir. Hacze iştirak etmek isteyen kişi ile takip borçlusu arasında bir dava veya takip olması hâlinde, bu sürenin hesabında davanın veya takibin devam ettiği süre dikkate alınmaz.
(3) Borçlunun ergin çocukları, Türk Medeni Kanununun 370 inci maddesinden doğan alacaklarından dolayı, önce icra takibi yapılmasına gerek kalmaksızın her zaman aynı derecede hacze iştirak edebilir.
(4) İcra ve iflas dairesi, iştirak taleplerini borçlu ve alacaklılara bildirir ve itirazlarını bildirmeleri için bir hafta süre verir. İştirak talebine itiraz hâlinde, iştirak talebinde bulunan kimsenin hacze iştiraki geçici olarak kabul edilir ve bir hafta içinde dava açması gerektiği kendisine bildirilir. İştirak talebinde bulunan bu süre içinde dava açmazsa, iştirak hakkı düşer. Dava, iştirak edilecek haczin dayanağı olan takibin yapıldığı yerdeki mahkemelerde genel hükümlere ve basit yargılama usulüne göre görülür.
(5) Kötüniyet hâli hariç olmak üzere, nafaka ilamına dayanan alacaklı önce icra takibi yapmasına gerek olmaksızın her zaman aynı derecede hacze iştirak edebilir.

YEDİNCİ AYRIM
Haciz Tutanağı

Haciz tutanağının düzenlenmesi
MADDE 200- (1) Taşınır bir malın haczi yapılırken haciz mahallinde bir tutanak tutulur. Tutanağa; alacaklı ve borçlunun adı, soyadı veya ünvanı, alacağın miktarı, haczin hangi gün ve saatte yapıldığı, haczedilen mallar ve takdir edilen kıymetleri ve varsa üçüncü kişilerin iddiaları, ayrıca haczedilen mallar hakkında borçlunun bir hafta içinde icra hukuk mahkemesinde haczedilmezlik şikâyetinde bulunabileceği yazılır ve tutanak, haczi yapan icra ve iflas dairesi tarafından imzalanır. Resmî sicile kayıtlı malların haczi hakkındaki 170 inci madde hükmü saklıdır.
(2) Haczi kabil mal bulunamaz ya da haczedilen mallar borcu karşılamaya yetmezse, bu durum tutanağa yazılır.
(3) Haczi yapan icra ve iflas dairesi, malın borçlunun, üçüncü kişinin veya borçluyla birlikte üçüncü kişinin elinde haczedilip haczedilmediğini haciz tutanağında belirtir. Bu işleme karşı şikâyet yoluna başvurulabilir; icra hukuk mahkemesinin bu konudaki kararı kesindir. Şikâyet sonuçlanıncaya kadar istihkak davasına ilişkin 434 üncü ve 438 inci maddelerde öngörülen dava açma süreleri işlemez.

Haczin bildirilmesi
MADDE 201- (1) Tutanağın düzenlenmesinden hemen sonra tutanağın bir örneği alacaklıya, borçluya, mal üçüncü kişinin elindeyken haczedilmişse bu kişiye veya bunlar adına Tebligat

Kanunu hükümlerine göre tebligatı almaya yetkili kimselere tebliğ yerine geçmek üzere verilir.
(2) Haciz sırasında borçlu, alacaklı ve mal üçüncü kişinin elindeyken haczedilmişse bu üçüncü kişi yoksa ve bunlar adına tebligatı almaya yetkili kimselerin de bulunmaması hâlinde, tutanağın bir örneği bizzat borçlu, alacaklı ve üçüncü kişiye tebliğ edilir.
(3) Sicile kayıtlı malların kaydına haciz konulduğu hususu icra ve iflas dairesince borçluya ve alacaklıya tebliğ edilir.

Hacze iştirak hâlinde yapılacak tebligat
MADDE 202- (1) Yeni alacaklıların iştiraki ve bu sebeple yapılan ilave hacizler tutanağın altına yazılır.
(2) Hacze iştirak eden her yeni alacaklı isterse tutanağın tam bir örneğini alabilir.
(3) Yeni iştirak ve ilave hacizler, daha önce haciz koydurmuş olan alacaklılara ve borçluya dahi 201 inci madde uyarınca tebliğ edilir.

Haciz sırasında düzenlenen aciz belgeleri
MADDE 203- (1) İcra ve iflas dairesi, haciz sırasında yapılan araştırma sonucunda borçluya ait haczedilebilen bir mal, hak ve alacak bulunmadığını tespit ederse, resen 262 nci maddedeki sonuçları doğuran kesin aciz belgesi hükmünde bir belge düzenler.
(2) İcra ve iflas dairesi, borçlunun haczi kabil mallarının takdir edilen kıymetinin borcu karşılamaya yetmediğini tespit ederse, alacaklının talebi üzerine, geçici aciz belgesi düzenler. Tasarrufun iptali davası hakkındaki 442 nci maddenin birinci fıkrası, geçici aciz belgesinin düzenlendiği hâllerde de uygulanır.
(3) İcra ve iflas dairesinin kesin aciz belgesi hükmündeki belgeyi veya geçici aciz belgesini düzenlemeden önce yapacağı araştırma, borçlunun sicillere kaydedilmiş mallarının ve banka hesaplarında parasının bulunup bulunmadığının ve ayrıca yerleşim yeri ile işyeri, icra ettiği meslek, ticari veya zirai faaliyet ve benzeri hususlar dikkate alınarak diğer mal, hak ve alacaklarının olup olmadığının tespitini içerir. İcra ve iflas dairesi, bu araştırmayı yaparken haczedilemeyen mal, hak ve alacaklara ilişkin 161 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmünü de dikkate alır.

SEKİZİNCİ AYRIM
Taksitle Ödeme

Taksitle ödeme taahhüdünün şartları ve sonuçları
MADDE 204- (1) Borca yetecek miktarda malı haczedilmiş bulunan borçlu, satış talebinden önce borcunu aylık eşit taksitlerle ve en fazla altı taksitle ödemeyi, yazılı olarak veya icra tutanağına bağlanmak kaydıyla sözlü olarak taahhüt eder ve birinci taksidi de derhâl öderse, icra takibi taksitle ödeme taahhüdünde bulunan borçlu yönünden durur ve süreler işlemez.
(2) Taksitlerden biri zamanında ödenmezse icra takibi ve süreler kaldığı yerden devam eder.

Taksit sözleşmesinin şartları ve sonuçları
MADDE 205- (1) Borçlu ve alacaklı, borcun taksitlendirilmesi için haciz mahallinde icra ve iflas dairesi görevlisi huzurunda veya haciz mahalli dışında icra ve iflas dairesinde anlaşarak taksit sözleşmesi yapabilirler.
(2) Taksit sözleşmesi ve sonraki taksitlendirme sözleşmelerinin devamı süresince takip durur ve süreler işlemez. Taksitlerden biri zamanında ödenmezse icra takibi ve süreler kaldığı yerden devam eder. Ancak bu sözleşme ve sonraki taksitlendirme sözleşmelerinin toplam süresinin on yılı aşması hâlinde ise aştığı tarihten itibaren süreler kaldığı yerden işlemeye başlar.

Taksitle ödemeye ilişkin çeşitli hükümler
MADDE 206- (1) Borçlunun taksitle ödeme taahhüdü veya alacaklı ile borçlunun yapacakları taksit sözleşmesi nedeniyle icra ve iflas dairesinde düzenlenecek tutanak veya belge, damga vergisinden müstesnadır.
(2) Taksitle ödeme taahhüdünün veya taksit sözleşmesinin ihlali hâlinde 512 nci madde hükmü uygulanır.
(3) Taksitle ödeme taahhüdü ile taksit sözleşmesine ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM
Paraya Çevirme

BİRİNCİ AYRIM
Satış Dışında Paraya Çevirme Biçimleri

Haczedilen alacağın ödeme yerine geçmek üzere devri
MADDE 207- (1) Hacze iştirak eden bütün alacaklılar talep ederlerse, borçlunun borsada veya piyasada fiyatı olmayan para alacakları, ödeme yerine geçmek üzere nominal kıymetleriyle bu alacaklılara veya onların hesaplarına olmak üzere içlerinden birine devredilir. Bu hâlde alacaklılar, alacakları oranında borçlunun haklarına halef olurlar.

Haczedilen alacağın tahsil için devri
MADDE 208- (1) Hacze iştirak eden bütün alacaklılar kabul ederse alacaklıların hepsi veya içlerinden bazıları, borçlunun üçüncü kişideki alacağının tahsili için, giderleri üstlenmek ve borçluya karşı talep haklarına zarar gelmemek kaydıyla, kendilerine dava veya icra takip yetkisinin verilmesini icra ve iflas dairesinden talep edebilirler.
(2) Tahsil amacıyla alacağı devralan kişinin elde ettiği paradan ilk önce devralan alacaklının alacak ve giderleri ödenir. Bakiye bedel, icra ve iflas dairesine tevdi edilir.
(3) İcra ve iflas dairesi, alacağı tahsil için devralan alacaklıya, gerekli işlemleri yapmak üzere bir yetki belgesi verir. Bu hâlde alacaklının belgenin kendisine verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde dava açması veya icra takibi yapması gerekir. Aksi takdirde yetki belgesi kendiliğinden hükümsüz kalır.

Elbirliği mülkiyetine konu malların paraya çevrilmesi
MADDE 209- (1) Elbirliği mülkiyetine konu olan bir malın payı haczedilerse, alacaklının süresi içinde satış talebinde bulunması üzerine icra ve iflas dairesi, alacaklıya görevli mahkemeye başvurup elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi, paylaşma ya da ortaklığın giderilmesi davası açması için yetki verir. Bu davanın, yetki belgesi verilmesine ilişkin kararın alacaklıya tebliğinden itibaren en geç bir ay içinde açılması gerekir. Davada verilen kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde alacaklının talebi üzerine satış işlemlerine devam olunur. Sulh hukuk mahkemesi hâkimi tarafından görevlendirilen satış memuru bu başvuruyu takip yapan icra ve iflas dairesine bildirir.
(2) Alacaklı, süresi içinde dava açmaz veya kesinleşen karar üzerine belirtilen sürede satışın devamını talep etmezse, satış talebi yapılmamış sayılır.
(3) Dava sırasında ve birinci fıkrada düzenlenen süreler söz konusu olduğunda, satış isteme süreleri ile maddi hukuka ilişkin süreler işlemez.
(4) Aile mal ortaklığında bir payın satışı da niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde hükümlerine tabidir. Türk Medeni Kanununun 381 inci maddesi saklıdır.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının paraya çevrilmesi
MADDE 210- (1) Borsa İstanbul Anonim Şirketi nezdindeki piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçları, haczi uygulayan icra ve iflas müdürlüğünün talebi üzerine, hacizli menkul kıymetlerin bulunduğu Merkezi Kayıt Kuruluşu üyesi tarafından Borsada satılarak paraya çevrilir. Üyenin Borsada satış yetkisi yoksa, satış işlemi Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından yapılır. Haciz konulan sermaye piyasası araçlarının satışı üzerine elde edilen miktar, icra ve iflas dairesinin hesabına aktarılır.
(2) Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca kurulmuş borsalar ile teşkilatlanmış pazar yerlerinde işlem gören payların kıymeti bu piyasalardaki fiyatıdır. Bu payların satışı, söz konusu borsa ve pazar yerlerinde yapılır.
(3) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarından Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem görmeyen nitelikte olanların paraya çevrilmesinde, taşınırların satışına ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.
(4) Elektronik ürün senetlerinin paraya çevrilmesi işlemi, haczi uygulayan icra ve iflas dairesinin talebi üzerine, hacizli menkul kıymetlerin bulunduğu Merkezi Kayıt Kuruluşu üyesi tarafından Türkiye Ürün İhtisas Borsasına talebin iletilmesi suretiyle yerine getirilir.

Paraya çevrilmesi özellik arz eden diğer mal ve haklar
MADDE 211- (1) Kanunda ne şekilde paraya çevrileceği gösterilmeyen mal ya da hakların paraya çevrilmesi gerekirse, icra ve iflas dairesi paraya çevirmenin nasıl yapılacağını icra hukuk mahkemesinden sorar.
(2) İcra hukuk mahkemesi, yerleşim yerleri bilinen ilgilileri davet edip gelenleri dinledikten sonra açık artırma yaptırabileceği gibi, satış için bir görevli de tayin edebilir veya gereken diğer tedbirleri alabilir.

İKİNCİ AYRIM
Satış Suretiyle Paraya Çevirme Biçimleri

BİRİNCİ ALT AYRIM
Paraya Çevirme Biçimleri

Satış türleri
MADDE 212- (1) Haczolunan mal veya hakkın satışı, UYAP'a entegre elektronik satış portalında açık artırma suretiyle yapılır.
(2) Haczolunan malın satışı, borçluya rızaen satış yetkisi verilmesi suretiyle yapılır.
(3) Haczolunan taşınırın satışı, pazarlık suretiyle de yapılabilir.

İKİNCİ ALT AYRIM
Elektronik Ortamda Açık Artırma Suretiyle Satış

Satış talebi
MADDE 213- (1) Hacizden itibaren bir ay geçmeden satış talep edilemez. Alacaklı veya borçlu, haczolunan mal ve hakkın satışını bir aylık bu sürenin sonundan itibaren bir yıl içinde talep edebilir. Bu süreler, satış dışındaki paraya çevirme hâllerinde de kıyasen uygulanır.
(2) Yetişmemiş ürünler, borçlunun muvafakati olmadıkça satılamaz.
(3) Her alacaklı, dâhil olduğu iştirak derecesi adına satış talep edebilir. 198 inci maddenin son fıkrası uyarınca hacizleri önceki dereceden artacak bedeller için geçerli olan alacaklılardan her biri dahi, dâhil olduğu derece namına satış talep edebilir.
(4) Satış talebi, bir defa geri alınabilir.
(5) İcra ve iflas dairesi, şartların yerine gelmiş olduğunu tespit ederse satış kararı verir ve haczedilen mal ve hak resmî sicile kayıtlı ise bu kararı derhâl ilgili resmî sicile şerh edilmek üzere bildirir.

(6) Satış talebi icra ve iflas dairesince reddedildiği takdirde, ret kararı şikâyet üzerine iptal edilmedikçe satış talebi yapılmamış sayılır.

Hacze geçici iştirak ve ihtiyati haciz hâlinde satış talebi
MADDE 214- (1) Hacze 199 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca geçici olarak iştirak eden alacaklı, satış talebinde bulunamaz ve hakkında 213 üncü maddedeki süreler işlemez.
(2) Haczine geçici olarak iştirak edilen mallar ancak 244 üncü maddenin son fıkrasında yazılı hâllerde satılabilir.
(3) Birinci ve ikinci fıkradaki esaslar, ihtiyati hacizde de uygulanır.

Satış giderlerinin ödenmesi
MADDE 215- (1) Satış talebiyle birlikte kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunludur.
(2) Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması ve bunlara ilişkin giderlerin tamamının birlikte ve peşin olarak yatırılması zorunludur.
(3) Kıymet takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ilave olarak muhafaza giderinin tamamı, satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.
(4) Yukarıdaki fıkralar uyarınca satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığı anlaşılırsa, icra ve iflas dairesi tarafından satış isteyene iki haftalık süre verilir ve bu sürede eksik miktar tamamlanmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.
(5) Bu maddede belirtilen ve satış gider avansı tarifesinde belirlenen giderler icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılır.

Haczin kalkması
MADDE 216- (1) Mal ve hakkın satılması kanuni süre içinde talep edilmez veya satış talebi geri alınıp da kalan süre içinde yeniden talepte bulunulmazsa, mal ve hak üzerindeki haciz kalkar ve aynı icra takibi içinde bu mal tekrar haczedilemez.
(2) Resmî sicile kayıtlı mal ve haklara ilişkin haciz şerhi, sicili tutan kurum veya kuruluş tarafından ancak icra ve iflas dairesinin bildirimi üzerine terkin edilir; terkin işlemi ilgili icra ve iflas dairesine bildirilir.
(3) Birinci fıkra gereğince haczin kalkmasına sebebiyet veren alacaklı, o mal ve hakka yönelik olarak, haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerden sorumlu olur.

Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden mal ve hakların satışı
MADDE 217- (1) Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan hacizli mal ve haklar ile bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler bir bütün olarak satılır. Satış kararı verilirken işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Bir bütün olarak satış gerçekleşmezse mal ve haklar ayrı ayrı satılır.
(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Mükellefiyetler listesi
MADDE 218- (1) İcra ve iflas dairesi, kıymet takdiri yapılmadan önce, haczedilen malın resmî sicilinde kayıtlı veya resmî senede dayalı olan mükellefiyetlerin hepsinin bir listesini yapar.
(2) Mükellefiyetler listesi, haciz koyduran alacaklı ile borçluya tebliğ edilir ve itirazlarını bildirmeleri için kendilerine bir hafta süre verilir.
(3) İtiraz hakkında, istihkak davasına ilişkin 433, 434 ve 435 inci maddeleri uygulanır.

Mükellefiyetlerin kıymet takdirine etkisi
MADDE 219- (1) Malın haciz aşamasındaki kıymet takdirinden sonra bildirilen mükellefiyetler bu kıymet takdirini etkilerse, icra ve iflas dairesi malın kıymetini 175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca bilirkişi aracılığıyla yeniden tespit ettirir. 220 nci maddenin birinci fıkrası saklıdır.
(2) Yeniden yapılan kıymet takdirine ilişkin rapor, takibin taraflarına, haciz koydurmuş alacaklılara, varsa rehin veya ipotek hakkı bulunan alacaklılara ve ortaklığın giderilmesi satışlarında ortaklara tebliğ edilir.

Kıymet takdirine ilişkin şikâyet başvurusu ve süresi
MADDE 220- (1) 218 inci maddeye göre yapılan kıymet takdirinin tebliğ edildiği ilgililer, raporun tebliğinden itibaren bir hafta içinde, kıymet takdirini yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yerdeki icra hukuk mahkemesinde, gider avansı tarifesinde yazılı tutarı yatırarak şikâyette bulunabilir.
(2) İlgililer, kıymet takdirine karşı süresi içinde şikâyette bulunmazlarsa, kıymet takdirinin usulsüzlüğünü ihalenin iptali sebebi olarak ileri süremezler.

Şikâyetin incelenmesi usulü
MADDE 221- (1) Kıymet takdirine şikâyet üzerine, yatırılan gider avansının eksik olduğu tespit edilirse, hesap edilen bakiye kısmın mahkeme veznesine yatırılması için ilgiliye bir haftalık kesin süre verilir. Giderin yatırılması hâlinde yeniden kıymet takdiri yaptırılır; aksi hâlde başka bir işleme gerek kalmaksızın şikâyet kesin olarak reddedilir.
(2) Kıymet takdiri, keşif tarihindeki değer dikkate alınmak suretiyle yapılır.
(3) Kıymet takdirine ilişkin şikâyet görevsiz mahkemeye yapılırsa, mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik kararı verir ve giderini gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir.
(4) Kıymet takdirine ilişkin şikâyet yetkisiz icra hukuk mahkemesine yapılırsa, mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde yetkisizlik kararı verir ve giderini gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir.
(5) Yukarıdaki fıkralar gereğince verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararları kesin olup, bu kararlar diğer mahkemeyi bağlar.

Yeni kıymet takdiri
MADDE 222- (1) İcra ve iflas dairesince yapılan veya yaptırılan kıymet takdirine karşı şikâyet yoluna başvurulmadığı hâllerde, bu kıymet takdirinin yapıldığı veya raporun verildiği tarihten; şikâyet yoluna başvurulduğu ve icra hukuk mahkemesince şikâyetin kabul edildiği durumlarda ise, icra hukuk mahkemesinin karar verdiği tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez.
(2) Doğal afetler, imar durumundaki değişiklikler veya ekonomik kriz hâllerinde ya da mevcut kıymet takdirlerinde önemli değişiklikler meydana getiren benzer hâllerde, bir yıllık süre geçmemiş olsa dahi yeniden kıymet takdiri istenebilir.

Artırma şartnamesi
MADDE 223- (1) İcra ve iflas dairesi, malın bulunduğu yerin âdetleri ile bu maddedeki esasları dikkate alarak şartnamede bulunması gereken hususları en elverişli tarzda tespit eder.
(2) Şartnamede; satılacak şeyin cinsi, niteliği, önemli özellikleri, bulunduğu yer ve varsa görselleri, malın takdir olunan kıymeti, taşınmazın tapu kayıt bilgileri, yüzölçümü, son imar durumu, adresi ve varsa mükellefiyetler listesi ile takip eden maddelerde yer alıp artırma ve satış usulü ile sonuçlarına ilişkin hususlar bulunur.

(3) Şartname, artırmanın başlamasından en az iki hafta öncesinden itibaren ve artırma süresince elektronik satış portalında erişime açık tutulur.

Artırmaya katılacaklar hakkında **şartnameye yazılacak hususlar**
MADDE 224- (1) Şartnamede, artırmaya katılacaklar hakkında aşağıdaki hususlar yer alır:
a) Temsilci veya avukat vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.
b) Hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.
c) Artırmaya katılabilmek için malın kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutardaki teminatın satışı yapan icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılmasının zorunlu olduğu, teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar yatırılması gerektiği.
ç) Satış talep eden veya satışa çıkarılan mal üzerinde ayni hakkı olan alacaklı ile ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmeleri hâlinde alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacağı.
d) Gösterilecek teminatın teminat mektubu olması hâlinde, artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışa konu malın kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubunu, satışı yapan icra ve iflas dairesine tevdi etmelerinin zorunlu olduğu.
e) İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış giderlerinden düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödeneceği.
f) Satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları.

Satış usulü ve sonuçları hakkında **şartnameye yazılacak hususlar**
MADDE 225- (1) Şartnamede, satış usulü ve sonuçları hakkında aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İhalenin elektronik satış portalında teklif verme suretiyle yapılacağı.
b) Teklifin verilebileceği zaman aralığı ile teklif verme ve ihale usul ve şartları.
c) Satış talebinin artırma başladıktan sonra geri alınamayacağı, borcun ödenmesi nedeniyle satışın ise artırmanın sonuna kadar durdurulabileceği.
ç) Şartlar yerine gelmişse malın en yüksek teklif verene ihale edileceği.
d) Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma giderlerini geçmesi gerektiği.
e) Asgari ihale bedelinin teklif edilmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmaması sebebiyle ihalenin kaldırıldığı hâllerde ikinci artırmanın ilk açık artırmadaki şartlar çerçevesinde tekrar yapılacağı.
f) İhale alıcısının, satış bedelinin tamamını ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde icra ve iflas dairesi hesabına ödemesi gerektiği.
g) Borçluya ve alıcılara tanınan muafiyet ve istisnaların neler olduğu ve tapu harcı, vergi, tescil, tahliye ve teslim gibi giderlerin hangilerinin alıcıya ait olacağı.
ğ) İhale edilen malın mülkiyetinin iktisabı için özel kanunlarda aranan diğer şartların neler olduğu.

h) Taşınmazın mükellefiyetler listesinde yazılı bulunan yükümlülüklerle birlikte satılacağı, ipotekle temin edilmiş muaccel borçların ise alıcıya intikal etmeyip satış bedelinden öncelikle ödeneceği.
ı) İpotek ve ipotekli borç senediyle temin edilmiş olup da bu suretle alıcıya devrolunan borçtan asıl borçlunun kurtulmasının alacaklının müracaat hakkının saklı olduğunu ihaleden itibaren bir yıl içinde borçluya bildirmemiş olmasına bağlı olacağı.
i) İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına tesliminin veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescilinin, damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirileceği.
j) İpotek ve irtifak hakkına sahip alacaklılar ile diğer ilgililerin, taşınmaz üzerindeki haklarını, özellikle faiz ve gidere dair olan iddialarını dayanak belgeleriyle birlikte satış ilanının elektronik satış portalında erişime açıldığı tarihten itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine bildirmeleri gerektiği; aksi takdirde, hakları tapu sicilinden anlaşılmadıkça satış bedelinin paylaştırılmasından hariç kalacakları.

Satış günü verilmesi ve istinabe suretiyle satış
MADDE 226- (1) İcra ve iflas dairesi, kıymet takdirinin yapılmasından ve varsa buna ilişkin şikâyetler sonuçlandırılıp kıymet takdiri kesinleştikten sonra, derhâl, başka bir talebe gerek olmaksızın, satış için tarih belirler.
(2) Mallar, kıymet takdirinin kesinleştiği tarihten itibaren iki ay içinde satılır.
(3) Haczedilen mallar başka bir yerde bulunduğu takdirde satış, istinabe suretiyle yapılır. Artırma ve ihaleyle ilgili uyuşmazlıklar istinabe olunan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer icra hukuk mahkemesince çözümlenir.

Satış ilanının şekli
MADDE 227- (1) İcra ve iflas dairesi, ilanın şeklini ve gazeteyle yapılıp yapılmayacağını, ilgililerin menfaatlerine en uygun olanı dikkate alarak tespit eder.
(2) Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı belirlenir. Şu kadar ki, ikinci artırmanın başlangıç tarihi birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ayı geçemez.

Elektronik satış portalında ilan
MADDE 228- (1) Satış ilanı, artırmaya başlangıç tarihinden en az iki hafta önce elektronik satış portalında yapılır ve artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulur.
(2) Elektronik satış portalında yapılacak ilanda aşağıdaki hususlar yer alır:
a) Artırma şartnamesi, malın tanımlanmasını sağlayan ve özelliklerini içeren görseller ile kıymet takdir raporu.
b) Birinci ve ikinci artırmanın gün ve saat aralığı.
c) İlgililerin ilanın tebliği üzerine ilanda ve şartnamede yazılı hususlar hakkında süresi içinde şikâyet yoluna başvurabilecekleri, şikâyet konusu yapılmayan usulsüzlük ve hataların daha sonra ihalenin iptali sebebi yapılamayacağı.

Gazetede ilan
MADDE 229- (1) İlanın Türkiye genelinde yayımlanan bir gazetede yapılmasına karar verilmesi hâlinde bu ilan, ilan talebi tarihi itibarıyla tirajı ellibinin üzerinde olan ve Türkiye genelinde dağıtımı gerçekleştirilen gazetelerden biriyle yapılır.
(2) Gazetede yapılacak ilanlara satış şartnamesi tüm ayrıntılarıyla yazılmayıp, satılacak şeyin cinsi, niteliği, önemli özellikleri, tahmin edilen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı yazılmakla yetinilir.

Taraflarca yapılacak özel ilanlar
MADDE 230- (1) İcra ve iflas dairesince yapılması zorunlu olan ilanlar dışında, taraflar elektronik satış portalında yer alan ilan metnini, gideri kendilerine ait olmak üzere, diledikleri yöntemlerle ilan edebilirler.
(2) Özel nitelikteki bu ilan resmî işlemleri etkilemez.

İlan metinleri arasındaki farklılıklar ve ilanlardaki hatalar
MADDE 231- (1) Yapılan ilanlar arasında farklılık bulunması hâlinde, elektronik satış portalında ilan edilen metin esas alınır.
(2) Gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilan yoluyla düzeltilir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez.

Satış ilanının tebliği
MADDE 232- (1) Açık artırma ilanı, borçluya, alacaklıya ve haczedilen malın resmî sicilinde kayıtlı bulunan diğer ilgililere tebliğ edilir. Haczedilen malın resmî sicilinde kayıtlı ilgililerin adres kayıt sisteminde kayıtlı adresinin bulunmaması veya bu adrese tebligat yapılamaması durumunda ayrıca adres araştırması yapılmaz ve elektronik satış portalında yapılan satış ilanı tebligat yerine geçer.
(2) Satış ilanının vekile tebliği için vekâletnamenin satış ilanının tebliğe çıkartılmasından önce icra dosyasına ibrazı zorunludur. Vekâletname satış ilanının tebliğe çıkartılmasından sonra ibraz edilmişse, vekile ayrıca tebligat yapılmaz.

Elektronik ortamda açık artırmanın usul ve esasları
MADDE 233- (1) Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında ve teklif verme yoluyla yapılır.
(2) Teklif verenlerin kişisel bilgileri, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimse tarafından görülemez ve bilişim sisteminde gösterilemez.
(3) Teklif verme süresi, açık artırmanın başlangıcından itibaren bir haftadır. Şu kadar ki, antika veya sanat değeri olan eşya dışında altın, gümüş, platin gibi değerli madenlerde teklif verme süresi bir gündür.
(4) Teklifler arasındaki fark, satışa çıkarılan malın tahmin edilen kıymetinin binde beşinden ve her hâlde bin Türk lirasından az olamaz.
(5) Satış talebi, teklif verme başladıktan sonra geri alınamaz. Teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satış derhâl durdurulur.
(6) Açık artırmada en yüksek teklifi veren, artırma süresi içinde kendisinden yüksek bir teklif verilmedikçe teklifini ve teminatını geri alamaz.
(7) Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma üç dakika uzatılır. Uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmesi hâlinde açık artırma süresi her yeni teklifin verilmesinden itibaren üç dakika uzatılır. Son uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmezse, mal en yüksek teklif verene ihale edilir. Uzama sürelerinin toplamı bir saati geçemez. Bir saatlik süre sınırı, Adalet Bakanlığının kararıyla kısaltılabilir, uzatılabilir veya kaldırılabilir ve bu kararlar Bakanlığın resmî internet sitesinde duyurulur.
(8) Teklif verme süresi içinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan işlemler yapılabilir. Bu işlemler, ihalenin geçerliliğini etkilemez.
(9) Bu maddenin uygulanmasına ve haczedilen malın elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışına ilişkin diğer hususlar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Elektronik satış portalının güvenliğine müdahale
MADDE 234- (1) Elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve

menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8/A maddesi uygulanır.
(2) Elektronik satış portalının işleyişini veya güvenliğini tehlikeye sokan ya da satış portalına erişimi engelleyen yahut zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, satış portalına girişi Adalet Bakanlığınca üç yıl süreyle engellenir. Engelleme işlemi, derhâl uygulanmaya başlanır ve satış portalının ilgili kişilerin görebileceği bir bölümünde duyurulur. Bu işleme karşı, duyuru tarihinden itibaren iki hafta içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca icra ceza mahkemesine başvurulabilir. Mahkeme, başvuruyu ivedi olarak karara bağlar. Başvurunun yapılmış olması ihalenin tamamlanmasını engellemez.

Açık artırmanın uzatılması
MADDE 235- (1) İcra ve iflas dairesi, açık artırma bittikten sonraki ilk iş gününde, elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle artırmanın şartnamede belirtilen son on dakikası ile uzama süresi içinde teklif verilemediğini satış portalı kayıtlarından tespit ederse, artırma süresinin bir gün uzatılmasına karar verir; kararda, artırmanın başlayacağı ve biteceği tarih ve saatleri göstererek bu hususları satış portalında derhâl ilan eder. 233 üncü maddenin yedinci fıkrası, bu fıkra uyarınca yapılan açık artırmalar hakkında da uygulanır.
(2) Uzatma durumunda artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına karar verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu süre içinde, daha önce en yüksek teklif veren teklifiyle bağlıdır ve yeni istekliler teminat yatırarak artırmaya katılabilir.

İkinci açık artırma
MADDE 236- (1) İcra ve iflas dairesi, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde, ihalenin yapılamadığını veya kaldırıldığını tutanakla tespit eder.
(2) Asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırma, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlar.

Birden fazla malın satışı hâlinde satışın sona ermesi
MADDE 237- (1) Birden fazla malın satışa çıkarılması hâlinde, satılan malın bedeli, kesin haciz sahibi alacaklılar ile bu hacze geçici olarak iştirak eden alacaklıların alacak toplamına ulaşırsa, diğer malların satışına geçilmez ve satış derhâl durdurulur. Bu hâlde paranın ödenmesine ilişkin 258 inci maddenin dördüncü fıkrası saklıdır.

ÜÇÜNCÜ ALT AYRIM
Borçluya Rızaen Satış Yetkisi Verilmesi

Yetki talebi
MADDE 238- (1) Borçlu; 175 ve 176 ncı madde uyarınca yapılan kıymet takdirinin tebliğinden veya haciz tutanağının imza karşılığında kendisine tesliminden itibaren bir hafta içinde ve gerekli giderleri ödeyerek, haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Bu talep, takip alacaklısı ile varsa rehinli alacaklılara bildirilir ve ayrıca UYAP elektronik satış portalında duyurulur.
(2) Kıymet takdirinin 179, 219 ve 222 nci maddeler uyarınca yapılması hâlinde de borçlu, daha önce talep etmemiş olsa bile birinci fıkra uyarınca kendisine satış yetkisi verilmesini isteyebilir.
(3) Kıymet takdiri yapılmadığı durumlarda borçlu, kıymet takdirinin yapılmasını talep edebilir.

(4) Malın birden fazla takip dosyasında hacizli olması hâlinde rızai satış yetkisi, kıymet takdirinin ilk yapıldığı takip dosyasından talep edilir. Bu hâlde bu dosyalardan herhangi birinde satış talep edilmişse, diğer dosyalardan rızai satış yetkisi talep edilemez.
(5) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte kendisine satış yetkisi verilmesini ancak rehinli malın maliki talep edebilir.
(6) Haczedilen malın aile konutu olması hâlinde, satış yetkisi ancak eşinin açık rızasıyla verilir.
(7) Kanundan veya tapu kütüğüne şerh verilen sözleşmeden doğan önalım hakkı bulunan hâllerde rızai satış usulü uygulanamaz.

Satış yetkisinin verilmesi ve sonuçları
MADDE 239- (1) İcra ve iflas dairesi, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebrî satış işlemlerini durdurarak borçluya iki haftalık süre verir. Bu sürenin verilmesinden sonra borçlu, satış isteme yetkisi verilmesi talebini geri alamaz ve bu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen hâller dışında bu takip dosyasında bir daha satış yetkisi verilmesini talep edemez.
(2) Borçluya verilen sürenin başlangıcından 241 inci madde uyarınca icra hukuk mahkemesi karar verinceye kadar alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemez.
(3) Satış isteme süresi, satış yetkisi verilen malı başka bir icra takibinde haczettirmiş olan alacaklı bakımından da ikinci fıkrada belirtilen süre boyunca işlemez.

Asgari satış bedeli
MADDE 240- (1) Rızai satışta bedel, malın tahmin edilen kıymetinin en az yüzde doksanına karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak haczedilen mal için o aşamaya kadar yapılan haciz, paraya çevirme ve paylaştırma giderleri toplamından az olamaz.
(2) Altın, gümüş, platin gibi değerli madenlerden yapılmış malların rızai satış bedeli maden kıymetinden az olamaz.

Satışın onaylanması ve **diğer işlemler**
MADDE 241- (1) Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli borçluya verilen iki haftalık süre içinde icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemesi hâlinde, icra ve iflas dairesi en geç üç gün içinde gerekli bilgi ve belgelerle birlikte ve satış şartlarının bulunduğunu tespit ettiği takdirde, satışın onaylanmasına ve malın devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirilmesine karar verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine gönderir.
(2) İcra hukuk mahkemesi, derhâl, talebi ve belirleyeceği duruşma gününü bu mala haciz koydurmuş olan alacaklılara, borçluya ve gerekiyorsa diğer ilgilere tebliğ eder, belirlenen günde duruşma yapar ve çağrılan kimseler gelmese dahi dosyayı inceleyerek duruşmadan itibaren en geç bir hafta içinde onaylama talebinin kabulüne veya reddine karar verir.

Rızai satış konusundaki karara itiraz
MADDE 242- (1) İcra hukuk mahkemesi, kararını duruşmaya çağrılan kimselere tebliğ eder. İlgililer, bu kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilirler.
(2) Mahkeme, itirazı incelemesi için o yerde icra hukuk mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra hukuk mahkemesinin tek dairesinin bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, icra hukuk mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gönderir. Gönderilen mahkeme, dosyanın kendisine ulaşmasından itibaren bir hafta içinde dosya üzerinden inceleme yaparak kesin olarak karar verir.

Kararın kesinleşmesi ve sonuçları
MADDE 243- (1) Kabul kararının kesinleşmesiyle malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.
(2) Ret kararının kesinleşmesi üzerine, yatırdığı bedel alıcıya iade edilir.

DÖRDÜNCÜ ALT AYRIM
Pazarlık Suretiyle Satış

Pazarlık suretiyle satış hâlleri
MADDE 244- (1) Aşağıdaki hâllerde taşınır mallar için pazarlık suretiyle satış yapılabilir:
a) Bütün ilgililer talep ederse.
b) Borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için, o günün piyasasında geçerli fiyat teklif edilirse.
c) Artırmada maden kıymetini bulmamış olan değerli madenlerden yapılmış eşyaya maden kıymeti verilirse.
ç) Haczedilen malın tahmin edilen kıymeti yirmi beş bin Türk lirasını geçmezse.
(2) İcra ve iflas dairesi, kıymeti süratle düşen veya muhafazası masraflı olan malların pazarlık suretiyle satılmasına her zaman karar verebilir.

Pazarlık suretiyle satışın hüküm ve sonuçları
MADDE 245- (1) Pazarlıkla satış UYAP satış portalında ilan edilir. Ancak acele durumlarda ilan yapılmaksızın teklif almak suretiyle de pazarlıkla satış yapılabilir.
(2) Pazarlık suretiyle satışta ilgililere tebligat yapılmaz.
(3) Pazarlık suretiyle satışta satış bedeli peşin ödenir. Bunun için alıcıya bir süre verilmez. Satış bedelinin ödenmesi üzerine mal alıcıya teslim edilir.
(4) Mülkiyet, teslim ile alıcıya geçer. Pazarlık suretiyle satışın tamamlandığı hususu UYAP portalında ilan edilir. İlgililer, bu ilandan itibaren bir hafta içinde, pazarlık suretiyle satışa ilişkin şartların yerine gelmediğini şikâyet yoluyla icra hukuk mahkemesine başvurarak satışın iptalini talep edebilirler. Bir haftalık süre içinde satışın iptali talep edilmişse, satış kesinleşene kadar satış bedeli alacaklıya ödenmez ve bu bedel bankada nemalandırılır.
(5) Pazarlık suretiyle satışa ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ ALT AYRIM
İhale ve Sonuçları

Asgari ihale bedeli
MADDE 246- (1) İhalenin gerçekleşebilmesi için verilen en yüksek teklifin haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satışı isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise, bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma giderlerini de geçmesi şarttır. Şu kadar ki, satış isteyen alacaklı paraya çevirme ve paylaştırma giderlerinin karşılanmasından feragat edebilir.
(2) İhalenin konusu altın, gümüş, platin gibi değerli madenlerden yapılmış eşya ise ihale, maden kıymetinden daha az bedelle yapılamaz.

İhale
MADDE 247- (1) Artırmanın sona erdiği gün ve saatte mal, asgari ihale bedeline ilişkin 246 ncı maddedeki koşulları taşıması kaydıyla en yüksek teklif verene ihale edilmiş olur ve mülkiyet, ihale alıcısına geçer. Ancak satılan mal, ihale kesinleşmeden alıcıya teslim olunmaz ve alıcı adına tescil edilmez.

(2) İcra ve iflas dairesi, elektronik satış portalında artırma bittikten sonraki ilk iş gününde artırmanın sonucuyla ilgili bir artırma sonuç tutanağı düzenler ve bu tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan eder. Tutanakta; ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı, şartlar yerine gelmişse en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren bir hafta içinde ihale bedelinin icra ve iflas dairesi hesabına yatırılması gerektiği, şartlar yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı belirtilir.
(3) İhalenin takip alacaklısına yapılması hâlinde icra ve iflas dairesi, ihalenin yapıldığı tarihten itibaren üç iş günü içinde ihale alıcısının, varsa yatırması gereken ihale bedelini hesaplar ve bu bedelin ilandan itibaren bir hafta içinde ödenmesi gerektiğini elektronik satış portalında ilan edeceği tutanakta gösterir. İhale bedelinin hesaplanmasında, alacaklının alacağına rüçhanı olan alacaklar ile hacze iştirak eden diğer alacaklar; satışa konu malın sicil kayıtları ve dosya içeriği gözönünde bulundurularak, ihale alıcısı olan takip alacaklısının alacak tutarı, ihale bedelinden mahsup edilir. İhale alıcısı olan takip alacaklısının yatırması gereken bedelin net miktarı derece kararının düzenlenmesiyle belirlenir.
(4) İhalenin kime hangi bedelle yapıldığı, malın kayıtlı olduğu sicile, ihale istinabe edilen icra ve iflas dairesince yapılmış ise asıl icra ve iflas dairesine bildirilir.
(5) İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminat iade edilmeyip öncelikle satış giderlerinden düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenir.

Satışın gerçekleşmemesi ve yeniden satış talebi
MADDE 248- (1) Bir yıllık süre içinde satışı istenip de 236 ncı maddeye göre yapılan ikinci açık artırma sonucunda da satışı gerçekleştirilemeyen mal veya hak hakkında alacaklı, önceki satış talebinden sonra kalan satış isteme süresi içinde bir defaya mahsus olmak üzere yeniden satış talep edebilir.
(2) Kalan satış isteme süresi içinde yeniden satış talebinde bulunulmaz veya satış talebinde bulunulur da satış yine gerçekleştirilemezse, mal üzerindeki haciz kalkar ve aynı icra takibi içinde bu mal artık tekrar haczedilemez.

İhalenin kesinleşmesine kadar malın idaresi
MADDE 249- (1) İhale bedelinin ödenmesine veya ihalenin iptali talep edilmişse ihalenin kesinleşmesine kadar mal, hasar ve gideri alıcıya ait olmak üzere icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza ve idare olunur.
(2) İcra ve iflas dairesi şartların uygun olduğu kanaatine varırsa, ihale kesinleşmeden malı teminat karşılığında ve istendiğinde derhâl icra ve iflas dairesine iade edilmek kaydıyla yediemin olarak alıcıya teslim edebilir.
(3) İhale tarihinden itibaren, ihale konusu taşınmazın tapu siciline veya bir sicile kayıtlı taşınırlar bakımından ilgili sicile tesciline kadar tapu sicilinde veya ilgili sicilde icra ve iflas dairesinin izni olmaksızın başkaca hiçbir tescil yapılamaz.
(4) İhale alıcısının talebi üzerine icra ve iflas dairesi, malın borçlu veya üçüncü kişi tarafından kira sözleşmesine dayanılarak kullanılması hâlinde kirayı, diğer hâllerde ise bilirkişi marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra ve iflas dairesine yatırmasını malı kullanan kişiye emreder. Bu kişi, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra ve iflas dairesine yatırmazsa hakkında 163 üncü madde hükmü kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen kira veya bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir.

Sonradan tesis edilen taşınmaz yükleri ile ipotekli veya hacizli taşınmazların kiralanmasında uygulanacak esaslar
MADDE 250- (1) Alacak bir taşınmaz ile temin edildikten sonra borçlu o taşınmaz üzerinde alacaklının rızası olmaksızın bir irtifak hakkı yahut bir taşınmaz yükü kurarsa, bu işlem alacaklının hakkını etkilemez ve alacaklı taşınmazın ilk olarak o hak ile birlikte ve sonra gerekirse o haktan arınmış olarak satışa çıkarılmasını isteyebilir.

(2) Taşınmaz, hak ile birlikte satılıp da bedeli alacaklının alacağını karşılarsa alacaklının rızası olmaksızın taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olan hak, bu hâliyle taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olarak kalır.
(3) Taşınmaz, hak ile birlikte artırmaya çıkarılıp da teklif edilen bedel alacaklının alacağını karşılamazsa, alacaklının rızası olmaksızın taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olan haklar terkin edilerek taşınmaz yeniden artırmaya çıkartılır.
(4) Bu suretle haktan ari olarak satılan taşınmazın bedeli alacaklının alacağından fazla çıkarsa, o hakkın takdir edilecek kıymeti ödenmek üzere bedelin fazlası hak sahibine verilir.
(5) Borçlu, ipotekli taşınmazı alacaklının rızası olmaksızın başkasına kiraya verir ve durumu tapuya şerh ettirirse, yukarıdaki fıkralar hükümleri kıyasen uygulanır.
(6) Bu madde hükümleri, hacizli taşınmazlar hakkında da kıyasen uygulanır.

İhalenin sonuçları
MADDE 251- (1) İhale alıcısı, ihalenin iptali talep edilmiş olsa bile, derhâl veya 225 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi ile 247 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı süre içinde satış bedelini icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemek zorundadır. İhaleye alacağına mahsuben katılan alacaklı, sadece derece kararına göre mahsubu aşan tutarı ödemekle yükümlüdür.
(2) Nakit teminat tutarı ihale bedelinin ödenmesinde kullanılır.
(3) Ödenen ihale bedeli, ihalenin iptaline yönelik şikâyet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar icra ve iflas müdürü tarafından bankalarda nemalandırılır. İhalenin iptaline ilişkin şikâyetin kabulüne veya reddine dair kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir.
(4) İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslime hazır hâle getirilemeyeceği durumlarda ihale icra ve iflas müdürü tarafından kaldırılarak ihale bedeli alıcısına ödenir.
(5) İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı taşınır ya da taşınmaz malın ihale alıcısı adına tescili damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirilir.
(6) İhale konusu malın alıcı adına tescili için ilgili sicile yapılacak bildirim veya taşınırın alıcıya teslimi, şikâyet için belirli sürenin geçmesinden veya şikâyet yapılmışsa şikâyeti sonuçlandıran kararın kesinleşmesinden sonra yapılır.
(7) Sicile kayıtlı mal ve hakların haczinde, hacizden önce ya da sonra sicile işlenen ihtiyati tedbir kararı, bu kararda açıkça belirtilmiş olmadıkça, cebrî icra satışına ve ihaleyle geçen mülkiyetin resmî sicile tesciline engel olmaz.

Taşınmaz ihalesinde tescil ve terkin **için tapuya** bildirim
MADDE 252- (1) Taşınmaz alıcıya ihale edilip bedeli alındıktan sonra alıcı adına tescilin gerçekleştirilmesi için 251 inci maddedeki esaslara uyularak tapuya bildirim yapılır.
(2) Bir taşınmazı paraya çeviren icra ve iflas dairesi, o taşınmaz üzerinde tesis edilmiş olup 250 nci maddeye göre terkini gereken irtifak haklarına, taşınmaz yüklerine, ipotek haklarına ve kişisel haklara dair kayıtların tapu sicilinden terkinlerini de yaptırır.

Taşınmaz ihalesinde tahliye
MADDE 253- (1) Taşınmazın borçlu veya hacizden yahut ipoteğin tesisinden önceki tarihte yapılan resmî bir belgeye ya da resmî işleme tabi tutulan bir sözleşmeye dayanmaksızın üçüncü kişiler tarafından işgal edildiği mahallinde düzenlenecek tutanakla tespit edilirse, iki hafta içinde tahliyesi için borçluya veya taşınmazı kullanan üçüncü kişiye bir tahliye emri tebliğ edilir.
(2) Tahliye emrine, alıcıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun veya üçüncü kişinin ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas

dairesince zorla çıkarılacağı, aksi takdirde 521 inci madde gereğince hapis cezasıyla cezalandırılacağı ihtarı da yazılır. Bu süre içinde taşınmaz tahliye edilmezse, borçlu veya üçüncü kişi zorla çıkarılıp taşınmaz alıcıya teslim olunur.
(3) Taşınmazda eşya bulunması hâlinde 73 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kıyasen uygulanır.
(4) Taşınmazın ihale alıcısı adına tescilinden sonra ama henüz tahliyesi gerçekleşmeden taşınmazı ihale alıcısından satın alan da, ikinci fıkra gereğince tahliye isteme hakkına sahiptir.

Aile yurtları
MADDE 254- (1) Türk Medeni Kanununun aile yurtları hakkındaki hükümleri saklıdır.

ALTINCI ALT AYRIM
İhalenin İptali

İhalenin iptali talebi
MADDE 255- (1) Borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haciz sahibi olan diğer alacaklılar ve teklif vermek suretiyle ihaleye katılanlar ile satış kararı tarihi itibariyle malın kayıtlı olduğu resmî sicildeki ilgililer ve mülkiyet veya sınırlı ayni hak sahipleri, şikâyet yoluyla ihale tarihinden itibaren bir hafta içinde icra hukuk mahkemesinden ihalenin iptalini isteyebilir.
(2) İlgililerin ihale anına kadar yapılan işlemlerdeki hukuka aykırılıkları en geç artırma sonuç tutanağının elektronik satış portalında ilan edildiği tarihte öğrendiği kabul edilir.
(3) Satış ilanı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı niteliklerinde hata ya da ihaleye fesat karıştırıldığı hususu daha sonra öğrenilmişse, şikâyet süresi öğrenme tarihinden başlar. Şu kadar ki, bu süre ihalenin yapıldığına ilişkin artırma sonuç tutanağının satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir yılı geçemez.
(4) İhalenin iptalini isteyenin yurt içinde bir adres veya varsa elektronik tebligat adresi göstermesi zorunludur.
(5) İhalenin iptali, ilgililer tarafından, Türk Borçlar Kanununun 281 inci maddesinde yazılı sebepler de dâhil olmak üzere, özellikle satış talebi ve artırmaya hazırlık dönemindeki usulsüzlükler ile alıcının satılan malın esaslı niteliklerinde hataya düşmüş bulunmasına veya artırmaya fesat karıştırılmış olmasına dayanılarak istenebilir. Malın tahmin edilen kıymetinin üzerinde satılmış olması, ihalenin iptali talebinin dinlenmesine engel olmaz.
(6) Artırmaya hazırlık döneminde yapılan işlem hakkında süresinde şikâyet yoluna başvurmayan kimse, bu işlemle ilgili olarak ihalenin iptalini artık isteyemez.

İhalenin iptali talebinde harç ve teminat
MADDE 256- (1) İhalenin iptali talebi, ihale bedeli üzerinden nispi karar ve ilam harcına tabidir. Ancak bu harç; borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haczi bulunan diğer alacaklılar, resmî sicilde kayıtlı ilgililer, sınırlı ayni hak sahipleri ve ihale alıcılarından alınmaz. Bu harcın yarısı iptal talebinde bulunulurken peşin olarak yatırılmak zorundadır.
(2) Talebin reddi hâlinde alınan nispi harç ihalenin iptalini talep edene iade edilmez ve harcın kalan kısmı talep edenden tahsil edilir. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve talep hâlinde ihalenin iptalini talep edene iade edilir.
(3) İhalenin iptali talebinde bulunulurken, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminat gösterilmesi şarttır. Ancak bu teminat; borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haczi bulunan diğer alacaklılar, resmî sicilde kayıtlı ilgililer, sınırlı ayni hak sahipleri ve ihale alıcılarından alınmaz.
(4) Talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde genel hükümlere göre tazminat davasının açılmaması hâlinde, 257 nci madde uyarınca hükmedilen para cezasının Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsili için

durum mahkemece tahsil dairesine bildirilir. Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgilisine iade edilir.

İhalenin iptalinin usulü ve sonuçları

MADDE 257- (1) İhalenin iptaline ilişkin şikâyet görevsiz veya yetkisiz mahkemeye yapılırsa, mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir ve giderini, gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli ve yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir. Bu karar kesindir.

(2) İhalenin iptalini talep eden ilgili, gerçekleşen yolsuzluk nedeniyle hukuki yararının ihlal edildiğini ispat etmek zorundadır.

(3) İhalenin iptali talebi üzerine icra hukuk mahkemesi, genel hükümlere göre yargılama yapar; duruşma açar ve taraflar gelmeseler bile gerekli kararı verir. Ancak şikâyetin usulden reddi gereken hâllerde duruşma yapılmadan karar verilebilir.

(4) İşin esasına girilerek ihalenin iptali talebinin reddine karar verilmesi veya bu talepten feragat edilmesi hâlinde, icra hukuk mahkemesi, şikâyet edeni, iptali istenilen ihale bedelinin yüzde onuna kadar olmak ve genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere para cezasına mahkûm eder. Şikâyet edenin ihalenin iptalini talep edebilecek kimselerden olmadığı gerekçesiyle şikâyet isteminin reddine karar verilmesi hâlinde de aynı şekilde para cezasına hükmedilir.

(5) İhalenin iptali talebine ilişkin karar, maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Paranın Ödenmesi ve Paylaştırılması

Paranın ödenmesi

MADDE 258- (1) Haczedilen malların tamamının paraya çevrilmesi sonucu elde edilen bedelin alacaklının alacağını ödemeye yetmesi hâlinde, bu bedel alacaklıya ödenir ve takip sona erer. Haczedilen malların bir kısmı paraya çevrildiğinde, alacaklıya geçici ödeme yapılabilir.

(2) Malın satış bedelinden öncelikle haciz, muhafaza, paraya çevirme ve paylaştırma ile ihale tarihine kadar yapılan idare ve işletme giderleri gibi bütün alacaklıları ilgilendiren giderler ödenir. 317 ncu maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, artan tutar malın aynından kaynaklanan kamu alacaklarının ödenmesine tahsis edilir. Bu tahsis yapıldıktan sonra kalan tutar, takip giderleri ve satışa kadar işlemiş faizler dâhil olduğu hâlde alacaklılara ödenir.

(3) Vekil tarafından yapılan takiplerde vekâlet ücretinin miktarı, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış sözleşmeye bakılmaksızın, icra ve iflas müdürü tarafından icra takibinde yapılan tahsilat miktarıyla orantılı olarak avukatlık asgari ücret tarifesine göre hesaplanır. Şu kadar ki, bu şekilde hesaplanan vekâlet ücreti miktarı, takip konusu alacağın tamamı üzerinden hesaplanacak vekâlet ücreti miktarını aşamaz. Böylece belirlenen vekâlet ücreti, o dosya bakımından takip gideri sayılır.

(4) İhtiyati haciz veya imtiyazlı iştirak dolayısıyla hacze geçici olarak iştirak eden alacaklıların payları, nemalandırılmak üzere bankaya yatırılır. Bu paylar hacze iştirak kesinleştiğinde nemasıyla birlikte hak sahibine ödenir.

Derece kararı

MADDE 259- (1) Satış tutarı bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmezse, satış kararını veren icra ve iflas dairesi satış tarihini esas alarak hacizli malın üzerindeki kısıtlamaların sırası, hacze iştirak durumu ve varsa yapılan ödemeleri gözetmek suretiyle dereceleri belirleyerek bir derece kararı hazırlar.

(2) Aynı derece içinde bulunan alacaklılar 317 nci madde gereğince iflas hâlinde hangi sıraya girmeleri gerekiyorsa, o sıraya kabul olunurlar. Bu durumda ilk iki sıraya kayıt için geçerli olan tarih, takip talebi tarihidir. İmtiyazlı alacakların satış tarihine kadar işleyecek faizleri de imtiyazlıdır.
(3) Hazırlanan derece kararının birer sureti icra ve iflas dairesi tarafından ilgililere tebliğ edilir.

Derece kararına itiraz davası ve şikâyet
MADDE 260- (1) Derece kararının tebliğinden itibaren iki hafta içinde ilgili her alacaklı, derece kararını düzenleyen icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde, derece kararında pay ayrılan diğer bir alacaklının alacağının esas ve miktarına itiraz ederek dava açabilir. Dava basit yargılama usulüyle görülür. Davanın kabulü hâlinde bu alacağa isabet eden paydan, yargılama giderleri de dâhil olmak üzere öncelikle davacının alacağı karşılanır; artan tutar davalıya bırakılır.
(2) Alacaklı, kendi alacağının miktarına veya sadece dereceye ya da sıraya yahut da bir başka alacaklının derece veya sırasına karşı olan muhalefetleri ile icra ve iflas dairesinin derece kararını düzenlerken takip hukuku hükümlerine aykırı hareket ettiği yönündeki iddialarını icra hukuk mahkemesinde şikâyet yoluyla ileri sürer.
(3) İcra ve iflas dairesi, derece kararına yapılan itiraz veya şikâyetin bildirilmesi üzerine itiraz veya şikâyet hakkındaki karar kesinleşinceye kadar, satış bedelinin ihtilaflı olan kısmını bankada nemalandırır. Kararın kesinleşmesi üzerine ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir.

Derece kararına göre ödeme
MADDE 261- (1) Hazırlanan derece kararında yer alıp da derecesine, sırasına veya payına muhalefet edilmeyen alacaklının payı, derece kararının diğer alacaklılar bakımından da kesinleşmesi beklenmeden ödenir.
(2) Derece kararının düzenlenmesi üzerine tebligatı alan ve derece kararında hak sahibi görünen her alacaklı, bir bankanın teminat mektubunu dosyaya ibraz ederek payına düşen tutarı tahsil edebilir. İcranın ertelenmesi hakkındaki 55 inci maddenin beşinci fıkrası burada da uygulanır.
(3) Teminat mektubunda, alacaklının dosyadan tahsil ettiği tutar ile bu tutarın kısmen veya tamamen icra dosyasına iadesinin gerekmesi hâlinde iade tarihine kadar geçecek süreye ait olan faizin, icra ve iflas dairesinin ilk yazılı talebi üzerine dosyaya ödenmesi taahhüt edilmelidir. Bu esaslar dâhilinde teminat mektubuyla garanti edilecek tutar, icra ve iflas dairesince belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Kesin Aciz Belgesi ve Senedin İadesi

BİRİNCİ AYRIM
Kesin Aciz Belgesi

Kesin aciz belgesinin düzenlenmesi
MADDE 262- (1) Satış ve paylaştırmadan sonra alacağın tamamen karşılanamaması hâlinde, kalan alacak, faiz ve giderler için icra ve iflas dairesi tarafından 203 üncü maddenin üçüncü fıkrası dikkate alınarak kesin aciz belgesi düzenlenir.
(2) Kesin aciz belgesi, hiçbir harç ve vergiye tabi değildir.
(3) Kesin aciz belgesinde, 264 üncü maddede belirtilen bildirim yükümlülüğü ve sonuçları da bir ihtar olarak yer alır ve belgenin bir örneği takibin taraflarına resen tebliğ edilir.

Kesin aciz belgesi sicili
MADDE 263- (1) Kesin aciz belgesinin bir nüshası, her il merkezinde Adalet Bakanlığınca tespit edilen icra ve iflas dairesi tarafından tutulan özel sicile kaydedilmek üzere bu icra ve iflas dairesine gönderilir. Kesin aciz belgesi sicili aleni olup bu sicilin ne şekilde tutulacağı ve hangi hususları içereceği Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.
(2) Borçlu, borcunu, kesin aciz belgesini düzenleyen icra ve iflas dairesinin banka hesabına işlemiş faizleriyle birlikte her zaman ödeyebilir. İcra ve iflas dairesi ödenen parayı alacaklının banka hesabına aktarır. Borcun bu şekilde tamamının ödenmesinden sonra kesin aciz belgesi sicilden terkin edilir ve borçluya borcunu ödeyerek kesin aciz belgesini sicilden terkin ettirdiğine dair bir belge verilir.
(3) Kesin aciz belgesinin düzenlendiği icra takibi iptal edilir veya borçlunun borçlu olmadığı mahkeme kararıyla kesinleşir ya da alacaklı icra takibinden vazgeçerse, kesin aciz belgesi sicilden terkin edilir ve borçluya buna ilişkin bir belge verilir.

Kesin aciz belgesinin hüküm ve sonuçları
MADDE 264- (1) Alacaklı, kesin aciz belgesini aldığı tarihten itibaren bir yıl içinde aynı dosya üzerinden takibe devam etmek isterse, borçluya yeniden ödeme emri tebliğine gerek yoktur.
(2) Kesin aciz belgesinde yazılı alacak tutarı için borçludan, belgenin alındığı tarihten itibaren faiz istenemez. Müşterek borçlular, kefiller ve diğer rücu alacaklıları, kesin aciz belgesinde yazılı tutar için ödedikleri faiz için borçluya rücu edemezler.
(3) Kesin aciz belgesine konu borç, borçluya karşı, kesin aciz belgesinin düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Belgenin verilmesinden sonra borçlunun ölümü hâlinde alacaklı, borçlunun mirasçılarına karşı, mirasın açılmasından itibaren bir yıl içinde hakkını ileri sürmemişse mirasçılar borcun zamanaşımına uğradığını öne sürebilirler.
(4) Kesin aciz belgesi, alacaklıya 442 nci maddede yazılı hakları verir.
(5) Aleyhine kesin aciz belgesi düzenlenen borçlu, aciz belgesinin düzenlenmesinden önceki iki yıl içinde taşınmazları ve sicile kayıtlı diğer mal ve hakları üzerinde yapmış olduğu tasarruf işlemleri hakkında, aciz belgesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak icra ve iflas dairesine beyanda bulunmak zorundadır. Aciz belgesinde, borçlunun süresi içinde beyanda bulunmaması hâlinde 511 inci madde uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı beyanda bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı belirtilir.

Borçlunun asgari ücretin üstünde bir geçim sürmesi
MADDE 265- (1) Kesin aciz belgesi alan alacaklı, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren beş yıl içinde, borçlunun asgari ücretin üstünde bir geçim sürdüğünü iddia ederek aciz belgesine konu borcun bu ücretten ödenmesine karar verilmesini icra hukuk mahkemesinden talep edebilir.
(2) Mahkeme bu durumu tespit ederse, borçlunun gelirinin asgari ücretin üstünde kalan kısmının beşte birinden az olmamak üzere belirleyeceği tutarın alacaklıya ödenmesine karar verir. Ödemenin mahkemenin buna ilişkin kararının kesinleşmesinden itibaren en geç bir ay içinde ve aciz belgesindeki borç tamamlanıncaya kadar her ay, icra ve iflas dairesine yapılması gerekir.
(3) Borçlunun, nafaka borçluları dahil üçüncü kişiden yardım görmesi, ikinci fıkra uyarınca karar verilen tutarı icra ve iflas dairesine ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.
(4) Birinci fıkradaki hükmün uygulanmasını kesin aciz belgesi alan birden fazla alacaklı talep etmişse, bunlar talep tarihi sırasıyla öncelik hakkına sahiptir.
(5) Bu hükme aykırı davranan borçlu hakkında, 515 inci madde hükmü uygulanır.

İKİNCİ AYRIM
Senedin İadesi ve İlamın İcrasına İlişkin Belge

Senedin iadesi
MADDE 266- (1) Borç tamamen ödenmişse takip dayanağı senet, ödeme yapan borçluya verilir. Şu kadar ki, takibin dayanağı olan senette yazılı alacağın sadece bir kısmı takibe konu olmuşsa senet, yapılan ödeme miktarı üzerine yazılarak alacaklıya iade edilir.
(2) Alacağını kısmen tahsil eden alacaklı, senedini geri alabilir. Şu kadar ki, icra ve iflas dairesi senede bundan sonra ne miktar para için geçerli olacağını yazar.

İcranın yerine getirildiğine ilişkin belge
MADDE 267- (1) Takip konusu alacağın tamamen veya kısmen tahsil edilmiş olduğuna, para alacağı dışındaki ilamların icrasında ise icranın yerine getirildiğine ilişkin bir belge borçluya tebliğ edilir; bu belge harçtan muaftır.

İKİNCİ KİTAP
KÜLLİ İCRA

BİRİNCİ KISIM
İflas

BİRİNCİ BÖLÜM
İflas Yoluyla Takip

BİRİNCİ AYRIM
Görev ve Yetki

Görev
MADDE 268- (1) İflas yoluyla takipte görevli merci, icra ve iflas dairesidir.
(2) İflas davasında görevli mahkeme, iflas mahkemesidir.

Yetki
MADDE 269- (1) İflas yoluyla takipte yetkili icra ve iflas dairesi, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra ve iflas dairesidir. 87 inci maddeye uygun olarak hazırlanan iflas yoluyla takip talebi bu icra ve iflas dairesine verilir.
(2) Borçlu ile alacaklı sözleşmeyle yetkili icra ve iflas dairesini tayin etmişlerse, o yerin icra ve iflas dairesi dahi iflas takibi için yetkili sayılır.
(3) İflas davasında, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki iflas mahkemesi kesin yetkilidir.
(4) Merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler hakkında yetkili merci, Türkiye'deki şubenin; birden fazla şubenin bulunması hâlinde merkez şubenin bulunduğu yerdeki icra ve iflas dairesidir. Bu hâlde yetkili icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer iflas mahkemesi kesin yetkilidir.

İKİNCİ AYRIM
İflas Ödeme Emri

İflas ödeme emri ve içeriği
MADDE 270- (1) Takip talebinin bu Kanunun 87 inci maddesinde öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde, icra ve iflas dairesi tarafından iflas ödeme emri düzenlenir. Talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen karar tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ

edilir. İcra ve iflas dairesi müdürü bu işlemleri takip talebi tarihinden itibaren en geç üç gün içinde yerine getirir.
(2) İflas ödeme emrinde 88 inci maddenin birinci fıkrasının (ç), (g), (h) ve (ı) bendi hariç diğer bentleri ile aşağıda yer alan hususlar bulunur:
a) Borçlunun iflasa tabi şahıslardan olmadığına dair itirazı varsa bunu iki hafta içinde bir dilekçe ile icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği.
b) Borçlunun, varsa şikâyetlerini 22 ve devamı maddeler uyarınca iflas mahkemesine yapabileceği.
c) Süresinde borç ödenmediği takdirde alacaklının iflas mahkemesinden borçlunun iflasını isteyebileceği.
ç) Borçlunun konkordato talep edebileceği.
(3) Haciz yoluyla takipteki ödeme emrinin düzenlenmesi hakkındaki 89 uncu madde burada da uygulanır.

İflas ödeme emrinin tebliği ve itiraz üzerine yapılacak işlemler
MADDE 271- (1) İflas ödeme emrinin borçluya ve varsa müşterek borçlulara tebliği hakkında 90 ıncı madde ve itiraz üzerine yapılacak işlemler hakkındaki 93 üncü madde hükümleri, niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

İflas talebi ve süresi
MADDE 272- (1) İflas ödeme emrine süresi içinde itiraz edilmemesi üzerine alacaklı, mahkemeden borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir. Bu talebe, borçlunun ödeme emrine itirazının olmadığına ilişkin şerhi içeren ödeme emri nüshası da eklenir.
(2) Borçlu iflas ödeme emrine itiraz ederse, takip durur. Alacaklı bu itirazın giderilmesi ile borçlunun iflasına karar verilmesini mahkemeden isteyebilir.
(3) Alacaklının iflas isteme hakkı ödeme emrinin tebliğinden itibaren bir yıl geçmekle düşer. Bu takdirde alacaklı aynı alacak hakkında yeniden iflas yoluyla takip yapamaz.

İflas davasının geri alınması
MADDE 273- (1) İflas davasını geri alan alacaklı, bir ay geçmedikçe yeniden iflas davası açamaz.

İflas ödeme emrine itirazın giderilmesi
MADDE 274- (1) Borçlunun iflas ödeme emrine itiraz etmiş olması hâlinde mahkeme, icra dosyasını celbeder; iflas talebini, itiraz ve def'ileri basit yargılama usulüne göre genel hükümler çerçevesinde duruşmalı olarak inceler ve karara bağlar.
(2) Mahkeme, itirazın haksız ve alacağın mevcut olduğunu tespit ederse, itirazın giderilmesine karar verir ve iflas talebini 283 üncü maddede öngörülen usule göre ilan eder.
(3) İkinci fıkra gereğince yapılan ilandan itibaren iki hafta içinde diğer alacaklılar gerekçeli bir dilekçeyle ve varsa delilleriyle birlikte, iflası gerektiren bir hâl bulunmadığını iddia ederek mahkemeden, iflas talebinin reddini isteyebilirler.

Depo kararı
MADDE 275- (1) İlan üzerine diğer alacaklılar süresinde itirazda bulunmaz veya yapılan itirazlar yerinde görülmezse, sözlü yargılama tamamlandıktan sonra mahkeme bir depo kararı verir.
(2) Depo kararında; faiz ve takip giderleri dâhil olmak üzere borcun tamamının iki hafta içinde kararda belirtilen banka hesabına depo edilmesi; aksi takdirde iki haftalık sürenin sona ermesinden sonra mahkemenin duruşma yapmaksızın dosya üzerinden borçlunun iflasına karar vereceği ihtarı yer alır.

(3) Alacaklı takip konusu yabancı para alacağının fiili ödeme günündeki Türk lirası karşılığını talep etmiş ise depo kararında belirtilecek tutar, bu kararın verildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru esas alınarak hesaplanır.
(4) Depo kararı, duruşmada hazır ise borçluya veya vekiline tefhim; borçlu veya vekilinin duruşmada hazır bulunmadığı hâllerde ise varsa vekiline, aksi hâlde borçluya tebliğ edilir.

İflas ödeme emrine itiraz edilmemesi
MADDE 276- (1) Borçlunun iflas ödeme emrinde öngörülen sürede borcunu ödememesi ve itirazda bulunmaması hâlinde alacaklı bu durumu belgeleyen ödeme emri nüshası ile mahkemeden borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir.
(2) İflas talebi, 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. Bu ilandan itibaren iki hafta içinde diğer alacaklılar gerekçeli bir dilekçeyle ve varsa delilleriyle birlikte, iflası gerektiren bir hâl bulunmadığını iddia ederek mahkemeden iflas talebinin reddini isteyebilirler.
(3) Mahkeme, icra dosyasını celbeder; duruşma açarak basit yargılama usulüne göre yapacağı inceleme sonucunda borcun ödenmediğini, itirazda bulunulmadığını, diğer alacaklıların itirazının süresinde olmadığını veya haklı bulunmadığını tespit ederse sözlü yargılama tamamlandıktan sonra bir depo kararı verir.
(4) Depo kararında, faiz ve takip giderleri dâhil olmak üzere borcun tamamının iki hafta içinde kararda gösterilen banka hesabına depo edilmesi; aksi takdirde iki haftalık sürenin sona ermesi üzerine mahkemenin duruşma yapmaksızın dosya üzerinden borçlunun iflasına karar vereceği ihtarı yer alır.
(5) Alacaklı, takip konusu yabancı para alacağının fiili ödeme günündeki Türk lirası karşılığını talep etmişse depo kararına yazılacak tutar, bu kararın verildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru esas alınarak hesaplanır.
(6) Depo kararı, duruşmada hazır ise borçluya veya vekiline tefhim; borçlu veya vekilinin duruşmada hazır bulunmadığı hâllerde ise varsa vekiline, aksi hâlde borçluya tebliğ edilir.

Gecikmiş itiraz
MADDE 277- (1) Borçlu, bir engel sebebiyle ve kusuru olmaksızın süresi içinde ödeme emrine itiraz edememişse, iflasa karar verilinceye kadar itiraz edebilir.
(2) Borçlu, engelin kalktığı tarihten itibaren bir hafta içinde, mazeretini gösterir sebep ve delillerle birlikte itirazlarını, iflas davası açılmamışsa, icra ve iflas dairesine; açılmışsa, iflas mahkemesine bildirmek zorundadır.
(3) Mahkeme, iflas davasının açılması hâlinde mahkeme veya icra ve iflas dairesi nezdinde ileri sürülmüş olan mazereti inceler. İflas mahkemesi mazereti yerinde görürse, iflas davasını 274 ve 275 inci maddeye; uygun görmezse, 276 ncı maddeye göre inceler ve karara bağlar.

Menfi tespit ve istirdat davası
MADDE 278- (1) İflas takibine itiraz etmeyen borçlu, takip konusu alacak hakkında 98 ila 101 inci maddelere göre menfi tespit veya istirdat davası açabilir. Ancak iflas davasından sonra açılan menfi tespit davası, iflas davasında bekletici sorun yapılamaz.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Muhafaza Tedbirleri ve Defter Tutulması

Muhafaza tedbirleri
MADDE 279- (1) İflas davasına bakan mahkeme, resen veya talep üzerine borçlunun malvarlığının korunması ve alacaklıların menfaati için gerekli gördüğü muhafaza tedbirlerine karar verebilir.
(2) Mahkeme, defter tutulması dışında kalan bir muhafaza tedbiri talep eden alacaklının, haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü kişilerin bu yüzden uğrayacakları muhtemel

zararlarına karşılık teşkil etmek üzere, Hukuk Muhakemeleri Kanununun teminata ilişkin hükümleri uyarınca teminat göstermesine karar verebilir. Ödeme emrine itirazın giderilmesi veya durum ve koşulların gerektirmesi hâllerinde teminat alınmaz.
(3) Mahkemenin muhafaza tedbirine ilişkin kararı, giderleri iflas talebinde bulunan alacaklıdan alınmak suretiyle bu mahkemenin yargı çevresindeki iflas dairesi tarafından uygulanır.
(4) Mahkemece karar verilen muhafaza tedbirleri, borçlu aleyhindeki icra takiplerini etkilemez.
(5) İflas talebinin reddi hâlinde, muhafaza tedbirleri bu kararın kesinleşmesi beklenmeden kendiliğinden kalkar.

Defter tutulması
MADDE 280- (1) İflas davası üzerine alacaklı isterse, mahkeme borçluya ait malların defterinin tutulmasına karar verebilir. Borçlunun ödeme emrine itirazı giderilmişse, talep üzerine mahkeme defter tutulmasına karar vermek zorundadır.
(2) Defter, iflas davasına bakan mahkemenin yargı çevresindeki iflas dairesi tarafından tutulur. İflas dairesi borçlunun kendisinin veya ailesinin geçimi için gerekli olan malları deftere kaydedip borçluya bırakır.
(3) Borçlunun mallarını göstermemesi ve kilitli yerleri açmaması hâlinde, 168 inci ve 169 uncu maddeler uygulanır.
(4) İkinci fıkrada belirtilen mallar hariç olmak üzere borçlu, defteri tutulan malları aynen veya bu malların istenildiği zamanki kıymetlerini iflas dairesine vermek zorundadır; aksi hâlde borçlu 517 nci madde gereğince disiplin hapsiyle cezalandırılır.
(5) Tutulan defterin hükmü, tutulduğu tarihten itibaren altı ay devam eder. Mahkeme, defterin hükmünün uzatılmasına karar verebilir.
(6) Takipte bulunan bütün alacaklılar kabul ederlerse, tutulan defter iflas müdürü tarafından iptal olunur.
(7) Tutulacak defterin usul ve esasları Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
İflas Giderleri

İflas giderleri
MADDE 281- (1) İflas talebinde bulunan, iflas kararının tebliği giderleri de dahil olmak üzere ilk alacaklılar toplantısına kadar gerekli olan ve Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak tarifeyle belirlenen iflas giderlerini ödemek zorundadır.
(2) Mahkeme, depo kararının gereğinin yerine getirilmemesi üzerine ve iflasa karar vermeden önce, iflas talebinde bulunana iflas giderlerinin ödenmesi için kesin süre verir. Giderler, verilen kesin süre içinde yatırılmazsa, mahkemece iflas talebinin usulden reddine karar verilir. İflas talebinde bulunmanın zorunlu olduğu hâllerde, giderler verilen kesin süre içinde yatırılmazsa, ileride masadan alınmak üzere Hazineden karşılanır.
(3) İflas giderlerinin alacaklı veya Hazine tarafından karşılanması hâlinde bu giderler 365 inci madde anlamında masa borcu sayılır.

BEŞİNCİ AYRIM
İflas Kararı ve Sonuçları

İflasın açılması
MADDE 282- (1) İflas, hükümle açılır ve bu hükümde açılma anı gösterilir.
(2) İflasa karar verilmesinden sonra iflas davası geri alınamaz ve iflas davasından feragat edilemez.

İflas kararının ilanı ve bildirimi
MADDE 283- (1) İflasa karar veren mahkeme, bu kararı derhâl yargı çevresindeki iflas dairesine bildirir.
(2) İflas dairesi kararı kendiliğinden ve derhâl Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın - İlan Kurumunun resmî portalında ilan olunur ve tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük idaresine ve Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, Finansal Kurumlar Birliğine, mahalli ticaret ve sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, halka açık ortaklıklar ile 6362 sayılı Kanunda tanımlanan sermaye piyasası kurumları ile sınırlı olmak üzere Sermaye Piyasası Kuruluna ve gereken diğer yerlere bildirir.
(3) İflasın kapandığı veya kaldırıldığı hâllerde de yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Kanun yollarına başvuru
MADDE 284- (1) İflas mahkemesince verilen kararlar, 281 inci maddenin birinci fıkrasına göre alınacak giderden karşılanmak suretiyle kendiliğinden taraflara tebliğ olunur.
(2) Bu kararlara karşı borçlu veya alacaklı kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise iflas kararının ilanından itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre ve öncelikle yapılır.
(3) İflâs kararına karşı kanun yoluna başvurulması, iflasın ilanına ve masanın teşkiline engel değildir. Ancak, iflas kararı kesinleşmedikçe ikinci alacaklılar toplantısı yapılamaz; aksine bir hüküm olmadıkça iflas masasındaki malların satışı istenemez.
(4) İflas mahkemesince veya ilk defa bölge adliye mahkemesince verilen iflas kararlarının kanun yolu incelemesi sonucu kaldırılması veya bozulması hâllerinde borçlunun malları hakkında daha önce verilen tedbirler devam eder. Şu kadar ki, iflas mahkemesi veya bölge adliye mahkemesi duruma göre bu tedbirleri değiştirmeye veya kaldırmaya yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM
Doğrudan Doğruya İflas

Alacaklının talebiyle
MADDE 285- (1) Aşağıdaki hâllerde alacaklı, önceden takip yapmaksızın iflas mahkemesinden iflasa tabi borçlunun iflasını isteyebilir:
a) Borçlunun yerleşim yeri belli değilse, borçlu taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçar, alacaklıların haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunur veya bunlara teşebbüs eder yahut haciz yoluyla yapılan takip sırasında mallarını saklarsa.
b) Borçlu ödemelerini tatil etmiş bulunursa.
c) İlama bağlı para alacağı icra emriyle istenildiği hâlde ödenmemişse.
(2) Türkiye'de bir yerleşim yeri veya temsilcisi bulunan borçlu mahkemece, karar verilmeden önce dinlenilmek üzere çağrılır.
(3) Mahkeme, yargılama sırasında mevcut durum itibarıyla gerekli gördüğü takdirde, iflas talebini 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan eder. Alacaklılar, iflas talebinin ilanından itibaren iki hafta içinde iflas talebinin borçlu hakkındaki takiplerin ertelenmesi ve borçlarının ödenmesinin geciktirilmesi için yapıldığı itirazında bulunarak bir dilekçeyle gerekçeli olarak ve delilleriyle birlikte mahkemeden talebin reddini isteyebilirler.

Borçlunun talebiyle
MADDE 286- (1) İflasa tabi bir borçlu, aciz hâlinde bulunduğunu bildirerek iflasını isteyebilir. Borçlu, bu hâlde bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren belgeleri iflas talebine eklemek zorundadır. Bu belgeler mahkemeye sunulup, borçlunun aciz hâlinde bulunduğu tespit edilmedikçe iflasa karar verilemez.

(2) İflas talebi, 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. Alacaklılar, iflas talebinin ilanından itibaren iki hafta içinde bir dilekçeyle, gerekçeli olarak ve varsa delilleriyle birlikte borçlunun iflas talebini, hakkındaki takipleri ertelemek ve borçlarını ödemeyi geciktirmek için yaptığını iddia ederek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler.
(3) İflasa tabi bir borçlu aleyhine alacaklılardan birinin haciz yolu ile takibi sonucunda borçlunun yarı mevcudu elinden çıkmış, kalanı da vadesi gelmiş ve bir sene içinde gelecek diğer borçlarını ödemeye yetmiyorsa, borçlu derhâl aczini bildirerek iflasını istemek zorundadır.

Sermaye şirketleri ile kooperatiflerin iflası
MADDE 287- (1) Sermaye şirketleri ile kooperatiflerin doğrudan doğruya iflası hakkında Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 377 nci ve 634 üncü maddeleri ve 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 63 üncü maddesi hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, iflas talebi şirket ya da kooperatif tasfiye hâlinde ise tasfiye memurları veya önceden takibe gerek kalmaksızın bir alacaklı tarafından da yapılabilir.
(2) Borca batıklık nedeniyle iflas talebi 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. Fakat, borçlunun borca batık olduğu gerekçesiyle iflas talebinin bir alacaklı tarafından yapılması hâlinde, bu talep ancak mahkemece uygun görüldüğü takdirde ilan edilir. Alacaklılar, ilandan itibaren iki hafta içinde gerekçeli olarak ve varsa delilleriyle birlikte bir dilekçeyle, borçlunun borca batık olmadığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler.

Terekenin tasfiyesi
MADDE 288- (1) Bütün mirasçılar mirası açıkça reddetmişse veya miras reddedilmiş sayılırsa ya da resmî tasfiyesi talep edilen yahut emredilen terekenin mevcudunun borçlarını ödemeye yetmeyeceği anlaşılırsa, tereke görevli mahkemece iflas hükümlerine göre tasfiye edilir.
(2) İflas hükümlerine göre tasfiye bir alacaklı ya da bir mirasçı tarafından da talep edilebilir.

Usul
MADDE 289- (1) 279, 280, 281, 282, 283 ve 284 üncü maddeler, bu bölüm hükümlerine göre gerçekleşen iflaslara da kıyasen uygulanır.
(2) 285 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki hâlde, 275 inci madde hükmü kıyasen uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İflasın Kaldırılması

Şartları
MADDE 290- (1) Aşağıdaki hâllerde iflasın kaldırılmasına karar verilir:
a) Her bir alacaklının, alacak kayıt talebini geri aldığına ilişkin yazılı beyanının sunulması.
b) Bütün alacakların itfa olunduğunun ispatlanması.
c) Konkordatonun tasdik edilmiş olması.
(2) İflasın kaldırılması birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hâllerde borçlu; (c) bendinde belirtilen hâlde ise iflas idaresi tarafından istenir.
(3) İflasın kaldırılması en erken alacak hakkındaki taleplerin iflas masasına kaydı için belirlenen sürenin sona ermesinden sonra ve en geç iflasın kapanmasına kadar talep edilebilir.

Usul
MADDE 291- (1) İflasın kaldırılması talebi, basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme, gerekli görürse alacaklıları ve iflas idaresini dinler.

(2) İflasın kaldırılması talebi üzerine tasfiye işlemlerine devam edilip edilmeyeceğine mevcut delil durumuna göre mahkemece karar verilir.

Sonuçları
MADDE 292- (1) İflasın kaldırılması kararıyla tasfiye işlemleri durur. Karar, 283 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen usule göre ilan edilir. Talep eden, kararın tebliği tarihinden; ilgililer ise kararın ilanı tarihinden itibaren iki hafta içinde karara karşı istinaf yoluna başvurabilirler. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir.
(2) İflasın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleştiği de 283 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen usule göre bildirilir ve ilan edilir.
(3) İflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi üzerine, borçluya ait olup masaya giren mallar kendisine iade edilir.

Terekenin tasfiyesinin durdurulması
MADDE 293- (1) Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde, tasfiye kapanmadan önce mirasçılardan biri mirası kabul ettiğini bildirir ve borçların ödenmesi için yeterli teminatı gösterirse, sulh hukuk mahkemesi tasfiyeyi durdurur ve kararı 283 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen usule göre ilan eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İflasın Hukuki Sonuçları

BİRİNCİ AYRIM
Borçlunun Malları Hakkında İflasın Sonuçları

İflas masası
MADDE 294- (1) İflasın açıldığı anda, müflisin haczedilebilir bütün malları, nerede bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur.
(2) İflasın kapanmasına kadar ivazsız olarak müflise intikal eden mal ve haklar da masaya girer.
(3) Müflis, elektronik ortamdakiler dâhil olmak üzere kendisine gelen yazışmalardan iflas masasını ilgilendirenleri derhâl iflas idaresine iletmek zorundadır. Aksi hâlde 517 nci madde hükmü uygulanır.

Rehinli mallar
MADDE 295- (1) Müflise ait rehinli mallar, rehinli alacaklının rüçhan hakkı saklı kalmak üzere masaya girer ve iflas idaresi tarafından en yakın ve uygun zamanda paraya çevrilip muhafaza ve satış giderleri çıkarıldıktan sonra rehinli alacaklıya hakkı verilir.
(2) Rehinli alacaklı, iflasın açılmasından sonra masaya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip de yapabilir. Bu hâlde malın iflas idaresi tarafından satılması talep edilemez.
(3) Bu maddeye göre paraya çevrilen mal üzerinde önceki tarihli haciz varsa, bu hacze isabet eden tutar iflas masasına intikal eder.
(4) Bu maddeye göre yapılacak satışlar, 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir.

İhtiyaten veya kesin olarak haczedilen mal ve haklar
MADDE 296- (1) İhtiyaten haczedilmiş mallar ile iflasın açılması anında henüz paraya çevrilmemiş olan hacizli mallar da masaya girer.
(2) İflasın açılmasından önce paraya çevrilmiş hacizli malların bedeli, 258 inci ila 264 üncü ve 266 ile 267 nci, 477 ve 480 inci maddeler hükümlerine göre haciz koyduran alacaklılar arasında paylaştırılır. Artan kısım iflas masasına intikal eder.

(3) Maaş ve ücretler dahil olmak üzere, iflasın açılmasından önce haczedilerek icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılan veya 11 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre ödenen paralar iflas masasına girmez.

İptal davasına tabi mal ve haklar
MADDE 297- (1) İflas idaresi, 312 nci, 442 nci, 444 üncü, 445 inci, 446 ncı, 447 nci ve 449 uncu ila 452 nci maddeler hükümleri uyarınca, alacaklılar toplantısının iznine ihtiyaç olmaksızın, gerekli tasarrufun iptali davalarını açar. Bu dava asliye hukuk mahkemesinde görülür.

Bedelinin tahsili için verilmiş emre veya hamiline yazılı senetler
MADDE 298- (1) Sırf bedelini tahsil etmek için veya ilerideki bir ödemeye karşılık olarak iflastan önce müflise devredilmiş olan hamiline veya emre yazılı senetleri devredenler, bunların iadesini talep edebilirler.

Başkasına ait malın satış bedeli
MADDE 299- (1) Müflis başkasına ait bir malı satıp da iflasın açılmasından önce parasını almamış ise mal sahibi, bu mal için yapılan giderlerin masaya ödenmesi kaydıyla alıcıda olan alacağın kendisine devrini yahut satılan şeyin bedeli masaya ödenmiş ise bu bedelin kendisine verilmesini isteyebilir.

Satıcının geri alma hakkı
MADDE 300- (1) Satıcı, iflasın açılmasından önce müflise satılmış ve gönderilmiş olup da müflisin eline geçmemiş ve bedeli de ödenmemiş olan bir malın geri verilmesini iflas masasından isteyebilir. İflas masası, bedelini satıcıya ödeyerek malın masada kalmasını sağlayabilir.
(2) Bu mallar, iflasın ilanından önce konişmento, makbuz senedi, varant gibi emtiayı temsil eden cirosu kabil bir senetle iyiniyet sahibi üçüncü bir kişiye satılmış veya rehnedilmiş olursa artık geri alınamaz.

Müflisin tasarruf yetkisi ve poliçe ödenmesi hükümleri
MADDE 301- (1) Borçlunun iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür.
(2) İflas açılmadan önce borçlu tarafından imza edilmiş emre yazılı bir senet veya borçlu üzerine düzenlenmiş bir poliçe iflasın ilanından önce vadesinde müflis tarafından ödenmiş olursa, ödenen meblağ iflastan haberdar olmayan ve ödemenin reddi hâlinde üçüncü bir kişiye rücu hakkını kullanabilecek durumda bulunan hamilden geri alınamaz.

Müflise ödeme
MADDE 302- (1) İflasın açılmasından sonra müflis hiçbir ödeme kabul edemez. Müflise ödemede bulunan kimse müflisin alacaklılarına karşı ancak masaya giren para veya kıymet oranında borcundan kurtulur.
(2) İflasın ilanından önce müflise ödemede bulunan borçlu, iflastan haberi yoksa borcundan kurtulur.

Takiplerin durması ve düşmesi
MADDE 303- (1) İflasın açılması, borçlu aleyhinde Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere para ve teminat alacaklarına ilişkin bütün takipleri durdurur. İflas kararının kesinleşmesiyle bu takipler düşer.
(2) İflasın tasfiyesi müddetince müflise karşı birinci fıkradaki takiplerden hiçbiri yapılamaz.
(3) Müflisin kiracı olduğu taşınmazları konu alan ilamsız tahliye takipleri saklıdır.

(4) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplere, takip alacaklıları tarafından iflas masasına karşı da devam edilebilir. Bu takdirde alacaklı artık malın iflas idaresi tarafından satılmasını talep edemez. Şu kadar ki, takip alacaklısı iflastan önce başlatmış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek, rehin konusu malın iflas idaresi tarafından satılmasını isteyebilir.

Hukuk davalarının durması

MADDE 304- (1) İflas masasının mevcudunu ilgilendiren ve borçlunun taraf olduğu hukuk davaları, acele hâller dışında durur. Bu davalara en erken olağan tasfiyede ikinci alacaklılar toplantısından; basit tasfiyede sıra cetvelinin ilanından itibaren iki hafta sonra devam olunabilir.

(2) Müflisin taraf olduğu idari davalar ve vergi davaları birinci fıkra hükmüne tabidir.

(3) Birinci fıkra hükmü, masa mevcudunu etkilemeyen hukuk davaları ve özellikle aşağıdaki davalarda uygulanmaz:

a) Kişilik hakkına saldırıdan kaynaklanan tazminat davaları.

b) Bedensel bütünlüğün zedelenmesi nedeniyle meydana gelen zarara dayanan tazminat davaları.

c) Aile hukukundan ve kişiler hukukundan kaynaklanan davalar.

ç) Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan davalar.

(4) Dava durduğu müddetçe zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.

İKİNCİ AYRIM
İflasın Alacaklılar Bakımından Hukuki Sonuçları

Müflisin borçlarının muaccel hâle gelmesi

MADDE 305- (1) İflasın açılması, borçlunun taşınmazının rehni suretiyle temin edilmiş olanlar dışında müflisin tüm borçlarını masaya karşı muaccel hâle getirir.

(2) İflasın açıldığı güne kadar işlemiş olan faizler ve takip giderleri asıl alacağa eklenerek masaya yazdırılır.

(3) İflasın açıldığı gün ile vade günü arasındaki süre için yıllık kanuni faiz hesaplanır ve bulunacak faiz miktarı alacak tutarından indirilerek masaya yazdırılır.

(4) Kamu alacağını doğuran olay iflasın açılmasından önce gerçekleşmişse, kamu alacağı iflas masasına yazdırılır.

(5) Yabancı para alacağı, iflasın açıldığı gündeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası olarak masaya yazdırılır.

Faiz

MADDE 306- (1) İflasın açılması ile iflas alacaklarına faiz işlemeye devam eder. Şu kadar ki, alacaklılara ödenecek faiz bakımından kanuni faiz oranları dikkate alınır; alacaklılara ana paraların tamamı ödendikten sonra bir bakiye kalması hâlinde 306 ncı maddedeki esaslara göre faiz ödenir. Bu esaslar dahilinde dağıtım yapıldıktan sonra iflas masasında bir bakiye kalırsa, bu bakiye kanuni faiz oranından daha yüksek oranda akdi temerrüt faizi talep edebilecek alacaklıların faiz alacaklarının ödenmesinde kullanılır.

(2) Kamu alacaklarına iflasın açılmasından sonra, ticari olmayan işlerdeki kanuni temerrüt faizi işletilir. Bu faizin ödenmesi de birinci fıkra hükümlerine göre olur.

Şarta veya belirsiz vadeye bağlı alacaklar

MADDE 307- (1) Alacaklı, geciktirici bir şarta veya belirsiz bir vadeye bağlı bulunan alacağını da masaya kaydettirebilir. Fakat payını şart gerçekleştiğinde veya alacağın vadesi geldiğinde alır.

(2) Ömür boyu gelir sözleşmesinden doğan alacaklar hakkında, Türk Borçlar Kanununun 609 uncu maddesinin üçüncü fıkrası; ölünceye kadar bakma sözleşmesinden doğan alacaklar hakkında ise 619 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Konusu para olmayan alacakların para alacağına çevrilmesi
MADDE 308- (1) Konusu para olmayan alacaklar, iflasın açıldığı tarihteki kıymeti üzerinden para alacağına çevrilir.
(2) İflas idaresi, konusu para olmayan bir borcun aynen ifasını üstlenebilir. Bu durumda alacaklı talep ederse, iflas idaresi teminat göstermekle yükümlüdür. Teminat uygun bir süre içinde gösterilmezse, iflas idaresi aynen ifayı üstlenmemiş sayılır.
(3) İflas idaresi, edimin aynen ifası hakkında verdiği kararı, en geç sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanına kadar açıklamak zorundadır.

Müflisin taraf olduğu sürekli edimli sözleşmeler
MADDE 309- (1) Müflisin taraf olduğu sürekli edimli sözleşmelerden kaynaklanan talepler, belirsiz süreli sözleşmelerde en geç iflasın açılmasından sonraki ilk olası fesih ihbarı süresinin sonuna kadar; belirli süreli sözleşmelerde ise belirlenen sona erme süresinin sonuna kadar iflas alacağı olarak ileri sürülebilir. Bu süre esnasında alacaklının elde etmesi muhtemel faydalar alacağa mahsup edilir.
(2) İflas masası, sürekli borç ilişkisinden doğan edimlerden yararlandığı takdirde, alacaklının iflasın açılmasından sonra doğan karşı talepleri masa borcu olarak kabul edilir.
(3) Müflisin sözleşme ilişkilerini şahsen sürdürme hakkı saklıdır.
(4) Türk Borçlar Kanununun 370 inci maddesi hükmü saklıdır.

Satıcının sözleşmeden dönme hakkının sınırlanması
MADDE 310- (1) Müflise iflasın açılmasından önce bir mal satıp teslim etmiş olan satıcı, dönme ve geri alma hakkını açıkça saklı tutmuş olsa bile, sözleşmeden dönemez ve sattığını geri alamaz.

Takas
MADDE 311- (1) Alacaklı, müflisin kendisine karşı ileri sürebileceği alacağı ile kendi alacağını takas edebilir.
(2) Aşağıdaki hâllerde takas yapılamaz:
a) Müflisin borçlusunun iflastan önce gerçekleşmiş bir taahhüdü yerine getirmiş veya kendisinin üzerinde mülkiyet veya sınırlı ayni hak sahibi bulunduğu ve borçlunun borcu için rehinle yüklenmiş bir malı rehinden kurtarmış olduğu hâller saklı kalmak kaydıyla, müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa.
b) Müflisin alacaklısı iflas açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa.
(3) Alacaklı, alacağı hamiline yazılı bir senede dayanıyorsa senede bağlı alacağı ile borcunu takas edemez. Ancak alacaklı senedi iflasın açılmasından önce iyiniyetle iktisap ettiğini ispat ederse, senede bağlı alacağı ile borcunu takas edebilir.
(4) Anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit ve kooperatif şirketlerin iflasları hâlinde şirket sözleşmesi gereğince verilmesi gereken pay senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısmına ilişkin borçları veya konması taahhüt edilen ve fakat konmamış olan sermaye borçları, bu şirketlerden olan alacaklar ile takas edilemez.

Takasa itiraz
MADDE 312- (1) Müflisin borçlusu, iflasın açılmasından önce alacaklısının aciz hâlinde bulunduğunu bilerek masanın zararına kendisine veya üçüncü kişiye takas suretiyle bir menfaat temin etmek için müflise karşı bir alacak ihdas ederse, bu takasa iflas idaresi tarafından iflas mahkemesinde itiraz olunabilir. Bu davada, niteliğine uygun düştüğü ölçüde 297 nci ve devamı maddeler uygulanır.

Müflisin kefil olduğu borçlar
MADDE 313- (1) Müflisin kefil olduğu borçların vadeleri gelmese bile alacaklılar alacaklarını masaya kaydettirebilirler.
(2) İflas masası, ödediği para oranında alacaklının haklarına halef olur. Bu konuda Türk Borçlar Kanununun 596 ncı maddesi hükmü uygulanır.
(3) Asıl borçlunun veya birlikte kefillerden birinin iflası hâlinde 314 ve 315 inci maddeler uygulanır.

Müşterek borçluların aynı zamanda iflası
MADDE 314- (1) Bir borcu birlikte taahhüt edenlerin iflas tasfiye işlemleri aynı zamana rastlarsa alacaklı, alacağının tamamını müflislerin her birinin iflas masasına kaydettirebilir.
(2) İflas masalarında ayrılan paylar toplamı alacak toplamını aşıyorsa bu fazla para, payından daha fazla ödemede bulunan iflas masalarına intikal eder.
(3) Ödedikleri payların toplamı alacak miktarını geçmedikçe masaların birbirlerine rücu hakları yoktur.

Müşterek borçlu tarafından borcun kısmen ödenmesi
MADDE 315- (1) Müflisle birlikte müşterek borçlu olandan alacağının bir kısmını alan alacaklı, müşterek borçlunun müflise rücu hakkı olup olmadığına bakılmaksızın alacağının tamamını iflas masasına kaydettirebilir.
(2) Müşterek borçludan alacağının bir kısmını tahsil etmiş olan alacaklı iflas masasına alacağını kaydettirmezse, kısmen ödeme yapan müşterek borçlu da alacağın tamamını masaya kaydettirebilir.
(3) Alacaklı, masa tarafından yapılan paylaştırmada, alacağının tamamına düşen paydan birinci fıkraya göre yapılan ödemeden sonra kalan kısmı karşılayacak miktarı alır.
(4) Müşterek borçlu, üçüncü fıkraya göre alacaklıya yapılan ödemeden sonra kalan paradan rücu hakkı olduğu miktara düşen payı alır.
(5) Dördüncü fıkraya göre müşterek borçluya yapılan ödemeden sonra kalan para masaya ait olur.

Kollektif şirketin ve sınırsız sorumlu ortakların iflası
MADDE 316- (1) Bir kollektif şirket ile ortaklardan birinin iflas tasfiyesi aynı zamana rastlarsa, şirketin alacaklıları bütün alacaklarını ortağın iflas masasına da kaydettirebilirler. Bu durumda ancak şirketin iflas masasından alınamayan miktar, müflis ortağın masasından talep edilebilir. Bu miktarın birden fazla ortak tarafından ödenmesi hâlinde 314 ve 315 inci maddeler uygulanır.
(2) Şirket iflas etmeksizin ortaklarından biri iflas ederse, şirketin alacaklıları alacaklarının tamamını ortağın iflas masasına kaydettirebilirler. Müflis ortağın masası, ödediği para oranında 313 üncü maddede öngörüldüğü gibi şirket alacaklılarının yerine geçer.
(3) Komandite ortakların iflası hâlinde birinci ve ikinci fıkra hükümleri kıyasen uygulanır.

Adi ve rehinli alacakların sırası
MADDE 317- (1) Rehinli alacakların satış tutarı üzerinde rüçhan hakkı vardır. Rehinli malın satış bedelinden önce rehnin muhafazası ve paraya çevrilmesi giderleri karşılanır. Gümrük ve emlak vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi gibi eşya ve taşınmazın aynından doğan kamu alacakları, rehinli alacaklardan sonra ödenir.
(2) Bir alacak birden fazla rehinle temin edilmişse, satış bedeli alacağın tutarına oranlanarak borcun ödenmesine tahsis edilir. Ancak aynı mallar üzerinde sonraki derecelerde başka alacaklar da varsa, rehin derecesi hakkındaki esaslara uyulmak kaydıyla, diğer derecelerdeki alacaklıların en yüksek tutarla tatmini imkânı da göz önünde bulundurularak ödeme yapılır.
(3) Rehinli alacakların kendi aralarındaki sırası ile alacak ve rehnin konusu bakımından kapsamı, Türk Medeni Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümlerine göre belirlenir.

(4) Teminatlı olup da rehinle karşılanmamış olan veya teminatsız bulunan alacaklar, masa mallarının satış tutarından, 365 inci madde hükmü saklı kalmak üzere aşağıdaki sıra ile ödenmek üzere kaydolunur:
a) Birinci sıra:
1) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,
2) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya benzeri yardım teşkilatı kurulması ya da bunların yaşatılması amacıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere yahut derneklere olan borçları,
3) İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.
b) İkinci sıra:
Vesayet veya velâyetin devam ettiği süre yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde iflas açılırsa, vesayet veya velâyet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları,
c) Üçüncü sıra:
Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.
ç) Dördüncü sıra:
İmtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar.
(5) Birinci ve ikinci sıra bakımından yapılacak hesaplamada aşağıda belirtilen süreler dikkate alınmaz:
a) Konkordato mühletinde geçen süre.
b) Alacak hakkında açılan bir davanın veya takibin devam ettiği süre.
c) Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde, ölüm tarihinden tasfiye kararı verilmesine kadar geçen süre.

Sıralar arasındaki ilişki
MADDE 318- (1) Her sıranın alacaklıları, kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahiptirler.
(2) Önceki sırada bulunan alacaklılar alacaklarını tamamen almadıkça, sonra gelen sıradakilere ödeme yapılmaz.
(3) İflastan sonra işleyen faiz alacaklarının ödenmesinde 317 nci maddedeki sıra gözetilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
İflasın Tasfiyesi

BİRİNCİ AYRIM
Masanın Oluşturulması

Defter tutma
MADDE 319- (1) İflas dairesi, iflasın açıldığının 283 üncü madde uyarınca kendisine bildirilmesi üzerine derhâl müflisin mallarının defterini tutmaya başlar ve bu malların muhafazası için gerekli tedbirleri alır. Başka bir yerde bulunan mallar hakkında bu işlem, o yerdeki iflas dairesi aracılığıyla yapılır.
(2) İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren en geç iki ay içinde, tasfiyenin olağan veya basit şekilde yapılmasına ya da tasfiyenin tatiline karar verir.

Müflisin görevleri
MADDE 320- (1) Müflis defter tutulurken hazır bulunmak, malları hakkında iflas dairesine bilgi vermek, mallarını iflas dairesine göstermek ve iflas dairesinin emrine hazır bulundurmakla yükümlüdür.

(2) Müflisi hazır bulundurmak mümkün olmazsa bu yükümlülük onunla bir arada yaşayan, ayırt etme gücüne sahip ergin kişiler tarafından yerine getirilir.
(3) Birinci ve ikinci fıkradaki hükümlere göre yükümlü olanlar, iflas dairesinin talebiyle kilitli yerleri ve depoları açmak zorundadırlar. İflas dairesi bu hususta gerektiğinde kolluk gücüne başvurabilir.
(4) Müflisin malvarlığını elinde bulunduran üçüncü kişiler de bu malvarlığı hakkında bilgi verme ve malvarlığını iflas masasına teslim etme yükümlülüğü altındadırlar.
(5) Bu maddedeki yükümlülüklerin tüzel kişilere ait olması hâlinde yükümlülük, durumun gereklerine göre tüzel kişinin yöneticileri veya temsilcileri ya da tasfiye memurları tarafından yerine getirilir.
(6) İflas dairesi, bu yükümlülüklere uyulmaması hâlinde 517 nci madde gereğince disiplin hapsiyle cezalandırılacakları hususunda ilgililere ihtarda bulunur.

Koruma tedbirleri
MADDE 321- (1) İflas dairesi müflisin mağazalarını, eşya depolarını, fabrikalarını, imalathanelerini ve üretime yönelik diğer yerlerini, perakende satış dükkânlarını, elektronik ticaret yaptığı ve kendisine ait olan her türlü ortam ve benzeri yerlerini, iflas masası hakkında faydalı olacağı anlaşılırsa ilk alacaklılar toplantısına kadar kontrolü altında idare eder; aksi takdirde bu yerleri kapatıp mühürler.
(2) İflas dairesi paraları, kıymetli evrakı, elektronik olanlar da dahil ticari defterler ve diğer önemli kayıt ile belgeleri muhafaza altına alır. Diğer tüm mallar iflas dairesi tarafından defter tutuluncaya kadar mühürlenir; iflas dairesi lüzum görürse bu mallar üzerindeki mührü defter tutulduktan sonra da devam ettirebilir.
(3) İflas dairesi, müflise ait olup müflisin kullandığı yerler dışında bulunan malları da muhafaza altına alır. Şu kadar ki, üçüncü kişinin elinde bulunan ve üçüncü kişinin mülkiyetinde olduğu iddia edilen mallar muhafaza altına alınmaz.

Haczedilemeyen eşya hakkında
MADDE 322- (1) İflas dairesi, varsa haczedilemeyen malları deftere kaydetmekle beraber müflisin elinde bırakır.

Üçüncü kişilere ait mallar
MADDE 323- (1) Üçüncü kişilerin mülkü olarak gösterilen veya bunlar tarafından üzerinde mülkiyet iddia olunan mallar, bu iddialar belirtilerek deftere kaydolunur.

Taşınmazlar üzerinde üçüncü kişilerin hakları
MADDE 324- (1) Müflisin taşınmazları üzerinde bulunan ve tapu sicilinden anlaşılan üçüncü kişilere ait haklar resen deftere kaydedilir.

Kıymet takdiri
MADDE 325- (1) Deftere geçirilen her malın kıymeti takdir olunur.
(2) Sicile kayıtlı malların kıymet takdirinin bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur.

Müflisin defter hakkındaki beyanı
MADDE 326- (1) İflas dairesi, tam ve doğru olduğu hakkında beyanda bulunması için tutulan defteri müflise gösterir.
(2) Müflisin beyanı deftere yazılır ve kendisine imza ettirilir.

Müflisin yükümlülüğü
MADDE 327- (1) Kendisine ayrıca izin verilmeyen müflis, tasfiye süresince iflas idaresinin emri altında bulunmakla yükümlüdür ve gerektiğinde kolluk gücüyle getirtilir. İflas idaresi, müflisi, yükümlülüklerine uymaması hâlinde 517 nci madde gereğince disiplin hapsiyle cezalandırılacağı hususunda ikaz eder.
(2) İflas idaresi müflise, özellikle kendi emri altında tuttuğu süre içinde geçimini sağlayacak uygun miktarda yardımda bulunabilir.
(3) İflas idaresi, borçlu veya ailesinin iflas masasına giren konutta ne kadar süreyle ve hangi şartlarla kalmaya devam edeceklerini belirler. Bu Kanunun 161 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi hükmü saklıdır.

Tasfiyenin tatili
MADDE 328- (1) Masaya ait hiç bir mal bulunmazsa veya bulunan malların değerinin basit tasfiye giderlerini karşılamayacak miktarda olduğu anlaşılırsa, iflas dairesi tasfiyenin tatiline karar verir ve bunu ilan eder. Bu ilanda, alacaklılar tarafından iki hafta içinde gideri peşin verilerek iflas tasfiye işlemlerine basit veya olağan tasfiye şeklinde devam edilmesi istenmediği takdirde iflasın kapatılacağı yazılır.
(2) İflas dairesi, ilanda belirtilen sürede hiçbir alacaklının tasfiye giderlerini peşin yatırmaması hâlinde iflas mahkemesinden iflasın kapanmasını talep eder. Mahkeme, tasfiyenin tatiline ilişkin işlemlerin usulüne uygun şekilde yapıldığını belirledikten sonra kapanma kararı verir ve bu kararı ilan eder. İlgililer ilandan itibaren iki hafta içinde kapanma kararına karşı istinaf yoluna başvurabilirler. Bölge adliye mahkemesinin verdiği karar kesindir.
(3) Tasfiyenin tatili sebebiyle iflasın kapanması üzerine, iflasın açılmasından önce başlatılmış icra takiplerine ve hukuk davalarına kaldıkları yerden devam edilir. İflasın açılmasıyla tasfiyenin tatili arasında geçen dönem, bu Kanundaki sürelerin hesabında dikkate alınmaz.

İKİNCİ AYRIM
Tasfiye Türleri ve Alacaklıları Davet

Basit tasfiye
MADDE 329- (1) İflas dairesince defteri tutulan malların değerinin olağan tasfiye giderlerini karşılamayacağı anlaşılıyorsa, basit tasfiye usulü uygulanır.
(2) Basit tasfiyeye karar verilmesi hâlinde iflas dairesi, alacaklıları bir aylık süre içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeye ilanla davet eder. Bu süre içinde alacaklılardan biri, giderlerini peşin vermek suretiyle tasfiyenin olağan tasfiye şeklinde yapılmasını isteyebilir.
(3) Basit tasfiyede iflas dairesi, özellikle, alacaklıların menfaatlerine uygun olacak şekilde malları paraya çevirir, alacakları inceler, sıra cetveli ile pay cetvelini hazırlar ve ilan eder, alacaklılara isabet eden bedelleri dağıtır ve alacağını tamamen alamayan iflas alacaklılarına aciz belgelerini düzenleyip verir.
(4) Basit tasfiye bitince iflas dairesi, iflas mahkemesine bir son rapor verir ve iflasın kapanmasına karar verilmesini ister. İflas mahkemesinin iflasın kapanmasına ilişkin kararı iflas dairesince ilan olunur.
(5) Olağan tasfiyeye ilişkin hükümler, bu maddede belirtilen hükümlerle çelişmediği, basit tasfiye usulünün çabukluğuna zarar vermediği ve niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit tasfiye usulünde de kıyasen uygulanır.

Olağan tasfiye
MADDE 330- (1) Tasfiye olağan şekilde yapılacaksa iflas dairesi, maddeye göre vereceği kararı derhâl 319 uncu 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder. Bu maddedeki sürelerin hesabında son ilan tarihi esas alınır.
(2) İlanda aşağıdaki hususlar yer alır:

a) Müflisin kimliği, yerleşim yeri ve iflasın açıldığı tarih.
b) Alacaklılara ve istihkak iddiasında bulunanlara, alacak taleplerini ve istihkak iddialarını ilandan itibaren bir ay içinde kaydettirmeleri ve bunlara ilişkin delillerini sunmaları.
c) Müflise borçlu olanların aynı süre içinde borçlarını bildirmeleri, aksi takdirde 516 ncı madde gereğince tazyik hapsiyle cezalandırılacakları.
ç) Müflisin mallarını her ne sıfatla olursa olsun ellerinde bulunduranların o mallar üzerindeki hakları saklı kalmak şartıyla bunları aynı süre içinde iflas dairesi emrine teslim etmeleri veya teslim etmeye hazır bulunduklarını bildirmeleri; geçerli mazereti bulunmaksızın bildirmedikleri takdirde 516 ncı madde gereğince tazyik hapsiyle cezalandırılacakları ve rüçhan haklarından mahrum kalacakları.
d) Alacak bildirimi için öngörülen sürenin sona erdiği tarihten itibaren en geç bir hafta içinde ilanda belirtilen yer ve tarihte birinci alacaklılar toplantısının yapılacağı, alacaklıların bu toplantıya gelmeleri ve borçtan müflisle birlikte sorumlu olan kimselerin de toplantıya katılabilecekleri.
e) Bu madde uyarınca bildirimde bulunacak olan kişi yurt dışında ise, yurt içinde geçerli bir tebligat adresi göstermediği takdirde iflas dairesinin bulunduğu yerin bu kişi bakımından geçerli tebligat adresi olarak kabul edileceği.
(3) Yurt dışında olan alacaklılar için ikinci fıkranın (b) bendinde öngörülen süre uzatılabilir.
(4) İlanın bir sureti, adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir. Ancak ilana bağlanan sonuçlar bu durumda uygulanmaz.
(5) Geç kalan müracaatlar hakkındaki 351 inci madde hükmü saklıdır.

Olağan tasfiyenin tamamlanması
MADDE 331- (1) Olağan tasfiye, iflas kararının kesinleşmesinden itibaren altı ay içinde tamamlanır.
(2) Altı aylık bu süre içinde tasfiye tamamlanmadığı takdirde, sürenin bitiminden itibaren en geç bir ay içinde iflas idaresinin daveti üzerine alacaklılar toplanıp, alacak çoğunluğuyla basit tasfiye usulünün uygulanmasına veya tasfiyenin olağan tasfiye şeklinde devam etmesine karar verebilirler. Toplantının yapılamaması veya yapılıp da gerekli alacak çoğunluğunun sağlanamaması hâlinde, iflas idaresi veya iflas dairesi, derhâl iflas mahkemesine başvurarak sürenin uzatılmasına karar verilmesini ister.
(3) İflas mahkemesi, sürenin uzatılmasına veya basit tasfiye usulünün uygulanmasına kesin olarak karar verir.

Reddedilen miraslarda alacaklıları davet
MADDE 332- (1) Reddedilen bir mirasın tasfiyesinde miras hükümleri uyarınca alacaklılar daha önce davet edilmişse, 330 uncu maddeye göre yapılacak bildirimin süresi iki haftadır.
(2) Alacaklarını daha önce kaydettirenlerin yeniden bildirimde bulunmalarına gerek yoktur.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Masanın İdaresi

BİRİNCİ ALT AYRIM
Birinci Alacaklılar Toplantısı

Birinci alacaklılar toplantısı ve iflas bürosu
MADDE 333- (1) Birinci alacaklılar toplantısı, ilanda belirtilen yerde ve tarihte iflas müdürü veya yardımcılarından birinin başkanlığında gerçekleştirilir.
(2) İflas müdürü, alacaklı oldukları öncelikle ellerinde noter veya ipotek senedi gibi resmî senetle sabit olan iki alacaklı ile birlikte bir büro oluşturur.

(3) Toplantıda bulunan alacaklıların, bilinen alacaklar tutarının en az dörtte birine sahip olmaları hâlinde toplantı yeter sayısı gerçekleşir. Toplantıda hazır bulunan alacaklılar beş kişiden az ise bunların, alacak tutarının yarısına sahip olması şarttır.
(4) Kararlar, toplantıya katılan alacaklıların alacak tutarının çoğunluğuyla alınır.
(5) Birinci alacaklılar toplantısına katılmak isteyenlerin alacaklı olup olmadıklarına, ne kadar alacaklı olduklarına ve toplantıya alacaklı temsilcisi olarak gelen kişilerin temsil yetkisinin bulunup bulunmadığına basit bir inceleme sonucunda iflas bürosu karar verir. Büro, oyların geçerliliğine ve sayımına ilişkin uyuşmazlıklar hakkında da karar verir.
(6) Büronun işlemlerine karşı ilgililer toplantı tarihinden itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesi nezdinde şikâyette bulunabilirler; karar çoğunluğunu değiştirmeyecek şikâyet reddedilir. İflas mahkemesinin şikâyet üzerine verdiği kararlar kesindir.

Toplantı veya karar yeter sayısının oluşmaması
MADDE 334- (1) Birinci alacaklılar toplantısında toplantı veya karar yeter sayısı oluşmazsa, durum bir tutanakla tespit edilir.
(2) Bu hâlde iflas dairesi, hazır bulunan alacaklılara masanın durumu hakkında bilgi verir, ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas masasını idare eder ve tasfiyeye devam eder.

Birinci alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı şikâyet
MADDE 335- (1) Birinci alacaklılar toplantısının kararlarına karşı iflas müdürü, müflis ve her alacaklı, toplantıdan itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesine şikâyette bulunabilir.
(2) İflas mahkemesi gerektiğinde iflas dairesinin görüşünü alır; şikâyet edeni ve dinlenmelerini isteyen alacaklıları dinler ve kararını şikâyet tarihinden itibaren en geç iki hafta içinde kesin olarak verir.

İKİNCİ ALT AYRIM
İflas İdaresi

İflas idaresinin oluşumu
MADDE 336- (1) Birinci alacaklılar toplantısında yeter sayı sağlandığında iflas dairesi müdürü, tutulan defterin ve masanın durumu hakkında alacaklılara bilgi verdikten sonra birinci alacaklılar toplantısı, iflasın tasfiyesinin iflas dairesine veya bir ya da üç kişiden oluşacak bir iflas idaresine bırakılması konusunda karar verir.
(2) Alacaklılar, iflas idaresine, 337 nci maddedeki listede yer alan kişiler arasından aday gösterirler.
(3) İflas idaresinin bir iflas idare memurundan oluşmasına karar verilmesi hâlinde, alacaklılar toplantısı iki aday seçer. Bu iki adaydan biri, alacak tutarı; diğeri, alacaklı sayısı çoğunluğu esasına göre ayrı ayrı belirlenir. Oylamalarda en fazla oyu alan iki aday, iflas mahkemesine bildirilir. İflas mahkemesi, bu iki adaydan birini iflas idare memuru olarak belirler.
(4) İflas idaresinin üç kişiden oluşmasına karar verilmesi hâlinde, alacaklılar toplantısı altı aday seçer. Bu altı adaydan dördü, alacak tutarı; ikisi, alacaklı sayısı çoğunluğu esasına göre ayrı ayrı belirlenir. Oylamalarda en fazla oyu alan altı aday, iflas mahkemesine bildirilir. İflas mahkemesi, iki kişiyi alacak çoğunluğuna sahip olanların gösterdiği adaylar arasından, bir kişiyi ise alacaklı çoğunluğuna sahip olanların gösterdiği adaylar arasından iflas idare memuru olarak belirler.

İflas idare memurları listesi
MADDE 337- (1) İflas idare memurları, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflas idare memurları listesinden seçilir. İflas idaresinin üç kişiden oluşması hâlinde, memurlardan birinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir, birinin ise hukukçu olması zorunludur. İflas idaresinin bir kişiden ibaret olması hâlinde, bu kişinin hukukçu olması gerekir.

(2) Listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması şarttır.
(3) Listede görevlendirilecek memurun bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılır ve bu durum bölge kuruluna bildirilir.
(4) Bir iflas idare memuru, eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada görev alamaz. Şu kadar ki, aynı hükümle birden fazla borçlunun iflasına karar verilmişse, dosya sayısının hesaplanmasında bu dosya bir dosya olarak kabul edilir.
(5) İflas idare memurlarının nitelikleri, yükümlülükleri, denetimi, sorumlulukları, listeden çıkarılmaları, uyacakları temel ilkeler, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile iflas idare memurluğuna ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Temel ilkeler ile yükümlülükler, bu Kanunda yer alan iflas idare memurlarının görev ve yetkilerine ilişkin hükümler dikkate alınmak suretiyle belirlenir.

Bilirkişilik bölge kurulu denetimi ve diğer hususlar
MADDE 338- (1) İflas idare memurları, görevlerinin mevzuata uygunluğu bakımından bilirkişilik bölge kurulu tarafından resen veya başvuru üzerine denetlenir.
(2) Bilirkişilik bölge kurulu, aşağıdaki hâllerden birini tespit ederse ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle listeden çıkarma veya tamamen listeden çıkarma yaptırımı uygular ve kesinleşen bu yaptırımı gereği yapılmak üzere iflas idare memurunun görev yaptığı diğer dosyalara bildirir:
a) İflas idare memurluğu görevinin gereklerine aykırı işlem ve davranışlarda bulunulması.
b) İflas idare memurluğuyla ilgili yükümlülükler ve temel ilkelerle bağdaşmayan tutum ve davranışlar göstererek faaliyette bulunulması.
c) İflas idare memurluğu görevinin gerektirdiği güven duygusunu sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunulması.
ç) Geçerli bir mazeret olmaksızın iflas idare memurluğu görevinin ifasından kaçınılması.
(3) Bilirkişilik bölge kurulu, iflas idare memurları listesi dışından görevlendirilenlerin ikinci fıkrada belirtilen hâllerini tespit ederse, ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle veya sürekli olarak iflas idare memurluğu yapmaktan yasaklama yaptırımlarından birini uygular; kesinleşen yaptırımı, gereği yapılmak üzere iflas idare memurunun görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirir.
(4) Denetim, inceleme ve yaptırımların uygulanma usulü ile bunlara ilişkin diğer hususlar hakkında Bilirkişilik Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.
(5) İflas idare memurlarının denetimi, listeden çıkarılması ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

İflas idaresinin görev ve yetkileri
MADDE 339- (1) Tasfiye, iflas dairesi tarafından 336 ncı maddeye göre oluşturulan iflas idaresine devrolunur.
(2) İflas idaresi, masanın menfaatlerini gözetmekle yükümlü olup masaya ait malların idaresi, muhafazası ve paraya çevrilmesiyle ilgili bütün işlemleri yapar; iflas masasını ilgilendiren dava ve takiplerde takip yetkisine sahiptir.
(3) İflas idaresi, ikiyüzbin Türk lirasına kadar olan alacaklarda doğrudan doğruya, daha fazla alacaklarda ise ikinci alacaklılar toplantısının vereceği yetkiyle feragat, kabul ve sulh olabilir veya tahkim yapabilir yahut arabuluculuğa başvurabilir.
(4) 3 üncü, 9, 10, 11, 14, 15 ve 21 ve 22 nci maddelerin icra ve iflas dairelerine ait hükümleri kıyasen iflas idaresi hakkında da uygulanır.
(5) İflas idaresi, iflas masasına kabul edilen alacaklılara, talepleri hâlinde iflas tasfiyesinin bulunduğu aşama ile sonraki işlemlerin planı ve takvimi hakkında bilgi vermekle yükümlüdür.

(6) İflas idareleri tarafından yapılacak tebligatlar, Tebligat Kanunu hükümlerine göre gerçekleştirilir. İflas idareleri, yapacakları tebligat ve bildirimler için gönderici elektronik tebligat adresi ve gerektiğinde kayıtlı elektronik posta adresi alır.

İflas idaresinin çalışma usulü ve ücreti

MADDE 340- (1) Üç kişiden oluşan iflas idaresinin toplantıları, ivedi hâller dışında, iflas idare memurlarının veya herhangi bir alacaklının gündem belirlemek suretiyle yapacağı talep üzerine, iflas dairesi müdürü tarafından toplantı gününden en az bir hafta önce gönderilecek çağrı üzerine yapılır.

(2) Üç kişiden oluşan iflas idaresi, kararlarını çoğunlukla alır. Toplantıya iflas idare memurlarından sadece birinin veya ikisinin gelmesi hâlinde ise toplantıya iflas dairesi müdürü veya yetkili kıldığı memur katılır. Karar alınamadığı takdirde iflas dairesi müdürünün veya memurunun oyu doğrultusunda işlem yapılır.

(3) İflas masasına alacaklı olarak başvuran alacaklılar, tebligata elverişli adres göstermek ve Adalet Bakanlığınca çıkarılacak tarifede gösterilecek yazı ve tebliğ giderleri için avans vermek suretiyle, iflas idaresince alınacak kararların kendilerine tebliğini isteyebilirler. Bu işlemi yaptıran alacaklılar yönünden başvuru süreleri, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar.

(4) İflas idare memurlarına, iflas idaresinin oluşumuna karar veren iflas mahkemesince uygun görülecek aylık ücret ödenir. Ayrıca, tasfiyenin sonunda iflas idare memurlarına Adalet Bakanlığınca her yıl belirlenen tarife üzerinden de bir ödeme yapılır.

İflas idaresinin denetimi

MADDE 341- (1) İflas dairesi, iflas idaresini gözetim ve denetimi altında bulundurur ve özellikle aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Alacaklılar toplantısının kararlarına, alacaklıların menfaatine uygun görmediği bütün işlemlere ve iflas idaresince kabul edilen alacaklar ile istihkak iddialarının kabulüne dair olan kararlardan kanuna ve hadiseye uygun görmediklerine karşı bir hafta içinde iflas mahkemesine şikâyette bulunmak.

b) İflas idare memurlarının ücretleriyle giderleri de dahil olmak üzere hazırlanan hesap pusulalarını iflas mahkemesinin onayına sunmak.

(2) İflas idaresinin tasfiyenin yürütülmesiyle ilgili kararları almayarak tasfiyenin süratli bir şekilde ilerlemesini sağlamadığı hâllerde, iflas dairesi müdürü durumu bir raporla iflas mahkemesine bildirir. İflas mahkemesi, bu durumda tasfiyenin ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas dairesi müdürünce yürütülmesine karar verebilir.

(3) İflas mahkemesi de iflas idaresi üzerinde gözetim ve denetim yetkisine sahip olup, gerektiğinde iflas idare memurlarının görevine son verebilir. İflas mahkemesi, görevine son verilenin veya istifa edenin yerine, önceki adaylar arasından 336 ncı maddedeki esaslar uyarınca yenisini belirler.

İflas idare memurlarının hukuki ve cezai sorumluluğu

MADDE 342- (1) İflas idare memurları kasıt veya ağır kusurlarından ileri gelen zarardan sorumludurlar. Bu davalara iflas mahkemelerinde bakılır.

(2) İflas idare memurları 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında kamu görevlisi sayılırlar.

ÜÇÜNCÜ ALT AYRIM
Acele Hâllerde Birinci Alacaklılar Toplantısı ve İflas İdaresi Tarafından Alınabilecek Kararlar

Acele hâllerde birinci alacaklılar toplantısında alınabilecek kararlar
MADDE 343- (1) Birinci alacaklılar toplantısı özellikle müflisin ticaret veya üretiminin devamı; atölyelerinin, mağazalarının, perakende satış yerlerinin açılması; derdest davalar ve pazarlık suretiyle satışlar hususunda acele hâllerde karar alabilir.
(2) Müflis konkordato teklif ederse, alacaklılar toplantısında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılanlar dışındaki diğer paraya çevirmelerin durdurulmasına karar verilebilir.

Masa alacaklarının tahsili ve acele hâllerde satış
MADDE 344- (1) İflas idaresi, masanın vadesi gelmiş ve üzerinde uyuşmazlık bulunmayan alacaklarını tahsil eder ve gerektiğinde bu alacaklar için takip yapar veya acele hâllerde dava açar.
(2) Acele hâllerde müflisin konusu paradan başka bir şey olan alacakları hakkında da iflas idaresi yukarıdaki hükme göre hareket edebilir.
(3) Kıymeti düşecek yahut muhafazası masraflı olacak şeyler geciktirilmeksizin satılır. Borsa veya piyasada fiyatı bulunan hisse senetleri veya eşya derhâl paraya çevrilebilir. Diğer mallar ancak ikinci alacaklılar toplantısından sonra satılır.
(4) 321 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca masa hakkında faydalı olmayacağı anlaşıldığı için kapatılıp mühürlenen yerlerin, ilk alacaklılar toplantısında uygun bulunması ve en uygun yöntemin de belirlenmesi kaydıyla iflas idaresince derhâl satışı yapılır.
(5) Üzerinde rehin hakkı bulunan mallar 295 inci madde hükmüne tabidir.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Alacakların Araştırılması ve Sıraların Tayini

İddia edilen alacakların incelenmesi
MADDE 345- (1) İflas idaresi, alacak ve istihkak iddialarının bildirilmesi için belirlenen süre bittikten sonra iddiaları araştırır ve inceler. Müflisi bulundurmak mümkünse, her iddia hakkında beyanını alır ve bu beyanla bağlı olmaksızın, kendi araştırmalarına göre ve gerekçesini de göstererek, kabul veya ret kararı verir.

Tapu sicilinde yazılı haklar
MADDE 346- (1) Müflisin taşınmazları üzerinde tapu sicilinden anlaşılan üçüncü kişilere ait haklar, kayıt için başvuruda bulunulmamış olsa bile, varsa işleyen faiziyle ve diğer ferîleriyle birlikte masaya kabul olunur.

Sıra cetvelinin hazırlanma süresi ve şekli
MADDE 347- (1) Alacakların kaydı için belirlenen başvuru süresi geçtikten sonra ve iflas idaresinin seçilmesinden itibaren en geç iki ay içinde, iflas idaresi tarafından 317 nci ve 318 inci maddelerde yazılı hükümlere göre alacaklıların sırasını gösteren bir cetvel yapılır ve iflas dairesine bırakılır. Zorunlu hâllerde, iflas idaresinin iki ayın sona ermesinden önce iflas mahkemesine başvurması hâlinde iflas mahkemesi, bir defaya mahsus olmak üzere bu süreyi en çok iki ay daha uzatabilir.
(2) Süresi içinde sıra cetvelinin verilmemesi hâlinde iflas dairesinin durumu iflas mahkemesine bildirmesi üzerine iflas idaresi üyelerinin görevine son verilir ve o zamana kadarki hizmetleri için kendilerine bir ücret tahakkuk ettirilmez. Mahkeme, ayrıca bu üyelerin bir yıldan az olmamak ve karardan sonra üç yılı geçmemek kaydıyla herhangi bir

iflas idaresinde yeni görev almalarını yasaklayabilir,; kesin olan bu karar bilirkişilik bölge kuruluna bildirilir.

İpotekli alacaklar
MADDE 348- (1) İflas idaresi, anapara ipoteği ile teminat altına alınan bir alacak bakımından; üst sınır ipoteğinde ise ipotek limitinin tapuda yazan miktarı yönünden ret kararı veremez. İflas idaresi bu hususta yapacağı incelemenin sonucunu ikinci alacaklılar toplantısına bildirir.
(2) İpoteğin iptali veya miktarının indirilmesine ilişkin iddiayı takip hakkı, ikinci alacaklılar toplantısına aittir. Bu hâlde 362 nci madde hükmü saklıdır.

Sıra cetvelinin ilanı
MADDE 349- (1) İflas dairesi, 347 nci madde uyarınca sıra cetvelinin iflas idaresi tarafından kendisine bırakıldığını, ilgililerin incelemesine ve suret almasına açık tutulduğunu 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan eder.

Sıra cetveline itiraz davası ve şikâyet
MADDE 350- (1) Sıra cetveline itiraz edenler, sıra cetvelinin ilanına ilişkin 349 uncu maddeye göre yapılan ilandan itibaren iki hafta içinde iflasa karar verilen yerdeki iflas mahkemesinde dava açmak zorundadırlar. İflas idaresi kararlarının tebliğine ilişkin 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır. Bu davaya bakan mahkeme, davacının talebi hâlinde ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılmayacağı ve hangi miktar üzerinden katılacağı konusunda 395 inci maddenin çekişmeli alacaklar hakkındaki beşinci fıkrası çerçevesinde iki hafta içinde karar verir.
(2) Alacağı tamamen veya kısmen reddedilen ya da talep ettiği sıraya alınmayan ve bu durumun haksız olduğunu iddia eden alacaklı, davayı iflas masasına karşı açar.
(3) İflas masasına kabul edilen başka bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya itiraz eden alacaklı, davasını alacağına veya sırasına itiraz ettiği alacaklıya karşı açar.
(4) Bir alacağın terkini hakkında açılan davanın kabulü hâlinde, bu alacağa tahsis edilen hisse, yargılama giderleri de dâhil olmak üzere, sıraya bakılmaksızın davayı açan alacaklının alacağını tamamen karşılayıncaya kadar davacı alacaklıya verilir ve artanı da diğer alacaklılara sıra cetveline göre dağıtılır.
(5) Bir alacaklı, kendi alacağının miktarına veya sırasına ya da başka bir alacaklının alacağının esasına veya sırasına itiraz ettiği takdirde, bu dava iflas mahkemesinde basit yargılama usulüyle görülür.
(6) Alacaklının muhalefeti yalnız sıra cetvelinin düzenlenmesindeki usulsüzlüklere ilişkin ise, bu muhalefet şikâyet yoluyla iflas mahkemesinde ileri sürülür.

Geç kalan başvurular
MADDE 351- (1) Alacakların iflas masasına kaydedilmesine ilişkin 330 uncu maddede belirlenen süreden sonra da iflasın kapanmasına kadar, masaya alacak yazdırılabilir. Geç yapılan başvuru sebebiyle doğacak giderler alacaklıdan peşinen alınır.
(2) Geç başvuran alacaklı önceden yapılmış paylaştırmaya katılamaz.
(3) İflas idaresi alacağı kabul ederse, sıra cetvelini düzeltir ve sıra cetvelinin ilanına ilişkin 349 uncu madde uyarınca ilan eder.
(4) Sıra cetveline şikâyet ve itiraza ilişkin hükümler burada da uygulanır.

BEŞİNCİ AYRIM
Masanın Tasfiyesi

BİRİNCİ ALT AYRIM
İkinci Alacaklılar Toplantısı

İkinci alacaklılar toplantısına davet
MADDE 352- (1) İflas idaresi, alacakları tespit ettikten sonra, sıra cetvelinin hazırlanmasına ilişkin 347 nci maddedeki sürenin bitiminde, alacakları tamamen veya kısmen idarece kabul edilen alacaklılar ile sıra cetveline kayıt için itiraz davası açmış alacaklılardan 350 nci maddeye göre katılmalarına karar verilmiş olanları ikinci alacaklılar toplantısına ilanla davet eder.
(2) İlan, toplantıdan en az bir ay önce yapılır ve ilanın birer örneği, iflas idaresinin kararlarının bildirilmesine ilişkin 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına göre gider yatıran alacaklılara tebliğ edilir.
(3) İflasın açılmasından önce müflise karşı dava açan alacaklının ikinci alacaklar toplantısına katılıp katılmayacağı; katılacaksa ne miktarda alacak için katılacağı, talep üzerine mahkemesince karara bağlanır. Bu durumda toplantıya katılan alacaklı kendi alacağına ilişkin oylamada oy kullanamaz. Daha önce konkordato talebinde bulunulmuş ve bu talep iflasla sonuçlanmışsa, konkordato yargılamasında 395 inci maddenin beşinci fıkrası hükmü uyarınca verilmiş olan karar saklıdır.
(4) Müflisin konkordato teklifi varsa, ilanda bu husus ve ayrıca konkordato teklifinin müzakere edileceği hususu belirtilir.
(5) Toplantıya iflas müdürü veya yardımcılarından biri başkanlık eder. Toplantı ve karar yeter sayısı bakımından birinci alacaklılar toplantısına ilişkin 333 üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları burada da uygulanır.

İkinci alacaklılar toplantısının yetkisi
MADDE 353- (1) İflas idaresinin tasfiyenin yürütülmesi ve alacaklarla borçların durumu hakkında toplantıya katılan alacaklılara ayrıntılı bir rapor vermesiyle toplantı başlar.
(2) Alacaklılar toplantısı, iflas idaresinin görevine devam etmesi ve tasfiyenin icrası dâhil, masanın menfaatine gördüğü her konuda gereken kararları verir.
(3) Alacaklılar toplantısı, iki kişiyi alacak çoğunluğunun; bir kişiyi alacaklılar çoğunluğunun gösterdiği adaylar arasından ve 337 nci maddeye uygun şekilde seçerek iflas idaresini tamamen veya kısmen değiştirebilir.
(4) İkinci alacaklılar toplantısının kararlarına karşı iflas müdürü, iflas idaresi, müflis ve her alacaklı, toplantıdan itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesine şikâyette bulunabilir. İflas mahkemesi, gerektiğinde şikâyetin konusuna göre iflas dairesinin veya iflas idaresinin görüşünü aldıktan ve şikâyet eden ile dinlenilmelerini isteyen alacaklıları da dinledikten sonra bir hafta içinde kararını verir.

Toplantı ve karar yeter sayısının oluşmaması
MADDE 354- (1) Yeter sayının sağlanamaması nedeniyle toplantı yapılamaz veya karar alınamazsa, toplantıda hazır bulunan alacaklılara masanın durumu hakkında bilgi verilerek bir tutanak düzenlenir. Bu hâlde iflas idaresi tasfiye görevine devam eder.

Sonraki alacaklılar **toplantıları**
MADDE 355- (1) İkinci alacaklılar toplantısı yapılamamış olsa dahi, alacak tutarının dörtte birini temsil eden alacaklılar talep eder veya iflas idaresi gerekli görürse, yeni alacaklılar toplantıları da yapılabilir. Bu hâlde iflas idaresi, toplantı gündemini belirleyerek alacaklıları toplantıya davet eder.

(2) Sonraki alacaklılar toplantıları hakkında, ikinci alacaklılar toplantısına ilişkin hükümler uygulanır.

Sirküler yoluyla karar alınması
MADDE 356- (1) Acele hâllerde veya alacaklılar toplantısında karar alınamadığında, iflas idaresi kararın sirküler yoluyla alınmasına karar verebilir. Gündem, alacaklılara tebliğ edilir.
(2) İflas idaresi tarafından alacaklılara gönderilecek gündem metninde belirlenen süre içinde görüş bildirilmemesi hâlinde ilgili gündem maddesinin kabul edilmiş sayılacağı açıkça ihtar edilir.
(3) Alacaklılar, oylarını iflas idaresince belirlenen süre içinde, imzası noterlikçe onaylı bir belgeyle iflas idaresine veya iflas idaresine gönderilmek üzere herhangi bir icra ve iflas dairesine bizzat veya vekil aracılığıyla yazılı beyanda bulunmak suretiyle kullanabilirler.
(4) Alacak tutarının çoğunluğuna sahip alacaklılar, yukarıdaki fıkra hükümleri uyarınca onayladıkları takdirde teklif kabul edilmiş olur.

Alacaklılar toplantısının elektronik ortamda yapılması
MADDE 357- (1) Alacaklılar toplantısı, alacaklıların talebi ve iflas idaresinin kararıyla elektronik ortamda da yapılabilir. Bu hâlde toplantının elektronik ortamda yapılma usulü, toplantı ilanında belirtilir.
(2) Alacaklılar toplantısına elektronik ortamda katılma ve oy verme, fiziki katılımın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur.
(3) Alacaklılar toplantısının elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ ALT AYRIM
Paraya Çevirme

Satış usulü
MADDE 358- (1) Masadaki mallar, iflas idaresi tarafından açık artırma veya alacaklılar karar verirlerse pazarlık suretiyle satılır.
(2) Alacaklılar toplantısında aksine bir karar verilmedikçe, ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar ile bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler, bir bütün olarak satılır. Satışta işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Satış bir bütün olarak gerçekleşmezse, mal ve haklar ayrı ayrı satılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

Açık artırma ve sonuçları
MADDE 359- (1) Masadaki malın açık artırma suretiyle satışı, UYAP'a entegre elektronik satış portalında yapılır.
(2) Artırmaya hazırlık, artırmanın ilanı, artırma, ihale ve ihalenin sonuçları hakkında, 223, 225, 233, 234, 235, 237, 246, 247, 248, 249, 251, 252 ve 253, 254, 255, 256 ve 257 nci maddeler, 295 inci maddeye aykırı olmayacak şekilde uygulanır.
(3) İcra ve iflas dairesinin açık artırmaya ilişkin görevleri iflas idaresi tarafından yerine getirilir.
(4) Rehinli alacaklılara tahmin edilen kıymeti de içeren ilanın bir örneği tebliğ edilir.

Pazarlık suretiyle satış
MADDE 360- (1) Pazarlık suretiyle satış ancak alacaklılar toplantısında bu yönde karar verilmesi hâlinde yapılabilir. Alacaklılar toplantısında malın satılabileceği asgari bedel ve satış şartları da belirlenir. Üzerlerinde rehin hakkı bulunan mallar, ilgili rehinli alacaklıların muvafakati olmadıkça o mallarla güvence altına alınmış alacakların toplamından daha düşük

bir bedelle satılamaz.
(2) Alacaklılar toplantısının pazarlıkla satışa ilişkin kararı UYAP satış portalında ilan edilir, ilgililere ayrıca tebligat yapılmaz. Alacaklılar toplantısı, acele hâllerde pazarlıkla satışın ilan yapılmaksızın gerçekleştirilmesine de karar verebilir.
(3) Değerli madenlere ilişkin 246 ncı maddenin ikinci fıkrası ve 358 inci maddenin ikinci fıkrası niteliğine uygun düştüğü ölçüde burada da uygulanır. İcra ve iflas dairesine ait görevler iflas idaresi tarafından yerine getirilir.
(4) Pazarlık suretiyle satışın usul ve esasları, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Pazarlık suretiyle satışın sonuçları
MADDE 361- (1) Pazarlık suretiyle satışlarda taşınır, satışın tamamlandığının UYAP portalında ilanından itibaren bir hafta içinde satışın iptali talep edilmemişse teslim edilir. Taşınır mallarda mülkiyet, teslim ile alıcıya geçer. Pazarlık suretiyle satışın iptali talep edilmişse, bu durum iptal talebine bakan iflas mahkemesi tarafından tensip tutanağıyla birlikte iflas idaresine ve iflas dairesine hemen bildirilir. Satış kesinleşene kadar satış bedeli, iflas alacaklılarına ödenemeyeceği gibi bu bedelden herhangi bir harcama da yapılamaz ve para bankada nemalandırılır.
(2) İflas dairesi, iflas idaresinin talebi üzerine yapılacak incelemeyle satışın alacaklılar toplantısında alınan karara uygun olarak yapıldığını ve bedelinin ödendiğini tespit ederse, tescilin alıcı adına gerçekleştirilmesini tapu siciline bildirir; bu bildirim üzerine yapılan tescille mülkiyet alıcıya geçer. Söz konusu bildirim ancak pazarlık suretiyle satışın tamamlandığının UYAP portalında ilanından itibaren bir hafta içinde satışın iptali talep edilmemişse yapılır. Bir haftalık süre içinde pazarlık suretiyle satışın iptali talep edilmişse, bu durum iptal talebine bakan iflas mahkemesi tarafından tensip tutanağıyla birlikte hemen tapu siciline şerh ettirilir. Satış kesinleşene kadar satış bedeli iflas alacaklılarına ödenemeyeceği gibi, bu bedelden herhangi bir başka harcama da yapılamaz ve para bankada nemalandırılır. Sicile kayıtlı diğer mal ve haklar bakımından da bu fıkra hükümleri uygulanır.
(3) Pazarlık suretiyle satışta satış bedeli peşin ödenir. Bunun için alıcıya bir süre verilmez.
(4) İlgililer, pazarlık suretiyle satışın tamamlandığının UYAP portalında ilanından itibaren bir hafta içinde, şikâyet yoluyla, iflas mahkemesinden satışın iptalini isteyebilirler.

Çekişmeli hakları takip yetkisinin devri
MADDE 362- (1) İkinci alacaklılar toplantısı, iflas masasına ait olup iflas idaresi tarafından takip edilmesine gerek görülmeyen bir iddianın takibi yetkisini, isteyen alacaklıya devredebilir. Devir işlemi iflas idaresi tarafından yerine getirilir.
(2) Elde edilen menfaatten giderler çıkarıldıktan sonra devralan alacaklının alacağı ödenir ve artanı masaya bırakılır.
(3) İkinci alacaklılar toplantısı, iddianın iflas idaresi tarafından takip edilmesini gerekli görmez ve bu iddiayı takip yetkisini devralmak isteyen alacaklı da çıkmazsa, bu iddianın konusu olan hak 358 inci maddeye göre paraya çevrilebilir.

Aile yurtları
MADDE 363- (1) Türk Medeni Kanununun aile yurtları hakkındaki hükümleri saklıdır.

ALTINCI AYRIM
Paraların Paylaştırılması ve Aciz Belgesi

Pay cetveli ve son hesap
MADDE 364- (1) Satılan malların bedeli tahsil edildikten sonra iflas idaresi, kesinleşen sıra cetveline göre bir pay cetveli düzenler ve son hesabı yapar.

İflas giderleri ve masanın borçları
MADDE 365- (1) İflasın açılmasından ve tasfiyeden doğan giderler ile masa borçları öncelikle ödenir.

Pay cetvelinin iflas dairesine bırakılması
MADDE 366- (1) Pay cetveli ve son hesap iflas dairesine bırakılır ve orada iki hafta kalır.
(2) Pay cetveli ve son hesabın iflas dairesine bırakıldığı hususu UYAP ilan portalındaki usule göre ilan edilir. Alacaklılar, ilandan itibaren bir hafta içinde pay cetveli ve son hesap hakkında iflas mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurabilir. 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

Paraların dağıtımı
MADDE 367- (1) Pay cetveli ve son hesabın iflas dairesine bırakılma ve orada kalma süresi bittikten sonra derhâl paraların dağıtımına başlanır.
(2) Pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet üzerine verilecek karar dağıtım miktarlarında değişikliğe yol açabilecekse, iflas mahkemesince dağıtım ertelenebilir.
(3) Senedin iadesi hakkındaki 266 ve ilamın icrasına ilişkin belge hakkındaki 267 nci madde hükümleri burada da uygulanır.
(4) Geciktirici şarta veya belirsiz vadeye bağlı alacaklar için ayrılan paylar, iflas dairesi adına açılan hesaba yatırılır. Paranın nemalandırılması hakkındaki 12 nci madde hükmü saklıdır.
(5) Dağıtım sonunda tasfiye bakiyesi kalırsa, önce 306 ncı göre işleyen faiz ödenir. Bu ödemeden sonra kalan para müflise verilir.

Borç ödemeden aciz belgesi
MADDE 368- (1) Paraların paylaştırılmasından sonra iflas idaresi, alacağının tamamını alamamış olan her alacaklıya ve müflise, ödenmemiş miktar için, resen aciz belgesi düzenleyip tebliğ eder. Bu belgede müflisin alacağı kabul veya reddettiği yazılır. Borçlunun kabulü veya mahkemenin sıra cetveline itiraz davasında kabul kararı vermiş olması hâlinde belge, ilam niteliğinde belge sayılır.
(2) İflasta borç ödemeden aciz belgesi, kesin aciz belgesine ilişkin 262 ila 264 üncü maddelerde yazılı olan hukuki sonuçları doğurur.
(3) İflastaki aciz belgesinin 198 inci madde uyarınca hacze iştirak etme hakkı verebilmesi için iflas kararının, iştirak edilmek istenen haczin dayanağı olan takip veya dava tarihinden önce verilmiş olması gerekir.

Müflisin yeni mal iktisabı
MADDE 369- (1) Müflis, yeni mal iktisap etmedikçe, hakkında yeniden takip yapılamaz. Buna rağmen müflis hakkında yeni takip başlatılmışsa müflis, ödeme emrine karşı, yeni mal iktisap etmediğini ileri sürerek icra ve iflas dairesi nezdinde itiraz edebilir; bu takdirde takip durur. Alacaklı takibin devamına karar verilmesi için, takibin yapıldığı yerdeki iflas mahkemesine başvurabilir.
(2) İflas mahkemesi tarafları dinledikten sonra genel hükümlere göre inceleme yaparak bir karar verir. Bu karara karşı istinaf kanun yoluna gidilebilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir.
(3) Müflise yeni mal iktisap etmediği itirazında bulunma imkânını sağlamak amacıyla üçüncü kişinin hak sahibi kılındığı ama müflisin fiilen tasarruf ettiği mallar, üçüncü kişi bu durumu biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, yeni mal sayılır.

Geçici dağıtımlar
MADDE 370- (1) Sıra cetveline itiraz süresinin bitmesinden sonra geçici dağıtımlar yapılabilir. Geçici dağıtım kararını ikinci veya sonraki alacaklılar toplantısı verir; ancak,

gerekli görürse, iflas idaresi de ikinci alacaklılar toplantısından önce geçici dağıtım yapılmasına karar verebilir.
(2) Sıra cetveline itiraz üzerine mahkemece henüz karar verilmemiş olan çekişmeli alacaklar için ayrılan paylar, paraların dağıtımına ilişkin 367 nci madde hükmüne göre muhafaza edilir.

Kaydettirilmemiş alacaklar
MADDE 371- (1) İflasın kapanmasına kadar masaya yazdırılmadığı için tasfiyeye girmemiş olan alacaklar, aciz belgesi verilmiş olan alacaklarla aynı sınırlamalara tabidir.

YEDİNCİ AYRIM
İflasın Kapanması

Son rapor ve iflasın kapanması kararı
MADDE 372- (1) Paralar dağıtıldıktan sonra iflas idaresi, iflasa karar veren mahkemeye pay cetveli ve son hesap ile birlikte son raporu sunar ve iflasın kapanmasına karar verilmesini ister.
(2) İflasa karar veren mahkeme iflasın tasfiyesinde hata veya eksiklik tespit ederse, iflas idaresinden bunların giderilmesini ister.
(3) İflasa karar veren mahkeme, tasfiyenin bittiğini tespit ettikten sonra iflasın kapanmasına karar verir.
(4) Kapanma kararının bir örneği mahkeme tarafından iflas dairesine bildirilir ve iflas dairesince 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. İflasın kapanması kararının ilanından itibaren iki hafta içinde bu karara karşı istinaf kanun yoluna gidilebilir. Bölge adliye mahkemesinin bu konudaki kararı kesindir.

Tasfiye dışında kalmış mal veya hak bulunması
MADDE 373- (1) İflas kapandıktan sonra tasfiye dışında kalmış bir mal bulunduğu tespit edilirse iflas dairesi, o mala el koyup sattıktan sonra başka bir merasime gerek kalmaksızın bedelini, alacaklarını eksik almış olan alacaklılara sıralarına göre dağıtır.
(2) Evvelce bankaya yatırılmış olup da tasarruf edilebilir hâle gelen paralar hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.
(3) Şüpheli bir hak söz konusu ise iflas dairesi alacaklılara durumu 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder ve çekişmeli hakları takip yetkisinin devri hakkındaki 362 nci maddeye göre işlem yapar. 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.

İKİNCİ KISIM
Konkordato

BİRİNCİ BÖLÜM
Adi Konkordato

BİRİNCİ AYRIM
Konkordato Talebi ve Geçici Mühlet

Konkordato talebi
MADDE 374- (1) Borçlarını vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek ya da muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilir.
(2) İflas talebinde bulunabilecek her alacaklı, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.
(3) Konkordato talebi mahkemece reddedildikten sonra, borcun ödenmesini sağlayacak olan kaynaklarda önemli bir değişiklik gerçekleşmedikçe veya ileriye yönelik olarak böyle bir

değişikliğin gerçekleşeceği somut olarak ortaya konmadıkça, tekrar adi konkordato teklifinde bulunulamaz.
(4) Yetkili ve görevli mahkeme, iflasa tabi borçlu için 269 uncu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yazılı yerdeki; iflasa tabi olmayan borçlu için ise yerleşim yerindeki iflas mahkemesidir. Şu kadar ki, başvuru tarihinden geriye doğru altı ay içinde yapılan yer değişiklikleri dikkate alınmaz.
(5) Konkordato talebinde bulunanlar, Konkordato Gider Avansı Tarifesinde belirlenecek olan tutarı, başvuruda bulunurken yatırmak zorundadır. Bu durumda Hukuk Muhakemeleri Kanununun dava şartlarına ilişkin 114 üncü ve dava şartlarının incelenmesine ilişkin 115 inci maddeleri kıyasen uygulanır.

Konkordato talebine eklenecek belgeler
MADDE 375- (1) Borçlu, konkordato talebine aşağıdaki belgeleri ekler:
a) Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanıp sağlanmayacağını, konkordato projesinde yer alan teklif kısmen veya tamamen borçlu şirketin veya yeni kurulacak şirketin ortaklık paylarından ya da ortaklık haklarından oluşacaksa bunun kapsam ve şartlarının neler olduğunu gösteren konkordato ön projesi.
b) Borçlu iflasa tabi olmayan kişilerden ise, malvarlığının durumunu gösterir belgeler; borçlu defter tutmak zorunda olan kişilerden ise, Türk Ticaret Kanununa göre hazırlanan son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun mali durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler; tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler.
c) Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların varsa rüçhan ve imtiyaz durumunu gösteren liste.
ç) İflasa tabi borçlular bakımından konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflası hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo.
d) Kamu yararını ilgilendiren kuruluşları denetleyenler de dahil olmak üzere, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarından biri tarafından Türkiye Denetim Standartlarına göre yapılacak denetim kapsamında hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşebileceği hususunda makul güvence veren denetim raporu ile dayanakları.
(2) Borçlu, konkordato sürecinde mahkeme veya komiser tarafından istenebilecek diğer belge ve kayıtları da ibraz etmek zorundadır.
(3) Birinci fıkranın (d) bendi kapsamında düzenlenecek raporlar ve bu raporlara dayanak olacak denetimlerde, denetim kuruluşlarının faaliyetleri, hak ve yükümlülükleri, raporların inceleme ve denetimleri, bu raporlar sebebiyle doğacak idari ve hukuki sorumluluk ile diğer hususlar hakkında 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanır.
(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Geçici mühlet
MADDE 376- (1) Konkordato talebi üzerine mahkeme, 375 inci maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde, derhâl geçici mühlet kararı verir ve ayrıca borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri talep üzerine veya resen, genel hükümlere göre alır.
(2) Konkordato işlemlerinin başlatılması alacaklılardan biri tarafından talep edilmişse, borçlunun 375 inci maddede belirtilen belgeleri ve kayıtları mahkemenin vereceği kesin süre içinde ve eksiksiz olarak sunması hâlinde geçici mühlet kararı verilir. Bu durumda anılan belge ve kayıtların hazırlanması için gerekli gider, alacaklı tarafından karşılanır. Belge ve kayıtların süresinde ve eksiksiz olarak sunulmaması hâlinde, geçici mühlet kararı verilmez ve alacaklının yaptığı konkordato talebinin de reddine karar verilir.
(3) Mahkeme dört aya kadar geçici mühlet kararı verebilir. Geçici mühletin dört aydan daha kısa olması hâlinde talep üzerine toplamda dört ayı aşmayacak şekilde uzatılmasına karar verilebilir.
(4) Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla geçici konkordato komiseri görevlendirir. 378, 379 ve 380 inci maddeler hükümleri bu konuda kıyasen uygulanır.
(5) Geçici mühlet kararıyla birlikte atanan geçici komiser, görevlendirilmesinden itibaren üç hafta içinde mahkemeye, 375 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca sunulan makul güvence veren denetim raporunun dayanaklarının mevcut olup olmadığı ve ilgili yönetmelik ile yönetmelikte belirtilen standartlara uygun olup olmadığı konusunda bir ön rapor verir. Söz konusu ön raporda 375 inci maddede belirtilen diğer bilgi ve belgeler bakımından değerlendirmeler de yer alır. Mahkeme, geçici mühletin kaldırılması ile 375 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna gerekli bildirimlerin yapılması da dahil olmak üzere ön raporda belirtilen tespitlere bağlanacak hukuki sonuçları takdir eder.

Geçici mühletin sonuçları, ilanı ve bildirimi
MADDE 377- (1) Kesin mühlete ilişkin hükümler geçici mühlete de uygulanır. Şu kadar ki, geçici mühlette alacaklılar alacaklarını bildirmeye davet edilmez ve alacaklılar toplantısı yapılmaz; alacaklılar kurulu oluşturulmaz.
(2) Mahkeme, geçici mühlet kararını, ticaret sicili gazetesinde ve Basın - İlan Kurumunun resmî ilan portalında ilan eder ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve gereken diğer yerlere bildirir.
(3) İkinci fıkra uyarınca yapılan ilanda ayrıca alacaklıların, ilandan itibaren bir haftalık kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilir.
(4) Geçici mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar da ikinci fıkra uyarınca ilan olunur ve ilgili yerlere bildirilir.

İKİNCİ AYRIM
Konkordato Komiseri

Konkordato komiserinin görevlendirilmesi
MADDE 378- (1) İflas mahkemesi, geçici mühlet ve kesin mühlet kararıyla bir konkordato komiseri görevlendirir. Alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de görevlendirilebilir.

(2) Komiser görevlendirilmesine ilişkin karar, komiserin mahkemece belirlenmiş görevleri ve temsil yetkisi ile bunların sınırları tescil edilmek üzere ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir.

Konkordato komiserinin görevleri ve sorumluluğu
MADDE 379- (1) Konkordato komiserinin görevleri şunlardır:
a) Konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunmak.
b) Borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek.
c) Mahkemenin istediği konularda ve uygun göreceği sürelerde ara raporlar sunmak.
ç) Alacaklılar kurulunu konkordatonun seyri hakkında düzenli aralıklarla bilgilendirmek.
d) Talepte bulunan diğer alacaklılara konkordatonun seyri ve borçlunun güncel mali durumu hakkında bilgi vermek.
e) Borçlunun 401 inci madde çerçevesindeki erteleme talebine ilişkin olarak alacaklılar toplantısına borçlunun durumu hakkında sunacağı raporda bu talep hakkında bilgi vermek.
f) Kesin mühlet içinde konkordatonun tasdikine yönelik işlemleri tamamlayarak dosyayı raporuyla birlikte mahkemeye iade etmek.
g) Bu Kanunla veya mahkeme tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.
(2) 3 üncü maddenin yazışmalara ilişkin üçüncü fıkrası, tutanaklara ilişkin 9 ve 10 uncu maddeler, iş görmekten yasaklılığa ilişkin 14 üncü madde, yasak iş ve işlemlere ilişkin 15 ve şikâyete ilişkin 22 nci madde hükümleri kıyasen komiserler hakkında da uygulanır.
(3) Komiser tarafından yapılacak tebligatlar, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır. Komiser, yapacağı tebligat ve bildirimler için gönderici elektronik tebligat adresi ve gerektiğinde kayıtlı elektronik posta adresi alır.
(4) Komiserin konkordatoya ilişkin işlemleriyle ilgili şikâyetler, iflas mahkemesi tarafından kesin olarak karara bağlanır.
(5) Komiserlerin sorumlulukları hakkında iflas idare memurlarının hukuki ve cezai sorumluluğuna ilişkin 342 nci madde uygulanır.

Konkordato komiserleri listesi
MADDE 380- (1) Komiserler, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan konkordato komiserleri listesinden seçilir. Bir kişi eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada geçici konkordato komiseri ve komiser olarak görev yapamaz.
(2) Konkordato komiserlerinin üç kişi olması hâlinde komiserlerden birinin mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet göstermek şartıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetçi, birinin ise hukukçu olması zorunludur.
(3) Listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması zorunludur.
(4) Komiser olarak görevlendirilmek üzere yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler listesi Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından bilirkişilik bölge kurullarına bildirilir.
(5) Listede, görevlendirilecek komiser bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılır ve bu durum bilirkişilik bölge kuruluna bildirilir.
(6) Konkordato komiserinin nitelikleri, yükümlülükleri, denetimi, sorumlulukları, listeden çıkarılması, uyacağı temel ilkeler, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile konkordato komiserliğine ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Temel ilkeler ile yükümlülükler, konkordato komiserlerinin bu Kanunda yer alan görev ve yetkilerine ilişkin hükümler dikkate alınmak suretiyle belirlenir.

Denetim, yaptırım ve diğer hususlar
MADDE 381- (1) Konkordato komiserleri, görevlerinin mevzuata uygunluğu bakımından bilirkişilik bölge kurulu tarafından resen veya başvuru üzerine denetlenir.

(2) Bilirkişilik bölge kurulu, aşağıdaki hâllerden birini tespit ederse ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle listeden çıkarma veya tamamen listeden çıkarma yaptırımını uygular ve kesinleşen bu yaptırımı gereği yapılmak üzere konkordato komiserinin görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirir:
a) Konkordato komiserliği görevinin gereklerine aykırı işlem ve davranışlarda bulunulması.
b) Konkordato komiserliğiyle ilgili yükümlülükler ve temel ilkelerle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunarak faaliyet göstermesi.
c) Konkordato komiserliği görevinin gerektirdiği güven duygusunu sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunulması.
ç) Geçerli bir mazeret olmaksızın konkordato komiserliği görevini yapmaktan kaçınılması.
(3) Bilirkişilik bölge kurulu, konkordato komiserleri listesi dışından görevlendirilenlerin de ikinci fıkrada belirtilen hâllerini tespit ederse, ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle veya sürekli olarak konkordato komiserliği yapmaktan yasaklama yaptırımlarından birini uygular; kesinleşen yaptırımı, gereği yapılmak üzere konkordato komiserinin görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirir.
(4) Denetim, inceleme ve yaptırımların uygulanma usulü ile bunlara ilişkin diğer hususlar hakkında Bilirkişilik Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.
(5) Konkordato komiserlerinin denetimi, listeden çıkarılması ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ AYRIM
Kesin Mühlet ve Sonuçları

Kesin mühlet kararı
MADDE 382- (1) Mahkeme, borçluya kesin mühlet verilip verilmeyeceğini geçici mühlet içinde karara bağlamak zorundadır.
(2) Kesin mühlet hakkında bir karar verilebilmesi için mahkeme borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet eder. Geçici komiser, duruşmadan önce yazılı raporunu sunar ve mahkemece gerekli görülürse, beyanı alınmak üzere duruşmada hazır bulunur. Mahkeme yapacağı değerlendirmede, itiraz eden alacaklıların dilekçelerinde ileri sürdükleri itiraz sebeplerini de dikkate alır.
(3) Konkordatonun başarıya ulaşamayacağı açıkça anlaşılıyorsa mahkeme, konkordato talebinin reddine karar verir. Borçlunun, borca batık bir sermaye şirketi veya kooperatif olması hâlinde resen iflasına da karar verilir.
(4) Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde, borçluya altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar kesin mühlet verilir. Bu kararla birlikte mahkeme, yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiserin kesin mühlet döneminde de görevine devam etmesine karar verir ve dosyayı komisere tevdi eder.
(5) Güçlük arz eden özel durumlarda bir önceki fıkraya göre verilen kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki hâlde de uzatma talebi kesin mühletin sona ermesinden önce yapılır ve uzatma kararı verilmeden önce, varsa alacaklılar kurulunun da görüşü alınır.
(6) Kesin mühlet verilmesine, kesin mühletin uzatılmasına ve kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar 377 nci madde, iflas kararı ise iflas dairesince 283 üncü madde uyarınca ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.

Alacaklılar kurulu ve görevleri
MADDE 383- (1) Mahkemece, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek

ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturulabilir. Bu durumda alacakları, hukuki nitelik itibarıyla birbirinden farklı olan alacaklı sınıfları ve varsa rehinli alacaklılar, alacaklılar kurulunda hakkaniyete uygun şekilde temsil edilir. Alacaklılar kurulu oluşturulurken komiserin de görüşü alınır.
(2) Alacaklılar kurulu her ay en az bir kere toplanır ve hazır bulunanların oy çokluğuyla karar alır. Komiser bu toplantıda hazır bulunarak alınan kararları toplantıya katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlar.
(3) Alacaklılar kurulu, komiserin faaliyetlerine nezaret eder; komiserin işlemlerine karşı şikâyet yoluna başvurabilir; komisere tavsiyelerde bulunabilir, gereken hâllerde mahkemeye görüş bildirir. Alacaklılar kurulu komiserin faaliyetlerini yeterli bulmazsa, mahkemeden komiserin değiştirilmesini gerekçeli bir raporla isteyebilir. Mahkeme bu talep hakkında borçluyu ve komiseri dinledikten sonra kesin olarak karar verir.
(4) Alacaklı sayısı, alacak miktarı ve alacakların çeşitliliği dikkate alınarak alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı hâller ile alacaklılar kuruluna ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle gösterilir.

Borçlunun mali durumunun iyileşmesi nedeniyle kesin mühletin kaldırılması
MADDE 384- (1) Kesin mühletin sona ermesinden önce borçlunun mali durumunun iyileştiğinin komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkemece, kesin mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilir. Bu karar, 377 nci madde uyarınca ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.
(2) Mahkeme, kesin mühletin kaldırılmasına karar vermeden önce borçluyu, konkordato alacaklı tarafından talep edilmişse talep eden alacaklıyı, varsa alacaklılar kurulunu ve gerekli görürse diğer alacaklıları duruşmaya davet ederek dinler. Mahkeme, uygun gördüğü takdirde alacaklılar kurulundan sadece yazılı görüş alınmasına da karar verebilir.

Kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ve iflasın açılması
MADDE 385- (1) İflasa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra aşağıdaki durumların gerçekleşmesi hâlinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflasına resen karar verir:
a) Borçlunun malvarlığının korunması için iflasın açılması gerekiyorsa.
b) Konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşılıyorsa.
c) Borçlunun, kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları hakkındaki 389 uncu maddeye aykırı davrandığı veya komiserin talimatlarına uymadığı ya da alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği anlaşılırsa.
ç) Borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatif, konkordato talebinden feragat ederse.
(2) İflasa tabi olmayan borçlu bakımından ise birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki sebeplerin kesin mühletin verilmesinden sonra gerçekleşmesi durumunda, komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine karar verir.
(3) Mahkeme, karar vermeden önce borçluyu, konkordato alacaklı tarafından talep edilmişse talep eden alacaklıyı, varsa alacaklılar kurulunu ve gerekli görürse diğer alacaklıları duruşmaya davet ederek dinler ve komiserden açıklama yapmasını isteyebilir. Mahkeme, uygun gördüğü takdirde alacaklılar kurulundan sadece yazılı görüş alınmasına da karar verebilir.

Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçları
MADDE 386- (1) Kesin mühlet, 317 nci maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar hariç olmak üzere geçici mühlet kararından önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar hakkında aşağıdaki sonuçları doğurur:
a) Bu alacaklar için kesin mühlet süresince borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce

başlamış takipler durur; ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz; bir takip işlemiyle kesilen zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de bu fıkra hükmüne tabidir. Ancak alacakların sırasına ilişkin 317 nci maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar için sadece haciz yoluyla takip yapılabilir.
b) Konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde alacağa faiz işlemesi durur.
c) Takas bu Kanunun 311 inci ve 312 nci maddelerine tabidir. Bu maddelerin uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihi esas alınır.
ç) Hacizli mallar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde, ihtiyaten veya kesin olarak haczedilen mal ve haklara ilişkin 296 ncı madde hükmü uygulanır.
d) Kesin mühletin verilmesinden önce müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuşsa, bu devir hükümsüzdür.
e) Konusu para olmayan alacaklar, alacaklı tarafından ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komisere bildirilir. Şu kadar ki borçlu, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbesttir.

Kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları
MADDE 387- (1) Mühlet içinde, rehinle temin edilmiş alacaklar hakkında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir. Ancak rehinli malın borçluya ait olması hâlinde bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.
(2) Şu kadar ki, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülmüyorsa veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacaksa, rehinli alacaklının talebi üzerine 389 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına izin verilebilir. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılır.
(3) Mühlet kararı rehinli alacaklar için faiz işlemesini durdurmaz.

Kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları
MADDE 388- (1) Sözleşmenin karşı tarafının konkordatoya tabi olup olmadığına bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devamı esastır. Bu sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez. Bu fıkra kapsamında geçici ve kesin mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimler karşılıklı olarak ifa edilir.
(2) Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen aşırı külfetli sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve iflas mahkemesinin izniyle herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebileceği gibi; iflas mahkemesinden, Türk Borçlar Kanununun 138 inci maddesine göre sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasını da isteyebilir. Mahkeme, bu hususta gerektiğinde duruşma açmak suretiyle yapacağı incelemede komiserin de görüşünü alır. Fesih çerçevesinde ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır.
(3) Borçlu, ikinci fıkra kapsamına giren borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve iflas mahkemesinin izniyle Türk Borçlar Kanununun 205 inci maddesi hükmü çerçevesinde üçüncü kişiye de devredebilir.
(4) Konkordato talebinde bulunulması, borçlu lehine verilen teminat mektubunun paraya çevrilmesi için haklı sebep teşkil etmez. Şu kadar ki, bu teminat mektupları, muhatabın veya lehtarın talebi üzerine ve komiserin görüşünü aldıktan sonra iflas mahkemesinin vereceği

kararla tazmin edilebilir. Bu hüküm kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetleri hakkında da uygulanır.

Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları
MADDE 389- (1) Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Mahkeme, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izniyle yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.
(2) Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez ve takyit edemez. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme, izin vermeden önce komiserin ve varsa alacaklar kurulunun görüşünü alır.
(3) Mahkeme, komiserin ve varsa alacaklılar kurulunun görüşünü alarak, konkordato talebiyle birlikte mahkemeye sunulan alacak listesinde yer alıp borçlunun faaliyetine göre küçük sayılabilecek tutardaki borçların ödenmesine talep üzerine karar verebilir.
(4) Borçlu ikinci fıkradaki yasağa veya komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir ya da mühletin kaldırılmasına ve iflasın açılmasına ilişkin 385 inci maddeye göre karar verir.
(5) Birinci ve dördüncü fıkra kapsamında alınan kararlar 377 nci madde uyarınca ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.
(6) Bu madde kapsamında mahkemece verilen kararlar, 385 inci maddeye göre verilen kararlar dışında kesindir.

Defter tutulması ve rehinli malların kıymetinin takdiri
MADDE 390- (1) Komiser, görevlendirilmesinin ardından borçlunun mevcudunun bir defterini yapar ve malların kıymetlerini takdir eder. Borçlunun başka yerlerde malları varsa, bu işlem o yer icra ve iflas dairesi marifetiyle yaptırılabilir.
(2) Komiser, rehinli malların kıymetinin takdirine ilişkin kararını alacaklıların incelemesine hazır bulundurur ve alacaklılar toplantısından önce rehinli alacaklılara ve borçluya tebliğ eder.
(3) İlgililer, kıymet takdirine ilişkin kararın tebliğinden itibaren bir hafta içinde ve giderini önceden vermek kaydıyla, mahkemeden rehinli malların kıymetini yeniden takdir etmesini isteyebilirler. Yeni kıymet takdiri bir alacaklı tarafından istenmiş ve takdir edilen kıymet önemli ölçüde değişmişse, alacaklı borçludan giderlerinin ödenmesini talep edebilir.
(4) Rehinli taşınmaz malların bu madde kapsamındaki kıymet takdiri, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca gayrimenkul değerleme uzmanlığı lisansı ile yetkilendirilen kişilere yaptırılır.

Alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet
MADDE 391- (1) Alacaklılar, komiser tarafından 377 nci maddenin geçici mühletin ilanına ilişkin hükmü uyarınca yapılacak ilanla, bu ilan tarihinden itibaren iki hafta içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur. İlanda, alacaklarını bildirmeyen alacaklıların konkordato talebine eklenecek belgeler hakkındaki 375 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan belgelerde kayıtlı olmadıkça konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri ihtarı da yazılır. Öte yandan, ilanın birer örneği adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir.
(2) İlanda ayrıca yabancı para alacaklarının geçici mühlet kararının verildiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirasına dönüştürüleceği hususu yer alır.

Alacaklar hakkında borçlunun beyanı ve çekişmeli alacaklar
MADDE 392- (1) Komiser, borçluyu bildirilen alacaklar hakkında açıklamada bulunmaya davet eder. Komiser, ayrıca, alacakların mevcudiyeti hakkında borçlunun defterleri ve belgeleri üzerinde gerekli incelemelerde bulunarak, bunların sonucunu alacaklılar toplantısına ilişkin 394 üncü madde gereğince vereceği raporda belirtir.
(2) Alacaklı, çekişmeli alacağı hakkında mahkemenin 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası uyarınca verdiği kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar getirmezse, bu alacak konkordato yeter sayısında dikkate alınmaz.

Alacaklılar toplantısına davet
MADDE 393- (1) Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkiki tamamlandıktan sonra komiser, 377 nci maddenin geçici mühletin ilanına ilişkin hükmü uyarınca yapacağı yeni bir ilanla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder.
(2) Toplantı günü, ilandan en az üç hafta sonra olmak üzere belirlenir.
(3) İlanda alacaklıların, toplantıdan önceki iki hafta içinde belgeleri inceleyebilecekleri ve alacağı borçlu tarafından itiraza uğrayan alacaklıların mahkemeye başvurarak 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası uyarınca verilecek kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar getirmedikleri takdirde konkordato yeter sayısında dikkate alınmayacakları da bildirilir.
(4) İlanın birer örneği adresi belli olan alacaklılara postayla gönderilir.

DÖRDÜNCÜ AYRIM
Alacaklılar Toplantısı ve Konkordatonun Mahkemede İncelenmesi

Alacaklılar toplantısı
MADDE 394- (1) Komiser, alacaklılar toplantısına başkanlık eder ve borçlunun durumu hakkında bir rapor verir.
(2) Borçlu, gerekli açıklamaları yapmak üzere toplantıda hazır bulunmak zorundadır.
(3) Komiser, toplantı sırasında yapılan müzakere ile kabul ve ret oylarını katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlar. Bu tutanak komiser ve varsa toplantıda hazır bulunan alacaklılar kurulu tarafından imzalanır.
(4) Toplantının bitimini takip eden bir hafta içinde gerçekleşen iltihaklar da kabul olunur.
(5) Komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç iki hafta içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeler ile konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına ilişkin gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder.

Projenin kabulü için gerekli çoğunluk
MADDE 395- (1) Konkordato projesi;
a) Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya
b) Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini,
aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır.
(2) Oylamada sadece konkordato projesine tabi olan alacaklılar oy kullanabilirler.
(3) Alacakların sırası hakkındaki 317 nci maddenin ikinci fıkrasının birinci ve üçüncü sırasında yazılı alacaklardan Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna tabi olanlar, borçlunun evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi, alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz.
(4) Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, rehinli malların kıymetinin takdiri hakkındaki 390 ıncı madde uyarınca tespit edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar.

(5) İflas mahkemesi, alacaklının talebi üzerine, çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmayacağına ve ne oranda katılacağına yaklaşık ispat ölçüsüyle karar verir. Şu kadar ki, bu iddialar hakkında ileride genel mahkemece verilecek hükümler saklıdır.

Borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı haklar
MADDE 396- (1) Asıl borçlu konkordato istemişse alacaklı, alacağını kaydettirmek ve haklarının korunması için gerekli işlemleri yapmak zorundadır; meğerki alacaklının alacağı konkordato talebine eklenecek belgeler hakkındaki 375 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan belgelerden anlaşılsın.
(2) Konkordatoya muvafakat etmeyen alacaklı, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı bütün haklarını muhafaza eder.
(3) Konkordatoya muvafakat eden alacaklı da kendi haklarının, borçtan birlikte sorumlu olan kişilere ödeme karşılığında devrini teklif etmek ve onlara toplantı günü ile yerini en az bir hafta önce haber vermek şartıyla bu hükümden yararlanır.
(4) Alacaklı, borçluya başvuru hakkına zarar gelmemek kaydıyla, borçtan birlikte sorumlu olan kişilere alacaklılar toplantısına ve müzakerelerine katılma yetkisini verebilir ve onların kararını kabul taahhüdünde bulunabilir.

Konkordatonun mahkemede incelenmesi
MADDE 397- (1) Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her hâlde kesin mühlet içinde kararını vermek zorundadır. Karar vermek için belirlenen duruşma günü, geçici mühletin ilanı hakkındaki 377 nci maddedeki esaslar dâhilinde ilan edilir. İtiraz edenlerin, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabilecekleri de ilana yazılır. Borçlu her hâlde duruşmada hazır bulunmak zorundadır.
(2) Konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa, mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir. Bu süre altı aydan fazla olamaz.

Konkordatonun tasdiki şartları
MADDE 398- (1) 394 üncü madde uyarınca yapılan alacaklılar toplantısında ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin tasdiki aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlıdır:
a) İflasa tabi borçlu bakımından adi konkordatoda, teklif edilen tutarın, borçlunun iflası hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın, iflas yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması.
b) Teklif edilen tutar ve faizin varsa borçlunun beklenen hakları da dâhil olmak üzere, kaynaklarıyla orantılı olması.
c) Teklifte vade veya ödemesiz süre öngörülmüş olan hâllerde bu vade veya sürenin makul olması ve açıkça gerekçelendirilmiş bulunması.
ç) Konkordato projesinin 395 inci maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması.
d) Alacakların sırası hakkındaki 317 nci maddenin dördüncü fıkrasının birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe ve ayrıca gerektiğinde 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası kıyasen uygulanmak kaydıyla yeterli teminata bağlanmış olması.
e) Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki

durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.
(2) Mahkeme, özellikle ret oyu veren alacaklıların menfaatlerini korumak bakımından yetersiz gördüğü konkordato projesini tamamlayabilir.

Konkordatonun tasdikinde katkı payı
MADDE 399- (1) Mahkeme, alacaklılardan beklenen fedakarlık ve şirketin durumunu dikkate alarak konkordatonun tasdikini, pay sahiplerinin borçlu şirketin iyileşmesine tahsis edilecek hakkaniyete uygun bir katkı payı ödemeleri şartına bağlayabilir.
(2) Mahkeme bu katkı payının, tasdik kararından önce ödenmesine karar verebileceği gibi, belirleyeceği takvim çerçevesinde tasdik kararından sonra ödenmesine de karar verebilir. Katkı payının tasdik kararından önce ödenmesine karar verilmiş ve gerekli ödeme yapılmamışsa, mahkeme konkordatonun tasdiki talebini reddedebilir.
(3) Katkı payının belirlenen takvim çerçevesinde ödenmesine karar verilmiş ve ödemede aksama olmuşsa, konkordato tamamen feshedilebilir.

Konkordatonun tasdiki kararı, kapsamı ve ilanı
MADDE 400- (1) Konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilir.
(2) Tasdik kararı mahkemece, 377 nci madde uyarınca ilan olunur ve ilgili yerlere bildirilir.
(3) Kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak üzere ve kapsamı mahkemece tayin edilmek kaydıyla, gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir proje denetçisi tayin edilebilir. Bu takdirde proje denetçisi, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler. Ödemelerin tasdik edilen proje kapsamında tamamlandığının ve konkordatonun yerine getirildiğinin rapor edilmesi üzerine mahkeme, proje denetçisinin görevini sonlandırır ve kararını 377 nci madde uyarınca ilan ederek ilgili yerlere bildirir.
(4) Proje denetçisinin seçilmesi, denetimi, nitelikleri ve yükümlülükleri ile denetçiye uygulanacak yaptırımlar hakkında konkordato komiserliğine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır. Bir kişi eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada proje denetçisi ve konkordato komiseri olarak görev yapamaz.
(5) Proje denetçisinin nitelikleri, yükümlülükleri, denetimi, sorumlulukları, listeden çıkarılması, uyacağı temel ilkeler, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile proje denetçiliğine ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi
MADDE 401- (1) Rehinli malın muhafaza altına alınması ve satışı, alacaklılar toplantısına sunulmuş olan projede borçlu tarafından mahkemeden bu yönde talepte bulunulacağı hakkında bilgi verilmek ve mahkemenin tasdik kararında gösterilmek kaydıyla karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere aşağıdaki şartlarla ertelenebilir:
a) Rehinle temin edilen alacak konkordato talebinden önce doğmuş olmalıdır.
b) Rehinle temin edilen alacağın konkordato talep tarihine kadar ödenmemiş faizi bulunmamalıdır.
c) Borçlu rehinli malın, işletmenin faaliyeti için zorunlu olduğunu ve paraya çevrilmesi durumunda ekonomik varlığının tehlikeye düşeceğini yaklaşık olarak ispat etmiş olmalıdır.
(2) Rehinli malın muhafazası ve paraya çevrilmesinin ertelenmesi hâlinde satış isteme süresi işlemez.
(3) Finansal kiralama konusu malların iadesi, alacaklılar toplantısına sunulmuş olan projede

borçlu tarafından mahkemeden bu yönde talepte bulunulacağı hakkında bilgi verilmek kaydıyla, mahkemenin tasdik kararında karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere aşağıdaki şartlarla ertelenebilir:
a) Borçlu finansal kiralama sözleşmesinin aynen ifasını kesin mühletin sonuçlarına ilişkin 386 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca üstlenmiş olmalıdır.
b) Finansal kiralama sözleşmesinden doğan kira alacağı konkordato talebinden önce doğmuş olmalıdır.
c) Ödenmemiş kira borcu, üç aylık tutarı aşmamalıdır.
ç) Bu erteleme nedeniyle finansal kiralama konusu malın değer kaybından kaynaklanabilecek zarar, teminat altına alınmış olmalıdır.
d) Borçlu finansal kiralama konusu malın işletmenin faaliyeti için zorunlu olduğunu ve iade edilmesi durumunda ekonomik varlığının tehlikeye düşeceğini yaklaşık olarak ispat etmiş olmalıdır.
(4) Birinci ve üçüncü fıkrada belirtilen alacaklılar yazılı görüşlerini konkordatonun tasdikine ilişkin duruşmadan önce sunmaya davet edilirler; bu alacaklılar ayrıca alacaklılar toplantısına ve tasdik duruşmasına çağrılırlar.
(5) Borçlu, rehinli veya finansal kiralama konusu malı rızasıyla devreder, iflas eder veya ölürse, erteleme kendiliğinden hükümsüz hâle gelir.
(6) Konkordatoyu tasdik eden mahkeme, ilgili alacaklının talebi üzerine ve borçluyu da davet ederek aşağıdaki hâllerden birinin varlığının yaklaşık olarak ispat edilmesi kaydıyla erteleme kararını kaldırır:
a) Borçlu ertelemeyi yanlış bilgiler vermek suretiyle elde etmişse.
b) Borçlunun serveti ve gelirleri artmış ve borçlu, ekonomik varlığını tehlikeye sokmadan borcu ödeyebilecek hâle gelmişse.
c) Rehinli malın paraya çevrilmesi veya finansal kiralama konusu malın iadesi, borçlunun ekonomik varlığını artık tehlikeye sokmayacaksa.

Konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflası
MADDE 402- (1) Konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verir ve bu karar 377 nci madde uyarınca ilan edilerek ilgili yerlere bildirilir. Borçlu iflasa tabi şahıslardan ise, borca batık bulunması veya malvarlığının korunması için gerekli olması hâlinde mahkeme, resen iflasa karar verir.
(2) Konkordato süreci iflasla sonuçlandığı takdirde, iflas kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya olağan tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde olağan tasfiyenin komiser tarafından gerçekleştirilmesine karar verir. Bu durumda iflas idaresine ait görev ve yetkiler komiser tarafından kullanılır.

Çekişmeli alacaklar hakkında dava
MADDE 403- (1) Alacağı itiraza uğramış olan alacaklının çekişmeli bu alacak hakkında genel hükümler çerçevesinde dava açma hakkı saklıdır.
(2) Tasdik kararını veren mahkeme, alacağı itiraza uğramış olan alacaklının alacağının itiraza uğrayan kısmına konkordato projesine göre isabet eden miktarının, borçlu tarafından bankaya yatırılmasına karar verebilir. Tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde birinci fıkraya göre dava açmamış olan alacaklılar, bu paydan ödeme yapılmasını talep edemezler; bu durumda yatırılan pay borçluya iade edilir.

BEŞİNCİ AYRIM
Konkordatonun Hüküm ve Sonuçları

Konkordatonun hükümleri
MADDE 404- (1) Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelir.

(2) İlk derece mahkemesince tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararı hakkındaki istinaf talebinin bölge adliye mahkemesi tarafından esastan reddedilmesi üzerine bağlayıcı hâle gelebileceği de kararlaştırılabilir. Bu takdirde mühletin etkileri, konkordatonun bağlayıcı hâle geleceği tarihe kadar devam eder. Şu kadar ki, 401 inci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla mühletin rehinli alacaklılar için etkileri tasdik kararıyla kalkar.
(3) Bağlayıcı hâle gelen konkordato, geçici mühlet kararından önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için zorunludur. Borçlunun, olağan günlük iş ve işlemleri için komiserin verdiği izin kapsamında doğan borçlar bu hükmün dışındadır.

(4) Alacakların sırasına ilişkin 317 nci maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar bakımından bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.
(5) Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, konkordato şartlarına tabi değildir, temerrüt hâlinde mühlet sırasında dahi icra takibine konu edilebilir ve alacakların sırasına ilişkin 317 nci madde kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra, diğer bütün alacaklardan önce ödenir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta bu borçlar 365 inci madde kapsamında masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.

Konkordatonun sonuçlanmayan takiplere etkisi
MADDE 405- (1) Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesiyle, geçici mühlet kararından önce başlatılmış olan takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizler hükümden düşer.
(2) Birinci fıkra hükmü, alacakların sırasına ilişkin 317 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) bendinin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar için konulan hacizler hakkında uygulanmaz.

Konkordato haricinde yapılan vaatler
MADDE 406- (1) Borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatler hükümsüzdür.

Konkordatonun kısmen iptali
MADDE 407- (1) Konkordatoya tabi alacaklılardan her biri, kendisine tasdik edilen konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmaması hâlinde, projeyle kazanmış olduğu haklar saklı kalmak kaydıyla tasdik kararını vermiş olan mahkemeye başvurarak konkordatonun kendisi bakımından iptalini talep edebilir.

Konkordatonun tamamen iptali
MADDE 408- (1) Konkordatoya tabi alacaklılardan her biri, dürüstlük kuralına aykırı şekilde gerçekleşmiş olan konkordatonun bütün alacaklılar bakımından iptalini tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir.
(2) Konkordatonun bütün alacaklılar bakımından iptali kararı, geçici mühlete ilişkin 277 nci maddedeki usule göre ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.
(3) İptal kararını veren mahkeme, iflasa tabi olan borçlunun başkaca bir şart aranmaksızın iflasına da resen hükmeder. İflas kararı, iflas dairesince iflas kararının ilanı hakkındaki 283 üncü maddedeki usule göre ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.

Konkordatoda harç, vergi istisnaları ve teşvik belgeleri
MADDE 409- (1) Tasdik edilen konkordato projesi kapsamında;
a) Yapılacak işlemler, 492 sayılı Harçlar Kanununa tabi harçlardan; bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kâğıtlar, damga vergisinden,
b) Alacaklılar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,
c) Alacaklılar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisi ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu gereği ödenecek katma değer vergisinden,
ç) Borçluya kullandırılacak krediler, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan,
istisna edilmiştir.
(2) Bu istisna hükümleri konkordato projesinde belirtilen işlemler bakımından borçlu ile proje kapsamındaki alacaklılara özgü olarak uygulanır. Üçüncü kişiler bu istisna hükümlerinden yararlanamaz.
(3) Konkordato projesine göre borçları yeni bir itfa planına bağlanan borçlulara ait olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt süreleri, geçici mühlet kararının verildiği tarihten konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar işlemez.

ALTINCI AYRIM
Konkordatoda Kanun Yolları

İstinaf edilemeyen kararlar
MADDE 410- (1) Geçici mühletin verilmesi, geçici mühletin uzatılması, geçici mühlette komiserin görevlendirilmesi ve görevden alınması kararları ile geçici mühletin kaldırılması talebinin reddi kararları kesindir.
(2) Kesin mühletin verilmesi, kesin mühletin uzatılması, kesin mühlette komiserin görevlendirilmesi ve görevden alınması kararları ile kesin mühletin kaldırılması talebinin reddi kararları kesindir.

İstinaf edilebilen kararlar
MADDE 411- (1) Geçici mühlet talebinin reddine ve geçici mühletin kaldırılması talebinin kabulüne ilişkin kararlara karşı, bu kararlarla birlikte hakkında iflas kararı verilmeyen borçlu ve varsa konkordato talep eden alacaklı, bu kararların tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir.
(2) Kesin mühlet talebinin reddine ve kesin mühletin kaldırılması talebinin kabulüne ilişkin kararlara karşı, bu kararlarla birlikte hakkında iflas kararı verilmeyen borçlu ve varsa konkordato talep eden alacaklı, bu kararların tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir.
(3) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak mühlet kararı verildiği hâllerde dosya, komiserin görevlendirilmesi de dahil olmak üzere takip eden işlemlerin yürütülmesi için derhâl ilk derece mahkemesine gönderilir. Bu durumda konkordato mühleti ve etkileri bölge adliye mahkemesinin konkordato mühleti kararı vermesiyle başlar.
(4) Mahkemenin veya bölge adliye mahkemesinin, geçici konkordato mühleti veya kesin konkordato mühleti talebinin reddi ya da kaldırılmasıyla birlikte borçlunun iflasına da karar verdiği hâllerde iflas kararına karşı kanun yollarına başvuru hakındaki 284 üncü madde hükmü uygulanır.
(5) Konkordatonun tasdikine veya reddine ilişkin karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliği tarihinden; konkordatonun mahkemede incelenmesine ilişkin 397 nci maddenin birinci fıkrasına göre itiraz ederek duruşmaya katılan diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilanından itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Konkordatonun tasdiki talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflasına da karar verilmiş olması hâlinde

dördüncü fıkra hükmü uygulanır.
(6) Konkordato talebi üzerine veya konkordato mühleti içinde ihtiyati tedbir taleplerinin mahkemece kabulü veya reddi kararlarına karşı kararın tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir.
(7) Konkordatonun tamamen veya kısmen iptali talebi üzerine verilecek hükümlere karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Konkordatonun tamamen iptali ile birlikte borçlunun iflasına da karar verilmiş olması hâlinde dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Temyiz edilebilen kararlar
MADDE 412- (1) Bölge adliye mahkemesinin konkordatonun tasdiki hakkında verdiği kabul veya ret kararlarına karşı, kararın tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir.
(2) Bölge adliye mahkemesinin konkordatonun tamamen veya kısmen iptali talebi üzerine verdiği karara karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Rehinli Alacaklılarla Müzakere ve Borçların Yapılandırılması

Rehinli alacaklılarla müzakere
MADDE 413- (1) Adi konkordatoda borçlu, alacaklılar toplantısına sunulacak olan projede belirtmek şartıyla, alacaklı lehine rehin tesis edilmiş borçlarının yapılandırılmasını bu bölüm hükümleri uyarınca talep eder. Bu bölüm münhasıran adi konkordatoda borçlunun, alacaklı lehine rehin tesis edilmiş borçlarının yapılandırılması teklifinde bulunması hâlinde uygulanır. Konkordato hakkındaki 374 ila 432 inci maddeler, açıkça belirtilmedikçe rehinli alacaklılar hakkında uygulanmaz.
(2) Komiser, kesin mühlet içinde uygun göreceği zamanda bütün rehinli alacaklıları borçlunun anapara indirimi, faiz indirimi, vadelendirme veya diğer ödeme tekliflerini müzakere etmek üzere tebligat çıkartarak davet eder.
(3) Müzakerede ve müzakereyi takip eden bir haftalık iltihak süresi içinde rehinli alacaklıların, alacak miktarı itibarıyla yarısını aşan çoğunluğu ile bir anlaşma hasıl olursa, komiser, imzalanan anlaşmaları tutanağa bağlar ve rehinli alacaklılarla anlaşma yapıldığını alacaklılar toplantısı hakkındaki 394 üncü madde uyarınca mahkemeye tevdi edeceği gerekçeli raporuna ayrı ve bağımsız bir başlık altında işler.
(4) Rehinli alacaklılarla bir anlaşmaya varılamamışsa, bu husus da komiserin gerekçeli raporuna işlenir.

Rehinli alacakların yapılandırılması
MADDE 414- (1) Borçlunun tekliflerinin alacak miktarı itibariyle yarısını aşan çoğunlukla kabul edilmesi hâlinde, borçlu ile anlaşamayan rehinli alacaklı, geçici mühlet kararı tarihinden itibaren, taraflar arasındaki sözleşmede kararlaştırılan temerrüt öncesi faiz oranı uygulanmak suretiyle, diğer rehinli alacaklılarla yapılan anlaşmalardan en uzun vadelisine tabi olur. Bu husus ve anlaşmaya varılamayan rehinli alacaklılara borçlu tarafından yapılacak ödemelere ilişkin plan komiser tarafından tutanağa geçirilir ve komiserin 394 üncü madde uyarınca mahkemeye tevdi edeceği gerekçeli rapora da işlenir.
(2) Mahkeme, rehinli alacaklılarla yapılan anlaşmaları, alacak miktarı itibariyle toplam alacak miktarının yarısını aşan çoğunluğa ulaşılıp ulaşılmadığı ve anlaşmaya varılamayan rehinli alacaklılar varsa bunlara uygulanacak ödeme planının bu maddede öngörülen şartlara uyup uymadığı bakımından kontrol ettikten sonra anlaşmaları ve ödeme planını, konkordatonun tasdikine ilişkin 398 ila 400 üncü maddeler uyarınca vereceği karara dahil eder.

(3) 394 üncü madde uyarınca yapılacak alacaklılar toplantısında borçlunun konkordato projesi kabul edilmezse, bu madde uyarınca anlaşma yapmış olan rehinli alacaklıların borçluyla akdetmiş bulundukları anlaşmalar ve anlaşma yapmamış olan rehinli alacaklılar için hazırlanmış olan ödeme planı geçerli hâle gelmez.

Rehinli alacakların yapılandırılması anlaşmasının iptali
MADDE 415- (1) Yapılan anlaşmaya uygun olarak kendisine karşı ifada bulunulmayan her rehinli alacaklı tasdik kararını veren mahkemeye başvurarak o rehinli alacağa ilişkin anlaşmayı iptal ettirebilir.
(2) Bu iptal sonucunda 414 üncü maddede belirtilen oranın altına düşüldüğü takdirde, borçlunun teklifini kabul etmeyip ödeme planına tabi tutulan rehinli alacaklılar bu planla bağlı olmaktan çıkar; borçlu ile anlaşmış olan rehinli alacaklılar ise anlaşmayı sona erdirebilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İflastan Sonra Konkordato

İflastan sonra konkordatonun şartları
MADDE 416- (1) İflasına hükmedilmiş olan bir borçlu konkordato talep ederse veya bu borçlunun alacaklılarından biri konkordato işlemlerinin başlatılmasını isterse, iflas idaresi bu talebi, görüşüyle beraber, ikinci alacaklılar toplantısına sunar veya daha sonraki toplantılarda müzakere edilmek üzere alacaklılara bildirir.
(2) Bu Kanunun 394 ila 401 ve 403 ila 409 ve 411 ile 412 nci maddeleri burada da uygulanır. Komisere ait görevler iflas idaresi tarafından yerine getirilir.
(3) İflastan sonra konkordato, iflas tasfiyesi içinde ancak bir defa istenebilir.

İflastan sonra konkordatonun hüküm ve sonuçları
MADDE 417- (1) İflastan sonra konkordato talebinin alacaklılar tarafından kabul edildiği toplantının yapıldığı tarihten, konkordatonun mahkemece tasdikinin kesinleştiği tarihe kadar geçen sürede müflisin mallarının paraya çevrilmesi durur.
(2) İflastan sonra konkordatonun tasdiki talebi hakkında mahkemece verilen karar iflas idaresine bildirilir.
(3) İflastan sonra konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine iflas idaresi iflasa hükmeden mahkemeden iflasın kaldırılmasını ister.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato

Genel olarak
MADDE 418- (1) Malvarlığının terki suretiyle konkordato ile alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir.
(2) Alacaklılar haklarını konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu aracılığıyla kullanırlar. Konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu konkordato talebi hakkında karar veren alacaklılar tarafından seçilir. Konkordato tasfiye memuru iflas mahkemesinin seçime ilişkin kararı onaylamasından sonra göreve başlar. Konkordato komiseri de tasfiye memuru olabilir.
(3) Konkordato komiserleri hakkındaki 379 uncu maddenin beşinci fıkrası ile 380 ve 381 inci maddeleri tasfiye memurları hakkında da uygulanır.

Zorunlu içeriği
MADDE 419- (1) Malvarlığının terki suretiyle konkordato aşağıdaki hususları içerir:
a) Alacaklıların malların tasfiyesi ya da üçüncü kişiye devri suretiyle karşılanamayan alacaklarından feragat edip etmedikleri, feragat etmiyorlarsa borçlunun sorumluluğunun ne olduğu.
b) Konkordato tasfiye memurları ile alacaklılar kurulu üyelerinin belirlenmesi ve bunların yetkileri.
c) Kanun tarafından belirlenmemişse, malların tasfiye usulü ve eğer mallar üçüncü kişiye devredilecekse, bu devrin şekli ve teminatlandırılması.
(2) Konkordato payı, kısmen veya tamamen, borçlu şirketin veya yeni kurulacak şirketin ortaklık payı ya da ortaklık haklarından oluşabilir.
(3) Konkordato kapsamı dışında kalan mallar varsa bunlar açıkça belirtilir.

Tasdikin sonuçları
MADDE 420- (1) Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun bağlayıcı hâle gelmesinden itibaren borçlu, malları üzerinde tasarruf edemez ve bu mallar hakkında tasarruf yetkisine sahip kişilerin imza yetkisi sona erer.
(2) Borçlu ticaret siciline kayıtlı ise ticaret ünvanına "konkordato tasfiyesi hâlinde" ibaresi eklenir. Konkordato masası, konkordato kapsamına girmeyen borçlardan dolayı bu ünvan altında takip edilir.
(3) Konkordato tasfiye memurları, konkordato masasının muhafazası ve paraya çevrilmesi veya lüzumu hâlinde malların devri için gerekli bütün işlemleri yerine getirir.
(4) Konkordato tasfiye memurları, mahkemelerde konkordato masasını temsil eder. Üçüncü kişilerin istihkak iddiları hakkındaki 440 ıncı madde kıyasen uygulanır.

Konkordato tasfiye memurlarının hukuki durumu
MADDE 421- (1) Konkordato tasfiye memurları, alacaklılar kurulunun gözetim ve denetimine tabidir. Konkordato tasfiye memurlarının malvarlığının paraya çevrilmesine ilişkin kararlarına karşı, kararın öğrenilmesinden itibaren bir hafta içinde alacaklılar kurulu nezdinde itiraz edilebilir ve bu kurulun kararlarına karşı da şikâyet yoluna başvurulabilir.
(2) 3, 9, 10, 11, 14, 15 ve 21 inci maddeler konkordato tasfiye memurlarının işlemlerinde de kıyasen uygulanır.
(3) Konkordato tasfiye memurları tarafından yapılacak tebligatlar, Tebligat Kanunu hükümlerine tabidir. Konkordato tasfiye memurları, yapacakları tebligat ve bildirimler için gönderici elektronik tebligat adresi ve gerektiğinde kayıtlı elektronik posta adresi alır.

Paylaştırmaya katılacak alacaklıların belirlenmesi
MADDE 422- (1) Tasfiyeden elde edilen hasılatın paylaşımına katılacak olan alacaklıları ve sıralarını belirlemek üzere konkordato tasfiye memurları, alacaklılara yeni bir davet yapmaya gerek kalmaksızın, sadece ticarî defterlere ve yapılan alacak kayıtlarına dayanarak bir sıra cetveli hazırlar ve bu sıra cetvelini alacaklıların incelemesine hazır tutar.
(2) Alacakların araştırılması ve sıraların tayini hakkındaki 345 ila 351 inci kıyasen uygulanır.

Paraya çevirme
MADDE 423- (1) Konkordato masasını oluşturan malvarlığı ayrı ayrı veya bir bütün hâlinde paraya çevrilir. Paraya çevirme, eğer bir alacak söz konusu ise bu alacağın tahsili veya talep hakkının satılması, diğer mallar için pazarlık veya açık artırma yoluyla gerçekleştirilir.
(2) Konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine paraya çevirmenin usulü ve zamanı alacaklılar kurulunca kararlaştırılır.

Rehinli taşınmazlar
MADDE 424- (1) Malların üçüncü kişiye devredildiği hâller dışında, rehinli taşınmazların konkordato tasfiye memurları tarafından pazarlık suretiyle satışı, ancak rehinli taşınmazın satış bedelinden alacağını tahsil edemeyen rehinli alacaklıların muvafakatıyla mümkündür. Aksi takdirde, söz konusu taşınmazlar ancak açık artırma yoluyla paraya çevrilebilir.
(2) Taşınmaz üzerindeki irtifaklar, taşınmaz yükleri, ipotekler ve şerh edilmiş kişisel hakların varlığı ve sırası, sıra cetveline göre belirlenir.

Taşınır rehinleri
MADDE 425- (1) Alacağı taşınır rehniyle temin edilmiş olan alacaklılar, rehinli taşınırları konkordato tasfiye memurlarına tevdi etmek zorunda değildirler. Konkordatoda başka bir süre öngörülmedikçe, rehinli alacaklılar rehinli taşınırı uygun gördükleri zamanda, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla veya rehin sözleşmesinde yetki verilmişse pazarlık yoluyla ya da borsada satmak suretiyle paraya çevirebilirler.
(2) Ancak, rehnin paraya çevrilmesi konkordato masasının yararına ise, konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya rehinli malı altı ay içinde paraya çevirmesi için yetki verebilir. Konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya, aynı zamanda Türk Ceza Kanununun 289 uncu maddesinde öngörülen cezayı da hatırlatarak, bu süre içinde paraya çevirme işlemini gerçekleştirmediği takdirde rehinli malı kendilerine teslim etmesini, haklı bir sebep olmaksızın teslim etmezse rüçhan hakkından mahrum kalacağını ihtar eder.

Tahsili güç ve çekişmeli hakların alacaklılara devri
MADDE 426- (1) Alacaklılar kurulu, konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine ihtilaflı veya tahsili güç bir alacaktan, özellikle bir iptal davasından, borçlunun organlarına veya çalışanlarına karşı sorumluluk davasından vazgeçerse, alacaklıları yazıyla veya ilan yoluyla haberdar eder ve çekişmeli hakları takip yetkisinin devrine ilişkin 362 nci maddeye uygun olarak bu iddiaların takibi hakkını devretmeyi teklif eder.

Paraların paylaştırılması
MADDE 427- (1) Konkordato tasfiye memurları, geçici de olsa her dağıtımdan önce bir pay cetveli düzenler ve payının miktarını her alacaklıya bildirir; konkordato tasfiye memurları pay cetvelini bir hafta süreyle iflas dairesinde alacaklıların incelemesine hazır tutar. Pay cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulabilir.
(2) Konkordato tasfiye memurları, pay cetveli ile birlikte giderleri de içeren son hesabı iflas dairesine tevdi ederler.

Rehin açığı
MADDE 428- (1) Geçici pay cetvelinin tevdii sırasında rehni paraya çevrilmiş bulunan rehinli alacaklılar, alacaklarının açık kalan kısmı için geçici dağıtıma katılırlar. Açık kalan kısım konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenir ve bu karara karşı şikâyet yoluna gidilebilir.
(2) Geçici pay cetvelinin tevdii sırasında rehin paraya çevrilmemişse rehinli alacaklı, komiser tarafından açık kalacağı öngörülmüş olan miktar için dağıtıma katılır. Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedelin öngörülen miktarın altında kaldığını ispatlayan rehinli alacaklı, buna tekabül eden ödemelere hak kazanır.
(3) Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedel ile o zamana kadar yapılan geçici ödemeler toplamı alacak tutarını aşarsa, rehinli alacaklı fazlayı iade etmek zorundadır.

Tevdi
MADDE 429- (1) Konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenen sürede hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar, paranın ödenmesine ilişkin 11 inci madde hükümlerine göre bankaya yatırılır.

(2) Beş yıl içinde hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar, 373 üncü maddedeki esaslar dahilinde iflas dairesi tarafından dağıtılır.

Faaliyet raporu
MADDE 430- (1) Tasfiye sona erince konkordato tasfiye memurları bir nihaî rapor düzenler. Bu nihaî rapor alacaklılar kurulunun onayına sunulur. Kurul onayladığı nihaî raporu tasdik makamı olan iflas mahkemesine gönderir ve tasdik makamı da alacaklıların incelemesine hazır tutar.
(2) Tasfiyenin bir yıldan uzun sürmesi hâlinde konkordato tasfiye memurları, her yıl en geç Aralık ayı sonuna kadar, tasfiye edilen malvarlığının ve henüz paraya çevrilmemiş malların durumunu belirten bir cetvel ve faaliyetleri hakkında bir rapor düzenleyip alacaklılar kuruluna tevdi eder. Bu cetvel ve rapor, takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar alacaklıların incelemesine hazır bulundurulmak üzere alacaklılar kurulu aracılığıyla tasdik makamına sunulur.

Hukuki işlemlerin iptali
MADDE 431- (1) Borçlu tarafından konkordatonun tasdikinden önce yapılmış hukuki işlemler tasarrufun iptali davasına ilişkin 442 ila 452 nci maddelere göre iptale tabidir.
(2) Geçici konkordato mühletinin verildiği tarih, iptal davası açma sürelerinin hesaplanmasında haczin veya iflasın açılmasının yerini tutar.
(3) Konkordato masası aleyhine yöneltilen taleplerin tasarrufun iptali yoluyla kısmen veya tamamen reddini sağlamak mümkün ise konkordato tasfiye memurları bu savunmayı def'î yoluyla ileri sürmeye yetkili ve yükümlüdürler.

Uygulanacak müşterek hükümler
MADDE 432- (1) Niteliğine aykırı düşmedikçe adi konkordato hakkındaki 374 ila 412 nci maddeler malvarlığının terki suretiyle konkordatoda da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KİTAP
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ KISIM
İstihkak Davası

BİRİNCİ BÖLÜM
Hacizde İstihkak Davası

BİRİNCİ AYRIM
Haczedilenin Borçlu Elinde Bulunması

İstihkak iddiası
MADDE 433- (1) Haczedilen üzerinde üçüncü kişiye ait mülkiyet, sınırlı ayni hak veya kuvvetlendirilmiş kişisel hak gibi bir hakkın bulunduğu iddiası, istihkak iddiası yoluyla ileri sürülür. Haczedilen alacağın kendisine ait olduğunu ileri süren üçüncü kişi de istihkak iddiasında bulunabilir.
(2) İstihkak iddiasında bulunabilecek olanlar; üçüncü kişi, takip borçlusu ve bunları temsile yetkili olan kişilerdir. İstihkak iddiasının takip borçlusu, onu temsile yetkili olan veya onunla birlikte oturan kişiler tarafından ileri sürüldüğü hâllerde, istihkak iddiasını içeren haciz tutanağı üçüncü kişiye tebliğ edilir. Borçlu veya üçüncü kişi haciz sırasında hazır bulunmuyorlarsa, haczin yapıldığını haciz tutanağının kendilerine tebliği tarihinde öğrenmiş sayılırlar. Şu kadar ki, haczin yapıldığı sırada borçluyu veya üçüncü kişiyi temsile yetkili olan ya da borçlu veya üçüncü kişi ile birlikte oturan veya haciz tutanağının kendisine tebliğ

edilebileceği kişilerin hazır bulunması hâlinde, borçlu veya üçüncü kişi aynı tarihte haczi öğrenmiş sayılır.

İstihkak davasının açılma süresi ve yetkili mahkeme
MADDE 434- (1) İstihkak davası; üçüncü kişi huzurunda yapılan hacizlerde haciz tarihinden; üçüncü kişinin yokluğunda yapılan hacizlerde lehine yapılan istihkak iddiasının üçüncü kişiye tebliği, böyle bir iddianın bulunmadığı hâllerde ise üçüncü kişinin haczi öğrendiği veya öğrenmiş sayıldığı tarihten itibaren iki hafta içinde açılır.
(2) Haczedilenin satılmış olması hâlinde, bedeli alacaklıya ödeninceye kadar istihkak davası açılabilir.
(3) Üçüncü kişi, süresi içinde istihkak davası açmadığı takdirde, aynı takipte o haciz bakımından haciz koyduran alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılır.
(4) İstihkak davası, davalının yerleşim yeri veya takibin yapıldığı yer icra hukuk mahkemesinde açılabilir.

Takibin devamına veya ertelenmesine karar verilmesi
MADDE 435- (1) İstihkak davasında hâkim, öncelikle dosya üzerinden veya ihtiyaç hâlinde ilgilileri davet edip duruşmalı olarak yapacağı inceleme sonucunda, haczedilen hakkında talep hâlinde ve gerektiğinde davacıdan 55 inci maddede gösterilen türde alınacak teminat karşılığında takibin ertelenmesine tedbiren karar verebilir.
(2) Kiralanan taşınmazdaki hapis hakkına tabi eşya ile ilgili istihkak davalarında, Türk Borçlar Kanununun 337 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı hükümlere uygun olmadıkça erteleme kararı verilemez. Bu hüküm, Türk Ticaret Kanununun dördüncü ve beşinci kitabı hükümleri uyarınca hapis hakkına tabi eşya hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanır.

İstihkak davasında yargılama ve ispat
MADDE 436- (1) Üçüncü kişi, haczedilenin üzerindeki hakkı nasıl kazandığını ve haczedilenin borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukuki ve fiili sebep ile vakıaları göstermeli ve bunları ispat etmelidir.
(2) Bir taşınır malı elinde bulunduran kimse onun maliki sayılır. Borçlu ile üçüncü kişilerin taşınır malı birlikte elde bulundurmaları hâlinde dahi mal borçlu elinde sayılır.
(3) Bir taşınır malı borçlu ile birlikte elinde bulunduran üçüncü kişi, haciz sırasında yedieminliği kabul ettiği takdirde haczedilen mal icra ve iflas dairesince üçüncü kişinin elinde bırakılır. İstihkak davası açılması hâlinde hâkim öncelikle takibin ertelenip ertelenmeyeceğine kendiliğinden karar verir. Takibin devamına karar verilmesi durumunda haczedilen mal muhafaza altına alınır.
(4) Birlikte oturulan yerlerdeki mallardan nitelikleri itibarıyla kadın, erkek ve çocuklara aidiyetleri açıkça anlaşılanlar veya örf ve adet, sanat, meslek veya uğraşı gereği olanlar bu kişilere ait sayılır. Bu karinelerin aksini ispat yükü, iddia eden kişiye düşer.
(5) Haczi yaptıran alacaklı istihkak davasına karşı, haczedilene ilişkin tasarrufun iptali talebini defi olarak ileri sürebileceği gibi, geçici veya kesin aciz belgesi ibrazı zorunluluğu olmaksızın karşı dava açarak da ileri sürebilir. Bu davalarda tarafların gösterecekleri bütün delilleri hâkim serbestçe değerlendirir.
(6) Çalınan, kaybolan ya da irade dışında elden çıkan şeyler hakkında Türk Medeni Kanununun 989, 990 ve 991 inci maddeleri hükümleri saklıdır.
(7) İcra ve iflas dairesi tarafından pazarlık suretiyle yapılan satış Türk Medeni Kanununun 989 uncu maddesinin ikinci fıkrası anlamında resmî artırma hükmündedir.

İstihkak davasının hüküm ve sonuçları
MADDE 437- (1) İstihkak davasında dava konusu haczedilen mal hakkında takibin ertelenmesine karar verilirse, karar tarihinden itibaren satış isteme süresi işlemez.

(2) İstihkak davasında hüküm verilmeden önce haczedilen şey paraya çevrilmiş bulunursa, davaya haczedilen şeyin bedeli üzerinden devam edilir. Hâkim, bu bedelin hükmün kesinleşmesine kadar ödenmemesi veya teminat karşılığında ya da durumun gereğine göre teminatsız olarak derhâl alacaklıya verilmesi hususunda ayrıca karar verir.
(3) İstihkak davası kabul edilirse, davanın açılmasına kötüniyetle sebebiyet veren alacaklı, talep hâlinde haczedilenin değerinin yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilir.
(4) İstihkak davası üzerine takibin ertelenmesine karar verilip de sonuçta dava reddedilirse davacı, talep hâlinde takip konusu alacak miktarı ile dava konusu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden ve yüzde yirmiden aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilir.
(5) Kanun yoluna başvuran davacı üçüncü kişi, daha önce takibin ertelenmesine karar verilmemişse takip konusu alacak miktarı ile dava konusu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden alınacak teminat karşılığında icranın ertelenmesine ilişkin 55 inci madde uyarınca erteleme talep edebilir.

İKİNCİ AYRIM
Haczedilenin Üçüncü Kişi Elinde Bulunması

İstihkak iddiası
MADDE 438- (1) Haciz esnasında üçüncü kişi, yokluğu hâlinde ise kendisini temsile yetkili olan veya onunla birlikte haczedileni elinde bulunduran kişiler tarafından istihkak iddiasında bulunulduğu takdirde, bu iddia haciz tutanağına yazılır. Haciz esnasında hazır bulunmayan üçüncü kişi de haczi öğrendiği tarihten itibaren bir hafta içinde istihkak iddiasında bulunabilir. Üçüncü kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde haczedilen muhafaza altına alınamaz.
(2) Üçüncü kişi, haciz tarihinde ya da haczi öğrendiği tarihten itibaren bir hafta içinde takibin yapıldığı icra ve iflas dairesi nezdinde istihkak iddiasında bulunmazsa, aynı takipte o haciz bakımından alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılır.
(3) Haczedileni elinde bulunduran üçüncü kişi, haczedilenin bir başka üçüncü kişiye ait olduğunu ileri sürerse bu iddia haciz tutanağına yazılır ve durum lehine istihkak iddiasında bulunulan kişiye tebliğ edilir. Yapılacak tebligatla, bu kişiye tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde takibin yapıldığı icra ve iflas dairesi nezdinde istihkak iddiasında bulunmadığı takdirde, aynı takipte o haciz bakımından alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılacağı hususu ihtar olunur.

İstihkak davası açılması ve sonuçları
MADDE 439- (1) Üçüncü kişinin ileri sürdüğü veya üçüncü kişi lehine ileri sürülen istihkak iddiası icra ve iflas dairesi tarafından haciz esnasında hazır bulunmayan alacaklıya tebliğ edilir. Alacaklı, hazır bulunduğu hacizlerde haciz tarihinden, yokluğunda yapılan hacizlerde ise tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde yetkili icra hukuk mahkemesinde üçüncü kişiye karşı istihkak davası açmazsa, aynı takipte o haciz bakımından istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır. Alacaklı tarafından açılan davada verilen karar kesinleşinceye kadar, haczedilenin satışı yapılamaz.
(2) Talep edilmesi koşuluyla, davanın kabulü hâlinde üçüncü kişi; davanın reddi hâlinde ise kötüniyeti sabit olan alacaklı, takip konusu alacak miktarı ile istihkak davasına konu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden yüzde yirmiden aşağı olmamak kaydıyla tazminata mahkûm edilir.
(3) Haczedilenin borçlunun elinde bulunmasına ilişkin 433 ila 437 nci maddeler hükümleri, niteliğine uygun düştüğü ölçüde haczedilenin üçüncü kişi elinde bulunması hâlinde açılan istihkak davasında da uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM
İflasta İstihkak Davası

Üçüncü kişilerin istihkak iddiaları
MADDE 440- (1) Üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen istihkak iddiaları iflas idaresi tarafından incelenir. İflas idaresi, yaptığı incelemenin sonuçlarını ikinci alacaklılar toplantısına sunacağı ayrıntılı raporunda ayrıca belirtir.
(2) İstihkak iddiası hakkında ikinci alacaklılar toplantısında karar alınıncaya kadar mal istihkak iddiasında bulunana teslim edilmez. Şu kadar ki, malın istihkak iddia edene ait olduğu veya teslimde masanın menfaati bulunduğu iflas idaresi tarafından açıkça tespit edilirse, malın rayiç değeri kadar teminat yatırılması hâlinde ikinci alacaklılar toplantısı beklenmeksizin mal istihkak iddia edene teslim edilir.
(3) İstihkak iddiası reddedilirse, iflas idaresi üçüncü kişiye iflas mahkemesinde istihkak davası açması için iki haftalık süre tayin ve tebliğ eder. Bu süreyi geçiren üçüncü kişi, masaya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılır.
(4) İstihkak davasına, iflas kararını veren mahkemede genel hükümler dairesinde, basit yargılama usulüne göre ve ivedi olarak bakılır.
(5) İflas mahkemesi, gerektiğinde istihkak davacısından masanın muhtemel zararına karşı teminat isteyebilir.

Üçüncü kişide bulunan mal hakkında masanın istihkak iddiası
MADDE 441- (1) İflas masası, üçüncü kişinin veya müflis ile birlikte üçüncü kişinin elinde bulunan bir taşınırın yahut tapu sicilinde üçüncü kişi adına tescil edilmiş bir taşınmazın müflise ait olduğu gerekçesiyle masaya dahil edilmesine karar verirse, iflas idaresi ilgili üçüncü kişiye karşı genel hükümlere göre dava açar.

İKİNCİ KISIM
Tasarrufun İptali Davası

BİRİNCİ BÖLÜM
İptal Davası ve Davacılar

İptal davasının amacı ve konusu
MADDE 442- (1) İptal davası, alacaklıya, ivazsız tasarruflar hakkındaki 445 inci, borçların malvarlığından fazla olması hakkındaki 446 ncı ve zarar vermek kastıyla yapılan işlemler hakkındaki 447 nci maddelerdeki tasarrufların iptali suretiyle cebrî icra yoluyla alacağını tahsil etme olanağı sağlar.
(2) Sadece alacağın doğduğu tarihten sonraki tasarrufların iptali istenebilir. İflas idaresinin açacağı davalarda masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin doğduğu tarihe itibar olunur.
(3) Konkordato mühleti sırasında iflas mahkemesi veya komiser izniyle yapılan hukuki işlemler iptale tabi değildir.
(4) Genel hükümlere göre muvazaa iddiaları hakkındaki talepler ile bu Kısım hükümlerine göre yapılacak iptal talepleri aynı davada terditli olarak ileri sürülemez.

Malvarlığının tespiti
MADDE 443- (1) Takibi kesinleşmiş olan alacaklı, talep tarihinden geriye doğru beş yıl içinde borçlunun yaptığı ve iptal davasına konu olabilecek tasarrufların UYAP üzerinden sorgulanmasını talep edebilir. Talep, icra ve iflas dairesi tarafından en geç bir hafta içinde yerine getirilir. Sorgulama sonunda edinilen bilgiler hukuka aykırı olarak paylaşılamaz.

Davacılar
MADDE 444- (1) İptal davasını aşağıdaki kişiler açabilir:
a) Elinde geçici veya kesin aciz belgesi bulunan her alacaklı.
b) İflas idaresi veya çekişmeli hakların takip yetkisinin devri hakkındaki 362 nci maddede ve 373 üncü maddenin şüpheli hakları konu alan üçüncü fıkrasında yazılı hâllerde alacaklıların kendileri.
(2) Davacının, ön incelemenin yapılacağı duruşma tarihinin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde geçici veya kesin aciz belgesini ya da kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağını mahkemeye sunması gerekir. Aksi hâlde, ön inceleme duruşmasında davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilir. Ön inceleme için çıkarılacak duruşma davetiyesinde bu hususlar yer alır.

İKİNCİ BÖLÜM
İptal Sebepleri

İvazsız tasarruflar
MADDE 445- (1) Alışılmış hediyeler dışında, geçici veya kesin aciz belgesi ya da kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağının düzenlendiği yahut iflasın açıldığı tarihten önceki bir yıl içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar iptale tabidir.
(2) Aşağıdaki tasarruflar bağışlama sayılır:
a) Yapılan tasarrufların gerçek değere uygun olarak ivazlı olduğu ispatlanmadıkça altsoy ve üstsoy, üçüncü derece dahil kan hısımları, son bir yıl içinde evlilik birliği sona ermiş olsa bile eşi ve üçüncü derece dahil kayın hısımı, evlat edinenle evlatlık, ortak konutta yaşayan kişiler arasında yapılan tasarruflar.
b) Aksi ispatlanmadıkça, sözleşmenin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin gerçek değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyatla kabul ettiği sözleşmeler.
c) Uygun bir karşılığın sağlandığı ispatlanmadıkça, borçlunun kendisine veya üçüncü bir kişi yararına ömür boyu gelir sözleşmesi ya da intifa hakkı tesis ettiği sözleşmeler yahut ölünceye kadar bakma sözleşmeleri.

Borçların malvarlığından fazla olması nedeniyle iptal
MADDE 446- (1) Aşağıdaki tasarruflar, tasarrufun yapıldığı tarihte malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlu tarafından geçici veya kesin aciz belgesi ya da kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağının düzenlendiği yahut iflasın açıldığı tarihten önceki bir yıl içinde yapılmışsa iptale tabidir:
a) Borçlunun teminat göstermeyi daha önce taahhüt etmiş olduğu hâller dışında, borçlu tarafından mevcut bir borcu temin için kurulan rehinler.
b) Para borcu için nakit dışında veya alışılmış ödeme araçlarından başka bir şekilde yapılan ödemeler.
c) Vadesi gelmemiş borç için yapılan ödemeler.
ç) Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler.
(2) Bu tasarruflardan yararlanan kimse, borçlunun durumunu bilmediğini ve gereken özeni gösterdiği hâlde öğrenemediğini ispat ederse iptal davası reddolunur.

Zarar verme kastıyla yapılan işlemlerden dolayı iptal
MADDE 447- (1) Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek veya bazı alacaklılarını diğerlerine göre avantajlı duruma getirmek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hâllerde iptal edilebilir.
(2) Üçüncü kişi, borçlunun altsoyu ve üstsoyu, üçüncü derece dahil kan hısımı, son bir yıl içinde evlilik birliği sona ermiş olsa bile eşi ve üçüncü derece dahil kayın hısımı, evlat edineni

veya evlatlığı, borçluyla ortak konutta yaşayan bir kişi ise, bu kişilerin borçlunun birinci fıkrada beyan olunan durumunu bildiği kabul olunur. Üçüncü kişi, bunun aksini ancak 446 ncı maddenin ikinci fıkrasına göre ispat edebilir.
(3) Tüzel kişi borçlunun temsilcisinin veya yönetim ya da denetim organı üyesinin, şahsen sorumlu ortağının, sermayesinin dörtte birinden fazlasını elinde bulunduran kişinin veya işçisinin ya da borçlu ile aynı şirketler topluluğunun üyesi olan şirketin, borçlunun birinci fıkrada beyan olunan durumunu bildiği kabul olunur. Üçüncü kişi, bunun aksini ancak borçlunun malvarlığından fazla olması nedeniyle iptale ilişkin 446 ncı maddenin ikinci fıkrasına göre ispat edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Tasarrufun İptali Davasında Yargılama Usulü ile Davanın Hüküm ve Sonuçları

Görevli ve yetkili mahkeme
MADDE 448- (1) İptal davasında görevli mahkeme, asliye hukuk mahkemesidir.
(2) İptal davasında borçlu tarafından lehine tasarruf yapılan üçüncü kişinin yerleşim yeri mahkemesi kesin yetkilidir.

Tasarrufun iptali davasında davalı
MADDE 449- (1) İptal davası, borçlu ve borçlu ile hukuki işlemde bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kişiler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır; bu dava kötüniyetli üçüncü kişiler aleyhine de açılabilir.
(2) İptal davası iyiniyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmez.

Tasarrufun iptali davasında yargılama usulü
MADDE 450- (1) Tasarrufun iptali davalarında basit yargılama usulü uygulanır. Hâkim bu davalarda delilleri ve tasarrufun iptale tabi olup olmadığını serbestçe takdir eder.
(2) Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminata gerek olup olmadığı ve teminatın miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış malların yerine geçen değere ilişkin olması hâlinde, ihtiyati haciz kararı ancak teminat karşılığında verilebilir. İptal davası mahkemece kabul edilirse, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşür. Davanın reddine ilişkin karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesi durumunda ihtiyati haciz hükümsüz kalır.
(3) Alacaklının alacağını karşılayan miktarda teminat mektubu sunulması hâlinde mahkeme dava konusu taşınır ve taşınmazlar üzerine konulmuş olan ihtiyati haczin kaldırılmasına ve taşınırların teslimine karar verir.

Tasarrufun iptali davasının hüküm ve sonuçları
MADDE 451- (1) Davacı, iptal davası mahkemece kabul edildiği takdirde davanın konusu mal ve hak üzerinde cebrî icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmaz ise, davalı üçüncü kişi lehine olan kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir.
(2) İptal davasında talep, üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu malların yerine geçen değere ilişkin ise veya dava devam ederken talep malın yerine geçen değere dönüştürülmüşse, üçüncü kişi, davacının alacağından fazla olmamak üzere, bu değerler oranında nakden tazmine mahkûm edilir. Bu hâlde, davacı alacaklı aynı takip dosyası üzerinden üçüncü kişiye icra emri gönderilmesini talep etmek suretiyle alacağını tahsil eder.
(3) İptal davasını kaybeden üçüncü kişi, karşılık olarak verdiği şeyi veya bedelini borçludan veya iflas masasından geri isteyebilir. İptal edilen tasarruf nedeniyle kendisine ödenilen şeyi geri veren üçüncü kişi, eski haklarını yeniden kazanır.
(4) Kendisine bağış veya bağışlama hükmünde sayılan tasarruf yapılan kişi iyiniyetli ise, yalnız iptal davasının açıldığı anda elinde bulunan miktarı geri vermek zorundadır.

Tasarrufun iptali davasında hak düşürücü süre
MADDE 452- (1) İptal davası açma hakkı, iptale tabi tasarrufun gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl geçmekle düşer.

ÜÇÜNCÜ KISIM
İhtiyati Haciz

BİRİNCİ BÖLÜM
İhtiyati Haczin Şartları ve İhtiyati Haciz Kararı

İhtiyati haczin şartları
MADDE 453- (1) Rehinle temin edilmemiş muaccel bir para borcunun alacaklısı, borçlunun mal, hak ve alacaklarının ihtiyaten haczini talep edebilir.
(2) Borç muaccel değilse, aşağıdaki şartlardan birinin bulunması hâlinde, ihtiyati haciz talep edilebilir:
a) Borçlunun yerleşik olarak oturduğu bir yerin bulunmaması.
b) Borçlunun taahhütlerinden kurtulmak amacıyla mallarını gizlemeye, kaçırmaya veya kendisinin kaçmaya hazırlanması ya da kaçması yahut bu amaçla alacaklının haklarını ihlâl eden işlemlerde bulunması.
(3) İkinci fıkra kapsamında ihtiyati haciz kararının uygulanmasıyla borç, yalnız hakkında ihtiyati haciz kararı verilen borçlu bakımından muaccel hâle gelir.

İhtiyati haciz kararı
MADDE 454- (1) İhtiyati haciz, dava açılmadan önce, Hukuk Muhakemeleri Kanununun göreve ve yetkiye dair hükümleri kıyasen uygulanarak belirlenen mahkemeden istenir; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir.
(2) Mahkeme ancak alacaklı, alacağının ve ihtiyati haciz sebebinin varlığını yaklaşık olarak ispatladığı takdirde ihtiyati haciz kararı verebilir.
(3) Mahkeme, gerektiğinde tarafları dinlemeden de ihtiyati hacze karar verebilir.
(4) İhtiyati haciz talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhinde ihtiyati haciz kararı verilen taraf da istinaf yoluna başvurabilir. Bu durumda bölge adliye mahkemesine ihtiyati hacze ilişkin dosya ve delillerin sadece örnekleri gönderilir. İstinaf yoluna başvurulması ihtiyati haciz kararının icrasını durdurmaz.
(5) Bizzat bölge adliye mahkemesince verilen ihtiyatî haczin kabulüne veya reddine ilişkin kararlar hakkında ise temyiz yoluna başvurulabilir. Bu durumda Yargıtaya ihtiyati hacze ilişkin dosya ve delillerin sadece örnekleri gönderilir. Temyize başvurulması ihtiyati haciz kararının icrasını durdurmaz.
(6) Bu maddeye göre yapılan kanun yolu başvuruları öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

İhtiyati hacizde teminat
MADDE 455- (1) İhtiyati haciz talep eden, haksız çıktığı takdirde karşı tarafın ve üçüncü kişilerin bu yüzden uğrayacakları muhtemel zararlara karşılık teminat göstermek zorundadır. Adli yardımdan yararlanan kişinin teminat göstermesi gerekmez.
(2) Alacak bir ilama dayanıyorsa, teminat aranmaz. Alacak ilam niteliğinde bir belgeye dayanıyorsa, mahkeme teminat alınmamasına karar verebilir.
(3) Asıl davaya ilişkin hükmün kesinleşmesinden; ihtiyati haciz kararının kalkmasından; icra takibinin iptalinden veya düşmesinden yahut icra takibinden vazgeçildiğinin borçluya tebliğ edilmesinden itibaren bir ay içinde tazminat davasının açılmaması hâlinde teminat iade edilir. Teminatın iadesine ilişkin kararlar kesindir.

İhtiyati haciz kararının içeriği
MADDE 456- (1) İhtiyati haciz kararında aşağıdaki hususlar yer alır:
a) İhtiyati haciz talep edenin, varsa kanuni temsilcisi ve vekilinin ve karşı tarafın adı, soyadı ve yerleşim yeri ile talep edenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.
b) İhtiyati haciz kararı verilen alacağın miktarı ile sebebi ve dayandığı belgeler.
c) İhtiyati haciz konulmasının sebebi.
ç) Alacaklının zararın tazminiyle yükümlü olduğu ve gerekiyorsa gösterilecek teminatın tutarının ve türünün ne olduğu.
d) Haczolunacak şeyler.

İKİNCİ BÖLÜM
İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması ve Borçlunun Teminat Göstermesi

İhtiyati haciz kararının uygulanması
MADDE 457- (1) Alacaklı ihtiyati haciz kararının kendisine tefhim veya tebliğ edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde, kararda öngörülen teminatı ihtiyati haciz kararını veren mahkeme nezdinde göstermek zorundadır. Mahkemenin teminatın uygun bulunduğuna dair kesin kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra ve iflas dairesinden kararın uygulanması talep edilir. Süresi içinde teminatın gösterilmemesi veya ihtiyati haciz kararının uygulanmasının talep edilmemesi hâlinde, ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar.
(2) Hacze ilişkin 156 ila 197 nci maddeler ve hacizde istihkak iddialarına ilişkin 433 ila 439 uncu maddeler ihtiyati haciz kararlarının yerine getirilmesinde de uygulanır.
(3) İhtiyati haczin uygulanması ile ilgili şikâyetler ihtiyati haczi uygulayan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesine yapılır.

İhtiyaten haczedilenin teminat karşılığında borçluya veya üçüncü kişiye bırakılması
MADDE 458- (1) İhtiyaten haczedilen mallar, istenildiği zaman aynen veya para olarak verilmek ve bu hususu sağlamak için malların kıymetleri depo edilmek veya icra ve iflas dairesi tarafından kabul edilecek teminat gösterilmek şartıyla borçluya ve mal üçüncü kişi elinde ihtiyaten haczedilmişse, bir taahhüt senedi alınarak bu kişiye bırakılabilir.
(2) Gösterilecek teminat ihtiyaten haczedilen malın güncel değerini aşamaz ve hiçbir şekilde borç ve gider tutarını geçemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İhtiyati Haczin Tamamlanması Usulü

İhtiyati haczi tamamlayan işlemler
MADDE 459- (1) Dava açılmadan veya icra takibine başlanmadan önce ihtiyati haczi uygulatmış olan alacaklı, haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren bir hafta içinde takip talebinde bulunmak veya dava açmak zorundadır.
(2) Alacaklının icra takibi başlatması durumunda borçlu ödeme emrine itiraz ederse, alacaklı itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir hafta içinde dava açmak zorundadır.
(3) İhtiyati haciz, alacak davasının mahkemede görüldüğü sırada konulmuş veya birinci fıkraya göre mahkemede dava açılmışsa alacaklı, ilamın 53 üncü madde uyarınca icraya konulabileceği tarihten itibaren bir ay içinde takip talebinde bulunmak zorundadır.
(4) Aşağıdaki hâllerde ihtiyati haciz hükümsüz kalır:
a) Alacaklı bu maddede belirtilen süreleri geçirirse.
b) Alacaklı davasından feragat ederse.
c) Alacaklı takibinden vazgeçerse.
ç) Takip, kanuni sürelerin geçmesiyle düşerse.

d) Dava dosyası işlemden kaldırılıp da bir ay içinde yenilenmezse.
e) Dava reddedilirse veya açılmamış sayılırsa.
(5) Borçlu süresi içinde ödeme emrine itiraz etmez veya itirazı mahkemece iptal edilirse, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşür.

İhtiyati haciz kararına itiraz ve istinaf
MADDE 460- (1) Borçlu ihtiyati haczin uygulanması sırasında hazır bulunmuşsa haczin uygulanmasından, hazır bulunmamışsa haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren; menfaati ihlal edilen ve haciz sırasında hazır bulunmayan üçüncü kişiler ise ihtiyati haczi öğrenmelerinden itibaren bir hafta içinde kararı veren mahkemeye itirazda bulunabilirler. Esas hakkında dava açıldıktan sonra yapılan itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.
(2) İhtiyati haczin şartlarına, mahkemenin yetkisine, gösterilen teminata, borcun doğmadığına veya sona erdiğine ilişkin olarak ihtiyati haciz kararına itiraz edilebilir. Borcun doğmadığının veya sona erdiğinin yaklaşık olarak ispatı ihtiyati haczin kaldırılması için yeterlidir. Alacaklı da teminatla sınırlı olarak ihtiyati haciz kararına itiraz edebilir.
(3) İtiraz dilekçeyle yapılır. İtiraz eden, itiraz sebeplerini açıkça göstermek ve itirazının dayanağı olan tüm delilleri dilekçesine eklemek zorundadır. Mahkeme gerektiğinde ilgilileri dinlemek üzere davet eder. Duruşma yapılan hâllerde ilgililer gelmese bile yokluklarında karar verilir. İtiraz sonucunda, ihtiyati haciz kararı değiştirilebilir veya kaldırılabilir.
(4) İtiraz üzerine verilen karara karşı alacaklı, borçlu veya üçüncü kişi istinaf yoluna başvurabilir. İhtiyati haciz kararına karşı kanun yollarını düzenleyen 454 üncü maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları kıyasen uygulanır.
(5) İtiraz ve kanun yoluna başvurulması ihtiyati haciz kararının icrasını durdurmaz.

İhtiyati haczin kaldırılması
MADDE 461- (1) Borçlu, takipten önce ihtiyati hacze karar veren mahkemeden, takipten sonra ise icra hukuk mahkemesinden para, banka teminat mektubu veya başka bir teminat karşılığında ihtiyati haczin kaldırılmasını talep edebilir. Gösterilen teminatın uygun olup olmadığı mahkemece takdir edilir.
(2) Gösterilecek teminat, üzerindeki ihtiyati haczin kaldırılması talep edilen mal ve hakların değerine göre belirlenir; şu kadar ki, teminat tutarı hiçbir şekilde borç ve gider toplamını geçemez.

İhtiyati hacizde iflas yolu ile takip
MADDE 462- (1) Alacaklı, iflasa tabi borçlusu aleyhine 459 uncu maddenin birinci fıkrası gereğince iflas yolu ile takip yapmış veya iflas yolu ile takibe başladıktan sonra borçlunun mallarını ihtiyaten haczettirmişse, aşağıdaki hükümler uygulanır.
(2) Borçlu ödeme emrine itiraz ederse, bu itiraz üç gün içinde alacaklıya tebliğ olunur. Alacaklı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesine başvurarak itirazın giderilmesiyle birlikte borçlunun iflasına karar verilmesini istemek zorundadır.
(3) Borçlu ödeme emrine itiraz etmezse, bu durum üç gün içinde alacaklıya tebliğ olunur. Alacaklı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesine başvurarak borçlunun iflasına karar verilmesini istemek zorundadır.
(4) 459 uncu maddenin ihtiyati haczin hükümsüz kalmasına ilişkin dördüncü fıkrası hükmü burada da kıyasen uygulanır.

Kesin hacizlere iştirak
MADDE 463- (1) İhtiyaten haczedilen mallar ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden önce başka bir alacaklı tarafından haczedilirse, ihtiyati haciz alacaklısı kendiliğinden geçici olarak bu hacze iştirak eder.
(2) İhtiyati haciz giderleri satış tutarından öncelikle alınır.

(3) İhtiyati haciz başka bir öncelik hakkı vermez.

Tazminat davası
MADDE 464- (1) Alacaklı, ihtiyati haciz talebinde bulunduğu anda haksız olduğu anlaşılırsa veya ihtiyati haciz kararı hükümsüz kalır ya da itiraz üzerine kaldırılırsa, haksız ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan zararı tazminle yükümlüdür.
(2) Tazminat davası, ihtiyati haciz kararını veren mahkemede de açılıp görülebilir.
(3) Tazminat davası açma hakkı, hükmün kesinleşmesinden veya ihtiyati haciz kararının kalkmasından itibaren bir yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar.

DÖRDÜNCÜ KİTAP
DENİZ CEBRÎ İCRA

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

Uygulanacak hukuk
MADDE 465- (1) Bir geminin ihtiyaten veya kesin olarak haczi, cebrî icra yoluyla satışı ve mülkiyetin intikali de dâhil olmak üzere bu satışın sonuçları ve cebrî icraya ilişkin diğer bütün işlem ve tasarruflar, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla geminin bu işlem ve tasarrufların yapıldığı sırada bulunduğu ülkenin hukukuna tabidir.
(2) Bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışı hâlinde, satışı yapan yetkili makam veya ilgililer tarafından, bu satıştan en az bir ay önce satış tarihi, yeri ve usulü;
a) Geminin kayıtlı olduğu Türk gemi sicili müdürlüğüne,
b) Geminin sicile kayıtlı malikine,
c) Gemi siciline tescil edilmiş diğer hakların sahiplerine ve alacaklılara,
ç) Satışı yapan yetkili makama bildirilmiş olmaları kaydıyla kanuni rehin hakkına sahip gemi alacaklılarına,
iadeli taahhütlü mektupla ya da bildirimin muhataba ulaştığını doğrulayan elektronik iletişim yoluyla veya başkaca uygun bir araçla gönderilmek suretiyle yazılı şekilde bildirilmeli ve Türkiye genelinde dağıtımı yapılan gazetelerden ilan talebi tarihi itibarıyla tirajı ellibinin üzerinde olanlardan birinde ve Basın - İlan Kurumunun resmî portalında ilan olunmalıdır. Bu fıkranın (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilere sicilde kayıtlı veya kendileri tarafından bildirilen adreslerine yazılı bildirim yapılamaması hâlinde bu kişiler bakımından gazetede yayımlanan ilan bildirim yerine geçer. Satışı yapan yetkili makama kendilerini ve alacaklarını bildirmemiş olan kanuni rehin hakkı sahibi gemi alacaklıları bakımından da ilan bildirim hükmündedir.
(3) Bu maddenin ikinci fıkrasına uygun şekilde bildirim ve ilan yapılmaksızın yurt dışında cebrî icra yoluyla satılan geminin Türk gemi sicilindeki kaydı silinmez ve sicile kayıtlı haklar ile gemi alacaklısı hakları sona ermez.

Uygulanacak hükümler
MADDE 466- (1) Bu Kitapta hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır.
(2) Bu Kanunda veya diğer bir kanunda açıkça aksi öngörülmüş olmadıkça, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemiler hakkında bu Kanunun taşınırlara ilişkin hükümleri uygulanır.
(3) Bu Kanun uyarınca gemi siciline verilecek şerhler Türk Ticaret Kanununun 977 nci maddesi hükmüne tabidir.

Deniz alacaklarında görevli mahkeme
MADDE 467- (1) Bu Kanunun 493 üncü maddesinde belirtilen deniz alacaklarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda ve bu alacaklar için ihtiyati haciz taleplerinde Türk Ticaret Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen mahkemeler görevlidir.

İKİNCİ KISIM
İlamlı İcra

Gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamlar
MADDE 468- (1) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamlar, kesinleşmedikçe icraya konulamaz.
(2) Gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamların icrasında 56 ila 59 uncu maddeler kıyasen uygulanır.
(3) Bir Türk gemi sicilinde kayıtlı gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin davalarda davacı lehine hüküm verilmesi hâlinde mahkeme, hükmün tefhimini takiben hüküm sonucunu derhâl geminin kayıtlı olduğu sicile şerh verilmesi için gemi sicil müdürlüğüne resen bildirir. Hüküm davacının aleyhine kesinleştiği takdirde mahkeme, hüküm sonucunu gemi sicili müdürlüğüne derhâl bildirir. Hükmün gemi siciline şerh edilmesinden sonra geminin zilyetliğinin devredilmesi, icra işlemlerini etkilemez; geminin zilyetliğini elde eden kişi aleyhine yeni bir ilam alınmasına gerek olmadan, 469 uncu maddeye göre işlem yapılır.
(4) Sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın yabancı bayraklı gemiler üzerindeki ayni haklara ilişkin davalarda davacı lehine hüküm verilirse, mahkemece hükmün tefhimini takiben hüküm sonucu derhâl geminin bayrağını taşıdığı devletin en yakın konsolosluğuna bildirilir. Hükmün davacı aleyhine kesinleşmesi hâlinde de aynı işlem yapılır.
(5) Sicile kayıtlı Türk gemileri üzerinde ipotek veya intifa hakkının kurulmasına veya kaldırılmasına ilişkin ilam icra ve iflas dairesine verilince, icra ve iflas müdürü 57 nci maddeye uygun şekilde icra emri gönderip bir haftalık süre içinde ilamın gereğinin yerine getirilmesini ihtar eder. İlamın gereği verilen sürede yerine getirilmezse, ilam zorla icra olunur.

Gemilerin tahliye veya teslimine ilişkin ilamlar
MADDE 469- (1) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye veya teslimine ilişkin ilam icra ve iflas dairesine verilince, icra ve iflas müdürü 57 nci maddeye uygun şekilde bir icra emri tebliği suretiyle borçluya bir hafta içinde o geminin teslimini emreder. İlamın içeriğine göre icra emrinde belirtilecek hususlar hakkında 57 ila 59 uncu maddeler kıyasen uygulanır. Alacaklıya teslim olunan gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince gemiden zorla çıkarılacağı ve ayrıca 521 inci madde gereğince hapis cezasıyla cezalandırılacağı hususu da icra emrinde ihtar edilir.
(2) Borçlu, gemiye zilyet olduğu hâlde bu emri yerine getirmezse, ilam hükmü zorla yerine getirilir. Borçlu geminin zilyedi değilse, alacaklı aşağıda yazılı seçimlik haklardan birini kullanabilir:
a) Alacaklı, geminin ilamda yazılı değerinin alınmasını isteyebilir. Borçlu bu değeri ödemezse, ayrıca yeni bir icra emri tebliğine gerek kalmaksızın söz konusu değer kendisinden haciz yoluyla tahsil olunur. Geminin değeri, ilamda yazılı olmadığı ve taraflar bu değer üzerinde anlaşamadıkları takdirde, icra ve iflas müdürü tarafından seçilecek bilirkişiye tespit ettirilir. Bilirkişi, incelemenin yapıldığı tarihteki rayiç değeri esas alır.
b) Alacaklı, gemiye zilyet olan üçüncü kişiye karşı borçlunun sahip olduğu hakları kullanabilir. Şu kadar ki, üçüncü kişi davanın açılmasından sonra ve hükümden önce gemi siciline tescil edilmiş bir sözleşmeye dayanarak gemiye zilyet ise, (a) bendi hükmü uygulanır.
(3) Alacaklıya teslim olunan gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlu veya

üçüncü kişi, ayrıca hükme gerek kalmadan zorla çıkarılır.
(4) Gemide bulunup da ilama dahil olmayan eşya, gemiden çıkarılarak borçluya, borçlu hazır değilse vekiline teslim edilir. Borçlu veya vekili bulunmazsa, iki aylık muhafaza giderleri ileride borçluya ödetilmek üzere peşin olarak alacaklıdan alınıp eşya güvenli bir yere konulur veya alacaklının yedinde muhafaza edilir.
(5) İcra ve iflas dairesince borçluya derhâl tebligat yapılarak, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde eşyayı alması ve eşyanın muhafaza giderlerini ödemesi istenir. Borçlu, eşyayı teslim almaktan veya giderleri ödemekten kaçınırsa icra ve iflas müdürü, icra hukuk mahkemesinden alacağı kararla eşyaları satarak tüm giderleri öder. Bu ödemeden sonra, varsa satış bedelinin bakiyesi icra ve iflas müdürü tarafından borçlunun adına Adalet Bakanlığınca belirlenen bankalardan birine yatırılır ve nemalandırılır.

Diğer ilamların icrası
MADDE 470- (1) Gemiye ilişkin bir işin yapılmasına veya yapılmamasına dair olup da 468 inci ve 469 uncu maddeler kapsamında olmayan ilamların icrasında 76 ila 78 inci maddeler kıyasen uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Rehinli Alacaklar

Rehinli alacakların takibi
MADDE 471- (1) Gemi üzerinde kanun veya sözleşmeden doğan ya da mahkemece tesciline karar verilen bütün rehin hakları, ancak alacakla birlikte dava veya takip edilebilir.
(2) Gemi üzerindeki rehin haklarının ilamların icrası hakkındaki hükümlere göre takibi için hem rehin hakkının ve hem de hakkın temin ettiği alacağın ilam veya ilam niteliğinde bir belgede birlikte tespit edilmiş olması şarttır. Bu hâlde 120 nci madde kıyasen uygulanır.
(3) Gemi alacaklıları ile alacakları gemi üzerinde hapis hakkıyla temin edilmiş olan alacaklılar, ihtiyati haczi tamamlamak veya alacağı doğrudan takip etmek için taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilirler. Bu hüküm, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemilere uygulanır.
(4) Sözleşmeden veya kanundan doğan gemi ipoteği alacaklıları, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilirler. Bu hüküm, bayrağına bakılmaksızın bütün gemilere uygulanır.
(5) Kanundan doğan rehin hakkına sahip gemi alacaklıları, haciz yoluyla da takip yapabilirler; bu takdirde kanunî rehin hakkından feragat etmiş olurlar.
(6) Alacaklı, alacağı gemi üzerinde sözleşmeden veya kanundan doğan rehin hakkıyla temin edilmiş olsa dahi iflas yoluyla takip yapabilir.

Rehnin paraya çevrilmesinde uygulanacak hükümler
MADDE 472- (1) Taşınır rehninin paraya çevrilmesine ilişkin hükümler, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir gemi üzerindeki hapis hakkı ile gemi alacağının verdiği kanuni rehin hakkının paraya çevrilmesinde de uygulanır.
(2) İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin hükümler, gemi ipoteğinin paraya çevrilmesine de uygulanır. Bu hükümlerde geçen "taşınmaz" terimi bir Türk gemi sicilinde veya yabancı bir ülke gemi sicilinde kayıtlı olan gemileri; "tapu sicili" terimi gemi sicilini ve "ipotek" terimi gemi ipoteğini ifade eder.
(3) 129 uncu maddede öngörülen süre, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemiler için üç aydır.
(4) Rehin konusu gemilerin satışında, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın 474 üncü ila 479 uncu madde hükümleri uygulanır; satış bedeli alacaklıların alacağını ödemeye yetmezse, icra ve iflas müdürü, 480 inci maddeye göre sıra cetveli düzenler.
(5) Gemi ipoteğinde, Türk Ticaret Kanununun ipotekli alacaklının adresinin bilinmemesi

veya borcu almaktan kaçınmasına ilişkin 1052 ve 1053 üncü maddeleri kıyasen uygulanır.
(6) Gemi ipoteklerinin paraya çevrilmesinde, geminin ihtiyaten haczedildiği veya geminin sicile kayıtlı olduğu yer icra ve iflas dairesi yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Haciz ve Satış

Haciz
MADDE 473- (1) Türk ve yabancı bayraklı bütün gemilerin haczinde, ihtiyati hacze ilişkin 498, 500 ve 501 inci maddeler ile niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun hacze ilişkin hükümleri uygulanır.
(2) Gemilerin haczinde, alacağın 493 üncü maddede sayılan deniz alacaklarından olması şartı aranmaz.

Satış
MADDE 474- (1) Bayrağına ve bir sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemilerin paraya çevrilmesinde, bu Kitap hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve uygun olduğu ölçüde bu Kanunun paraya çevirme hükümleri uygulanır.
(2) Borçlu aynı zamanda gemi maliki ise, rızaen satış yetkisi verilmesine ilişkin 238 ila 243 üncü maddeler, 241 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen süre bir ay olmak kaydıyla bu kimse için de uygulanır.

Yabancı sicile kayıtlı gemilerin satışı
MADDE 475- (1) Yabancı bir sicile kayıtlı geminin satışı istenildiğinde, icra ve iflas müdürü, o geminin bayrağını taşıdığı devletin konsolosluğuna bu hususu bildirir ve mükellefiyetler listesini hazırlayabilmek için geminin sicil kaydını ister. Alacaklı da sicil kaydının onaylı güncel bir örneğini icra ve iflas dairesine sunabilir. Bu durumda mükellefiyetler listesi, sicil kaydının konsolosluk tarafından gönderilmesi beklenmeksizin, alacaklının sunduğu onaylı örneğe göre hazırlanır.
(2) Bu Kanunun 476 ncı maddesi uyarınca gazetede yapılacak ilanın bir örneği, icra ve iflas müdürü tarafından, birinci artırma satış tarihinden en az bir ay önce;
a) Geminin kayıtlı olduğu sicil devletinde gemi sicilini tutmakla görevli makama,
b) Geminin sicile kayıtlı malikine,
c) Gemi sicilinde kayıtlı bulunan hakların sahiplerine ve alacaklılara,
ç) İcra ve iflas dairesine bildirilmiş olmaları kaydıyla kanuni rehin hakkına sahip gemi alacaklılarına,
iadeli taahhütlü mektupla ya da bildirimin muhataba ulaştığını doğrulayan elektronik iletişim yoluyla veya başkaca uygun bir araçla gönderilmek suretiyle satışın yazılı şekilde bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilerin sicilde kayıtlı veya kendileri tarafından bildirilen adreslerine yazılı bildirim yapılamaması hâlinde bu kişiler bakımından 476 ncı maddenin birinci fıkrasına göre gazetede yayımlanan ilan bildirim yerine geçer.

Artırma şartnamesi ve artırmanın ilanı
MADDE 476- (1) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın artırma şartnamesinin hazırlanmasında 223 üncü madde kıyasen uygulanır. İlan hakkındaki 228 inci maddeye göre elektronik satış portalında yapılacak ilanın, gazetede ilan hakkındaki 229 uncu maddenin ikinci fıkrasında öngörüldüğü şekilde Türkiye genelinde yayımlanan ve dağıtımı yapılan gazetelerden ilan talebi tarihi itibarıyla tirajı ellibinin üzerinde olanlardan birinde ve Basın - İlan Kurumunun resmî portalında ilan olunması; ilanda geminin, ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında gemi üzerindeki bütün hak ve yükümlülükler sona ermiş olarak satılacağı hususunun bildirilmesi zorunludur. Söz konusu ilanlar, birinci

artırma tarihinden en az bir ay önce yapılır. Bu hüküm bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemilere uygulanır.
(2) İlgililer artırma şartnamesinin tamamını veya özetini gideri kendilerine ait olmak üzere diledikleri vasıtalarla yurt dışında da ilan ettirebilirler. Ancak özel nitelikteki bu ilan resmî işlemleri etkilemez.
(3) Gemi bir Türk gemi siciline kayıtlı ise, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca yapılacak ilanın bir örneği, icra ve iflas müdürü tarafından, birinci artırma tarihinden en az bir ay önce;
a) Geminin kayıtlı olduğu sicil müdürlüğüne,
b) Geminin sicile kayıtlı malikine,
c) Gemi sicilinde kayıtlı bulunan hakların sahiplerine ve alacaklılara,
ç) İcra ve iflas dairesine bildirilmiş olmaları kaydıyla kanuni rehin hakkına sahip gemi alacaklılarına
tebliğ edilir. Bu fıkranın (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilere sicilde kayıtlı veya kendilerin tarafından bildirilen adreslerine tebligat yapılamaması hâlinde birinci fıkra uyarınca gazetede yayımlanan ilan, bu kişiler bakımından tebligat yerine geçer.

Artırma suretiyle satış ve sonucu
MADDE 477- (1) Artırma suretiyle satış, elektronik ortamda açık artırmaya ilişkin 233 ila 237 nci maddeler ile asgari ihale bedeline ilişkin 246 ncı maddeye göre yapılır. Artırmanın sona erdiği gün ve saatte gemi en yüksek teklifi veren alıcıya ihale edilmiş olur. Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın alıcı, icra ve iflas dairesi tarafından gemi kendisine ihale edildiği anda, geminin mülkiyetini iktisap eder.
(2) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın açık artırma suretiyle satılan bir gemi, yapılan ihalenin kesinleşmesiyle ihale alıcısına teslim edilir; bu hâlde ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında, gemi üzerindeki bütün ayni ve kişisel haklar, külfetler ve sınırlandırmalar sona erer.
(3) Geminin satışını gerçekleştiren icra ve iflas dairesi, teslimle birlikte alıcının talebi üzerine, ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında, gemi üzerindeki bütün ayni ve kişisel haklar, külfetler ve sınırlandırmalar sona ermiş olarak geminin mülkiyetinin alıcıya devredildiğine dair belge düzenler.
(4) Alıcının maliki olduğu gemi, bir Türk gemi sicilinde kayıtlı ise, alıcının icra ve iflas dairesi tarafından düzenlenen belgeyi gemi sicil müdürlüğüne sunması üzerine, gemi sicil müdürü, duruma ve yeni malikin talebine uygun şekilde ya gemiyi sicilden terkin edip terkine dair belge düzenler ya da alıcıyı malik olarak sicile tescil ve ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında sicile kayıtlı bütün ayni ve kişisel haklar ile sınırlandırmaları terkin eder.
(5) Alıcının maliki olduğu gemi yabancı sicilde kayıtlı bir gemi ise, icra ve iflas dairesi, alıcının talebi üzerine bu maddenin üçüncü fıkrası uyarınca düzenleyeceği belgenin bir örneğini, geminin bayrağını taşıdığı devletin en yakın konsolosluğuna da gönderir.

Vaktinden evvel satış
MADDE 478- (1) Türk ve yabancı bayraklı gemilerin satışı, 213 üncü maddenin birinci fıkrasındaki bir aylık süreye bakılmaksızın malikin talebiyle de yapılabilir.
(2) Geminin değeri hızla düşer veya muhafazası fazla masraflı olur ya da satışın beklenmesi yeni gemi alacaklarının doğmasına yahut mevcut gemi alacaklarının temin ettiği alacak miktarının artmasına yol açarsa, icra ve iflas müdürü veya alacaklı, ihtiyaten haczedilmiş olanlar da dahil olmak üzere haczedilmiş Türk veya yabancı bayraklı geminin vaktinden evvel satılması için icra hukuk mahkemesine başvurabilir. Mahkeme bu başvuruyu ivedilikle inceler; başvuruyu ve gerekçesini derhâl gemi malikine bildirerek en geç iki haftalık kesin süre içinde yazılı beyanda bulunabileceğini ihtar eder. Gemi maliki bu süre içinde beyanda bulunmuşsa bu beyan da dikkate alınarak, derhâl mahkemece dosya üzerinde inceleme yapılıp başvuru kesin olarak karara bağlanır.

(3) Gemi veya içindeki eşya, can, mal, çevre veya kamu güvenliği açısından tehlike gösterirse, icra ve iflas müdürü veya liman başkanı, ihtiyaten haczedilmiş olanlar da dahil olmak üzere haczedilmiş Türk veya yabancı bayraklı geminin vaktinden evvel satılması için icra hukuk mahkemesine başvurabilir. Bu başvuru, mahkemece dosya üzerinden inceleme yapılmak suretiyle kesin olarak karara bağlanır.
(4) İcra ve iflas dairesi satış bedelini, hak sahipleri adına, paylaştırma aşamasına kadar paranın nemalandırılmasına ilişkin 12 nci madde uyarınca nemalandırır.

Pazarlık suretiyle satış
MADDE 479- (1) Bütün ilgililerin istemesi ya da vaktinden evvel satışa ilişkin 478 inci maddenin ikinci veya üçüncü fıkrası uyarınca geminin satışına karar verilmesi hâlinde gemi, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın pazarlık suretiyle satılabilir.
(2) Geminin pazarlık suretiyle satışında 244 üncü madde uygulanır. Pazarlık suretiyle satılan geminin mülkiyeti, ipotekli alacaklının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında, gemi üzerindeki bütün ayni ve kişisel haklar, külfetler ve sınırlandırmalar sona ermiş olarak teslimle alıcıya geçer.
(3) Geminin pazarlık suretiyle satışında da 477 nci maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM
Satış Bedelinin Paylaştırılması

Sıra cetveli
MADDE 480- (1) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın geminin satış bedeli bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmezse, icra ve iflas dairesi satış tarihini esas alarak, kamu alacakları da dahil alacaklıların bir sıra cetvelini yapar.
(2) Birinci fıkra uyarınca oluşturulan sıra cetvelinin bir örneği icra ve iflas dairesi tarafından ilgililere tebliğ edilir. Sıra cetvelinin tebliğinden itibaren bir hafta içinde, ilgili her alacaklı sıra cetveline karşı duruma göre, deniz alacaklarında görevli mahkemeye ilişkin 467 nci maddede belirtilen mahkemede itiraz davası açabileceği gibi şikâyet yoluna da başvurabilir. Bu hâlde derece kararı hakkındaki 260 ıncı madde kıyasen uygulanır.
(3) Alacaklar, derece hükümleri dikkate alınmaksızın sıra cetveline 481 ila 488 inci maddelerde belirtilen sırayla kaydedilir. Ancak bu Kanunun hacze iştirake ilişkin hükümleri uygulanmaz.
(4) İflas hâlinde müflisin malvarlığında bulunan gemi paraya çevrilirse, satış bedeli 481 ila 488 inci maddelerde belirtilen sıralamaya göre paylaştırılır. Birden fazla geminin paraya çevrilmesinde her gemi için bu sıralama ayrı ayrı yapılır ve o sıraya göre ödemede bulunulur.
(5) Derece kararına göre ödemede, uygun olduğu ölçüde 261 inci madde kıyasen uygulanır.
(6) Bir sıradaki alacaklılar, alacaklarını tamamen almadıkça, sonra gelen sıradaki alacaklılara ödeme yapılmaz.
(7) Sıra cetvelinin birinci ila yedinci sıralarına kabul edilen alacaklılar alacaklarının tamamını tahsil edemezlerse, borçlunun diğer malvarlığına başvurduklarında Kanunun derece kararına ilişkin genel hükümlerine tabi olurlar.

Birinci sıra
MADDE 481- (1) Sıra cetvelinin birinci sırasına;
a) İhtiyati haciz tarihi de dâhil olmak üzere geminin haczedildiği tarihten mülkiyetin alıcıya geçtiği tarihe kadar geminin bakımı ve muhafazası ile gemi adamlarının iaşesi için yapılan giderler,
b) Geminin haczi, paraya çevrilmesi ve satış bedelinin paylaştırılması için yapılan giderler,

c) Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan alacaklardan ihtiyati haciz tarihi de dahil olmak üzere geminin haczedildiği tarih ile mülkiyetin alıcıya geçtiği tarih arasındaki süreye ilişkin olanlar,
kaydedilir.
(2) Bu sıranın alacaklıları, kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahiptirler.

İkinci sıra
MADDE 482- (1) Satılan gemi, karaya oturmuş veya batmış olup da seyir güvenliği veya deniz çevresinin korunması amacıyla kamu kurumları tarafından çıkarılmış veya kaldırılmışsa, bu çıkarma veya kaldırma için yapılan giderler sıra cetvelinin ikinci sırasına kaydedilir.

Üçüncü sıra
MADDE 483- (1) Sıra cetvelinin üçüncü sırasına, Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (e) bentlerinde düzenlenmiş olan gemi alacaklılarının 480 inci madde kapsamında olmayan alacakları kaydedilir.
(2) Birinci fıkrada sayılan alacakların kendi aralarındaki sıra, Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasındaki yazılış sırasına göre belirlenir. Şu kadar ki, kurtarma ücreti alacağının mevcudiyeti hâlinde bu ücret, kurtarma faaliyetinin tamamlandığı tarihten evvel doğmuş gemi alacaklarından önce gelir. Birden fazla kurtarma ücretinin mevcudiyeti hâlinde her bir kurtarma faaliyetinin tamamlandığı tarihe göre sonra doğanlar daha önce doğanlara tekaddüm eder.
(3) Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen gemi alacaklılarının her biri kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahiptir.

Dördüncü sıra
MADDE 484- (1) Gemi, cebrî icra yoluyla satış sırasında bir tersane sahibinin zilyetliğinde bulunuyorsa Türk Medeni Kanununun 950 nci maddesi uyarınca tersane sahibinin hapis hakkıyla teminat altına alınmış alacakları sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilir.

Beşinci sıra
MADDE 485- (1) Sıra cetvelinin beşinci sırasına, sözleşmeden veya kanundan doğan bir rehin hakkıyla teminat altına alınmış olup da 481 ila 484 ve 486 ncı maddeler kapsamında olmayan alacaklar kaydedilir.
(2) Birinci fıkrada sayılan alacaklar, her alacağı teminat altına alan rehin hakkını düzenleyen kanunda gösterilen sıraya tabidir.

Altıncı sıra
MADDE 486- (1) Sıra cetvelinin altıncı sırasına, satılan geminin aynından doğan kamu alacakları kaydedilir.

Yedinci sıra
MADDE 487- (1) Sıra cetvelinin yedinci sırasına, 493 üncü maddede sayılan deniz alacaklarından 481 ila 486 ncı maddeler kapsamında olmayanları kaydedilir.
(2) Bu sıranın alacaklıları, kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahiptirler.

Sekizinci sıra
MADDE 488- (1) Sıra cetvelinin sekizinci sırasına, 317 nci maddenin dördüncü fıkrasında sayılan alacaklar, bu fıkrada belirtilen sırayla kaydedilir.
(2) Bu sıralar arasındaki ilişkide Kanunun 318 inci maddesi uygulanır.

ALTINCI KISIM
Gemilerin İhtiyati Haczi

Uygulanacak hükümler
MADDE 489- (1) Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin Türkiye'de ihtiyati haczi bu Kısım hükümlerine tabidir.

İhtiyati haciz şartları
MADDE 490- (1) Bir gemi yalnızca 493 üncü maddede sayılan deniz alacakları için sadece ihtiyaten haczedilebilir. Deniz alacaklarından başka alacaklar için gemi hakkında ihtiyati haciz veya ihtiyati tedbir ya da geminin seferden alıkonulması sonucunu doğuracak herhangi bir geçici hukuki koruma kararı verilemez.
(2) Akdi veya kanuni rehinle teminat altına alınmış deniz alacakları hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.
(3) Geminin ihtiyati haczine karar verilebilmesi için muaccel bir deniz alacağının mevcudiyeti yeterlidir.
(4) Muaccel olmayan deniz alacakları için geminin ihtiyati haczi 453 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki şartlardan birinin mevcudiyeti hâlinde talep edilebilir. Bu fıkra uyarınca verilen ihtiyati haciz kararının uygulanmasıyla borç, deniz alacağının borçlusu ve borçlu olmasa dahi gemi maliki hakkında muaccel hâle gelir.

İhtiyati haciz kararı verilmesi
MADDE 491- (1) Alacaklı, alacağının mevcudiyetini, muaccel olduğunu, muaccel olmayan deniz alacakları bakımından 453 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan şartlardan birinin bulunduğunu, bu alacağın deniz alacaklarından olduğunu, varsa miktar veya değerini ve talep konusu gemiyle ilgili olarak 499 uncu maddede düzenlenen şartları taşıdığını yaklaşık olarak ispatladığı takdirde, mahkemece bu geminin ihtiyati haczine karar verilebilir.
(2) Bir deniz alacağı için ihtiyati haciz talep eden alacaklı, talep tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen değeri üzerinden 10.000 Özel Çekme Hakkının Türk lirası karşılığı tutarında teminat göstermek zorundadır. Bu zorunluluk, Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan gemi alacaklıları ve adli yardımdan yararlananlar için geçerli değildir. Alacak bir ilama dayanıyorsa teminat aranmaz. Alacak ilam niteliğinde bir belgeye dayanıyorsa, mahkeme bu teminatın alınmasına gerek olup olmadığına karar verir.

Teminat miktarının artırılması ve azaltılması talepleri
MADDE 492- (1) Geminin maliki veya kiracısı her aşamada teminat miktarının artırılmasını talep edebilir. İhtiyati haciz dolayısıyla alacaklının sorumlu tutulabileceği bir zarara uğrayan veya uğrayabilecek olan üçüncü kişiler de teminatın artırılmasını talep edebilir.
(2) Teminat miktarının artırılması talebi, ihtiyati haciz sebebiyle geminin seferden alıkonulduğu süre boyunca, özellikle gemi için yapılan günlük işletme giderleri ve ihtiyati haciz dolayısıyla yoksun kalınan kazançlar dikkate alınarak karara bağlanır. Teminatın artırılması kararında, ek teminatın yatırılacağı süre de kesin olarak belirlenir. Ek teminat süresinde yatırılmazsa, ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar.
(3) Alacaklı da mahkemeden her aşamada teminat miktarının azaltılmasını isteyebilir.

Deniz alacakları
MADDE 493- (1) Deniz alacağı, aşağıda sayılan hususların birinden veya birkaçından kaynaklanan talep anlamına gelir:
a) Geminin işletilmesinin sebep olduğu zıya veya hasar.
b) Geminin işletilmesi ile doğrudan doğruya ilgili olarak karada veya suda meydana gelen can kaybı veya diğer bedensel zararlar.

c) Kurtarma faaliyeti veya her türlü kurtarma sözleşmesi, çevre zararı tehdidi oluşturan bir gemi veya gemideki eşya ile ilgili kurtarma faaliyeti için ödenecek özel tazminat.
ç) Çevreye, kıyı şeridine veya bunlara ilişkin menfaatlere geminin sebebiyet verdiği zarar ya da zarar verme tehdidi; bunları önlemek, sınırlandırmak veya ortadan kaldırmak için alınan önlemler; bu zarar karşılığı ödenecek tazminat; çevrenin eski duruma getirilmesi için fiilen alınan veya alınacak olan makul önlemlerin giderleri; bu zarar ile bağlantılı olarak üçüncü kişilerin uğradığı veya uğrayabileceği kayıplar ve bu bentte belirtilenlere benzer nitelikteki zararlar, giderler veya kayıplar.
d) Geminin içinde bulunan veya bulunmuş olan şeyler de dâhil olmak üzere, batmış, enkaz hâline gelmiş, karaya oturmuş veya terkedilmiş olan bir geminin yüzdürülmesi, kaldırılması, çıkartılması, yok edilmesi veya zararsız hâle getirilmesi için yapılan giderler ve harcamalar ile terk edilmiş bir geminin korunması ve gemi adamlarının iaşesi ile ilgili giderler ve harcamalar.
e) Bir çarter parti düzenlenmiş olup olmadığına bakılmaksızın, geminin kullanılması veya kiralanması amacıyla yapılmış her türlü sözleşme.
f) Bir çarter parti düzenlenmiş olup olmadığına bakılmaksızın, gemide eşya veya yolcu taşınması amacıyla yapılmış her türlü sözleşme.
g) Gemide taşınan, bagaj dâhil, eşyaya gelen veya bu eşyaya ilişkin zıya veya hasar.
ğ) Müşterek avarya.
h) Römorkaj.
ı) Kılavuzluk.
i) Geminin işletilmesi, yönetimi, korunması veya bakımı için sağlanan eşya, malzeme, kumanya, yakıt, konteynerler dâhil teçhizat ve bu amaçlarla verilen hizmetler.
j) Geminin yapımı, yeniden yapımı, onarımı, donatılması ya da geminin niteliğinde değişiklik yapılması.
k) Liman, kanal, dok, iskele ve rıhtım, diğer su yolları ile karantina için ödenecek resimlerle diğer paralar.
l) Gemi adamlarına, ülkelerine getirilme giderleri ve onlar için ödenmesi gereken sosyal sigorta katılma payları da dahil olmak üzere gemide çalışmaları dolayısıyla ödenecek ücretler ve diğer tutarlar.
m) Gemi için verilmiş krediler ile geminin veya malikinin hesabına yapılmış tüm ödemeler.
n) Geminin maliki veya kiracısı tarafından ya da onların hesabına ödenecek, karşılıklı sigorta aidatları ve sigorta primleri.
o) Geminin maliki veya kiracısı tarafından ya da onların hesabına gemiye ilişkin olarak ödenecek her türlü komisyon, broker veya acente ücretleri.
ö) Geminin mülkiyeti veya zilyetliğine ilişkin her türlü uyuşmazlık.
p) Geminin ortak malikleri arasında çıkan, geminin işletilmesine ya da gemiden sağlanan hasılata ilişkin her türlü uyuşmazlık.
r) Gemi rehni, gemi ipoteği veya gemi üzerinde aynı nitelikteki ayni bir yükümlülük.
s) Geminin satışına ilişkin bir sözleşmeden kaynaklanan her türlü uyuşmazlık.

Dava açılmadan önce yetkili mahkeme
MADDE 494- (1) Türk Bayraklı gemiler hakkında ihtiyati haciz kararı, sadece Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre deniz alacağının esası hakkında yetkili olan mahkeme veya geminin Türk karasularında durduğu ya da duracağı bilinen yer mahkemesi tarafından verilebilir. Bir Türk gemi siciline kayıtlı gemilerde sicil yeri mahkemesi; sicile kayıtlı olmayan gemilerde malikin yerleşim yeri mahkemesi ve Türk Ticaret Kanununun 941 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tutulan özel sicile kayıtlı gemilerde ise kiracının yerleşim yeri mahkemesi de ihtiyati haciz kararı vermeye yetkilidir.
(2) Yabancı bayraklı gemiler hakkında ihtiyati haciz kararı, sadece Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre deniz alacağının esası hakkında yetkili olan Türk mahkemeleri ya da geminin Türk karasularında durduğu veya duracağı bilinen yer mahkemesi tarafından verilir.

(3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca yetkili olan mahkemeler, deniz alacağının kaynaklandığı sözleşmede yer alan yetki veya tahkim kaydına ya da ayrıca yapılmış olan bir yetki yahut tahkim sözleşmesine göre deniz alacağının esası hakkında hüküm vermeye bir hakem kurulunun veya yabancı mahkemenin yetkili olması ya da deniz alacağının esasına yabancı bir devletin hukukunun uygulanması hâlinde de ihtiyati haciz kararı vermeye yetkilidir.

Dava açıldıktan sonra yetkili mahkeme
MADDE 495- (1) Bir deniz alacağı hakkında Türkiye'de bir mahkemede dava açıldıktan sonra, ihtiyati haciz sadece davaya bakan mahkemeden talep edilebilir.
(2) Deniz alacağı hakkında tahkimde veya yabancı bir devlet mahkemesinde dava açıldıktan sonra ihtiyati haciz kararı vermeye, sadece 494 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen mahkemeler yetkilidir.

İhtiyati haciz kararına itiraz ve kararın değiştirilmesi **taleplerinde yetkili mahkeme**
MADDE 496- (1) İhtiyati haciz kararı verilirken dinlenmemiş olan kişilerin itirazları hakkında karar vermeye, esas hakkında dava açılmadan önce, ihtiyati haciz kararını vermiş olan mahkeme; esas hakkında Türkiye'de dava açılmışsa, bu mahkeme; tahkimde veya yabancı bir ülke mahkemesinde dava açılmışsa, ihtiyati haciz kararını veren mahkeme yetkilidir.
(2) Birinci fıkrada belirtilen mahkemeler, ayrıca ihtiyati haciz kararının değiştirilmesi, istihkak iddiaları, tarafların yatırdıkları teminatların artırılması veya azaltılması, türünün değiştirilmesi veya iptali hususlarında yapılacak başvurular hakkında karar vermeye de yetkilidir.

İhtiyati haciz kararı veren mahkeme ile bu kararı uygulayan icra **ve iflas** dairesinin **yetkisi**
MADDE 497- (1) Deniz alacağına ilişkin yetki veya tahkim sözleşmesi yoksa, ihtiyati haczi tamamlamak üzere ihtiyati haciz kararı veren mahkemede de dava açılabilir. İhtiyati haczi tamamlamak üzere yapılacak icra takibinde, ihtiyati haczi uygulayan icra ve iflas dairesi de yetkilidir.
(2) Deniz alacağının esası hakkında verilmiş bir yabancı mahkeme veya yabancı hakem kararının tenfizinde, karar konusu deniz alacağı için ihtiyati haciz kararı vermiş olan Türk mahkemesi de tenfizin talep edildiği tarihte geminin serbest bırakılması için yatırılmış teminatın, bu mahkemenin nezdinde bulunması veya geminin bu mahkemenin yargı çevresinde olması şartıyla yetkilidir.

İhtiyati haciz kararının uygulanması
MADDE 498- (1) Alacaklı, ihtiyati haciz kararının kendisine tefhim veya tebliğ edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki veya geminin bulunduğu yerdeki icra ve iflas dairesinden kararın infazını istemek zorundadır. Bu süre içinde icrası talep edilmeyen ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar.
(2) İcra ve iflas dairesi, talep üzerine derhâl ihtiyati haczi uygular. İhtiyati haciz, çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde de uygulanabilir.
(3) İhtiyati haciz kararı, bayrağı ve sicile kayıtlı olup olmadıkları dikkate alınmaksızın icra ve iflas müdürü tarafından ihtiyaten haczine karar verilen gemi seferden men edilmek suretiyle uygulanır. Geminin seferden men edilmek suretiyle ihtiyaten haczedildiğine dair haciz tutanağı, kaptana veya malike ya da işletene yahut bunların bir temsilcisine ve haciz sırasında hazır bulunmayan alacaklıya tebliğ edilir. Gemi, duruma göre kaptana veya işletene ya da borçtan şahsen sorumlu olan kişiye yahut bunların temsilcisine yediemin sıfatıyla bırakılır veyahut malikin yedinde muhafaza edilir. Geminin belirtilen bu kişilere yediemin sıfatıyla bırakılması ya da malikin yedinde muhafaza edilmesi mümkün veya uygun olmadığı takdirde, icra ve iflas müdürü, üçüncü bir kişiyi ya da talep etmesi hâlinde alacaklıyı yediemin

olarak atayabilir. Yediemine, görevi ve Türk Ceza Kanununun 289 uncu maddesinden doğan cezai sorumluluk dâhil olmak üzere kanuni sorumlulukları hatırlatılır.
(4) Haczi uygulayan memurun düzenleyeceği ihtiyati haciz tutanağında, geminin adının ve varsa Uluslararası Denizcilik Örgütü Gemi Tanıtım Sistemi uyarınca gemilere verilen numaranın (IMO) belirtilmesi yeterli olup tutanağa geminin değerinin de yazılması gerekmez. Ancak, taraflardan birinin talep etmesi hâlinde geminin değeri icra hukuk mahkemesince tespit edilir.
(5) Geminin seferden men edilmek suretiyle ihtiyaten haczedildiği, bulunduğu bölgeden sorumlu sahil güvenlik komutanlığına veya emniyet teşkilatına, liman başkanlığına ve gümrük idaresine, bir Türk gemi siciline kayıtlı gemilerde geminin kayıtlı olduğu sicil müdürlüğüne; yabancı bayraklı gemilerde ise mümkün olduğu takdirde geminin bayrağını taşıdığı devletin en yakın konsolosluğuna derhâl bildirilir. Geminin ihtiyaten haczedildiği bildirilen Türk gemi sicili müdürlüğü ihtiyati haczi gemi siciline kaydeder.

İhtiyaten haczedilebilecek gemi
MADDE 499- (1) Deniz alacağına sebebiyet verdiği ileri sürülen geminin ihtiyati haczi,
a) Borçlu, deniz alacağının doğduğu ve ihtiyati haczin uygulanacağı esnada geminin maliki ise veya
b) Deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı olan borçlu, ihtiyati haczin uygulanacağı esnada geminin maliki ise ya da
c) Deniz alacağı gemi rehni, gemi ipoteği veya gemi üzerinde aynı nitelikte bir ayni yükümlülük ile teminat altına alınmış ise yahut
ç) Deniz alacağı o geminin mülkiyetine veya zilyetliğine ilişkin ise veyahut
d) Deniz alacaklısı Türk Ticaret Kanununun 1320 nci maddesi uyarınca gemi alacaklısı hakkına sahip ise
mümkündür.
(2) Deniz alacağına sebebiyet verdiği ileri sürülen gemiden başka bir geminin ihtiyaten haczi, deniz alacağının borçlusu ihtiyati haczin uygulanacağı sırada bu geminin maliki ve deniz alacağı doğduğunda da alacağın doğumuna sebebiyet veren geminin maliki, kiracısı veya tahsis olunanı ya da yolculuk çarteri sözleşmesinde taşıtan ise mümkündür. Bu fıkra hükmü deniz alacağının geminin mülkiyetine veya zilyetliğine ilişkin olması hâlinde uygulanmaz.

Yola çıkmış geminin ihtiyati haczi
MADDE 500- (1) İhtiyati haciz kararı uygulanmadan önce durduğu yerden hareket edip yola çıkmış gemi, Türk karasularını terk edinceye kadar sahil güvenlik komutanlığının yardımı alınarak yolculuk sırasında ihtiyaten haczedilebilir. Bu geminin serbest bırakılmasında da 502 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları uygulanır.

İhtiyati haczin kapsamı, geminin idaresi ve işletilmesi
MADDE 501- (1) Bir geminin ihtiyaten haczi, ihtiyaten haczedildiği tarihten sonra geminin işletilmesinden kaynaklanan gelir ile tekne sigortası sözleşmesi uyarınca ödenecek sigorta tazminatı veya geminin uğradığı zarar dolayısıyla zarar sorumlusunun ödeyeceği tazminat gibi gemiye ilişkin menfaatleri de kapsar.
(2) İcra ve iflas dairesi, geminin idaresi ve işletilmesi ile bakımı ve muhafazası için gerekli bütün önlemleri alır.

Geminin serbest bırakılması
MADDE 502- (1) Bu maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen hâller dışında, uygun bir türde ve yeterli miktarda teminatın verilmesi karşılığında mahkemece gemi üzerindeki ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verilir. Takibe başlandıktan sonra dahi bu yetki ihtiyati haciz kararı veren mahkemeye aittir.
(2) Bu Kanunun 493 üncü maddenin birinci fıkrasının (ö) ve (p) bentlerinde sayılan deniz

alacaklarından herhangi biri sebebiyle geminin ihtiyaten haczinde, geminin zilyedi olan kişinin yeterli teminat göstermesi hâlinde ve ihtiyati haciz saklı kalmak üzere geminin işletilmesi veya bir başka şekilde kullanılması için serbest bırakılmasına mahkemece karar verilebilir.
(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca verilecek teminatın türü ve miktarı taraflarca kararlaştırılabilir. Tarafların teminatın türü ve miktarı hakkında anlaşamaması hâlinde, mahkeme, ihtiyaten haczedilen geminin değerini geçmemek kaydıyla deniz alacağının tutarı, faizi ve giderleri toplamına göre teminatın miktarı ve türünü belirler.
(4) Birinci ve ikinci fıkralar gereğince yatırılan teminat, hiçbir alacaklı tarafından haczettirilemez.
(5) Bir geminin serbest bırakılması için teminat verilmesine yönelik başvuru, sorumluluğun kabul edilmesi veya herhangi bir savunmadan ya da sorumluluğun sınırlandırılması hakkından feragat edilmesi anlamına gelmez.
(6) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca teminat veren kişi, bu teminatın miktarının azaltılması, türünün değiştirilmesi veya kaldırılması için her zaman mahkemeye başvurabilir.
(7) Geminin ihtiyati haczinin kaldırıldığı veya ihtiyati haciz devam etmek kaydıyla geminin serbest bırakıldığı, mahkemece 498 inci maddenin beşinci fıkrasında sayılan kurumlara derhâl bildirilir ve ihtiyati haczin kaldırıldığına dair bildirim üzerine gemi sicil müdürlüğü ihtiyati hacze dair sicil kaydını terkin eder.

Yeniden veya aynı alacak için ihtiyati haciz
MADDE 503- (1) Gemi, bir deniz alacağı için yurt içinde veya yurt dışında ihtiyaten haczedilmiş ve serbest bırakılmışsa veya o gemiyle ilgili olarak teminat alınmışsa, aynı alacak için o geminin yeniden ihtiyaten haczine karar verilemez. Ancak aşağıda belirtilen hâllerden birinin mevcudiyeti hâlinde, geminin aynı alacak için yeniden ihtiyaten haczine karar verilmesi mümkündür:
a) Alacak için elde edilecek teminat miktarlarının toplamının geminin değerini aşmaması şartıyla, daha önce verilen teminat tür veya miktar bakımından yetersiz kalmışsa.
b) Teminatı vermiş olan kişi borçlarını kısmen veya tamamen yerine getirmezse veya yerine getirmeyeceği kuvvetle muhtemel ise.
c) İhtiyaten haczedilen gemi veya daha önce verilen teminat, makul sebeplerle hareket eden alacaklının talebi veya onayıyla ya da alacaklının serbest bırakılmayı engelleyecek makul önlemleri alamaması sebebiyle serbest bırakılmış ise.
(2) Geminin ihtiyaten haczinden sonra, aynı deniz alacağı için başka bir gemi ihtiyaten haczedilemez. Ancak daha önce verilmiş olan teminat tür veya miktar bakımından yetersiz kalmışsa veya birinci fıkranın (b) veya (c) bentlerinde belirtilen hâller söz konusu ise ihtiyati hacze konu olabilecek başka geminin ihtiyaten haczine karar verilebilir.
(3) Geminin hukuka aykırı yollarla ihtiyati hacizden kurtulması veya kaçması hâllerinde gemi, birinci ve ikinci fıkralar anlamında serbest bırakılmış sayılmaz.

İhtiyati haczi tamamlayan işlemler
MADDE 504- (1) İhtiyati haczi tamamlayan işlemlere dair 459 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler, gemilerin ihtiyati haczinde bir ay olarak uygulanır.

Haksız ihtiyati haciz sebebiyle açılacak tazminat davası
MADDE 505- (1) İhtiyati haciz kararı veren mahkeme, ihtiyati haczin haksız veya sebepsiz olmasından ya da 502 nci maddeye göre hükmedilen teminatın gereğinden fazla istenmiş ve verilmiş bulunmasından kaynaklananlar da dahil her türlü zarar nedeniyle açılacak tazminat davalarını da görmeye yetkilidir.
(2) Birinci fıkra uyarınca açılacak davada sorumluluğun şartları ve kapsamı Türk hukukuna tabidir.
(3) Deniz alacağının esası hakkında mahkemede veya hakem önünde dava açılmışsa, bu

maddenin birinci fıkrasında belirtilen sebeplerden kaynaklanan zararların tazmini için açılacak davalarda yargılama, deniz alacağının esasına ilişkin davanın sonuçlanmasına kadar bekletilir.

YEDİNCİ KISIM
Eşya Üzerinde Hapis Hakkı

Hapis hakkının korunması ve takibi
MADDE 506- (1) Türk Ticaret Kanununun Beşinci Kitabı hükümleri uyarınca alacaklıların eşya üzerinde sahip olduğu hapis hakları, ancak teminat altına alınan alacakla birlikte dava veya takip edilebilir. Bu hapis haklarının korunması ve takibinde, taşınmaz kiralarında hapis hakkına ilişkin 151 ila 153 üncü maddeler kıyasen uygulanır. Şu kadar ki, bir icra takibi yapılmadan hapis hakkının geçici olarak korunması talebinde, 467 nci maddede belirtilen mahkemeler görevlidir.
(2) Birinci fıkrada belirtilen hapis haklarıyla teminat altına alınan alacaklar, takip giderleri ve paraya çevirme tarihine kadar işlemiş faizleriyle birlikte rüçhanlı alacak olup, bu haklara konu olan eşyanın satış bedelinden diğer alacaklara göre öncelikle ödenir.
(3) Hapis hakkı için defter tutulduktan sonra eşyanın başka bir alacaklı tarafından yapılan takip sonucunda paraya çevrilmesi hâlinde, hapis hakkıyla teminat altına alınmış alacak, 246 ncı maddedeki asgari ihale bedelinin belirlenmesinde dikkate alınmaz; ancak satış bedelinin 259 uncu maddeye uygun şekilde paylaştırılmasında 317 nci maddede belirtilen rehinli alacaklı olarak aynı sıraya kaydedilir.

Hapis hakkının ilamlı icra yoluyla takibi
MADDE 507- (1) Hapis hakkıyla teminat altına alınan alacak bir ilama veya ilam niteliğindeki belgeye dayanıyorsa, alacaklı, defterin tutulmasından itibaren iki hafta içinde taşınır rehninin paraya çevrilmesini ilamlı takip yoluyla talep edebilir.
(2) Takip konusu ilamda veya ilam niteliğindeki belgede hapis hakkı belirtilmemişse, borçlu hapis hakkına itiraz edebilir. Borçlunun sadece hapis hakkına itiraz etmesi hâlinde, ödeme emrine itiraz hakkındaki 117 nci maddenin dördüncü fıkrası uygulanır.

Hapis hakkının ilamsız icra yoluyla takibi
MADDE 508- (1) Hapis hakkıyla teminat altına alınan alacak, bir ilama veya ilam niteliğindeki belgeye dayanmıyorsa, alacaklı, defterin tutulmasından itibaren iki hafta içinde taşınır rehninin paraya çevrilmesini ilamsız takip yoluyla talep edebilir. Borçlu, alacağa veya hapis hakkına ya da her ikisine birden itiraz edebilir. Borçlunun itirazı hakkında ödeme emrine itiraza ilişkin 117 nci madde uygulanır.

Hapis hakkı hükümlerinin uygulanacağı diğer hâller
MADDE 509- (1) Bu kısım hükümleri, Türk Ticaret Kanunun Beşinci Kitabındaki düzenlemelerin dışında kalan hapis haklarının takibinde de uygulanır.

BEŞİNCİ KİTAP
CEZA HÜKÜMLERİ

BİRİNCİ KISIM
Cebrî İcrada Disipline Aykırı Fiiller ve Suçlar

BİRİNCİ BÖLÜM
Disipline Aykırı Fiiller

Mal beyanında bulunmama
MADDE 510- (1) 154 üncü maddenin birinci ve dördüncü fıkraları gereğince mal beyanında bulunma yükümlülüğünü geçerli bir mazereti olmaksızın süresi içinde yerine getirmeyen borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır.
(2) 154 üncü maddenin beşinci fıkrası gereğince mal beyanında bulunmayan veya bulunup da malı olmadığını beyan eden ya da borcuna yetecek miktarda mal göstermemiş olan borçlu, sonradan kazandığı malları veya kazancında ve gelirindeki artışlara ilişkin mal beyanını, geçerli bir mazereti olmaksızın süresi içinde icra ve iflas dairesine bildirmezse, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır.
(3) Alacaklının alacağını karşılayacak miktarda malının haczedilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralar uyarınca açılan dava ve verilen ceza düşer.

Beyanda bulunmama
MADDE 511- (1) Beyanda bulunma yükümlülüğünü 120, 123 ve 264 üncü maddelere uygun şekilde geçerli bir mazereti olmaksızın süresi içinde yerine getirmeyen borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır.

Taksitle ödeme yükümlülüğünün ihlali
MADDE 512- (1) Geçerli bir mazereti olmaksızın, 204 üncü madde gereğince taksitle ödeme taahhüdünü veya 205 inci madde gereğince taksit sözleşmesinden kaynaklanan ödeme yükümlülüğünü ihlal eden borçlu hakkında, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(2) Tazyik hapsinin infazına başlandıktan sonra borçlu, borcun hapsin infazına başlandığı tarihe kadar yatırmak zorunda olduğu taksitlerini öderse tahliye edilir; ödemelerini tekrar keserse, alacaklının şikâyeti üzerine hakkında tazyik hapsine yeniden karar verilir.
(3) Bir borçtan dolayı bu maddede öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmeyen borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam süre üç aydan fazla olamaz.

Yapma veya yapmama borcuna ilişkin ilamlara aykırı davranma
MADDE 513- (1) Yalnız kendisi tarafından yerine getirilecek yapma borcunu içeren ilam hükmüne geçerli bir mazereti olmaksızın aykırı davranan borçlu hakkında, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(2) Bir irtifak hakkının kurulması veya terkini hakkındaki ilam hükmüne geçerli bir mazereti olmaksızın aykırı davranan borçlu hakkında, alacaklının şikâyeti üzerine üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca verilen hapsin infazına başlandıktan sonra ilamın gereği yerine getirilirse, borçlu tahliye edilir.
(4) Yalnız kendisi tarafından yerine getirilecek yapmama borcunu içeren ilam hükmüne geçerli bir mazereti olmaksızın aykırı davranan borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır.
(5) Bu maddeye göre bir ilamın yerine getirilmesi çerçevesinde borçlunun tazyik veya disiplin hapsinde geçireceği toplam süre üç aydan fazla olamaz.

Nafakaya ilişkin kararlara aykırı davranma
MADDE 514- (1) Nafakaya ilişkin kararların gereğini geçerli bir mazereti olmaksızın yerine getirmeyen borçlu hakkında, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(2) Borçlunun, nafakanın kaldırılması veya azaltılması talebiyle dava açmış olması hâlinde, ileri sürdüğü sebepler göz önünde bulundurularak, birinci fıkranın uygulanması bu davanın sonuna bırakılabilir.
(3) Tazyik hapsinin infazı süresince işleyen ve nafaka yükümlüsünün başka geliri olmaması nedeniyle ödenemeyen nafaka borcundan dolayı borçlu hakkında ayrıca tazyik hapsine hükmolunmaz.
(4) Tazyik hapsinin infazına başlandıktan sonra kararın gereği yerine getirilirse, borçlu tahliye edilir.
(5) Nafakaya ilişkin bir kararın gereğinin yerine getirilmesi kapsamında, borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam süre bir yıldan fazla olamaz.

Hakkında kesin aciz belgesi düzenlenen borçlunun yükümlülüğüne aykırı davranması
MADDE 515- (1) Asgari ücretin üstündeki gelirin ödenmesine ilişkin kararın gereğini 265 inci maddeyle öngörülen süre içinde yerine getirmeyen borçlu hakkında, kesin aciz belgesi alan alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(2) Hapsin uygulanmasına başlandıktan sonra borçlu, hapsin uygulanmasına başlandığı tarihe kadar yatırmak zorunda olduğu tutarı öderse, tahliye edilir; ödemelerini tekrar keserse, hakkında tazyik hapsine yeniden karar verilir.
(3) Bir borçtan dolayı bu maddede öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmeyen borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam süre bir yıldan fazla olamaz.
(4) Birinci fıkradaki hükmün uygulanmasını kesin aciz belgesi alan birden fazla alacaklı talep etmişse, bunlar talep tarihi sırasıyla öncelikli olarak şikâyet hakkına sahiptir.

Müflisin mallarını teslim yükümlülüğünün ihlali
MADDE 516- (1) Müflisin mallarını elinde bulunduran veya müflise borçlu olan üçüncü kişiler, iflasın açıldığına dair ilanı öğrendikleri tarihten itibaren 330 uncu madde gereğince bir ay içinde geçerli bir mazereti olmaksızın o malları iflas idaresi emrine teslim etmez, teslim etmeye hazır bulundurmaz veya borçlarını bildirmezlerse, ilgililerin şikâyeti üzerine haklarında üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir.
(2) Yükümlülük yerine getirildiği takdirde dava veya ceza düşer.

Müflisin yükümlülüklerini ihlali
MADDE 517- (1) Müflis, 280 inci, 320 nci ve 327 nci maddelere uygun olarak;
a) Defteri tutulan malları aynen veya istenildiği zamanki kıymetiyle verme,
b) Defter tutulurken hazır bulunma, malları hakkında iflas dairesine bilgi verme, mallarını iflas dairesine gösterme veya iflas dairesinin emrine hazır bulundurma,
c) Kilitli yerleri ve depoları açma,
ç) Tasfiyenin devamı süresince iflas idaresinin emri altında bulunma,
yükümlülüklerini yerine getirmezse iflas dairesi, iflas idaresi veya alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır.
(2) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde gösterilen yükümlülüklerin müflisin birlikte yaşadığı ayırt etme gücüne sahip ergin kişiler; (b) bendinde gösterilen bilgi verme ve malvarlığını teslim yükümlülüğünü müflisin malvarlığını elinde bulunduran üçüncü kişiler tarafından ihlal edilmesi hâlinde bu kişilere de aynı ceza verilir.
(3) Yukarıda belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde, dava veya ceza düşer.

İKİNCİ BÖLÜM
Cebrî İcra Suçları

Gerçeğe aykırı beyanda bulunma
MADDE 518- (1) Bu Kanuna göre istenen beyanı, gerçeğe aykırı surette yapan kimse, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Defteri tutulmuş eşyanın kaçırılması veya gizlenmesi
MADDE 519- (1) Kiraya verene üzerinde hapis hakkı tanınan ve 151 inci madde gereğince defteri tutulmuş eşyayı kaçıran veya gizleyen borçlu, kiraya verenin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Bu suçun konusunu oluşturan eşyayı hüküm verilmeden önce geri veren veya bunun mümkün olmaması hâlinde bedelini ödeyen borçlu hakkında, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Tahliyesi emredilen yerin işgal edilmesi
MADDE 520- (1) Tahliyesi emredilen yeri, kiraya verene zarar vermek maksadıyla işgal eden veya ettiren kişi, kiraya verenin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Hüküm verilmeden önce tahliyesi emredilen yerin teslim edilmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Teslim edilen taşınmaza veya gemiye tekrar girilmesi
MADDE 521- (1) İcra dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye geçerli bir mazeret olmaksızın tekrar giren borçlu, alacaklı veya alıcının şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Hüküm verilmeden önce taşınmazın veya geminin terk edilerek alacaklıya veya alıcıya teslim edilmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Malvarlığının kasten eksiltilmesi
MADDE 522- (1) Haciz veya taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip ya da konkordato talebinden sonra yahut bu taleplerden önceki iki yıl içinde borçlu, alacaklısını zarara uğratmak maksadıyla malvarlığını kasten eksiltirse, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, alacaklının şikâyeti üzerine, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Ancak bu fiilden dolayı failin cezalandırılabilmesi için alacaklının kesin aciz belgesi alması veya alacağını alamadığını ispat etmesi gerekir. Malvarlığının kasten eksiltilmesi için;
a) Malvarlığının tamamen veya kısmen mülkiyetinden çıkarılması,
b) Malvarlığının yok edilmesi veya değerinin azaltılması,
c) Malvarlığının muvazaa yoluyla başkasının uhdesine geçirilmesi,
ç) Gerçeğe aykırı borç ikrarında bulunulması,
gerekir.
(2) İflas takibinden veya doğrudan doğruya iflas hâllerinde iflas talebinden önce, birinci fıkradaki fiilleri işleyen borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine, bu fıkra uyarınca cezalandırılır.
(3) Taşınmaz rehni kapsamında bulunan eklentileri rehinli alacaklıya zarar vermek kastıyla taşınmaz dışına çıkaran kimse, alacaklının şikâyeti üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Malvarlığının taksirle eksiltilmesi
MADDE 523- (1) Haciz veya taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip ya da konkordato talebinden sonra yahut bu taleplerden önceki iki yıl içinde dikkat ve özen

yükümlülüğüne aykırı davranmak suretiyle malvarlığının borçlarını karşılamayacak derecede azalmasına sebebiyet veren borçlu, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Ancak bu fiilden dolayı failin cezalandırılabilmesi için alacaklının kesin aciz belgesi alması veya alacağını alamadığını ispat etmesi gerekir. Malvarlığının taksirle eksiltilmesi için;
a) Gereğinden fazla harcama yapılması,
b) Aşırı miktarda şans oyunlarına veya basiretsizce spekülasyonlara girişilmesi,
c) İşlerinde ağır ihmallerde bulunulması,
ç) Malvarlığına ilişkin durumun kötüleştiğini bildiği hâlde bunu daha da ağırlaştıracak davranışlarda bulunulması,
gerekir.
(2) Bu suç alacaklının şikâyeti üzerine kovuşturulur. Ancak borçluyu fazla borç altına girmeye, şans oyunu oynamaya veya spekülasyonlarda bulunmaya sevk etmiş ya da ağır faiz almak suretiyle zaafından istifade etmiş olan alacaklının şikâyet hakkı yoktur.

Ticaret şirketlerinde borcun ödenmemesi
MADDE 524- (1) Ticaret şirketlerinde hukuken veya fiilen yönetim yetkisine sahip olanlar, alacaklıları zarara uğratmak kastıyla ticari işletmenin veya kooperatifin borçlarını kısmen veya tamamen ödemezlerse, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, alacaklının şikâyeti üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Birinci fıkradaki suç taksirle işlendiği takdirde, alacaklının şikâyeti üzerine üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Ticareti terk edenlerin yükümlülüklerini ihlal
MADDE 525- (1) Ticareti terk edenler hakkındaki 81 inci maddeye göre;
a) Ticareti terk ettiği hâlde durumu kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne bildirmeyen,
b) Süresi içinde mal beyanında bulunmayan,
c) Mal beyanında mevcudunu eksik gösteren,
ç) Ticaret sicili müdürlüğüne bildirdiği ve aktifinde yer almış malı veya yerine kaim olan değerini haciz veya iflas takibinde göstermeyen,
d) Mal beyanından sonra beyan ettiği mallar üzerinde tasarruf eden borçlu, alacaklının zarara uğramasına sebebiyet verirse, alacaklının şikâyeti üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı mahkûmiyet kararı verilmesi, hükümlü gerçek kişiye ait ticari işletmenin kaydının silinmesi sebebi sayılır. Karar kesinleştiğinde bir sureti ilgili ticaret sicili müdürlüğüne gönderilir.
(3) Birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı mahkûmiyet kararı verilmesi, ilgili ticaret şirketi bakımından sona erme sebebi sayılır. Karar kesinleştiğinde bir sureti şirket ile ticaret sicili müdürlüğüne gönderilir.

Sermaye şirketi ve kooperatifin iflasını isteme yükümlülüğünü ihlal
MADDE 526- (1) Yönetim veya temsil ile görevlendirilmiş kimseler veya tasfiye memurları, sermaye şirketleri ve kooperatiflerin iflası hakkındaki 287 nci maddeye göre şirketin veya kooperatifin iflasını istemez ve konkordato da talep etmezse alacaklılardan birinin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

İflas ve konkordato işlerinde menfaat temin etmek
MADDE 527- (1) İflasta veya konkordatoda bir alacaklının veya temsilcisinin oyunu almak amacıyla ona veya göstereceği başka bir kişiye doğrudan veya aracılar vasıtasıyla menfaat sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, alacaklının

şikâyeti üzerine bir yıldan dört yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) İflasta veya konkordatoda oyunu belli bir yönde kullanması amacıyla doğrudan veya aracılar vasıtasıyla kendisine ya da göstereceği başka bir kişiye menfaat temin eden alacaklı veya temsilcisi de alacaklının şikâyeti üzerine, birinci fıkraya göre cezalandırılır.
(3) Menfaat sağlama konusunda anlaşmaya varılması hâlinde suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

Konkordatoda yanıltıcı bilgi verme veya projeye uymama
MADDE 528- (1) Konkordatoda geçici veya kesin mühlet elde etmek veya konkordato projesini tasdik ettirmek için hileli davranışlarıyla alacaklıları, konkordato komiserini veya mahkemeyi mali durumu hakkında hataya düşüren borçlu, ilgilinin şikâyeti üzerine bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.
(2) Konkordato projesinin tasdikinden sonra, tayin edilen proje denetçisini hileli davranışlarla gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini alma göreviyle ilgili olarak hataya düşüren kimse, ilgilinin şikâyeti üzerine birinci fıkraya göre cezalandırılır.
(3) Tasdik edilen konkordato projesine uymayarak kasten zarara sebebiyet veren borçlu, ilgilinin şikâyeti üzerine birinci fıkraya göre cezalandırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Müşterek Hükümler

Tüzel kişilerde ceza sorumluluğu
MADDE 529- (1) Bu Kanunda düzenlenip disiplin hapsini gerektiren fiiller ile suçların bir tüzel kişinin organı, temsilcisi veya bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, o tüzel kişinin iş ve işlemlerinin yerine getirilmesi sırasında işlenmesi hâlinde, o fiili veya suçu işleyen kişi hakkında cezaya hükmedilir.

İKİNCİ KISIM
Disipline Aykırı Fiiller ve Suçlarda Şikâyet, Yargılama Usulü ve Kanun Yolları

Görev
MADDE 530- (1) Bu Kanunda düzenlenip disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlar nedeniyle açılan davalar, icra ceza mahkemesinde görülür.
(2) İcra ceza mahkemesinin görevine giren davalar, diğer mahkemelerde görülen ceza davalarıyla birleştirilemez.

Yetki
MADDE 531- (1) Bu Kanuna göre disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlar nedeniyle açılacak davalarda takibin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir.
(2) Takip yapılmayan hâllerde, suçun veya fiilin işlendiği yer mahkemesi yetkilidir.

Şikâyet süresi
MADDE 532- (1) Bu Kanunda yer alan disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlardan dolayı şikâyet hakkı, fiilin ve failin öğrenildiği günden itibaren altı ay ve her hâlde fiilin işlendiği günden itibaren bir yıl geçmekle düşer.
(2) Birinci fıkrada belirtilen bir yıllık süre, malvarlığının kasten veya taksirle eksiltilmesi suçları bakımından üç yıl olarak uygulanır.

Davanın açılması
MADDE 533- (1) Bu Kanuna göre disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlardan dolayı dava, şikâyet hakkına sahip kişi tarafından verilecek bir dilekçeyle açılır.

(2) Şikâyet dilekçesinde aşağıdaki hususlar bulunur:
a) Görevli ve yetkili mahkemenin adı.
b) Müştekinin ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve adresi; müşteki tüzel kişi ise ticaret ünvanı, ticaret sicil numarası, adresi ve iletişim bilgileri.
c) Varsa müşteki vekilinin adı, soyadı ve adresi.
ç) Şikâyet edilenin adı, soyadı ve adresi; 529 uncu maddeye göre yapılan şikâyetlerde tüzel kişinin ünvanı, varsa ticaret sicil numarası.
d) Şikâyet tarihi ile şikâyet konusu fiilin işlendiği tarih ve yer.
e) Şikâyet konusu fiilin ne olduğu.
f) Şikâyet konusu fiile ilişkin deliller ve takip dosya numarası.
g) Gider avansının yatırıldığına ilişkin belge.
(3) Mahkeme, şikâyet dilekçesini inceler ve ikinci fıkranın (a) bendi hariç diğer bentlerinde belirtilen hususlardan birinin eksik olduğunu görürse, müştekiye eksikliği gidermesi için bir haftalık kesin süre verir. Bu süre içinde eksiklik giderilmezse, şikâyet dilekçesinin reddine karar verilir. Bu ret kararına itiraz edilebilir.
(4) Müşteki, dilekçesinde göstermiş olduğu delillerle bağlıdır.

Yargılama usulü
MADDE 534- (1) Şikâyet dilekçesinin usulüne uygun olması hâlinde mahkeme, duruşma için bir gün tayin eder. Duruşma günü müştekiye, sanığa veya şikâyet edilene davetiyeyle bildirilir. Sanığa veya şikâyet edilene gönderilen davetiyeye şikâyet dilekçesi eklenir. Taraflarca gösterilen tanıklar da duruşmaya davetiyeyle çağrılır.
(2) Sanığa veya şikâyet edilene gönderilen davetiyeye duruşmaya gelmedikleri takdirde yokluklarında yargılama yapılarak karar verileceği yazılır. Müştekiye gönderilen davetiyeye ise duruşmaya gelmediği takdirde şikâyetinden vazgeçmiş sayılacağı yazılır.
(3) Taraflar belirlenen gün ve saatte mahkemede hazır bulunmak veya vekil ya da müdafi göndermek zorundadır. Sanık veya şikâyet edilen ya da bunların vekili veya müdafi duruşmaya gelmediği takdirde, yokluklarında yargılama yapılarak karar verilir. Müşteki, duruşmaya gelmez veya vekil ile kendisini temsil ettirmezse şikâyetinden vazgeçmiş sayılır.
(4) Sanık veya şikâyet edilen, duruşmaya şahsen gelmek veya bir vekil ya da müdafi göndermek zorundadır. Mahkeme sanık veya şikayet edilenin duruşmaya bizzat gelmesine de karar verebilir. Bu hükümlere uyulmadığı takdirde sanık veya şikayet edilen zorla getirilir; zorla getirilmesi mümkün olmazsa, yargılama yokluğunda görülür.
(5) Sanık, şikâyet edilen veya müştekinin mahkemenin yargı yetkisi dışındaki bir yerde oturması ve bulunduğu yerde aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla şikâyete karşı savunmasının veya beyanının alınması mümkün değilse, savunması veya beyanı istinabe yoluyla alınabilir.

Duruşma ve karar
MADDE 535- (1) Mahkeme duruşmada tarafları dinler, delilleri inceler, tarafların ve tanıkların beyanlarını tutanağa geçirir.
(2) Sanık veya şikâyet edilen, savunması için kovuşturmanın genişletilmesini ancak bir kere isteyebilir.
(3) Mahkeme, tarafların iddia ve savunmalarını dinledikten ve tüm delilleri değerlendirdikten sonra kararını verir. Yargılamanın konusunun bu Kanunda tanımlanan suçlara ilişkin olması hâlinde, Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinde belirtilen hükümlerden biri verilir. Yargılamanın konusunun disipline aykırı fiiller olması hâlinde; bu fiillerin işlendiğinin sabit olması durumunda şikâyet edilenin disiplin veya tazyik hapsiyle cezalandırılmasına, fiillerin işlendiğinin sabit olmaması veya işlenmediğinin sabit olması hâlinde şikâyetin reddine karar verilir. Diğer hâllerde ise Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinde belirtilen ve durumun niteliğine uygun olan kararlardan biri verilir.

(4) Nafaka alacaklarına ilişkin takipler hariç, alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde, bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmaz. Bu durumda fiilin haksızlık içeriğinin azlığı nedeniyle disiplin veya tazyik hapsi cezası verilmesine yer olmadığına karar verilir.
(5) Sanık veya şikâyet edilen hakkında verilen mahkûmiyet kararlarında, dava ve cezanın 538 inci maddede yazılı sebeplerle düşeceği belirtilir.
(6) Cumhuriyet savcısı duruşmada hazır bulundurulmaz. Ancak üçüncü fıkra gereğince verilen kararlar Cumhuriyet savcısına bildirilir.

Yargılama giderleri
MADDE 536- (1) Müşteki, icra ceza mahkemesine suçlar ile disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller hakkında şikâyette bulunurken, gider avansı tarifesinde belirlenecek tutarı mahkeme veznesine yatırmak zorundadır.
(2) Müşteki ve sanığın ikamesini talep ettiği delil için yapılacak giderler, ileride haksız çıkan taraftan alınmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.
(3) Suçlar ile disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller bakımından yapılan yargılama giderleri, mahkûmiyet, disiplin veya tazyik hapsiyle cezalandırma ve borcun ödenmesi nedeniyle davanın düşmesi hâllerinde, şikâyet edilenden veya sanıktan; diğer hâllerde ise müştekiden tahsil edilir.

Uygulanacak diğer hükümler
MADDE 537- (1) Bu Kitapta hüküm bulunmayan hâllerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.
(2) Bu Kitapta yer alan tazyik ve disiplin hapsini gerektiren fiiller bakımından önödeme, uzlaştırma, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme, hapis cezasının ertelenmesi, tekerrür, koşullu salıverme ve özel infaz usullerine ilişkin hükümler uygulanmaz.
(3) Bu Kitapta yer alan suçlarda, önödeme, uzlaştırma ve basit yargılamaya ilişkin hükümler uygulanmaz.

Davanın ve cezanın düşmesi
MADDE 538- (1) Suçların veya disipline aykırı fiillerin müştekisi şikâyetinden vazgeçerse, dava düşer ve hükmolunan cezalar bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkar.
(2) Bu Kanunun 518, 519, 520 ve 527 nci maddelerinde düzenlenen suçlarda, şikâyetten ancak hüküm kesinleşinceye kadar vazgeçilebilir.
(3) Şikâyetten vazgeçme, şikâyet edilenin kabulüne bağlı değildir.
(4) 518, 519, 521 ve 528 inci maddelerde düzenlenen suçlar hariç, diğer suçlar ile disipline aykırı fiiller bakımından borcun ödendiği sabit olursa, dava düşer ve hükmolunan cezalar bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkar.
(5) İcra ceza mahkemesinin tazyik veya disiplin hapsine ilişkin kararları, kesinleşme tarihinden itibaren üç yıl geçtikten sonra yerine getirilmez.

Kanun yolları
MADDE 539- (1) İcra ceza mahkemesinin verdiği tazyik veya disiplin hapsine ilişkin kararlar ile itiraza tabi olduğu belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde itiraz edilebilir.
(2) İcra ceza mahkemesi, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde icra ceza mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra ceza mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye ceza mahkemesine, icra ceza mahkemesi hâkimi ile asliye ceza mahkemesi

hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.
(3) İcra ceza mahkemesinin bu Kanunda yer alan suçlardan dolayı verdiği hükümlerle ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
İtibarın İadesi

Hileli müflisin itibarının iade edilmesi
MADDE 540- (1) Hileli müflis, 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun yasaklanmış hakların geri verilmesine ilişkin 13/A maddesi hükümlerine göre itibarının iade edilmesini iflas kararını veren mahkemeden talep edebilir.
(2) İtibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, ayrıca masaya kabul edilmiş bütün alacakların itfa edildiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmesi zorunludur.

Taksirli müflisin itibarının iade edilmesi
MADDE 541- (1) Taksirli müflis, cezasının infaz edilmesinden veya kanuni sebeplerle cezanın düşmesinden sonra iflas kararını veren mahkemeden itibarının iadesini talep edebilir.
(2) İtibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, ayrıca masaya kabul edilmiş bütün alacakların itfa edildiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmesi zorunludur.

Adi müflisin itibarının iade edilmesi
MADDE 542- (1) Adi müflis, iflasa karar veren mahkemeden itibarının iade edilmesini isteyebilir.
(2) İtibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, masaya kabul edilmiş bütün alacakları itfa ettiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmesi zorunludur.

Ölümden sonra itibarın iade edilmesi
MADDE 543- (1) Hileli veya taksirli ya da adi müflisin ölümü hâlinde mirasçılarından biri, yukarıdaki maddelere göre miras bırakanın itibarının iade edilmesini ilgili mahkemeden talep edebilir.

İtibarın iadesi kararının sonuçları ve ilanı
MADDE 544- (1) İtibarın iadesi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle müflisin müflis sıfatı kalkar.
(2) İtibarın iadesine ilişkin kararlar Resmî Gazete'de ilan edilir.
(3) Kesinleşen itibarın iadesi kararları, talep hâlinde iflas kararının ilanına ilişkin 283 üncü maddeye göre ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.

SON HÜKÜMLER

Tebliğ ve emirlerin yerine getirilmesi
MADDE 545- (1) İcra ve iflas dairesince kanuna göre yapılan tebliğleri ve verilen emirleri, ilgililer derhâl yerine getirmek ve sonucunu geciktirmeksizin icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır.
(2) Kabul edilebilir bir sebep olmaksızın tebliğin veya emirlerin gereklerini yerine getirmeyen ve tabi olduğu kanun hükümlerine göre soruşturma yapılması izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler hakkında, izin veya karar alınmasına gerek olmaksızın Cumhuriyet savcılığınca doğrudan soruşturma başlatılır.

Üçüncü kişilere bırakılan mallar
MADDE 546- (1) Üçüncü kişi, haczedilerek kendisine bırakılan malları icra ve iflas dairesince istendiği anda, teslim edilen hâliyle iade etmek zorundadır.
(2) Bu şekilde bırakılan malların, kendisinden kaynaklanmayan bir sebepten dolayı yok olduğu veya zarara uğradığını ispat edemeyen üçüncü kişiden, malın daha önce tespit edilmiş olan değeri, hükme gerek kalmaksızın icra ve iflas dairesince resen tazmin ettirilir.
(3) Bu değeri tazmin etmekle yükümlü olanlar, icra ve iflas dairesinin kararına karşı icra hukuk mahkemesine, süresi içinde şikâyette bulunabilirler.

Bilirkişi görevlendirmesi
MADDE 547- (1) Bu Kanun uyarınca görevlendirilecek bilirkişiler, bilirkişilik bölge kurulları tarafından hazırlanan listelerden seçilir ve bunlar hakkında Bilirkişilik Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.

Yönetmelik ve tarifeler
MADDE 548- (1) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili yönetmelikler, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.
(2) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili tarifeler, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır ve her takvim yılı başında yenilenerek yürürlüğe konulur.

Yürürlükten kaldırılan hükümler
MADDE 549- (1) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük
MADDE 550- (1) Bu Kanun … tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme
MADDE 551- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

CEBRÎ İCRA KANUNU TASLAĞI

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, cebrî icranın ilkeleri düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, borçlunun borcunu rızaen ödemesinin esas olduğu ilkesel olarak ifade edilmekte; rızaen ödenmeyen alacağın, Anayasa ve milletlerarası sözleşmelerle teminat altına alınan temel haklara riayet edilerek bu Kanun hükümlerine göre sade bir usulle ve çabuk bir şekilde Devlet gücüyle tahsil edileceği kabul edilmektedir.

Gerek Anayasamızda gerekse milletlerarası insan hakları hukukunun da dâhil olduğu Anayasallık Bloku içinde temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılabilir. Temel haklara müdahalenin ancak kanunla, kanunun belirlediği şekilde, makul ölçü içinde ve hakkın özüne dokunulmaksızın yapılması gerekir. Hukuk devletlerinde, toplum düzeninin ve barışının korunması için, Devlet organlarına başvurmanın imkânsız olduğu belirli hâllere özgü kanuni istisnalar dışında, kendiliğinden hak arama yolları yasaklanmıştır. Hakkı ihlal edilen veya tehlikeye düşürülen kişilerin, devletin yetkili organları vasıtasıyla hakkını araması bir zorunluluktur. Bu kapsamda alacaklının, alacağına azami seviyede ulaşmasında, borçlunun da borcunu aynı şekilde ödemesinde hakkaniyete ve menfaat dengesine uygun olarak standart ve objektif bir usulün oluşturulması hukuk devletinin gereğidir.

Cebrî icra kanunları, alacaklının, borçlunun ve takip sürecine dâhil olan üçüncü kişilerin temel haklarını yakından ilgilendiren hükümleri bünyesinde barındırır. Cebrî icra işlemleri, alacaklı bakımından hak arama özgürlüğünün gerçekleştirilmesini ve mülkiyet hakkının korunmasını temin ederken, borçlu bakımından ise kişi özgürlüğü, mülkiyet hakkı, konut dokunulmazlığı ile aile ve özel hayata saygı gibi temel hakları sınırlandırır. Cebrî icra yetkisi, bünyesinde yaptırımları barındıran ve temel haklara müdahale sonucunu doğuran işlemleri kapsadığından, yaptırım gerektiren hâllerin, buna ilişkin yolların ve bu yolların kapsadığı usul ve esasların kanunda ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi ve baştan itibaren belirli olması elzemdir.

İkinci fıkrada, icra organlarının Kanunun uygulanmasında borçlu ile alacaklının menfaatlerini gözetmek ve dengelemek zorunda olduğu hususu ele alınmaktadır. Taslağın diğer maddelerinde menfaat dengesinin kurulmasında ve korunmasında görev alan icra organları ile mahkemelere önemli görevler verilmekte ise de, ikinci fıkrayla, önemine binaen, menfaat dengesinin sağlanması ilkesi bir zorunluluk olarak açıkça düzenlenmektedir. Menfaat dengesiyle kastedilen; bir taraftan alacaklının mülkiyet hakkı korunurken; diğer taraftan da borçlu ve üçüncü kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin, evrensel ilkelere uygun olarak korunmasıgereğidir. Anayasada yer alan hukuk devleti ilkesi, menfaat dengesinin kurulması ve korunması açısından borçlu ile alacaklıya, başlatılacak takip sürecinde, yetkileri sınırlı ve belirli, tarafsız bir devlet organı tarafından hak ve menfaatlerinin gözetileceği konusunda teminat verir. Borçlunun borcunu ödeyememesi, onun insan onuruna aykırılık oluşturan, temel hak ve özgürlüklerini ölçüsüz biçimde sınırlandıran, kişisel varlığı ile malvarlığı haklarını haksız olarak zedeleyen şekilde muamele görmesini de gerektirmez. Bu kapsamda icra organlarının, cebrî icra takiplerini menfaat dengesinin sağlanmasına hizmet edecek şekilde ölçülü olarak gerçekleştirmesi; mahkemelerin de takip işlemlerinde gözetilmesi gereken menfaat dengesi çerçevesinde, kendilerine yapılan başvuruları hukukun sınırları içinde çözüme kavuşturması gerekir. Bu organların, mutlaka, borçlu, alacaklı ve (gerektiğinde) üçüncü kişiler bakımından menfaat dengesinisağlaması, hukuk devleti, hak arama özgürlüğü, kanun önünde eşitlik, ölçülülük, adil yargılanma hakkı, hukuki dinlenilme hakkı, kişi özgürlüğü ve ailenin korunması gibi ilkeleri titizlikle göz önünde bulundurması gerekecektir.

MADDE 2- Maddeyle, icra ve iflas daireleri başkanlığının kuruluşu ve görevleri düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 3/a maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, iş yoğunluğunun veya daire sayısının fazla olduğu illerde Bakanlık tarafından, yetki çevresi de belirlenmek suretiyle bir veya birden fazla icra ve iflas daireleri başkanlığı kurulabileceği hükme bağlanmaktadır. Başkanlıkla ilgili diğer hususlar İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağında ayrıntılı olarak düzenlendiğinden maddede bunlara yer verilmemektedir.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas daireleri başkanlığının görevleri düzenlenmektedir.

MADDE 3- Maddeyle, icra dairelerinin kuruluşu ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Adalet Bakanlığı tarafından her asliye hukuk mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi kurulması ilkesi kabul edilmektedir. Buna göre, asliye hukuk mahkemesibulunan yerlerde bir icra dairesi kurulacaktır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir. Diğer taraftan, icra dairelerinin kuruluşu, birleştirilmesi, yapılandırılması, kapatılması, iş bölümü, bu dairelerde çalışacak icra görevlileri gibi hususlar, İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağında ayrıntılı olarak düzenlendiğinden, 2004 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hariç diğer fıkraları ile 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına Taslakta yer verilmemiştir.

İkinci fıkrayla, icra dairelerinin genel olarak görevleri düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, icra dairelerinin görev ve yetkileri çerçevesinde yaptıkları işlemlerle ilgili olarak özel hukuk kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapabileceği belirtilmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 4- Maddeyle, iflas dairelerinin kuruluşu ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Adalet Bakanlığı tarafından iş ve ihtiyaç durumu gözetilerek gerekli görülen yerlerde yeteri kadar iflas dairesinin kurulabileceği kabul edilmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, Adalet Bakanlığı tarafından iflas dairelerinin yetki çevresinin iş ve ihtiyaç durumu dikkate alınarak birden fazla il veya ilçeyi kapsayacak şekilde belirlenebileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, iflas dairelerinin bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getireceği hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, iflas dairelerinin görev ve yetkileri çerçevesinde yaptıkları işlemlerle ilgili olarak özel hukuk kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapabilecekleri düzenlenmektedir.

Diğer taraftan, iflas dairelerinin kuruluşu, yapılandırılması, iş bölümü, bu dairelerde çalışacak icra görevlileri gibi hususlar, İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağında ayrıntılı olarak düzenlendiğinden 2004 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına Taslakta yer verilmemektedir.

MADDE 5- Maddeyle, iflas dairesi kurulmayan yerlerde iflas dairesinin iş ve işlemlerinin o yerdeki icra dairesi tarafından yürütülebileceği düzenlenmektedir.

Maddede, bu takdirde o yerdeki icra dairesinin, icra ve iflas dairesi olarak ve bu ad altında görev yapacağı hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle, cebrî icra teşkilatına ilişkin diğer hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerinde görev alacak kişiler belirlenmektedir. Buna göre icra ve iflas dairelerinde Adalet Bakanlığı tarafından atanacak bir müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve icra kâtibi ile adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından görevlendirilecek mübaşir ve hizmetli bulunacaktır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, iş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra ve iflas dairelerinde dairenin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından icra ve iflas müdürleri arasından, icra ve iflas müdürünün yetkilerini haiz bir icra ve iflas başmüdürü görevlendirilebileceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, icra ve iflas daireleri ile icra ve iflas daireleri başkanlığının kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esasları, gözetim ve denetimleri ile bu yerlerde görev alanların nitelik, atanma, özlük hakları ve sorumluluklarının özel kanunla düzenleneceği belirtilmektedir. İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslakla bu hususlar düzenlendiğinden 2004 sayılı Kanunun 1, 2, 3, 3/a, 13 ve 13/a maddelerinde yer alan icra teşkilatıyla ilgili hükümlere bu Kanunda yer verilmemektedir

MADDE 7- Maddeyle, icra ve iflas işlemlerini yapmakla görevli olanların hukuki sorumluluklarına dair esaslar düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığı "Sorumluluk" iken Taslakla, maddenin başlığı "Hukuki sorumluluk" olarak değiştirilmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas daireleri görevlilerinin, iflas idare memurlarının, komiserlerin, proje denetçilerinin, tasfiye memurlarının, icra ve iflas dairelerince cebrî icra faaliyetinde görevlendirilen kişilerin ve kolluk görevlilerinin bu Kanunla verilen görevlerin ifası sırasında kusurlarından doğan tazminat davalarının, ancak Adalet Bakanlığı aleyhine açılabileceği hükme bağlanmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci ve üçüncü cümlelerine karşılık gelmektedir. Hâkimlerin hukuki sorumluluğu bu Kanunu da kapsayacak şekilde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda düzenlenmiş bulunduğundan maddede icra hâkimi ve iflas hâkimi ayrıca sayılmamıştır.

2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, tazminat davalarının "idare" aleyhine açılacağı belirtildiğinden, bu hüküm birinci fıkrada aynen muhafaza edilmekte ve idarenin Adalet Bakanlığı olduğu tasrih edilmektedir.

2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "icra ve iflas dairesi görevlileri" ibaresi muhafaza edilmekte, iflas ve konkordatoda görev yapanlar sayma suretiyle gösterilmekte ve ayrıca icra ve iflas dairelerince cebrî icra faaliyetinde görevlendirilen kişiler ile kolluk görevlileri madde kapsamında zikredilmektedir.

Taslağın 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, icra ve iflas dairelerinde, Adalet Bakanlığı tarafından atanacak bir müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve icra kâtibi ile adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından görevlendirilecek mübaşir ve hizmetlinin bulunacağı düzenlenmektedir. İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağının 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise, icra ve iflas dairelerinde görev yapan icra başmüdürü, icra müdürü, icra müdür yardımcısı ve icra kâtibi ile görevlendirilen diğer kişiler, icra görevlisi olarak tanımlanmaktadır. Anılan hükümler dikkate alındığında, icra ve iflas dairesinde görev yapanların; icra ve iflas başmüdürü, icra ve iflas müdürü, icra ve iflas müdür yardımcısı ve icra kâtibi ile adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından mübaşir ve hizmetli olarak görevlendirilenleri kapsadığı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

2004 sayılı Kanunun 227 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, iflas idaresini oluşturanların kusurlarından kaynaklanan zararlardan kendilerinin sorumlu olacağı ve bu davanın adliye mahkemelerinde görüleceğihükme bağlanmıştır. Konkordato komiserlerinin hukuki sorumluluğu ise 2004 sayılı Kanunun 290 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan atıfla, iflas idaresini oluşturanlar için kabul edilen esaslara tabi tutulmuştur. Taslağın bu maddesinin birinci fıkrasıyla, iflas idare memurları ile konkordato komiserlerinin

sorumluluğu icra görevlileri ile aynı şekilde düzenlenmektedir. Öte yandan, bir yenilik olarak, konkordato sürecinde görev alan proje denetçileri ile tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğu da ilk kez ele alınmakta ve madde kapsamına dahil edilmektedir. Böylece, iflas idare memurları, konkordato komiserleri, proje denetçileri ve tasfiye memurlarının görevlerinin ifası sırasında kusurlarından doğan tazminat davaları doğrudan kendilerine karşı açılamayacak, bu davalar ancak Adalet Bakanlığı aleyhine açılabilecektir.

Birinci fıkrada yer alan "icra ve iflas daireleri tarafından cebrî icra faaliyetinde görevlendirilen" ibaresinin kapsamına bilirkişiler, kayyım, muhafaza işlemi sırasında eşyayı demonte edenler, eşyayı taşıyanlar, araçla nakledenler, yediemin sıfatıyla kendisine eşya teslim edilenler, yediemin mümessilleri, muhtar, ihtiyar heyeti veya ihtiyar meclisi üyeleri gibi kişilerin girdiği hususunda tereddüt olmadığı için, bu kişiler sayma suretiyle fıkrada zikredilmemiştir.

Yine birinci fıkrayla, cebrî icra faaliyetinde görev yapan kişilerin kusurlarından doğan tazminat davalarına bakmakla görevli ve yetkili mahkeme belirlenmektedir. Buna göre bu davalara, tazminat hukukunda ihtisas mahkemesi olarak değerlendirilen asliye hukuk mahkemesibakacaktır. Fıkra hükmü uyarınca, yetkili mahkeme de zarara neden olan işlemin yapıldığı yer mahkemesi olacaktır.

Birinci fıkranın üçüncü cümlesinde, Bakanlık aleyhine açılan tazminat davasına bakan mahkemenin bu davayı ilgiliye resen ihbar edeceği kuralı kabul edilmektedir. Böylece, davadan haberdar olan ilgilinin, hukuki dinlenilme hakkı çerçevesinde davada etkili olabilmesine ve delil getirebilmesine imkân sağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, cebrî icra faaliyetinde görev alanların kusurlarından doğan tazminat davalarında uygulacak zamanaşımı süresi düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan bazı ibarelerin dili sadeleştirilmekte, "zarar ve ziyan" ibaresi "tazminat" olarak değiştirilmekte ve bir yıllık zamanaşımı süresi iki yıla çıkarılmaktadır. Hükme göre, tazminat davası, zarar gören tarafın zararı öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve her hâlde zararı doğuran fiilin işlendiği tarihten itibaren on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrayacaktır. Ancak, tazminata konu zararı doğuran olayın cezayı gerektiren bir fiil olması hâlinde, bu fiil için ceza kanunlarında daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş ise bu zamanaşımı süresi uygulanacaktır . Dolayısıyla, maddede belirtilen görevlilerin kusuru nedeniyle idareye, daha somut bir ifadeyle Adalet Bakanlığına karşı açılacak tazminat davalarında dava açma süresi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 72 nci maddesine uygun olacak şekilde düzenlenmekte, bu konuda dava açma süresi yönünden farklı bir düzenleme getirilmemektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 7 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, tazminat davası esastan reddedilen davacının karşı karşıya kalacağı müeyyide düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunda karşılığı olmayan ve Taslakla getirilen bir yeniliktir. Hükme göre, tazminat davası esastan reddedilen davacının, bin Türk lirasından onbin Türk lirasına kadar disiplin para cezasına mahkûm edilmesi gerekecektir. Düzenlemede, "bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar" ibaresiyle, müeyyidenin alt ve üst sınırları belirlenerek somut olayda disiplin para cezasının tayini için hâkime takdir yetkisi verilmektedir. Hükümle, cebrî icra faaliyetinde görev yapan kişilerin iyi niyetli olmayan yaklaşımlarla tazminat baskısına maruz kalmaması ve bu yolla icra görevlilerinin korunması ve sebepsiz yere meşgul edilerek icra ve iflas dairelerince verilen kamu hizmetinin aksamasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, Adalet Bakanlığının ödemek zorunda kaldığı tazminat nedeniyle kusurlu bulunanlara rücu etmesi hususu düzenlenmekte ve rücu davasına bakacak yetkili mahkeme belirlenmektedir. Hükme göre Bakanlığın, ödemek zorunda kaldığı tazminat nedeniyle zararın meydana gelmesinde kusuru bulunanlara ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu etmesi gerekmektedir. Hükümde, genel hükümlerden farklı olarak rücu süresi, Bakanlığın kusurlu görevliye karşı açacağı rücu davası bakımından tazminatın ödenmesi tarihinden itibaren bir yıllık bir süre öngörülmektedir. Ayrıca rücu davasının tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görüleceği açıkça düzenlenerek, uygulamada

doğabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde geçen "Devletin" ibaresi, tazminat davası Bakanlık aleyhine açılacağı için, "Adalet Bakanlığı" olarak tasrih edilmekte, yine cümlede geçen "rücu hakkı saklıdır" ibaresi, tereddüt oluşturmaması amacıyla "rücu eder" şeklinde değiştirilmektedir. Bu fıkra hükmü, 2004 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir.

Beşinci fıkrayla, bir yenilik olarak Adalet Bakanlığının, ödemek zorunda kaldığı tazminat nedeniyle sebepsiz yere zenginleşenlere genel hükümlere göre başvurabileceği ve bu davanın, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görüleceği hükme bağlanmaktadır.

Altıncı fıkrayla, zararın oluşmasında veya artmasında etkisi olanlar bakımından, 6098 sayılı Kanunun 52 nci maddesindeki düzenlemeye paralel bir hüküm ihdas edilmektedir. Buna göre, şikâyet ve diğer kanun yollarına başvurmayarak zararı engellemeye veya zararın miktarını azaltmaya yönelik işlem yapmayanlar ile borçlunun başkaca mal varlığını paraya çevirme imkânı bulunan tarafın açtığı tazminat davalarında, bu hususların zararın tespiti bakımından mahkemece resen değerlendirileceği hükmü getirilmektedir.

MADDE 8- Maddeyle, paranın zimmete geçirilmesi ve rücu edilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra görevlilerince zimmete geçirilen paranın iadesi usulü düzenlenmektedir. Hükme göre, icra ve iflas dairelerine tevdi edilen veya bu daireler tarafından bu Kanunda öngörülen usuller çerçevesinde tahsil olunan ya da muhafaza altına alınan paranın ilgili görevli tarafından zimmete geçirilen tutarı, ceza soruşturması veya kovuşturması sonucu beklenmeden ve tazmin yolunda bir hükme gerek kalmaksızın Adalet Bakanlığı tarafından derhâl icra dosyasına yatırılacaktır. Hakkaniyetin sağlanması amacıyla ilgili görevli tarafından zimmete geçirilen parayla ilgili olarak Devletin hak sahiplerine karşı sorumluluğu ve hak sahibinin alacağına dava açmadan kavuşabilmesi esası aynen kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "cezai takibat" ibaresi tereddütlerin giderilmesi amacıyla ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun benimsediği esaslara uygun şekilde "ceza soruşturması veya kovuşturması" olarak tasrih edilmektedir.

İkinci fıkrayla, Bakanlığın, ödediği para nedeniyle asıl sorumlulara ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu edeceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, rücu ile ilgili bir süre öngörülmediğinden, tereddütlerin giderilmesi amacıyla hükümde rücu süresi bir yıl olarak belirlenmiştir.

MADDE 9- Maddeyle, icra ve iflas dairelerince tutulacak tutanaklar ve sicillerle ilgili esaslar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin, "Tutanaklar" ibareli başlığı "Tutanaklar ve siciller" olarak değiştirilmekte ve bu madde, dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası, Taslağın 10 uncu maddesi olarak düzenlendiğinden, bu fıkraya maddede yer verilmemektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerinin yaptıkları işlemlerle kendilerine yapılan talep ve beyanlar hakkında bir tutanak düzenleyeceği hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca ilgililerin sözlü olarak yapacakları itiraz, talep ve beyanlar da tutanak altına alınarak, bu tutanaklar ilgili ile icra ve iflas dairesi müdürü, müdür yardımcısı veya kâtibi tarafından imzalanacaktır. Hükümle, icra tutanaklarının alenilik ve ispat fonksiyonlarının sağlanması temin edilmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerinin, gerekli olan sicilleri, kayıtları ve kartonları düzenleyeceği hükme bağlanmaktadır. Ancak, kesin aciz belgesi sicili, Taslağın 263 üncü

maddesinde ayrıntılı olarak düzenlendiğinden fıkrada bu sicile ilişkin esaslara yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak, tutanaklarda ve ikinci fıkrada sayılan belgelerde yapılan açık yazı ve hesap hatalarını ilgilinin talebi üzerine veya resen icra ve iflas dairelerinin düzeltebileceği hüküm altına alınmaktadır.

Dördüncü fıkrada, ilgililerin bu tutanakları ve sicilleri görebilecekleri ve bunlardan örnek alabilecekleri açıklanmaktadır. "İlgililer" terimi anlam itibariyle menfaat sahibi olmayı gerektirdiğinden, hükümde ayrıca menfatin muhtemel görülmesi şartına yer verilmemektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Beşinci fıkrayla, tutanaklar ve sicillerin incelenmesi ve bunlardan örnek alınmasına dair esaslar belirlenmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunda mevcut olmayıp, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 8/a maddesi kısmen dikkate alınmak suretiyledüzenlenmiştir. Buna göre, ilgililerin inceleme ve örnek alma hakkı, takibin sona ermesinden itibaren beş yıl sonra sona erecektir. Ancak derdest bir soruşturma, yargılama veya tesis edilebilecek bir idari işlemin gerektirmesi hâlinde adli ve idari merciler bu süreden sonra da örnek verilmesini ilgili daireden talep edebilecektir. Takibin sonra ermesi terimi, örneğin takibin ödeme veya aciz vesikasının verilmesi suretiyle bitmesini ifade etmektedir.

Altıncı fıkrayla, icra ve iflas dairelerinin tutanak ve sicillerinin, aksi sabit oluncaya kadar geçerli olacağı hüküm altına alınmaktadır. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 10- Maddeyle, icra ve iflas dairelerince verilen kararların gerekçeli bir şekilde tutanağa bağlanacağı düzenlenmektedir. Böylece herkes, icra ve iflas dairelerinin yaptıkları işlemlerin kanuna aykırı olduğu veya takdir yetkisinin somut olayın gereklerine uygun kullanılmadığı ya da yapılması gereken işlemin haklı bir sebep bulunmaksızın yapılmaması yahut sürüncemede bırakılmasından dolayı şikâyet yoluna başvurabilecek ve bu başvuru sırasında icra ve iflas dairelerince tanzim olunan tutanaklar da işlevsel olacaktır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 11- Maddeyle, paranın ödenmesi ve değerli eşyanın muhafazasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları 2004 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödemenin, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılacağı düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde benimsenen tahsilatların ve ödemelerin banka aracılığıyla yapılmasına ilişkin esaslar hükümde muhafaza edilmektedir.

İkinci fıkrayla, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından haciz sırasında yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paranın, icra ve iflas dairesi ya da mahkeme kasalarında muhafaza edileceği ve bu paranın en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar birinci fıkrada belirtilen usulle belirlenen banka hesabına yatırılacağı hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, icra ve iflas dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödemenin, bu ödemenin yapılacağı ilgilinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra ve iflas müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılacağı ve bu talimatın, paranın icra ve iflas dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü içinde verileceği düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkrayla, icra ve iflas dairelerinin, aldıkları kıymetli evrak ve değerli şeyleri kasalarında; zorunlu hâllerde ise kiralanacak banka kasalarında muhafaza edeceği hükme bağlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerince sonradan yapılan hesap sonucunda borçludan fazla para tahsil edilerek alacaklıya verildiğinin veya bir tarafa paranın yanlışlıkla

ödendiğinin tespit edilmesi hâlinde, ödenen paranın ayrıca bir hükme gerek kalmaksızın o kişiden geri alınması alınacağı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 361 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Altıncı fıkrayla, icra ve iflas dairesine teslim veya dairece tahsil olunan para veya icra işlemi nedeniyle muhafaza edilen eşya hakkında hak sahibi olanlar tarafından, teslim, tahsil veya muhafaza tarihinden itibaren on yıl içinde başvuru yapılmaması hâlinde, bu talep hakkının düşeceği ve bu para veya eşyanın Hazinenin mülkiyetine geçeceği hükme bağlanmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 12- Maddeyle, paranın nemalandırılmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerine yatırılan veya bu dairelerce tahsil edilen paraların, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde nemalandırılacağı ve kanunda belirtilen kesintiler yapıldıktan sonra kalanının, nemalarıyla birlikte banka aracılığıyla hak sahiplerine ödeneceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunda düzenlenmeyen ve bir yenilik olarak getirilen bu hükümle, ilgililerin mülkiyet hakkının azami seviyede korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, icra ve iflas dairelerine verilen teminat mektubuna ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yenilik olarak teminat mektubunda bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir. Hükümle, icra ve iflas dairelerinde teminat olarak gösterilecek teminat mektubunun kesin ve süresiz nitelikte olması, ilk talepte ödeme şartını içermesi ve öngörülen tazmin talebi tarihine kadar işleyecek faizi de kapsayacak tutarda olması zorunluluğu getirilmektedir. Düzenlemeyle, teminat mektubunun niteliğine ilişkin uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, teminat mektubuyla birinci fıkradaki esaslara göre garanti edilecek tutarın icra ve iflas dairelerince belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, icra ve iflas daireleri görevlilerinin iş görmekten yasaklılık ve reddi hâlleri düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine karşılık gelmektedir. Bu maddede kullanılmış olan "görevli" terimi müdür, müdür yardımcısı, memur, mübaşir ve hizmetliyi kapsamaktadır.

Birinci fıkrayla, yasaklılık hâlleri, 6100 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi de dikkate alınmak suretiyle bentler hâlinde sayılmakta ve 2004 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinden farklı olarak daha ayrıntılı bir şekilde hükme bağlanmaktadır. Bu hâllerde icra ve iflas dairesi görevlisi, işlem yapamayacak, karar veremeyecek ve talep olmasa dahi o işten çekilmek zorunda kalacaktır. Bu hâllerin mevcudiyeti hâlinde taraflar da görevlinin çekilmesini talep edebileceklerdir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrada, bir yenilik olarak, icra görevlilerinin reddi hâli 6100 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi de dikkate alınmak suretiyle düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi görevlileri, tarafsızlıklarından kuşku duyulmasını gerektiren bir sebep bulunursa işlem yapamayacak, karar veremeyecek ve talep olmasa dahi o işten çekilmek zorunda kalacaktır.

Üçüncü fıkrayla, icra ve iflas dairesi görevlilerinin yasaklılık ve reddi hâllerinde yapılması gereken işlemler düzenlenmektedir. Bu kapsamda icra ve iflas dairesi görevlileri, durumu belirtmek suretiyle derhâl icra hukuk mahkemesine başvuracak, icra hukuk mahkemesi başvuruyu yerinde görmesi hâlinde o işi aynı ünvana sahip diğer bir görevliye, aynı ünvana sahip bir görevlinin bulunmaması hâlinde o dairedeki diğer bir görevliye, bunun da bulunmaması hâlinde ise o yerde uygun göreceği başka bir görevliye verecektir. Hüküm,

2004 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir.

MADDE 15- Maddeyle, icra ve iflas daireleri görevlileri bakımından yasak iş ve işlemler düzenlenmektedir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesi görevlilerinin, dairelerince takip edilmekte olan bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendileri veya başkaları hesaplarına bir iş veya işlem yapmaları yasaklanmaktadır. Bu görevliler, böyle bir iş veya işlem yapsalar dahi bu iş ve işlem hükümsüz olacaktır. Bu anlamda takip konusu alacağın belirtilen kişilerce devralınması, borca kefil olunması veya ihaleye katılıp ihale konusunun alınması yasaklanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan ve Taslakta muhafaza edilen hükümsüzlük yaptırımı, öğretide bir süresiz şikâyet hali olarak kabul edilmekteydi. Bu bağlamda, Taslağın 30 uncu maddesinde bir yenilik olarak "hükümsüz işlemler"e ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiştir. Taslağın 15 nci maddesindeki hükümle, icra ve iflas dairesi görevlilerinin borçlu ile alacaklı arasındaki menfaat dengesinde tarafsız kalmalarının temini amaçlanmaktadır. Diğer taraftan 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenlenen ve hâkimlere ilişkin olan yasak, Taslağın 20 nci maddesinde düzenlendiğinden bu yasağa 15 nci maddede yer verilmemiştir.

MADDE 16- Maddeyle, icra hukuk mahkemelerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağıyla, icra hukuk mahkemesinin kuruluşu ve yargı çevresi ile icra ve iflas daireleriyle ilgili idari görevleri düzenlendiğinden maddede bu hususlara yer verilmemiştir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getiren özel görevli bir mahkeme olduğu kabul edilmektedir. Bu görevler, hukuk alanına ilişkin görevler olduğundan, icra hukukuyla ilgili ceza hükümlerini ve işlerini kapsamamaktadır. Öte yandan icra hukuk mahkemeleri, İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağıyla kendilerine verilip icra ve iflas dairelerinin gözetimi ve denetimi gibi hususlara ilişkin olan idari görevleri de yerine getireceklerdir. Böylece icra ve iflas daireleri ile icra hukuk mahkemeleri arasında doğrudan bir bağ kurulmuş olmaktadır.

İkinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinde uygulanacak yargılama usulü belirlenmektedir. Buna göre, aksine hüküm bulunmayan hâllerde, icra hukuk mahkemelerinde görülen dava ve işlerde, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanacak olup, bu dava ve işler ivedi sayılacaktır. İcra hukukuna özgü sorunları çözmekle görevli olan icra hukuk mahkemesi, organik anlamda yargı faaliyeti yürütmekle birlikte, uygulayacağı ayrı ve özel bir yargılama usulü ihdas edilmemiştir. Daha kısa ve pratik olması nedeniyle icra hukuk mahkemelerinde, basit yargılama usulünün uygulaması çözümü benimsenmişse de bunun doğrudan ve aynen değil, niteliğine uygun düştüğü ölçüde gerçekleştirileceği hükümde vurgulanmaktadır. Öte yandan Kanunun açıkça ve özel olarak düzenlediği hususlarda, böyle bir tartışmanın olmayacağında ve ilgili hükümde öngörülen usulün uygulanacağında tereddüt yoktur. Bu nedenle fıkrada, "aksine hüküm bulunmayan" hâller istisnasına açıkça açıkçayer verilmiştir. Diğer taraftan, fıkranın ikinci cümlesinde, icra hukuk mahkemesinde görülen dava ve işlerin ivedi olduğu belirtilmek suretiyle, icra hukuk mahkemelerinde adli tatil hükümlerinin uygulanmayacağı ifade edilmek istenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, sulh hukuk mahkemesi tarafından görevlendirilen kişilerin, bu Kanun hükümleri uyarınca yürüttükleri işlemlere karşı yapılacak şikâyet ve itirazların, ilgili sulh hukuk mahkemesince incelenip karara bağlanacağı düzenlenmektedir. Bu kapsamda örneğin, ortaklığın giderilmesine ilişkin dava ve işlerde sulh hukuk mahkemesi tarafından görevlendirilenlerin, bu Kanun hükümleri uyarınca yaptıkları satış ve paraya çevirme

işlemlerine karşı yapılacak şikâyet ve itirazların, ilgili sulh hukuk mahkemesi tarafından karara bağlanması öngörülmektedir.

MADDE 17- Maddeyle, icra ceza mahkemelerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağıyla, icra ceza mahkemesinin kuruluşu ve yargı çevresi düzenlendiğinden maddede bu hususlara yer verilmemektedir.

Birinci fıkrayla, icra ceza mahkemelerinin, bu Kanun ve diğer kanunlarda kendisine verilen görevleri yerine getiren özel görevli bir mahkeme olduğu kabul edilmektedir.

MADDE 18- Maddeyle, iflas mahkemelerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağıyla, iflas mahkemesinin kuruluşu ve yargı çevresi ile idari görevleri düzenlendiğinden maddede bu hususlara yer verilmemiştir.

Birinci fıkrayla, iflas mahkemelerinin; iflas yoluyla takip, iflasın kaldırılması ve kapatılması da dahil olmak üzere iflas ve konkordatodan kaynaklanan tüm talep, iş, şikâyet ve davalara bakmakla görevli olduğu kabul edilmektedir. Hükme göre iflas mahkemesi, hem iflas hukukuyla ilgili her türlü uyuşmazlık, dava ve işler hem de konkordatodan kaynaklanan tüm talep, iş ve şikâyetleri karara bağlamakla görevlidir. Böylece külli icra alanında uygulamada bugün icra mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemelerinin görev alanında bulunan bütün uyuşmazlık, talep, iş ve şikâyetlerin tamamı özel görevli olarak kurulacak iflas mahkemelerine verilmektedir.

İkinci fıkrayla, iflas mahkemelerinin, bu Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getireceği öngörülmektedir. Ayrıca iflas mahkemeleri, İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Taslağıyla kendisine verilen iflas dairelerinin gözetimi ve denetimi gibi idari görevleri de yapacaktır. Böylece iflas daireleri ile iflas mahkemeleri arasında doğrudan bir bağ kurulmuş olmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, iflas mahkemesi ile asliye ticaret mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişkinin görev ilişkisi olduğu ve bu durumda göreve ilişkin usul hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, bu iki mahkeme arasındaki ilişkinin hukuki niteliğiyle ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, iflas mahkemesinde uygulanacak yargılama usulü belirlenmektedir. Hükme göre, aksine hüküm bulunmayan hâllerde iflas mahkemelerinde görülen dava ve işlerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanacak olup, bu dava ve işler ivedi sayılacaktır. İflâs mahkemesi, hem iflas hukukuna hem konkordatoya ilişkin dava ve şikâyetlere hem de çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir. Bu durumda iflas mahkemesinde, 6100 sayılı Kanunun doğrudan doğruya uygulanması uygun olmayabileceğinden, Kanunda aksine hüküm bulunmadığı takdirde ve niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulünün geçerli olacağı ifade edilmektedir. Bu anlamda, iflas mahkemesinin görevine giren dava, iş ve şikâyet yargılamaları bakımından dava şartı arabuluculuğun, sulh veya arabuluculuğa teşvik gibi hükümlerin uygun ve geçerli olmayacağı dikkate alınmalıdır. Öte yandan, fıkranın son cümlesiyle, iflas mahkemelerinde görülen dava ve işlerin ivedi olduğu belirtilmek suretiyle bu mahkemelerde adli tatil hükümlerinin uygulanmayacağı açıklığa kavuşturulmaktadır.

MADDE 19- Maddeyle, mahkemelere ilişkin diğer hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk ve icra ceza mahkemeleri ile iflas mahkemelerinin kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının özel kanunla düzenleneceği kabul edilmektedir. Bu mahkemelerin kurulması bu Kanunla çerçeve bir norm olarak benimsenmekte; Anayasanın mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenlemesini emreden 142 nci maddesi uyarınca, bu

mahkemelere ilişkin olarak bütün bu hususlarda ayrıntılı düzenlemenin özel bir kanunla yapılacağı açıklanmaktadır. Nitekim, İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında KanunTaslağında, anılan hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

MADDE 20- Maddeyle, hâkimin yasaklılığı ve reddine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, 2004 sayılı Kanunun 10/a maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, icra hukuk ile iflas mahkemesi hâkimlerinin yasaklılığı ve reddi hakkında 6100 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Yargılama faaliyeti yürüten ancak kimi hâllerde icra hukukuna özgü olup dava niteliğinde olmayan bazı konularda karar veren icra mahkemesi hâkimlerinin de tarafsızlığının sağlanması esastır. Bu nedenle fıkrada özel görevli birer mahkeme olan icra hukuk mahkemesi ve iflas mahkemesi hâkimlerinin yasaklılığı ve reddi düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunda icra mahkemesi hâkimleri için yalnızca "hâkimin reddi"ne atıf yapılmış olmakla birlikte, öğretide de hâkimin yasaklılığı hükümlerinin evleviyetle geçerli olduğu kabul edilmekte idi. Zira hâkimin yasaklılığı ile ilgili düzenlemeler ilk planda hâkime yönelik olup, taraflarca ileri sürülmese bile dikkate alınması gereken, hâkimin tarafsızlığını doğrudan ilgilendiren hükümlerdir. Fıkrada yasaklılık hükümlerine de atıf yapılmak suretiyle açık bir düzenleme yapılmaktadır. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 10/a maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan ve ret talebinde bulunanın, dilekçesinde, ret sebeplerini delilleri ile birlikte bildirmek zorunda olacağına ilişkin olan hüküm, anılan usul kurallarıyla ayrıntılı olarak düzenlendiğinden fıkrada bu hükme yer verilmemiştir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 10/a maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, ret talebinin reddi hakkındaki karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması hâlinde uygulanacak usul belirlenmektedir. Hükme göre, ret talebinin reddi hakkındaki karara karşı istinaf yoluna başvurulması hâli, reddi talep olunan hâkimin o işe bakıp karar vermesine engel olmayacaktır. Ancak ret talebinin reddi hakkındaki kararın kaldırılması hâlinde, reddedilen hâkimin verdiği karar yerine getirilmeyecektir. Bu hâlde dosya, bölge adliye mahkemesince icra hukuk mahkemesinin veya iflas mahkemesinin başka bir dairesine, o yerde icra hukuk mahkemesinin veya iflas mahkemesinin başka bir dairesi yoksa en yakın icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesine gönderilecektir. Bu ihtimalde, Taslağın icranın durması ve iadesine ilişkin 60 ıncı maddesi uygulanacaktır.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak icra ceza mahkemesi hâkimlerinin yasaklılığı ve reddi hakkında, Ceza Muhakemesi Kanununun asliye ceza mahkemesi hâkimine ilişkin hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir. Taslakla, icra ceza mahkemesi müstakil bir ceza mahkemesi olarak kurulduğundan, bu mahkemenin hâkiminin yasaklılığı ve reddi hâllerinde asliye ceza mahkemesi hâkimine ilişkin hükümlerin uygulanacağı açıkça hükme bağlanarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 21- Maddeyle, icra hukuk mahkemesi, icra ceza mahkemesi ve iflas mahkemesi hâkimleri bakımından yasak iş ve işlemler düzenlenmektedir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesi, icra ceza mahkemesi ve iflas mahkemesi hâkimlerinin, mahkemenin yargı çevresindeki icra ve iflas dairelerinde takip edilmekte olan bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendileri veya başkaları hesaplarına iş veya işlem yapmaları yasaklanmaktadır. Bu kişiler, böyle bir iş veya işlem yapsalar dahi bu iş veya işlem hükümsüz sayılacaktır.

İcra ve iflas takipleriyle bağlantılı olarak görev üstlenen bu hâkimlerin tarafsızlığının sağlanmasının bir yolu da, ilgili takip bakımından bazı işleri yapmalarının yasaklanmasıdır. Bu hâkimler, görev yaptıkları mahkemelerin yargı çevrelerindeki icra ve iflas daireleri tarafından takip edilen alacak veya ihale konusu hakkında, herhangi bir şekilde kendileri veya üçüncü kişiler hesabına iş veya işlem yapamazlar. Bu anlamda takip konusu alacağın

yukarıda sayılan kişilerce devralınması, borca kefil olunması veya ihaleye katılıp ihale konusunun alınması yasaklanmaktadır. Hükümle, yapılan bu iş ve işlemler için "hükümsüzlük" yaptırımı getirilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan ve Taslakla muhafaza edilen hükümsüzlük yaptırımı, doktrinde bir süresiz şikâyet olarak kabul edilmekteydi. Bu bağlamda Taslağın 30 uncu maddesinde bir yenilik olarak "hükümsüz işlemler" düzenlemesi yapılmaktadır.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yalnızca icra mahkemesi hâkimleri ile icra ve iflas daireleri için söz konusu "yasak iş ve işlemler", yeni kurulan mahkemeler dikkate alınarak icra hukuk mahkemesi, icra ceza mahkemesi ve iflas mahkemesi hâkimlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

MADDE 22- Maddeyle, şikâyet sebepleri ve şikâyet yoluna başvuru usulü düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyete başvurulacak hâller belirlenmektedir. Takip hukukuna özgü bir hukuki çare olan şikâyete ilişkin sebepler, 2004 sayılı Kanunda olduğu şekliyle alınmaktadır. Fıkrada icra ve iflas dairelerinin görevleriyle ilgili olarak şikâyet sebepleri bentler hâlinde sayılmaktadır. Hükme göre; yapılan işlemlerin kanuna aykırı olması, yapılan işlemlerde takdir yetkisinin somut olayın gereklerine uygun kullanılmaması ve haklı bir sebep bulunmaksızın yapılması gereken işlemlerin yapılmaması veya sürüncemede bırakılmasına bağlı olarak şikâyet yoluna başvurulabilmektedir. Şikâyet sebeplerinden de anlaşılacağı üzere, icra ve iflas dairesi görevlilerinin sadece işlemleri değil eylemleri veya hareketsizlikleri de şikâyet sebebi olabilecektir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, şikâyet yoluna başvurabilecekler belirlenmektedir. Buna göre, şikâyet yoluna, takibin tarafları ve hukuki yararları bulunmak şartıyla üçüncü kişiler başvurabilir. Bilindiği üzere icra takiplerinde, alacaklı ve borçlu dışında üçüncü kişilerin de haklarının etkilenmesi söz konusu olabilmektedir. 2004 sayılı Kanunun uygulanması sırasında, Yargıtay tarafından takibin tarafı olmayan, alacaklı ve borçlu dışında üçüncü kişilerin şikâyet yoluna gidemeyeceğine karar verilmekteydi. Buna karşılık Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru kararlarında, hukuki yararı bulunan üçüncü kişiye şikâyet olanağının tanınmamasını hak ihlali olarak kabul etmektedir. Anayasa Mahkemesi, borçlunun ve ailesinin hâline münasip evinin haczedilmesi, ancak borçlunun eşine şikâyet hakkının verilmemesi hâlinde, eşin aile konutu güvencesinden kaynaklanan haklarını ileri sürebilme ve bunları yargı mercilerinde tartıştırabilme imkânından yoksun kalacağı ve bunun da Anayasanın 20 nci maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkını ihlal edeceğine karar vermiştir. Taslakla, takibin tarafları dışında hukuki yararı bulunan üçüncü kişilerin de şikâyet yoluna başvurabileceği açıkça hükme bağlanmaktadır. Düzenlemeyle, her somut olayda takibin tarafı olmayan üçüncü kişinin, takipteki bir usulsüzlüğü veya kanuna aykırılığı ileri sürmesinde korunmaya değer bir hukuki yararının olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirme, şikâyeti inceleyen mahkemece yapılacaktır.

MADDE 23- Maddeyle, şikâyet süresi düzenlenmektedir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyet başvurusunun, aksine hüküm bulunmayan hâllerde işlemin öğrenildiği tarihten itibaren bir hafta içinde yapılabileceği hükme bağlanmaktadır. İcra ve iflas takibinde işlemlerin kısa bir süre içinde gerçekleştirilmesi esas olup ilgililerin, bu Kanuna aykırı olduğunu ileri sürdüğü işlemleri, öğrenmelerinden itibaren bir hafta içinde şikâyet yoluna götürmeleri gerekmektedir. Bu süre, hak düşürücü süre olup, süre geçirilirse söz konusu işlem, geçerli bir işlemin sonuçlarını doğuracak ve bu işlem üzerine bir başka icra takip işlemi inşa edilecektir.

Şikâyet süresi, şikâyet konusu işlemin öğrenilmesinden itibaren işlemeye başlar.

MADDE 24- Maddeyle, süresiz şikâyete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerince haklı bir sebep bulunmaksızın, yapılması gereken işlemlerin yapılmaması veya sürüncemede bırakılmasından dolayı şikâyet başvurusunun her zaman yapılabileceği hükme bağlanmaktadır. Kural olarak şikâyet süreye bağlı olmasına rağmen, haklı bir sebep olmaksızın icra ve iflas dairelerince yapılması gereken işlemlerin yapılmaması veya Kanunun öngördüğü ya da icra ve iflas dairesinin takdirine bırakılmış süre içinde talep edilen yahut resen yapılması gereken işlemlerin yapılmaması hâlinde, şikâyet yoluna her zaman başvurulabilir. Esasen bu durumda icra ve iflas dairesinin bir eylemsizliği söz konusu olduğu için, şikâyetin bağlanabileceği bir süreden de söz edilemeyecektir. Bilimsel ve yargısal içtihatlarda kamu düzenine aykırılık teşkil eden işlemlerin de süresiz şikâyete tabi olduğu kabul edilmektedir. Bu hususun Taslağa ayrıca alınmasına gerek görülmemiştir.

MADDE 25- Maddeyle, şikâyet başvurusunda görevli ve yetkili mahkemelere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyet başvurusunun duruma göre, şikâyet konusu işlemi yapan veya haklı bir sebep olmaksızın yapmayan ya da sürüncemede bırakan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesine yapılacağı ve bu mahkemenin yetkisinin kesin olacağı hükme bağlanmaktadır. Taslağın 18 inci maddesinde iflas mahkemelerine iflasla ilgili şikâyet başvurularına bakma görevi de verilmektedir. Bu nedenle şikâyette görevli mahkemenin, icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesi olacağı kabul edilmektedir.

Şikâyetin yapılacağı yetkili mahkemenin belirlenmesi konusunda uygulamada bazı sorunlar bulunduğu ve Yargıtay kararları çerçevesinde yorum yapıldığı görülmektedir. Bu anlamda, esasında Kanunda temeli olmayan bir şekilde "nokta haczi" ve "talimat haczi" ayrımı yapılmakta ve yetkili mahkeme buna göre değişmektedir.İkinci fıkrayla, istinabe yoluyla yapılan işlemlerde istinabe olunan icra ve iflas dairesinin yaptığı işlemler hakkındaki şikâyetin, mutlak surette istinabe olunan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu mahkemeye yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Buradaki yetki kuralı, kesin yetki olacaktır. Böylece, özellikle icra ve iflas dairesinin yetki çevresi dışında ve istinabe suretiyle gerçekleşen hacizler bakımından "talimat haczi" ve "nokta haczi" ayrımının yapılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Buna göre, haczedilecek mallar, takibi yürüten icra ve iflas dairesinden başka bir yerde ise şikâyeti, haczi yapan icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesi inceleyecek olup, takibin yürütüldüğü icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesi bu konuda yetkili olmayacaktır. Öte yandan istinabe suretiyle haczedilen mallarla ilgili ortaya çıkan kıymet takdiri, istihkak davaları, artırma ve ihale ile ilgili uyuşmazlıklar açısından da haczedilen malların bulunduğu yer veya söz konusu işlemleri (örneğin istihkak davasının kimin tarafından açılacağına ilişkin değerlendirmeleri) yapan (istinabe olunan) icra ve iflas dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesinin şikâyetlere bakacağı Taslağın bunlara ilişkin maddelerinde özel olarak düzenlenmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, şikâyetin görevsiz veya yetkisiz mahkemeye yapılması hâlinde mahkemenin, başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde dosya üzerinden ve kesin olarak görevsizlik veya yetkisizlik kararı vererek dosyayı resen görevli veya yetkili mahkemeye göndereceği hükme bağlanmaktadır. Böylece kendisine şikâyet yapılan mahkemenin, resen görevli ve yetkili olup olmadığını inceleme yükümlülüğü getirilmektedir. Mahkemenin bu kararına karşı kanun yolu kapalı olup, karar, verildiği anda kesindir. Öte yandan mahkeme, dosyayı resen görevli ve yetkili mahkemeye göndereceğinden 6100 sayılı Kanunun bu konuda iki haftalık süre içinde taraflardan birinin talebini arayan 20 nci maddesi de uygulanmayacaktır. Esasen şikâyet bir dava olmadığından bu konuda özel bir düzenleme

yapılmak suretiyle şikâyetin görevli olmayan veya yetkisiz bir mahkemeye yapılması suretiyle takibin sürüncemede bırakılmasına engel olunması amaçlanmaktadır.

MADDE 26- Maddeyle, şikâyet başvurusunun yapılma usulü düzenlenmektedir. Şikâyet, bir dava olmadığından başvuru usulünün ayrıca ve açıkça belirlenmesinin uygulamadaki tereddütleri ortadan kaldıracağı düşünülmüştür..

Birinci fıkrayla, şikâyetin nasıl yapılacağı düzenlenmektedir. Buna göre şikâyet, yazılı veya sözlü olarak yapılabilir. Sözlü olarak yapılan şikâyetin mahkemece derhâl tutanağa bağlanması gerekmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak şikâyet başvurusunda asgari düzeyde bulunması gereken hususlar bentler hâlinde sayılmaktadır. Buna göre şikâyet başvurusunda, talep sahibinin (şikayet edenin) ve varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin adı, soyadı ve adresi, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, talep sahibi tüzel kişi ise ticaret ünvanı, ticaret sicil numarası, adresi ve iletişim bilgileri, şikâyet konusu işlem, işlemi yapan icra ve iflas dairesi ile dosya numarası, şikâyet sebebi, talep sonucu ve varsa takibin durdurulması talebi ile talep sahibinin veya varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin imzasının bulunması gerekmektedir. Şikâyet başvurusunda bulunması gereken hususların hem yazılı hem de sözlü başvurularda mevcut olması gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Zira bu hususlar, icra hukuk mahkemesi veya iflas mahkemesinin, şikâyet konusu işlemi tespit edebilmesi bakımından şarttır. Ayrıca, şikâyette bulunan kimsenin Türk vatandaşı olmaması veya Türkiye'de mutad meskeninin bulunmaması hâlinde, 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 48 inci maddesi ile 6100 sayılı Kanunun 84 üncü maddesi uyarınca teminat gösterme zorunluluğu, şikâyet bakımından da geçerli olacaktır.

MADDE 27- Maddeyle, şikâyet başvurularında uygulanacak yargılama usulü düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyet başvurusunun, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulüne göre inceleneceği hükme bağlanmakta ve şikayet yargılamasının ivedi işlerden sayılacağı esası kabul edilmektedir. Bilim Komisyonunda yapılan tartışmalar sonucunda, şikâyet yargılamasına özgü ve özel bir yargılama usulü düzenlemek yerine, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, basit yargılama usulünün uygulanmasının daha uygun olacağı benimsenmekte, bu yargılama usulünün şikâyetin hukuki niteliği ile bağdaşması gerektiği de nazara alınarak, bu usulün şikâyet başvurusunun niteliğine uygun düştüğü takdirde ve ölçüde uygulanacağı kabul edilmektedir. Bu durumda mahkemenin, önüne gelen olayın özelliklerine uygun düştüğü ölçüde, icra ve iflas dairesi ile lehine işlem tesis edilmiş olan kişiye tebligat yapması gerekmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak şikâyet edenin, şikâyet başvurusunu yaptıktan sonra şikâyetin konusunu değiştiremeyeceği açıkça hükme bağlanmaktadır. Fıkrada geçen "şikâyet konusu"nun, şikâyet edilen işlem olduğu hususunda şüphe bulunmamaktadır. Yine şikâyet konusunu değiştirme yasağına tabi olan kişi, şüphesizdir ki, şikâyet başvurusunda bulunmuş olan kişi olmaktadır. Fıkrada ayrıca, 30 uncu madde hükmünün saklı olduğu da belirtilmektedir. Hüküm uyarınca, kamu yararına konulmuş hükümler ile takibin tarafı olmayan kişilerin yararını korumak amacıyla konulmuş emredici hükümler söz konusu olduğunda, bu fıkrada düzenlenen şikâyetin konusunu değiştirme yasağı artık geçerli olmaz. Zira 30 uncu maddede, kamu yararına konulmuş hükümler ile takibin tarafı olmayan kişilerin yararını korumak için konulmuş emredici hükümlere aykırı işlemler için hükümsüzlük yaptırımı öngörülmektedir. Bu hâlde, şikâyet konusu yapılmamış olsa bile mahkeme, hükümsüzlüğü her zaman talep üzerine veya resen dikkate alabilir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak, yazılı şekilde cevap vermeleri için şikâyetin ilgililere tebliğ edilmesi öngörülmektedir. Bilim Komisyonunda yapılan uzun tartışmalar

sonucunda, mahkemenin; ilgililerin haklarının korunması için gerekli görmesi hâlinde, diğer bir ifadeyle şikâyet konusu olayın özelliklerine uygun düştüğü takdirde, yazılı olarak cevap vermeleri için bir süre de belirleyerek şikâyeti, ilgililere tebliğ etmesi esası kabul edilmektedir. "İlgililer" ibaresiyle, icra ve iflas dairesi ile lehine şikâyet konusu işlem yapılan kişiler kastedilmektedir. Bu kapsamda şikâyet ilgililere tebliğ edilerek verilen süre içinde cevap vermeleri beklenecek, verilen süre geçtikten veya cevap verildikten sonra mahkeme gereken kararı verecektir. Ayrıca, cevabın mahkemenin vereceği süre içinde mahkemeye ulaşması gerekmektedir. Aksi takdirde, ivedilik arz eden ve zaten yapılan bildirimle (tebligatla) yavaşlayan prosedürün daha da yavaşlaması söz konusu olacaktır ki, bu durumun icra hukukunda korunması gereken süratle bağdaştırılması mümkün değildir. Mahkeme, haklarının korunması ve işin niteliği şikâyet dilekçesinin ilgililere tebliğini gerekli kılmıyorsa, tebliğ işlemini yapmadan dosya üzerinden yapacağı inceleme sonucunda karar verebilir.

Dördüncüfıkrada, mahkemenin duruşma yapılıp yapılmamasına karar vermesi ile hangi süre içinde karar vermesi gerektiği hususları hükme bağlanmaktadır. Buna göre, şikâyet başvurusunu alan mahkeme, aksine hüküm bulunmayan hâllerde öncelikle takip dosyasının içeriğine ve delillere göre duruşma yapılıp yapılmamasına karar verir. Mahkeme, duruşma yapılmasına karar verdiği takdirde, ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırarak gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk hâlinde ve bir ayı geçmemek üzere ertelenebilir. Duruşma yapılmayan işlerde mahkemenin, işin kendisine geldiği, üçüncü fıkraya göre süre verilen hâllerde ise sürenin sona erdiği tarihten itibaren en geç iki hafta içinde kararını vermesi gerekmektedir. Ayrıca mahkeme, her iki hâlde de şikâyet konusu edilen işlemi yapan icra ve iflas dairesinin işlemin gerekçesi hakkında açıklama yapmasına karar verebilir. Öte yandan, üçüncü fıkraya göre yazılı cevap vermesi için süre tanınan hâllerde, hâkimin dosya üzerinden karar vermesi gereken sürenin belirli hâle getirilmesi amacıyla, 2004 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelen dördüncü fıkraya "üçüncü fıkraya göre süre verilen hâllerde ise sürenin sona erdiği" ibaresi eklenmektedir.

Beşinci fıkrayla, şikâyetin dosya üzerinden incelendiği hâllerde vekâlet ücretine hükmedilmeyeceği kabul edilmektedir. Şikâyetin dosya üzerinden incelendiği hâllerde, vekâlet ücretine hükmedilip hükmedilmeyeceği konusunda Bilim Komisyonunda yapılan tartışmalar sonucunda, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde duruşmalı yargılama için hüküm bulunduğundan, duruşma yapılmayan hâllerde vekâlet ücretine hükmedilmesinin yol açacağı tartışmaları önlemek amacıyla maddeye böyle bir fıkra eklenmesinde fayda görülmüştür. Bu hüküm uyarınca, yalnızca duruşma açılarak yapılan şikâyet incelemelerinde vekâlet ücretine hükmedilebilecek, duruşma açılmaksızın dosya üzerinden karara bağlanan şikâyet başvurularında ise vekâlet ücretine hükmedilemeyecektir.

MADDE 28- Maddeyle, şikâyetin takibe etkisi düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 22 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyetin takibe etkisine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre, şikâyet, şikâyet konusu işlemin icrasını durdurmaz. Ancak mahkeme, şikâyet konusu işlem hakkında karar verinceye kadar resen veya talep üzerine işlemin icrasını durdurabilir. Mahkemenin bu konudaki kararı derhâl taraflara tebliğ edilir; karar aynı şekilde derhâl icra ve iflas dairesine de bildirilir ve böylece şikâyet konusu işlem hakkında karar verilinceye kadar, bu işlemle ilgili icra, geçici olarak durur.

MADDE 29- Maddeyle, şikâyetin kabulü hâlinde mahkemece verilecek kararlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 17 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, mahkemenin şikâyeti kabul etmesi hâlinde, şikâyet konusu işlemin niteliğine göre, işlemin iptaline veya düzeltilmesine karar vereceği; haklı bir sebep

olmaksızın yapılmayan ya da sürüncemede bırakılan işlemin ise yapılmasını emredeceği düzenlenmektedir.

MADDE 30- Maddeyle, icra takibi işlemlerinin hükümsüzlüğü düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Türk hukukunda bir yenilik olarak, kamu yararına konulmuş hükümler ile takibin tarafı olmayan kişilerin yararını korumak amacıyla konulmuş emredici hükümlere aykırı işlemlerin hükümsüz olduğu kabul edilmektedir.

İkinci fıkrayla mahkemenin, usulü dairesinde kendisine intikal eden işlerde hükümsüzlüğü her zaman tespit edebileceği ve gerekli kararı vereceği hükme bağlanmaktadır.

"Hükümsüz işlemler" kavramı İsviçre Federal Mahkemesinin içtihatlarıyla gelişmiş ve 1997 yılında İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 22 nci maddesinde yapılan değişiklikle kanuni düzenlemeye kavuşmuştur. Şikâyette iptal edilen veya düzeltilen bir işlem söz konusu iken, hükümsüz işlem, yapıldığı andan itibaren hiçbir etki ve sonuç doğurmaz. Bu bağlamda İsviçre hukuk uygulamasında icra takip işleminin hükümsüzlüğünün bizzat icra ve iflas dairesi tarafından da tespit edilebileceği ve bu durumda icra ve iflas dairesi tarafından resen yeni bir icra takip işlemi tesis edilebileceği kabul edilmiş olmakla birlikte, bu görüş Türk hukuku bakımından uygun görülmemiş, maddenin ikinci fıkrasıyla, icra takip işleminin hükümsüzlüğünün sadece mahkeme tarafından tespit edilebileceği tasrih edilmiştir.

Bir normun kamu yararını veya üçüncü kişileri korumak amaçlı olduğu bazen açıkça anlaşılabilir. Ancak bu tür bir açıklık olmadığında hükümsüzlükten söz edebilmek için, ihlalin ağır, açık ve kolay anlaşılabiliyor olması gerekir. Hükümsüz işlemlere, İsviçre hukukunda Federal Mahkeme kararlarından esinlenerek şu örnekler verilmektedir:

İcra ve iflas dairesinin görev sınırlarını aşarak yaptığı işlemler, örneğin icra mahkemesinin görev alanına giren bir konuda işlem tesis etmesi veya bir karar vermesi; alacaklının adının, kimliğinin açık olmadığı takipler, örneğin miras ortaklığı ya da topluluğu gibi ifadelerin kullanılması; tüzel kişiliği sona ermiş bir alacaklı tarafından yapılan takip; taraf veya takip ehliyeti olmayan kimseye karşı takip işlemleri yapılması; borçlunun bilgisine ulaşmayan, hatalı ödeme emri tebliği; ödeme emrinin tebliğinin belgelenmemiş olması; milletlerarası bir antlaşmaya aykırı tebliğ yapılması; sırf zarar vermek amacıyla hakkın kötüye kullanılması sayılan veya taciz niteliğindeki takipler; icra memurlarının kendileriyle akit veya işlem yapma yasağına aykırı davranmış olmaları; takibin geri alınmış olmasına, itiraz edilmiş olmasına veya hiç ödeme emri gönderilmemesine rağmen takibe devam edilmiş olması; haczin yeterince ferdileştirilmeden yapılması, örneğin haciz tutanağında nelerin haczedildiği gösterilmeden haciz yapılması; borçlunun ülke dışındaki mallarının haczi; icra ve iflas dairesinin yetki çevresi dışında ihtiyati haczi infaz etmesi; takip konusu yapılmamış alacak için haciz yapılması; haksız bir fiille veya hileli bir şekilde bir alacağın sıraya alınmış olması; açık olmayan ve bu sebeple paylaştırmaya esas olmayacak bir sıra cetveli; haciz ve satış yapılmadan aciz belgesi düzenlenmesi; iflas eden anonim şirketin organına iflas tasfiyesi çerçevesinde ihale yapılması; tapuda yer almayan bir hakkın mükellefiyetler listesine alınması veya tapudaki bu tür bir kaydın listeye alınmaması; basit tasfiyede iflas idaresi görevlendirilmesi [Adrian Staehelin/Thomas Bauer/Daniel Staehelin, Kommentar Zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, SchKG I (Art. 1-87), Basel/Genf/München 1998, s. 166; Carl Jaeger/Hans Ulrich Walder/Thomas Kull/Martin Kottmann, Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Band I (Art. 1-158), Zürich 1997, s. 105-107; Kurt Amonn/Dominik Gasser, Grundniss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts, Bern 1997, s. 42-43; Karl Spühler, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht I, 6. Auflage, 2014, s. 36; Daniel Hunkeler, Kurzkommentar SchKG, Basel 2014, s. 99-100; Bernward Rodi, Maengel bei der Vollstreckung (Betreibung auf Pfaendung) in bewegliche Sachen und ihre betreibungsrechtliche Folgen nach schweizerischem und deutschem Betreibungsrecht, Zürich 1965, s. 44, 50-52, 56, 69, 72, 83-85, 87-88].

İsviçre hukukunda belirtilen örneklerin pek çoğunun hâlihazırdaki Türk yargı içtihatlarına göre süresiz şikâyete konu olabileceği açıktır. Taslaktaki hükmün kanunlaşması durumunda ise bu hâllerin hükümsüzlüğe yol açabileceği ileri sürülebilir. Örneğin hâkimler bakımından yasak iş ve işlemlere aykırılığın (Taslağın 21 inci maddesi) veya önce rehne başvurma kuralına aykırılığın (Taslağın 111 inci maddesi) hükümsüzlük sonucunu doğuracağı söylenebilir.

MADDE 31- Maddeyle, iflas mahkemesi nezdinde yapılacak ve iflas ile konkordatoya ilişkin olan şikâyetler düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, bu ayrımda yer alan şikâyete ilişkin hükümlerin iflas ve konkordatoda yapılacak şikâyetler bakımından da geçerli olacağı kabul edilmektedir. Hükümle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 32- Maddeyle, istinaf yoluna başvurulabilen icra hukuk mahkemesi kararları düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesince verilen ve miktar veya değeri 6100 sayılı Kanunun istinaf kanun yolu için belirlenen parasal sınırı geçen nihai kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmaktadır. Bu kapsamda parasal sınırın miktar veya değerinin belirlenmesi ve arttırılması hakkında, 6100 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Bu şekilde parasal sınır bakımından 2004 sayılı Kanunda yer alan ve 6100 sayılı Kanun ile farklılık oluşturan hüküm ortadan kaldırılmaktadır. İcra hukuk mahkemesi kararına konu olan husus alacak, hak veya bir mal olabilir. Parasal sınırın belirlenmesinde de işte bu alacak, hak veya malın değeri esas alınacaktır. Fıkrada yer alan ve dikkat çeken önemli diğer bir husus ise icra hukuk mahkemesinin nihai kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilecek olmasıdır. İcra hukuk mahkemesinin takibin durdurulması gibi niteliği öğretide tartışmalı olan kararlarına karşı ise nihai karar olmaması sebebiyle istinaf yoluna başvurulamayacaktır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine kısmen karşılık gelmektedir.

Öte yandan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce icra hukuk mahkemesince verilen kararların zaman bakımından uygulanmasıyla ilgili olarak Cebrî İcra Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Taslağında düzenlemeler yapılmaktadır.

2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, Taslağın 34 üncü maddesininin altıncı fıkrasında 6100 sayılı Kanuna atıf yapılmak suretiyle düzenlendiğinden maddede bu hükümlere yer verilmemektedir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının istinaf yoluna başvurunun icraya olan etkisiyle ilgili hükmü, Taslağın 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında bu husus düzenlendiğinden maddede bu hükme yer verilmemektedir.

MADDE 33- Maddeyle, icra hukuk mahkemesinin istinaf yoluna başvurulamayan kararları düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin kanunda kesin olarak verileceği belirtilen kararları ile fıkrada bentler hâlinde sayılan hususlarda verilen kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, tesis edildiği anda kesin olan icra hukuk mahkemesi kararları, Taslağın muhtelif maddelerinde düzenlenmekte olup bu kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulamaz. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Öte yandan takip işlemlerinin arz ettiği süratin sağlanabilmesi amacıyla 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi icra hukuk mahkemesinin birinci fıkrada sayma suretiyle belirtilen kararlarına karşı da istinaf kanun yolu kapatılmaktadır.

Fıkranın (a) bendine göre, 201 inci maddeye göre haczin bildirilme biçimi hakkında verilen kararlar kesindir.

Fıkranın (b) bendine göre, yedieminin değiştirilmesi ve hacizli taşınır malların muhafaza şekline dair kararlar kesindir. Bu bent kapsamında belirtilmesi gereken husus ise, yediemin ücretine ilişkin kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilecek olmasıdır.

Fıkranın (c) bendine göre, cebrî satışta ihaleye katılabilmek için yatırılacak teminat ve teminat tutarına ilişkin kararlar kesindir.

Fıkranın (ç) bendine göre, satışın durdurulması talebi hakkında verilen ret kararı kesindir.

Fıkranın (d) bendine göre, satış ilanının iptaline ilişkin karar istinaf edilemez.

Fıkranın (e) bendine göre, 55 inci maddeye göre icranın ertelenmesine ilişkin kararlar da kesindir.

Fıkranın (f) bendine göre, kıymet takdirine şikâyet hakkında verilen kararlar da kesin niteliği bulunan kararlardır.

Fıkranın (g) bendine göre, icra hukuk mahkemesinin şikâyet üzerine mükellefiyetler listesinde yaptığı inceleme sonrasında verdiği kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulamaz. İlgili bent kapsamında dikkat edilmesi gereken husus ise mükellefiyetler listesi üzerine ortaya çıkan istihkak iddiaları mükellefiyetler listesinin hazırlanmasına yönelik şikâyet sebebi olmadığından, bu kapsamda ortaya çıkan istihkak iddiaları üzerine verilen kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilecek olmasıdır.

Fıkranın (ğ) bendine göre, 211 inci maddenin uygulanmasıyla ilgili olarak verilen kararlar kesindir.

Son olarak fıkranın (h) bendine göre, haczedilen malın teminat karşılığı borçluya veya üçüncü kişiye bırakılmasının düzenlendiği 458 inci madde uygulamasından kaynaklanan kararlar da kesin nitelikte olan kararlardır.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan hususlardan olan 85 inci maddenin uygulanma biçimi; icra ve iflas dairesi tarafından hesaplanan vekâlet ücreti; yediemin ücreti; süresinde satış istenmemesi nedeniyle satışın düşürülmesi; iflas idaresinin oluşturulması ile iflas idaresinin işlemleri, iflas idare memurunun ücret ve masrafları hakkındaki hesap pusulasıyla ilgili konulara Taslağın birinci fıkrasında yer verilmemektedir. Böylece bu konularda icra hukuk mahkemesince verilen kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması mümkün hâle getirilmekte ve uygulama birliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 34- Maddeyle, temyiz yoluna başvurulabilen kararlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri 6100 sayılı Kanunda belirtilen parasal sınırı geçen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabileceği düzenlenmektedir. İstinaf kanun yolunda olduğu gibi temyiz kanun yolunda da 6100 sayılı Kanundaki parasal sınır esas alınmaktadır. Bu durumda bölge adliye mahkemesinin icra hukuk mahkemesi kararlarını denetlediği kararlar, 6100 sayılı Kanunda düzenlenen parasal sınırın aşılması hâlinde temyizi kabil kararlar olarak kabul edilir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin, kiralanan taşınmazların tahliyesine ilişkin kararları hakkında, 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanması kabul edilmektedir. Bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulabilmesi için 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki düzenlemenin esas alınması gerekir. Buna göre, şayet temerrüt sebebiyle kiralananın tahliyesine karar verilmişse 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca parasal sınır; süre sebebiyle tahliye kararı verilmişse de aynı hüküm uyarınca bu kez kira ilişkisinden doğan üç aylık kira tutarı temyiz sınırı olarak kabul edilir.

2004 sayılı Kanunun düzenlenmesinden farklı olarak 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen temyiz yoluna başvuru ve inceleme hakkındaki hüküm, Taslağın 35 inci maddesininin altıncı fıkrasında 6100 sayılı Kanuna genel olarak atıf yapıldığından

maddede düzenlenmemiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen temyiz yoluna başvurunun icraya olan etkisiyle ilgili hüküm Taslağın 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlendiğinden bu hükme maddede yer verilmemiştir.

MADDE 35- Maddede, istinaf ve temyiz kanun yolu bakımından müşterek hükümlere yer verilmiştir.

Birinci fıkrayla, kanun yoluna başvurulan kararların, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay tarafından ivedilikle inceleneceği ve karara bağlanacağı düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 366 ncı maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, istinaf yoluna başvurunun icraya etkisi düzenlenmektedir. Hükme göre istinaf yoluna başvuru, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Ancak 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin dördüncü fıkrasından farklı olarak bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince talep üzerine teminat karşılığında veya teminatsız olarak satışın yapılmasına da karar verilebilir. Bu teminat nakit veya banka teminat mektubu olabilir. Kural istinaf başvurusunun satıştan başka işlemleri durdurmaması olmakla birlikte fıkrada, kuralın bir istisnasına yer verilmektedir. Buna göre mahkeme teminat karşılığı veya teminatsız olarak satıştan başka işlemlerin durdurulmasına hükmedebilir. Fıkranın son cümlesinde de istinaf edilen kararın bulunduğu dosyanın tamamının bölge adliye mahkemesine gönderilmesinin yol açacağı sorunların önüne geçmek amacıyla icranın devamı için gereken evrakın alıkonularak, bunların bir örneğinin bölge adliye mahkemesine gönderileceği hususu düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, temyiz kanun yoluna başvurunun icraya etkisi düzenlenmektedir. Hükümle, temyiz kanun yoluna başvurunun satışı durdurmaması kuralı benimsenmektedir. Kural her ne kadar temyizin satışı durdurmaması ise de, talep üzerine satış durdurulabilir. Elbette bu talebin temyiz süresi içinde yapılması gerekir. Satışın durması için takip konusu alacağın yüzde on beşi oranında nakit yatırılması veya bunun karşılığı banka teminat mektubunun teslim edilmesi şarttır. Satışın durması için teminatın icra ve iflas dairesine yatırılması gerekmekte olup bunun için bir mahkeme kararına da gerek yoktur. Şayet Yargıtayca karar onanmışsa, alacaklının talebi üzerine başkaca bir işleme veya karara gerek olmaksızın teminata konu olan para, şayet teminat mektubu ise mektubun bedeli alacaklıya tazminat olarak ödenir, İlam alacaklısının yatırılan teminat üzerinde rüçhan hakkı bulunmaktadır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Dördüncü fıkrayla, bir yenilik olarak istinaf veya temyiz dilekçelerinin reddinin icraya etkisi düzenlenmektedir. Hükümle, 6100 sayılı Kanunun 346 ve 366 ncı maddelerine atıf yapılarak, kanuni sürenin geçmesi, kesin olan karara karşı kanun yoluna başvurulması gibi hâllerde istinaf veya temyiz yoluna başvurulmuş olmasının satışı durdurmayacağı kabul edilmektedir. Bu şekilde kötüniyetli kanun yolu başvurularının, satış dahil hiçbir icra işlemini durdurmayacağı benimsenmektedir. Şayet kanun yoluna başvuran borçlunun haklı olduğu ortaya çıkarsa, başka bir ifadeyle aslında süresinde ve kanun yoluna başvurusu mümkün bir karar olduğu mahkemece tespit edilirse, bu durumda maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri uygulanır.

Beşinci fıkrayla, istinaf ve temyiz kanun yolunda verilen kararların takibe etkisi düzenlenmektedir. Hükme göre, bölge adliye mahkemesinin kaldırma, düzelterek veya yeniden esas hakkında vereceği karar ile Yargıtayın bozma kararının takibe etkisi konusunda Taslağın 60 ıncı maddesi kıyasen uygulanır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 366 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Altıncı fıkrayla, icra hukuk mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında kanun yolları bakımından uygulanacak kurallar belirlenmektedir. Hükme göre, bu Ayrımda aksine bir düzenlemenin bulunmaması hâlinde 6100 sayılı Kanunun kanun yollarına ilişkin

hükümleri, parasal sınırlar ve kanun yollarına başvuru süreleri de dahil olmak üzere, icra hukuk mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında da uygulanır. Bu fıkrayla, kanun yolları bakımından 2004 sayılı Kanun ile 6100 sayılı Kanun arasındaki önemli farklılıklar ortadan kaldırılmaktadır.

Bu kapsamda 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 364 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına Taslakta yer verilmemektedir.

Diğer taraftan, kötüniyetli istinaf başvurularının düzenlendiği 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri, karar özetinin gönderilmesi ve direnme kararıyla ilgili hususların düzenlendiği 2004 sayılı Kanunun 366 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, istinaf dilekçesinin reddinin düzenlendiği 2004 sayılı Kanunun 365 inci maddesi, maddenin altıncı fıkrasındaki atıf nedeniyle Taslakta düzenlenmemektedir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen ve temyiz yoluna başvuru ve incelemeye ilişkin olan hükme, Taslağın 35 inci maddesininin altıncı fıkrasında 6100 sayılı Kanuna genel olarak atıf yapıldığından maddede yer verilmemiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenip temyiz yoluna başvurunun icraya olan etkisi hakkındaki hükme, bu konu Taslağın 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlendiğinden maddede yer verilmemiştir.

Madde kapsamında kanun yoluna başvurunun icraya olan etkisi bakımından borçlunun yaptığı başvurular hakkında düzenlemeler getirilmiş olup, alacaklının kanun yoluna başvurusunun icraya olan etkisi hakkında herhangi bir hüküm getirilmemiş; meselenin hâlli, bilimsel ve yargısal içtihatlara bırakılmıştır.

MADDE 36- Maddede, iflas mahkemesi kararlarına karşı kanun yollarına başvurulmasına ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, iflas mahkemesinin şikâyet üzerine verdiği kararlar hakkında uygulanacak hükümler. Taslakla iflas mahkemeleri, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak iflas tasfiyesinin tipik ve atipik organlarının eylem ve kararlarına karşı şikâyet mercii olarak düzenlenmiştir. Kural olarak iflas mahkemesinin şikâyet incelemesi sonucunda verdiği kararlara karşı bu Ayrım kapsamında kanun yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir.

İkinci fıkrayla, iflas mahkemesinin bazı konularda verdiği kararlara karşı kanun yoluna başvurulamayacağı düzenlenmektedir. Bu kapsamda, kanunda kesin olarak verileceği belirtilen kararlar ile iflas bürosunun işlemlerine, birinci alacaklılar toplantısının kararlarına, iflas idaresinin oluşturulmasına ve iflas idare memurunun ücret ve giderlerine ilişkin şikâyetler hakkında iflas mahkemesinin verdiği kararlara karşı kanun yoluna başvurulamayacaktır. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, iflas mahkemesinin diğer kararlarına karşı 6100 sayılı Kanunda öngörülen koşullarda kanun yoluna ilişkin hükümlerinin uygulanacağı açıkça düzenlenmektedir.

MADDE 37- Maddeyle, diğer mahkemelerin kararlarına karşı kanun yollarına başvurulmasına ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

İcra hukuk mahkemesi ve iflas mahkemesi dışında adli yargıda başkaca mahkemelerin Cebrî İcra Kanunu hükümleri uyarınca karar verebilmesi mümkündür. Örneğin cüzi icrada sıra cetveline itiraz davalarında görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir. Bu gibi hâllerde mahkemenin verdiği karar 6100 sayılı Kanun kapsamında kanun yoluna tabi olur.

MADDE 38- Maddeyle, sürelere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Söz konusu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine karşılık gelmekte olup Kanunda belirlenen süreler hakkındaki kuralları, bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği şekliyle, daha açık ve ayrıntılı olarak düzenlemektedir.

Birinci fıkrada, Taslakta belirlenen sürelerin hesabında bu madde hükmünün uygulanacağı ifade olunmuştur. Buna göre geniş anlamıyla cebrî icra faaliyeti içinde yer alsa bile gerek mahkemelerin gördükleri (hacizli mala istihkak davası gibi) davalar ile (konkordato mühleti verilmesi gibi) çekişmesiz yargı işlerini ilgilendiren kanuni süreler gerekse hâkimin verdiği süreler hakkında 6100 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

İkinci fıkrada, bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği üzere bu Kanundaki aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla sürelerin, taraflara tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkra, gün olarak belirlenmiş olan sürelerde ilk günün hesaba katılmayacağını ifade etmektedir.

Dördüncü fıkra, 2004 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına tekabül etmekte ve o hükümdeki hususlara ilaveten sürenin son günün çalışma saati sonunda sona ereceğini açıklamaktadır. Sürenin hafta ay veya yıl olarak belirlendiği durumlarda ilk günün hesaba katılacağı açıkça hüküm altına alınarak, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Böylece örneğin salı günü alınan bir tebligatta bir haftalık süre, bir sonraki salı günü mesai saati sonunda bitecektir.

Beşinci fıkra, dördüncü fıkranın istisnası olmak üzere elektronik ortamda yapılan işlemlerde sürenin gün sonunda biteceğini belirtmektedir.

Altıncı fıkra ise resmî tatil günlerinin, süreye dâhil olduğunu ve sürenin son gününün tatil gününe rastlaması hâlinde, sürenin tatili takip eden ilk iş günü çalışma saati sonunda biteceğini öngörmektedir.

Yedinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin karşılığı olup, Kanunun belirlediği sürelerin sözleşmeyle değiştirilemeyeceğini, ancak süreden yararlanma hakkı bulunan borçlunun, üçüncü kişilerin haklarını etkilememek kaydıyla, bu hakkından vazgeçebileceğiniaçıklığa kavuşturmaktadır. Bu fıkra, bilimsel ve yargısal içtihatlara uygun olarak, sadece borçlunun süreye bağlı olarak kullanabileceği bir haktan bu süre başlamadan ya da bu süre bittikten sonra değil, bu hakkı kullanabileceği süre içinde vazgeçebileceği şeklinde anlaşılmalıdır. "Bu Kanun" ibaresiyle özellikle icra ve iflas daireleri için söz konusu olan sürlerenin hesaplanmasının nasıl yapılacağı kastedilmektedir; mahkemelerin uygulayacağı süreler bakımından 6100 Sayılı Kanundaki kuralların geçerli olacağı konusunda bir tereddüt duyulmamalıdır.

Mehaz kanunda yapılan 1994 değişikliğiyle, 2004 sayılı Kanunun 20 nci maddesine tekabül eden 33 üncü maddede, kanuni bir sürenin münhasıran ilgili lehine sonuç doğurması kaydıyla, sadece borçlunun değil, süreden istifade hakkı olan bütün ilgililerin, süreden vazgeçebilecekleri kabul edilmiştir. İsviçre'de uygulaması çok az olduğu literatürde ifade edilen bu yeni İsviçre hükmü Taslağa yansıtılmamıştır.

MADDE 39- Maddeyle, olağanüstü hâllerde sürelerin durdurulmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu madde, 2004 sayılı Kanunun "Fevkalade Hallerde Tatil" hakkındaki 330 ve 323 üncü maddelerinin karşılığıdır. 2004 sayılı Kanunda On Beşinci Bapta yer alan bu hükmün, süreler hakkındaki hükümler arasında yer alması daha uygun görülmüştür.

Maddenin birinci ve ikinci fıkraları, sırasıyla, 2004 sayılı Kanunun 330 uncu maddesine ve 323 üncü maddesinin ikinci fıkrasına tekabül etmektedir. Bu fıkralar yeniden kaleme alınırken iflas takipleri de hükmün kapsamına dahil edilmiştir.

2004 sayılı Kanunun 323 üncü maddesinin birinci fıkrası ise Taslak metne alınmamış, maddeye eklenen son fıkrayla, "takiplerin durdurulması"nın sonuçları ve sürelere etkisiyle ilgili hususların Adalet Bakanlığı tarafından belirlenmesi uygun görülmüştür.

2004 sayılı Kanunun "Fevkalade hallerde mühlet ve tatil" başlıklı On Beşinci Babında yer alan diğer hükümler (317 ila 330 uncu maddeler) uygulaması bulunmadığından Taslağa alınmamaktadır.

MADDE 40- Maddeyle, tatil saat ve günlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın tatil saat ve günleri hakkındaki 40 ıncı maddesinin ilk fıkrasında, 2004 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında da yer alan "gece vakti" kavramı yerine "çalışma saatleri" ve "tatil saatleri" kavramı getirilmiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunda yer alan, doktrin ve uygulamada tartışmalara sebep olmuş bulunan "takip işlemleri" ifadesi, genel kabule uygun olarak "icra takip işlemleri" olarak açıklığa kavuşturulmuştur. Bu kavramlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 99 uncu ve 100 üncü maddelerinde açıklanmıştır.

İkinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü cümlesine karşılık düşmektedir. Taslakta, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, tatil günlerinde tahliye işleminin de yapılabileceği kabul edilmiştir. Tatil günlerinde tebligat yapılabileceğine ilişkin ilke, Tebligat Kanununun vekille takip edilen işlerde vekile tebligatın ancak mesai saatlerinde yapılabileceği yönündeki 11 inci maddesinin ikinci fıkrasıyla uyumlu olarak düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkra, 2004 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin dördüncü cümlesine karşılık düşmektedir. Gündüz başlayan hacizlerin bitmemesi nedeniyle haciz ve muhafaza işlemlerine gece devam edilmesine ilişkin yargı içtihadı Taslağa alınmıştır.

Konkordatonun ve askıya alma hâllerinin takibe etkisi özel hükümlerde düzenlendiğinden, 2004 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin ikinci cümlesi metne alınmamıştır.

MADDE 41- Maddeyle, borçlunun ölümü hâlinde icra takibinin askıya alınmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanun borçlunun takip sırasında ölmesi hâlinde icra takibinin akıbetinin ne olacağı meselesini, Mehaz Kanunun 49 ve 59 uncu maddelerine uygun şekilde, fakat 53 üncü maddesinde, tek bir kanun maddesi altında düzenlemiştir. Taslakta bu Kanun hükmü, bilimsel ve yargısal içtihatlarda anlaşıldığı şekliyle yeniden kaleme alınmış; bu yapılırken üç gün olan takibin askıya alınması süresi bir haftaya çıkartılmış ve borçlunun icra takibinden önce ölmesi hâlinde tereke aleyhine takip yapılamayacağı son fıkrada açıklığa kavuşturulmuştur.

Taslağın birinci fıkrasında icra takibi sırasında borçlunun ölümü hâlinde, icra takibinin bir hafta süreyle askıya alınacağı; takibin borçlunun mirasçılarına karşı devam ettirebileceği gibi terekeye karşı da devam ettirilebileceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme tüzel kişiliği olmayan mal topluluklarının icra takibine taraf olamayacağı konusundaki kurala kanuni bir istisna teşkil etmektedir.

İkinci fıkrada takibin mirasçılara karşı devam ettirilmesi hâlinde icra takibinin, mirasçıların mirası açıkça kabul etmeleri hâli dışında, mirası red süresinin sonuna kadar askıda kalmaya devam edeceği ve bu takdirde takibin mirasçılara karşı devamının ancak haciz veya rehnin paraya çevrilmesi yoluyla mümkün olduğu belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrada takibe terekeye karşı devam olunmasının terekenin henüz tasfiye edilmemiş ve mirasçılar arasında aile şirketi kurulmamış olmasına bağlı olup bu hâlde borçluya karşı başlamış olan takibin iflas yolu da dahil olmak üzere aynı usulle devam ettirilebileceği düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkrada ise borçlu icra takibi başlatılmadan önce ölürse, ölümünden sonra tereke aleyhine yeni icra takibi yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 42- Maddeyle, icra takibinin askıya alınmasına ilişkin olarak borçlunun ölümü dışındaki diğer hâller düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunda 52, 54, 54/a ve 55 inci maddelerde düzenlenen askıya alma hâlleri Taslağın 41 ve 42 nci maddelerinde "Askıya alma hâli olarak borçlunun ölümü" ve "Diğer askıya alma hâlleri" olarak iki kanun maddesi olarak düzenlenmiş ve sadeleştirilmiştir.

Maddede, 2004 sayılı Kanunda borçlunun veya yakınlarının ölümü hâlinde üç gün olan askıya alma süresi, insani gerekçelerle bir haftaya çıkarılmıştır. Borçlunun yakınları arasına kardeşler de dahil edilmiştir.

Birinci fıkraya göre, eşi veya kan ya da kayın hısımlığı itibarıyla altsoy veya üstsoyundan birisi yahut kardeşi ölen bir borçlu aleyhine başlatılmış olan icra takibi bir hafta süreyle askıya alınacaktır.

İkinci fıkraya göre ise icra ve iflas dairesi aynı fıkrada sayılan iki hâlde borçluya bir temsilci tayin etmesi için uygun bir süre verip, takibi bu sürenin bitimine kadar askıya alacaktır. İkinci fıkradaki bu hâller borçlunun er veya erbaş olarak askerlik hizmetinde olması ile, temsilci tayini vesayet makamına ait olmadıkça, borçlunun tutuklu veya hükümlü olarak ceza infaz kurumu ya da tutukevinde bulunması yahut takip sırasında ceza infaz kurumu veya tutukevine girmesi hâlleridir.

Üçüncü fıkraya göre borçlunun temsilci tayin edemeyecek derecede ağır olduğu resmî belge ile doğrulanan bir hastalığının bulunması hâlinde, bir temsilci tayin edebilecek derecede iyileşmesine kadar geçecek olan süre için icra ve iflas müdürü takibi askıya alacaktır.

Dördüncü fıkrada ise ikinci ve üçüncü fıkralar uyarınca kendisine verilen süre içinde temsilci tayin edip icra ve iflas dairesine bildirmeyen borçlu hakkında takibe devam olunacağı düzenlenmiştir.

MADDE 43- Maddeyle, askıya almanın sonuçları düzenlenmektedir.

Taslağın 43 üncü maddesi 2004 sayılı Kanunun 54, 54/a ve 55 inci maddelerinin ikinci fıkraları ile 56 ncı maddesine tekabül etmektedir.

Birinci fıkraya göre askıya alma süresi içinde borçluya karşı hiçbir icra takip işlemi yapılamaz. Mal kaçırılması ihtimali olan hâllerde haciz ve muhafaza işlemi yapılması hâli bunun dışındadır.

İkinci fıkraya göre ise askıya alma hâllerinde sürelerin işlemesi durmaz. Sürenin sonu bir askıya alma gününe rastlarsa süre, askıya almanın bitiminden itibaren, 2004 sayılı Kanundaki gibi üç gün değil, bir hafta uzatılır. Bu son değişiklik Taslağın süreleri mümkün olduğunca hafta olarak belirleme ve yeknesak hâle getirme ilkesine uygundur.

Hazırlık çalışmaları sırasında tatil ve askıya alma hâllerinde borçluya karşı icra takip işlemi yapılmasının yasak olmasına rağmen eğer bu işlemler yapılmışsa bunun yaptırımının ne olacağının da madde metninde açıklığa kavuşturulmasının yararlı olabileceği görüşü gündeme gelmiştir. Konu öğretide tartışmalıdır. Bu konudaki görüşlerden ilki, tatil ve askıya alma hâllerinde borçluya karşı icra takip işlemi yapılamayacağı yönündeki hükmün kamu düzeni gerekçesiyle ihdas edilmiş olduğu ve bu nedenle de buna aykırı işlemlerin kesin hükümsüz olduğu yönündedir. İkinci görüş söz konusu hükme aykırı işlemlerin iptal edilebilir olduğunu kabul eder, zira işlemin batıl sayılması hâlinde çok ileri safhaya ulaşmış bir takip dahi her zaman iptal edilebilecek ve bu çok ağır sakıncalara yol açacaktır. Üçüncü görüşe göre ise, erteleme süresi veya tatilde yapılan icra takip işlemi, o tarihte değil, fakat işlemin yapılmasının mümkün olmadığı zamanın sonunda yapılmış sayılacaktır. Bu görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda her bir askıya alma hâli için yeknesak olarak aynı esası benimsemek adil görülmemiş ve her bir askıya alma hâli için bunun yaptırımının ayrıca ve somut olayın özelliklerine göre mahkemelerce belirlenmesi gerektiği kabul edilmiştir.

MADDE 44- Maddeyle, icra ve iflas tebliğlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

İcra ve iflas dairelerince yapılacak tebligatlar bakımından 2004 sayılı Kanunun 21 ve 57 nci maddelerinde kabul edilen ilke, korunmuş; bunların da 7201 sayılı Tebligat Kanununa tabi olması esası benimsenmiştir. Esasen bu sonuç, Tebligat Kanununun 1 inci maddesi hükmünün de bir gereği olup malumun tekrarında bir sakınca görülmemiştir.

Öte yandan konuyla ilgili ilk değişik yargı içtihatlarında süre gelen tartışmanın giderilmesi için düzenlemenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde olmuştur. Böylece yapılan tebligatların usulüne uygun olup olmadığının icra ve iflas dairelerince kendiliğinden gözetilip denetlenmesi gerektiği esası kabul edilmiştir. Esasen müstakar içtihat gereğince usulsüz tebliğin tarihinin düzeltilmesi işinin şikâyet yoluyla icra mahkemesinden istenmesi gerektiği,

zaten kabul edilmekteydi. Oysa usulsüz tebligatı takiben sürdürülecek icra takibinin ve yapılan onca icra takip işleminin bir süre sonra yapılan tebliğin usulsüzlüğün tespitiyle geçersiz sayılması, zaman ve masraf kaybına yol açtığı gibi tarafların hak ve menfaatlerine de ölçüsüz, haksız bir müdahale teşkil etmekteydi. Taslağın 30 uncu maddesinde düzenlenen hükümsüz işlemler bakımından, mehaz İsviçre hukuku -madde gerekçesinde de örneğine yer verildiği gibi- böyle bir durumda hasıl olan sonucu, zaten hükümsüzlük olarak kabul etmektedir. Bu kabulün, Türk hukuku için de geçerli olmamasının önünde hiçbir engel yoktur. Dolayısıyla artık Tebligat Kanununun 32 nci maddesinde usulsüz tebliğler hakkında düzenlenen sonucun icra ve iflas tebliğleri için de geçerli olması, beklenemez. Lâkin, bu maddeyle düzenlenen husus, hükümsüz işlemler bakımından geçerli olmayı da aşmakta; usulsüz tebliğler bakımından özellikli bir başka sonuca daha yer vermektedir. Zira hükümsüz işlemler bakımından Taslağın tercihi, bunların süresiz şikâyet yoluyla ileri sürülebilmesi dışında icra mahkemesinin de bu hususu resen tespit edebilmesi yönünde olurken, bu kez icra ve iflas dairesine de yapmış olduğu icra takip işlemini -hükümsüz de olsa- geri alabilme yetkisi tanınmamıştır. Hâl böyle iken, usulsüz tebliğler bakımından bu ilkeye açık bir istisnagetirilmiş; yeni hükümle birlikte icra ve iflas dairelerine, kendilerince yapılan tebliğin sıhhatini, usulsüz tebliğ tehlikesine karşı kendiliğinden gözetme ve gereğinde geri alıp düzgününü ifa etme görev ve sorumluluğu yüklenmiştir.

2004 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci ve dolayısıyla üçüncü fıkralarına Taslakta yer verilmemiş; bunda acil ve güncel bir menfaat görülmemiştir. Esasen Tebligat Kanununun 7/a, 11 ve 21 inci maddelerinde yapılan son kanuni değişiklikler, kişinin kendisine veya bilinen adresine ulaşmakta önemli kolaylıklar getirmiştir. Kaldı ki, bilhassa tüzel kişiler yönünden geçerli elektronik tebligat yükümü, kolaylık olması ve hız kazanılması amacıyla bir zamanlar kabul edilmiş başkaca adreslerin tebligata esas alınmasını ne mümkün ne de gerekli kılmaktadır. Öte taraftan gerçek kişiler bakımından kısaca Mernis adresi olarak bilinen adres ise aynı kişiye bilinen son adresinde ulaşılamadığı takdirde, kendisine karşı etkin ve hızlı bir yaptırımın uygulanmasını zaten mümkün kılmaktadır. Bütün bunların dışında tebliğ metotları bakımından olası her değişikliğin, yeniliğin veya istisnai düzenlemenin yerinin yine Tebligat Kanunu olduğu kabul edilmiş; Taslağın, tebliğ metotlarından ziyade cebrî icranın tarafları ve ilgilileri yönünden geçerli ve tebliğin konusuyla alâkalı hak ve vecibelere yer vermesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda, yapılacak tebligatlarla ilgili olarak Taslakta hiçbir özel hükmün olmadığı da düşünülmemelidir. Söz gelimi, Taslağın takip talebiyle birlikte alacaklı yönünden geçerli 56/II, a ve 87/II, a maddeleri hükümleri; borçlu bakımından ödeme emrine karşı itiraz sırasında geçerli 88/I, ğ; 91/IV, 133/III, ğ maddeleri hükümleri; ödeme emrinin tebliğinde alacaklı tarafından borçluya ulaşabilmek yönünden birden fazla adresin bildirilebilmesi ve bunlardan sonuncusuna ulaşılmakla sürenin başlayacağına ilişkin 91/III maddesi hükmü; artırma ilanının tebliği hakkında nihayetinde yapılacak ilanın tebliğ yerine sayılmasına ilişkin 222/I maddesi hükmü (benzer şekilde bkz. m. 353/II); önemi nedeniyle ihalenin iptalini talep edenin şikâyet dilekçesinde yurt içinde bir adres gösterme zorunluğuna ilişkin 248 inci maddesi hükmü; külli icrada, iflas idaresinin, konkordato komiserinin ve tasfiye memurlarının elektronik tebligat çıkartabilecek ve alabilecek bir merci olarak elektronik tebligat sistemine dahil edilmesine yönelik 331/VI; 372/III ve 414/III maddeler hükümleri, söz konusu düzenlemelerde geçen tebliğler hakkında, tebliğ metodundan ziyade başkaca özel düzenlemeler içermektedir. İlgili hükümlerin tatbiki sırasında bu özel hükümlerin öncelikle tüketileceği tabiîdir.

MADDE 45- Maddeyle, borçluya temsilci tayinine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmayanların kanuni temsilcileri eliyle iş ve işlem yapmaları gerekir. Medeni usul hukuku sahasında bu eksiklik, dava ehliyeti yoksunluğuna yol açmakta ve kanuni temsilciler eliyle doldurularak (6100 sayılı Kanun m. 52) bu kimselerin katılımıyla yargılamalar sürdürülmektedir (6100 sayılı Kanun m. 54, 56/I).

Aynı durum, icra ve iflas dairelerince görülmekte olan icra takipleri ve icra takip işlemleri için de geçerlidir.

Düzenlemenin birinci fıkrası, borçlunun da böyle kimselerden olması hâlinde icra ve iflas dairesine, kanuni temsilci tayin edilmesini ilgili makamdan isteme yetkisi vermektedir. Doğal olarak bundan böyle tebligatlar da tebliğin muhatabı olarak kanuni temsilciye yapılacaktır.

Hükmün ikinci fıkrasında, birinci fıkra gereğince kanuni temsilci tayini konusunda 4721 sayılı Kanundan kaynaklanan istisnaya yer vermiş; bu hâlde gerek icra takibinin gerekse bu icra takibi sırasında yapılacak tebligatların muhatap olarak doğrudan borçluya karşı yapılması mümkün görülmüştür.

MADDE 46- Maddeyle, elektronik işlemlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 8/A maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yenilik olarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) tanımı yapılmaktadır.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü icra ve iflas iş ve işlemlerinde UYAP'ın kullanılacağı, yine her türlü veri, bilgi, belge ve kararın UYAP vasıtasıyla işleneceği, kaydedileceği ve saklanacağı hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, zorunlu nedenlerden dolayı fiziki olarak düzenlenen belge veya kararların, yetkili kişilerce güvenli elektronik imzayla imzalanarak UYAP'a aktarılacağı ve gerektiğinde UYAP vasıtasıyla ilgili birimlere iletileceği düzenlenmektedir. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları, ayrıca fiziki olarak gönderilmesine gerek olmaksızın gönderen icra ve iflas dairesinde saklanır. Ancak, belge veya kararın aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâllerde bu hüküm uygulanmaz.

Beşinci fıkrayla, elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde yapılması gereken işlemler düzenlenmektedir.

Altıncı fıkrayla, elektronik ortamda yapılan işlemlerde sürenin gün sonunda biteceği düzenlenmek suretiyle oluşabilecek tereddütlerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Yedinci fıkrayla, Adalet Bakanlığına bu maddenin uygulanması konusunda yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

MADDE 47- Maddeyle, UYAP'ta yapılacak sorgulamalara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 8/a maddesinin altıncı fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, alacaklıya UYAP üzerinden bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla dosya safahat bilgileri ile Kanunun 156 ve 443 üncü maddelerindeki esaslar çerçevesinde borçlunun mal, hak veya alacağını bir Türk lirası karşılığında sorgulayabilmesine imkân verilmektedir. Alacaklıya verilen sorgulama hakkı, önemli görüldüğünden 2004 sayılı Kanundan farklı olarak ayrı bir maddede düzenlenmektedir. Madde büyük ölçüde eski düzenlemeyi karşılamakla birlikte, hükümde sorgulamanın hangi şartlarda ve nasıl yapılacağının düzenlendiği iki ayrı maddeye (156 ve 443 üncü) açıkça atıf yapılması kabul edilmektedir. Bu sayede, yapılacak olan sorgulamanın ne şekilde yapılacağı kanunda açık şekilde düzenlenmiş olmaktadır. Böyle bir düzenlemeye mutlaka ihtiyaç vardır, zira alacaklının, borçlunun mal, hak ve alacaklarını sorgulayabilmesi, kişisel verilerin gizliliğine önemli bir istisna oluşturmaktadır. Sorgulama ücreti bir Türk lirası olarak belirlenmektedir.

İkinci fıkrayla, sorgulama ücretinin belirlenmesi ve artırılması usulü düzenlenmektedir. Hükme göre sorgulama ücreti, yeniden değerleme oranına göre artırılacak, Adalet Bakanlığı artırılan bu ücreti beş katına kadar artırmaya ve azaltmaya, ayrıca gün ve dosya esaslı olmak üzere belirli sayıdaki sorgulamayı ücretten istisna tutmaya yetkili olacaktır. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden bu ücret alınmayacağı gibi

alacaklının bir gün içinde aynı dosya üzerinden beş kez yapacağı sorgudan da ücret alınmayacaktır.

Üçüncü fıkrada, sorgulama ücretinin Bakanlık tarafından belirlenecek usule göre tahsil edileceği ve takip gideri olarak borçluya yüklenemeyeceği açıkça ifade edilmektedir.

MADDE 48- Maddeyle, ilan portalına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Kanun uyarınca yapılacak ilanların UYAP'a entegre ilan portalında da duyurulması esası kabul edilmektedir. Taslağın birçok maddesinde icra ve iflas işleriyle ilgili olarak ilanların yapılması düzenlenmektedir. Bu ilanların nasıl yapılacağı da ilgili hükümlerde yer almaktadır. Bu bağlamda ilanın nasıl ve hangi şartlar dahilinde yapılacağı yine asıl olarak ilgili maddeleri ilgilendirmekle birlikte, ilanlara ilişkin olarak genel bir madde düzenlenmesi uygun görülmektedir. Fıkrayla, Kanun uyarınca yapılacak olan ilanların, UYAP'a entegre ilan portalında da duyurulması öngörülmektedir. Bununla, ilanın yapılma şekli ne olursa olsun, ilan portalında da duyurulmasıyla, muhataplarına daha kolay bir şekilde ulaşmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Öte yandan Taslağın 227 ila 231 inci maddelerinde elektronik ortamda yapılacak açık artırmalara ilişkin ilanların yapılma usulü düzenlendiğinden, fıkra bu ilanlar hakkında uygulanmayacaktır.

İkinci fıkrayla, duyurunun şekli ve duyuruda yer alacak hususlar bakımından Adalet Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir. Ancak hiç kuşkusuz bu yönetmeliğin hazırlanmasında, Kanunun ilan yapılmasını şart kılan ilgili maddelerindeki esaslar temel oluşturacaktır.

MADDE 49- Maddeyle, parasal sınırlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslağın "Bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ilamların ihlalinde icra tazminatı" başlıklı 78, "Pazarlık suretiyle satış hâlleri" başlıklı 244 ve "İflas idaresinin görev ve yetkileri" başlıklı 339 uncu maddelerinde belirtilen parasal sınırların artırılmasıyla ilgili esaslar belirlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuruda esas alınan parasal sınırlara ilişkin 363 ve 364 üncü madde hükümleri ile ek 1 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen 363 ve 364 üncü maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktarın esas alınacağına ilişkin hüküm, Taslağın 35 inci maddesinin altıncı fıkrasında 6100 sayılı Kanuna atıf yapılmak suretiyle düzenlenmektedir. Böylece Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin iptal kararı da dikkate alınmış olmaktadır. Yine ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan ve fevkalade hâllerde mühlete tabi olmayan alacaklar hakkında uygulanan parasal sınıra ilişkin olan 326 ncı madde, Taslakta yer almamaktadır. Bu nedenle anılan hükümlere maddede yer verilmemektedir.

MADDE 50- Maddeyle, harçlar ve giderlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas işlemlerinde tahsil edilecek harçların kanunla belirleneceği hususu düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, kanunda aksi yazılı olmadıkça bütün harç ve giderlerin borçluya ait olacağı ve takibin sonunda ayrıca hüküm ve takibe gerek kalmaksızın borçludan tahsil olunacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 51- Maddeyle, icra ve iflas işlemlerinde takip ve yargılama giderlerinin ödenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yenilik olarak alacaklının, icra ve iflas daireleri gider avansı tarifesinde belirlenen tutarı, takip talebinde bulunurken peşin olarak ödemek zorunda olduğu hususu düzenlenmektedir. Fıkranın ikinci cümlesinde, bu zorunluluğun yaptırımı olarak

masrafın peşin ödenmemesi hâlinde hiçbir takip işlemi yapılmayacağı hükme bağlanmaktadır. Bu tarife, Taslağın 548 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlendiği üzere Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak ve her takvim yılı başında yürürlüğe konulacaktır.

İkinci fıkrayla, Kanunda aksine hüküm bulunmadığı hâllerde alacaklının yapılmasını talep ettiği işlemle ilgili giderleri, taleple birlikte peşin olarak icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemek zorunda olduğu kabul edilmektedir. Fıkranın ikinci cümlesinde, bu zorunluluğun yaptırımı olarak masrafın peşin ödenmemesi hâlinde alacaklının talebinin yapılmamış sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, alacaklının dosya borcuna karşılık yapılan ilk ödemeden, yaptığı giderleri alabileceği düzenlenmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Dördüncü fıkrayla, bu Kanun uyarınca tüm talep, iş, şikâyet ve davalarla ilgili olarak icra hukuk mahkemeleri ile iflas mahkemelerine başvuranların, yargılama harçları ile gider avansı tarifesinde belirlenen tutarı, başvuruda bulunurken mahkeme veznesine ödemek zorunda olduğu açık bir şekilde hükme bağlanmaktadır. Bu tarife, Taslağın 548 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlendiği üzere Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak ve her takvim yılı başında yürürlüğe konulacaktır. Gider avansı tarifesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 6100 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 52- Maddeyle, adli yardıma ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, adli yardımın yetkili icra hukuk veya iflas mahkemesinden, 6100 sayılı Kanun hükümlerine göre isteneceği hükme bağlanmaktadır. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, adli yardım talebinde bulunulduğunda yapılması gereken hususlar düzenlenmektedir. Buna göre, adli yardım talebinde bulunulduğunda, talep konusunda karar verilinceye kadar alınması gereken harç ve gider avansı alınmayacaktır.

MADDE 53- Maddeyle, ilamların icrasına ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

Hükümle, cebrî icra hukukunda önemli bir değişiklik öngörülmektedir. Türk hukukunda eskiden beri, ilk derece mahkemeleri tarafından verilen ilamların derhâl icra kabiliyetine sahip olması esası kabul edilmiştir. Buna göre bir mahkeme, niteliği gereği cebrÎ icraya konu olabilecek bir hüküm verdiğinde, hüküm lehine olan taraf, kural olarak hükmün kanun yoluna tabi olup olmadığına ve tabi ise bu yolların tüketilip tüketilmediğine bakılmaksızın mahkemeden ilamı alıp icraya koyabilmektedir. Diğer bir ifadeyle ilamlar derhâl icra edilebilmektedir. Hükümlerin derhâl icra edilebildiği bir sistemde, alacaklı ve borçlu arasındaki hassas dengenin sağlanabilmesi için, borçluya teminat yatırarak takibi durdurabilme hakkı verilmektedir. Bu sistem, eskiden beri uygulanıyor olsa da öğreti ve uygulamada önemli eleştirilere de maruz kalmaktadır. Zira Türk hukuk uygulamasında tarafların kanun yoluna gitme ve kanun yollarında hükümlerin kaldırılma,/bozulma ve hatta düzelterek onama,/yeniden esas hakkında karar verilme oranlarının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu sebeple ya borçluya haksız bir teminat ödeme yükümlülüğü getirilmiş olmakta ya da icranın iadesi hükümleri yüksek oranda uygulama alanı bulmaktadır. Bu çerçevede Bilim Komisyonunda sistemin tamamen ters çevrilip, sadece kesinleşmiş olan mahkeme ilamlarının icra kabiliyetine sahip olması önerisi tartışılmış; fakat Türk hukukunda 2016 yılından beri iki kademeli kanun yolu sisteminin uygulanıyor olması, davaların kanun yolu aşamalarının uzun sürebilmesi ve para alacakları bakımından ilamsız icra kurumunun varlığını sürdürmesi gibi çeşitli bazı gerekçelerle bu şekilde katı bir ters çevirmenin de alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesinin sağlanmasına yeterli katkıyı sağlamayacağı düşünülmüştür. Bilim Komisyonunda ayrıca, icra edilecek edimin niteliğine (bir işin yapılması, para ödenmesi vs. gibi) göre bir ayrım yapılması da tartışılmış; fakat bu şekilde bir ayrım yapılmasının da özellikle alacaklılar arasındaki menfaat dengesinin sağlanması

yönünden sakıncalı olabileceği kanaatine varılmıştır. Yeni getirilen maddeyle, ilamların cebrî icraya konulması, kanun yoluna tabi olup olmama ile kanun yolu aşaması dikkate alınmak suretiyle belirlenmektedir. Bu bağlamda alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesinin sağlanmasına uygun olacak şekilde, ihtiyati haciz kurumu da varlığını sürdürmektedir. Alacaklı, henüz icra takibi yapma hakkı doğmamış olsa dahi, haklarını korumak için, şartları varsa ihtiyati haciz kurumundan yararlanabilir.

Birinci fıkrayla, icraya konulacak ilamların kapsamı belirlenmektedir. Buna göre öncelikle verildiği anda kesin olan veya hakkında istinaf kanun yoluna gidilmeyen ilk derece mahkemesi ilamları icraya konabilecektir. Hakkında istinaf başvurusu yapılan hükümler bakımından ise istinaf kanun yolu beklenecek ve henüz hakkında istinaf kanun yolu aşaması tamamlanmamış olan hükümlerin icrası kural olarak mümkün olmayacaktır. İstinaf kanun yoluna tabi olan hükümler bakımından, bölge adliye mahkemesinin ya esas hakkında ret kararı ya da hükmün kaldırılarak yeninden esas hakkında karar vermesi beklenecektir. Yani bir ilk derece mahkemesi hükmünün icra edilebilmesi için verildiği anda kesin olması veya hakkında istinaf yoluna başvurulmamış olması ya da hakkındaki istinaf başvurusunun bölge adliye mahkemesince reddedilmiş olması gerekmektedir. Bölge adliye mahkemesinin esas hakkındaki hükümleri ise her hâlükârda doğrudan icra edilebilecektir; keza hiç kuşkusuz Yargıtayın ilk derece mahkemesi olarak verdiği hükümler için de durum böyledir.

İkinci fıkrada, birinci fıkrayla kabul edilen kuralın istisnaları belirlenmektedir. Buna göre, taşıdıkları sosyal nitelik gereği çoğu zaman derhâl yerine getirilmesi gereken her türlü nafaka alacağı, bedensel zarar, destekten yoksun kalma alacakları ve işçinin iş ilişkisinden doğan alacakları hakkındaki ilk derece mahkemesi ilamları, kanun yolu açık olsa dahi icraya konulabilecektir. Fıkrada yer alan diğer bir hüküm de sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye ve teslimi hakkındaki ilk derece mahkemesi ilamlarının da derhâl icra kabiliyetine sahip olmasıdır. Gemiler hakkında verilen ilamlar, geminin niteliği ve fonksiyonları bağlamında, doğası gereği ivedilik taşır. Bu ilamların yerine getirilmesinde bir gecikme olması, geminin kullanılamaz hâle gelmesine dahi yol açabilmektedir. Bu ivedilik ihtiyacı nedeniyle, bahse konu istisna getirilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, 6100 sayılı Kanunun 350 ve 367 nci maddelerinin ikinci fıkralarında yer alan temel ilke korunmakta ve kişiler hukuku, aile hukuku ve taşınmaz mal ile ilgili ayni haklara ilişkin ilamların ancak kesinleşmeyle icra kabiliyeti kazanabileceği düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkrayla, bir yenilik olarak 4721 sayılı Kanunun 169 uncu maddesi gereğince verilen geçici önlem kararları ile 6098 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi uyarınca verilen geçici ödeme kararlarının ilamların icrası hakkındaki hükümler çerçevesinde derhâl icra edilebileceği açıkça düzenlenmektedir. Hükümle, bu nitelikteki mahkeme kararlarının, ilamların icrası hükümlerine tabi olup olmadığı hususundaki tartışmalara son verilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 54- Maddeyle, temyiz yoluna başvurunun icraya etkisi düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, temyiz yoluna başvurulmasının icrayı durdurmayacağı ilkesi kabul edilmektedir. Hükümde, Taslağın 53 üncü maddesinde benimsenen ilkelerin temyiz aşamasına olan yansıması düzenlenmektedir. Yeni sistemde, istinaf yolu bakımından istinaf derecesinin tüketilmesi esası kabul edilmekte, temyiz yolu bakımından ise 2004 sayılı Kanundaki esaslar benimsenmektedir. Yani bir bölge adliye mahkemesi hükmünün temyize tabi olması veya hakkında temyize başvurulmuş olması, o hükmün icra kabiliyetine engel olmayacaktır. Aynı durum, Yargıtayın ilk derece mahkemesi olarak verdiği ve temyize tabi olan hükümler bakımından da geçerlidir. Bu hâllerde hüküm kural olarak derhâl icra edilebilir.

İkinci fıkrayla, 6100 sayılı Kanunun 373 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre verilen ilk derece mahkemesi kararlarının ilamlı icraya konulması yasaklanmaktadır. Ancak Taslağın 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında olan konular bakımından bu hüküm

uygulanmaz. 6100 sayılı Kanunun 373 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, Yargıtay ilgili dairesinin tamamen veya kısmen bozma kararı, başvurunun bölge adliye mahkemesi tarafından esastan reddi kararına ilişkin ise bölge adliye mahkemesi kararı kaldırılarak dosya, kararı veren ilk derece mahkemesine veya uygun görülecek diğer bir ilk derece mahkemesine gönderilir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre de Yargıtayın bozma kararı üzerine ilk derece mahkemesince bozmaya uygun olarak karar verildiği takdirde, bu karara karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Yani bu durumda, istinaf yolu atlanmakta ve doğrudan temyize başvurulmaktadır. Fıkranın birinci cümlesiyle, 53 üncü maddedeki esaslara uygun olarak hakkında ilk defa istinafa başvurulan hükümlerle aynı rejime tabi tutulmaktadır. Zira bu hâlde, ilk derece mahkemesi artık yeni bir hüküm vermekte ve bu hüküm ilk defa bir kanun yolu incelemesine konu olmaktadır. Demek ki bu kararların icrası için temyiz incelemesinin tamamlanması beklenecektir. Bununla birlikte, fıkranın ikinci cümlesiyle 53 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı tutulmaktadır. Bu kapsamda her türlü nafaka alacağı, bedensel zarar ve destekten yoksun kalma alacakları, işçinin iş ilişkisinden doğan alacakları ile bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye ve teslimi hakkındaki ilamların derhâl icraya konulabileceği hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

MADDE 55- Maddeyle, icranın ertelenmesi kurumuna ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanundaki terminoloji probleminin önüne geçmek için tehiri icra, icranın ertelenmesi, icranın geri bırakılması gibi kavramlar gözden geçirilerek Taslakta her bir kavram, ait olduğu kuruma münhasır olacak şekildekullanılmıştır. Bu çerçevede, kanun yolu incelemesi sebebiyle takibin geçici olarak durdurulmasını ifade eden ve 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde yer alan kurum, bu maddede icranın ertelenmesi olarak yeniden isimlendirilmektedir. Taslakla, hükmün icra kabiliyeti kazanması için ilk derece kanun yolunun tüketilmesi sistemi kural olarak benimsenmiştir. Bu suretle icranın ertelenmesi kurumunun uygulaması eskiye göre daraltılmaktadır. İcranın ertelenmesi artık kural olarak sadece temyiz yolu bakımından söz konusu olabilmektedir.

Birinci fıkrayla, temyiz yoluna başvuranın, belirtilen hâllerden birinin bulunması durumunda icra ve iflas dairesinden icranın ertelenmesini talep edebileceği kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinden farklı olarak fıkrada yapılan önemli bir değişiklik icranın ertelenmesi talebinin doğrudan icra ve iflas dairesine yöneltilecek olmasıdır. Hükümde gösterilecek teminat türleri bakımından bir ayrım yapılmaktadır. Temyiz yoluna başvuran, hükmolunan parayı icra ve iflas dairesinin banka hesabına, eşyayı ise icra ve iflas dairesinin göstereceği yere tevdi etmek veya hükmolunan parayı veya taşınır malın tutarını karşılayacak banka teminat mektubunu icra ve iflas dairesine vermek koşuluyla icra ve iflas dairesinden icranın ertelenmesini isteyebilir. İcranın ertelenmesine başvuru koşulunu sağlayan üçüncü ihtimal ise borçlunun hükmolunan parayı karşılayacak kadar malının hacizli olması veya rehin gösterilmesidir. Borçlu, malları o ana kadar haczedilmiş olmasa bile, icranın ertelenmesi başvurusu yaparken mallarına haciz konulmasını isteyerek bu hükümden yararlanabilir. Fıkra metninde geçen "hükmolunan para" ibaresi hükmolunan asıl alacağı, faizi ve yargılama masraflarını karşılayacak şekilde anlaşılmalıdır. Bu şartların yerine getirilmesi hâlinde icra ve iflas dairesine yapılan talep üzerine takip durur.

İkinci fıkrayla, icranın ertelenmesine ilişkin işlemler detaylı olarak düzenlenmektedir. Hükümde gösterilecek teminat türlerine göre icranın ertelenmesine karar verecek merci belirlenmektedir. Birinci fıkrada belirtilen hâllerde icra ve iflas dairesine yapılan talep üzerine takip kendiliğinden durur. 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinden farklı olarak icra ve iflas müdürüne icranın ertelenmesine dair karar verme yetkisi verilmektedir. Bu hâlde icra ve iflas müdürü, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hâlleri tespit ederse, ilgili kanun yolu incelemesinin sonuçlanmasına kadar takibin ertelenmesine karar verir. Bu değişiklikle, 7343 sayılı Kanunla kabul edilen ve icra mahkemesinin icranın ertelenmesi konusunda görevli olmasına yönelik olan ilkesinden büyük ölçüde vazgeçilmektedir.

Bununla birlikte, (c) bendinde düzenlenen hâlde, yani borçlunun hükmolunan parayı karşılayacak kadar malının hacizli olması veya rehin gösterilmesinde, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi görevli merci, icra hukuk mahkemesidir. Buna göre, icra ve iflas müdürü, icranın ertelenmesi hakkında karar verilmek üzere dosyayı derhâl icra hukuk mahkemesine tevdi eder. Mahkemenin kararına kadar takip duracağı için takip işlemlerine devam edilemez. Mahkeme, birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen hâllerden birinin gerçekleştiğini tespit ederse ilgili kanun yolu incelemesinin sonuçlanmasına kadar takibin ertelenmesine karar verir ve kararını derhâl icra ve iflas dairesine bildirir.

Üçüncü fıkrayla, borçluya, icranın ertelenmesine ek olarak hacizlerin kaldırılmasını sağlama olanağı da tanınmaktadır. Buna göre, erteleme talebi tarihi esas alınarak icra ve iflas dairesi tarafından takip alacağı hesaplanacak ve bunun tamamı borçlu tarafından nakit olarak yatırılacaktır. Buna ek olarak borçlunun, bu miktarın yüzde onbeşi oranında teminat da göstermesi gerekmektedir. Bu ilave teminat ya nakden yatırma veya kesin ve süresiz bir teminat mektubu gösterilmesi şeklinde olmak zorundadır. Borçlu bu şartları yerine getirirse, hacizlerin kaldırılmasına da karar verilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bu konuda yetkili merciin icra hukuk mahkemesi olduğudur; hacizler icra ve iflas müdürü tarafından kaldırılamaz.

Dördüncü fıkrayla, tahliye ilamlarının ertelenebilmesi için yatırılması gereken teminat tutarının belirlenmesi usulü düzenlenmektedir. Buna göre, tahliye ilamlarında icranın ertelenmesi kararının verilebilmesi için üç aylık kira bedeli tutarı kadar teminat alınır. Üç aylık kira bedelinin teminat olarak alınmasına ilişkin uygulama, Taslakta bir hüküm olarak düzenlenmektedir. Kira bedeli tespit edilemiyorsa, icra ve iflas müdürünün dosyayı icra hukuk mahkemesine tevdi etmesi ve teminatın bu mahkemece belirlenmesi gerekir. Mahkemenin teminatın belirlenmesine dair kararı kesindir. Bu fıkrada zikredilen teminat, sadece tahliyenin ertelenmesi amacıyla aranan teminattır. Kira alacaklarının aynı ilama bağlanması hâlinde teminat tutarı, genel hükümler uyarınca belirlenir. Ayrıca mülkiyete dayalı el atmanın önlenmesi hukuki sebebiyle açılan davalarda, bu fıkranın uygulanmayacağı hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

Beşinci fıkrayla, teminat gösterme zorunluluğunun bulunmadığı hâl düzenlenmektedir. Hükme göre, adli yardımdan yararlanan borçlunun icranın ertelenmesi için teminat gösterme zorunluluğu yoktur. Bu kapsamda önemli bir değişiklik olarak, 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alıp Devletin teminat göstermekten muaf olduğuna dair olan hüküm kaldırılmaktadır. Zira Devlet mallarının haczedilemezliği ilkesi korunduğu için, alacaklının icranın ertelenmesiyle uğrayabileceği zararın riskinin yine alacaklıya yüklenmesi, menfaat dengesini zedeler niteliktedir. Yapılan düzenlemeyle menfaat dengesinin temini için Devlet de, diğer borçlular gibi, ancak bu maddede öngörülen teminatları göstererek icranın ertelenmesini sağlayabilir.

Altıncı fıkrayla, kanun yolu incelemesinde hükmün bozulması veya kaldırılması hâlinde borçlunun başvurusu üzerine, bozmanın veya kaldırmanın mahiyetine göre teminatın geri verilip verilmeyeceğine veya teminat olarak kabul edilen hacizlerin kaldırılıp kaldırılmayacağına bozma veya kaldırma kararı üzerine davaya bakacak olan mahkemece karar verileceği ve bu kararın kesin olacağı hususu daha açık bir şekilde düzenlenmektedir. Bu bağlamda hacizlerin kaldırılıp kaldırılmayacağına, hükmü veren mahkeme karar verir.

Yedinci fıkrayla, teminatın alacaklıya verilmesi usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrasıyla büyük ölçüde aynıdır. Bununla birlikte hükümde, ihtimaller daha açık bir şekilde düzenlenmektedir. Teminatın üçüncü fıkra uyarınca yatırıldığı durumlarda, hükmün kesinleşmesi hâlinde alacaklının istemi üzerine, icra ve iflas dairesince, alacak tutarı hesaplanır ve başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan para alacaklıya ödenir. Haczolunan mal ve haklar ise, malın türüne göre icra ve iflas dairesince paraya çevrilmek suretiyle alacaklıya ödenir. İlâmın konusu taşınır ise, mal alacaklıya teslim edilir. Belirtmek gerekir ki, ilam alacaklısının teminat üzerinde rüçhan

hakkı vardır. Rüçhan hakkı, iflas tasfiyesi bakımından da geçerli olup, teminat gösterilmesinden önce konulmuş olan haciz ve ipotekler ise rüçhan hakkından etkilenmez.

Sekizinci fıkrayla, kanun yolu beklenmesizin icra edilebilecek olan ilk derece mahkemesi ilamlarında icranın ertelenmesi usulü düzenlenmektedir. Taslağın 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre derhâl icra edilebilecek olan her türlü bedensel zarar ve destekten yoksun kalma alacakları, işçinin iş ilişkisinden doğan alacakları ile bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye ve teslimi hakkındaki ilk derece mahkemesi ilamlarının icrası da yine bu madde hükümlerine göre ertelenebilir. Nafaka alacakları bakımından ise 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki hükme uygun olarak icranın ertelenememesi ilkesi korunmaktadır. Öte yandan 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "bölge adliye mahkemesinin başvurunun esastan reddine ilişkin kararına karşı temyiz yolunun açık olması hâlinde, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar icranın geri bırakılması kararının etkisi devam eder." hükmü tereddütlerin giderilmesi amacıyla sekizinci fıkrada yeniden düzenlenmektedir. Hükme göre icranın ertelenmesi kararı, takibin dayanağı olan ilam kesinleşinceye kadar etkisini sürdürür.

MADDE 56- Maddeyle, takip talebinde yer alacak hususlar genel bir hüküm olarak düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, takip talebinin icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılabileceği hükme bağlanmaktadır. Hak arama yollarının etkin bir şekilde işletilmesi önem arz ettiğinden hükümde, takip talebinin sözlü olarak yapılabilmesi imkânı muhafaza edilmektedir. Öte yandan, icra işlemlerinin UYAP vasıtasıyla elektronik ortamda yapılabilmesi Taslakla düzenlendiğinden, takip talebi, elektronik ortamda oluşturabilir ve icra ve iflas dairesine gönderilebilir.

İkinci fıkrayla, takip talebinde bulunması gereken hususlar bentler hâlinde düzenlenmektedir. Bu hüküm, tüm ilamlı icra hâlleri için ortak bir hüküm olarak uygulanacaktır. Bu Ayrımın ilgili maddelerinde, yerine getirilecek olan edimin niteliğine göre takip talebinde başka hususlar da yer alabilir.

(a) ve (b) bentlerinde, alacaklı ve borçluyla ilgili olarak yazılması gereken hususlar yer almaktadır.

(c) bendinde, ilam para veya teminat alacağı hakkında takip yollarından hangisinin seçildiği hususu yer almaktadır.

(ç) bendinde, para alacakları bakımından yazılması gereken hususlar yer almaktadır. 2004 sayılı Kanunda düzenlendiği gibi alacağın Türk parasıyla tutarının ve faizle ilgili taleplerin takip talebine yazılması zorunluluğu devam etmektedir.

(d) bendinde, ilam taşınır veya geminin teslimine ilişkin ise, teslimi istenen taşınırın veya geminin ne olduğu, hüküm sonucunda belirtilmişse ilamda yazılı değeri ve alacaklı tarafından biliniyorsa nerede bulunduğuna ilişkin hususlar yer almaktadır.

(e) bendinde, ilam taşınmazın veya geminin tahliye ve teslimine ilişkin ise, taşınmazın tapu kaydına veya geminin sicil kaydına ilişkin bilgilere ve adrese ilişkin hususlar yer almaktadır.

(f) bendinde, ilam irtifak hakkının kurulması veya terkinine ilişkin ise, taşınmazın tapu kaydına ilişkin bilgiler ile irtifak hakkının konusunun ne olduğu hususu yer almaktadır.

(g) bendinde, ilam bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ise, yapılması veya yapılmaması istenilen işin ne olduğu hususu yer almaktadır.

(ğ) bendinde, ilam seçimlik hüküm içeriyor ise, talebin seçimlik hükümlerden hangisine hasredildiği hususu yer almaktadır.

Üçüncü fıkrayla, takip talebine ilamın veya ilam niteliğindeki belgenin borçlu sayısından bir fazla nüshası veya onaylı örneğinin ekleneceği düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkrayla, icra ve iflas dairesinin düzenleyeceği alındı belgesine ilişkin hususlar hükme bağlanmaktadır. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir.

Beşinci fıkrayla takibin, talebin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılacağı açık bir şekilde düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir.

MADDE 57- Maddeyle, icra emrinde yer alacak hususlar genel bir hüküm olarak düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra emrinde bulunması gereken hususlar, bentler hâlinde ve açık ifadelerle yeniden düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

(a) bendinde, takip talebine yazılması gereken kayıtlar ile icra ve iflas dairesinin banka hesap numarasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

(b) bendinde, emrin gereğinin emirde belirtilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde cebrî icraya devam edileceği ihtarına yer verilmiştir. Bu süre, edimin niteliğine göre ilgili maddelerde (68/1/a; 70/1/a; 71/1/a; 75/1/a; 76/1/a, b; 77/1/a) yer almaktadır.

(c) bendinde, takibin iptaline veya icranın geri bırakılmasına, icranın ertelenmesine veya yargılamanın iadesi davasında icranın durdurulmasına dair bir karar verilmedikçe icraya devam edileceği ihtarına yer verilmektedir.

(ç) bendinde, borçlunun, varsa şikâyetlerini icra hukuk mahkemesine yapabileceği hususu yer almaktadır.

(d) bendinde, takibe konu ilam veya ilam niteliğindeki belgeyle ilgili hükümlerde belirtilen diğer hususlar yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, icra emrinde, dayanak ilam seçimlik hüküm içeriyor ise alacaklının talep ettiği edim yerine ilamda yer alan diğer edim veya edimlerden birini ifa ederek de borçlunun borcundan kurtulabileceği hususunun yer alacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamla ilgili olarak icra emrinde yer alması gereken husus belirlenmektedir. 2004 sayılı Kanunda bir hüküm bulunmadığı için uygulamada çok büyük sorunlara neden olan karşılıklı edimleri içeren ilamların icrası hususu Taslağın 64 üncü maddesinde düzenlenmektedir. Bununla ilgili olarak alacaklının bu tür bir ilamı takibe koyması hâlinde borçlu, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde dilekçeyle icra hukuk mahkemesine başvurarak alacaklının kendi edimini ifa etmediğini veya ifayı teklif etmediğini ileri sürmek suretiyle icranın geri bırakılmasını talep edebilir. Bu tür bir ilamın takibe konması hâlinde bu husus da mutlaka icra emrinde gösterilmelidir. Takip talebinin içeriğine ilişkin 56 ncı madde gibi, bu madde de genel hüküm niteliğindedir. Bu sebeple özel edim türleri bakımından yazılması gereken hususlar varsa, onlar da yine icra emrine yazılmak zorundadır.

Dördüncü fıkrayla, icra emrinde yer alacak tazminat ve yaptırıma ilişkin ihtar düzenlenmektedir. İcra emrinin gereğinin belirtilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde borçlu, cezai yaptırım ile karşılaşabileceği gibi, alacaklıya icra tazminatı ödemek zorunda da kalabilir. Bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ilamların ihlalinde icra tazminatı**,** getirilen çok önemli bir yenilik olup Taslağın 78 inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Bu hususlar, icra emrinin zorunlu unsurlarındandır.

Beşinci fıkrayla, yabancı devlet aleyhine başlatılan ilamlı icra takiplerine ilişkin icra emrinde, uluslararası antlaşmalar saklı kalmak şartıyla, borçlu devlete ait olan mallar hakkında cebrî icra yapılabileceği ihtarının yer alacağı düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, esasa ilişkin herhangi bir değişiklik içermemektedir.

MADDE 58- Maddeyle, icra emrinin düzenlenmesine ilişkin hususlar belirlenmektedir.

Birinci fıkrayla, takip talebinin verilmesi üzerine icra ve iflas dairesince yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi, takibin dayanağının icra edilebilir bir ilam veya ilam niteliğinde belge olduğuna ve takip talebinin Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verirse, icra emri düzenler. Talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen karar, tutanağa yazılır ve derhâl alacaklıya tebliğ edilir. Bu işlemler, en geç üç gün içinde yerine getirilir. Bu fıkradaki "icra edilebilir" terimi, hem belgenin eda emri içermesi ve kabili icra nitelik kazanmasını hem de icranin en erken ne zaman yapilabileceği hususunun denetlenmesini kapsar. İcra ve iflas müdürü bu hususlari resen dikkate almak zorundadır.

İkinci fıkrayla, icra emrinin borçlu sayısından bir fazla olarak düzenleneceği, bir nüshasının takibin dayanağı olan belgenin bir örneğiyle birlikte takibin başlatılmasından itibaren en geç üç gün içinde borçluya tebliğe gönderileceği ve diğer nüshanın ise icra dosyasına konulacağı düzenlenmektedir. Ancak nüshalar arasında fark bulunması hâlinde borçluya tebliğ edilen nüsha geçerli kabul edilir.

Üçüncü fıkrayla, alacaklıya talebi hâlinde icra emrinin onaylı bir nüshasının verileceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 59- Maddeyle, ilam niteliğindeki belgeler düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 38 inci maddesine karşılık gelmekte olup maddede bazı değişiklikler ve yenilikler yapılmaktadır.

Birinci fıkrayla, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla fıkrada belirtilen belgelerin ilam niteliğinde belge sayılacağı ve bu belgeler hakkında ilamların icrasına ilişkin hükümlerin uygulanacağı açıklanmaktadır. İlam niteliğindeki belgelerin sayıldığı bu fıkrada, yeni ihdas edilen hüküm sebebiyle ortaya çıkabilecek tereddütleri önlemek adına, "diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla" ifadesi metne eklenmektedir. Diğer kanunlardaki özel hükümler saklı tutulduğundan bu madde, taşınmazların tahliye ve teslimi hakkında uygulanmaz.

(a) bendinde, mahkeme huzurunda yapılan sulhler ve kabuller yer almaktadır.

(b) bendinde, kayıtsız ve şartsız borç ikrarını içeren düzenleme şeklindeki noter senetleri yer almaktadır. Noter senetleri bakımından önemli bir değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, kayıtsız, şartsız nitelikte olan ve düzenleme şeklinde yapılan noter senetlerinin ilamlı icraya konu olabilmesi için bir para borcu içermesi zorunluluğu kaldırılmaktadır. Yani kayıtsız, şartsız nitelikte olan ve noter tarafından düzenlenen ve cebrî icraya konu olabilecek bir şeyin yapılması veya yapılmaması, taşınır teslimi veya para borçlarını içeren tüm senetler ilam niteliğinde belge olarak kabul edilmektedir.

(c) bendinde, icra ve iflas dairesinde düzenlenen kefaletler yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, icra kefaletlerinin, müteselsil kefalet hükmünde olduğu kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan istinaf ve temyiz kefaletlerine, uygulaması bulunmadığından maddede yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, bu maddeyle sınırlı olmaksızın, tüm ilam niteliğindeki belgeler hakkında Taslağın 98 inci maddesi uyarınca menfi tespit davasının ve 100 üncü maddesi uyarınca da istirdat davasının açılabileceği düzenlenmektedir. Hükümle, uygulamadaki tartışmaların önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 60- Maddeyle, icranın durması ve iadesi düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icrasına başlanmış bir ilamın bölge adliye mahkemesince kaldırılması veya Yargıtayca bozulması hâlinde icra işlemlerinin duracağı kuralı kabul edilmektedir. Yeni sistemde icra kabiliyeti bakımından ilk derece kanun yolunun tüketilmesi esası getirildiği için bu hükmün uygulama alanının önemli ölçüde azalacağı öngörülmektedir.

İkinci fıkrada, bu hüküm uyarınca icranın durması hâlinde, maaş veya ücrete dayalı hacizlerde, haczin geçerli kalacağı ve fakat kesinti yapılmasının durdurulacağı açık şekilde düzenlenmektedir. Bu ihtimal, uygulamada önemli tartışmalara neden olmuş ve Yargıtay bu

şekildeki bir yaklaşımı benimsemiştir. Fıkra metninde de esas alınan bu çözüm, borçluya ciddi şekilde zarar veren kesintiye devam edilmesi durumunu önlemeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte haciz ise bâki kalmaya devam edecektir. Ayrıca belirtilmelidir ki, her ne kadar haciz bâki kalsa da o takip bakımından kesinti durdurulduğu için, varsa o maaş ve ücrete haciz koydurmuş olup sırada yer alan diğer alacaklı veya alacaklılara ödeme yapılması gerekecektir.

Üçüncü fıkrayla, ilamın icra edilmesinden sonra kanun yolu incelemesinde verilen karar üzerine yapılması gereken işlemler belirlenmekte ve bazı ifadeler açıklığa kavuşturulmaktadır. Buna göre, icranın iadesinin aynı takip dosyası üzerinden gerçekleşeceği hükümde açıkça yazılmaktadır. Ayrıca davanın esastan reddi dışında, usule ilişkin nihai kararlarda da niteliğine uygun düştüğü ölçüde yine bu fıkranın, yani icranın iadesi kurumunun uygulanacağı açıkça ifade edilmektedir. Zira davanın usulden reddedilmiş olması veya açılmamış sayılması hâllerinde de her ne kadar esastan bir ret kararı verilmemiş olsa da yine icranın iadesi gerekebilir. Keza, sulh hâlinde de mahkemenin farklı türde kararlar verebilmesi söz konusu olabilmektedir. Bu hususların, verilen kararın ve davanın niteliğine göre uygulamada şekillenmesi gerekmektedir. Belirtilmelidir ki tüm ihtimallerin kazüistik bir şekilde madde metnine yazılması, kanun yapma tekniği bakımından tercih edilmemektedir.

Dördüncü fıkrayla, üçüncü kişilerin iyiniyetle kazandıkları hakların saklı kalacağına dair 2004 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ilke korunmaktadır.

MADDE 61- Maddeyle, borcun itfası, zamanaşımına uğraması veya borçluya süre verilmesi nedeniyle takibin iptali veya icranın geri bırakılması kurumu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 33 ve 33/a maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, takibin iptali ve icranın geri bırakılması talebine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre borçlu, hüküm tarihinden sonra ve icra emrinin tebliğinden önce borcun itfa edildiği, alacaklı tarafından kendisine süre verildiği veya borcun zamanaşımına uğradığı iddiasında ise icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde; icra emrinin tebliğinden sonra borcun itfa edildiği, alacaklı tarafından kendisine süre verildiği veya borcun zamanaşımına uğradığı iddiasında ise her zaman, takibin iptalini veya icranın geri bırakılmasını isteyebilir. Talep hakkında icra hukuk mahkemesince karar verilir. Zamanaşımı hâli de bu madde kapsamına alınmaktadır. İcra emrinin tebliğinden önceki hâller için sebebin hüküm tarihinden sonra gerçekleşmiş olması gereği, metne açık bir şekilde yazılmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak başvuru süresi yedi günden iki haftaya çıkarılmaktadır.

İkinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin, talep hâlinde ihtiyati tedbir yoluyla takibi durdurabileceği de açıkça düzenlenmektedir. Bu talep bakımından kural olarak mahkemenin takdir yetkisi olmakla birlikte, iptal veya erteleme talebi yetkili mercilerce resen düzenlenmiş, usulüne göre onaylanmış, icra ve iflas dairesi veya mahkeme önünde ikrar edilmiş bir belgeye dayanıyorsa, mahkeme takibi durdurmak zorundadır.

Üçüncü fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin her hâlde genel hükümlere göre yargılama yapacağı ifade edilmektedir. Yeni düzenlemedeki en önemli farklılık, taleplerin artık genel hükümler çerçevesinde inceleneceği hususudur. Başvuru her ne kadar yine icra hukuk mahkemesine yapılacak olsa da mahkeme bu başvuruyu genel hükümlere göre inceleyeceğinden, artık delil sınırlaması da bulunmayacaktır. Borçlu ve alacaklı, ispat faaliyetini de genel hükümlere göre gerçekleştirir. Bu çerçevede 2004 sayılı Kanunun 33/a maddesindeki karmaşık uygulamaya gerek kalmamaktadır. Bu bağlamda icra hukuk mahkemesinin iptal ve geri bırakma talepleriyle ilgili olarak esastan vereceği her türlü karar maddi anlamda kesin hüküm oluşturur. İlamlı icra bakımından durum bu olmakla birlikte, ilamsız icra bakımından takibin iptali ve icranın geri bırakılmasında 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi Taslağın 97 nci maddesinde de sınırlı sayıda belge üzerinden inceleme yapılacağı esası devam ettirilmektedir ~~(m. 97)~~. Bu bağlamda, ilamlı icradaki ve ilamsız icradaki takibin

iptali ve icranın geri bırakılması taleplerinin incelenme usulü bakımından önemli bir farklılık meydana getirilmiş olduğu dikkate alınmalıdır.

Dördüncü fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin vereceği kararlar düzenlenmektedir. Hükme göre itfa, zamanaşımı ve alacaklı tarafından takipten evvel borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde mahkeme takibi iptal eder. Takipten sonra borçluya süre verildiği iddiasının ispatı durumunda ise icranın geri bırakılmasına karar verir. Bu hâlde icranın ne kadar süreyle geri bırakıldığı hususu da kararda gösterilir. Maddenin kurgusunda geri bırakma kavramı dar anlamda kullanılmakta; mahkemenin, itfa ve zamanaşımı hâllerinde iptal; sadece süre verilme durumunda geri bırakma kararı verebileceği açık şekilde düzenlenmektedir.

Beşinci fıkrada, icra hukuk mahkemesinin iptal veya icranın geri bırakılması kararının kesinleşmesi üzerine, icranın iadesine ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmektedir. Hükümle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Altıncı fıkrayla, borçlunun geri bırakma talebi reddedilen ve istinaf veya temyiz yoluna başvurmak isteyen borçlunun, ancak maddede yazılı türden teminatları göstererek kanun yoluna başvurabileceği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunda yer alan ve geri bırakma talebinin reddi hakkında verilen karar bakımından özel bir istinaf ve temyiz şartı olan teminat yatırma hususu korunmaktadır. Yukarıda da ifade edildiği üzere, geri bırakma hâli, sadece alacaklının borçluya süre vermesi sebebine dayanan (ve Taslağın 64 üncü maddesinde yer alan karşılıklı edim içeren ilamların icrasında alacaklının kendi edimini yerine getirmediğini veya bunu teklif etmediği hâldeki) talepler bakımından söz konusu olabileceği için bu teminat şartının uygulama alanı da ciddi şekilde daraltılmaktadır. Zira mahkemenin itfa veya zamanaşımı sebebine dayanan iptal talebini reddetmesi hâlinde bu fıkra uygulama alanı bulmayacaktır.

MADDE 62- Maddeyle, icra ve iflas dairesinin ilamlı takipte yetkisi belirlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 34 üncü maddesine karşılık gelmekte olup dili sadeleşterilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, ilam ve ilam niteliğindeki belgelere dayalı takiplerin yetki ayrımı gözetmeksizin her icra ve iflas dairesinde yapılabileceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak metne, ilam niteliğindeki belgeler de açık bir şekilde eklenmektedir. Alacaklının yerleşim yerini değiştirmesi hâlinde, takibin yeni yerleşim yeri icra ve iflas dairesine gönderilmesini talep e edebilmesi kabul edilmiştir.

MADDE 63- Maddeyle, bir yenilik olarak seçimlik hükümlere ilişkin ilamın icrası, 6100 sayılı Kanunun seçimlik davayla ilgili 112 nci maddesi esas alınmak suretiyle düzenlenmektedir. 6100 sayılı Kanundan farklı olarak borçlunun seçimlik borçlardan birin ifa ederek borçtan kurtulması süreye bağlanmıştır.

Birinci fıkrayla, seçimlik davada verilen mahkûmiyet hükmünü icra takibine konu eden alacaklının, talebini seçimlik hükümlerden birisine hasretmek zorunda olduğu düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, 6100 sayılı Kanunun 112 nci maddesindeki düzenlemeye ek olarak borçlunun, icra emrinde belirtilen sürede, mahkûm olduğu diğer edimi ifa ederek de borçtan kurtulabileceği hükme bağlanmaktadır. Bu husus, icra emrinde borçluya ayrıca ihtar edilmelidir. Öte yandan hükümde yer alan "mahkûmiyet" ibaresi, 6100 sayılı Kanunun 112 nci maddesinde yer aldığından bu hükme uyum sağlamak amacıyla fıkrada bu ibare kullanılmaktadır.

MADDE 64- Maddeyle, bir yenilik olarak karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamların icrası düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada, karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamın icrasına ilişkin icra emrinin tebliği üzerine borçlunun, iki hafta içinde dilekçeyle icra hukuk mahkemesine başvurarak

alacaklının kendi edimini ifa etmediğini veya ifayı teklif etmediğini ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep edebileceği hükme bağlanmaktadır. Bu husus, icra emrinde borçluya ihtar edilmelidir. Mahkeme, her ne kadar şarta bağlı olarak hüküm veremese de uygulamada, özellikle tüketici mahkemelerince yaygın şekilde her iki tarafa da edim yükleyen hükümler verildiği görülmektedir. Bu tür hükümler, aslında borçlar hukuku anlamında şarta bağlı nitelikte olmayıp, karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamlar olarak ifade edilmektedir. Bu tür hükümlerin nasıl icra edileceği hususu, 2004 sayılı Kanunda yer almadığı için, hem yargılama aşamasında hem de icra aşamasında büyük sorunlara ve farklı uygulamalara neden olduğu görülmektedir. Maddenin yazılmasında, Alman ve İsviçre Federal usul kanunlarının ilgili maddeleri de göz önünde bulundurularak, alacaklının kendi edimini ifa etmesi veya ifasını teklif etmesi kıstası esas alınmaktadır. Hükmün kurgusuna göre alacaklı, karşılıklı edimlerin ifasını içeren ilamı takibe koyacak; icra ve iflas dairesi borçluya icra emrini gönderecek; borçlu da ya kendi edimini yerine getirecek veya icra hukuk mahkemesine başvurarak alacaklının kendi edimini yerine getirmediğini veya bunu teklif etmediğini ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep edecektir.

İkinci fıkrayla, alacaklının, edimini ifa veya ifayı teklif ettiğini genel hükümler çerçevesinde ispatlayamadığı ya da bu hususları yargılama sırasında yerine getirmediği takdirde icranın geri bırakılmasına karar verileceği hükme bağlanmaktadır. Mahkemede yapılacak ispat faaliyeti genel hükümlere göre gerçekleştirilir. Bu çerçevede ispat yükü alacaklıya verilmektedir. Alacaklı edimini ifa ettiğini veya ifayı teklif ettiğini ispat ettiği takdirde icranın geri bırakılması talebi reddedilir.

MADDE 65- Maddeyle, ilamların icrasında zamanaşımı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, zamanaşımına tabi olmayan ilamlar hariç olmak üzere ilamlı icra takibinin, son işlem tarihinden itibaren on yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, ilam niteliğinde belgeye dayanan takibin, belgedeki alacağın niteliğine göre ilgili kanunda öngörülen zamanaşımına tabi olduğu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve sadece noter senetleri bakımından senedin mahiyetine göre ilgili kanunda öngörülen zamanaşımı süresinin geçerli olacağına dair olan hüküm, Taslakla ilam niteliğinde belgeye dayanan tüm takiplere sirayet ettirilmektedir. Böylece bu hususta, uygulamada tereddüt yaşanmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 66- Maddeyle, borçlunun durumunun ağırlaştırılamaması ve süresi içinde ödeme yapılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, ilamla hükmedilen alacakların ve ferilerinin, dürüstlük kuralına aykırı olarak ayrı ayrı takip konusu yapılamayacağı ve bu suretle borçlunun durumunun ağırlaştırılamayacağı hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, Yargıtayın bu konudaki içtihatları ve yaklaşımı da dikkate alınarak, bir ilamla hükmedilen alacakların ve ferîlerinin, dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde ayrı ayrı takip konusu yapılarak borçlunun durumunun ağırlaştırılması yasaklanmaktadır. Buna göre, alacaklının dürüstlük kuralına aykırı olarak ilamı parça parça takibe koyması ve bu suretle ayrı takip gideri ve vekâlet ücretine neden olmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu düzenleme, hakkın kötüye kullanılmasına ilişkin bir takip hukuku kuralı olduğundan, alacaklı, maddi hukuk bakımından alacak kalemlerinin bir veya birkaçından feragat etmemektedir.

İkinci fıkrayla, borçlunun, icra emrinin tebliğinden itibaren süresi içinde ferileriyle birlikte borcunun tamamını ödemesi hâlinde, kendisinden sadece maktu vekâlet ücretinin tahsil edileceği ve takip giderleri ile tahsil harcını ödemekten muaf tutulacağı hükme bağlanmaktadır. Bu hüküm, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davada

hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderine ilişkin 28 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunun Merkezî Takip Sistemi harcının alınmasına ilişkin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümleriyle birlikte değerlendirilmelidir. Fıkrada ilamlar ve ilam niteliğinde belgeler arasında bir ayrım yapılması ve ilam niteliğindeki belgelerin bu fıkradan müstesna olması kabul görmüştür. Mahkeme ilamına konu olan edimin ne olduğu çoğunlukla ancak mahkeme kararının tefhimi veya tebliği ile öğrenilebilmekte; borçlu bu edimin gereğini rızaen yerine getiremeden bir icra takibiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu takibin sonucunda borçlu, asıl borcun yanı sıra, nispi vekâlet ücreti ve tahsil harcı da ödemek zorunda kalmaktadır. Fıkraya göre, ilama dayanan takiplerde icra emrini alan borçlu, süresi içinde takip borcunun tamamını öderse, tahsil harcını ödemek zorunda kalmayacak ve takip gideri olan vekâlet ücreti de maktu şekilde hesaplanacaktır. Esasen ilamın verildiği davada alacaklı lehine kural olarak nispi vekâlet ücretine hükmedilmektedir. İlamların aksine, ilam niteliğinde belgelerin hazırlanmasına ise çoğunlukla borçlu da dâhil olduğundan, borçlunun bu belgelerin gereğini her zaman yerine getirebilmesi mümkündür. Bu sebeple, ilam niteliğinde olduğu belirtilen belgelere dayanan ilamlı icra takiplerinde bu fıkranın uygulanmaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

MADDE 67- Maddeyle, ilamlı icra hakkında uygulanacak diğer hükümler düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 41 inci maddesine karşılık gelmekte olup dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkraya göre Kanunun diğer hükümleri, niteliğine uygun düştüğü ölçüde ilamlı icra takipleri hakkında da uygulanır.

MADDE 68- Maddeyle, para borcunun ödenmesi veya teminat verilmesine ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 32 nci maddesine karşılık gelmektedir. Madde, ilam niteliğindeki belgeleri kapsamamaktadır.

Birinci fıkrayla, para borcunun ödenmesi veya teminatın verilmesi hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde yer alacak hususlar bentler hâlinde belirlenmektedir. İcra emrinin içeriği büyük ölçüde, bu konudaki genel hüküm olan 57 nci maddeye benzemektedir. Ancak bu maddede para borcu düzenlendiği için, buna özel bazı durumlar da yer almaktadır.

(a) bedinde, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde para borcunun ödenmesi veya teminatın verilmesi hususu yer almaktadır. 2004 sayılı Kanundaki yedi günlük ödeme süresi çok kısa olduğu için hükümle, ödeme süresi iki haftaya çıkarılmaktadır. Özellikle yüksek bir meblağı içeren ilamlar bakımından borçlunun parayı hazır edebilmesi her zaman kolay olamamaktadır. Bu sebeple, alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi de göz önünde bulundurularak borçluya iki haftalık bir süre verilmektedir.

(b) bendinde, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra emrinin gereği yerine getirilmezse cebrî icraya devam olunacağı ihtarı yer almaktadır.

(c) bendinde, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde ilama bağlı borcun ferîleriyle birlikte tamamen ödenmesi hâlinde borçlunun sadece maktu vekâlet ücretiyle sorumlu olacağı ve tahsil harcı ile takip giderlerini ödemekten muaf tutulacağı belirtilmektedir. Ancak bu hususu düzenleyen Taslağın 66 ncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince, kanunlarda ilam niteliğinde olduğu belirtilen belgelere dayalı takiplerde bu durum söz konusu olmaz.

(ç) bendinde, para borcuna ilişkin ilamın gereğinin süresi içinde yerine getirilmemesi hâlinde borçlu iflasa tabi ise doğrudan doğruya iflasının da istenebileceği belirtilmektedir.

(d) ve (e) bentlerinde, mal beyanında bulunma süresi ile mal beyanında bulunulmaması hâlinde cezai yaptırımın uygulanacağına ilişkin hususlar yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, ilamda yabancı para alacağına hükmedilmesi hâlinde de 56 ncı maddede belirtilen esasların uygulanacağı düzenlenmektedir. Yani alacağın veya istenen

teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün, takip talebine ve icra emrine yazılmak zorundadır.

MADDE 69- Maddeyle, alacaklının haciz veya iflas isteme yetkisi düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 37 nci maddesine karşılık gelmekte olup dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkraya göre icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde borç ödenmezse alacaklı, borçlu hakkında haciz talep edebilir veya borçlu iflasa tabi kişilerden ise Taslağın 285 inci maddesi uyarınca borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir.

MADDE 70- Maddeyle, taşınır teslimine ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. Hüküm 2004 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınırlar hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde yer alacak hususlar bentler hâlinde belirlenmektedir.

(a) bendinde, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde taşınırın teslim edilmesine ilişkin ihtar yer almaktadır. İlamın yerine getirilmesi süresi, bu madde bakımından da iki haftaya çıkarılmaktadır.

(b) bendinde borçlu, icra emrinin gereğini yerine getirmez veya eksik yerine getirirse, hükmolunan taşınır veya mislinin, borçlunun elinde bulunması hâlinde zorla alınarak alacaklıya verileceği hususu yer almaktadır.

(c) bendinde, taşınır veya mislinin borçlunun elinde bulunmaması hâlinde, hüküm sonucunda belirtilmişse ilamda yazılı değerinin; hüküm sonucunda belirtilmemişse icra ve iflas dairesi tarafından tespit edilecek değerinin ayrıca icra emri tebliğine gerek kalmaksızın haciz yoluyla tahsil olunacağı belirtilmektedir. Bu bent uyarınca yapılacak işlemler, üçüncü fıkrada yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, borçlu, icra emrinin gereğini yerine getirmez veya eksik yerine getirirse ve hükmolunan taşınır veya misli elinde bulunursa zorla alınıp alacaklıya verileceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun ilgili 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "bu emri hiç tutmaz veya eksik bırakır" ibaresindeki "eksik bırakır" kavramı yerine, "icra emrinin gereğinin yerine getirilmemesi" kavramı tercih edilmektedir. Zira bu ifadenin, 2004 sayılı Kanunda kullanılan kavrama göre daha kapsayıcı ve üst kavram olduğu düşünülmüştür.

Üçüncü fıkrayla, taşınırın veya mislinin borçlunun elinde bulunamaması ve değerinin de ilamda belirtilmemiş olması hâlinde icra ve iflas dairesince bilirkişi atanacağı, bilirkişi tarafından incelemenin yapıldığı tarih itibarıyla belirlenen rayiç değer esas alınarak düzenlenecek rapora göre taşınır malın değerinin tespit edileceği düzenlenmektedir. Taşınır malın borçlunun elinde bulunamaması hâlinde değerinin icra ve iflas dairesince tahsil edilip alacaklıya ödeneceği esası korunmaktadır. Ancak 2004 sayılı Kanunun ilgili hükmünün bu konuda yeterince açık olmaması sebebiyle bu değerden ne anlaşılması gerektiği uygulamada bazı sorunlara yol açmaktaydı. Bu yorum farklılığının giderilmesi amacıyla bu kısım, yeniden ve daha açık şekilde kaleme alınmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus, 2004 sayılı Kanunun aksine değerin haczin yapıldığı değil, bilirkişi incelemesinin yapıldığı tarihe göre belirlenecek olmasıdır. Bu tercihin, hayatın gerçeklerine daha uygun ve objektif olacağı öngörülmektedir. Yine 2004 sayılı Kanunda yer alan, değerin, borsa veya ticaret odalarından alınacak cevaba göre belirlenmesi esasından da vazgeçilmektedir. Uygulamada borsa veya ticaret odalarından gelen değer tespitlerinin gerçek durumu çoğu kez yansıtmadığı dikkate alınarak, icra ve iflas dairesinin bilirkişiye başvurmak suretiyle değer tespiti yaptırması esas alınmaktadır. Burada bilirkişiye başvurma zorunluluğu öngörülmektedir.

Hacizdeki durumun aksine, icra ve iflas müdürüne takdir yetkisi verilmemektedir. İlamın yerine getirilmesi söz konusu olduğu için, mutlaka bilirkişiye başvurulmasının objektif olarak daha doğru olacağı kabul edilmektedir. Tespit edilen değere karşı şikâyet yolu ise elbette açık olacaktır.

MADDE 71- Maddeyle, taşınmazın tahliye ve teslimine ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. Hüküm 2004 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınmazlar hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde yer alacak hususlar bentler hâlinde belirlenmektedir.

(a) bendinde, icra emrinin tebliğinden itibaren bir ay içinde taşınmazın tahliye ve teslim edilmesi gerektiği yer almaktadır. 2004 sayılı Kanunda yer alan yedi günlük yerine getirme süresi bir aya çıkarılmaktadır. Bu hükümde icra ve iflas müdürüne takdir yetkisi verilmesi hususu Bilim Komisyonunda tartışılmış, ancak takdir yetkisinin hangi esaslara göre kullanılacağı hususunda farklı uygulamaların oluşabileceği, şikâyetlere neden olabileceği ve sonuçta takip sürecinin yavaşlayabileceği değerlendirilerek genel bir sürenin Kanunda düzenlenmesinin daha uygun olacağı esası benimsenmiştir.

(b) bendinde, borçlu icra emrinin gereğini yerine getirmezse taşınmazın zorla tahliye edilerek alacaklıya teslim edileceği yer almaktadır.

(c) bendinde, alacaklıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince taşınmazdan zorla çıkarılacağına ve ayrıca hakkında cezai müeyyide uygulanabileceğine ilişkin ihtar yer almaktadır. Bu hususlar icra emrinde bulunmalı ve borçluya bildirilmelidir.

MADDE 72- Maddeyle, taşınmazın aynına ilişkin davalarda verilen hükmün tapu müdürlüğüne bildirilmesi düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 28 nci maddesine karşılık gelmekte olup dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınmazın aynına ilişkin davalarda davacının lehine hüküm verilmesi hâlinde kararın tefhimiyle beraber sonucunun ilgili taşınmazın tapu kaydına şerh verilmesi için mahkemece tapu müdürlüğüne resen bildirileceği hükme bağlanmaktadır. Bu şerh, 4721 sayılı Kanunun 1010 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne tabidir. 2004 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "taşınmaz davaları" terimi yerine "taşınmazın aynına ilişkin davalar" terimi tercih edilmektedir. Bu terimin kuvvetlendirilmiş şahsi hakları da kapyasacak şekilde geniş yorumlanması gerekir. Mahkemenin bildirimi resen yapması gerekmektedir. Hükümde yer alan "mahkeme" terimiyle kastedilen ilk derece mahkemeleridir. 6100 sayılı Kanunun 302 nci maddesinin beşinci fıkrasında, kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimlerin ilk derece mahkemesince yapılacağı belirtildiğinden, bölge adliye mahkemesince verilen kararlar uyarınca bu madde kapsamında yapılması gereken bildirimler de ilk derece mahkemeleri tarafından yerine getirilir.

İkinci fıkrayla, taşınmazın aynına ilişkin davalarda davacı aleyhine verilen hükmün kesinleşmesi hâlinde mahkemenin, bu hükmün sonucunu derhâl tapu müdürlüğüne bildireceği hususu düzenlenmektedir.

MADDE 73- Maddeyle, taşınmazın borçlunun elinde olması hâlinde tahliye ve teslimin nasıl yapılacağı düzenlenmektedir. Hüküm, büyük ölçüde 2004 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasını karşılamaktadır. Madde daha açık ve anlaşılır şekilde kaleme alınmakta ve uygulamada sorunlara yol açan hususlara ilişkin olarak metne bazı ilaveler yapılmaktadır. Temel ilkelerde bir değişiklik yoktur.

Birinci fıkrayla, borçlunun, icra emriyle verilen süre içinde taşınmazı tahliye ve teslim etmemesi hâinde taşınmazdan zorla çıkarılarak taşınmazın alacaklıya teslim edileceği belirtilmektedir.

İkinci fıkrayla, taşınmaz içinde bulunan eşya hakkında yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre, taşınmazın içinde bulunmakla birlikte ilamda belirtilmeyen eşya borçluya; borçlunun bulunmaması hâlinde vekiline veya adına tebligatı kabule yetkili ergin bir kişiye teslim edilir. Bu kişilerin malları teslim almaktan kaçınması ya da bunlardan kimsenin bulunmaması hâlinde, kıymet takdiri yapılarak listesi tutulan eşya, alacaklının yedinde veya giderleri ileride borçluya ödetilmek üzere iki aylık muhafaza gideri alacaklıdan peşin alınarak yediemin deposunda muhafaza edilir. Burada önemli bir değişiklik, söz konusu malların listesi tutulurken değer takdirinin de yapılacak olmasıdır. Bu uygulama daha sonra malların paraya çevrilmesi aşamasında kolaylık sağlayacağı gibi taşınmazdan çıkartılan malların değerlerinin bilinmesi, muhafaza şartlarının hadiseye uygun olarak belirlenmesinde de icra ve iflas müdürüne yardımcı olacaktır.

Üçüncü fıkrada, borçluya yapılacak tebligat ve diğer hususlar düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesince, derhâl borçluya tebligat çıkarılarak yediemindeki veya alacaklı nezdindeki eşyayı bir ay içinde alması ve muhafaza giderlerini ödemesi, aksi hâlde eşyanın icra hukuk mahkemesi kararıyla satılacağı ihtar edilir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak borçlunun malları alma ve masrafları ödeme süresi her hâlükârda bir ay olarak belirlenmektedir. İhtara rağmen borçlu eşyayı teslim almaz veya giderleri ödemekten kaçınırsa ya da gerektiğinde ve özellikle ihtarın borçluya tebliğine kadar eşyanın bozulma olasılığı varsa yahut muhafaza giderinin eşyanın kıymetine yakın bir değere yükseldiğini görürse icra ve iflas dairesi, icra hukuk mahkemesi kararıyla bunları satar. Hükümde anlaşıldığı üzere 2004 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "lüzum görülürse" hâli fıkra metninde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. İcra dairesi satış masraflarından, satış bedeli ve muhafaza giderleri ile varsa ilamda hükmedilen ecrimisil alacağı, yargılama ve icra giderlerini öder. Görüldüğü üzere masrafların nelerden ibaret olduğu hükümde açıkça ifade edilmektedir. Fazla kalan para, borçlu adına Adalet Bakanlığınca belirlenen bankalardan birine yatırılır ve alım gücünün korunması amacıyla nemalandırılır.

MADDE 74- Maddeyle, taşınmazda üçüncü kişinin bulunması hâlinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 27 ve 29 uncu maddelerine karşılık gelmektedir. Kanun hükmünde kullanılan "işgal" kelimesi zaman içinde anlam daralmasına uğramış olup olumsuz bir anlam çağrıştırmaktadır. Komisyon çalışmaları sırasında "işgal" kelimesinin "elde bulundurma" veya benzeri bir ibare ile değiştirilmesi tartışılmış ise de, özellikle kanun hükmünün uygulanması için ayni hakka sahip olan üçüncü kişinin taşınmazda bizzat bulunması gerekmediğinden "işgal" kelimesinin muhafaza edilmesi tercih edilmiştir.

Birinci fıkrayla, taşınmaz, üçüncü kişi tarafından davanın açılmasından sonra ve hükümden önce tapuya tescil edilmiş bir ayni hakka dayanarak işgal edilmekteyse bu kişinin taşınmazdan tahliye edilmeyeceği düzenlenmektedir. Bu durumda alacaklı, borçlunun üçüncü kişiye karşı sahip olduğu hakları haiz olur. 2004 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tapuya tescil edilmiş bir akde müsteniden" ibaresi bilimsel içtihatlarda anlaşıldığı şekilde "tapuya tescil edilmiş bir ayni hakka dayanarak" olarak değiştirilmektedir. Kuvvetlendirilmiş şahsi hakların da bu kapsama girdiği hususu 4721 sayılı Kanun hükümlerinden anlaşıldığı için metne bu yönde bir ilave yapılmasına gerek görülmemiştir.

İkinci fıkrayla, alacaklının, borçlunun taşınmazı elinde bulunduran üçüncü kişiye karşı sahip olduğu hakları kullanmak istememesi hâlinde borçluya karşı tazminat davası açabilmesi düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrada, alacaklının kötüniyetli üçüncü kişilere karşı genel hükümlere göre sahip bulunduğu hakların saklı olduğu belirtilmektedir.

Dördüncü fıkrada, konuyla doğrudan ilgisi olması sebebiyle, 2004 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde düzenlenmiş olan ve taşınmazın hükümden sonra devredilmesine ilişkin olan hâli muhafaza edilmektedir. Bu hususta esas yönünden bir değişiklik yapılmamaktadır.

Ancak kullanılan kavramların neredeyse tamamı, 2004 sayılı Kanunun ilk metnine sadık kalınarak tekrar gözden geçirilmektedir. Dördüncü fıkraya göre, hükmün tapu siciline şerh edilmesinden sonra taşınmazın devredilmesi, icra işlemlerini etkilemez. Hükümde gösterilen taşınmaz kimin elinde ise, ondan alınıp alacaklıya teslim edilir. Ancak, o yerde bulunan üçüncü kişi, taşınmazı borçludan devralmayıp doğrudan doğruya işgal ettiğine dair tapu kaydını ibraz ederse, icra ve iflas dairesi genel mahkemede dava açması için üçüncü kişiye iki hafta süre verir. Tereddütlerin giderilmesi amacıyla davanın genel mahkemede açılacağı açıkça ifade edilmekte ve süre iki hafta olarak belirlenmektedir. Bu süre içinde üçüncü kişi dava açtığına dair belgeyi ibraz ederse icra ve iflas dairesi, hükmün kesinleşmesine kadar icra takibini durdurur.

Beşinci fıkrayla, tahliye ilamının, kira sözleşmesine dayanması ve taşınmazın üçüncü kişi elinde bulunması hâlinde Taslağın 150 nci maddesinin kıyasen uygulanacağı açık şekilde düzenlenmektedir. Kanunda esas olarak taşınmaza ilişkin kararların ayni hakka dayanması olasılığı dikkate alınıp düzenleme yapılmamakta, tahliye ilamına yönelik bir hüküm bulunmamakta, ancak hem öğreti hem de içtihatlarla 2004 sayılı Kanunun 276 ncı maddesinin bu hâlde de uygulanacağını belirtmektedir. Ama, yine de, bu atfın açıkça yapılması yararlı olacağından bu husus, fıkraya eklenmektedir.

MADDE 75- Maddeyle, irtifak haklarına ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. Hüküm 2004 sayılı Kanunun 31 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bir irtifak hakkının kurulması veya terkini hakkındaki ilamın yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde, irtifak hakkının niteliğine göre yer alacak hususlar belirlenmektedir. İrtifak haklarına ilişkin ilamların icrasını düzenleyen hükmün uygulaması yaygın değildir. Bunun sebebi, irtifak hakkının tesisiyle ilgili işlerin yapılması ve masrafların karşılanmasının maddi hukuk gereği takip alacaklısına ait olması ve borçlunun esasen bir katlanma yükümlülüğüne tabi olmasıdır. Ancak özellikle irtifak hakkının terkininden sonra borçlunun da işin mahiyetine göre bazı şeyleri yapması gerekebilir. Bu düşünceyle maddenin birinci fıkrasına "irtifak hakkının niteliğine göre" ibaresi eklenmektedir.

(a) bendinde, ilamda belirtilen yükümlülüğün icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde yerine getirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer hükümlere paralel olarak bu maddede de icra emrinin yerine getirilmesi için borçluya verilen süre artırılmakta ve iki haftaya çıkarılmaktadır.

(b) bendinde icra emrinin gereğinin yerine getirilmemesi veya eksik yerine getirilirmesi hâlinde ilam hükmünün zorla icra edileceği ve borçlunun Taslağın 513 üncü maddesi uyarınca cezalandırılacağı ihtarı düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, borçlunun süresi içinde icra emrinin gereğini yerine getirmemesi veya ilama muhalefet etmesi hâlinde ilamın gereğinin zorla yerine getirilmesi düzenlenmektedir.

MADDE 76- Maddeyle, bir işin yapılmasına ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. Hüküm 2004 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine karşılık gelmektedir. Bir işin yerine getirilmesine ilişkin ilamlar bakımından, 2004 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde öngörülen usul büyük ölçüde korunmakta; anlatım ve kavramlar gözden geçirilip metin yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, Bir işin yapılması hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde yer alacak hususlar bentler hâlinde belirlenmektedir.

(a) bendinde, işin ilamda belirlenen süre içinde yapılması gerektiği ikazı yer almaktadır.

(b) bendinde, ilamda süre belirlenmemişse ikinci fıkra uyarınca belirlenen süre içinde işin yapılması gerektiği ikazı yer almaktadır.

(c) Borçlu belirlenen süre içinde işi yapmazsa, işin başkası tarafından yapılabilecek nitelikte olması ve alacaklının talep etmesi hâlinde, işin yapılması için gerekli giderlerin

hükme gerek kalmadan borçludan alınarak kendisine verilmek üzere alacaklı tarafından karşılanacağı ve hükmedilen işin üçüncü kişiye yaptırılacağına dair ihtar yer almaktadır.

(ç) bendinde alacaklı giderleri karşılamazsa, ayrıca hükme gerek kalmadan işin yaptırılması için borçlunun yeteri kadar malının haczedilerek paraya çevrileceği ve bu şekilde işin yaptırılacağı hususu yer almaktadır.

(d) bendinde, bir yenilik olarak. yalnız borçlu tarafından yapılabilecek olan bir işin yapılması hakkındaki ilam hükmünün gereğini yerine getirmeyen borçlunun Taslağın 513 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre tazyik hapsiyle cezalandırılacağı ihtarı yer almaktadır.

(e) bendinde, bir işin yapılmasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde eylemde bulunursa, ilam hükmünün mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın tekrar zorla yerine getirileceği ve borçlunun Taslağın 513 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre tazyik hapsiyle ayrıca cezalandırılacağı ihtarı yer almaktadır.

(f) bendinde, bir yenilik olarak, borçlunun, belirlenen süre içinde kusurlu olarak ilamda belirtilen işi yapmazsa veya ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde eylemde bulunursa, alacaklının talebi üzerine, Taslağın 78 inci maddesine göre icra tazminatı ödemeye mahkûm edileceği ihtarı yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, ilamda belirtilmemişse işin başlama ve bitirme zamanları ile işin yaptırılmasına ilişkin giderlerin gerektiğinde bilirkişiye başvurmak suretiyle belirleyeceği hususu düzenlenmektedir. Eski metinde yer alan "icra memuru tarafından ehlivukufa takdir ettirilir" ifadesi yerine, "gerektiğinde bilirkişiye başvurmak suretiyle belirler" ifadesi kullanılarak, bilirkişiye başvurmanın zorunlu olmadığı belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir işin yapılmasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilam hükmüne aykırı veya icra edilmiş ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranırsa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın, önceki ilam hükmünün tekrar zorla yerine getirileceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 77- Maddeyle, bir işin yapılmamasına ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin bir işin yapılmamasına ilişkin kısmı bu maddede, Taslağın 76 ıncı maddesine paralel olarak kaleme alınmıştır.

Birinci fıkrayla, bir işin yapılmaması hakkındaki ilamların yerine getirilmesine ilişkin icra emrinde yer alacak hususlar bentler hâlinde belirlenmektedir.

(a) bendinde, icra emrinin tebliğinden itibaren, ilamda gösterilen işin yapılmaması hususu yer almaktadır.

(b) bendinde, ilam hükmüne aykırı davranılması hâlinde, hükmün niteliğine uygun ise ilamın gereğinin zorla yerine getirileceği ve borçlunun Taslağın 513 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre disiplin hapsiyle cezalandırılacağı yer almaktadır. Borçlu tarafından ilam hükmüne aykırı davranılması ve hükmün niteliğine de uygun olması hâlinde, ilamın gereğinin zorla yerine getirileceği hususu da madde metnine ayrıca eklenmiştir. Bu durum elbette 76 ncı maddedeki kadar belirgin değildir. Hükmün niteliğinin zorla yerine getirmeye uygun olup olmadığının icra ve iflas dairesi tarafından tespit edilmesi ve buna göre davranılması gerekecektir.

(c) bendinde, bir işin yapılmamasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilam hükmüne aykırı davranılması hâlinde ilamın gereğinin mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın tekrar zorla yerine getirileceği ve borçlunun Taslağın 513 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre disiplin hapsiyle tekrar cezalandırılacağı hususu yer almaktadır.

(ç) bendinde, bir işin yapılmamasına ilişkin ilamda yasaklanan işi yapan veya ilamın gereği yerine getirildikten sonra ilam hükmüne aykırı davranan borçlunun, alacaklının talebi üzerine icra tazminatı ödemeye mahkûm edileceği ikazı yer almaktadır.

İkinci fıkrayla, bir işin yapılmamasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra borçlu, ilam hükmüne aykırı veya ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranırsa, mahkemeden ayrıca hüküm almaya gerek kalmaksızın, önceki ilam hükmünün tekrar zorla yerine getirileceği hususu düzenlenmektedir.

MADDE 78- Maddeyle, bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ilamların ihlalinde icra tazminatı, cebrî icra hukukumuzda yeni bir kurum olarak düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunda, bir işin yapılması veya yapılmaması hakkındaki ilamların gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde sadece niteliğine göre zorla yerine getirme ve ceza kurumları öngörülmüştür. Ancak özellikle zorla yerine getirmenin mümkün olmadığı hâllerde, borçlu sadece ceza yaptırımıyla karşılaşmakta; bunun ise alacaklıya doğrudan faydası olmamaktadır. Bu husus, öğreti ve uygulamada haklı eleştirilere maruz kalmaktadır. Bu çerçevede karşılaştırmalı hukukta meseleye getirilen çözümler incelenmiş ve borçlunun, bir işin yapılması veya yapılmamasına ilişkin ilama aykırı davranması hâlinde cezalandırılmasının yanı sıra, hukuki sorumluluğunun da doğrudan cebrî icra hukuku içerisinde düzenlenmesi esası bu madde ile kabul edilmiştir (örneğin Alman Medeni Usul Kanunu m.890-892, Avusturya İcra Kanunu m. 355-357, İsviçre Medeni Usul Kanunu m. 343). Maddede düzenlenmiş olan tazminata, icra tazminatı ismi verilmesi uygun görülmüştür. İcra tazminatı, ilamsız icrada düzenlenmiş olan icra inkâr tazminatına benzer şekilde, zarardan belli bir ölçüye kadar soyutlanmış olan, kısmen cezai nitelikte bir tazminattır. İcra tazminatına hükmedilebilmesi için, alacaklının bir zararının oluşması ve bu zararın ispatı gerekmeyecektir. Borçlunun ilamda emredilen işi süresi içinde kusurlu olarak yapmaması, bir işin yapılmamasına ilişkin ilamda yasaklanan işi yapması veya ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranması, tazminat talebi için yeterli görülmüştür.

Birinci fıkrayla, bir işin yapılmasına ilişkin ilamda emredilen işi süresi içinde kusurlu olarak yapmayan, bir işin yapılmamasına ilişkin ilamda yasaklanan işi yapan veya ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde davranan borçlunun, alacaklının talebi üzerine icra hukuk mahkemesince ihlalin gerçekleştiği her gün için bin Türk lirasından aşağı olmamak üzere alacaklıya icra tazminatı ödemeye mahkûm edileceği düzenlenmektedir. Bunun için alacaklının talebi gerekmektedir. Mukayeseli hukukta farklı sistemler bulunmakla birlikte, bu tür ilamların gereğinin yerine getirilmesinde her bir gün önemli olduğu için ve ayrıca bu hususun borçluya karşı bir tazyik aracı niteliğinde de olması sebebiyle, tazminatın gün bazlı olarak belirlenmesinin daha uygun ve objektif olacağı kabul görmüştür. Bununla birlikte, günlük tazminat tutarının sabit olarak Kanunda belirlenmesinin de her bir ilamın içeriğinin ve taraflar bakımından değerinin farklı olabilmesi sebebiyle haksız ve orantısız sonuçlara yol açabileceği düşünüldüğünden, bu konuda asgari sınır belirlenmekte ve miktarın takdiri mahkemeye bırakılmaktadır.

İkinci fıkrayla, mahkemenin, takdir edeceği icra tazminatının miktarını, hükmün konusu ile hükmolunan edimin niteliği, ihlalin ağırlığı ve ihlal süresi ile orantılı olacak şekilde belirleyeceğiöngörülmektedir. Ancak bu şekilde takdir edilecek tazminatın toplamı bir milyon Türk lirasını geçemez. Borçlunun ilamın gereğinin yerine getirilmesinden sonra yeniden ilam hükmüne aykırı davranması hâli de tazminat hesabında mahkeme tarafından göz önüne alınacaktır. Ancak bu şekilde öngörülen bir tazminatın üst sınırının bulunmaması da yine benzer şekilde haksız ve orantısız sonuçlara yol açabileceğinden, borçlunun mahkeme tarafından mahkûm edilebileceği toplam tazminatın bir milyon Türk lirasını geçemeyeceği de maddede düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, icra tazminatı talep hakkının, bir işin yapılmasına ilişkin icra emrinde verilen sürenin sona ermesinden veya bir işin yapılmamasına ilişkin icra emrinin tebliğ edilmesinden itibaren iki yıl geçmekle düşeceği düzenlenmektedir. İcra tazminatını talep hakkı, iki yıllık bir hak düşürücü süreye bağlanmaktadır. Bu süre, bir işin yapılmasına ilişkin icra emrinde verilen sürenin sona ermesinden veya bir işin yapılmamasına ilişkin icra emrinin tebliğ edilmesinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Şu kadar ki, icra hukuk

mahkemesinden talep edilecek icra tazminatının hak düşümüne uğraması genel mahkemede tazminat talebinin ileri sürülmesine engel teşkil etmez.

Dördüncü fıkrayla, alacaklının ikinci fıkra uyarınca takdir edilen miktarı aşan bir zararının oluşması hâlinde veya hak düşürücü sürenin geçmesinden sonraki tazminat talepleri bakımından, genel hükümlere göre dava açma hakkı saklı tutulmuştur. Tıpkı ilamsız icra bakımından düzenlenmiş olan icra inkâr tazminatında olduğu gibi, burada da alacaklının bu maddede öngörülen tazminatı aşan bir zararı oluşabilir. Bu durumda veya hak düşürücü süre dolduktan sonra, alacaklının genel hükümlere göre dava açma hakkı saklı tutulmaktadır. Diğer bir ifadeyle, maddede düzenlenen hak düşürücü sürenin dolması, sadece bu maddeye göre tazminat talep edilmesine engel olacaktır.

Beşinci fıkraya göre, hükmedilen icra tazminatı, ilamın icraya konulduğu dosya üzerinden genel hükümlere göre icra edilecektir . İcra hukuk mahkemesi tarafından hükmolunan icra tazminatı, ilamın icraya konulduğu dosya üzerinden genel hükümlere göre yerine getirilecektir.

Altıncı fıkrayla, maddenin sadece mahkeme ilamları ve hakem kararları hakkında uygulanacağı ifade edilmektedir. Buna göre, bir şeyin yapılması veya yapılmaması şeklindeki bir edimi içeren ilam niteliğindeki belgeye, örneğin arabulucu önünde hazırlanan bir anlaşma belgesine dayanılarak yapılan icra takibinde gönderilen icra emrine uymayan borçlu, bu madde hükümlerine göre alacaklıya icra tazminatı ödemeye mahkûm edilemez. Böyle bir durumda alacaklı uğradığı zararı, ancak genel hükümlere göre borçludan talep edebilir.

Yedinci fıkrayla, oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla, bu maddeye göre tazminata hükmedilmesinin, borçlu hakkında disiplin ve tazyik hapsi uygulanmasını engellemeyeceği hususu açık şekilde düzenlenmektedir.

MADDE 79- Maddeyle, ilamsız takiplerden takibin konusu ve türleri düzenlenmektedir. Madde hükmü, 2004 sayılı Kanunun 42 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkraya göre, para alacağının ödenmesine veya teminatın gösterilmesine ilişkin olan ilamsız icra takipleri, takip talebiyle başlayacak; haciz veya rehnin paraya çevrilmesi yahut iflas yoluyla yürütülecektir.

İkinci fıkrayla, alacak belgesinin kapsamı belirlenmektedir. Elinde takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet bulunmayan alacaklı, ilamsız icra yoluna başvuramayacaktır. Ayrıca iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş faturaya dayanılarak da ilamsız icra takibi yapılabilecektir.

Bu şekilde elinde hiçbir yazılı belge olmayan bir kişinin mahkemeden lehine ilam almaksızın doğrudan doğruya cebrî icra yoluna başvurmasının doğurabileceği sakıncaları gidermek ve kişilerin mülkiyet hakkını daha etkili bir şekilde korumak amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, tereddütlerin giderilmesi amacıyla taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesinin talep edilebileceğiaçıklığa kavuşturulmaktadır.

Dördüncü fıkrada yabancı devlet aleyhine ilamsız icra yoluna başvurulamayacağı belirtilmektedir.

Beşinci fıkrayla, idari yargının görev alanına giren konularda ilamsız icra yoluna başvurulamayacağıaçıklanmaktadır.

Altıncı fıkrada, bir yenilik olarak hakem kararları dahil ilama dayalı alacaklar için ilamsız icra yoluna başvurulamayacağı kuralı getirilmektedir. Bununla birlikte, ilam niteliğindeki belgeler bu hükmün kapsamı dışında kalmaktadır.

MADDE 80- Maddeyle, iflasa tabi kişiler hakkındaki takibe ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 43 üncü maddesine karşılık gelmekte olup sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrada, “gerçek ve tüzel kişi” ibaresi kullanılmamış bunun yerine pasif ifadeyle “iflasa tabi olanlar” nitelemesi tercih edilmiştir. Böylece tüzel kişiliği bulunmayan donatma iştiraki ve tereke gibi iflasa tabi özel malvarlıklarına ilişkin tartışmaların bertaraf edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca birinci fıkradaki ilk cümlede 6102 sayılı Kanunun 12 nci maddesi hükmüne uygun olarak tacir, tacir sayılan ve tacir gibi sorumlu olan terimleri kullanılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise haciz veya iflas yoluyla takipten birine başvuran alacaklının, bir defaya mahsus olmak üzere o yolu bırakıp aynı dosya üzerinden harç ödemeksizin diğer takip yoluna yeniden başvurabilmesi düzenlenmiştir.

MADDE 81- Maddeyle, ticareti terk edenler hakkında uygulanacak hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 44 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, 6102 sayılı Kanunun anonim şirketler hakkındaki 545 inci maddesine atıf yapılarak, 81 inci maddenin anonim şirketlerin tasfiyesi hakkında uygulanmayacağı, daha açık bir ifadeyle anonim şirketlerin tasfiyesinin anonim şirket pay sahiplerinin ticareti terk ettiği şeklinde yorumlanarak bu kişiler hakkında 81 inci madde hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı açıklığa kavuşturulmuştur.

İkinci fıkrayla, ticareti terk eden tacir hakkında, birinci fıkradaki ilan tarihinden itibaren bir yıl içinde iflas yoluyla takip yapılabileceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrada ticareti terk eden tacirin, birinci fıkraya göre mal beyanında bulunduğu tarihten itibaren iki ay süreyle bu mallar üzerinde tasarruf edemeyeceği hükme bağlandıktan sonra, “mal beyanında belirttiği bu malları veya bu malların yerine geçen değerleri aynı süre içinde vuku bulan haciz veya iflas takibinde göstermek zorunda” olduğu da açıklığa kavuşturulmuştur. Maddede öncelikle tasarruf yasağına yer verildiğine göre, cümlenin sonunda yer alan “beyan edilen malların yerine geçen değerler” ibaresiyle kastedilenin hasara uğrayan malın yerine geçen sigorta tazminatı gibi değerlerdir.

Maddenin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde iki değişiklik yapılmıştır. Birinci değişiklik; ikinci dereceye kadar olan hısımlık yerine üçüncü derece hısımlığın kabul edilmesidir. Bu değişiklik hükmün uygulama alanını genişletmektedir. Yapılan ikinci değişiklik ise cümlenin sonundaki “iyiniyet iddiasında bulunulamaz” (üçüncü fıkradaki tasarruf engelini bilmediğini iddia ve ispat edemez) ibaresinin, “iyiniyetin ispatı gerekir” ibaresi ile değiştirilmesidir. Bu değişikliğin sonucu olarak, üçüncü derece dahil kan ve kayın hısımları da iyiniyetle iktisap imkânından faydalanabileceklerdir. Fakat diğer üçüncü kişilerden farklı olarak iyiniyetlerini ispat etmek külfeti altında olacaklar, yani 4721 sayılı Kanunun 3 üncü maddesindeki ispat yükü kuralından istifade edemeyeceklerdir. Bu değişiklik yapılırken Anayasa Mahkemesinin, 2004 sayılı Kanunun 278 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (1) numaralı bendi ile ilgili, 2021/52 E. 2022/97 K. sayılı ve 16.12.2021 tarihli; 2018/9 E. 2018/84 K. sayılı ve 11.07.2018 tarihli; 2021/9 E. 2022/4 K. sayılı ve 26.01.2022 tarihli iptal kararları dikkate alınmıştır.

Beşinci fıkrayla, ticaret sicili müdürlüğünün yapacağı işlemler belirlenmektedir. Mal beyanını alan ticaret sicili müdürlüğü, durumu tapu veya gemi sicili gibi ilgili sicillere bildirir. Bunun üzerine temlik hakkının iki ay süre ile kısıtlanmış olduğu hususu sicile şerh verilir. Durum ayrıca Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Finansal Kurumlar Birliği ile diğer ilgili kurum veya kuruluşlara da bildirilir. Hükümde bildirimin yapılacağı kurumların sayısı artırılmaktadır.

Altıncı fıkrayla, mal bildirimine konu malların satılma usulü düzenlenmektedir. Bozulma ihtimali bulunan, muhafazası külfetli olan veya tayin edilen kanuni süre içinde değerinin düşmesi kuvvetle muhtemel bulunan mallar hakkında, tacirin talebi üzerine, icra hukuk mahkemesince bu malların icra ve iflas müdürü marifetiyle ve bu Kanun hükümleri dairesinde satılmasına ve bedelinin Taslağın 11 inci maddesinde yazılı bir bankaya depo edilmesine karar verilebilir.

MADDE 82- Maddeyle, haciz yoluyla takipte takibin konusu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 46 ncı maddesine karşılık gelmekte olup sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Tek fıkradan ibaret bu maddede haciz yoluyla takibin, para ve teminat alacakları için yapılacağı belirtilmektedir. Tacirlere karşı icra takiplerinin kural olarak iflas yoluyla açılabildiği İsviçre hukuku bakımından anlamı olan, fakat bizim hukukumuz bakımından bir işlevi bulunmayan "Borçlu tacir sıfatını yeni iktisap etmişse bundan evvel aleyhinde talep edilmiş hacizler iflasına hükmolunmadıkça eskisi gibi icra olunur." şeklindeki ikinci cümle maddeden çıkarılmıştır.

MADDE 83- Maddeyle, kamu alacaklarının takibi hakkında uygulanacak hükümler düzenlenmektedir. Taslağın 83 üncü maddesi "Kamu alacakları" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin karşılığıdır.

Yeniden kaleme alınan maddede esas itibarıyla yürürlükteki hüküm ile farklılık yoktur. Sadece ikinci fıkra hâline getirilen ikinci cümlede kamu kurum ve kuruluşlarının haksız fiil ve sözleşme yanında sebepsiz zenginleşmeden doğan alacaklarının da Cebrî İcra Kanununa göre tahsil edileceği açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 84- Maddeyle, el konulan ve müsadere edilen eşyanın paraya çevrilmesi hususu düzenlenmektedir. Taslağın 84 üncü maddesi "El konulan ve müsadere edilen eşyanın paraya çevrilmesi" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin karşılığıdır.

Tek fıkradan oluşan bu maddede, Devlet tarafından el konulan veya müsadere edilen eşyanın paraya çevrilmesi hakkında, ilgili kanun hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir.

Bilim Komisyonunda maddeye "iyiniyetli kişilerin o eşya üzerinde daha önce kazanmış olduğu haklar dikkate alınarak" şeklinde bir ilave yapılması tartışılmış, fakat bu ilavenin yerinin "ilgili kanunlar" olduğu göz önüne alınarak madde metni, dili sadeleştirilerek aynen muhafaza edilmiştir.

MADDE 85- Maddeyle, ilamsız takip yapabilmek için teminat gösterilmesi gereken durumlar düzenlenmektedir.

Taslağın 85 inci maddesi Türkiye'de mutad meskeni olmayan Türk vatandaşının ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin ilamsız icra takibi yapmaları hâlinde göstermeleri gereken teminat hakkındadır. Bu madde hükmüne göre anılan teminatın cinsi, tutarı ve şekli icra ve iflas dairesi tarafından takdir edilecektir.

5718 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan karşılıklılık şartı ve 6100 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinden anlaşılan ilamlı takiplerde teminat aranmayacağı hususu 85 inci maddede tekrar edilmemiştir.

MADDE 86- Maddeyle, ilamsız icra takiplerinde yetki ve yetki itirazına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 86 ncı maddesi 2004 sayılı Kanunun, icra ve iflas dairelerinin yetkisi hakkındaki 50 nci maddesinin karşılığıdır**.**

İcra dairelerinin yer itibarıyla yetkisi bilimsel ve yargısal içtihatlarımızı çok meşgul eden meselelerden biri olmuştur. Yetki itirazının İsviçre'dekinden farklı olarak bir şikâyet değil, itiraz sebebi olarak görülmesi ve yine İsviçre'dekinden farklı olarak itirazın iptali için açılacak olan davanın alacağın tahsili için açılacak diğer eda davalarından farklı, kendine özgü bir dava olduğu görüşünün yargı içtihatlarında kabul görmüş olması bu konuda ortaya çıkan tereddüt ve tartışmaların başlıca sebeplerini teşkil etmektedir. Taslakta bu konuda bilimsel ve yargısal içtihatlarda bulunan çözüm şekilleri benimsenmiş; bu çözüm şekillerinin kanunlaştırılması ve bazı hususların yine bilimsel ve yargısal içtihatlara bırakılması yöntemi tercih edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında ilamsız icra takiplerinde 6100 sayılı Kanunun yetkiye ilişkin hükümlerinin kıyasen uygulanacağı öngörülmektedir. Bu fıkrada, 2004 sayılı Kanunda da benimsenen ve ilamsız icra takiplerinde icra ve iflas dairesinin yetkisi belirlenirken 6100 sayılı Kanunun yetkiye ilişkin hükümlerinin kıyasen uygulanacağına yönelik olan kural ifade edilmiştir. Burada 6100 sayılı Kanuna yapılan atıf, bu Kanunun da özel kanun hükümlerini saklı tutması nedeniyle mahkemelerin yetkisini düzenleyen bütün kanun hükümlerine yönelik bir atıf şeklinde anlaşılması lazımdır. Yürürlükteki kanunun ilk fıkrasının sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemelerinin yetkisi hakkındaki ikinci cümlesi 6100 sayılı Kanunla uyum sağlamak için Taslağa alınmamıştır. Çünkü, 6100 sayılı Kanunun sözleşmenin ifa yeri mahkemesinin yetkisini düzenleyen 10 uncu maddesi, aynı konuyu düzenleyen mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 10 uncu maddesi hükmünden farklı olarak sözleşmenin yapıldığı yer mahkemesine yetki vermemektedir.

İkinci fıkrada ise yetki itirazının esas hakkındaki itirazla birlikte ve açıkça yapılacağı öngörülmüştür. Burada itirazın esas hakkındaki itirazla birlikte yapılması mecburiyeti yalnızca yetki itirazı dışındaki itirazların da ileri sürülmüş olması hâli içindir. Başka bir ifadeyle borçlu, esas hakkında bir itiraz ileri sürmese bile yetki itirazında bulunabilir. Ancak hem yetkiye hem de esasa itiraz edecek ise, bunları birlikte yapmak zorundadır. Yine 2004 sayılı Kanundan ayrı olarak, yetki itirazının açıkça yapılması gerekliliğine de bu fıkrada yer verilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası itiraz üzerine alacaklının, itirazın iptali için öngörülen dava süresi içinde her zaman, diğer hâllerde ise yetkisizlik kararının kesinleşmesinden itibaren iki hafta içinde, takibin yapıldığı yer icra ve iflas dairesine başvurabileceğini, dosyanın yetkili icra ve iflas dairesine gönderilmesini talep edebileceğini belirtmektedir. Aksi takdirde icra takibi düşecektir. Bu ifade içinde geçen "diğer hâllerde" sözüyle kast edilen hâl, icra ve iflas dairesinin yetkisizliğine mahkeme tarafından karar verilmiş olması hâlidir.

Maddenin dördüncü ve son fıkrasına göre ise, yetkinin kendisine aidiyeti nedeniyle dosyanın gönderildiği icra ve iflas dairesi borçluya yeni bir ödeme emri gönderecektir. Dolayısıyla bu hâlde borçluya esas hakkında yeni bir itiraz hakkı doğmaktadır. Diğer taraftan, icra mahkemeleri basit yargılama usulüne göre yargılama yaptıklarından, yargı yerinin belirlenmesine ilişkin hükümlere tabidirler. Bu sebeple, icra mahkemeleri arasında yetki uyuşmazlığını düzenleyen, 2004 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrasına Taslakta yer verilmemektedir.

MADDE 87- Maddeyle ilamsız takiplerde, takip talebi ve takibe dayanak alacak belgesi düzenlenmektedir. Taslağın 87 nci maddesi "Takip talebi ve alacak belgesi" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 58 inci maddesine karşılık gelmektedir. Bu maddede yapılan değişiklik, ilamsız icra sistemimizde önemli bir değişiklik meydana getirmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, takip talebinin icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılabileceği düzenlenmektedir. Ülke genelinde okuma yazma oranları yükselmiş olmakla birlikte, özellikle büyükşehirler dışındaki yerlerde hâlâ icra ve iflas dairelerine sözlü olarak müracaat edenlerin bulunabildiği nazara alınarak sözlü müracaata imkân veren ibarelerin muhafaza edilmesinin daha doğru olduğu kanaatine varılmış ve fıkrada, "veya sözlü" ibaresi, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi muhafaza edilmiştir. Öte yandan, Taslağın "Elektronik işlemler" başlıklı 45 inci maddesinde, icra ve iflas dairesince ve takibin taraflarınca UYAP çerçevesinde elektronik ortamda takiple ilgili iş ve işlemleri yapabilecekleri açıkça düzenlendiğinden, bir kısım takip işlemlerinin elektronik ortamda yapılabileceğine ilişkin vurguya gerek olmadığı değerlendirilerek, 2004 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "elektronik ortamda" ibaresine Taslakta yer verilmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, "Takip talebinde bulunacak hususlar ve takip talebine elenecek belgeler düzenlenmektedir.

Bu fıkranın (a) bendinde "Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; alacaklı veya vekilinin banka hesap bilgileri; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya varsa ilgili sicil numarası; alacaklının yerleşim yerinin yabancı ülkede olması hâlinde Türkiye'de göstereceği tebligat adresi.";

(b) bendinde, "Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, biliniyorsa Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası; biliniyorsa adresi."nin belirtileecği açıklanmıştır. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında (b) bendindeki adrese ilişkin olarak "biliniyorsa" ibaresinin metinden çıkartılması teklif edilmiş ise de, özellikle daha önce bir dava süreci yaşanmadığı için borçlunun adresinin alacaklı tarafından bilinmemesi ihtimalinin daha fazla olduğu ilamsız icrada bu ibarenin kaldırılmasının sakıncalı olacağı, başka bir ifadeyle alacaklının takip borçlusunun adresini bilmediği hâllerde bu adresi belirtmeden de takip yapabilmesi yolunun kapatılmaması gerektiği yönündeki görüş tercih edilmiştir.

İkinci fıkranın (c) bendinde, "Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün." hakkındaki bilgilerin takip talebinde yer alacağı açıklanmaktadır. 2004 sayılı Kanunda cevabı verilmemiş olan "yabancı para alacağının hangi kur üzerinden Türk lirasına çevrileceği" sorusuna da bu bentte "takip talebi tarihindeki TCMB efektif satış kuru" şeklinde cevap verilmiştir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında, mehaz Kanunun 88 inci maddesinin dördüncü fıkrasında 1994 yılında yapılan değişiklikle kabul edilen "alacaklının, yabancı para alacağının ülke parasıyla karşılığının haczin istendiği tarihte geçerli olan kurlara göre yenilenebileceği yönündeki düzenlemenin bizim kanunumuza da alınmasının uygun olup olmayacağı tartışılmış, bunun gerekli olmadığı sonucuna varılmıştır.

2004 sayılı Kanunda karşılığı olmayan (ç) bendinde, "Takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş fatura"ya ilişkin bilginin de takip talebinde yer alacağına işaret olunmuştur. Bu düzenleme şekli ilamsız icra usulü ile ilgili önemli bir değişikliği ifade etmektedir. 2004 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği dönemden beri ilamsız icra sistemimizin temelini teşkil eden özelliklerden biri olan "alacaklının elinde hiçbir belge olmasa bile ilamsız icra yoluna başvurabileceği, takip talebinde alacağın sebebinin gösterilmesinin yeterli bulunduğu" yönündeki düzenleme bu kanun hükmüyle değişikliğe tabi tutulmakta; ilamsız icra takibinin mutlaka bir belgeye dayanması gerektiği kabul edilerek bu konuda hangi belgenin kullanılabileceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

2004 sayılı Kanunda karşılığı olmayan (d) bendinde, takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş faturanın takip talebine ekleneceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkranın (e) bendinde, "Takip para alacağı veya teminat alacağı hakkında ise takip yollarından hangisinin seçildiği"ne ilişkin bilgilerin takip talebinde bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, "İkinci fıkranın (ç) bendinde sayılan alacak belgesinin aslının veya onaylanmış, borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebiyle birlikte icra ve iflas dairesine tevdii zorunlu tutulmaktadır. Alacak belgesinin iadesi 266 ncı madde uyarınca

gerçekleştirilebilecek olup, 5941 sayılı Çek Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasında düzenlenen kısmi ödemeye ilişkin hüküm saklı" tutulmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, alacak belgesinin bir kambiyo senedi olması hâlinde, senedin aslının icra ve iflas dairesine verilmesinin zorunlu olduğu düzenlenmiştir. Taslakla kambiyo senetlerine mahsus takip yolları kaldırılmış olsa da, borçlu hakkında bir kambiyo senedine dayanılarak haciz veya iflas takibi yapılması hiç kuşkusuz yine mümkündür. Kambiyo senetlerinin aslının icra ve iflas dairesine tevdi edilmesi, bu senetlerin ciro kabiliyetini kaldıracağı için, bu hususta ortaya çıkabilecek sorunlar asgariye indirilmiş olacaktır. Fıkranın ikinci cümlesi, 2004 sayılı Kanunun 176/b maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi esas alınarak yazılmıştır. Buna göre, aynı kambiyo senedine dayanarak birden fazla borçlu hakkında farklı takip yapmak isteyen alacaklı, diğer takip taleplerine kambiyo senedinin icra ve iflas dairesi tarafından tasdik edilmiş bir suretini eklemek zorunda olacaktır. İcra ve iflas dairesi, senedin bu suretlerine, senedin aslının kendisinde bulunduğunu yazar.

Maddenin beşinci fıkrasında "Alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve verdiği belgeler ile takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verileceği" öngörülmüştür.

2004 sayılı Kanunda karşılığı bulunmayan altıncı fıkrada "Takip, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılır" hükmüne yer verilmektedir. Böylece zamanaşımının ne zaman kesilmiş sayılacağı ve temerrüt faizinin hangi tarihten itibaren işletilebileceği gibi sorulara cevap verilmiş olmaktadır.

MADDE 88- Maddeyle, ilamsız takiplerde ödeme emri düzenlenmektedir. Taslağın 88 nci maddesi "Ödeme emri" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, ödeme emrinde bulunacak hususlar düzenlenmektedir. Bu madde bentler hâlinde kaleme alınmıştır.

Buna göre: (a) bendinde "Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, tüzel kişiyse ünvanı, adresi; gerçek kişiler için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişiler için vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası" hakkındaki bilgilerin ödeme emrinde bulunması gerektiği düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, "Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise ünvanı, vergi kimlik numarası, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi numarası veya ilgili sicil numarası ve adresi";

Maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde, "İcra ve iflas dairesinin banka hesap numarası";

Maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde, "Takip para alacağı veya teminat alacağı hakkında ise takip yollarından hangisinin seçildiği";

Maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde, "Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya istenen teminat yabancı para ise, harca esas olmak üzere takip talebi tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk Lirası karşılığı ve alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli yabancı para alacaklarında faizin türü, oranı, miktarı ile işlemeye başladığı gün";

Maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde, "Borcun ve giderlerin ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesinin ödeme emrinde yazılı olan banka hesabına ödenmesi; borç, teminat verilmesi mükellefiyeti ise teminatın bu süre içinde gösterilmesi";

Maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde, "Borçlunun, borcun tamamına, bir kısmına, alacak belgesi altındaki imzaya veya alacaklının takibat icrası hakkına dair itirazını, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine yapması gerektiği";

Maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde, "Borçlunun, varsa şikâyetlerini 22 ve devamı maddeleri uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği";

Maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde, "Ödeme emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adresi bildirmek zorunda olduğu; yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrakın icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacağı ve ayrıca itirazın yapılmamış kabul edileceği";

Maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde, "Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi veya süresi içinde borcunu ödememesi hâlinde ödeme emrinin, ödeme emrine itiraz etmesi hâlinde ise itirazın iptaline ilişkin kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü madde hükümlerine göre mal beyanında bulunması gerektiği; aksi takdirde 510 uncu madde uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı";

Maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde, "Borçlunun, icra ve iflas dairesine yaptığı mal beyanında malı olmadığını bildirmesi veya borcuna yetecek malı göstermemesi ya da mal beyanından kaçınması hâlinde sonradan kazandığı malları ile kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışları kazanma veya artış tarihinden itibaren bir hafta içinde 154 üncü madde hükümlerine göre icra ve iflas dairesine bildirmesi gerektiği; aksi takdirde 510 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı";

Maddenin birinci fıkrasının (i) bendinde, "Borç ödenmez ve itiraz edilmezse cebrî icraya devam edileceği"

hususları düzenlenmiştir.

Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında borçlunun, takibe ödeme emri tebliğ edilmeden itiraz etmesi hâlinde, buna ne gibi sonuçlar bağlanması gerektiği ve bağlanabilecek sonuçların madde metninde yer alması gerekip gerekmediği tartışılmış, sonuç itibarıyla bu konunun yargı organının takdirine bırakılmasının doğru olacağı kanaatine varılmıştır.

Birinci fıkranın (f) bendi bağlamında, alacaklının takibat icrası hakkına dair itirazına örnek olarak yetki itirazı ve yeni mal iktisap edilmediği itirazı gösterilebilir (bkz. Baki Kuru, El Kitabı, s. 216).

Birinci fıkranın (f) bendinde, borçlunun itiraz edebileceği hususlar arasında "alacak belgesi altındaki imza" da yer almaktadır. Taslakta 2004 sayılı Kanundan farklı olarak adi haciz yolu ile ilamsız takipte "borca itiraz – imzaya itiraz" ayrımına yer verilmemekte; borçlunun imzaya itirazı da borca itiraz gibi takibin durması sonucunu doğurmakta ve itirazın bertaraf edilerek takibin devamının sağlanması hususunda da "borca itiraz" hâli ile "imzaya itiraz" hâli arasında bir ayrım mevcut bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak 2004 sayılı Kanunda mevcut olan itirazın geçici olarak kaldırılması kavramı ile borçtan kurtulma davasına ilişkin düzenlemeler de Kanunun sisteminden çıkartılmış bulunmaktadır. Bu değişiklik yapılırken, 2004 sayılı Kanunda yer alan ve imzaya itiraz hâlinde borçtan kurtulma davası açılmasına imkân veren düzenlemenin, aynı imza incelemesinin, aynı usuller uygulanarak, lüzumsuz yere iki kez yapılması sonucunu doğurması şeklindeki sakınca gözetildiği gibi; itirazın bertaraf edilmesi için, "itirazın kaldırılması" yoluyla icra mahkemesine müracaat edilmesi hakkındaki düzenleme ilga edilerek bu konudaki görevin genel mahkemelere bırakılmış olması etkili olmuştur.

MADDE 89- Maddeyle, ilamsız takiplerde ödeme emri düzenlenmektedir.Taslağın 89 uncu maddesi "Ödeme emrinin düzenlenmesi" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, icra ve iflas dairesinin takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verdikten sonra ödeme emri düzenleyeceği; talebin kabul edilmemesi hâlinde ise verilen kararın, (tabii, gerekçesiyle birikte) tutanağa yazılacağı ve derhâl alacaklıya tebliğ edileceği; bu işlemlerin, takip talebinden itibaren en geç üç gün içinde yerine getirileceği hususları hükme bağlanmıştır.

Uygulamada, kendisi hakkında bir icra takibi başlatıldığını, ödeme emrini tebellüğ etmeden, başka surette öğrenmiş olan borçluların itiraz yoluna başvurdukları görülebilmektedir. Böyle bir durumda takibe yapılan itiraza ne gibi sonuçlar bağlanması gerektiği ve bu sonuçların madde metninde yer almasının gerekli olup olmadığı Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında tartışılmış; bu konunun yargı organının takdirine bırakılmasının doğru olacağı neticesine varılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, ise ödeme emrinin iki nüsha olarak düzenleneceği, bir nüshasının borçluya gönderileceği, diğerinin icra dosyasına konulacağı ve nüshalar arasında fark bulunması hâlinde borçludaki nüshanın geçerli sayılacağı açıklanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, alacaklı talep ederse kendisine ödeme emrinin onaylı bir nüshası verilir. Bu nüsha, hiçbir gider ve harca tabi olmayacaktır.

MADDE 90- Maddeyle, ilamsız takiplerde ödeme emrinin tebliği düzenlenmektedir. Taslağın 90 ıncı maddesi "Ödeme emrinin tebliği" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 61 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, ödeme emrinin, takibin dayanağı olan belgelerin okunaklı ve onaylı bir örneğiyle birlikte takibin başlatılmasından itibaren en geç üç gün içinde borçluya tebliğe gönderileceği öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasına göre ise müşterek borçlular aynı zamanda takip ediliyorlarsa, hepsinin veya bir kısmının bir temsilci tarafından temsil edilmeleri hâli hariç olmak üzere, her birine ayrı ayrı ödeme emri tebliğ edilecektir. Müşterek borçlulardan kimlerin kastedildiği konusunda Taslağın 314 üncü madde gerekçesinde ayrıntılı açıklamalar yer almaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, bir borçlu hakkında aynı günde birden fazla takip talebi varsa, icra ve iflas dairesinin bunların ödeme emirlerini aynı zamanda tebliğe göndermesi esası kabul edilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, borçlu hakkında aynı icra ve iflas dairesinde ayrı ayrı günlerde birden çok takip talebinde bulunulmuş ise, bunlardan hiçbirinde kendisinden daha eski olan talepten önce ödeme emrinin tebliğe gönderilemeyeceği öngörülmüştür.

MADDE 91- Maddeyle, ilamsız takiplerde itirazın süresi ve şekli düzenlenmektedir. Taslağın 91 inci maddesi "İtirazın süresi ve şekli" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 62 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, itiraz etmek isteyen borçlunun, bu itirazını, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde yazılı veya sözlü olarak icra ve iflas dairesine bildirmek zorunda olduğu açıklanmaktadır. 2004 sayılı Kanunda bir hafta olarak düzenlenmiş olan bu süre, araya hafta sonu ve resmî tatil günlerinin girmesi hâlinde borçlu için çok kısa olabilmektedir. Kanundaki sürelerin tamamının gözden geçirilmesi ve bu sürelerin mümkün olduğunca hafta olarak gösterilmesi şeklindeki uygulama dolayısıyla ödeme emrine itiraz süresi de iki hafta olarak değiştirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında itirazın, takibi yapan icra ve iflas dairesinden başka bir icra ve iflas dairesine yapılması hâlinde bu dairenin gereken gideri itirazla birlikte alarak itirazı derhâl yetkili icra ve iflas dairesine göndereceği; itirazı alan icra ve iflas müdürünün alınmayan giderlerden şahsen sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Bu fıkraya yürürlükteki kanunda mevcut olmayan "İcra ve iflas dairesi, itirazı derhâl UYAP'a aktarmak zorundadır." şeklinde bir cümle de eklenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında uygulamada ortaya çıkan, ödeme emrinin birden fazla adrese gönderilmesi hâlleri dikkate alınarak, aynı ödeme emrinin alacaklının talebi üzerine, farklı adreslere tebliğe çıkarılmış olduğu hâllerde, itiraz süresinin en son tarihli tebliğden itibaren işlemeye başlayacağı öngörülmüştür. 2004 sayılı Kanunda bulunmayan bu fıkra, itiraz etmemenin olumsuz sonuçlarına katlanacak olan borçlunun kendisine en son tebliğ

edilen ödeme emrindeki son itiraz gününü dikkate alabileceği düşünülerek Taslağa eklenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ödeme emrinin yurtdışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adres bildirmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Borçlu yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde, kendisine daha sonra tebliğ edilecek evrak icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacak ve ayrıca itiraz yapılmamış kabul edilecektir. Bu fıkra**,** Taslağın 88 inci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendindeki değişikliğe uyum sağlanmak amacıyla kaleme alınmıştır.

MADDE 92- Maddeyle, ilamsız takiplerde itiraz sebepleri düzenlenmektedir. Taslağın 92 nci maddesi "İtiraz sebepleri" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak ve kurala açıklık getirmek amacıyla, itirazın, maddi hukuka ilişkin itiraz ve def'ilere ilişkin olabileceği gibi, yetki itirazında veya hakkında iflas tasfiyesi sonucunda aciz vesikası düzenlenmiş olan borçlunun yeni mal iktisap etmediği itirazında olduğu gibi takip hukukuna ilişkin de olabileceği belirtilmiştir.

2004 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde yer alan ve itiraz eden borçlunun itirazın kaldırılması duruşmasında, alacaklının dayandığı senet metninden anlaşılanlar dışında, itiraz sebeplerini değiştiremeyeceği ve genişletemeyeceği şeklinde olan kural, Taslakta borçlunun itirazında bildirdiği maddi hukuka ilişkin itiraz sebepleriyle bağlı olmadığı; ancak, takip hukukuna ilişkin itiraz sebeplerini itiraz süresi içinde bildirmek zorunda olduğu ve bu itiraz sebepleriyle bağlı bulunduğu şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Maddi hukuka ilişkin itiraz sebeplerinin "senet metninden anlaşılan itiraz sebepleri" ve "diğer itiraz sebepleri" şeklinde bir ayrıma tabi tutulmadan değiştirilebileceği ve genişletilebileceği kabul edildikten sonra, maddi hukuka ilişkin haklılık durumuyla ilgili bulunmayan "takip hukukuna ilişkin itiraz sebepleri"nin, takibin süratle yürütülmesi bakımından, takibin başında, gecikmeden icra ve iflas dairesine bildirilmesi menfaatler dengesine uygun bir düzenleme şeklidir.

MADDE 93- Maddeyle, ilamsız takiplerde itiraz üzerine yapılacak işlem düzenlenmektedir. Taslağın 93 üncü maddesi "İtiraz üzerine yapılacak işlem" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 64 üncü maddesine karşılık gelmektedir. Bu Taslak hükmünde yapılan değişiklikler dilin sadeleştirilmesine ve içeriğin açık olmasını sağlamaya yönelik olup, maddede esasa ilişkin bir değişiklik yapılmamıştır.

Maddenin birinci fıkrasında itirazın tutanağa bağlanarak icra dosyasına kaydedileceği ve itirazın bir örneğinin 51 inci maddeye göre alacaklının yatırdığı gider avansından karşılanmak suretiyle üç gün içinde alacaklıya tebliğe çıkarılacağı öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında ise borçluya, itiraz ettiğine ilişkin olarak itiraz tarihini de gösterir bir belgenin derhâl verilmesi ve bu belgenin bir nüshasının icra takip dosyasında muhafaza edilmesi öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, itiraz olunmazsa, talep hâlinde bu durumun da tutanağa bağlanacağı ve tutanağın bir nüshasının alacaklıya verileceği belirtilmiştir.

MADDE 94- Maddeyle, icra takiplerinde gecikmiş itiraz düzenlenmektedir. Taslağın 94 üncü maddesi "Gecikmiş itiraz" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 65 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında borçlunun, kusuru olmaksızın, bir engel sebebiyle süresi içinde itiraz edememiş olması hâlinde paraya çevirme işlemleri bitinceye kadar itiraz edebileceği; bu takdirde, borçlunun, engelin kalktığı günden itibaren bir hafta içinde, mazeretini gösteren sebep ve delillerle birlikte itirazını da icra hukuk mahkemesine bildirmek

ve ikinci fıkra uyarınca yapılacak duruşma için gerekli harç ve giderleri ödemek zorunda olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise gecikmiş itiraz üzerine icra hukuk mahkemesinin gecikme sebebinin niteliğine ve olayın özelliklerine göre takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebileceği; mahkemenin incelemesini evrak üzerinde yapacağı ve gerek görürse, iki tarafı hemen davet ederek mazeretin kabul edilebilir olup olmadığına karar vereceği; duruşma yapılmasına karar verilmemesi hâlinde borçludan alınan giderlerin kendisine iade olunacağı öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre ise mazeretin kabulü hâlinde icra takibinin duracağı ve altı aylık itirazın iptali davası açma süresinin mazeretin kabulü kararının alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başlayacağı belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, daha önce borçlunun mallarına haciz konulmuşsa, alacaklının mazeretin kabulü kararının tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde itirazın iptalini istememesi durumunda bu hacizlerin kalkacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm kaleme alınırken 2004 sayılı Kanun maddesinin dilinin sadeleştirilmesi yanında, içeriğe ilişkin üç değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerden ikisi sürelere ilişkin olup 2004 sayılı Kanunda üç gün olarak belirlenmiş olan gecikmiş itiraz yoluna başvurma süresi, bir hafta olarak; borçlunun mazeretinin kabulünden evvel borçlunun mallarının haczedilmiş bulunması hâlinde, bu hacizlerin kendiliğinden kalkmaması için öngörülen itirazın hükümden düşürülmesi yoluna başvurma süresi ise yedi gün yerine iki hafta olarak değiştirilmiştir. Üçüncü olarak da üçüncü fıkraya ilave edilen bir ibareyle itirazın hükümden düşürülmesi için öngörülen sürenin mazeretin kabulü kararının alacaklıya tebliğinden itibaren işlemeye başlayacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 95- Maddeyle, ilamsız takiplerde takibe itirazın sonuçları düzenlenmektedir. Taslağın 95 inci maddesi "İtirazın hükmü" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 66 ncı maddesine karşılık gelmektedir. Taslakla, bu maddede önemli değişiklikler yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, süresi içinde yapılan itirazın takibi durduracağı ve itiraz edilmezse veya yapılan itiraz süresinde değilse, alacaklının talebi üzerine takip işlemlerine alacağın tamamı için devam olunacağı belirtildikten sonra, borçlunun borcun yalnız bir kısmına itirazda bulunduğu hâllerde, itiraz edilmeyen miktar için takibe devam olunacağı açıklığa kavuşturulmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise "Asıl alacağın veya faizin ya da diğer ferilerin bir kısmına itiraz eden borçlu, itiraz ettiği kısmın tür veya miktar ya da oranını açıkça göstermezse, asıl borcun veya ferilerin tamamına itiraz etmiş sayılır." hükmüne yer verilmiştir. Bu değişiklikle 2004 sayılı Kanunda yer alan "Bu kadar borcum yoktur" örneğinde olduğu gibi, miktarı açıkça belli edilmeden yapılan itirazın hükümsüz sayılması hakkındaki düzenleme şekli terk edilerek, bu türlü itiraz hâlinde borçlunun alacağın tamamına itiraz etmiş sayılacağı hakkındaki mehaz Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkra düzenlemesi benimsenmiştir.

Her ne kadar Taslakta itirazın kaldırılması prosedürü yürürlükten kaldırılmış ise de, imza inkârı hâlinde karşılaştırma yapmaya elverişli imzaların derhâl tedarik edilmesi genel mahkemede itirazın iptali davasının daha süratli yürütülmesi bakımından yararlı olacağı için, 2004 sayılı Kanunda yer alan "borçlunun itirazında imzayı reddetmesi hâlinde alacaklının, icra ve iflas dairesinden derhâl uygulamaya elverişli imzaların getirtilmesini isteyebileceği" şeklindeki hüküm Taslağın 95 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da muhafaza edilmiştir.

MADDE 96- Maddeyle, ilamsız takipte itirazın iptali düzenlenmektedir. Taslağın 96 ncı maddesi "İtirazın iptali" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 67 nci maddesine karşılık gelmektedir. Ancak bu kanun hükmünde esaslı değişiklikler yapılmıştır.

İtirazın iptali davası, Taslakta borçlunun itirazının hükümden düşürülmesi, başka bir ifadeyle borçlunun itirazıyla duran takibin yeniden harekete geçirilerek haciz talep edilebilmesi için başvurulabilecek tek yol hâline gelmekte; 2004 sayılı Kanunda yer alan itirazın icra hukuk mahkemesi kararıyla kaldırılması usulü ilga edilmektedir.

İlk olarak maddenin birinci fıkrasında takibine itiraz edilen alacaklının, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde mahkemeye başvurarak genel hükümlere göre itirazın iptali için dava açabileceği düzenlenmiştir ki, böylece itirazın tebliğinden itibaren bir yıl olan itirazın iptali davası süresi altı aya indirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında itirazın iptali davasının, takibin yapıldığı icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde açılabileceği ve görevli mahkemenin, genel hükümlere göre belirleneceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu hükme nazaran, itirazın iptali davasında görevli mahkeme, 2004 sayılı Kanuna ilişkin uygulamada olduğu gibi, sulh hukuk mahkemesi, asliye hukuk mahkemesi veya asliye ticaret mahkemesi ya da diğer özel görevli mahkemelerden biri olabilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında itirazın iptali davasında esas yönünden itirazının haksızlığına karar verilen borçlunun, alacaklının talebi üzerine, hükmolunan alacak miktarının yüzde yimisinden aşağı olmamak üzere icra inkâr tazminatına mahkûm edileceği; bu davada takibinde haksız ve kötüniyetli olduğu görülen alacaklının da borçlunun talebi üzerine, reddedilen alacak miktarının yine yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına mahkûm edilmesi öngörülmüştür. İlk cümlenin lafzından da anlaşılacağı üzere bu kanun hükmündeki tazminatlar davanın esasa ilişkin bir hükümle sona erdiği hâllere özgü olup, itirazın esasa ilişkin olmayan görevsizlik, yetkisizlik, davanın açılmamış sayılması gibi sebeplerle iptal edilmesi hâlinde, mahkeme tazminata karar vermeyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Taslakta öngörülen icra inkâr tazminatı, kötüniyet tazminatı ve benzeri tazminatların tespitinde, borçluya yüklenecek icra inkâr tazminatı bakımından itiraz konusu alacağın itiraz tarihindeki miktarının; alacaklıya yüklenecek kötüniyet tazminatı bakımından ise takip talebi tarihindeki asıl alacak tutarının esas alınacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Maddenin beşinci fıkrası itirazın iptali davası sürerken icra ve iflas dairesine yapılan ödemeler ve bu ödemelerin derdest davada verilen kararda dikkate alınıp alınmayacağıyla ilgili olup, bu hükümde itirazın iptali davasının, itiraz tarihindeki haklılık durumuna göre karara bağlanacağı; itirazdan sonra icra ve iflas dairesine yapılmış olan ödemelerin haciz ve paraya çevirme işlemlerini yapan icra ve iflas dairesi tarafından dikkate alınacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Davanın devamı sırasında veya hükme bağlanmasından sonra vuku bulabilecek haricen (icra ve iflas dairesi dışında) ödemelerin ne şekilde dikkate alınacağı meselesinin çözümü ise içtihatlara bırakılmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, ödeme emrine itiraz edenin veli, vasi veya mirasçı olması hâlinde, borçlu hakkında tazminata hükmolunmasının kötüniyetin ispat edilmesine bağlı olduğu belirtilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında altı aylık itirazın iptali süresini geçiren alacaklının, genel hükümler dairesinde alacağını dava etme hakkının saklı olduğu açıklanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasında ise altı aylık süre içinde itirazın iptali istenilmediği takdirde takibin düşeceği ve yeniden ilamsız takip yapılamayacağı hükme bağlanmaktadır ki, bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun itirazın kaldırılmasıyla ilgili 68 inci maddesinin birinci fıkrasındaki kuralın Taslak sistemine uyarlanmış şeklini ifade etmektedir.

2004 sayılı Kanunda karşılığı bulunmayan dokuzuncu fıkrada mahkemece itirazın iptaline karar verilmesi hâlinde, borçlunun kararın kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde 154 üncü ve 155 inci maddeler hükümlerine göre mal beyanında bulunmak zorunda olduğu ifade olunmaktadır.

MADDE 97- Maddeyle, icra hukuk mahkemesinin kararıyla takibin geri bırakılması veya iptali düzenlenmektedir. Taslağın 97 nci maddesi "İcra hukuk mahkemesinin kararıyla

takibin geri bırakılması veya iptali" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 71 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında imzası noterlikçe onaylanmış bir belgeye dayanan borçlunun, takibin kesinleşmesinden sonra borcun ve ferîlerinin itfa edildiğini yahut alacaklının kendisine bir mühlet verdiğini ileri sürerek icra hukuk mahkemesinden takibin geri bırakılmasını veya iptalini her zaman talep edebileceği öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre ise, alacaklı tarafından imzalandığı iddia edilen ancak noterlikçe onaylanmamış olan bir belgeye dayanılarak takibin geri bırakılması veya iptali istenildiği takdirde, mahkeme alacaklıya ihtarlı davetiye gönderecek ve bu davetiyede, belirtilen günde hazır bulunmaz veya hazır bulunup da imzasını açıkça inkâr etmezse belgedeki imzayı ikrar etmiş sayılacağı; alacaklı duruşmaya gelip de imzasını açıkça inkâr etmez veya duruşmaya gelmezse borçlunun talebinin kabul edileceği; buna karşılık alacaklının duruşmaya gelip de imzasını açıkça inkâr ettiği hâllerde de borçlunun talebinin reddedileceği ve bu durumda mahkemenin imza incelemesi yapmayacağı belirtilecektir.

Buna göre, Taslağın 2004 sayılı Kanunun 71 inci maddesine karşılık gelen 97 nci maddesindeki farklılıklar şunlardır:

Yargıtay içtihatlarına uygun olarak maddede ikinci fıkrada "inkâr edilmemiş" ibaresi konulmuştur. Ayrıca bu son durumda borçlunun ibraz etmiş olduğu belge altındaki imza hakkında imza incelemesi yapılmayacağı tasrih edilmiştir. Alacaklının duruşmaya gelmediği hâlde de imzasını ikrar etmiş sayılacağı şeklindeki son cümle metne ilave edilmiştir.

Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 33 ve 33/a maddelerine tekabül eden 61 inci maddeden farklı olarak işbu 97 nci maddede genel hükümlere göre inceleme yapmayan icra mahkemesinin kararı kesin hüküm teşkil etmeyeceğinden, genel hükümlere göre ve bir ispat sınırlaması olmadan hakkını arama yolunu açık tutmak için borçlunun genel hükümlere göre dava açma hakkı saklı tutulmuştur.

MADDE 98- Maddeyle, menfi tespit davasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 98 inci maddesi, 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesine kısmen karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin yedinci fıkrası Taslakta "İstirdat davası" kenar başlıklı yeni bir madde olarak, son fıkrası ise "Menfi tespit ve istirdat davalarında yetkili mahkeme" kenar başlıklı yeni bir madde olarak düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında bir borca ilişkin olarak, takip alacaklısına veya takip başlatılmamış ise alacaklı olduğunu iddia edebilecek kişiye karşı menfi tespit davası açılabileceği tasrih olunmuştur.

Bu bağlamda 6100 sayılı Kanunun 209 uncu maddesi hükmü ile mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 314 üncü maddesi arasındaki farklılık dikkate alınarak ve bu konudaki tartışmalara son vermek üzere, 6100 sayılı Kanunun 209 uncu maddesi hükmünün sahtelik iddiasının takibi kendiliğinden durduracağına ilişkin olan yönü itibariyle zımnen ilga edildiği kabul edilmiş olmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında icra takibinden önce açılan menfi tespit davasında mahkemenin, talep üzerine icra takibinin yapılmaması; icra takibi başlamışsa bunun durdurulması hakkında, teminatlı veya teminatsız olarak ihtiyati tedbir kararı verebileceği ve bu hâlde alacaklının ancak menfi tespit davasının açıldığı mahkemeden ihtiyati haciz talebinde bulunabileceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme yapılırken 6100 sayılı Kanunun 392 nci maddesi hükmü uyarınca hâkimin durum ve koşullar gerektiriyorsa teminatsız da ihtiyati tedbir kararı verebileceği dikkate alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, icra takibinin dayanağı olan belgenin sahteliğinin ileri sürülmesi hâlinde mahkemenin, teminatlı veya teminatsız olarak icra takibinin durdurulması ve kesin olarak veya ihtiyaten haczedilen malların muhafaza altına alınmaması, muhafaza altına alınan malların iadesi veya satışın durdurulması yahut icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödenen paranın alacaklıya verilmemesi hakkında ihtiyati tedbir kararı verebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre ise icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, icra takibinin dayanağı olan belgenin sahteliğinin ileri sürülmesi dışındaki hâllerde mahkeme, talep üzerine;

Alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında, icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödenen paranın alacaklıya verilmemesine,

Alacağın yüzde kırkından aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında, haczedilen malların muhafaza altına alınmaması, muhafaza altına alınan malların iadesi veya satışın durdurulması tedbirlerine,

karar verebilecektir.

Maddenin beşinci fıkrasında mahkemenin, menfi tespit davasının icra takibinden önce veya sonra açıldığına bakmaksızın, borçlunun alacağın tamamını karşılayan banka teminat mektubu göstermesi veya alacağın tamamını icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemesi ve ayrıca alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere teminat göstermesi karşılığında icra takibinin durdurulması ve yapılmış olan hacizlerin kaldırılması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebileceği öngörülmektedir. Mahkemenin bu son fikra uyarınca icra takibini durdurması veya hacizlerin kaldırılmasına karar vermesi bakımından bir takdir yetkisi bulunmayıp maddede öngörülen koşullar yerine getirildiğinde bu yönde karar vermesi zorunludur.

MADDE 99- Maddeyle, menfi tespit davasının sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 99 uncu maddesi "Menfi tespit davasının sonuçları" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesindeki hükümlerin bir kısmına karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, menfi tespit davasının alacaklı lehine sonuçlanması hâlinde ihtiyati tedbir kararının kalkacağı; ancak, davanın reddi hakkındaki karara karşı kanun yoluna başvuran borçlunun, icra ve iflas dairesinden 55 inci (mevcut 36) maddeye göre mühlet isteyebileceği; buna dair hükmün kesinleşmesi hâlinde alacaklının, ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını, gösterilmiş olması hâlinde teminattan alacağı; alacaklının uğradığı zararın, talep üzerine, aynı davada takdir olunarak karara bağlanacağı ve bu zarar için ödenecek tazminatın, alacağın yüzde yirmisinden, 98 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki hâllerde ise yüzde kırkından aşağı tayin edilemeyeceği belirtilmiştir. Hükmün son kısmında sahte olmadığı sonucuna varılan senetle ilgili olarak getirilen farklı düzenleme, yersiz sahtelik iddiası üzerine takibin haksız surette durdurulmasının özel bir yaptırımı olarak görülmelidir.

Maddenin ikinci fıkrasında menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması hâlinde takibin derhâl duracağı; ilamın kesinleşmesi üzerine ayrıca hükme gerek kalmaksızın icranın kısmen veya tamamen eski hâle iade edileceği; borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötü niyetli olduğunun anlaşılması hâlinde ise, talep üzerine, borçlunun dava sebebiyle uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verileceği ve bu zarar için ödenecek tazminatın, alacağın yüzde yirmisinden, 98 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki hâllerde ise yüzde kırkından aşağı tayin edilemeyeceği öngörülmüştür. Hükmün son kısmında bu kez sahte olduğu sonucuna varılan senetle ilgili olarak getirilen farklı düzenleme, sahte senedin kullanılmasının özel bir yaptırımı olarak görülmelidir.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre borçlu, menfi tespit davası kapsamında tedbir kararı almamış ve borç da ödenmiş olursa, davaya istirdat davası olarak devam edilir.

Maddenin dördüncü fıkrasında bu maddede öngörülen teminat ve tazminatların tespitinde, borçlu olunmadığı iddia edilen asıl alacağın miktarının esas alınacağı açıklanmıştır. Fıkradaki "asıl alacak" borçlar hukukunda kullanıldığı anlamıyla, anaparaya eklenen faiz gibi ferîler dışındaki alacağı ifade etmektedir.

MADDE 100- Maddeyle, istirdat davasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 100 üncü maddesi, "İstirdat davası" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun

72 nci maddesinin son fıkrasına karşılık gelmektedir. Esasen itirazın hükümden düşürülmesi yeni sistemde her zaman genel hükümlere göre olacağından, kural olarak, verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil edecektir ve istirdat davasına yer olmayacaktır. Ancak takibe itiraz edilmemiş olması sebebiyle veya yetki itirazının reddi gibi sebeplerle takibin kesinleştiği hâllerde istirdat davası açılabilecekir.

Maddenin birinci fıkrasında borçlu olmadığı hâlde cebrî icra tehdidi altında ödeme yapmak zorunda kalan kişinin borcu tamamen ödediği tarihten itibaren iki yıl içinde, genel hükümler uyarınca mahkemeye başvurarak paranın geri verilmesini isteyebileceği belirtilmiştir. Böylece zamanaşımı süresi bakımından 6098 sayılı Kanunun 82 nci maddesi ile de uyum sağlanmış olmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise davacının, istirdat davasında sadece paranın ödenmesi gerekmediğini ispat etmesinin yeterli olacağı, 6098 sayılı Kanunun 78 inci maddesindeki hâlin aksine, ödemeyi "kendisini borçlu sanarak" yaptığını ispat etmesinin gerekmediği açıklanmıştır.

MADDE 101- Maddeyle, menfi tespit ve istirdat davalarında yetkili mahkeme belirlenmektedir. Taslağın 101 inci maddesi "Menfi tespit ve istirdat davalarında yetkili mahkeme" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin sekizinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında takipten önce açılan menfi tespit davalarında yetkili mahkemenin 6100 sayılı Kanun hükümlerine göre belirleneceği belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında istirdat davaları ile takipten sonra açılan menfi tespit davalarında takibi yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer mahkemesinin de yetkili olduğu açıklanmaktadır.

MADDE 102- 6/12/2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun hükümleri bu Ayrıma alınmaktadır**.** Maddede, abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacaklarına ilişkin haciz yoluyla ilamsız takibin kapsamı ve Merkezî Takip Sistemi düzenlenmektedir. Madde, 7155 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, Ayrımın kapsamı belirlenmektedir. Ayrımın kapsamına, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacakları ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetten kaynaklanan ve vekille takip edilen para alacakları girmektedir. Yapılan düzenleme uyarınca, abonelik sözleşmelerinin ifası amacıyla tüketiciye bedeli mukabilinde verilip karşılığı faturaya yansıtılan para alacakları avukat marifetiyle takip ediliyorsa, bu Ayrımda gösterilen usulle tahsil edilebilecektir. Belirtelim ki, alacak türü itibarıyla bu Ayrım kapsamına girmekle birlikte vekil marifetiyle takip edilmeyen alacaklar ancak bu Taslağın genel hükümlerine göre takibe konu olabilecektir. Bir başka anlatımla, bir icra takibinin bu Ayrımda düzenlenen usulle başlatılıp yürütülebilmesi için; alacağın, tür itibarıyla maddede tanımlanan para alacaklarından olması ve ayrıca bu alacağın avukat marifetiyle takip edilmesi gerekmektedir. Kanundaki terim birliğini sağlamak için bu maddede ve devam eden maddelerde geçen "avukat" ibaresi yerine "vekil" ibaresi tercih edilmiştir.

İkinci fıkrayla, takibin yapılabilmesi amacıyla UYAP bünyesinde Merkezî Takip Sistemi adıyla yeni bir sistem oluşturulmaktadır. Sistem sayesinde, takipler elektronik ortamda başlatılacak ve yürütülecektir. Bu şekilde icra ve iflas dairelerinin iş yükünün azaltılması, bu Ayrım kapsamına giren takiplerin daha az emek ve mesai sarfıyla daha hızlı ve ekonomik bir şekilde yerine getirilmesi sağlanacaktır.

MADDE 103- Maddeyle, bu Ayrıma giren alacakların tahsiline yönelik takip talebi düzenlenmektedir. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra takibinin başlatılabilmesi için alacaklı vekilinin Merkezî Takip Sisteminde yer alan takip talebini doldurması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, takip talebinde bulunması gereken hususlar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir. Alacaklının veya avukatının, sistemle ilişkilendirmiş hesap numarasını takip talebine yazması zorunlu hâle getirilerek, bu şekilde borçlunun icra ve iflas dairesine gitmeden, sistem üzerinden hesaplanan güncel borç miktarını, bu hesap numarasına ödemek suretiyle borcundan kurtulması imkânı getirilmektedir. Bu fıkrada, takipte sürati sağlamak ve gerektiğinde kullanılmak üzere alacaklı vekilinin elektronik iletişim bilgilerine de yer verilmesi öngörülmüştür. Ancak bu unsur takip talebinin zorunlu bir unsuru olmayıp, takip talebinde bulunmaması takibin geçerliliğini etkilemeyecektir.

Üçüncü fıkrayla, alacağın son ödeme tarihi takip talebine işlenmek zorunda olduğundan, alacağı tevsik eden fatura veya benzeri belgelerin sisteme yüklenmesi öngörülmektedir.

Dördüncü fıkrayla, takip talebinin ikinci fıkra uyarınca doldurulduktan, ilgili belgeler taranıp sisteme yüklendikten ve takip harç ve giderleri elektronik ortamda ödendikten sonra, güvenli elektronik imzayla onaylanacağı, sisteme kaydedileceği ve takibin, Merkezî Takip Numarası alacağı açıklanmaktadır. Bu yapılan kayıtla birlikte icra takibi başlamış olacaktır.

MADDE 104- Maddeyle, ödeme emri düzenlenmektedir. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 5 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ödeme emrinde bulunması gereken hususlar ve ödeme emrinin tebliği üzerine borçlunun ödemeyi ya da itirazını ne şekilde yapacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bu Ayrım uyarınca başlatılan icra takiplerinde, Merkezî Takip Sistemi harcının alınması; buna karşılık icraya başvurma harcıyla tahsil harcının alınmaması hükme bağlanmaktadır. 492 sayılı Harçlar Kanununun 29/A maddesi uyarınca Merkezî Takip Sistemi harcı peşin alınacaktır.

Üçüncü fıkrayla, Merkezî Takip Numarası alan ödeme emri ile tebliğ mazbatalı kapalı zarfa ilişkin bilgilerin sistem üzerinden PTT'nin ilgili birimine iletilmesi düzenlenmektedir.

MADDE 105- Maddeyle, ödeme emrinin tebliği ve borcun ödenmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ödeme emrini sistem üzerinden alan PTT biriminin, ödeme emrinin ve tebliğ mazbatalı kapalı zarfın çıktısını alıp Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca borçluya tebliğ edeceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, borçlunun tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu olan kişilerden olması hâlinde Tebligat Kanununun 7/a maddesi uyarınca ödeme emrinin tebliğinin elektronik yolla yapılması gerektiği düzenlenmektedir. Buna göre zorunlu elektronik tebligata tabi olanlar bakımından tebligat daha kolay ve hızlı bir şekilde elektronik ortamda yapılacaktır.

Üçüncü fıkrayla, tebliğ durumunu belgeleyen mazbatanın ilgili PTT birimi tarafından sisteme yükleneceği ve aslının, alacaklı vekilinin takip talebinde bildirdiği icra ve iflas dairesine gönderileceği ve buna ilişkin giderin, takip başlatılırken alacaklı vekili tarafından yatırılması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, ödeme emrinin tebliğe çıkarıldığı adresin tebligata elverişli olmadığının anlaşılması veya bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, takibe devam etmek isteyen alacaklı vekilinin, sistem üzerinden borçlunun adres kayıt sisteminde yer alan yerleşim yeri adresine tebligat çıkarılmasını sağlayacağı düzenlenmektedir.

Beşinci fıkrayla, borçluya dördüncü fıkra uyarınca tebligat yapılamaması veya borçlunun yerleşim yeri adresinin yurt dışında bulunduğunun anlaşılması hâlinde alacaklı vekilinin talebi üzerine, gerekli harçlar ikmal edilerek icra ve iflas dairesinde takibe devam edilebileceği ve bu durumda Merkezî Takip Sistemi üzerindeki takibin kapatılacağı hükme bağlanmaktadır. Merkezî Takip Sistemi üzerinden yapılan icra takiplerinde, borçlunun

adresinin kolluk marifetiyle veya diğer yöntemlerle araştırılması mümkün olmadığı gibi, borçluya ilanen tebligat da yapılamayacaktır. Alacaklının takip talebinde bildirdiği ya da süreç içinde bildirilen veya öğrenilen yeni adrese tebligatın yapılamaması durumunda, varsa borçlunun adres kayıt sisteminde yer alan adresine tebligat yapılacak; bu yöntemle de tebligatın yapılamaması hâlinde takibe devam etmek isteyen alacaklı, bu Taslağın genel hükümleri çerçevesinde icra ve iflas dairesine başvurabilecektir. Özetle borçluya tebligat yapılamaması veya borçlunun yerleşim yeri adresinin yurtdışında bulunduğunun anlaşılması hâlinde alacaklı, harçları ikmal ederek icra ve iflas dairesinden takibe devam edilmesini talep edebilecek ve bu kapsamda doğrudan adres tahkiki isteyebilecektir. İcra ve iflas dairesinin araştırması sonucunda borçlunun yeni bir adresi tespit edilirse, bu adrese Taslağın haciz yoluyla takibe ilişkin hükümleri uyarınca ödeme emri çıkarılabilecektir. Bu aşamada genel hükümler uyarınca ilanen tebligat yöntemine gidilmesi de mümkündür. Bu durumda Merkezî Takip Sistemi üzerinden açılan dosya kapatılacaktır. Diğer taraftan, hükümde yer alan "harcın ikmal edilmesinden" maksat, 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ilamsız icra takibine başlarken alınması gereken harçtan Merkezî Takip Sistemi harcının mahsubu sonrasında kalan bakiye harcın yatırılmasıdır.

Altıncı fıkrayla, takip konusu borcun, takip harç ve giderleriyle birlikte ödeme emrinde belirtilen hesap numarasına ödenmesi hâlinde takibin sona ereceği düzenlenmektedir.

Yedinci fıkrayla, altıncı fıkra uyarınca ödenen paranın, 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun uyarınca alacaklıdan alınması gereken harç miktarı ayrıldıktan sonra ilgili hesaba aktarılacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 106- Maddeyle, ödeme emrine itiraz usulü düzenlenmektedir. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 7 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde herhangi bir icra ve iflas dairesine başvurarak, ödeme emrine itiraz edebilecektir. İtiraz evrakı, en geç üç iş günü içinde sisteme yüklenecek ve evrak aslı alacaklının takip talebinde bildirdiği icra ve iflas dairesine gönderilecektir.

İkinci fıkrayla, borçlunun Merkezî Takip Sistemi üzerinden güvenli elektronik imza kullanarak da ödeme emrine itiraz edilebileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, süresi içinde borca yapılan itiraz üzerine icra takibinin duracağı ve duran takip hakkında, Taslağın haciz yoluyla takibe ilişkin hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre itiraz giderildikten sonra takibe devam edilebilecektir.

Dördüncü fıkrayla, ödeme emrine itirazın, sisteme yüklendiği tarihi izleyen beşinci günün sonunda alacaklı vekiline tebliğ edilmiş sayılacağı kabul edilmektedir.

Beşinci fıkrada, yetkiye itiraz edilmesi hâlinde yapılacak işlemler belirlenmektedir. Hükme göre, sadece yetkiye itiraz edilmesi hâlinde alacaklı vekili, yetki itirazında gösterilen icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerini başlatabilecektir. Takip talebinde belirtilen icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için bu dairenin bağlı bulunduğu mahkemede yetki itirazının kaldırılması gerekmektedir. Mahkeme, yetki itirazını dosya üzerinden inceleyip kesin olarak karara bağlayacaktır. Mahkemenin yetkili gördüğü icra ve iflas dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için yeniden ödeme emri tebliği gerekmeyecektir. Bu tür takiplerde, haciz aşamasına kadar olan işlemlerin Merkezî Takip Sistemi üzerinden, bir başka ifadeyle tek bir merkezden yapılacağı dikkate alındığında yetki kuralının, yapılan işlemler bakımından herhangi bir etkisinin bulunmadığı açıktır. Borçluya yetki itirazında bulunma hakkı verilmesi, takibin kesinleşmesinden sonra yapılacak cebrî icra işlemlerinin yürütüleceği yer icra ve iflas dairesi bakımından önem arz etmektedir.

MADDE 107- Maddeyle, ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesi hâli düzenlenmektedir. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 8 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesine rağmen süresi içinde ödeme yapılmaması hâlinde, alacaklının yetkili icra ve iflas dairesi nezdinde yapacağı talep üzerine Taslağın hacze ilişkin hükümleri uyarınca cebrî icraya devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrada, icra ve iflas müdürünün yapacağı işlemler düzenlenmektedir. Alacaklı cebrî icraya devam olunmasını talep ettiğinde, icra ve iflas müdürü Merkezî Takip Sistemindeki kayıtları esas alarak; alacağın bu Ayrım kapsamında bulunduğunu, ödeme emrinin tebliğ edildiğini, takibe itiraz edilmediğini veya itirazın hükümden düşürüldüğünü ve borcun ödenmediğini tespit ederse, cebrî icra işlemlerine devam edecektir. Bu şartlardan herhangi birinin gerçekleşmediğini tespit eden icra ve iflas müdürü, gerekçesini belirterek haciz talebini reddedecektir. Verilen kararlara karşı şikâyet yolu açık olacaktır.

Üçüncü fıkrada, alacaklı avukatının sorgulama yapma yetkisi düzenlenmektedir. Hükme göre, ikinci fıkra uyarınca cebrî icra işlemlerine devam edilmesinin mümkün olduğu hâllerde alacaklı vekili, dilerse haciz talebinde bulunmaksızın Taslağın 156 ncı maddesinde düzenlenen esaslar uyarınca borçlunun mal, hak veya alacağının olup olmadığını sorgulayabilecektir.

Dördüncü fıkrayla, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren beş yıl içinde haciz talep edilmezse takibin düşeceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Alacağın niteliği dikkate alınarak haczi talep süresi genel hükümlerden ayrılarak, beş yıl olarak kabul edilmiştir. Ancak itirazın hükümden düşürülmesi için dava açılması hâlinde, davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmayacaktır.

MADDE 108- Maddeyle, bu Ayrımda hüküm bulunmayan hâllerde Taslağın diğer hükümlerinin uygulanacağı ve bu Ayrımın uygulanmasına ilişkin hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Bu madde, 7155 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

MADDE 109- Maddeyle, rehinli takipler ve iflas takipleri hakkında özel hükümler düzenlenmektedir. Taslağın 102 nci maddesi, 2004 sayılı Kanunun 73 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipteki ödeme emirleri hakkında 115, 117, 123, 122 ve 124 üncü maddeleri uygulanır.

Maddenin ikinci fıkrasında iflas yoluyla adi takipteki ödeme emirleri hakkında 270 ve 272 nci maddeler uygulanır.Kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takip usulü, bu usul hamile süre kısaltma dışında kayda değer bir avantaj sağlamadığı için kaldırılmış ve elinde kambiyo senedi bulunan hamilin, tıpkı elinde adi bir senet varmışcasına iflas ödeme emri göndererek genel hükümlere göre takip yapması kabul edilmiş, fıkra buna göre düzeltilmiştir.

Maddenin bu yeni düzenleme şekline göre kambiyo senetlerine özgü takip yoluna ilişkin özel hükümler kanunun sisteminden çıkartılmaktadır.

MADDE 110- Maddeyle, rehin hakkındaki terimler belirtilmektedir. Taslağın 110 uncu maddesi, 2004 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde kanunun uygulanmasında "ipotek" teriminin, ipotekleri, ipotekli borç senetlerini, irat senetlerini, eski hukuk hükümlerine göre kurulmuş taşınmaz rehinlerini, taşınmaz yüklerini ve taşınmaz eklentileri üzerindeki rehin işlemlerini;

(b) bendinde "taşınır rehni" teriminin, teslime bağlı rehinleri, Türk Medeni Kanununun 940 ıncı maddesinde öngörülen rehinleri, 21/7/1971 tarihli ve 1447 sayılı mülga Ticari İşletme Rehni Kanununa göre kurulan ticarî işletme rehnini, hapis hakkını, alacak ve

sair haklar üzerindeki rehinler ile özel kanunlarda taşınırlar üzerinde kurulması öngörülen diğer rehinleri,

(c) bendinde ise sadece "rehin" teriminin, "ipotek" ve "taşınır rehni" kapsamına giren bütün taşınır ve taşınmaz rehinlerini,

ifade edeceği açıklanmıştır.

Maddenin (a) bendinin kaleme alınmasında 2004 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinde kullanılan "eski hukuk hükümlerine göre tesis edilmiş taşınmaz rehinleri" ibaresinin yeni kanunda muhafaza edilmesinin gerekli olup olmadığı hazırlık çalışmaları sırasında değerlendirilmiştir.

864 sayılı Kanunu Medenînin Sureti Mer'iyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "Kanunu Medenînin mer'i olmağa başladığı tarihte mevcut gayrimenkul rehinlerinde alacaklı ile borçlunun hukuk ve mükellefiyetleri akitten neşet etmiş bulundukça eski kanuna tabi olur". Bu Kanun hükmünde söz konusu olan eski rehin hükümleri 1331 (1913) tarihli "Emvali Gayrimenkulenin Deyn Mukabilinde Teminat Olarak İraesine Dair Kanunu Muvakkat"te yer alan hükümlerdir. 864 sayılı Kanunu Medenînin Sureti Mer'iyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanun yeni Medeni Kanuna ait 4722 sayılı yürürlük kanunu ile yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen, kanun hükümlerinin geriye yürümeyeceği hakkındaki 4722 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde de benimsenmiş olan ilkeye göre 864 sayılı Kanunu Medenînin Sureti Mer'iyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanunun eski hukuka göre tesis edilmiş rehin haklarını geçerliliğini muhafaza edeceği hakkındaki (bu eski rehinlerinin geçerliliğini muhafaza edeceği sonucunu doğurmuş olan) 27 nci maddesi hükmünün geçmişe etkili olarak sonuçsuz sayılamayacağı dikkate alınarak, uygulamada çok nadir şekilde ortaya çıkması muhtemel olmakla birlikte eski hukuka ait taşınmaz rehinlerinin bugün de icra takiplerine konu olabileceği değerlendirilmiş ve söz konusu "eski hukuk hükümlerine göre tesis edilmiş taşınmaz rehinleri" ibaresinin yeni kanunda da muhafaza edilmesi uygun görülmüştür.

Maddenin (b) bendi bakımından başka kanunlarda da taşınır rehni tesisine yer verilmiş olduğu müşahede edildiğinden, bu husus hükme ilave edilmiştir.

2004 sayılı Kanunun deniz icra hukukunu ilgilendiren ikinci fıkrası Deniz İcra Kitabının "Uygulanacak Hükümler" başlıklı 459 uncu maddesine taşınmıştır.

MADDE 111- Maddeyle, önce rehne başvurma kuralına ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Taslağın 111 inci maddesi, 2004 sayılı Kanunun 45 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, rehinle teminat altına alınmış bir alacak hakkında önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmasının zorunlu olduğu; bunun aksine yapılan sözleşmelerin hükümsüz olduğu belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında rehnin kesinleşen kıymet takdirine göre rehinli malın tahmin edilen kıymetinin alacağı karşılamayacağının anlaşıldığı hâllerde, alacaklının kalan alacağını haciz veya iflas yoluyla talep edebileceği öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında rehinle teminat altına alınmış bir alacağın tahsili için asıl alacağın yüzde yirmisini aşmayan taksit ve faizler bakımından, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yerine haciz yoluyla takip de yapılabileceği öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrası hapis hakkı için defter tutulduktan sonra alacaklının hapis hakkı, yani rehne rağmen haciz veya iflas yoluyla takibe başvurabileceğini belirtmektedir (Burhan Gürdoğan, Rehnin Paraya Çevrilmesi, s.23; Ali Cem Budak, Kiralayanın Hapis Hakkının Korunması, İstanbul 2003, s. 77; Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku, C II, s.2061; Müjgan Tunç Yücel, Banka Alacaklarının İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibi,İstanbul 2010). Ancak bu hâlde alacaklının defteri tutulan mallar üzerindeki hapis hakkından feragat ettiği kabul edilecektir.

Maddenin beşinci fıkrası ise İsviçre bilimsel ve yargısal içtihatlarında kabul edilen görüşü benimseyerek, önce rehne başvurma kuralının rehinli malın yurtdışında bulunduğu

hâllerde uygulanmayacağını öngörmektedir. (Ali Cem Budak, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip, 2. Bası, İstanbul 2008, s.33).

Maddenin birinci fıkrasına son hâli verilirken alacak rehinle teminat altına alındığında kural olarak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe başvurmanın zorunlu olduğu göz önünde bulundurulmuş ve "önce" kelimesi metinden çıkarılmıştır. Zira "önce" ibaresi hükmün lafzında yer aldığında uygulamada öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldıktan sonra, koşulları oluşmadığı hâlde diğer takip yollarına da başvurulabileceği gibi bir algının oluşmaması amaçlanmıştır.

Bu madde kaleme alınırken 2004 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ikinci cümle fıkradan çıkarılmış, cümlede yer alan hususun ayrı bir fıkra olarak düzenlenmesi uygun görülmüştür. Fıkrada geçen ifade rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte diğer takip yollarının kapalı olduğunu ifade etmek amacıyla daha kesin bir ifadeyle kaleme alınmıştır. Üçüncü fıkrada yer alan "önce rehne başvurma" kuralının aksine sözleşme yapılamayacağı hükmü de birinci fıkraya, kuralın hemen arkasına alınmıştır.

Yukarıdaki ikinci fıkra hükmünün amacı yalnızca önce rehne kurala başvurma kuralının istisnalarından birini belirtmekten ibarettir. Bu fıkra hükmü Taslağın 130 uncu maddesi hükmüyle birlikte değerlendirilmelidir. Buna göre kıymet takdirinin kesinleştiği, fakat henüz takibin kesinleşmediği safhada müstakil bir haciz yoluyla takip yapılabilecek, takibin dahi kesinleştiği aşamadan sonra ise ayni (rehnin paraya çevrilmesi yoluyla) takip dosyası üzerinden haciz istenebilecektir.

Kambiyo senetlerine özgü haciz veya iflas yoluyla takip yapılması imkânı Taslakta kaldırıldığı için alacaklı artık elde kambiyo senedi bulunan hâllerde de rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmaya mecbur kalacaktır. Öte yandan konut finansmanından kaynaklanan rehinli alacaklar ile TOKİ'nin rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde sadece rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilmesi imkânı öngörülmüş, 2004 sayılı Kanunun verdiği haciz yoluna başvuru imkânı böylece kaldırılmıştır. Bu kapsamda 2004 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları Taslağa alınmamıştır.

MADDE 112- Maddeyle, taşınır rehninin ilamsız icra yoluyla paraya çevrilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, taşınır rehninin ilamsız icra yoluyla paraya çevrilmesinin talep edilebilmesi için rehin hakkının veya alacağın 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde sayılan belgelerden birine bağlanmış olmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir. Böylece haciz yoluyla ilamsız icraya ilişkin hükümlerle paralel olarak taşınır rehninin ilamsız icrayla paraya çevrilmesinde de rehin hakkının belgeye bağlanmış olması aranmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise hapis hakkı gibi kanundan doğan rehin hakları saklı tutulmakta, başka bir ifadeyle kanundan doğan rehin haklarına dayalı olarak yapılacak taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluya takipte rehin hakkının belgeye bağlanmış olması aranmamaktadır.

MADDE 113- Maddeyle taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takiplerde yetkili icra ve iflas dairesi düzenlenmektedir. Taslağın 113 üncü maddesi "Yetkili icra ve iflas dairesi" başlığını taşımakta olup taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takiplerde 86 ncı maddenin yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanacağını açıklığa kavuşturmaktadır.

MADDE 114- Maddeyle, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte takip talebine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Taslağın 114 üncü maddesi "Takip talebi" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 145 inci maddesine karşılık gelmektedir. Bu madde kaleme alınırken ilamsız icra takibine ilişkin takip talebinin düzenlendiği Taslağın 86 ncı maddesinde kabul edilen yazım şekli bu maddeye aktarılmıştır. Buna göre:

Maddenin birinci fıkrasında takip talebinin, icra ve iflas dairesine yazılı veya sözlü olarak verileceği;

Maddenin ikinci fıkrasında, takip talebinde bulunacak bilgiler ve takip talebine eklenecek belgeler harf sırasına göre bentler hâlinde listelenmiş olup, (a) bendinde "87 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılanlar", (b) bendinde "Rehinli malın ne olduğu ve rehinli mal üçüncü kişi tarafından verilmiş veya mülkiyeti üçüncü kişiye geçmiş ise bu üçüncü kişinin, rehinli mal üzerinde sonra gelen rehin hakkı bulunması hâlinde ise sonra gelen rehin hakkına sahip olanın 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen bilgileri", (c) bendinde "Takibin dayanağı olan belgenin aslı veya onaylanmış örneği" şeklinde bu belge ve bilgiler sıralanmıştır.

Takibin dayanağı olan belgenin onaylanmış örneğinden maksat, avukatların Avukatlık Kanunu hükümlerine göre belgeyi onaylaması, avukatlar haricindeki kişiler bakımından ise kural olarak noter tarafından onaylanmış belge örnekleri anlaşılmalıdır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci fıkranın (c) bendinde sayılan belgenin aslının veya borçlu sayısından bir fazla onaylanmış örneğinin takip talebiyle birlikte icra ve iflas dairesine verilmesinin zorunlu olduğu ve alacak belgesinin iadesinin 267 nci madde uyarınca gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre alacaklıya takip talebinde bulunduğuna ve verdiği belgeler ile takip giderlerine dair ücretsiz bir alındı belgesi verilecektir.

Maddenin beşinci fıkrası takibin, takip talebinin kaydedildiği tarihte başlatılmış sayılacağını ifade etmektedir.

MADDE 115- Maddeyle, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte ödeme emri düzenlenmektedir. Taslağın 115 inci maddesi "Ödeme emri" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 146 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde icra ve iflas dairesi tarafından ödeme emri düzenlenir. Bu ödeme emri ile takibin dayanağı olan alacağa veya rehnin kurulduğuna ilişkin belge, borçluya ve rehinli malın maliki olan üçüncü kişiye tebliğ edilir.

Maddenin ikinci fıkrası ise talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen kararın, gerekçesiyle birlikte tutanağa yazılacağını ve derhâl alacaklıya tebliğ edileceğini; bu işlemlerin en geç üç gün içinde yerine getirileceğini öngörmektedir.

Üçüncü fıkra ödeme emrinde hangi hususların bulunacağını harf sırasına göre yapılmış bir liste hâlinde göstermektedir; buna göre ödeme emrinde "alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, takip talebinde yer alan hususlar", "Ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde borcun ödenmesi ihtarı", "Ödeme emrine itiraz olunmaz ve borç ödenmezse rehnin paraya çevrileceği ihtarı", "Rehin hakkına açıkça itiraz edilmezse, rehin hakkının bu takip bakımından kabul edilmiş sayılacağ", "Sadece rehin hakkına itiraz edildiği takdirde, alacaklının, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek, takibe haciz yoluyla devam edilmesini isteyebileceği, bu takdirde borçluya mal beyanında bulunması için bir hafta süre verileceği" hususları yer alacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre icra ve iflas dairesi rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığı hususunu, rehinli mal üzerinde sonra gelen rehin hakkı sahibine yazılı olarak bildirecektir.

Bu maddede rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte alacak veya rehin hakkından birinin belgeye bağlanmış olması yeterli görülmüştür. Rehnin kuruluşuna ilişkin maddi hukuk hükümleri teslim şartlı rehin dışında zaten yazılı şekil şartını içerdiğinden mesele sadece teslim şartlı rehinler bakımından bir önem taşımaktadır.

MADDE 116- Maddeyle, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte sicile bildirim düzenlenmektedir. Taslağın "Sicile bildirim" başlıklı 116 ncı maddesiyle 2004 sayılı Kanunun ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibe ilişkin 150/c maddesi benzeri bir hüküm

sicile kayıtlı taşınır rehinleri bakımından da kabul edilmektedir. Maddenin birinci fıkrasına göre icra ve iflas dairesi, rehnin paraya çevrilmesi hakkındaki takibin başladığını, varsa malın kayıtlı olduğu ilgili sicile bildirir ve durum derhâl sicile şerh verilir. İkinci fıkraya göre ise taşınırı bu şerh tarihinden sonra iktisap edenlere ödeme emri gönderilmez.

MADDE 117- Maddeyle, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte ödeme emrine itiraz düzenlenmektedir. Taslağın 117 nci maddesi "Ödeme emrine itiraz" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 147 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre itiraz, icra ve iflas dairesinin yetkisine, borca, imzaya veya alacağın rehin hakkı kapsamında olmadığı iddiası da dahil olmak üzere rehin hakkına ilişkin olabilir. Bu fıkrada, 2004 sayılı Kanunun 147 nci maddesinden farklı olarak yetki itirazına ilişkin ibare de eklenerek açıklık sağlanmıştır.

İkinci fıkraya göre rehinli malın maliki olan üçüncü kişi de ödeme emrine itiraz edebilir.

Üçüncü fıkrada rehin hakkına açıkça itiraz edilmezse, rehin hakkının bu takip bakımından kabul edilmiş sayılacağı düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre sadece rehin hakkına itiraz edildiği takdirde, alacaklı, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek, takibe haciz yoluyla devam edilmesini isteyebilir ve bu takdirde, borçluya mal beyanında bulunması için bir hafta süre verilir. Borçluya verilecek olan süre alacaklının takibe haciz yoluyla devam etmek istediğinin borçluya tebliğinden itibaren işleyecektir.

Beşinci fıkraya göre ödeme emrine itiraz hakkında, 86 ncı, 90 ila 101 inci maddeler uygulanacaktır.

MADDE 118- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte takip talebi düzenlenmektedir. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte takip talebini düzenleyen madde uyarınca takip talebinin yazılı olarak verilmesi yanında sözlü olarak takip talebinde bulunulması imkânı da muhafaza edilmiştir. Taslağın elektronik işlemler başlıklı 46 ncı maddesinde icra ve iflas dairesince veya takibin taraflarınca elektronik ortamda takiple ilgili iş ve işlemlerin yapılabileceği açıkça düzenlendiğinden, bazı işlemlerin elektronik ortamda da yapılabileceği vurgusuna gerek olmadığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda, elektronik ortamda da ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebinde bulunulabileceğine şüphe yoktur.

Metinde, 2004 sayılı Kanunun 148 inci maddesinde kullanılması tercih edilen "ipotek akit tablosu" ibaresi yerine "ipotek sözleşmesini içeren resmî senedin tapu idaresince verilmiş bir örneği" terimi kullanılmış (ayrıca *bkz.* 4721 sayılı Kanun m. 856/II; Tapu Müdürlüklerince Düzenlenen Resmî Senetlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik m. 6/II) ve bu resmî sözleşmenin tapu idaresince verilmiş örneğinin takip talebinin ekinde icra **ve** iflas dairesine verilmesi şart koşulmuştur. İpotek sözleşmesinin resmî örneği dışında takip talebinin ekinde ayrıca borçlu sayısı kadar onaylı örneğinin de bu kez hazırlanacak ödeme emrine esas olmak üzere icra ve iflas dairesine verilmesi, şarttır.

Eldeki Taslak metinle getirilen en büyük değişiklik, ipotekli taşınmazın bir aile konusu olması hâlinde, taşınmaz malikinin eşinin kimliğine ait bilgilerin de takip talebinde artık yer almasının gerekmesidir. Söz konusu bilginin kullanım yeri, Taslağın 120 nci ve 123 üncü maddelerine göre hazırlanacak icra ve ödeme emirleri olup, bunların, borçlu ve taşınmaz maliki üçüncü kişi dışında eşe de ayrıca tebliği gerekecektir.

MADDE 119- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte yetkili icra ve iflas dairesi düzenlenmektedir. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte yetkili icra ve iflas dairesi 2004 sayılı Kanundan farklı olarak bağımsız bir madde olarak düzenlenmiştir. Yine 2004 sayılı Kanundan farklı olarak bu takipte taşınmazın bulunduğu yer icra ve iflas dairesinin yetkisi kesin yetki olarak düzenlenmiştir. İcra takibinin başlatıldığı icra ve iflas dairesinin taşınmazın paraya çevrilmesinde de yetkili olmasında görülen yarar sebebiyle,

ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibin ister ilamlı ister ilamsız olsun taşınmazın bulunduğu yer icra ve iflas dairesinde başlatılması kuralı benimsenmiştir.

Söz konusu yetki kuralı, içinde bulunduğu Ayrımda düzenlenen tüm takipler için geçerli, ortak hüküm olup ipoteğin sadece ilamsız değil; ilamlı yolla paraya çevrilmesi hakkında yapılacak takiplerde de uygulanacaktır. Aksi hâlde, satışın yeri geldiğinde istinabe suretiyle yapılacak olması karşısında, bir icra takibinin kaçınılmaz olarak iki farklı yer icra ve iflas dairesi tarafından iki dosyasının tutulup yürütülmesi, usul ekonomisiyle bağdaşır bulunmamıştır.

Bilindiği üzere icra ve iflas dairesinin yetkisi kural olarak kesin değildir. Ama burada icra hukukunda icra ve iflas dairesinin yetkisi konusundaki kurala bir istisna getirilmektedir. Ayrıca bu kesin yetkinin icra ve iflas müdürü tarafından resen nazara alınması gerekecektir. Böylece süresiz bir şikâyet sebebi de ihdas edilmektedir.

İkinci fıkrada ise, kesin yetki kuralı, takibin birden fazla taşınmazın paraya çevrilmesine ilişkin olması hâlinde bunlardan birinin bulunduğu yerde takibin yapılabileceği kabul edilerek yumuşatılmıştır.

MADDE 120- Maddeyle, kayıtsız ve şartsız bir para borcunu içeren ipotek sözleşmesine dayanılarak yapılan takipte icra emri düzenlenmektedir. İpoteğin türüne bağlı olarak ipotek sözleşmesinin kayıtsız şartsız bir para borcunu havi olması hâlinde icra ve iflas müdürü alacağın muaccel olduğunu da tespit ederse, bir icra emri düzenleyecektir. İcra ve iflas müdürü, takip talebi verildikten ve alacağın muaccel olduğunu da tespit ettikten sonra en geç üç gün içinde bu icra emrini asıl borçluya, varsa ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişiye (ki bu malik taşınmazı ipotek kurulduktan sonra da devralmış olabilir) ve ipotekli taşınmaz bir aile konutu ise eşe gönderecektir. Söz konusu icra emrine, takip talebi ile birlikte verilmiş olan ipotek sözleşmesinin bir örneği de eklenecektir. Bu hâlde kendisine icra emri tebliğ edilen eşin durumu borçtan sorumlu olmayan taşınmaz maliki üçüncü kişinin durumu gibidir.

İcra ve iflas müdürü, taşınmazın aile konutu olduğu tapu kaydından anlaşılıyor ise resen eşe de tebligat yapacaktır. Taşınmazın aile konutu olduğunun tapu kaydından anlaşılamaması hâlinde dahi**,** borçlunun evli olması ve ipotekli taşınmazın tapuda mesken niteliğinde kayıtlı olması durumunda yine tebligat yapılacaktır. Bu hususlar yönetmelikte düzenlenecektir.

Eş, takip arkadaşı olarak, taşınmazın maliki olan diğer eşin dayanabileceği icranın geri bırakılması ve iptali sebepleri ile şikâyet sebeplerini ileri sürebilecektir. İpoteğin aile konutu olması ve eşin muvafakatinin alınmamış olması sebebiyle geçersizliği iddiası ise ancak mahkemede dava yoluyla ileri sürülebilecektir.

Takip talebi kabul edilmediğinde izlenecek prosedür de açıklığa kavuşturulmuş ve icra ve iflas müdürü tarafından yapılacak işlemler hüküm altına alınmıştır.

Üçüncü fıkrada icra emrinin içeriği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre borcun iki ay içinde ödenmesi yahut (Taslak 121/1 uyarınca) icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icranın geri bırakılması veya iptali hakkında karar getirilmezse**,** alacaklının satış isteyebileceği borçluya bildirilecektir. Bu hâlde borçlunun, varsa taşınmazdaki kiracıya ait bilgileri ve kira alacağının miktarını bildirmek zorunda olduğu, aksi hâlde 511 inci maddeye göre; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı ihtarına da yer verilecektir.

Taslağın bu hükmünde, ilk fıkrada getirilen en büyük yenilik, ipotekli taşınmazın aile konutu olması hâlinde, eşe de ayrıca bir icra emrinin gönderilecek olmasıdır. Paraya çevrilmesi ihtimali beliren taşınmazın aile konutu olması hâlinde, borcun borçlusu olmasa dahi eşe, birtakım haklarını savunabilmek bakımından imkân verilmelidir. Burada, eşin sadece takipten haberdar edilmesi hedeflenmemiş; tıpkı takip borçluları gibi, gönderilen örneğin icra emrine karşı mümkün olan hukuki çareleri (şikâyet, takibin geri bırakılması, iptali) de kullanabilmesi istenmiştir. Yapılabilecek satışın aile konutuna ilişkin olması, eşin kurulan ipoteğin sıhhati hakkında, bilhassa aile hukukundan ileri gelen kimi özellikli

hususları, takip içerisinde veya takibin çok da ilerlemesine imkân verilmeden mahkemeler önünde bir savunma olarak ileri sürebilmesini haklı ve zorunlu kılmaktadır. Hâlihazırda mevcut uygulama dikkate alındığında; eşin takipte taraf olmaması, ilk icra takip işlemden haberdar olamamasına ve ancak takibin çok ileriki safhalarında, hatta çoğu kez de satış aşamasında söz konusu takibe karşı birtakım hususları ileri sürebilmesine yol açmaktaydı. Bunun aile konutuyla ilgili meselelerde, eşe etkin bir hukuki himayeyi sağlamadığı açık olup bu yönde İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunu m. 153, II, II*bis* hükümlerinin iktibası uygun bulunmuştur. Taslağın bu hükmünün yine Taslağın bu kez 120 nci maddesiyle birlikte ele alınıp uygulanmasının gerekeceği de açıktırZira, borçlu ile taşınmaz maliki üçüncü kişi arasında bugüne kadar kurulan ilişki, artık yeri geldiğinde eş için de kurulmuş olmakta; takibin aile konutuna ilişkin olması durumunda eşin yokluğunda ve ona rağmen yürütülmesi mümkün bulunmamaktadır.

Takip talebine uygun olarak ve onu esas alarak hazırlanacak icra emrinin içeriği, hükmün üçüncü fıkrasında düzenlenmiştir: İpotekli takiplerde, borcun büyük bir ihtimalle yüksek bir tutarda olmasına binaen ödeme süresi, iki ay olarak belirlenmiştir. İcra emrine karşı geçerli hukuki çareler, üçüncü fıkranın (c) bendinde düzenlenmiş olup, (ç) bendiyle birlikte borcun ödenmeyecek olması durumunda, varsa taşınmazdaki kiracıya ve kira miktarına ait bilgilerin de sair cezai sonuçları yanında icra ve iflas dairesine bildirilmesi yükümlülüğü, getirilmiştir.

MADDE 121- Maddeyle, ipoteğin ilamların icrası yoluyla paraya çevrilmesinde takibin iptali ve icranın geri bırakılması düzenlenmektedir. Kayıtsız şartsız para borcu ikrarını havi ipotek sözleşmesine dayanılarak yapılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte takibin iptali ve icranın geri bırakılması hakkındaki usul büyük ölçüde genel hükümlere (Taslak m. 61) paralel şekilde düzenlenmiştir. Ancak Taslağın 61 inci maddesinin takibin geri bırakılması talebinin reddi hâlinde istinaf ve temyize başvuru sürecinde alacağı karşılayacak miktarda teminata ilişkin altıncı fıkrası hükmü, hâlihazırda bir ipotek teminatı mevcut olduğundan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip bakımından maddede ayrıca düzenlenmiştir. Ayrıca ipotekler zamanaşımına uğramadığından ve takibin iptali ve icranın geri bırakılması borçlu dışındaki kişilerce de yapılabileceğinden, atıf usulü yerine yeni bir madde ihdas edilmesi uygun görülmüştür.

Birinci fıkrayla, ipoteğin ilamların icrası usulüyle paraya çevrilmesinde, takibin iptali ve icranın geri bırakılması talebine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre borçlu, ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişi veya ipotekli taşınmaz aile konutu ise eş, hüküm tarihinden sonra ve icra emrinin tebliğinden önce borcun itfa edildiği veya alacaklı tarafından borçluya süre verildiği iddiasında ise, icra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde; icra emrinin tebliğinden sonra borcun itfa edildiği veya alacaklı tarafından borçluya süre verildiği iddiasında ise her zaman takibin iptalini veya icranın geri bırakılmasını isteyebilir. Talep hakkında icra hukuk mahkemesince karar verilir. İcra emrinin tebliğinden önceki hâller için sebebin hüküm tarihinden sonra gerçekleşmiş olması gereği, metne açık bir şekilde yazılmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak başvuru süresi yedi günden iki haftaya çıkarılmaktadır.

İkinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin, talep üzerine ihtiyati tedbir yoluyla takibi durdurabileceği açıkça düzenlenmektedir. Bu talep bakımından kural olarak mahkemenin takdir yetkisi olmakla birlikte, iptal veya erteleme talebi yetkili mercilerce resen düzenlenmiş, usulüne göre onaylanmış, icra ve iflas dairesi veya mahkeme önünde ikrar edilmiş bir belgeye dayanıyorsa, mahkeme takibi durdurmak zorundadır.

Üçüncü fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin her hâlde genel hükümlere göre yargılama yapacağı ifade edilmektedir. Yeni düzenlemedeki en önemli farklılık, taleplerin artık genel hükümler çerçevesinde inceleneceği hususudur. Başvuru her ne kadar yine icra hukuk mahkemesine yapılacak olsa da, mahkeme bu başvuruyu genel hükümlere göre inceleyeceğinden, artık delil sınırlaması da bulunmayacaktır. Borçlu, ipotekli taşınmazın

maliki üçüncü kişi veya ipotekli taşınmaz aile konutu ise eş ve alacaklı, ispat faaliyetini genel hükümlere göre gerçekleştirecektir. Bu bağlamda icra hukuk mahkemesinin iptal ve geri bırakma talepleriyle ilgili olarak esastan vereceği her türlü karar maddi anlamda kesin hüküm oluşturur. İlamlı icra bakımından durum bu olmakla birlikte, ilamsız icra bakımından takibin iptali ve icranın geri bırakılmasında, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, sınırlı sayıda belge üzerinden inceleme yapılacağı esası devam ettirilmektedir (Taslak m. 97). Bu bağlamda, ilamlı icradaki ve ilamsız icradaki takibin iptali ve icranın geri bırakılması taleplerinin incelenme usulü bakımından önemli bir farklılık meydana getirilmiş olduğu dikkate alınmalıdır.

Dördüncü fıkrada, icra hukuk mahkemesinin vereceği kararlar düzenlenmektedir. Hükme göre itfa veya alacaklı tarafından takipten evvel borçluya süre verildiği iddiasının ispatı hâlinde mahkeme takibi iptal eder. Takipten sonra borçluya süre verildiği iddiasının ispatı durumunda ise mahkeme icranın geri bırakılmasına karar verir. Bu hâlde icranın ne kadar süreyle geri bırakıldığı hususu kararda gösterilir. Maddenin kurgusunda geri bırakma kavramı dar anlamda kullanılmakta; mahkemenin, itfa hâlinde iptal; sadece süre verilme hâlinde ise geri bırakma kararı verebileceği açık şekilde düzenlenmektedir.

Beşinci fıkrada, icra hukuk mahkemesinin iptal veya icranın geri bırakılması kararının kesinleşmesi üzerine, icranın iadesine ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmektedir. Hükümle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Altıncı fıkrada icra hukuk mahkemesinin takibin geri bırakılması veya iptali talebinin reddine ilişkin kararına karşı istinaf yoluna başvurulması hâlinde teminat olarak takip konusu alacağın yüzde onu oranında nakit veya teminat mektubu gösterilirse icra hukuk mahkemesinin satışı durduracağı; bu teminatın icranın geri bırakılması veya iptali talebinin bölge adliye mahkemesi tarafından reddi hâlinde değil, red kararının kesinleşmesi üzerine alacaklıya tazminat olarak ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Şu hâlde teminatın alacaklıya ödenmesi, bölge adliye mahkemesinin red kararının kesinleşmesi aşamasına ertelenerek uygulamadaki karışıklıkların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 122- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte şikâyet hususu düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ipotek sözleşmesi kayıtsız ve şartsız bir borç ikrarına ilişkin olmadığı veya borç muaccel olmadığı ya da alacak ve rehin hakkının bir ilam veya ilam niteliğindeki belgeye bağlanmamış olduğu hâlde veya ipotekli taşınmaz maliki için Türk Medeni Kanununun 887 nci maddesi hükmünün gereğinin yerine getirilmemiş olması durumunda, kendisine icra emri gönderilen borçlunun, icra emrinin iptali için süresiz şikâyet yoluna başvurabileceği yönünde bir hüküm ihdas edilmiştir. Uzun yıllardır yerleşik içtihatlar doğrultusunda ihdas edilen bu hükümle bir kısmı Taslağın 30 uncu maddesi kapsamında hükümsüz işlemlerden olan söz konusu hâllerin süresiz şikâyet konusu olacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Bu hâller bakımından, uygulamada şikayetin süresi hakkında süregelentereddütlerin ortadan kaldırılması ve yeknesaklık sağlanması amaçlanmıştır.

İkinci fıkrada söz konusu işlemler bakımından şikâyet yoluna başvurabilecek olan ilgililer, asıl borçlu, taşınmaz maliki üçüncü kişi (ki, mülkiyeti ipotek tesis edildikten sonra da kazanmış olabilir) ve taşınmazın aile konutu olması hâlinde eş olarak tespit edilmiştir.

MADDE 123- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesine ilişkin takipte ödeme emrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İpoteğin türüne bağlı olarak ipotek sözleşmesinin kayıtsız şartsız bir para borcunu havi olmaması hâlinde icra ve iflas müdürü takip talebi üzerine bir ödeme emri düzenleyecektir.

2004 sayılı Kanunun 149/b maddesinde yer alan "muaccel alacaklar" ibaresi, ilmi içtihatlardaki hâkim görüş doğrultusunda yeni kanuna alınmamıştır. Şu hâlde ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip talebini alan icra ve iflas müdürünün alacağın muaccel olup olmadığını araştırması gerekmemektedir ve mümkün değildir. Zira ipotek sözleşmesinin

kayıtsız şartsız borç ikrarını ihtiva ettiği hâllerin aksine ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip yapılan hâllerde ipotek sözleşmesinden alacağın muaccel olup olmadığı anlaşılmayacak, çoğu zaman bu hususun aydınlatılması yargılamayı gerektirecektir.

İcra müdürü bu ödeme emrini, takip talebinin verilmesinden itibaren en geç üç gün içinde, asıl borçluya, varsa ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişiye (ki, bu malik taşınmazı ipotek kurulduktan sonra da devralmış olabilir) ve ipotekli taşınmaz bir aile konutu ise eşe gönderecektir. Söz konusu ödeme emrine, takip talebi ile birlikte verilmiş olan ipotek sözleşmesinin bir örneği de eklenecektir. Bu hâlde kendisine ödeme emri tebliğ edilen eşin durumu borçtan sorumlu olmayan taşınmaz maliki üçüncü kişinin durumu gibidir.

İcra ve iflas müdürü, taşınmazın aile konutu olduğu tapu kaydından anlaşılıyorsa resen eşe de tebligat yapacaktır. Buna mukabil, taşınmazın aile konutu olduğu tapu kaydından anlaşılmıyorsa dahi, borçlunun evli olması ve ipotekli taşınmazın tapuda mesken olarak kayıtlı olması hâlinde de eşe tebligat yapılacaktır. Bu hususlar yönetmelikte düzenlenecektir.

Eş takip arkadaşı olarak, diğer eşin ileri sürebileceği itiraz ve şikâyetleri ileri sürebilecektir. İpoteğin aile konutu olması ve eşin muvafakatinin alınmamış olması sebebiyle geçersizliği iddiası ise ancak mahkemede dava yoluyla ileri sürülebilecektir.

Takip talebi kabul edilmediğinde izlenecek prosedür de açıklığa kavuşturulmuş ve icra ve iflas müdürü tarafından yapılacak işlemler hüküm altına alınmıştır.

Üçüncü fıkrada ödeme emrinin içeriği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre borç iki ay içinde ödenmez yahut iki hafta içinde ödeme emrine itiraz edilmezse, satış istenebileceği borçluya bildirilecektir. Bu hâlde borçlunun, varsa taşınmazdaki kiracıya ait bilgiler ve kira alacağının miktarını bildirmek zorunda olduğu, aksi hâlde 511 inci maddeye göre; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise 518 inci madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı ihtarına da ödeme emrinde yer verilecektir.

MADDE 124- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte ödeme emrine itiraz ve itirazın iptali hususu düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, asıl borçlu ile ipotekli malın maliki üçüncü kişi yanında, ipotekli malın aile konutu olması hâlinde eşin de itirazda bulunabileceği açıkça hüküm altına alınmıştır. İtiraz süresi iki haftadır.

İkinci fıkrada icra ve iflas dairesinin yetkisine itiraz hakkındaki 86 ncı madde hükmüne açıkça atıf yapılmıştır. Ödeme emrine itiraz bakımından 90 ila 101 inci maddeler niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulama alanı bulacaktır.

Üçüncü fıkrada, rehin hakkının (resmî senede dayandığından) itiraz konusu yapılamayacağı açıklığa kavuşturulmuş, bu hususun ipoteğin terkini davasının (4721 sayılı Kanunun 883 üncü ve 1025 inci maddeleri) konusu olması hâlinde ise ikinci fıkrada belirtildiği üzere 98 ila 101 inci maddelerde düzenlenmiş olan menfi tespit davası hükümlerinin kıyasen uygulanacağı kabul edilmiştir. Ancak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipten sonra açılacak ipoteğin iptali davasında davacının, alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmayacak bir teminat göstererek icra takibinin durdurulmasını sağlayabilmesine imkan tanınmıştır. Haciz yoluyla takipten farklı olarak, alacak esasen ipotekle teminat altına alınmış olduğundan, ayrıca takip konusu alacak miktarı kadar teminat gösterilmesine, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip kapsamında açılacak menfi tespit davası bakımından gerek görülmemiştir. Bu fıkrada 4721 sayılı Kanunun 883 üncü maddesinde kullanılan ifadeye uygun olarak "ipoteğin terkini" ibaresi, terim birliği sağlamak amacıyla tercih edilmiştir.

MADDE 125- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte kiracılara bildirime ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

İpoteğin paraya çevrilmesi sırasında gerek icra emrinde gerekse ödeme emrinde ihtar edildiği üzere ipotek konusu taşınmazın kiraya verilmiş olması durumunda, icra ve iflas dairesi, alacaklının talebi üzerine takipten kiracıları haberdar eder ve ipoteğin paraya

çevrilmesine kadar kira bedellerini, icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemesini kendilerine ihtar eder. Yazılı bildirimde, hükmün ikinci ve üçüncü fıkrasında yazılı hususlara da ayrıca yer verilir. Paraya çevrilmeyle kastedilen ise taşınmazın yapılan ihalesinin kesinleşmesi anıdır.

Taslağın üçüncü fıkrasıyla kiracıya, böyle bir bildirim karşısında savunma ve karşı koyma imkânı tanınmakta; bunun üzerine alacaklının da sulh hukuk mahkemesine başvurarak kira alacağının varlığının ve miktarının tespitini isteyebileceği düzenlemektedir. Bu hâlde genel hükümlere tabi yargılama bakımından elde edilecek hükmün icrası, Taslakta ilamların icrası hakkında geçerli genel ilke ve kurallara tabi olacak, yani istinaf denetiminden geçmeden icrası istenemeyecektir.

Kesinleşen bedel bakımından bunun kiracı nezdinde gereğinde cebren tahsili mümkün olup, maddenin dördüncü ve beşinci fıkrası hükümleri, bu ihtimali gözeterek kaleme alınmıştır. Yapılan itiraz üzerine duran takip bakımından söz konusu ihtaratın geçerliliğini koruyup hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi, alacaklının itirazın kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde itirazın iptali davasını açmış olmasına bağlıdır.

Söz konusu ihtaratı takiben Taslağın yeri geldiğinde 140 ve 144 üncü maddeleri uygulanmasına ilişkin hükümler saklı ve bakidir.

MADDE 126- Maddeyle, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte tapu müdürlüğüne bildirime ilişkin esaslar belirtilmektedir. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığında, bu durum icra ve iflas dairesince derhâl tapu idaresine haber verilir, bu bildirimin amacı tapu idaresince sicile gerekli şerhin konulmasıdır. 4721 sayılı Kanunun 883 üncü maddesinin ikinci fıkrası süreli ipotekler bakımından bu sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde şerh konulmaması hâlinde ipoteğin terkin edileceğini amirdir. İşte bu hâlde, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılmış olsa dahi şerhin söz konusu süre içinde konulmamış olması hak kayıplarına yol açacağından, icra ve iflas müdürlüğü tarafından bu sürenin göz önüne alınması gereğine dikkat çekilmiştir. Burada dikkat edilecek bir diğer husus da ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibin süreli ipoteğin sona ermesinden önce başlatılmış olmasıdır.

İkinci fıkra uyarınca, kendisine takibin başladığı bildirilmiş olan tapu müdürü, bu durumu derhâl taşınmazın siciline şerh edecektir. Şerh tarihinden sonra taşınmazı iktisap etmek mümkün olmakla birlikte, bu tarihten sonra taşınmazı iktisap edenler söz konusu taşınmaz hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibin başlamış olduğu hakkında bilgi sahibi olmuş sayılacak ve kendilerine ödeme emri tebliğ edilmeyecek, dolayısıyla ödeme emrine itiraz hakları da olmayacaktır.

MADDE 127- Maddeyle, zorunlu takip arkadaşlığı hakkında uygulanacak hükümler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında takibin, rehinli malın üçüncü kişiye ait olması hâlinde borçlu ve üçüncü kişiye karşı; aile konutu olması hâlinde borçlu ve eşine karşı; üçüncü kişiye ait bir aile konutu olması hâlinde ise borçlu, üçüncü kişi ve üçüncü kişinin eşine karşı birlikte yapılmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmaktadır. Buna göre takibin borçlu tarafındaki bu zorunlu takip arkadaşlığı dikkate alınmaksızın yapılması halinde, takip talebi icra ve iflas müdürü tarafından reddedilecek; takip talebinde gösterilen borçlulara ödeme emri veya icra emri tebliğ edilmeyecektir. Bu husus gözden kaçırılarak, başka bir ifadeyle zorunlu takip arkadaşlarının tümü takip talebinde gösterilmeden düzenlenen ödeme emri veya icra emrinin gönderilmesi hâlinde ise ödeme emri veya icra emrinin iptali şikâyet yoluyla talep edilebilecektir.

MADDE 128- Maddeyle, satış hazırlıklarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 128 inci maddesi "satış hazırlıkları" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 150/d maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fırkasında icra ve iflas dairesi; takip talebi üzerine satış hazırlıklarına başlar, bu amaçla ilgili sicilden malın kayıt örneklerini ve belediyeden taşınmazın imar durumunu getirtir ve takibin kesinleşmesini beklemeden kıymet takdirini yaptırır.

2004 sayılı Kanunun 150/d maddesinde sadece ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebi üzerine satış hazırlıklarına başlanacağı öngörülmüşken, Taslaktaki hükümde, rehinli malın taşınır ya da taşınmaz olmasına bakılmadan, takip talebini alan icra ve iflas dairesinin satış hazırlıklarına başlayacağı öngörülmektedir.

MADDE 129- Maddeyle, paraya çevirme süresine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 129 uncu maddesi "Paraya çevirme süresi" başlığını taşımakta olup, yürürlükteki Kanunun 150/c maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fıkrasına göre, alacaklı, borçlu veya rehinli malın maliki olan üçüncü kişi, rehinli malın satışını ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde isteyebilecektir. Bu fıkrada yürürlükteki Kanunun düzenlemesinden farklı olarak, haciz yoluyla takiplerde olduğu gibi rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde de borçluya satış talep etme yetkisi verilmesi kabul edilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında satışın birinci fıkrada gösterilen süre içinde istenmemesi hâlinde takibin düşeceği; satış talebinin yapılıp geri alınması arasında geçen sürenin söz konusu bir yıllık süreye eklenmeyeceği hükme bağlanmaktadır. Bilimsel ve yargısal içtihatlarda satış talebinin geri alınması hâlinde yeniden satış talebinde bulunabilmek için geçerli olan sürenin ne şekilde hesap edileceği tartışma konusu olmuş; yeniden satış talebinin ancak ilk satış talebine kadar geçmiş olan süre indirildikten sonra, geriye kalan süre içinde yapılabileceğini kabul eden bir görüş bulunduğu gibi, ikinci satış talebi için yeni bir bir yıllık sürenin işlemeye başlayacağını kabul eden bir görüş de ileri sürülmüştür. Ayrıca satış talebinin geri alınmasınyla yeniden yapılması arasında geçen sürenin yapılacak hesaba dahil edilip edilmeyeceği de tartışma konusu olmuştur. Taslak hükmünde bu konudaki tartışmaları sona erdirecek şekilde ikinci talebin sadece ilk talepten geriye kalan süre içinde yapılabileceği ve talebin geri alınması hâlinde geri alma tarihi ile yeniden satış talebinde bulunulan tarih arasında geçen sürenin bir yıldan ibaret olan süreye ilave edilmeyeceği görüşü benimsenmiştir. Başka bir ifadeyle maddenin birinci fıkrasındaki bir yıllık süre satış talebinin geri alınması ve tekrar satış talebinde bulunulması hâllerinden etkilenmeyecek olup,, yapılacak satış talebinin, ilk talep mi yoksa geri almayı takiben yapılacak ikinci bir talep mi olduğuna bakılmaksızın, ödeme emri veya icra emrinin tebliğinden itibaren işleyecek bir yıllık süre içinde yapılması zorunlu kılınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, talep süresinin işlemeyeceği hâller bakımından, 156 ncı maddenin ikinci fıkrasının, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte de kıyasen uygulanması kabul edilmişitir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise artırmada alıcı çıkmazsa veya kanunda yazılı şartların gerçekleşmemesi sebebiyle satış yapılamazsa ya da ihale iptal edilirse, satış talebinin düşeceği; alacaklının, önceki satış talebiyle durmuş olan satış isteme süresi içinde yeniden satış talebinde bulunabileceği kabul edilmiştir. Aynı fıkra hükmüne göre, satış isteme süresi satış talebiyle birlikte duracak ve duran bu süre satışın gerçekleşmediği tarihten itibaren kaldığı yerden işlemeye devam edecektir. Bu ihtimalde, kalan süre içinde satış günü verilmesi istenmezse veya satış istenip de kalan süre içinde aynı sebeplerle satış gerçekleşmezse takip düşecek; bu hâlde alacaklıya 130 uncu madde uyarınca rehin açığı belgesi verilecektir.

MADDE 130- Maddeyle, geçici rehin açığı belgesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 130 uncu maddesi "Geçici rehin açığı belgesi" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 150/f maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fıkrasında kesinleşen kıymet takdirine göre rehinli malın tahmin edilen kıymetinin alacağı karşılamayacağı anlaşılırsa, satış isteme hakkının doğduğu andan

itibaren alacaklının talebi üzerine açık kalan miktar için kendisine geçici rehin açığı belgesi verilir.

Maddenin ikinci fıkrasında alacaklı, bu belgeye dayanarak borçlunun diğer mallarının haczini, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yaptığı dosyadan talep edebilir ve 198 inci maddedeki esaslar dahilinde diğer alacaklıların haczine geçici olarak iştirak edebilir. Şu kadar ki, alacaklı 130 uncu madde uyarınca rehin açığı belgesi düzenlenmeden satış talep edemez. Bu takdirde alacaklı, rehinli malın satışı neticesinde, alacağının tahsil edilemeyen kısmını borçlunun diğer hacizli mallarından rüçhansız olarak alır.

MADDE 131- Maddeyle, paraya çevirme usulüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 131 inci maddesi "Paraya çevirme usulü" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 150/g maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fıkrasına göre, satılması istenen rehinli mal hakkında 189 uncu maddenin üçüncü fıkrası, 190 madde, 433 ila 439 uncu maddeleri, 176, 207, 208, 209, 211, 213, 217, 218, 219, 223 ila 233, 235, 236, 244, 246 ila 257, 472 ve 474 maddeler hükümleri kıyasen uygulanır. Burada Taslağın 238 inci maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları uyarınca rehinli malın malikinin de satış isteyebileceği dikkate alınarak ayrıca 238 inci maddeye atıf yapılmamıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında rehinli taşınır malın muhafaza altına alınmasının ancak takibin kesinleşmesi üzerine talep edilebileceği kabul edilmiştir.

MADDE 132- Maddeyle, birden çok taşınmaz üzerinde tek bir ipotek kurulmuş olması durumuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 132 nci maddesi "Birden çok taşınmaz üzerinde tek bir ipotek kurulmuş olması" başlığını taşımakta olup, 4721 sayılı Kanunun 855 inci maddesi ile 873 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerinin uygulama şeklini göstermek üzere Kanun metnine ilave edilmektedir. Bu yeni hükmün mehazı İsviçre Taşınmazların Paraya Çevrilmesi Tüzüğünün 107 ve 108 inci maddeleridir.

Maddenin birinci fıkrasında takip konusu ipoteğin aynı kişinin mülkiyetinde olan birden fazla taşınmaz üzerinde kurulmuş bulunması hâlinde sadece takip alacaklısının ve sıra itibarıyla takip alacaklısından önce gelen rehinli alacaklıların alacaklarını karşılamaya yetecek sayıda taşınmazın paraya çevrilmesi öngörülmüştür. Aynı fıkrada ayrıca paraya çevrilme yapılırken sıra itibarıyla takip alacaklısından sonra gelen rehinli alacaklıların bulunmadığı taşınmazlara öncelik verilmesi kabul edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, üzerlerinde birlikte ipotek kurulmuş olan taşınmazların farklı kişilerin mülkiyetinde bulunması hâlinde ise öncelikle borçluya ait olan taşınmazların paraya çevrileceği; üçüncü kişilere ait taşınmazların ancak borçluya ait taşınmazların satış bedelinin alacağı karşılamaması hâlinde paraya çevrileceği; ama bu son durumda üçüncü kişilere ait bütün taşınmazların paraya çevrilmesinin zorunlu olduğu öngörülmektedir.

MADDE 133- Maddeyle, ilamlı takibe ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer hâllere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 133 üncü maddesi "İlamlı takibe ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer hâller" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 150/h maddesinin karşılığıdır.

Bu maddede ilamların icrası hakkındaki hükümlerin "alacağın ve taşınır rehni hakkının bir ilamda veya ilam niteliğinde belgede tespit edilmiş olması hâlinde" ve "alacağın bir ilamda veya ilam niteliğindeki belgede tespit edilmiş ve bu alacağa ilişkin bir ipotek kurulmuş olması hâlinde" uygulanacağı öngörülmüştür.

MADDE 134- Maddeyle, paylaştırmaya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 134 üncü maddesi "Paylaştırma" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 151 inci maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fıkrasında rehin bedelinden giderlerin çıkarılmasında ve artanın alacaklılar arasında paylaştırılmasında 258 inci madde hükmünün uygulanacağı kabul edilmiş; ikinci fıkrasında satış tutarının rehinli alacaklılar ve aynı mala haciz uygulayan alacaklıların alacağını ödemeye yetmediği hâllerde icra ve iflas dairesinin, 317 nci maddeye göre alacaklıların her birine ait sıra ve payları tayin edeceği esası kabul edilmiş; üçüncü fıkrada ise 259, 260, 261, 266 ve 267 nci maddelerin burada da geçerli olduğu belirtilmiştir.

MADDE 135- Maddeyle, rehin açığı belgesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 135 inci maddesi "Rehin açığı belgesi" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin karşılığıdır.

Maddenin birinci fıkrasında, rehinli mal satılamaz veya satılıp da satış bedeli alacağın tamamını karşılamazsa, alacaklıya bütün veya rehinle karşılanmayan takip konusu alacağı için bir rehin açığı belgesi düzenlenip verileceği; ikinci fıkrasında bu rehin açığı belgesinin icra ve iflas dairesi tarafından resen düzenlenerek takip alacaklısına ve takip borçlusuna tebliğ edileceği; tarafların, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde rehin açığı belgesine karşı şikâyet yoluna başvurabilecekleri ve icra hukuk mahkemesinin şikâyeti dosya üzerinden kesin olarak karara bağlayacağı öngörülmektedir. Uygulamada zaman zaman asıl borçlu yanında taşınmaz maliki üçüncü kişi yönünden de rehin açığı belgesi düzenlendiği görülmektedir. Bu uygulamanın Kanuna uygun olmadığı açıktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında alacağı irat senedinden veya bir taşınmaz yükünden doğmayan alacaklının, bu suretle tahsil edemediği alacağı için borçlunun sıfatına göre iflas veya haciz yoluna gidebileceği; dördüncü fıkrasında alacaklının, rehin açığı belgesinin kendisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aynı icra dosyasından**,** takip borçlusuna ayrıca icra veya ödeme emri gönderilmeksizin haciz talebinde bulunabileceği; beşinci fıkrasında ise rehin açığı belgesinin, borç ikrarını içeren senet niteliğinde olduğu düzenlenmektedir.

Maddenin 2004 sayılı Kanunun 152 nci maddesine göre farklı yönleri bulunmaktadır. İlk olarak, takibin tarafları arasında eşitliğin bozulmaması için rehin açığı belgesinin hem takip alacaklısına hem de takip borçlusuna tebliği esası kabul edilmiştir. İkinci olarak, rehin açığı belgesinin icra ve iflas dairesi tarafından resen düzenlenmesi öngörülmüştür. Üçüncü olarak da, dördüncü fıkradaki bir yıllık süre fazla uzun bulunarak, süre İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunu doğrultusunda bir ay olarak belirlenmiştir.

MADDE 136- Maddeyle, ipotekli alacakta alacaklının adresinin bilinmemesi veya borcu almaktan kaçınmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 136 ncı maddesi "İpotekli alacakta alacaklının adresinin bilinmemesi veya borcu almaktan kaçınması" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 153 üncü maddesinin karşılığıdır. 2004 sayılı Kanunun 153 üncü maddesi, mehaz Kanunda ve 1424 sayılı İcra ve İflas Kanununda bulunmayıp, mevzuatımıza 2004 sayılı Kanunla girmiştir. Taslakta bu Kanun hükmü, ilavelerle yeni baştan kaleme alınmış ve uygulama sürecinin ayrıntılarına yer verilerek daha kolay uygulanabilir hâle getirilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, ipotekle teminat altına alınmış ve vadesi gelmiş bir alacağın borçlusunun veya ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişinin, icra ve iflas dairesine başvurarak alacaklısının adresinin bilinmediğini veya borcu almaktan ve ipoteği çözmekten kaçındığını beyan edip, borcun tamamını ödemeye hazır olduğunu bildirerek, ipoteğin terkinini talep edebileceği öngörülmüştür. Maddenin beşinci fıkrasına göre, vadesi gelmeyen borcun ipotek sözleşmesi uyarınca işlemiş ve işleyecek bütün faizleriyle birlikte ödenmesini üstlenen borçlu-hakkında da aynı hükümler uygulanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, icra ve iflas dairesinin bu talep üzerine borçlunun ödemesi gereken miktarı, ipotek faizli ise faiziyle birlikte tespit edeceği ve başvuruda bulunan borçluya veya ipotekli taşınmazın maliki üçüncü kişiye bu miktarı ödemesi için iki haftalık süre vereceği; belirtilen miktarın süresinde icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılması hâlinde icra ve iflas dairesinin alacaklıya iki hafta içinde gelip alacağını almasını veya varsa

alacağı almamak veya ipoteğin terkinini talep etmemek için kabul edilebilir bir sebep bildirmesini tebliğ edeceği hususları düzenlenmiştir. Alacaklının bu hususta gösterebileceği sebep, özellikle yatırılan tutarın yetersiz olduğu şeklinde olabilir. Çünkü 6098 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine göre alacaklı, miktarı belirli ve tamamı muaccel olan borç hakkındaki kısmi ödemeyi reddetmek hakkına sahiptir.

Maddenin üçüncü fıkrasında alacaklının yatırılan parayı ipoteğin terkini konusunda bir çekince belirtmeden almayı kabul etmesi hâlinde, icra ve iflas dairesinin parayı ödeyeceği ve ipoteğin terkini için tapu müdürlüğüne bildirimde bulunacağı öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre alacaklı kendisine yapılan tebligat üzerine parayı almak için gelmezse veya parayı almaktan kaçınırsa ya da ipoteğin terkini konusunda çekince belirtirse, icra ve iflas dairesi dosyayı icra hukuk mahkemesine verir; icra hukuk mahkemesi borçlunun yatırdığı paranın, ipotekle temin edilen borcu karşılamaya yeterli olduğunu tespit ederse yatırılan paranın alacaklı adına saklanmasına ve ipoteğin terkinine karar verir. Ancak, alacaklı parayı almaktan kaçınmasına yol açan ve yargılamayı gerektiren bir sebep ileri sürerse, icra hukuk mahkemesi ipoteğin terkini talebini reddedecektir. Bu fıkranın son cümlesinde, ipoteğin terkinini talep eden ilgilinin genel mahkemelere başvurma hakkı saklı tutulmaktadır ki, burada kastedilen 6098 sayılı Kanunun 107 nci, 4721 sayılı Kanunun 883 üncü ve 1027 nci maddeleri hükümleridir.

Maddenin altıncı fıkrasında ise bu Kanun hükmünün imar uygulaması sonucunda oluşturulmuş olan ipotekler ile kadastro çalışmaları sonucunda taşınmaz üzerine konulan kanuni ipotekler gibi kamu hukuku hükümleri uyarınca kurulan ipotekler hakkında uygulanmayacağı öngörülmüştür.

MADDE 137- Maddeyle, özel hükümlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 137 nci maddesi "Özel hükümler" başlığını taşımakta olup, 20/10/2016 tarihli ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununa göre kurulan rehinleri ve bunlar hakkındaki cebrî icra hükümlerini saklı tutmaktadır.

MADDE 138- Bu bölüm kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin usullere ayrılmıştır.

Maddeyle, kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluyla tahliyeye ilişkin takip talebinde bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir. Taslakta, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluyla tahliyeye ilişkin takip talebi bakımından yeni bir madde ihdas edilmektedir.

Taslak itirazın kaldırılması usulünü ilga ettiğinden, ilamsız icrada itiraz hâlinde yetkili mahkemede artık itirazın iptali suretiyle itirazın hükümden düşürülmesi gerekmektedir. Kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluyla tahliye ve tahliye taahhüdü veya kira sözleşmesi süresinin sona ermesi nedeniyle ilamsız tahliye usulü Taslakta muhafaza edilmekle birlikte, itirazın kaldırılmasının Taslakta düzenlenmemesine paralel olarak bu takip yolunda itirazın olup olmadığına bakılmaksızın tahliye kararı verilmesi, adeta bir kira ihtisas mahkemesi olarak tasarlanmış olan sulh hukuk mahkemesine verilmektedir.

Birinci fıkrayla, kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluna ancak yazılı bir kira sözleşmesinin mevcut olması hâlinde başvurulabileceği hükme bağlanmaktadır. Alacaklı, bu takipte kira bedelinin ödenmesini ve taşınmazın tahliyesini talep edebilmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak fıkrayla, takip talebine yazılı kira sözleşmesinin eklenmesi zorunluluğu getirilmektedir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesi usulünde yazılı bir kira sözleşmesi aranması şartının yalnızca kira sözleşmesinin sona ermesi ve tahliye taahhüdüne dayanan takiplerde mi geçerli olması gerektiği, yoksa kira parasının ödenmemesi sebebiyle yapılan tahliye takiplerinde de yazılı kira sözleşmesi aranmasının daha doğru mu olacağı meselesi tartışılmış, herhangi bir belgeye dayanmayan ilamsız icra takibinin yapılmaması gerektiği şeklinde, genel haciz yolundaki

yaklaşıma uygun olarak kira parasının ödenmemesi sebebiyle yapılan tahliye takiplerinde de yazılı bir kira sözleşmesinin varlığı aranmıştır.

Üçüncü fıkrayla, kiraya veren ve kiracıların birden fazla olması hâlinde takip talebinde bunların tamamının gösterilmesinin zorunlu olduğu vurgulanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, kiralanan taşınmazın aile konutu olması durumunda, Taslağın 139 uncu maddesi gereğince yapılacak ihbara esas olmak üzere eşin isim ve adresinin takip talebinde gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir. Ancak bu madde uyarınca eşe yapılacak ihbar, eşi takibin tarafı hâline getirmeyecektir.

MADDE 139- Maddeyle, kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluyla tahliyeye ilişkin ödeme emrine ilişkin esaslar ile ödeme emrinde bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 269 ve 269/c maddelerine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, borçluya gönderilecek ödeme emrine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre, takip talebinin Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde icra ve iflas dairesi tarafından, tahliye ihtarlı ödeme emri düzenlenmesi, ödeme emriyle birlikte takibin dayanağı olan belgelerin borçluya tebliğ edilmesi düzenlenmektedir. Ayrıca talebin kabul edilmemesi hâlinde verilen kararın gerekçesiyle birlikte tutanağa yazılacağı ve derhâl alacaklıya tebliğ edileceği açıklanmakta olup, bu işlemlerin, en geç üç gün içinde yerine getirileceği hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkrada, taşınmazın aile konutu olması hâlinde, tahliye talepli icra takibinin yapıldığı hususunun borçlunun eşine bir ihbarnameyle tebliğ edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Aile konutunun eşlerin bütün yaşam faaliyetlerini gerçekleştirdiği bir mekân olduğu dikkate alındığında, hüküm uyarınca, aile konutu olarak kullanılan konutun kira borcunun ödenmemesi hâlinde kira sözleşmesinin sona ereceği, buna bağlı olarak tahliye edileceği ve sonuçta ailenin zarar görebileceği için düzenlemeyle, tahliye sürecinden diğer eşin haberdar edilmesi amaçlanmaktadır. 6098 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre, kiracı olmayan eşin, kiraya verene bildirimde bulunarak kira sözleşmesinin tarafı sıfatını kazanması hâlindekiraya veren, fesih bildirimiyle fesih ihtarına bağlı bir ödeme süresini kiracıya ve eşine ayrı ayrı bildirmek zorundadır. Bu hüküm kapsamında, eşin kiracılık sıfatını kazanması hâlinde fıkrada belirtilen ihbarname değil, doğrudan doğruya ödeme emrinin eşe de tebliğ edilmesi gerekmektedir. Zira bu durumda eşler arasında zorunlu takip arkadaşlığı bulunmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, ödeme emrinde bulunması gereken hususlar bentler hâlinde ve açıkça yeniden düzenlenmektedir.

(a), (b) ve (c) bentlerinde, ödeme emrine yazılması gereken kayıtlar ile icra ve iflas dairesinin banka hesap numarasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

(ç) bendinde, para alacakları bakımından yazılması gereken hususlar yer almaktadır. 2004 sayılı Kanunda düzenlendiği gibi alacağın Türk parasıyla tutarının ve faizle ilgili taleplerin takip talebine yazılması zorunluluğu devam etmektedir. Ancak yabancılık unsuru içermeyen sözleşmelerde yabancı para üzerinden edimlerin belirlenmesi kural olarak caiz olmamakla birlikte, istisnai durumlar dikkate alınarak bu bentte yabancı paraya ilişkin ibareler muhafaza edilmektedir.

(d) bendinde, 6098 sayılı Kanunun 315 ve 362 nci maddelerine göre konut ve çatılı iş yeri kiralarında otuz gün, ürün kiralarında altmış gün, diğer kiralarda ise on gün içinde kira bedelinin ve sözleşmeyle üstlenilen yan giderlerin ödeme emrinde yazılı olan banka hesabına ödenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Taslakta süreler hafta veya ay olarak düzenlenmektedir. Ancak hükmün maddi hukukta karşılığı olan 6098 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde süreler gün olarak düzenlendiğinden, bu hükümlere uyum sağlamak amacıyla fıkrada münferit olarak ödeme süreleri gün olarak düzenlenmiştir. Öte yandan (d) bendinde, borçluya 6098 sayılı Kanunun 315 ve 362 nci maddelerinde yer verilen sürelere oranla asgari süreyi ifade eden otuz günlük

süre verilmesinin maddi hukuka aykırılık teşkil edip etmeyeceği Bilim Komisyonunda tartışılmış; bu hususun sadece ilamsız icra yolunu tercih eden alacaklının süratli şekilde tamamlanması gereken bu süreç içinde borçluya verilecek sürenin ayrıca düzenlenmesinin anılan Borçlar Kanunu hükümleriyle çelişki arz etmeyeceği görüşü ağırlık kazanmış ve fıkra metni yukarıda olduğu şekilde muhafaza edilmiştir.

MADDE 140- Maddeyle, ödeme emrine itiraz etmemenin sonuçları ile tahliye usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 269/a maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkraya göre, borçlunun süresi içinde ödeme emrine itiraz etmemesi ve ihtar süresi içinde ödeme emrindeki borcu ödememesi hâlinde alacaklı, borçlunun mallarının haczedilmesini talep edebilir. Alacaklı, ayrıca, ihtar süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde sulh hukuk mahkemesinden taşınmazın tahliyesine karar verilmesini de isteyebilir. Bu süre içinde tahliye talep edilmezse aynı kira alacağı bakımından artık genel hükümlere göre de tahliye talep edilemez. Hükme göre, borçlu süresi içinde ödeme emrine itiraz etmez ve ihtar süresi içinde ödeme emrindeki borcu da ödemezse, alacaklı, icra ve iflas dairesinden, ödeme emrindeki miktar yönünden borçlunun mallarının haczedilmesini isteyebilir ve bilahare de Kanunun öngördüğü süre içinde satılmasını talep edebilir. Hükümle, maddi hukukta tahliye emirli gönderilerin, haklı ihtar yerine geçmesine engel teşkil etmeyeceği kabul edilmektedir. 6325 sayılı Kanuna eklenen 18/B maddesinin birinci fırkasının (a) bendine göre, kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna çerçevesinde ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar için dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı hâline getirilmiştir. Bu aşamada kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle ilamsız icra yoluyla tahliye takibi için ödeme emri gönderildiğinde borçlu tarafından itiraz edilmemesi hâlinde sulh hukuk mahkemesinde açılacak tahliye davasında dava şartı arabuluculuğa başvurulmasına gerek olmayacaktır. Zira tahliye ihtarlı ödeme emrine rağmen bunun kiracı nezdinde bir etki yaratmaması ve borçlunun borcunu ödememesi nedeniyle artık bu aşamada bir sonuca ulaşmayacağı anlaşılan arabuluculuk kurumuna başvurmanın zaman kaybına neden olacağı kabul edilmektedir.

İkinci fıkrayla, mahkemenin yapacağı inceleme sonucunda süresi içinde ödeme emrine itiraz edilmeyip borcun ödenmediğini ve tahliye ihtarının kanuna ve usulüne uygun olduğunu tespit etmesi hâlinde, taşınmazın tahliyesine karar vereceği hükme bağlanmaktadır. İcra takip işlemlerinin kanuna ve usule uygun olup olmadığının kural olarak ancak şikâyet başvurusu üzerine incelenmesi ilkesinden farklı olarak bu hükümde, kiracının korunması maksadıyla, mahkemenin tahliye davasında tahliye ihtarının kanuna ve usule uygun olup olmadığını denetlenmesi esası kabul edilmektedir.

Üçüncü fıkrayla mahkemenin, borçlu tarafından itiraz edilmemiş kira sözleşmesini ve ödeme emrinde gösterilen kira borcunun miktarını inceleme konusu yapamayacağı hükme bağlanmaktadır. Borçlunun, tahliye ihtarlı ödeme emrinin tebliğinden önce kira borcunu ödediğini ileri sürme ve bunu Taslağın takibin iptaline veya geri bırakılmasına ilişkin 97 nci maddesinde yazılı belgelerle ispat etme hakkının saklı olduğu açıklanmaktadır.

MADDE 141- Maddeyle, ödeme emrine itirazın iptali ve tahliye usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 269/b maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkra, ödeme emrine itiraz hâlinde alacaklının, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde sulh hukuk mahkemesine başvurarak itirazın iptali ve tahliye için dava açabilmesine ilişkindir. Hükme göre bu süre içinde sulh hukuk mahkemesinden tahliye talep edilmezse aynı kira alacağı için genel hükümlere göre de tahliye talep edilemeyecektir. Bu kapsamda itirazın iptali davasıyla tahliye talep edilmese dahi, kira alacağının tahsiline ilişkin olarak ayrıca dava açılabilecektir.

MADDE 142- Maddede, bu Ayrımla ilgili olup kıyasen uygulanacak maddeler gösterilmektedir.

MADDE 143- Maddeyle, bir tahliye taahhüdünün mevcut olması veya kira sözleşmesinin süresinin sona ermesi nedeniyle ilamsız tahliyeye ilişkin takip talebinde bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 272 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun 272 nci maddesinin birinci fıkrasına göre, kira süresinin bitmesi nedeniyle ilamsız tahliye yoluna sadece yazılı kira sözleşmesiyle (mukavelename) kiraya verilmiş olan taşınmazlar için başvurulabilmekteydi. Diğer bir ifadeyle sözlü bir anlaşmayla kiraya verilmiş olan taşınmazın kira süresinin bitiminde ilamsız icra yoluna başvurularak tahliyesi istenemezdi. Bu kural konut ve çatılı işyeri dışındaki taşınmaz kiraları için mutlak bir şekilde kabul edilmişti. Buna karşılık konut ve çatılı işyeri kiraları bakımından yazılı bir kira sözleşmesinin varlığı aranmamış olup, bu kapsamda sözlü kira sözleşmesi mevcudiyeti halinde de yazılı tahliye taahhüdüne dayanılarak ilamsız tahliye takibi yapılabilmekteydi. 2004 sayılı Kanunda kabul edilen bu esaslar Taslakta daha sarih hâle getirilerek muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, yazılı kira sözleşmesine konu olan yerin konut veya çatılı işyeri olması ve talebin, noterlikçe resen düzenlenmiş veya tarih ve imzası onaylanmış ya da adi yazılı tahliye taahhüdüne dayanması hâlinde, ilamsız tahliye yoluna, tahliyenin taahhüt edildiği tarihten itibaren bir ay içinde başvurulabileceği düzenlenmektedir. 6098 sayılı Kanunun 352 inci maddesinin birinci fıkrasına göre kiracı, kiralananın teslim edilmesinden sonra, kiraya verene karşı, kiralananı belli bir tarihte boşaltmayı yazılı olarak üstlendiği hâlde boşaltmamışsa kiraya veren, kira sözleşmesini bu tarihten başlayarak bir ay içinde icraya başvurmak veya dava açmak suretiyle sona erdirebilir. Bu düzenlemeler uyarınca takip talebinin yapılabilmesi için sözlemenin konusunun konut ve çatılı iş yeri olması ve 6098 sayılı Kanunun 352 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği üzere bir tahliye taahhüdünün bulunması zorunludur. Takibe başvuruda süre sınırlaması söz konusudur. Bu süre kiracının, kiralananı tahliye etmeyi taahhüt ettiği tarihten itibaren bir aydır.

İkinci fıkrayla, yazılı kira sözleşmesinde belirlenen sürenin sona ermesi nedeniyle taşınmazın ilamsız tahliyesi yoluna, sözleşmenin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içinde başvurulabileceği hükme bağlanmaktadır. Bu hüküm, konut ve çatılı işyeri kiraları hakkında uygulanmayacaktır. Buradaki tahliye usulü süreli kira sözleşmeleri için uygulanır. Dolayısıyla kira sözleşmesi süresiz ise veya süreli kira sözleşmesi belirsiz süreli sözleşmeye dönüşmüşse, bu madde uyarınca ilamsız tahliye takibi yapılamaz. 6098 sayılı Kanunun 347 nci maddesinin birinci fıkrasına göre konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır. Kiraya veren, sözleşme süresinin bitmesine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremez. Ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebilir. Konut ve çatılı işyeri kiraları bakımından kirayaya verenin, sözleşme süresinin sonunda, sözleşmeyi sona erdirme hakkı bulunmadığından kira sözleşmesi süresinin bitimine bağlı olarak ilamsız tahliye yoluna başvurulamayacağı açıkça ifade edilmektedir.

Üçüncü fıkrada, Taslağın 87 nci maddesi uyarınca düzenlenecek olan takip talebine, birinci fıkradaki hâlde takibin dayanağı olan kira sözleşmesinin ve tahliye taahhüdünün, ikinci fıkradaki hâlde ise kira sözleşmesinin aslı veya onaylı bir örneğinin eklenmesi öngörülmektedir.

MADDE 144- Maddeyle, tahliye emrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, borçluya gönderilecek tahliye emrine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre, takip talebinin bu Kanunda öngörülen şartları içerdiğine karar verilmesi hâlinde

icra ve iflas dairesi tarafından tahliye emri düzenlenir. Tahliye emriyle birlikte takibin dayanağı olan belgeler borçluya tebliğe gönderilir. Talebin kabul edilmemesi hâlinde ise, verilen karar tutanağa yazılır ve durum derhâl alacaklıya tebliğe gönderilir. Bu işlemlerin, en geç üç gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

İkinci fıkrayla, taşınmazın aile konutu olması hâlinde, tahliye talepli icra takibinin yapıldığı hususunun borçlunun eşine bir ihbarnameyle tebliğ edilmesi gerektiği düzenlenmektedir. 6098 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin son fıkrasıyla, kiracı olmayan eşin kiraya verene bildirimde bulunarak kira sözleşmesinin tarafı sıfatı kazanabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda artık eşe ihbarname değil, kira sözleşmesinin tarafı olduğu için doğrudan doğruya tahliye emri tebliğ edilecektir. Söz konusu icra takibi yönünden eşler arasında mecburi takip arkadaşlığı vardır.

Üçüncü fıkrada, tahliye emrinde bulunması gereken hususlar ile takip talebine eklenecek belgeler bentler hâlinde belirlenmektedir. Fıkranın;

(a) ve (b) bentlerinde, alacaklı ve borçluyla ilgili olarak tahliye emrine yazılması gereken hususlar yer almaktadır.

(c) bendinde, tahliye emrinde takip giderlerinin ödenmesi için icra ve iflas dairesinin banka hesap numarasına yer verilmesi gerektiği belirtilmektedir.

(ç) bendinde, tahliyesi istenen taşınmazın niteliği ve adresinin tahliye emrine yazılması gerektiği bilgisine yer verilmektedir.

(d) bendinde, kira sözleşmesinin sona erdiği tarih yer almaktadır.

(e) bendinde, tahliye taahhüdünün düzenlendiği ve tahliyenin taahhüt edildiği tarihin tahliye emrinde yer alması gerekti açıklanmaktadır..

(f) bendinde, borçlunun kira sözleşmesinin veya tahliye taahhüdünün altındaki imzaya, icra ve iflas dairesinin yetkisine veya alacaklının takip hakkına itirazını, tahliye emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine yapması gerektiği ikazı yer almaktadır.

(g) bendinde, süresi içinde tahliye emrine itiraz edilmez ve taşınmaz tahliye ve teslim edilmezse, alacaklının talebi üzerine sulh hukuk mahkemesi kararıyla taşınmazın tahliye edileceği ikazına yer verilmektedir.

(ğ) bendinde, tahliye emrinin yurt dışında tebliğ edildiği hâllerde, itiraz etmek isteyen borçlunun itirazla birlikte, itiraz etmeyecek olan borçlunun ise itiraz süresi içinde, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere yurt içinde bir adres bildirmek zorunda olduğu; yurt içinde bir adres bildirmediği takdirde, kendisine bundan sonra tebliğ edilecek olan evrakın icra dosyası içinde muhafaza edilerek kendisine tebliğ edilmiş sayılacağı; itiraz süresi içinde itiraz edilmiş ve fakat itirazla birlikte yurt içinde bir adres bildirilmemişse itirazın dahi yapılmamış kabul edileceği açıklaması yer almaktadır.

(h) bendinde, borçlunun, varsa şikâyetlerini 22 nci ve devamı maddeler uyarınca icra hukuk mahkemesine yapabileceği hatırlatması yer almaktadır.

MADDE 145- Maddeyle, tahliye emrine itiraz etmemenin sonuçları ve kiralananın tahliyesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, borçlunun tahliye emrinde belirtilen iki haftalık süre içinde tahliye emrine itiraz etmemesi ve ihtar süresi içinde taşınmazı tahliye ve teslim etmemesi hâlinde alacaklının, ihtar süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde sulh hukuk mahkemesinden taşınmazın tahliyesine karar verilmesini isteyebileceği hükme bağlanmaktadır. Taslakta, itirazın kaldırılması kurumunun çıkarılmış olması, kira hukuku ve tahliye davaları bakımından sulh hukuk mahkemesinin kanun koyucu tarafından adeta bir ihtisas mahkemesi olarak belirlenmiş olması karşısında; tahliye emri üzerine verilecek tahliye kararının sulh hukuk mahkemesi tarafından verilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Düzenlemeyle dava açma süresi değiştirilmekte ve bu süre ihtar süresinin bitiminden itibaren bir ay olarak kabul edilmektedir. Öte yandan kiracının aynı sebepler tahtında sürekli tahliye tehdidi altında

kalmasının hakkaniyete aykırı olacağı düşüncesinden hareketle, bu süre içinde tahliyenin talep edilmemesi hâlinde aynı takip sebebi bakımından genel hükümlere göre de tahliye talep edilemeyeceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, mahkemenin tahliye talebi üzerine yapacağı incelemeye ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre mahkemenin yapacağı inceleme sonucunda, süresi içinde tahliye emrine itiraz edilmediğini ve tahliye ihtarının kanuna ve usulüne uygun olduğunun tespit edilmesi hâlinde taşınmazın tahliyesine karar verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Üçüncü fıkrayla da mahkemenin bu kapsamda, itiraz edilmemiş kira sözleşmesini ve tahliye taahhüdünü inceleme konusu yapamayacağı; buna karşılık borçlunun, tahliye emrinin tebliğinden önce kira sözleşmesinin yenilendiğini veya uzatıldığını ileri sürme ve bunu takibin iptaline veya geri bırakılmasına ilişkin 97 nci maddede yazılı belgelerle ispat etme hakkının saklı olduğu hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 146- Maddeyle, tahliye taahhüdü veya kira sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle başlatılan ilamsız tahliye takibine karşı yapılan itiraza ilişkin itirazın iptali ve tahliye hususu düzenlenmektedir. Hüküm kısmen 2004 sayılı Kanunun 275 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslakla tahliye emrine itiraz edilmesi üzerine alacaklının, itirazın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde sulh hukuk mahkemesine başvurarak itirazın iptali ve tahliye davası açabilmesi düzenlenmektedir. Kiracının aynı sebepler tahtında farklı usullerle sürekli tahliye tehdidi altında kalmasını engellemek amacıyla bu süre içinde dava açılmadığı takdirde artık aynı takip sebebi bakımından genel hükümlere göre de tahliye istenemeyeceği açıkça hükme bağlanmaktadır.

MADDE 147- Maddede, Taslağın tahliye taahhüdü veya kira sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle ilamsız tahliye başlıklı Ayrımında yer alan hususlarla ilgili olup kıyasen uygulanacak diğer hükümler gösterilmektedir.

MADDE 148- Maddeyle, kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesinde takibin iptali veya icranın geri bırakılması hususu düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla borçlunun, tahliye kararından sonra kira sözleşmesinin yenilendiğini veya uzatıldığını ya da kendisine mühlet verildiğini ileri sürerek takibin iptalini veya geri bırakılmasını icra hukuk mahkemesinden her zaman isteyebileceği düzenlenmektedir. Borçlu bu durumu ancak noterden onaylı veya imzası ikrar edilmiş bir belgeyle ispat etmesi durumunda icra hukuk mahkemesince takibin iptaline veya icranın geri bırakılmasına karar verilebilecektir. 2004 sayılı Kanunun "icra mahkemesinin kararıyla takibin talik veya iptali" maddesi Taslağın 97 nci maddesi ile değiştirilmiş, iş bu maddede de değişikliğe koşut olarak takibin iptali veya ertelemesi kavramı kullanılmıştır. Borçlu bu fıkrada belirtilen sebeplere dayanarak her zaman icra hukuk mahkemesinden takibin iptalini veya ertelenmesini talep edebilecektir.

İkinci fıkrayla, borçlunun tahliye kararından sonraki dönemde tahliye ilamının zamanaşımına uğradığını ileri sürmesi hâlinde 97 nci maddenin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu şekilde, takipten sonra ilamın zamanaşımına uğradığı ispat edildiği taktirde icra hukuk mahkemesinde takibin iptaline karar verilecektir.

MADDE 149- Maddeyle, kiralanan taşınmazın tahliyesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada, kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla takip sürecinde sulh hukuk mahkemesince verilen tahliye kararı üzerine, kiracının taşınmazı kendiliğinden tahliye ve teslim etmemesi hâlinde, Taslağın "Taşınmazın borçlunun elinde bulunması" başlıklı 73 üncü maddesinde belirtilen hükümlere göre kiracının taşınmazdan zorla çıkarılarak taşınmazın alacaklıya teslim edileceği düzenlenmektedir.

İkinci fıkrada, tahliye edilecek taşınmazda üçüncü kişiye ait eşyanın bulunması hâlinde Taslağın 74 üncü maddesinin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 150- Maddeyle, kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesinde, kiralanan taşınmazda üçüncü kişinin bulunması durumunda uygulanacak hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 276 ncı maddesine karşılık gelmektedir. Bu madde hükmü, aslında önemli bir değişiklik yapılmaksızın sadeleştirilmek suretiyle Taslakta muhafaza edilmiştir.

Birinci fıkrayla, tahliyesi istenen yerde kiracıdan başka bir kişinin bulunması ve bu kişinin bu yeri işgal etmesini haklı gösterecek resmî bir belge gösterememesi durumunda taşınmazdan derhâl tahliye edileceği belirtilmektedir.

İkinci fıkrayla, taşınmazda bulunan üçüncü kişinin resmî bir belge gösterememekle beraber sözleşme tarihinden önceki bir zamandan beri söz konusu taşınmazı işgal etmekte olduğunu veya taşınmazı kiraya verenden kiraladığını beyan etmesi ve bu beyanın icra ve iflas müdürü tarafından mahalinde yapılacak bir araştırmayla doğrulanması hâlinde, icra ve iflas müdürünün tahliyeyi erteleyeceği ve durumu üç gün içinde icra hukuk mahkemesine bildireceği açıklanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin kendisine yapılan bildirimden sonra tarafları dinleyip, gerektiğinde tahliyeye emredebileceği veya taraflardan birinin bir hafta içinde genel mahkemeye başvurmasına ilişkin karar vereceği hüküm altına alınmaktadır. Bu süre içinde genel mahkemeye başvurulması hâlinde davanın sonucuna göre hareket edileceği, bu durumda 55 inci madde hükümlerinin uygulanacağı, süresi içinde dava açmayan tarafın iddiasından vazgeçmiş sayılacağı açıklanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, borçlunun kan veya kayın hısımlığı yönünden alt ve üst soyunun, eşinin, ikinci derecede kan veya kayın hısımlarının, iş ortakları ile borçluya bağlı olarak kiralananda oturdukları anlaşılan diğer kişilerin bu madde hükmü uygulanmasında üçüncü kişi sayılmayacakları; diğer bir anlatımla bu kişilerin bu maddede belirtilen usulden yararlanamayacakları düzenlenmektedir.

MADDE 151- Maddeyle, taşınmaz kiralarında hapis hakkının korunması amacıyla hapis hakkı için defter tutulması hususu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 270 inci maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun Kiraya verenin hapis hakkının korunmasına ilişkin hükümleri, 6098 sayılı Kanunun 336 ve 338 inci maddelerinin ne şekilde uygulanacağını göstermesi bakımından 6098 sayılı Kanun hükümlerini tamamlayıcı bir işlev görmektedir. Kiraya verenin hapis hakkı, hapis hakkına konu mallar borçlunun (kiracının) elinde bulunduğundan diğer mallar üzerindeki hapis hakkından farklı bir cebrî icra düzenlemesine ihtiyaç göstermektedir. Bu ihtiyaç rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmadan evvel rehnin kapsamında dahil olan malların hangi mallar olduğunun tespiti ve bu malların elden çıkartılmasının önlenmesi için bir geçici hukuki koruma düzenlemesini gerekli hâle getirmektedir.

İsviçre Borçlar Kanununda 1989 yılında kira ve hasılat kirası hakkındaki hükümler değişikliğe tabi tutulmuştur. Bu değişiklik kapsamında kiraya verenin hapis hakkıyla ilgili mülga 818 sayılı Borçlar Kanununun 267 ve 269 uncu maddelerinin mehazı olan İsviçre Borçlar Kanunu m.268 vd. hükümleri de değiştirilmiştir. İsviçre'de yapılan bu değişiklik yeni 6098 sayılı Kanuna intikal etmemiş, 6098 sayılı Kanunun 336 ve 338 inci maddeleri hazırlanırken esas olarak mülga 818 sayılı Kanunun 267 ila 269 uncu maddelerinin dilinin sadeleştirilmesiyle yetinilmiştir. Düzenlemenin içeriğe ilişkin tek yeniliği, 6098 sayılı Kanunun (mülga 818 sayılı Kanunun 269 uncu maddesine tekabül eden) 338 inci maddesinde kiraya verenin kiracıya ait eşyayı alıkoyma hakkını kullanmak için sulh hâkimi yanında icra ve iflas müdürüne de başvurabilmesini öngören değişikliktir.

İsviçre Borçlar Kanununda yapılan (6098 sayılı Kanuna intikal etmeyen) değişiklik bütün kira sözleşmeleri için uygulanabilmekte olan ve kiraya verenin hapis hakkının korunmasına ilişkin bulunan hükümlerin uygulama alanını işyeri kiralarıyla sınırlamıştır. İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunundaki değişiklik doğrultusunda sadece işyeri kiralarına uygulanabilmek üzere değişiklik yapılmıştır.

Alt komisyon çalışmaları sırasında "taşınmaz kiralarında hapis hakkının korunması" başlıklı bölüm kaleme alınırken, kanun koyucunun Borçlar Kanununun kiraya verenin hapis hakkıyla ilgili maddi hukuk hükümlerini olduğu gibi (İsviçre hukukunda yapılan değişiklikleri benimsemeden) muhafaza etmek şeklindeki iradesi dikkate alınarak düzenleme yapılmıştır.

Taslak metinde, 2004 sayılı Kanunun kiraya verenin hapis hakkının korunmasına ilişkin 270 ve 271 inci maddelerinde bazı değişiklikler yapılmışsa da, bu değişiklikler İsviçre hukukunda vuku bulan değişiklikleri Janunumuza yansıtmak şeklinde olmamıştır.

Kiraya verenin hapis hakkına ilişkin bu hükümlerin Kanunun "Deniz icra" hükümleri arasında yer alan hapis hakkının korunmasına ilişkin hükümlerld uyumlu olmasına dikkat edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrası 2004 sayılı Kanunun 270 inci maddesinin ilk fıkrasına tekabül etmektedir. Bu fıkranın metninde hapis hakkının korunması için sevk edilmiş olan bu hükmün bir geçici hukuki koruma önlemi olduğu açıkça zikredilmiş ve bunun bir sonucu olarak kiraya verenin kiracının temerrüdünü yaklaşık ispat seviyesinyd ispat etmesinin yeterli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kiraya verenin geçici hukuki koruma için başvuracağı merciin sulh hukuk mahkemesi olduğu kabul edilmek suretiyle. 6098 sayılı Kanunun 338 inci maddesinsı hem sulh hukuk mahkemesine hem de icra ve iflas dairesine görev veren ogjkg zımmen değiştirilmiş olmaktadır. Nihayet bu fıkrada geçici hukuki koruma kararının verilmesinden itibaren bu kararın icrası için bir hafta içinde icra ve iflas dairesine başvurmak zorunluluğu getirslmek suretiyle geçici koruma önlemlerine ilişkin genel hükümler ile kiraya verenin hapis hakkının korunmasına ilişkin bu özel hüküm arasında uyum sağlanmıştır.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, 2004 sayılı Kanununun üzerinde hapis hakkı bulunan eşyanın defterinin tutulmasıyla ilgili 270 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne karşılık gelmektedir. Bu fıkrada da konu ile ilgili bilimsel ve yargısal içtihatlara uygun olarak deftere sadece haczi kabil malların geçirilebileceği tasrih olunmuştur. Bu fıkrada ayrıca defterin ne şekilde tutulacağı konusunda haciz tutanağının ne şekilde tutulacağını düzenleyen hükümlerin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Öte yandan, fıkrada, taslağın tamamında benimsenen ve kanuni sürelerin kural olarak haftayla belirlenmesi tercihine uygun olan yöntem çerçevesinde, takip yoluna başvurmak için öngörülen süre iki hafta olarak belirlenmiştir. Nihayet bu fıkrada yürürlükteki Kanunun bilimsel içtihatlarda yapılan yorumuna uygun olarak, kiracının kendisine karşı başlatılan takibe itiraz etmesi hâlinde kiraya verenin itirazın hükümden düşürülmesi konusunda ihtiyati haczi tamamlayan işlemler hakkındaki sürelerin uygulanacağı kuralı benimsenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası, 2004 sayılı Kanuna ait bilimsel ve yargısal içtihatlarda benimsenen yorum şeklini ifade etmek üzere "Kiraya verenin süresi içinde hapis hakkının geçici olarak korunması kararının icrasını talep etmemesi veya takip yapmaması hâlinde hapis hakkına ilişkin defter hükümsüz kalır" şeklinde düzenlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrası ise, yine 2004 sayılı Kanunun bilimsel ve yargısal içtihatlara uygun olarak esasen bir kanuni rehin hakkı niteliğinde olan hapis hakkıyla güvence altına alınmış olan kira alacağının paraya çevirme aşamasında asgari ihale bedeli belirlenirken rüçhanlı alacaklı olarak işlem görmesi gerektiğini açıklığa kavuşturmaktadır.

MADDE 152- Maddeyle, kiraya verenin hapis hakkının paraya çevrilmesinde istihkak iddialarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 271 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın 152 nci maddesinde, 2004 sayılı Kanun hakkındaki bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği üzere kiraya verenin hapis hakkının paraya çevrilmesinde istihkak iddialarının, hapis hakkı için defter tutulurken ileri sürüleceği, icra ve iflas dairesi tarafından deftere kaydedileceği ve bu iddialar hakkında hacizdeki istihkak iddialarına ait hükümlerin uygulanacağı tasrih olunmuştur.

MADDE 153- Maddeyle, kiralanan taşınmazda kaçırılan malı takip hakkı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 271 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, hapis hakkına tabi olup defteri tutulmuş veya tutulmamış malların gizlice veya zorla götürülmesi hâlinde kiraya verenin bu malların kaçırılmasından itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine başvurarak ve gerektiğinde zabıta kuvvetinin de yardımından istifade ederek iadesini isteyebileceği hüküm altına alınmaktadır. İyi niyet sahibi üçüncü kişilerin haklarının saklı olacağı da maddede ayrıca belirtilmektedir. Öte yandan, defteri tutulmuş malların zorla götürülmesiyle ilgili olarak Taslağın 2004 sayılı Kanunun 335 inci maddesine karşılık gelen 519 uncu maddesinde özel bir suç ihdas edilmiştir**.**

İkinci fıkrayla, üçüncü kişinin hapis hakkına tabi olup kiralanandan zorla veya gizlice kaçırılan mal üzerinde bir hak iddia ederek icra ve iflas dairesinin malı geri alma işlemine karşı çıkması hâlinde, icra ve iflas dairesinin malın geri alınmasını erteleyeceği ve kiraya verene bu konuda üçüncü kişi aleyhine icra hukuk mahkemesinde istihkak davası açması için bir hafta süre vereceği düzenlenmektedir. Bu şekilde üçüncü kişinin ileri sürdüğü hak ile kiraya verenin hakkı uzlaştırılmakta, malın derhâl geri alınması ertelenerek icra hukuk mahkemesinin vereceği karara bağlı kılınmaktadır.

MADDE 154- Maddeyle, borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğüne ilişkin esaslar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 74 ve 77 nci maddelerinde yer alan esaslar, dili sadeleştirilmek ve uygulamada görülen sorunlara çözüm bulunmak amacıyla yeniden kaleme alınmaktadır. Madde; ödeme veya icra emri üzerine bildirilecek mal beyanını, alacağın karşılanmaması hâlinde bildirilecek ek mal beyanını ve sonradan edinilen mallar ile kazanç ve gelire ilişkin bildirilecek mal beyanını kapsamaktadır. Buna göre borçlu, üç farklı ihtimale göre yönetmelikteki örneğe uygun olacak şekilde mal beyanında bulunmak zorundadır.

Birinci fıkrada, borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğüne yer verilmektedir. Hükme göre borçlu; gerek kendi gerek üçüncü kişiler elinde bulunan her türlü mal, hak ve alacağının çeşit ve niteliğini, yerini, kazanç ve geliri ile geçim kaynaklarına göre takip konusu alacak tutarını nasıl ödeyebileceğine ilişkin mal beyanını süresi içinde icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir. 74 üncü maddede yer alan bazı ibarelerin dili sadeleştirilmekte ve ayrıca "borcunu nasıl ödeyebileceğini" ifadesi, uygulamada mal beyanında bulunan borçlunun borç ikrarında bulunmuş sayılıp sayılmayacağı konusunda ortaya çıkan tartışma ve tereddütlerin açıklığa kavuşturulması amacıyla "takip konusu alacak tutarını nasıl ödeyebileceğini" şeklinde değiştirilmektedir. 2004 sayılı Kanunda yer alan sözlü bildirim usulü, mal beyanının yönetmelikteki örneğe uygun olarak yapılması zorunlu hâle getirildiğinden hükümde muhafaza edilmemektedir. Hükümde, ayrıca yükümlülüğün süresi içinde yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu süre; Taslağın "Para borcunun ödenmesi ve teminatın verilmesine ilişkin ilamların icrası" başlıklı 68, "Ödeme emri" başlıklı 88, "İtirazın iptali" başlıklı 96, "Ödeme emri" başlıklı 115, "Ödeme emrine itiraz" başlıklı 117, "Ödeme emri" başlıklı 139 ve "Borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğü" başlıklı 154 üncü maddelerinde iki hafta olarak belirlenmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla mal beyanında bulunmanın, bildirilen mal, hak veya alacağın haczedilmezlik niteliğinden feragat edildiği anlamına gelmeyeceği kabul edilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, mal beyanında yer alacak malların sırası belirlenmektedir. Buna göre mal beyanında; öncelikle para ve doğrudan paraya çevrilebilir olanlardan başlamak ve çekişmeli, üzerinde sınırlı ayni hak veya haciz bulunan mallar en sona bırakılmak kaydıyla takip konusu borca yetecek miktarda mal, hak ve alacaklar belirtilir. Ayrıca mal beyanında kripto varlıklar da gösterilir.

Dördüncü fıkrayla, ek mal beyanında bulunma yükümlülüğü düzenlenmektedir. Hükme göre, haciz talebine dayalı olarak yapılan kıymet takdiri sonucunda, borçlunun bildirdiği mal, hak ve alacakların alacağı karşılamayacağının tespit edilmesi hâlinde, alacaklının talebi üzerine icra ve iflas dairesince gönderilen muhtıranın tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta içinde borçlu ek mal beyanını bildirmek zorundadır. Muhtırada, borçlunun süresi içinde mal beyanında bulunmaması hâlinde 510 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı belirtilir.

Beşinci fıkrayla, sonradan edinilen mallar ile kazanç ve gelire ilişkin mal beyanı düzenlenmektedir. Buna göre borçlu, mal beyanında bulunmamış veya yaptığı beyanda mal, hak ve alacağı olmadığını bildirmiş veya borcuna yetecek mal, hak ve alacak göstermemiş ya da beyandan kaçınmışsa, sonradan kazandığı mal, hak ve alacakları ve kazancında ve gelirinde ortaya çıkan artışlara ilişkin mal beyanını, kazanma veya artış tarihinden itibaren iki hafta içinde icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 77 nci maddesine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak bildirim süresi yedi gün yerine iki hafta olarak belirlenmekte, mal beyanının yönetmelikteki örneğe uygun olarak yapılması zorunlu hâle getirildiğinden sözlü bildirim usulü kaldırılmakta ve tereddütlerin giderilmesi amacıyla birinci fıkra uyarınca borçlunun mal beyanında bulunmama hâli de hükme eklenmektedir.

Altıncı fıkrayla, mal beyanının yönetmelikteki örneğe uygun olarak düzenlenip icra ve iflas dairesine verileceği ve mal beyanı zorunluluğuna ve mal beyanında yer alacak hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmektedir.

MADDE 155- Maddeyle, üçüncü kişilerin, borçlunun malvarlığıyla ilgili bilgi verme ve malvarlığını teslim etme yükümlülüğüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 367 nci maddesine karşılık gelmekte olup, dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, gerçek ve tüzel kişilerin, icra ve iflas dairelerinin borçlunun malvarlığı hakkında isteyeceği bütün bilgiyi derhâl vermek ve talep hâlinde malvarlığını bu dairelere teslim etmek zorunda olduğu düzenlenmektedir. Bu kapsamda icra ve iflas dairelerinin, merkezî kayıt kuruluşları, sigorta ve bireysel emeklilik kuruluşları, tapu müdürlükleri, gemi sicilleri, seçmen kütükleri, ticaret sicilleri, motorlu taşıtlar sicili, marka ve patent sicili, vergi daireleri ve diğer mâlî kuruluşlar dâhil olmak üzere üçüncü kişilerden bilgi alabileceği; borçlunun banka hesapları ile bunlara ilişkin kayıtları, hisse senetleri, her türlü gelirleri, vergi iadesinin olup olmadığı, sosyal güvenlik kurumlarına ait kayıtlara ulaşabilme yetkisinin olduğu hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında, Taslağın 545 inci maddesinin uygulanacağı açıkça hükme bağlanmaktadır.

MADDE 156- Maddeyle haciz talebine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 78 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla ödeme emrinin tebliğinden itibaren ödeme ve itiraz sürelerinin geçmesine rağmen borcun ödenmemesi hâli ile icra takibinin kesinleşmesini sağlayan diğer hâllerde alacaklının icra ve iflas dairesinden borçluya ait malların haczedilmesini talep edeceği düzenlenmiştir.

İkinci fıkrayla alacaklının borçluya ait mal, hak ve alacaklarını sorgulama imkânı getirilmektedir. Bu sorgulama neticesinde UYAP tarafından borçlunun mal, hak ve alacağının niteliği hakkında ayrıntılı bilgi alınabilecek ve sistem üzerinden bunların haczi

talep edilebilecektir.Bunun üzerine icra ve iflas dairesince elektronik ortamda haczin yapılması düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla kesinleşen icra takibi neticesinde elde edilen borçluya ait mal varlığına ilişkin bilgilerin paylaşılmasının çerçevesi çizilmekte, sorgulamanın amaca aykırı olarak kullanılmasının mümkün olmadığı belirtilmektedir.

Dördüncü fıkrayla UYAP ortamında sorgulama yapılabilmesi amacıyla kurum ve kuruluşlara UYAP ile kendilerine ait sistemler arasında entegrasyon sağlama yükümlülüğü yüklenmiştir.

Beşinci fıkrada, maddede öngörülen sorgulamanın türü, kapsamı ve sınırlarının Yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

Altıncı fıkrayla ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde haciz istenmemesi hâlinde haciz isteme hakkının düşeceğine, bu ihtimalde icra takibinin takip dosyasının kaydının kapatılacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Yedinci fıkrayla haciz isteme hakkını sonlandıran ve takibin düşmesine neden olan sürenin hesaplanmasında dikkate alınması gereken ve sürenin hesaplanmayacağı hâller düzenlenmiş olup, bu sürenin üst sınırının on yıl olacağı da hüküm altına alınmıştır.

MADDE 157- Maddeyle haciz kararı verilmesi ve haczin uygulanma zamanı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 79 ve 79/a maddelerine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, haciz talebi üzerine, icra ve iflas dairesinin haciz şartlarının mevcut olup olmadığına derhâl ve gerekçeli olarak karar vereceği düzenlenmiştir. Kararın bir örneği talebi hâlinde alacaklıya verilecek olup, bu karar örneği hiçbir gider ve harca tabi değildir.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca, haciz kararı üzerine, icra ve iflas dairesi, haciz kararı tarihinden itibaren en geç üç gün içinde haciz işlemlerine başlayacaktır. Konutta haczin düzenlendiği dördüncü fıkra hükmü saklıdır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, haczolunacak malların başka yerde bulunması durumunda haciz kararının, malların bulunduğu yer icra ve iflas dairesine bildirileceği düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, borçlunun konutunda haciz yapılmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Bu hüküm, 28.03.2023 tarih ve 7445 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle 2004 sayılı Kanuna ilave edilen 79/a maddesine karşılık gelmektedir. Bununla birlikte, alacaklı ile borçlunun menfaatleri müştereken göz önüne alınmak suretiyle, 2004 sayılı Kanuna ilave edilen 79/a maddesinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Buna göre, borçlunun konutunda haciz yapılması, ancak bütün diğer mal, hak ve alacaklarının haczi sonucunda alacağın tam olarak karşılanmaması hâlinde ve 82 nci maddeki sınırlama dahilinde mümkün olabilecektir. Ancak alacaklı, borçlunun konutunda haczedilebilir mal olduğunu yaklaşık olarak ispat ederse, doğrudan doğruya konutta haciz yapılabilecektir. İki durumda da konutta haciz talebi icra ve iflas dairesine yapılacak olup; takip dosyası haciz talebi hakkında karar verilmek üzere**,** kendi görüşüyle birlikte icra ve iflas dairesi tarafından derhâl icra hukuk mahkemesine tevdi edilecektir. İcra hukuk mahkemesi icra dosyasının kendisine tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde, dosya üzerinde yapacağı inceleme sonunda, icra ve iflas dairesinin haciz işlemi yapmak için borçlunun konutuna girmesine kesin olarak karar verecektir.

MADDE 158- Maddeyle, hacizde uyulacak esaslar belirtilmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairelerine; haciz işlemi esnasında borçlu, alacaklı ve üçüncü kişilerin menfaatlerini gözetmek ve dengelemek yükümlülüğü getirilmekte ve bu bir ilke olarak kabul edilmektedir. Bu ilke çerçevesinde, icra ve iflas dairelerinin, hacizde bir sıra gözetip gözetmeyecekleri önem arz etmektedir. Bilindiği üzere, 1424 sayılı Kanunun 74 üncü

maddesinde, *"alacaklara da şamil olmak üzere öncelikle menkul malların haczedileceği, hacze kolayca satılabilen şeylerden başlanacağı ve mahrumiyeti borçluya daha az ağır gelenlerin önce haczolunacağı, gayrimenkullerin ise ancak borcu ödemeye yetecek menkul mal bulunmadığı veya kalmadığı yahut alacaklı ve borçlunun müştereken istemeleri durumunda haczolunacağı, ihtiyaten haczedilen veya borçlu tarafından başkasının olduğu beyan edilen yahut haklarında üçüncü şahıslar tarafından istihkak iddia edilmiş olan malların haczinin en sonraya bırakılacağı"* düzenlenmekteydi. Kezâ İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 95 inci maddesinde de hâlihazırda *"öncelikle alacaklar ve kısmen haczedilebilen haklar da dâhil olmak üzere taşınır malların haczedileceği, hızla paraya çevrilebilen eşyaların ilk olarak haczedileceği, mahrumiyeti borçluya daha az ağır gelenlerin tercih edileceği, taşınmaz malların ancak alacağı karşılamaya yetecek taşınır malın bulunmaması durumunda haczedilebilecekleri, ihtiyaten haczedilen veya borçlu tarafından başkasına ait olduğu beyan edilen ya da haklarında üçüncü kişiler tarafından istihkak iddiasında bulunulan malların haczinin en sonraya bırakılacağı"* düzenlenmiştir. İcra ve iflas dairelerinden, Kanunda emredici olarak açıkça belirtilmemiş olsa dahi, 1424 sayılı Kanunun 74 üncü maddesi ile İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 95 inci maddesinde belirlenen bu ilkelerden hareketle, mümkün mertebe en az masrafla ve en kolay biçimde, borçluya en az zarar verecek ve alacağı en yüksek oranda karşılayacak, bununla birlikte üçüncü kişilerin de haklarını zayi etmeyecek, bu bağlamda çekişmeli mal ve hakları sonraya bırakacak bir uygulamanın geliştirilmesi beklenmektedir.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, haczi talep edilen mal veya hakların haczinin gerekip gerekmediğini değerlendireceği ve haciz talebinin kabulüne veya reddine karar vereceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, hacze 158 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü saklı olmak kaydıyla, muhafazası ve satılması kolay, yokluğu borçluya en az zarar veren ve alacağı karşılaması muhtemel olan mal ve haklardan başlanacağı, haczin uygulanması sırasında haciz mahallinde hazır bulunması hâlinde alacaklı ve borçlunun da haciz işlemiyle ilgili görüşünün alınacağı belirtilmektedir. Şüphesiz ki, haciz işlemi sırasında haczedilen malın kıymeti tam olarak bilinemeyecektir. Bu husus haczedilen bazı mallar bakımından kıymet takdiri yapıldıktan sonra ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla, malın gerçek kıymeti belirlenecek muhammen bedelin ileride ortaya çıkacağı nazara alınarak, somut olayın özelliklerine göre icra ve iflas dairesi bu hükmü uygulayacaktır.

Dördüncü fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, satış bedeli, paraya çevirme ile idare ve muhafaza giderlerini geçmeyeceği kesin ve açık olan şeyleri haczetmeyeceği kuralı kabul edilmiştir. Bununla birlikte icra ve iflas dairesi, söz konusu malları ve takdir ettiği değeri bu hâlde de haciz tutanağında gösterecek; bu nitelikte malların varlığı aciz belgesi düzenlenmesine engel teşkil etmeyecektir. Uygulamada, icra ve iflas dairelerinin aciz belgesi hazırlamadan önce nasıl bir araştırma yapacakları hususunda belirsizlikler ortaya çıkmakta ve özellikle kıymeti düşük malların bulunmasının aciz belgesi düzenlenmesine engel teşkil edip etmeyeceği sorunu ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunun giderilmesi amacıyla dördüncü fıkraya *"bu nitelikte malların varlığı aciz belgesi düzenlenmesine engel teşkil etmez"* hükmü eklenmiştir.

Beşinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin faiz ve giderler dahil olmak üzere alacak miktarından fazlası için haciz yapamayacağı, ayrıca aynı alacak için aşkın hacze sebebiyet verecek şekilde birden fazla mal veya hakkın haczedilemeyeceği düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 97/2 inci maddesinde yer alan *"ancak anapara, faiz ve giderleri karşılayacak değerde mal haczedilebilir"* şeklindeki düzenlemeyle uyumlu olacak şekilde yeniden kaleme alınmış olup, içerik bakımından herhangi bir farklılık bulunmamaktadır. Uygulamada, aşkın hacizle ilgili olarak özellikle kıymet takdiri ve "alacak" teriminin kapsamı bakımından, paraya çevirmenin ilerideki bir tarihte yapılacak olmasına bağlı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu

hususlar, somut olayın özelliklerine göre değerlendirilerek öğreti ve yargı kararlarıyla belirlenecektir.

MADDE 159- Maddeyle, taşınmazların haczi üzerine daha az maliyetle paraya çevrilmesi mümkün olan ve alacaklı ve borçluya daha az külfet yükleyen taşınırın haczi ve satışı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınmazı haczedilen borçlunun, taşınmazın kıymet takdiri kesinleşinceye kadar takip konusu borcu karşılayacak kadar taşınır malının haczini talep etmesi hâlinde taşınmaz üzerindeki haciz devam etmek kaydıyla gösterilen taşınırların da haczedileceği düzenlenmektedir. Bu hâlde taşınmaz malın satışı ertelenmiş olur. Yapılan düzenlemeyle 2004 sayılı Kanundan farklı olarak borçlunun taşınmaz dışındaki başka malların haczini, taşınmazın kıymet takdirinin kesinleşmesine kadar isteyebileceği benimsenmiştir. Öte yandan önceki hükümden farklı olarak "sağlam alacak" yerine sadece "taşınır" mallarının haczini talep edebilmesi kabul edilmiştir.

İkinci fıkrayla borçlunun gösterdiği taşınır malın haczedilmesi üzerine hacizli taşınmazın idare ve işletilmesine ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı ve bu hususun kiracılara bildirileceği düzenlenmiştir.

MADDE 160- Maddeyle, taşınır üzerinde üçüncü kişinin mülkiyet, sınırlı ayni hak veya haczinin bulunması durumunda uygulanacak esaslar düzenlenmiştir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, taşınır mallar üzerinde haciz işlemi yapılırken borçlu veya borçlu ile birlikte malı elinde bulunduranlara mal üzerinde mülkiyet veya sınırlı ayni hak bulunması veya taşınır malın üçüncü kişi tarafından daha önce haczedilmiş olması hâlinde beyanda bulunma yükümlülüğü getirilmektedir. Aynı şekilde haczi gerçekleştiren icra ve iflas dairesi de bu kişileri beyana davet etmek zorundadır. Ayrıca bu fıkrayla, icra ve iflas dairesine, bu kişileri beyana davet ederken, beyanda bulunmamanın 510 uncu maddeye göre cezalandırılacağını bildirme zorunluluğu getirilmiştir. Böylece cebrî icra hukuku bakımından oldukça önemli bir kurum olan beyanda bulunmanın etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır. Fıkranın son cümlesinde, icra ve iflas dairesinin bu beyanı haciz tutanağına geçireceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada belirtilen mallar ile üçüncü kişi tarafından ihtiyaten haczedilmiş veya hakkında istihkak iddiasında bulunulmuş olan malların haczinin, durum aksini gerektirmiyorsa en sonraya bırakılacağı kabul edilmiştir. Bu fıkrada yer alan hüküm, esas itibariyle, 2004 sayılı Kanunun 85 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir. Bununla birlikte, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 95 inci maddesinin mükerrer dördüncü fıkrasında yer alan *"durum aksini gerektirmiyorsa veya alacaklı ile borçlunun anlaşması hâlinde"* ibaresi göz önüne alınmış ve burada yer alan *"durum aksini gerektirmiyorsa"* ibaresi madde metnine ilave edilmiştir. Bununla birlikte "*durum aksini gerektirmiyorsa*" ibaresi "*alacaklı ile borçlunun anlaşması*" ihtimalini de zaten kapsadığı için, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 95. maddesinin mükerrer dördüncü fıkrasında yer alan "*alacaklı ile borçlunun anlaşması hâlinde*" ibaresi madde metnine alınmamıştır.

MADDE 161- Maddeyle, haczedilemeyen mal**,** hak ve alacaklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu bağlamda icra takibi sırasında haczedilemeyecek mal ve haklar belirtilmiştir. Borçlunun borcu nedeniyle, aynı adreste oturup haciz işleminden etkilenecek olan aile bireyleri ile borçlunun eşinin de haciz işleminden olumsuz şekilde etkilenmelerinin önlenmesi ve hayatlarını süddürebilmeleri amacıyla gerekli tedbirlerin alınması amaçlanmıştır. Ayrıca madde metniyle haciz uygulanmasını kabul eden ve uygulayan icra ve iflas dairesine haczi talep edilen malı inceleme imkânının bulunması ve icra dosyası

kapsamında değerlendirebilmesi hâlinde, haczedilmezliği gözeterek haciz talebini kabul etmeyeceğine, talebin reddine karar verebileceğine yönelik düzenleme yapılmıştır. Yargılamayı gerektiren hususlarda ise borçluya ve mahcuzun haczinden birlikte etkilenen aile fertlerine ve eşine de müracaat hakkı tanınmıştır.

Birinci fıkranın (a) bendiyle Devlet mallarının haczedilemeyeceği hususu düzenlenmiştir.Komisyon çalışmaları sırasında yapılan tartışmalarda "Devlet malı" teriminin aynen muhafaza edilmesinin uygun olduğu, bu kavramın içeriğinin uygulamada içtihatlar ve öğreti tarafından belirlenmesinin en isabetli çözüm olduğu, kullanılacak başka terimlerin birçok durumu kapsam dışında bırakabileceği veya birçok ihtimali, gerekmediği hâlde kapsam içine alabileceği sonucuna varılmıştır. Takip eden bentlerde ise;

(b) bendiyle başkasına devredilemeyen mal ve haklar ile kişiye sıkı sıkıya bağlı hakların haczedilemeyeceği, bu bağlamda kişi varlığı haklarının haczedilemeyeceği gibi malvarlığına ilişkin olduğu hâlde kanunen başkasına devredilemeyen (şahısla kaim) hakların da haczedilemeyeceği;

(c) bendiyle borçlunun bedensel engeli veya hastalığı nedeniyle kullandığı cihazları, eşya araç, gereç ve benzeri malzemelerinin haczedilemeyeceği,

(ç) bendiyle bedeni, fikri veya diğer kişisel özelliklerine dayanarak ekonomik faaliyet sürdüren borçlunun, mesleğini sürdürebilmesi için (örneğin terzinin dikiş makinesi, berberin aletleri, müzikçinin müzik aleti gibi) gerekli olan her türlü eşyanın haczedilemeyeceği,

(d) bendiyle borçlu ile aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait, gözlük, baston, tesbih, giysi gibi özel eşyalar ve ailenin ortak kullanımına hizmet eden koltuk takımı, masa, bulaşık makinesi, buzdolabı gibi tüm ev eşyalarının haczedilemeyeceği,

(e) bendiyle borçlu ve ailesine ait yiyecek ve yakacakların üç aylık kısmının haczedilemeyeceği,

(f) bendiyle borçlunun çiftçi, bağ, bahçe, meyve ve sebze yetiştiricisi olması veya geçimini hayvancılıkla sağlaması hâlinde kendisi ve ailesinin geçimi amacıyla gereken miktarda arazi, bağ, bahçe, gerekli bulunan araçlar ve belli miktarda tohumluk, hayvan yemlerinin haczedilemeyeceği,

(g) bendiyle mesleği hayvancılık olmamakla birlikte hayvan besleyen borçlunun ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayacak hayvanı ile üç aylık yem ve yataklıklarının haczedilemeyeceği,

(ğ) bendiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sigortalar Kanununda düzenlenmiş olan sigortalılar ve hak sahiplerine bu Kanun gereği bağlanan gelir, aylık ve ödenekler, aynı Kanunun 88 inci maddesine göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemeyeceği,

(h) bendiyle malullere, yetimlere, dullara, şehit yakınlarına, gazilere ve terör mağdurlarına, Türk Silahlı Kuvvetlerinde hava ve denizaltı mensuplarına yapılan maaş, tazminat ve benzeri ödemelerin haczedilemeyeceği, bu çerçevede örneğin 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkındaki Kanun ile 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında bulunanlar, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesi ile mülga 45 inci ve 64 üncü maddelerine veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesine, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre vazife malulü sayılanlar, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi ile 15/8/2016 tarihli ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesi ve 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi kapsamında bulunanlara, Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenen aylık, ödenek, gelir, emeklilik ikramiyesi ile her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödeme ve yardımlar (5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre

takip ve tahsili gereken alacaklar nedeniyle yapılacak haciz işlemleri hariç) ile ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü ödeme ve yardımların haczedilemeyeceği,

(ı) bendiyle ödemenin emeklilik, tazminat veya diğer ödemeler adı altında yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın kaynağının ölüm, bedensel zararlar veya sağlığın bozulması sebebiyle zarar gören ya da sağlığı bozulan kişinin kendisine ya da yakınlarına toptan yahut irat şeklinde verilen veyahut verilmesi gereken maddi ve manevi tazminatlar olması hâlinde haczedilemeyeceği,

(i) bendiyle öğrenim nedeniyle verilen her türlü öğrenci bursunun haczedilemeyeceği,

(j) bendiyle ara kararıyla tedbir mahiyetinde bağlanan nafakalar ile ilama bağlı olarak verilen, kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın her türlü nafaka alacağının haczedilemeyeceği,

(k) bendiyle aile konutu şerhi bulunmasa dahi borçlunun hâline münasip evinin haczedilemeyeceği, haczedilmesi hâlinde bu fıkra gereğince borçlu veya eşinin madde metninin bütün olarak değerlendirildiğinde icra mahkemesine şikâyette bulunabileceği,

düzenlenmiştir.

İkinci fıkrayla haczedilmezliğe ilişkin istisnaların borcun bu eşya bedelinden doğmaması hâlinde geçerli olacağı,

Üçüncü fıkrayla, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunun 92 nci ve Alman Medeni Usul Kanununun 811a maddeleri doğrultusunda**,** haczedilmeyecek mallardan (ç), (f) ve (k) bentlerinde sayılan malların değerinin yüksek olması hâlinde satılarak satış bedelinden borçlunun ihtiyacını karşılayacak bir kısmının borçluya bırakılacağı, malın tesliminin ise ihale kesinleşmesi üzerine borçludan alacağı,

Dördüncü fıkrayla, (k) bendinde belirtilen ve borçlunun hâline münasip bulunan evine yönelik şikâyetin 4721 sayılı Kanunun 893 üncü maddesi saklı kalmak üzere, borçlunun eşi tarafından da yapılabileceği,

Beşinci fıkrayla haczin uygulanması sırasında, yargılamaya muhtaç bulunmayan ve icra dosyası kapsamında değerlendirilmeye imkân veren hâllerde icra ve iflas dairesince mal, hak ve alacakların haczinin caiz olup olmadığını değerlendirerek talebin kabul veya reddine karar vermesi gerektiği,

Altıncı fıkrayla da bu Kanunda bulunmamasına karşın özel kanunlarda haczedilemeyeceği belirtilen mal, hak ve alacaklar hakkında o kanun hükümlerine göre değerlendirme yapılması gerektiği,

hususları düzenlenmiştir.

MADDE 162- Maddeyle, kısmen haczedilebilen mal, hak ve alacaklar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 83 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada borçlunun kısmi olarak haczedilebilecek mal, hak ve alacakları belirlenmekte ve haciz işlemi yapılırken icra ve iflas dairesi tarafından haczin tatbik edileceği miktarın belirlenmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar düzenlenmiştir.

İkinci fıkrayla bu madde kapsamında kısmi olarak haczedilen hak ve alacaklar üzerinde birden fazla haciz bulunması hâlinde kesintilerin sırası düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkrayla asgari ücrete ilişkin olarak haczedilebilecek miktarların Adalet Bakanlığı tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Dördüncü fıkrayla haczin devamı sırasında haczedilebilecek miktara ilişkin koşulların değişmesi hâlinde haczin uyarlanacağı açıklanmıştır.

MADDE 163- Maddeyle, maaş ve ücretlerin haczinde izlenecek usul düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 355 ve 356 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maaş ve ücret haczinde, haczin muhatabı, kamu kurum veya kuruluşları ya da işveren olup, maddede de açıklandığı üzere, maaş ve ücret haczi üzerine kaynakta kesinti yapılacak ve kesintiden sonra geri kalan kısım borçlunun banka hesabına yatırılacaktır. Bu nedenle

mükerrer haciz işlemlerinin engellenmesi amacıyla, maaş ve ücret haczi yalnızca bu maddede belirlenen usul çerçevesinde gerçekleştirilebilecektir. Böylece 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi veya haciz müzekkeresi yoluyla maaş ve ücret haczi yapılması mümkün olmayacaktır.

Maddenin birinci fıkrası uyarınca, borçlunun kamu kurum veya kuruluşları ya da bir işveren nezdinde çalışması hâlinde, icra ve iflas dairesi, ilgili kamu kurum veya kuruluşundan ya da işverenden borçlunun maaş veya ücretinin haczolunan orana karşılık gelen tutarın bir hafta içinde icra ve iflas dairesine bildirilmesini ve borç bitinceye kadar icra ve iflas dairesinin kararı gereğince haczolunan miktarın kesilip icra ve iflas dairesi hesabına gönderilmesini talep edecektir. İlgili kamu kurum veya kuruluşunun yetkilisi ile işveren bu kararın gereğini yerine getirmek zorundadır. Maddenin birinci fıkrasına, icra ve iflas dairesinin, hesabına gelen miktarı üç gün içinde talebe gerek kalmaksızın alacaklının banka hesabına göndereceği hususu ilave edilmiştir. Böylece, alacaklının her ay icra ve iflas dairesine başvurarak, dairenin hesabına gönderilen paranın kendi hesabına intikal ettirilmesi talebinde bulunmak suretiyle çaba göstermek zorunda kalmasının önüne geçilmek amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili kamu kurum ve kuruluşu veya işveren, borçlunun maaş veya ücretinde ya da görev yaptığı birimde değişiklik olması yahut iş ilişkisinin sona ermesi durumunda bu değişiklikleri, derhâl icra ve iflas dairesine bildirecektir.

Maddenin üçüncü fıkrası ilk iki fıkraya uyulmaması hâlinde uygulanacak yaptırımı göstermektedir. 2004 sayılı Kanunun 356 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları genel hükümlerden anlaşılabildiği için madde metnine alınmasına gerek görülmemiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, kamu kurum veya kuruluşu ya da işveren tarafından yukarıdaki usul göre kesinti yapıldıktan sonra borçlunun banka hesabına yatırılan bakiye maaş ve ücretin üzerine haciz konulamayacağı açıklanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında, nafaka alacakları bakımından özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre; nafaka alacaklarında, borçlunun maaş veya ücretinde önceden konulmuş bir haciz bulunsa dahi takip talebi tarihinden itibaren işleyecek olan nafaka miktarı sıraya alınmayacak ve öncelikli olarak kesilecektir. Önceden konulmuş haczin bulunması durumunda, birikmiş nafaka alacağı ise sıraya alınacak ve sıra bakımından önde olan haczin kesintisi bitmedikçe birikmiş nafaka için kesinti yapılamayacaktır.

Maddenin altıncı fıkrasında, nafaka alacaklarının, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun kapsamındaki harçlardan istisna olacağı düzenlenmiştir.

MADDE 164- Maddeyle, hacizden önce yapılan anlaşmalara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 83/a maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, 2004 sayılı Kanunun 82 ve 83 üncü maddelerinde yazılı mal ve hakların haczolunabileceğine dair hacizden önceden yapılan sözleşmeler geçersizdir. Bu hükümle icra takibinin tarafları arasındaki güç dengesizliği dikkate alınarak, borçlu kendisinden daha güçlü olan sözleşmenin diğer tarafına karşı korunmuştur. Borçlunun hacizden önceki aşamada kendisini aşırı derece kısıtlaması engellenerek, haczi mümkün olmayan bir mal veya hakkın haczedilebileceğine dair haciz konulmadan önce alacaklıyla yapmış olduğu sözleşme geçersiz sayılmıştır. Taslaktaki bu hüküm borçluyu koruyan emredici bir hükümdür ve aksine sözleşme yapılamaz. Çünkü bu dönemde borçlu, yapacağı feragatin doğurabileceği sonuçları ve kendisine yükleyeceği mali yükü tahmin edemeyebilir. Ayrıca borçlunun iradesi hacizden önceki dönemde alacaklının baskısı altında olabilir. Haczedilemeyen mal ve haklar ile ücretin miktarı, en erken borçlu ve ailesinin haciz esnasındaki durumuna göre tespit edilebilir. Dolayısıyla, bundan, hacizden önce feragat etmek mümkün olmamalıdır. Bu hususta borçlunun hem kendisine hem de alacaklısına karşı

korunması bir ihtiyaçtır. Fıkrada, haczedilmezlikten feragat beyanının geçerlilik kazanabileceği zaman dilimi belirlenerek borçlu ve borçlunun ailesi, borçlunun hem kendisine hem de alacaklılarına karşı korunmuştur. Buna karşılık borçlunun hacizden sonra haczedilmezlikten feragat etmesi geçerlidir. 2004 sayılı Kanunun 83 üncü maddesiyle getirilen kısmi haciz yasağı kural olarak kamu düzeninden değildir. Borçlu, haciz esnasında veya haciz işleminin gerçekleşmesinden sonraki dönemde, haczedilmesi mümkün olmayan mal ve haklarla ilgili olarak bu hakkından vazgeçebilir. Bunun aksine 4857 sayılı İş Kanununun haciz sınırlamasına ilişkin 35 inci maddesi kamu düzeniyle ilgili, mutlak ve emredici bir hüküm olduğundan bu hükmün aksine sözleşme yapılamaz. Haczedilmezlikten feragat İş Kanununa tabi olan işçilerin ücretleri bakımından mümkün değildir. İşçi haciz esnasında olduğu gibi, hacizden sonra da ücretinin dörtte birinden fazlasının haczedilmesine muvafakat edemez. Bunun aksine olan icra sözleşmeleri geçersizdir.

MADDE 165 – Maddeyle, yavrulu hayvanların haczine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 83/b maddesine karşılık gelmektedir.

Bu maddeyle, hayvan hacizleri sırasında beslenme ve bakılmaya muhtaç olan yavruların analarından; aynı şekilde anaların da beslenme ve bakıma muhtaç olan yavrularından ayrı haczedilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Bu şekilde beslenme ve bakıma muhtaç olan yavruların beslenme ve bakımdan mahrum kalmamaları amaçlanmaktadır.

MADDE 166- Maddeyle, bir taşınmazın eklentilerinin haczi düzenlenmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında, bir taşınmazın tapu sicilindeki beyanlar sütununda sayılan eklentilerin, taşınmazdan ayrı olarak haczedilemeyeceği kabul edilmektedir. Söz konusu düzenlemeyle, 2004 sayılı Kanunun 83/c maddesinde ipotek akit tablosunda sayılı bulunan eklentilere ilişkin olarak konulmuş olan (taşınmazdan ayrı) haciz yasağı, 4721 sayılı Kanunun 862 nci maddesinin ikinci fıkrasına da uygun olarak, beyanlar hanesinde sayılı bulunan eklentilere ilişkin haciz yasağı şeklinde değiştirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, taşınmazın tapu sicilindeki beyanlar sütununda sayılmayan eklentilerinin haczedilmesi hâlinde, rehinli alacaklının eklentinin haczinden önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebinde bulunmaması hâlinde, haczedilen eklenti üzerindeki rüçhan hakkının sona ereceği belirtilmektedir. Bu düzenlemeyle, 2004 sayılı Kanunun 84 üncü maddesinde yer alan ve yetişmemiş mahsullerin haczine ilişkin olan hüküm ile benzerlik arz eden bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre tapu sicilinin beyanlar sütununda yazılı olmadığı için taşınmazdan ayrı olarak haczedilmesine cevaz verilen taşınırlar üzerindeki rehin hakkının -rehinli alacaklının hacizden evvel takibe geçmiş olması hâli müstesna- sona ereceği kabul edilmiştir. Böylece küçük miktarlı alacaklar için taşınmazın tamamının haczedilmesinden doğacak sakıncaların önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, satışı yapılacak taşınmazda eklenti niteliğinde olup Devlet teşvikiyle edinilen malların kıymetleri ile taşınmazın kıymetinin ayrı takdir edilerek alacaklı tarafından satış talebinin bu mallarla birlikte veya ayrı talep edilmesi hâline ilişkin olarak artırmaya hazırlık işlemleri düzenlenmektedir. Ayrıca alacaklının satış talebinde bulunurken değerlendirme, satışa hazırlık ve satış işlemleri yapılması aşamasında icra ve iflas dairesince dikkate alınması amacıyla bu mallar üzerindeki vergi, resim, harç gibi yükümlülüklerin sorularak ihalede artırma bedelinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 167 - Maddeyle, yetişmemiş ürünlerin haczine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, yetişmemiş toprak ve ağaç ürünleri ile bitkilerin en erken kıymet takdirine imkân verecek derecede yetişmiş oldukları zamanda haczedilebileceği belirtilmektedir. Böylece henüz daha kıymet takdiri yapılamayacak bir evrede söz konusu ürünlerin haczi yapılamayacaktır. Her ne kadar 2004 sayılı Kanunun 84 üncü maddesinin

birinci fıkrasında iki ay ifadesi bulunmakta ise de, tarımda gerçekleşen gelişmeler nedeniyle iki aylık süre günümüz gerçeklerine uymadığından bu konuda tespit yetkisi somut olaylara göre bilirkişiye bırakılmıştır.

İkinci fıkrayla, söz konusu ürünlerin yetişme zamanlarının bilirkişi tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmaktadır. Her ne kadar İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 94 üncü maddesinde konuya ilişkin olarak bazı tarihler öngörülmüş ise de, ülkemizde yüzölçümü ve bölgeler arasındaki iklim farkları dikkate alındığında bu şekilde bütün ülke için geçerli olacak tarzda tarih tespitinin doğru olmayacağı, meselenin her somut olayda bilirkişi aracılığıyla belirlenmesinin daha isabetli olacağı düşünülerek hüküm bu şekilde tasarlanmıştır.

Üçüncü fıkrayla, hacizden sonra ürünlerin başkasına devredilmesi hâlinde bunun haciz alacaklısına karşı geçersiz olduğu, bu nedenle takibe engel olmayacağı belirtilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, yetişmemiş ürünlerin ipotek alacaklısı dışında başka bir alacaklı tarafından haczedilmesinin, alacağı ipotekle temin edilmiş olan alacaklının ipotek konusu malın bütünleyici parçası olan yetişmemiş ürünler üzerindeki hakkını ortadan kaldırmayacağı açıkça belirtilmektedir. Ancak bunun için ipotek alacaklısının ürünlerin yetişmesinden önce ipoteğin paraya çevrilmesi suretiyle takip talebinde bulunması gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 168 - Maddeyle, haciz yapma yetkisine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 80 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, haciz yapma yetkisi düzenlenmiş, bu yetki icra ve iflas müdürüne verilmekle birlikte onun icra ve iflas dairesindeki görevlilere de haciz yapma yetkisi verebileceği düzenleme altına alınmıştır.

İkinci fıkrayla, haciz işleminin, haczedilecek malın bulunduğu yerde yapılması halinde borçlunun huzurunda yapılacağı düzenlenmiştir. Bilindiği üzere borçluya ait mal, hak ve alacakların tamamı malın bulunduğu yerde haczedilmemekte, bir kısmı entegrasyon kapsamında elektronik ortamda haczedilirken, bir kısmı da müzekkere yazılmak ve tebligat çıkarmak suretiyle yapılmaktadır. Malın bulunduğu yerde haciz yapılırken haczin yapılması sırasında borçlu hazır bulundurulursa haciz huzurunda yapılacaktır. Ancak borçlunun haciz mahalinde bulunmaması ve bulundurulmasının mümkün olmaması haciz işleminin gerçekleştirilmesine engel olmayacaktır.

Üçüncü fıkrayla, icra ve iflas dairesinin haciz işlemi sırasında talebi hâlinde borçlunun kapalı ve kilitli yerleri açmak ve buradaki eşyayı göstermek zorunda olduğu aksi durumda ise icra ve iflas dairesince buraların zorla açtırılacağı düzenleme altına alınmıştır.

Dördüncü fıkrayla, haczi yapan memurun borçlunun üzerinde bulunan para, kıymetli evrak, altın veya gümüş veya diğer kıymetli malları haczetmek amacıyla alabileceği, borçlu üzerinde haciz işlemini gerçekleştirmek amacıyla kolluk görevlilerinden yardım isteyebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 169 - Maddeyle, kolluğun ve muhtarların görevlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 81 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas müdürünün veya haczi yapan ya da icra işlemini gerçekleştiren icra memurunun yazılı başvurusu üzerine kolluk kuvvetlerinin yardım etmek ve emirlerini yerine getirmek zorunda oldukları, ayrıca alacaklı veya vekili tarafından talepte bulunulması hâlinde kolluğa yazılı başvuru yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu fıkrayla özellikle haciz işlemleri başta olmak üzere icra ve iflas dairesinin işlemlerinin yapılması sırasında Devlet adına cebrî icra gücünün etkin şekilde kullanılabilmesi, aynı zamanda da haciz mahalinin ve katılan görevlilerin güvenliğinin üst düzeyde sağlanması amaçlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkrada olduğu gibi icra ve iflas dairesinin Devlet adına cebrî icra gücünü etkin kullanabilmesi aynı zamanda da haciz mahalinin ve katılan görevlilerin

güvenliğinin sağlanması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.Bu düzenlemeyle birlikte muhtarlar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi üyeleri icra ve iflas dairesinin emirlerini yerine getirme konusunda yükümlülük yüklenmiştir.

MADDE 170 - Maddeyle, haczin yapılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla haciz işleminin fiilen veya elektronik ortamda yapılması suretiyle gerçekleştireleceğine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır.UYAP'ın geliştirilmesi. kurumlarla yapılan entegrasyonların ortaya çıkması ve bunların artış göstermesi nedeniyle icra ve iflas dairelerince borçluya ait mal, hak ve alacakların haczi fiili olarak mahalinde yapılmakla birlikte, elektronik ortamda icra ve iflas dairesine tarafından bizzat veya yine elektronik ortamdan bildirim yapılmak suretiyle ilgili kurumlar tarafından yerine getirilebilmektedir. Bu düzenlemeyle birlikte, haczin gerçekleştirilmesine ilişkin bir genel değerlendirme yapılmıştır.

İkinci fıkrayla, sicile kayıtlı mallar bakımından UYAP ortamında entegrasyon sağlayan kurumların verdikleri hizmetin kapsam ve sınırına göre, haciz işleminin gerçekleştirileceğine ilişkin olarak bu işlemin elektronik ortamda gerçekleştirilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Üçüncü fıkrayla, sicile kayıtlı bir malın mahalinde fiili olarak haczedilmesi hâlinde sicile bildirim zorunluluğu getirilmiştir. Sicile kayıtlı mallar bakımında elektronik ortamda haczin işlenmesi zorunlu olmayıp, aynı zamanda mahalinde fiili olarak da haczedilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda haciz tarihinin fiili olarak mahalinde yapılan haciz tarihi esas alınarak değerlendirilmesi gerekecektir. Ancak sicile kayıtlı olması nedeniyle, devam eden icra işlemlerinin sağlıklı şekilde yürütülebilmesiyle birlikte üçüncü şahısların da bu haciz işleminden haberdar olabilimeleri amacıyla ilgili sicile bildirilmesi gereklidir.

Dördüncü fıkrayla, haciz işlemi gerçekleştirilen borçluya ait her türlü malın haciz tarihinin net olarak belirlenmesi açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu düzenlemeyle birlikte haciz tarihi tüm mallar açısından net şekilde belirlenebilecek, böylece haczin devam etmesi veya düşmesi, satış talebinin değerlendirilmesi ve sıra ceveliprosedürü açısından hacze yönelik farklı değerlendirmeler ve hukuki ihtilafların azaltılması hedeflenmiştir.

Beşinci fıkrayla, Yargıtayın yerleşik içtihatlarında kabul ettiği üzere, haczi yapan memurun para, banknot, kıymetli evrak ile altın, gümüş ve diğer kıymetli şeylerin haczini gerçekleştirirken, bu malların mutlaka muhafaza altına alması gerekeceğiaçıklanmıştır. Aksi hâlde haciz işlemi dahi yapılmamış sayılacaktır.

MADDE 171- 2004 sayılı Kanunda, üçüncü kişilerdeki mal ve alacakların haczi hakkında birden fazla usule yer verilmiş olup, bu konuda en geniş uygulama alanı bulan hüküm, 89 uncu maddedir. İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 99 uncu maddesinde kısa bir düzenlemeye tabi tutulmuş olan üçüncü kişilerdeki alacaklar konusunu, bu kişilere bir haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle haczin yapılacağını ifade etmekle yetinen; üçüncü kişinin takip borçlusuna borçlu olmadığı yolundaki muhalefetini ise 2004 sayılı Kanundaki 120 nci maddeye karşılık düşen mehaz Kanun madde 131 hükmünün işletilmesi suretiyle çözümleyen düzenleme şekli, Türk hukukunda üst üste yapılan kanun değişiklikleriyle karmaşık bir hâle gelmiştir. Taslakta, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin, 120 nci maddeden bağımsız olarak kendi içinde bütünlük arz eden bir haciz usulü olması özelliği muhafaza edilmiş; ancak bahsi geçen hükme kıyasla son derece basit ve etkili bir düzenleme şekli benimsenmiştir. Buna göre, üçüncü kişiye tek bir haciz ihbarnamesi gönderilecek ve üçüncü kişiden icra ve iflas dairesine alacağı ödemesi veya malı teslim etmesi istenecektir. Üçüncü kişi bu ihbarnameye doğrudan doğruya itiraz edebilir. Bununla birlikte, üçüncü kişi ihbarnameye itiraz etmemiş olsa dahi, ihbarnamenin gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, ihbarnameye konu olan borç veya mal, üçüncü kişinin yedinde sayılmayacaktır. İhbarnamenin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde alacaklı, icra

hukuk mahkemesinde üçüncü kişiye karşı dava açıp; mal, hak veya alacağın üçüncü kişinin yedinde bulunduğunu ispat ederek, alacağın ödenmesine veya malın teslimine yahut mal bulunmazsa bedelinin ödenmesine karar verilmesini isteyebilecektir. Maddenin yeni kurgusunda, alacak veya malın üçüncü kişinin yedinde sayılması sonucundan vazgeçildiği için, üçüncü kişinin alacaklıya karşı açması gereken davadan da sarfınazar edilmektedir. Ancak bu durum, üçüncü kişinin genel hükümlere göre menfi tespit davası açabilmesini elbette ki engellemeyecektir.

Maddenin bu hâle getirilmesiyle birlikte; Taslağın, banka hesaplarındaki alacakların doğrudan haczine imkân veren 156 ncı maddenin ikinci fıkrası hükmü dikkate alındığında, tatbikatta bankalardan olan para alacaklarının haczi için söz konusu olan doğrudan haciz yolunun tercih edileceği; haciz ihbarnamesi yoluyla alacak haczinin ise sürekli ticari ilişki içinde bulunan kişiler arasındaki; örneğin eser sözleşmelerindeki hakediş alacakları gibi alacakların haczi için uygulama alanı bulacağı değerlendirilmektedir. Maddenin yazım çalışmalarında ayrıca, takip borçlusunun üçüncü kişilerden olan ihtilaflı alacakları bakımından 2004 sayılı Kanunun 120 nci maddesine tekabül eden 207 ve 208 inci maddelerin uygulama alanı bulmaya devam etmesi öngörülmüştür. Borçlunun maaş ve ücret hacizleri ise Taslağın 163 üncü maddesine göre gerçekleştirilecektir. Taslakta bunlara ek olarak, müstakbel alacakların haczi ve icra takibine konu alacakların haczi hususları da 172 ve 173 üncü maddelerle düzenlenmektedir. Bahsi geçen tüm bu hükümlerle, borçlunun üçüncü kişilerdeki mal ve alacaklarının haczi hususu, daha öngörülebilir ve etkin bir hâle getirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, borçlunun üçüncü kişideki mal, hak ve alacaklarının haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle haczedileceği; bu ihbarnamede, üçüncü kişinin takip borçlusuna ait alacağı bundan böyle icra ve iflas dairesine ödemesi; malı elinde bulunduran üçüncü kişinin taşınır malı bundan böyle ancak icra ve iflas dairesine teslim edebileceği ihtar edilmektedir. Fıkrada bir yenilik olarak, iki haftalık süre öngörülmüştür. İhbarnamede ayrıca, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, borcun doğrudan borçluya ödenmesi hâlinde ödemenin geçersiz olacağı; malın borçluya teslim edilmesi hâlinde ise malın bedelini ödemek zorunda kalınacağı ihtarlarına da yer verilir.

Maddenin ikinci fıkrası çok önemli bir yenilik içermektedir. Fıkraya göre, 2004 sayılı Kanundaki düzenlemenin aksine, kendisine verilen süre içinde icra ve iflas dairesine borcu ödemeyen veya malı teslim etmeyen üçüncü kişi, ihbarnameye itiraz etmiş sayılır. Bu sonuç, kendiliğinden ve Kanundan doğan bir sonuç olacaktır. Böylece, kendisine gönderilen haciz ihbarnamelerine herhangi bir sebeple itiraz etmeyen, takip dışı üçüncü kişilerin, sessiz kalmasına bağlanan "yedinde sayılma" sonucundan vazgeçilmiş ve bu konuda harekete geçme ödevi her hâlükarda alacaklıya verilmiş olmaktadır.

Üçüncü fıkra, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin beşinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir. Taslakta üçüncü kişi tarafından yapılan beyanların herhangi bir harca ve gidere tabi olmadığı düzenlenmekte; fakat buna ek olarak, üçüncü kişilerin gereksiz yere gider yapmalarını önlemek için, ihbarname ile ilgili tüm giderlerin alacaklıdan peşin alınacağı hususu da fıkraya eklenmektedir. Alacaklının bu giderleri peşin olarak yatırmaması hâlinde, alacaklıya herhangi bir süre verilmesi söz konusu olmaz; zira fıkraya göre, bu giderlerin yatırılmaması hâlinde, ihbarname gönderilmesi talebi yapılmamış sayılacaktır.

Dördüncü fıkra, üçüncü kişinin haciz ihbarnamesinin gereğini süresi içinde yerine getirmemesi hâlinde, alacaklının üçüncü kişiye karşı icra hukuk mahkemesinde dava açarak, alacağın ödenmesine veya malın icra ve iflas dairesine teslimine yahut malın bulunmaması hâlinde alacak miktarıyla sınırlı olmak üzere malın değerinin ödenmesine karar verilmesini talep edebileceği düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin altıncı fıkrasına denk gelmekle birlikte; bu iki hüküm arasında önemli bazı farklılıklar bulunmaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, maddenin yeni kurgusu gereğince, kendisine ihbarname gönderilen üçüncü kişinin, süresi içinde ihbarnamenin gereğini yerine getirmemiş olması da itiraz etme sonucunu doğurduğundan, alacaklı tarafından, her hâlükarda bu fıkraya

göre bir dava açılması gerekecektir. Fıkrada ayrıca, davanın tazminat talebi yerine, maddenin genel mantığına daha uygun olacak şekilde, alacağın ödenmesi talebiyle açılacağı düzenlenmektedir. Bu davada ispat yükü, yine davacı alacaklıda olacak ve dava genel hükümlere göre karara bağlanacaktır. Bu dava, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, herhangi bir hak düşürücü süreye tabi kılınmamıştır.

Haciz ihbarnamelerinin tüzel kişilere tebliğini düzenleyen beşinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin sekizinci fıkrasını karşılamaktadır ve esasa ilişkin bir değişiklik bulunmamaktadır.

Elektronik yolla yapılacak bildirimleri düzenleyen altıncı fıkra, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin onuncu fıkrasını karşılamaktadır ve esasa ilişkin bir değişiklik bulunmamaktadır.

MADDE 172- Borçlunun üçüncü kişiden olan müstakbel alacakları, borçlunun üçüncü kişilerden hâlihazırda mevcut ve muaccel olan alacaklarından bazı farklılıklar arz ettiğinden, onun bu tür alacaklarının haczinin, 171 inci maddeden ayrık olarak özel bir maddede düzenlenmesi uygun görülmüştür. Madde, bu sebeple ihdas edilmiştir. Bu yeni düzenlemeyle, yargı içtihatlarında ve dolayısıyla uygulamada beliren farklılıkların bir düzene kavuşturulması amaçlanmaktadır. Madde, büyük ölçüde 171 inci maddeye koşut olacak şekilde yazılmış olmakla birlikte, alacağın henüz müstakbel olmasından kaynaklanan bazı özel durumları da bünyesinde barındırmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla, borçlu ile üçüncü kişi arasında haciz ihbarnamesinin tebliği tarihinde mevcut olan hukuki ilişkiden kaynaklanan müstakbel alacakların da borçlunun borcu için haczedilebileceği açık şekilde düzenlenmektedir. Bu açık ifadeyle, öğretide kabul görmüş ve uygulamada yerleşmiş olan müstakbel alacak haczi, Kanunda bir düzenlemeye kavuşmaktadır. Fıkrada dikkat edilmesi gereken husus, maddenin kapsamının, öğretide de kabul edildiği üzere mevcut olan bir hukuki ilişkiye dayanan müstakbel alacaklarla sınırlı olmasıdır. Bu çerçevede, mevcut olmayan veya varsayımsal bir hukuki ilişkiye dayanan alacaklar hakkında haciz ihbarnamesi gönderilmesi mümkün değildir. Uygulamada özellikle borçlunun aile mensuplarına bu tarz haciz ihbarnameleri gönderilerek, bu kişilerin ve dolayısıyla da borçlunun taciz edildikleri görülmektedir. Bu sebeple, "mevcut olan hukuki ilişki" ifadesi, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin önüne geçmek amacıyla madde metnine özellikle yazılmıştır. Üçüncü kişiye bu madde uyarınca gönderilecek olan haciz ihbarnamesinde; takip borçlusuna ait müstakbel alacak doğduktan sonra bu alacağı iki hafta içinde icra ve iflas dairesine ödemesi gerektiği, borçluya yapacağı ödemenin geçerli olmayacağı, aksi takdirde alacağı icra ve iflas dairesine tekrar ödemek zorunda kalacağı bildirilecektir.

İkinci fıkrayla, üçüncü kişinin, haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde bu ihbarnameye karşı icra ve iflas dairesi nezdinde itiraz edebileceği düzenlenmiştir. Ancak 171 inci madde düzenlemesinde olduğu gibi, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde cevap vermeyen üçüncü kişi, bu maddeye göre de ihbarnameye itiraz etmiş sayılacaktır. Yani Kanunun öngördüğü sonuç bakımından, üçüncü kişinin ihbarnameye doğrudan itiraz etmesi veya herhangi bir cevap vermemesinin bir farkı yoktur.

Üçüncü fıkrayla, üçüncü kişinin haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde itiraz ettiği veya beyanda bulunmadığı için itiraz etmiş sayıldığı hâllerde, alacaklının üçüncü kişiye karşı icra hukuk mahkemesinde dava açabileceği düzenlenmektedir. Alacaklı bu davayı, borçlu ile davalı üçüncü kişi arasında bir hukuki ilişkinin bulunduğunun tespiti ve bu ilişkiden doğabilecek alacakların birinci fıkra gereğince icra ve iflas dairesine ödenmesine karar verilmesi talepleriyle açacaktır.

Dördüncü fıkra, alacağın müstakbel nitelikte olmasına özgü bir durumu düzenlemektedir. Buna göre, kendisine ihbarname gönderilen üçüncü kişi, borçlu ile arasında hukuki ilişki bulunduğunu ve alacak doğduğunda icra ve iflas dairesine ödeme yapacağını

bildirmiş, yani diğer bir ifadeyle ihbarnameyi kabul etmişse; bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl süreyle, alacağın doğduğunu icra ve iflas dairesine bildirerek, alacağın doğumundan itibaren iki hafta içinde ödeme yapmak zorunda olacaktır. Bu bir yıllık süre içinde olmak kaydıyla, alacaklının bu hususta yeniden bir talepte bulunması da gerekmeyecektir.

Beşinci fıkrayla, 171 inci maddenin haciz ihbarnamelerinin tüzel kişilere tebliği hakkındaki beşinci ve elektronik yolla yapılacak bildirimler hakkındaki altıncı fıkralarının, bu madde bakımından da uygulanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 173- Borçlunun üçüncü kişilerden olan hak, alacak, sair talep hakları ile yine üçüncü kişilerde olan taşınır mallarının haczinde, 2004 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin getirdiği düzenleme, uygulamada bilhassa alacaklılar tarafından büyük bir kabul görmüş; geliştirilerek uygulanmış ve hasıl olan sonuç karşısında, 2004 sayılı Kanunun bu kez 120 inci maddesinin tatbiki, neredeyse çok sınırlı bir sahaya hapsolmuştur. Yaşanan bu durum karşısında sözü edilen yaygın kabulün ve gelişen alışkanlıkların mehaz ülke hukukunda düzenlenen seviyeye çekilmesi (İsv.İİKm. 99), uygun bulunmamış; böyle bir tercihin faydalarının, yol açabileceği karmaşa ve kaostan daha büyük olmayacağı öngörülmüştür. Kendiliğinden gelişen uygulamaya, yaşayan hukuka sırt dönülmesi mümkün olmadığı gibi, kayıtsız kalınıp bunların düzenlemesiz bırakılması da doğru görülmemiştir. Söz gelimi, Taslağın 172 inci maddesinde kaleme alınan "*müstakbel alacakların haczine*" ilişkin düzenleme, yargı içtihatlarında ve dolayısıyla uygulamada beliren farklılıkları bir düzene kavuşturma iradesinin sonucudur.

Bu bağlamda yine uygulamada bu kez "*dosya haczi*" olarak nitelendirilen tatbikat, Taslağın hazırlık çalışmaları sırasında gündeme gelmiş; meselenin yerli yerinde vasıflandırılmasından öte, ayrıca bir düzene kavuşturulmasının da gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Böylece düzenlemenin birinci fıkrasında, takip borçlusunun alacaklı olduğu ve hâlihazırda bir icra takibine konu edilmiş alacakların haczi üzerine icra ve iflas dairesinin, haczedilen alacağın borçlusuna yani diğer takibin takip borçlusuna, "*borcunu bundan böyle kendi takibinin alacaklısına ödememesini, aksi takdirde söz* konusu alacağı haczetmiş olan alacaklının icra takip dosyasına yeniden ödemek zorunda kalacağını" ihtar edeceği ve tabiatıyla ilgili icra ve iflas dairesine de kendi nezdinde "*takip konusu olan alacağın haczedildiğini*" bildireceği düzenlenmektedir.

Söz konusu haciz, Taslağın 174 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı sonuca yol açacak olup, haczedilmiş olan alacak ile ilgili tasarruflar, haczi koyduran alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda geçersiz sayılacaktır.

Hükmün üçüncü ve dördüncü fıkraları, haczedilen alacağın konu olduğu icra takibinin içinde bulunduğu aşamaya göre geçerlilik kazanacak bir ayrımı esas almıştır:

Buna göre, hacizli alacağın tahsilinde; icra veznesine girmiş olan para, düzenlemenin birinci fıkrasında geçen yazının muhatabı olan icra ve iflas dairesi tarafından en geç üç iş günü içinde, söz konusu haciz yazısını gönderen icra ve iflas dairesinin hesabına aktarılacaktır. Bu hâlde şüphesiz ki, gönderilecek paranın hesabında, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükmü gereği yapılması gereken kesintinin de gözden uzak tutulmaması gerekir. Zira anılan kesinti, tatbik edilen haczin kapsamında değildir.

Son olarak şayet haczedilen takip konusu alacak, çekişmeli ise, artık bu alacağı haczeden takip alacaklısının, o dosyada alacaklı gözüken takip borçlusunun yerine geçerek Taslağın 207 ve 208 inci maddelerinde düzenlenen hususları hayata geçirmesi gerekecektir.

MADDE 174 - Maddeyle, haczin sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla haczedilen taşınır malın üzerindeki borçlunun tasarruf yetkisi kısıtlanmıştır. Ancak alacaklının izni ve icra ve iflas müdürünün onayı hâlinde taşınır mal üzerinde tasarruf edilebilecektir.

İkinci fıkrayla haczi uygulayan icra ve iflas müdürü tarafından borçlunun bu madde hükmüne aykırı olarak tasarrufta bulunmasının cezai sorumluluğa yol açabileceğinin borçluya ihtar edileceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Üçüncü fıkrayla üçüncü kişi tarafından haczedilmiş olan bir taşınır malın iyiniyet kurullarına uygun olmayacak şekilde elde edilmiş bulunulması hâlinde, alacaklının hakları korunmakta ve haciz nedeni ile elde ettiği hakları oranında üçüncü şahsın elde ettiği hakkın hükümsüz olduğu açıklanmaktadır. Bu düzenleme sayesinde alacaklı, icra ve iflas dairesinden üçüncü şahısta bulunan bu taşınır malın satılarak alacağının tahsil edilmesini isteyebilecektir.

Dördüncü fıkrayla üçüncü şahsın zilyetlik hükümlerine dayanarak iyiniyetle kazanmış olduğu hakları icra takibinde haciz koyduran alacaklıya karşı korunmaktadır.

MADDE 175 – Maddeyle, kıymet takdiri ve buna ilişkin raporun tebliği düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 87 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla haczi yapan icra ve iflas müdürü tarafından haczettiği taşınır mal veya hakların kıymetini kendisinin takdir edeceği, gerektiğinde ise bunun için bilirkişiye başvuracağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte taşınır mallar ile taşınır hükmündeki hakların kıymet takdirinin yapılması sırasında icra ve iflas müdürü tarafından kıymet takdiri yapılmasına izin verilmektedir; ancak genel kural kıymet takdiri konusunda bilirkişiye başvurulması yönündedir.

İkinci fıkrayla sicile kayıtlı mallar ve kripto varlıklarının kıymetlerinin takdirinin bu konuda uzman bilirkişi tarafından yapılması zorunluluğu düzenlenmiştir. Bilirkişi seçiminde ise öncelikle bilirkişilik bölge kurulu listelerine kayıtlı ve Adalet Bakanlığınca bu işleme özgü olmak üzere izin verilenler seçilecek, bunların bulunmaması hâlinde ise listede kayıtlı diğer bilirkişilere başvurulacaktır. Bu düzenlemeyle birlikte kıymet takdirinin yapılması aşamasında seçilen bilirkişinin de taşınır mal veya kripto varlıkların kıymet takdirlerini yapabilecek en uygun ve bu konuda uzmanlaşmış bilirkişiler arasından seçilmesi amaçlanmıştır.

Üçüncü fıkrayla kıymet takdirinin taraflara tebliği düzenlenmiştir. Haciz esnasında borçlu ve hazır bulunan diğer tarafa bilirkişi tarafından yapılan kıymet takdiri imza karşılığı teslim edilirken, hazır bulunmayan tarafa ise kıymet takdiri raporunun ayrıca tebliğ edilmesi öngörülmektedir.

Dördüncü fıkrada, 176 ncı maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, kıymet takdirinin bilirkişi tarafından yapıldığı hâllerde, düzenlenen raporun takibin taraflarına ve hacze iştirak edenlere tebliğ edileceği düzenlenmektedir.

MADDE 176 – Maddeyle, taşınmazların haciz sırasındaki kıymet takdiri düzenlenmektedir. Uygulamada taşınmazlar yönünden geçerli "kaydî hacizlerde" kıymet takdiri yapılmamakta, bu işlem satış talebinin sonrasına bırakılmaktaydı. Taslakta ise haczin konusu ne olursa olsun kıymet takdirinin madde metninde düzenlendiği şekilde yapılması öngörülmüş; taşınmazlar için de artık bu safhada bir kıymet takdir raporunun hazırlanarak ilgililere tebliği düzenlenmiştir.

Birinci fıkrayla, taşınmazların kıymetinin takdir edilmesinde bilirkişiye başvurulması zorunlu hâle getirilmiştir.

İkinci fıkrayla, bilirkişi tarafından kıymet takdiri yapılması sırasında taşınmaz üzerindeki mükellefiyetlerin kıymete olumlu ve olumsuz etkilerinin dikkate alınmasının ve bu hususun bilirkişi tarafından raporda belirtilmesinin gerekli olduğu açıklanmıştır.

Üçüncü fıkraya göre, kıymet takdirine ilişkin raporun tüm ilgililere tebliğ edilmesi zorunludur. Böylece, hem şeffaflığın hem de süratin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 177- Maddeyle, kıymet takdirine ilişkin şikâyet başvurusu ve süresine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınır ve taşınmaz mallar ile kıymet takdiri yapılan diğer haklara ilişkin olarak kıymet takdirine itirazın şekli düzenlenmektedir. Bir haftalık sürenin başlangıcı olarak kıymet takdirine ilişkin tutanak veya raporun teslim veya tebliğ tarihi kabul edilmiştir. Şikâyet kıymet takdirini yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yerdeki icra hukuk mahkemesine tarifede yazılı gideri yatırmak suretiyle yapılır.

İkinci fıkrayla, kıymet takdirine süresi içinde şikâyette bulunmayan ilgililerin bunu ihalenin feshi sebebi olarak ileri süremeyeceği düzenlenmektedir.

MADDE 178- Maddeyle, kıymet takdirine yönelik yapılan şikâyetin incelenmesi usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, kıymet takdirine şikâyet üzerine gider ve ücretin eksik olması hâlinde hesap edilen bakiye kısmın mahkeme veznesine yatırılması için ilgiliye bir haftalık kesin süre verileceği ve gider yatırılırsa yeniden kıymet takdiri yaptırılacağı; aksi hâlde başka bir işleme gerek kalmaksızın şikâyetin kesin olarak reddedileceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak malın gerçek değerinin tespit edilmesinin temini için mahkemece yapılmasına karar verilen keşif tarihindeki değer dikkate alınmak suretiyle kıymet takdirinin yapılacağı belirtilmektedir.

Üçüncü fıkraya göre, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin yetkisiz icra hukuk mahkemesine yapılması hâlinde mahkeme, dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde yetkisizlik kararı verir ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir. 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin dördüncü fıkrasına göre şikâyet başvurusunun yetkisiz mahkemeye yapılması hâlinde, mahkemenin başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı vermesi gerekirken, sürelerin yeknesak hâle getirilmesi ilkesi kapsamında hükümde bu süre bir haftaya indirilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin görevsiz mahkemeye yapılması hâlinde, mahkemenin dosya üzerinde inceleme yaparak, başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik kararı vereceği ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan, yetkili icra hukuk mahkemesine göndermesi düzenlenmektedir. Bu fıkra hükmüne göre mahkeme, her ne kadar kendisinin görevsiz olduğuna karar vermiş olsa da dosyayı "yetkili" icra hukuk mahkemesine gönderir. Bir başka deyişle, bu hükümde görevsizliğe ilişkin şikâyet kurumu düzenleniyor olsa da "görevli" ibaresi yerine "yetkili" ibaresi bilinçli olarak tercih edilmektedir. Zira, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin görevsiz ve yetkisiz mahkemeye yapılması ve mahkemenin de kendisini hem görevsiz hem de yetkisiz kabul etmesi hâlinde, dosyayı üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hükümlere uygun bir şekilde yetkili ve görevli mahkemeye göndermesi gerekir. Böylelikle hem yetki hem de görev hususlarını bir arada içeren şikâyetin, birden fazla mahkemece incelenmesiyle oluşabilecek gecikmenin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Beşinci fıkraya göre, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararları kesin olup, diğer mahkemeyi bağlar.

MADDE 179- Maddeyle, yeni kıymet takdiri düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla icra ve iflas dairelerince yapılan ve şikâyet yoluna başvurulmadan kesinleşen kıymet takdirleri ile şikâyet yoluna başvurularak kesinleşen kıymet takdirlerine ilişkin geçerlilik süresi bir yıl olarak belirlenmiş, doğal afetler, imar durumundaki ya da ekonomik durumdaki önemli değişikliklerin oluşması hâlinde yeniden kıymet takdiri istenebileceği düzenlenmiş, ikinci fıkrayla kıymet takdirinin yapılmasına dayanak haczin

kalkmış olmasına rağmen yeniden haciz konulmuş olduğu ve bir yıllık kıymet takdiri süresinin dolmadığı hâllerde eski hacze dayanarak yapılan kıymet takdirinin geçerli olacağı açıklanmıştır.

İkinci fıkrayla, doğal afetler, imar durumundaki değişiklikler veya ekonomik kriz hâllerinde ya da mevcut kıymet takdirlerinde önemli değişiklikler meydana getiren benzer hâllerde, bir yıllık süre geçmese dahi yeniden kıymet takdirinin istenebileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, aynı takiple ilgili olarak, haczin kalkmasından sonra yeniden haciz konulması durumunda önceki kıymet takdirinin üzerinden bir yıl geçmedikçe tekrar kıymet takdirinin talep edilememesihükme bağlanmaktadır. Hükümle, yeniden haciz konulması hâlinde kıymet takdir raporunun geçerli olacağı süreyle ilgili olarak oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi, ayrıca takibin daha hızlı yürümesi ve gereksiz masraflara yol açılmaması amaçlanmaktadır.

MADDE 180- Maddeyle, taşınırların muhafazası düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla Taslağın 158 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre icra ve iflas dairelerince haczedilen malların muhafaza altına alınacağı belirtilmektedir.

Bu maddede yapılan değişiklikle, hâlen yürürlükteki 2004 sayılı Kanunun "malın muhafaza altına alınması"ndan söz eden ve üçüncü kişinin istihkak iddiası ileri sürmeksizin malı elinde bulundurması hâlinde malın üçüncü kişinin elinden alınamaması sonucu doğuran 88 inci maddesi birinci fıkra metninden çıkarılmış; bu konuda 2004 sayılı Kanunun 99 uncu maddesine göre işlem yapılmasının gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Böylece söz konusu iki madde arasındaki uyumsuzluğa son verilmiştir.

İkinci fıkrayla diğer taşınır malların muhafaza işlemiyle üçüncü kişi nezdinde haczedilen ve istihkak iddiasına konu edilen mallara ilişkin muhafaza işlemi ve muhafaza altına alınmamış malların, satış talebi üzerine muhafaza altına alınacağı veya ihale alıcısına teslime hazır hâle getirileceği, aksi hâlde satış talebinin kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir. Bu düzenleme yapılırken, ihale gerçekleştikten sonra malın teslim edilememesinden kaynaklanabilecek önemli ve çetrefil sakıncaların önüne geçilmek istenmiştir. Bu bağlamda "muhafaza altına alınma" tedbiri çok katı bulunmuş ve icra ve iflas müdürüne manevra alanı sağlamak için "ihale alıcısına teslim edilmeye hazır hâle getirilme" kavramı hükme yerleştirilmiştir.

Üçüncü fıkrayla borçlunun malı yediemin olarak kabul etmemesi ve lisanslı yediemin deposu bulunmaması hâlinde, malın alacaklıya teslim edilebileceği hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca alacaklının yediemin ücreti talep edemeyeceği ifade edilmekle yetinilmiş, madde metninin amaca göre yorumundan anlaşılan bir husus olduğu için bakım ücretlerinin talep edilebileceği hususunda bir açıklamaya yer verilmemiştir. Nihayet bu fıkrada, haczedilen malların sadece lisanslı yediemin depolarında muhafazasını temin amacıyla değişikliğe gidilmiş, malın yediemin olacak herhangi bir üçüncü kişiye teslim edebilmesine imkân verebilecek şekildeki eski yazımdan vazgeçilmiştir. Alacaklının da malı teslim almaması hâlinde. haciz işlemi muhafaza işlemi yapılmadan tekemmül etmiş olacak; borçlu malı elinde bulundurmaya devam ettiği hâlde yediemin sıfatını kazanmayacak ve bunun hukuki sonuçlarına tabi olmayacaktır.

Dördüncü fıkrayla Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı devlet başkanı, parlamento başkanı, hükümet başkanı veya hükümet üyelerini taşıyan ulaşım araçlarının muhafaza altına alınamayacağı hususu belirtilmektedir.

Beşinci fıkrayla Taşınır Rehni Kanunu kapsamındaki taşınırlar ile rehnedilen malların muhafaza ve satış işlemleri düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin alan beşinci ve yedinci fıkraları sırasıyla "yediemin depoları" ve "araçların ve diğer malların muhafazası" başlıklı 181 ve 182 nci maddelere taşınmıştır.

6750 sayılı Kanun hükümlerinin saklı tutulmasına ilişkin düzenlemenin Taslağın geçiş hükümleri arasında yer almasının uygun olacağı düşünülerek bu düzenleme beşinci fıkranın son cümlesi metinden çıkartılmıştır.

MADDE 181- Maddeyle, haczedilen malların Adalet Bakanlığınca yetki verilen lisanslı yediemin depolarında muhafaza edileceğine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Haczedilen malların Adalet Bakanlığı tarafından yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait lisanslı yediemin depolarında muhafaza edileceği, yetki verilen yediemin depolarının bu yetkilerini Adalet Bakanlığının onayını almak suretiyle alt işleticilere devredebileceği, yediemin depolarının nitelik ve şartları ile bu şartlara uygunluğunun değerlendirilmesi, yönetmelik yetkisi ve ödenecek ücrete ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 182- Maddeyle, araçların ve diğer taşınır malların muhafazası konusunda düzenleme yapılmaktadır.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas daireleri tarafından kayıtlarına yakalama konulan araçların kolluk kuvvetleri tarafından yakalanması üzerine en yakın icra ve iflas dairesine bildirimde bulunulması ve bu icra ve iflas dairesi tarafından kayıtlarına yakalama koyan icra ve iflas dairesiyle yazışma yapılarak aracın fiili haciz, kıymet takdiri ve muhafaza işlemlerinin yapılması ile aracın yediemin deposuna teslimine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkrayla, diğer taşınır malların muhafaza talebi üzerine altı aylık giderin alacaklıdan peşin olarak alınması gerektiği düzenlenmektedir.

MADDE 183- Bu alt ayrımda yer alan ve 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesine karşılık gelen hükümlerle, yedieminde bulunup da üzerinde bulunan hacizlerin kalkması nedeniyle muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir. Düzenlemeyle, zaman zaman kamuoyunda da gündeme gelen yedieminde bulunan malların ekonomik ömürlerini yitirmeden tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesinin birinci, ikinci, onikinci ve onüçüncü fıkralarına karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, yedieminde bulunup da üzerindeki hacizler kalkmış olan malların takibin yapıldığı yer icra ve iflas dairesince resen tasfiye edileceği belirtilmektedir.

İkinci fıkrayla, tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgilerin icra ve iflas dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden duyurulacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, tasfiye konusu mal üzerinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca haciz bulunması hâlinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre, icra ve iflas dairesince, borçluya tebligat gönderilmeden önce, tahsil dairesine bildirimde bulunulacağı; bu bildirimin tebligat göndermek suretiyle yapılacağı; gönderilecek tebligatta tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere malın teslim alınması gerektiği, aksi hâlde malın bu alt ayrımda yer alan hükümler uyarınca tasfiye edileceği bildirilecektir.

Dördüncü fıkrayla, tasfiye konusu malın 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında serbest dolaşımda olmaması hâlinde icra ve iflas dairesinin, borçluya tebligat çıkarmadan önce gümrük idaresine bildirimde bulunacağı, bu bildirimin tebligat çıkarmak suretiyle yapılacağı, çıkarılacak tebligatta bir ay içinde gümrük işlemlerini yapmak üzere malın teslim alınması gerektiği, aksi hâlde bu alt ayrımda yer alan hükümler uyarınca malın tasfiye edileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 184- Maddeyle, tasfiye konusu malın öncelikle borçluya teslimiyle bunun mümkün olmaması hâlinde yapılacak iş ve işlemler sırasıyla belirlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesinin üçüncü ila sekizinci fıkralarına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, malın sahibi olan borçluya tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim alabileceği, aksi hâlde takip eden fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğinin ihtar edileceği belirtilmektedir.

İkinci fıkrayla, borçlunun malı teslim almaması hâlinde icra ve iflas dairesinin, varsa rehin hakkı sahibine tebligat çıkaracağı; çıkaracağı tebligatta tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde rehinden kaynaklanan haklarını kullanabileceği ve bu durumu aynı süre içinde icra ve iflas dairesine bildirebileceği, aksi takdirde devam eden fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğinin ihtar edileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, sicile kayıtlı taşınır mallar bakımından birinci fıkra uyarınca borçlu tarafından teslim alınmamış veya ikinci fıkra uyarınca rehinden kaynaklanan hakkın rehin sahibi tarafından kullanılmamış olması durumunda, icra ve iflas dairesince malın daha önce satışa çıkarılmamış olması kaydıyla Kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri gereğince resen satışının yapılacağı hüküm altına alınmaktadır. Üçüncü fıkra bakımından ayırıcı unsur, sicile kayıtlı malların, diğer mallardan farklı olarak, birinci ve ikinci fıkralar uyarınca tasfiyesinin gerçekleştirilememiş olması hâlinde, devam eden fıkralara göre yapılacak işlemlerden önce icra ve iflas dairesi tarafından resen, Kanunun elektronik ortamda açık artırmayla satışa ilişkin hükümleri uyarınca paraya çevirileceğidir.

Dördüncü fıkrayla, sicile kayıtlı mallar bakımından birinci, ikinci ve üçüncü fıkralar, sicile kayıtlı olmayan mallar bakımından ise birinci ve ikinci fıkralar uyarınca tasfiye işleminin gerçekleştirilememesi hâlinde yapılacak işlemler belirtilmektedir. Bu durumda, icra ve iflas dairesince derhâl yediemine tebligat çıkarılacağı; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde, varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra ve iflas dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde kırkı üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı ödediği takdirde malın mülkiyetinin kendisine devredileceği; aksi takdirde devam eden fıkralara göre işlem yapılacağının ihtar edileceği düzenlenmektedir. Bu fıkrada, yedieminin mal teslim almayı kabul ettiği ve bu fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun, varsa bakiye tutarın yediemin tarafından ödendiğinin tespiti hâlinde icra ve iflas dairesinin, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine göndereceği hüküm altına alınmaktadır.

Beşinci fıkrada, sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi hâlinde tasfiye konusu malın Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine devrini sağlamaya ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesinin, adı geçen Şirkete tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi şartıyla malın mülkiyetinin Şirkete devredilmesine karar verileceğini ihtar edecektir. İcra ve iflas dairesince, fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun ve hurda bedelinin ödendiğinin tespit edilmesidurumunda, hurdaya ayırma işlemleri tamamlanarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosya icra hukuk mahkemesine gönderilecektir.

Altıncı fıkrayla, yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi hâlinde icra ve iflas dairesinin, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra hukuk mahkemesine göndereceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 185- Maddeyle, bu alt ayrım uyarınca tasfiyesi gerçekleştirilen malın mülkiyetinin icra hukuk mahkemesinin vereceği karar üzerine ilgiliye geçeceği hususu

hüküm altına alınmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesinin dokuzuncu fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, mülkiyetin devri için gönderilen dosyaların icra hukuk mahkemesince en geç iki hafta içinde dosya üzerinden yapılacak inceleme üzerine talebin kabul ve reddine ilişkin kesin olarak karara bağlanacağı belirtilmektedir. İcra hukuk mahkemesinin vereceği kabul kararıyla malın mülkiyeti ilgiliye geçecek ve varsa, malın üzerindeki tüm haciz ile rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemi gerçekleştirilecektir.

MADDE 186- Maddeyle, tasfiyeden elde edilen bedelin nasıl kullanılacağı ve tasfiye giderlerine ilişkin hususlar belirlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesinin ondördüncü, onbeşinci ve onaltıncı fıkralarına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, tasfiye giderlerinin öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması hâlinde ise Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla önce avanstan karşılanan giderlerin, sonra Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan giderlerin ve daha sonra vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacaklarının ödeneceği hükme bağlanmaktadır. Bu işlemler yapıldıktan sonra malın tasfiyesinden elde edilen bedelden kalan bir tutarın bulunması hâlinde bu tutarın, Kanunun 11 inci maddesi uyarınca bankalarda nemalandırılmak suretiyle muhafaza edileceği ve talep hâlinde de nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödeneceği açıklanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, tasfiye sonucu elde edilen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan gideri karşılayamaması hâlinde icra ve iflas dairesinin, bakiye giderin tahsili amacıyla tahsil dairesine bildirimde bulunacağı düzenlenmektedir.

MADDE 187- Maddeyle, muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesine ilişkin diğer hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 88/a maddesinin onuncu, onbirinci ve onyedinci fıkralarına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçlarının borçluya ait olduğu ve mülkiyetin ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçeceği; devir ve tescil işlemlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkının kullanılamayacağı, yedieminlik ücretinin varlığının mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmeyeceği belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrada Adalet Bakanlığına konu hakkında yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

MADDE 188- Maddeyle, taşınmazların haczi ve haczin tapu müdürlüğüne bildirilmesi hususları düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 91 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla taşınmazın hacziyle tasarruf hakkının kısıtlanacağı, ikinci fıkrayla icra ve iflas dairesi tarafından taşınmaz haczinin sicile şerh edilmek üzere icra dosyasındaki diğer bilgilerle birlikte tapu müdürlüğüne bildirileceği, üçüncü ve dördüncü fıkralar ile hacze yeni alacaklılar tarafından iştirak edilmesi, haczin kalkması veya taşınmazın hacizli olarak el değiştirmesi hâlinde tapu siciline ve icra ve iflas dairesine bildirim yapılacağı hususu düzenlenmiştir. Bu kapsamda, 2004 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası ve aynı Kanunun 148/a maddesi Taslağa alınmadığından ve bu hususstaki gerekçeler Taslağın 44 üncü maddesinde etraflıca aktarıldığından Kanunun 91 inci maddesinin üçüncü fıkrasının düzenlenmenmesine gerek kalmamış Taslağın 184 üncü maddesine alınmamıştır.

184 üncü madde, içeriği tamamen aynı olmamakla birlikte, 2004 sayılı Kanunun taşınmaz malların haczi hakkındaki 79 uncu maddesine karşılık gelen 170 inci maddeyle birlikte yorumlanmalıdır. Bu hükme göre taşınmaz malların haczi için taşınmazın bulunduğu yere gitmek ve haciz mahallinde haciz tutanağı düzenlemek zorunluluğu bulunmamakta,

haciz elektronik ortamda sicile şerh edilmek suretiyle de yapılabilmektedir. Her iki işlemin de yapılması hâlinde haczin hukuki sonuçları haciz mahallinde haciz tutanağının düzenlendiği tarih ile sicile şerh verilen tarihten hangisi önce ise o tarihte tekemmül etmiş sayılacaktır. Bu düzenleme şekline göre haczin tapu müdürlüğüne bildirilmesi ve sicile şerh edilmesi işlemleri "Muhafaza tedbirleri" başlıklı Beşinci Ayrım altında yer almasına rağmen, bu işlemler sırf muhafaza tedbiri olarak nitelenmemeli, taşınmaz haczinde sicile konulan şerh ile haciz işleminin tekemmül ettiği kabul edilmelidir.

MADDE 189- Maddeyle, haciz konulan taşınmazın idare ve işletilmesine yönelik tedbirler ile hasılat ve menfaatlerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 92 nci maddesine karşılık gelmektedir. Taslakla yapılan değişiklikler ifade şekline yönelik olup, söz konusu 92 nci madde ile Taslağın 185 inci maddesi arasında hüküm farkı bulunmamaktadır.

Birinci fıkrayla, taşınmazın haczedilmesinin o taşınmaza ait hasılat ve menfaatleri de kapsayacağı, ancak rehinli alacaklıların haklarına zarar vermeyeceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesince taşınmaz haczinin rehinli alacaklılar ile kiracılara bildirileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, taşınmazın idare ve işletilmesi ile eklentilerin korunması için tedbir alınacağı, bu tedbirlerin nelerden ibaret olduğu hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 190- Maddeyle, taşınmazlarda bulunan ürünlerin toplanması ve bedelinin tahsil edilmesi düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine karşılık gelmektedir. Taslakla yapılan değişiklikler ifade şekline yönelik olup söz konusu 92 nci maddeyle Taslağın 185 inci maddesi arasında hüküm farkı bulunmamaktadır.

Taslağın 186 ncı maddesinin ikinci fıkrası Taslağın 161 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinden farklı olarak, bu sefer borçlunun ve ailesinin geçimi için gerekli miktardaki ürünün de haczi kabil olmadığını düzenleme altına almaktadır.

Birinci fıkrayla icra ve iflas dairesi tarafından ürünlerin toplanması amacıyla gerekli tedbirlerin alınacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla borçlunun kendi ve ailesinin geçimini sağlayacak miktar değerlendirilerek ürünün satış bedelinin alacaklıya ödeneceği hususu düzenlenmektedir.

MADDE 191- Maddeyle, kripto varlıkların haczine ve paraya çevrilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hâli hazırda borçlunun kripto varlıklarının haczedilip haczedilemeyeceği, haczedilebilecekse bunun nasıl olacağı ve ne gibi muhafaza tedbirlerine konu olabileceği hususları öğreti ve uygulamada tartışmalıdır. Kripto varlıkların uygulamada nadir de olsa haczedildikleri görülmektedir. Bu çerçevede konu kanuni düzenlemeye kavuşturulmak istenmiştir. Bu sayede borçlunun malvarlıklarını kripto varlıklara çevirerek olası hacizlerden kaçmaya çalışması engellenmiş ve alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi korunmuş olacaktır.

Maddenin ilk fıkrasında haciz konusu yapılabilecek kripto varlıkların tespitinde 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına atıfta bulunulmaktadır.

Kripto varlıkların haczi bakımından, kripto varlığın bulunduğu (veya saklandığı) yer dikkate alınarak ikili bir ayrım yapılmıştır. Bu bağlamda, maddenin ikinci fıkrasında; borçlunun, kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıklarının haczi düzenlenmiştir. Bu kripto varlıkların haczine ilişkin talepler, yalnızca kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilecektir. Buna karşılık kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan nakit ve kripto varlıkların bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanması ve elektronik ortamda haczedilebilmesi hakkı, 156 ncı maddeye göre gerçekleştirilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, borçlunun elinde bulunan kripto cüzdan cihazında saklanan kripto varlıkların haczi düzenlenmektedir. Bu kripto varlıkların haczinde 168 inci maddenin üçüncü fıkrası kıyasen uygulanır. Kripto varlıkların niteliği gereği, bunların saklandıkları cihaz icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza altına alınmadıkça, bu varlıklar haczedilmiş sayılmayacaktır.

MADDE 192- Maddeyle, kripto varlıkların muhafazasının şekline ve paraya çevrilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 193- 2004 sayılı Kanunsisteminde, ticaret şirketlerinin ve kooperatiflerin hisseleri, üçüncü kişilere devredilebilen malvarlığı haklarına ilişkin bulunduklarından bu hisselerin haczi ve paraya çevrilmesi de mümkündür. Ancak bir ölçüde limited şirketler bakımından ve daha fazla önem taşımak üzere şahıs şirketleri bakımından ortaklardan birinin hisselerini bir üçüncü kişiye devri, birlikte ticari faaliyette bulunan ve aralarında şahsi güven ilişkisi kurulmuş olabilen ortaklar arasına yeni bir kişinin katılması sonucunu doğuracağından; bazı sınırlamalara tabi tutulmuş olup "*ortaklar arasına yeni bir ortak girmesi*" şeklindeki bu sonuç, haczedilen bir şirket hissesinin paraya çevrilmek yoluyla bir üçüncü kişiye (ihale alıcısına) intikal etmesi hâlinde de varittir. Öte yandan anonim şirket hisselerinin haczi, haczedilecek olan hissenin senede bağlanmış bir hisse veya çıplak pay olması hâllerinde, birbirinden farklı kurallara tabi olduğu gibi borsada işlem gören anonim şirket hisselerinin haczi ve paraya çevrilmesi, Sermaye Piyasası Kurulu tebliğleriyle de düzenlenmiş bulunmakta; gerek anonim şirkette gerekse limited şirkette haczin hisse sahiplerine ait olan mali haklar dışındaki idari hakların kullanılmasına ne şekilde etki edeceği, daha açık bir ifadeyle haciz tarihi ile paraya çevirme tarihi arasında idari hakların kimin tarafından ve nasıl kullanacağı konusunda bilimsel ve yargısal görüş farklılıkları mevcuttur. Nihayet yine bugünkü hukuki duruma göre kooperatif ortaklık paylarının haczi ise Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinde "*bir ortağın şahsi alacaklılarının ancak ortağa ait faiz ve gelir gider farkından hissesine düşen miktarı ve kooperatifin dağılmasında ona ödenecek payın haczettirebilecekleri*" şeklinde özel bir sınırlamaya tabi tutulmuştur.

Taslak, ticaret şirketleri ve kooperatif hisselerinin haczi konusunu, mümkün olduğu kadar sade ve kolay anlaşılır bir dille düzenlemekte; yukarıda temas edilen sermaye şirketi paylarının haczinde hissedarlara ait idari hakların ne şekilde kullanılacağınıaçıklamakta; Kooperatifler Kanununun kooperatif ortaklık paylarının kooperatif dağılmadıkça haczedilemeyeceği yönündeki 19 uncu maddesinde yer alan ve "*ancak*" sözcüğüyle ifade edilen kısıtı ise yürürlükten kaldırmaktadır. Kooperatif ortaklık payını devralan kişilerin kooperatife girmelerinden önce doğan borçlardan diğer ortaklar gibi sorumlu olacakları hakkındaki Kooperatifler Kanunu 35 inci madde hükmü ise, ortaklık payına değer takdir edilirken dikkate alınması gereken bir husus olarak değerlendirilmiş; bu konuda ayrı bir hüküm sevkedilmesine gerek görülmemiştir.

Yukarıda açıklanan hususlar dikkate alınarak bu maddeyle, şirket ve kooperatif payları ile tasfiye payının haczi açıklanmaktadır.

Birinci fıkrayla borçlunun adi ortaklıktaki tasfiye payının haczedilmesi olasılığında, haczin yapılmasına ve yapılan haczin sonuçlarının bildirilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

İkinci fıkrayla alacaklının paraya çevirme talebi üzerine icra ve iflas dairesi tarafından dosyanın icra hukuk mahkemesine gönderilerek mahkemenin vereceği karar ve paraya çevirme usulü hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla şahıs şirketinin ortaklarından birinin borcu nedeniyle yapılacak haciz işlemleri, dördüncü fıkrayla borçlunun bir sermaye şirketindeki senede bağlanmış veya bağlanmamış paylarının haczi, haciz tutanağının tanzimi ve içeriği ile sonuçları açıklığa kavuşturulmaktadır.

Dördüncü fıkrada alacaklıların borçlunun bir sermaye şirketinin senede bağlanmış veya bağlanmamış paylarını, taşınırlara ilişkin hükümler uyarınca haczettirmelerinden kaynaklanabilecek hukuki sonuçlar ele alınmaktadır.

Beşinci fıkrayla borçlu ortağın kooperatifteki ortaklık payının haciz usulüne ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Altıncı fıkrada adi ortaklıklar, şahıs şirketleri, sermaye şirketleri ve kooperatiflerde, alacaklıların borçlu ortakların şirketten veya kooperatiften olan diğer alacaklarını haczettirme hakkı düzenlenmektedir.

MADDE 194- Maddeyle, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının haczi düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının haczi hâlinde Taslağın 171 inci maddesinin uygulanacağına işaret edilmektedir. Buna göre, ihbarnamenin tebliğ edildiği Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi üyelerinin borçluya ait sermaye piyasası araçlarının üzerine haciz konulduğunu derhâl kaydına işleyerek durumu icra ve iflas dairesine bildirecektir. Öte yandan, bu sermaye piyasası araçları haciz uygulanmış kıymetlere özgülenmiş hesaplarda izlenecektir.

İkinci fıkrayla, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının haczi özel olarak düzenlenmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesinin yedinci fıkrasında, "Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarına ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü idari ve adli talepler münhasıran MKK'nın üyeleri tarafından yerine getirilir. İlgili kanunlar uyarınca elektronik ortamda tebligatı yapılan alacakların takip ve tahsiline ilişkin hükümler saklıdır." hükmü yer almaktadır.

Kaydi sistemde haciz esasları ise, II-13.1 sayılı Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğin 26 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, MKK üyeleri kendilerine gelen her türlü haciz ve tedbir taleplerini karşılamak üzere, öncelikle MKK nezdindeki kayıtlarda gerekli değişiklikleri bu Tebliğin 5 inci maddesi uyarınca MKK tarafından belirlenecek elektronik işlem yöntemlerine uygun olarak yapmakla yükümlüdürler (m.26/2).

Görüldüğü gibi, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarına ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü adli ve idari talep, münhasıran MKK'nın üyeleri tarafından ilgili yatırımcı ve ortak hesaplarında ayrı bir alt hesap oluşturulması suretiyle yerine getirilir. Üyeler, kendilerine gelen her türlü haciz ve tedbir taleplerini karşılamak üzere, öncelikle MKK nezdindeki kayıtlarda gerekli değişiklikleri bu belgede belirlenen elektronik işlem yöntemlerine uygun olarak yapmakla yükümlüdürler. MKK nezdinde üyelerce haciz ve tedbir kaldırma işlemleri yapılırken, kaldırılacak haciz veya tedbir nedeniyle bloke edilen kâr payı tutarı olup olmadığı üyelerce kontrol edilerek haciz veya tedbir kaldırma gerekçesine uygun olarak bu tutarlar işleme konu edilir. Bu sistem, 6362 sayılı Kanunun 13/7 maddesi ile özel olarak düzenlenmiş olmakla birlikte, 2004 sayılı Kanunda yer alan genel hükmün sonraki tarihli olması nedeniyle, herhangi bir tereddüt yaşanmaması için sonraki tarihli genel hükümlerde özel hükümlerin saklı tutulmasına ilişkin bir ifadeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür.

Öte yandan, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından gönderilen e-haciz bildirimlerinin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar 2004 sayılı Kanun uyarınca gönderilecek hacizlere göre daha farklı esaslara tabi tutulmuştur. Bu esaslar şunlardır:

1- GİB ve SGK tarafından, haciz taleplerinin elektronik ortamda MKK'ya bildirilmesi hâlinde, MKK tarafından borçlu yatırımcı hesabı hareketsizleştirilerek "*MKK'da işlem yapamaz*" hâle getirilir.

2- Hesabın hareketsizleştirildiği anda, ilgili üyeye, MKK'daki kayıtlar ile kendi kayıtları arasında mutabakat sağlayabilmelerini teminen Merkezi Kaydi Sistem (MKS)

aracılığıyla bildirimde bulunulur. Üye, en geç kendisine MKK tarafından MKS sistemi aracılığıyla yapılan bildirimi izleyen iş günü saat 12.00'a kadar MKS aracılığıyla MKK ya mutabık olduğunu veya olmadığını bildirir.

3- Üyenin mutabık olduğunu Merkezi Kaydi Sistem aracılığıyla bildirmesi veya en geç kendisine MKK tarafından MKS sistemi aracılığıyla yapılan bildirimi izleyen iş günü saat 12.00'a kadar bildirimde bulunmaması hâllerinde, borca yeter miktarda kıymet üzerine haciz uygulanır.

Mutabakatsızlık bildirimi ve hesapların güncellenmesi

- Üye tarafından mutabık olunmadığı yönündeki bildirim söz konusu hesabın MKK tarafından hareketsizleştirildiğinin bildirildiği günün ertesi günü saat 12.00'dan önce ancak MKS aracılığıyla yapılır. MKS dışında (faks, telefon, yazılı bildirim) herhangi bir yöntemle bildirim yapılmaz. Bu tür bildirimler yapılmamış kabul edilir. MKS'ye elektronik olarak erişilememesi durumunda "Merkezi Kayıt Kurulusu A.Ş. Tarafından Kayden İzlenecek Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Merkezi Kaydi Sistem (MKS) Elektronik İşlem Esasları"nda yer alan "MKS'ye Elektronik Olarak Erişilememesi Durumunda Uygulama Esasları"na uygun olarak işlem tesis edilir.

- Mutabık olmadığını MKS aracılığıyla MKK ya bildiren üye, kendi kayıtları ile MKK kayıtları arasında gerçek hak sahipliğini yansıtacak şekilde güncellemeyi teminen hesabı resen kendisi "normal işlem yapabilir" konumuna getirerek güncelleme işlemini yapar. Güncelleme en geç söz konusu hesabın MKK tarafından hareketsizleştirildiğinin bildirildiği günün ertesi günü saat 14.00'a kadar yapılabilir.

2004 sayılı Kanun çerçevesinde UYAP aracılığıyla başlayacak e-haciz uygulamasının, GİB ve SGK'nın uyguladığı şekilde gelişmesi durumunda, MKK büyük bir operasyonel yük altına girecektir. Bu nedenle, Taslağa böyle bir hüküm eklenmesiyle e-hacizin de MKK tarafından değil, MKK üyeleri tarafından yapılması sağlanacaktır.

Üçüncü fıkrayla, takas kesinliği kuralı haciz işlemlerine de teşmil edilmiştir. 6362 sayılı Kanunun "*Takas kesinliği ve rehin hakkı*" başlıklı 79 uncu maddesinin birinci fıkrası, "*Sermaye piyasası araçlarının takas talimat ve işlemleri ile ödeme işlemleri, merkezî takas kuruluşlarının üyelerinin faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması, idari ve adli merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, geri alınamaz ve iptal edilemez*." hükmünü içermektedir.

Buna göre sermaye piyasası araçlarının borsada işlem görmesi sırasında verilen alım ve satım emirlerinin eşleşmesi anından işlemin tamamlanıp, mülkiyetin geçtiği ana kadar geçen süre zarfında işlem kesinleşmiştir ve bu işlemin iptali soncunu verecek hiçbir kamu ya da özel hukuk işlemi yapılamaz. Buna iflas masasına girmek kadar, haciz de dahildir.

Örneğin, işlem günü (yâni T gününde) satıcı konumundaki yatırımcının hesabına haciz ihbarnamesi gelse, söz konusu sermaye piyasası araçlarının mülkiyeti hâlen satıcıda olduğundan, MKK üyesi aracı kurum bu araçlar üzerinde haciz işlemini uygulamaktadır. Oysa her ne kadar mülkiyet, borsa mevzuatı uyarınca işlem gününden iki gün sonra (T+2 gününde) alıcının hesabına geçecekse de T gününde ya da T+1 gününde gelen haciz başvurusu üzerine bu sermaye piyasası araçları henüz satıcının mülkiyetinde olduğundan, sermaye piyasası araçları üzerinde haciz uygulanmaktadır. Bu haciz işlemi ise, 6362 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen takas kesinliği kuralına aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle, anılan kuralın uygulamada hiçbir tereddüde mahal vermeyecek açıklıkta Taslakta da yer alması uygun görülmüştür.

MADDE 195- Maddeyle, haciz, muhafaza ve paylaştırılmamış miras payı, adi ortaklık payı ya da elbirliği hâlinde tasarruf edilen malların haczine, muhafazasına ve diğer özel durumlar ile giderlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine karşılık gelmektedir. 94 üncü maddenin beşinci fıkrasında sözü edilen ücretler, haczi kabil olmamaları nedeniyle metne alınmamıştır. Madde metni kaleme

alınırken ifade kolaylığı sağlamak bakımından, elbirliğiyle tasarruf edilen mallar hakkında da tasfiye bakiyesine katılma veya kâr payı terimleri yerine kısaca "pay" terimi kullanılmıştır.

Birinci fıkrayla, bu madde kapsamında haczedilen malların haczedilme usulü, üçüncü kişilere bildirimi, ayrıca devrinin engellenmesi için tedbir alınması hususu düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada, borçlunun iktisap edip borcu nedeniyle tescilini yaptırmadığı malın borçlu adına tescili için alacaklı tarafından yetki istenmesine ve buna ilişkin işlemlere yer verilmektedir.

Üçüncü ve dördüncü fıkralarda taşınmazın haczi usulü ve uygulanacak hükümler, beşinci fıkra ile de bu madde uyarınca yapılacak giderlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 196- Maddeyle, alacaklının haczini talep ettiği hakların muhafazası, alacaklarından günü gelenlerinin tahsili ile ödenmesi gereken giderlerin ödenmesi hususu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

MADDE 197- Maddeyle, satışın hızlandırılması bakımından alacaklının haczini talep ettiği malların muhafaza, idare ve işletilme giderlerini avans olarak ödemesi gerektiği düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 95 inci maddesine karşılık gelmektedir.

MADDE 198- Mehazı İsviçre olan 2004 sayılı Kanun sisteminde, bazı başka Avrupa hukuk düzenlerinden farklı olarak haciz, haczi koyduran alacaklıya rehin benzeri bir ayni hak vermediği gibi, haczin bir mal, alacak veya hakkın birden fazla alacaklı tarafından haczi mümkün olup ilk defa haciz koyduran alacaklının diğer haciz koyduran alacaklılara karşı mutlak bir önceliği de yoktur. Bu hususlarda İsviçre ve Türk hukukunun prensipleri birbirinin aynı olmakla birlikte, aynı mal, hak ve alacağın birden fazla alacaklı tarafından haczedilmesi ve paraya çevirme neticesinde elde edilen tutarın bütün hacizli alacaklıların alacaklarını karşılamaya yetmemesi hâlinde söz konusu paraya çevirme bedelinin bu alacaklılar arasında nasıl paylaştırılacağı konusundaki İsviçre ve Türk hukuku düzenlemeleri birbirinden farklıdır. 2004 sayılı Kanuna bir kanun değişikliğiyle konulmuş olan 100 ve 101 inci maddelere göre alacaklılar arasındaki sıra alacakların hangisinin daha eski bir tarihe dayandığının belirli belgelerle ispat edilmesi ve aile hukukundan doğan belirli alacakların ise böyle bir "daha eski tarihe dayanma" özelliğine ihtiyaç olmaksızın öncelikle tatmin edilmeleri esaslarına dayanmaktadır. Komisyon çalışmaları sırasında Türk hukukuna ait bu sistem, İsviçre hukukunun alacaklıları gruplara ayırma esasına dayanan sistemine tercih edilmiş ve ilgili madde metinleri üzerinde bazı değişiklikler yapılarak 2004 sayılı Kanun sistemi Taslakta da muhafaza edilmiştir. Buna göre Taslağın bu maddesi, 2004 sayılı Kanunun 100 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, fıkrada bentler hâlinde sayılan belgelere sahip alacaklıların ihale yapılıncaya kadar aynı malı haczettirmek ve talep etmek şartıyla aynı derecede hacze iştirak edebilecekleri düzenlenmektedir. Buna göre elinde;

(a) bendinde, önceki haciz ilamsız takibe dayanıyorsa takip talebinden ve ilama dayanıyorsa davanın açılmasından önce yapılmış bir takip üzerine alınan aciz belgesi,

(b) bendinde, (a) bendinde yazılı tarihlerden önce açılmış bir dava üzerine alınan ilam,

(c) bendinde, (a) bendinde yazılı tarihlerden önceki tarihli resmî veya tarih ve imzası onaylı bir senet veya ilam niteliğindeki belge,

(ç) bendinde, resmî dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri ve (a) bendinde yazılı tarihlerden önce düzenlenmiş makbuz veya belge,

bulunan alacaklılar aynı malı haczettirmek ve talep etmek şartıyla aynı derecede hacze iştirak edebileceklerdir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, rehin açığı belgesinin aciz belgesiyle aynı değerde sayılmamış olması ve rehin açığı belgesinin ancak resmî bir belge olarak hacze iştirak imkânı vereceğinin kabul edilmiş olmasıdır. Buna göre öncelik şartı bakımından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte takip tarihinin değil rehin açığı belgesinin düzenlendiği tarih esas alınarak hacze iştirak edilebilecektir.

Bu madde yazılırken Yargıtay uygulaması esas alınarak rehin açığı belgesi aciz belgesiyle aynı değerde sayılmamış; rehin açığı belgesinin ancak resmî belge olarak hacze iştirak imkânı vereceği kabul edilmiştir. Bu tercihin sonucu; öncelik şartı bakımından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip tarihinin değil, belgenin düzenlendiği tarihin esas alınması olacaktır.

İkinci fıkrayla, hacze iştirak talepleri kabul edildikçe icra ve iflas dairesinin aynı derecedeki alacaklıların bütün alacaklarına yetecek kadar ilave haciz yapacağı düzenlenmektedir. Maddenin bu yeni ifadesiyle tıpkı İsviçre hukukunda kabul edildiği şekliyle (madde 110 fıkra bir cümle iki) ilave hacizler yapılabilmesi için alacakların ayrıca haciz talebinde bulunmalarına gerek kalmayacak ve ilave haciz ile ek haciz arasında uygulamada ortaya çıkmış olan fark ortadan kalkmış olacaktır.

Üçüncü fıkrayla, diğer alacaklıların ancak önceki dereceden kalan kısım için haciz koyabileceği ya da bu hacze iştirak edebileceği hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, rehinden önce haciz bulunması hâlinde kamu alacağı dahil hiçbir haczin rehinden önceki hacze iştirak edemeyeceği kabul edilmektedir. Maddeye eklenen son fıkrayla, Taslağın 463 üncü (2004 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi) maddeyle uyum sağlanmıştır. Ayrıca ihtiyati hacze iştirak zaten mümkün olmadığından, önceki metinde yer alan ihtiyati ve icrai kelimeleri fıkradan çıkartılmıştır.

MADDE 199- Maddeyle, daha önce icra takibi yapmış olmaya gerek olmaksızın hacze iştirak düzenlenmektedir. Madde 2004 sayılı Kanunun 101 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, daha önce icra takibi yapmaya gerek olmaksızın hacze iştirak edebilecekler ile hacze iştirak edilebilecek hâller ve buna ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Buna göre borçlunun eşi, çocukları ve vasi veya kayyımı olduğu kişiler, evlenme, velayet veya vesayetten doğan alacaklar için, daha önce icra takibi yapmış olmaya gerek bulunmaksızın, ilk haciz üzerine satılan malın tutarı icra ve iflas dairesinin banka hesabına girinceye kadar aynı derecede hacze iştirak edebilir. Küçükler, vesayet altında bulunanlar ve kendilerine kayyım tayin edilmiş olanlar adına, sulh hukuk mahkemesi de aynı suretle takip yapmaya ihtiyaç olmaksızın hacze iştirak edebilir. Adi iştirakten farklı olarak, imtiyazlı iştirakte, iştirak edilebilecek sürenin daha uzun olması ve ihale bedelinin icra ve iflas dairesinin banka hesabına girinceye kadar imtiyazlı iştirak sahibinin ilk hacze iştirak etmesine imkân verilmesi tercih edilmiştir.

İkinci fıkrada, birinci fıkrada düzenlenen hakkın kullanılabileceği süreye ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Buna göre, verilen bu hak, ancak haczin, vesayetin, velayetin veya evliliğin devamı esnasında yahut sona ermesini takip eden yıl içinde ileri sürülmesi hâlindekullanılabilecektir. Öte yandan, hacze iştirak etmek isteyen kişi ile takip borçlusu arasında bir dava veya takip olması hâlinde, bu sürenin hesabında davanın veya takibin devam ettiği süre dikkate alınmayacaktır.

Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında yapılan tartışmalar neticesinde, adi iştirakten farklı olarak imtiyazlı iştirakte iştirak edilebilecek sürenin daha uygun olması ve ihale bedelinin icra ve iflas dairesinin banka hesabına girinceye kadar imtiyazlı iştirak sahibinin ilk hacze iştirak edebilmesi bilinçli bir tercih olarak kabul edilmiştir.

Üçüncü fıkrayla, doğrudan doğruya iştirak hâli düzenlenmektedir. Buna göre, borçlunun ergin çocuklarının, 4721 sayılı Kanunun 370 inci maddesinden doğan alacaklarından dolayı, daha önce icra takibi yapmalarına gerek kalmaksızın her zaman aynı derecede hacze iştirak edebilmeleri kabul edilmektedir.

Dördüncü fıkrada, iştirak talepleri üzerine icra ve iflas dairesince yapılacak iş ve işlemler düzenlenmektedir. Buna göre, icra ve iflas dairesinin, iştirak taleplerini borçlu ve alacaklılara bildireceği ve varsa itirazlarını bildirmeleri için bir hafta süre vereceği hüküm altına alınmaktadır. İştirak talebine itiraz hâlinde ise iştirak talebinde bulunan kimsenin hacze iştiraki geçici olarak kabul edilir ve bir hafta içinde dava açması gerektiği kendisine bildirilir.

Bu bildirim üzerine iştirak talebinde bulunan bu süre içinde dava açmazsa, iştirak hakkı düşer. Bu dava, iştirak edilecek haczin dayanağı olan takibin yapıldığı yerdeki mahkemelerde genel hükümlere göre ve basit yargılama uygulanarak görülür. Madde kaleme alınırken 2004 sayılı Kanunda mevcut olmayan, açılacak davalarda görevli ve yetkili mahkemenin hangisi olduğu hususu da düzenlenmiştir.

Beşinci fıkrayla, nafaka ilamına dayanan alacaklarda kötüniyet hâli hariç olmak üzere, nafaka ilamına dayanan alacaklının önce icra takibi yapmasına gerek olmaksızın her zaman aynı derecede hacze iştirak edebileceği düzenlenmektedir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında kötü-niyet hâlinin hangi yargı organı önünde hangi prosedür takip edilerek tartışılacağı değerlendirilmiş, burada uyuşmazlığın sıra cetveli prosedürü çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Öte yandan, her ne kadar 4721 sayılı Kanunla eşler arasında cebrî icra yasağı kaldırılmış ve bu nedenle evlilik birliği devam ederken eşlerin birbirine karşı icra takibi yapabilmesi yönünde hukuken bir engel kalmamış ise de, fiilen devam eden bir evlilik birliği içerisinde icra takibi yapılamayabileceği gözetilerek mülga 743 sayılı Medeni Kanun'da yer alan ve evlilik birliği içindeki eşler arasındaki borçlar bakımından eşe imtiyazlı iştirak hakkı veren imkan korunmaktadır.

MADDE 200- Maddeyle, birlikte haciz tutanağı ve düzenlenmesine ilişkin hususlar belirtilmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 102 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Haciz tutanağı icra ve iflas dairesi tarafından düzenlenen ve aksi ispatlanıncaya kadar muteber sayılan belgelerdendir. Bu nedenle haciz tutanağının düzenlenmesi sırasında hazır bulunanlar, beyanlar ve ilgililerin iddiaları tutanakta yer almalıdır. Zira bu hususlar, kıymet takdirine ilişkin iddialar ile haczedilmezlik ve malın kimin elinde haczedildiğine dair şikâyetler açısından da önem arz etmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınır bir malın haczinin yapılması sırasında haciz mahalinde tutulan tutanakta bulunması gereken bilgiler ile bu tutanağın haczi yapan icra ve iflas dairesi görevlisi tarafından imzalanacağı hususu düzenlenmektedir. Resmî sicile kayıtlı mallar, kaydına işletilmek suretiyle doğrudan da haczedilebilir.

İkinci fıkrada, haczi kabil malın bulunamadığı veya haczedilen malların borcu karşılamaya yetmediği hâllerde, bu durumun tutanağa yazılacağına yer verilmektedir. Bu hâllerde tutanak, borçlunun durumuna dair kesin veya geçici farklı etkiler ortaya çıkaran belge teşkil eder.

Üçüncüfıkrada, malın borçlunun, üçüncü kişinin veya borçluyla birlikte olan üçüncü kişinin elinde haczedilip haczedilmediği hususu ile buna ilişkin şikâyet müessesesi öngörülmektedir. Zira şikâyet ve sonuçları, ayni hak iddia edilen hacizli malın kimin elinde bulunduğuna göre, istihkak iddiasında ve davasında uygulanacak kurallar bakımından farklılık oluşturur.

MADDE 201- Maddeyle, haciz tutanağının düzenlenmesinden hemen sonra sistematik şekilde, taraflara bildirimde bulunulması öngörülmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 103 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla tutanağın düzenlenmesinden hemen sonra örneğinin ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi hususunda, 2004 Sayılı Kanundaki 103 davetiyesinden farklı bir şekilde, özellikle haciz mahallinde bulunmayan ilgililerin icra ve iflas dairesine gelip, haciz tutanağını incelemeleri gerekliliği yerine, bu kez kişilere haciz tutanağının doğrudan memur tarafından tebliğ edilmesi esası benimsenmektedir.

İkinci fıkrayla, haciz sırasında ilgililerin ve bunlar adına tebligatı almaya yetkili kimselerin bulunmaması hâlinde, tutanağın bir suretinin bizzat borçlu, alacaklı ve üçüncü kişiye tebliğ edileceği düzenlenmektedir.

Haciz tutanağı düzenlenirken hazır bulunmayan ilgililerin bu tutanaktan haberdar edilmeleri hacze itiraz edilmesi, ayni hakların ileri sürülmesi ve şikâyette bulunulması veya istihkak davası gibi hukuki yollara başvurma imkânı vermesi, bunlara dair sürelerin

tüketilmesini sağlaması ve haczin kesinleşmesi neticesinde satışların sıhhatine katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Üçüncü fıkrayla da sicile kayıtlı malların kaydına haciz konulması hâlinde icra ve iflas dairesince borçluya ve alacaklıya haciz konulduğunun bildirilmesi amacıyla tebligat çıkarılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 202- Maddeyle, yeni alacaklıların hacze iştirak etmiş olması hâlinde tutanağa işlenmesi, tutanağın bir suretinin onlara verilmesi ve ilgililere bildirimde bulunulması arı Türkçe ile düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

201 inci maddede de belirtildiği üzere hukuki bağlamda hacizlerin ilgililerine bildirilmesi, onların haklarını kullanabilmeleri ve devam eden icra işlemlerinin yapılabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Birinci ve ikinci fıkrayla, yeni alacaklıların hacze iştirak etmesi ve bu nedenle yapılan ilave hacizlerin tutanağa işleneceği ve hacze iştirak eden her yeni alacaklıya tutanağın örneğinin verileceği açıklanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, mevcut hacizlerin, evvelce haciz koydurmuş olan alacaklılara ve borçluya 201 inci madde kapsamında Tebligat Kanunu hükümlerine göre bildirileceği ifade edilmektedir.

MADDE 203- Maddeyle, haciz sırasında düzenlenen aciz belgelerine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 105 inci maddesine karşılık gelmekte olup, aciz belgelerinin düzenlenmesine ilişkin esaslar, uygulamada ortaya çıkan sorunlara çözüm bulacak şekilde yeniden düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, haciz sırasında yapılan araştırma sonucunda borçluya ait haczedilebilen bir mal, hak ve alacak bulunmadığını tespit etmesi hâlinde, Taslağın "Kesin aciz belgesinin düzenlenmesi" başlıklı 262 inci maddesindeki sonuçları doğuran kesin aciz belgesi hükmünde bir belge düzenleyeceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun "Borç ödemeden aciz vesikası" başlıklı 105 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, haciz sırasında borçlunun haczedilebilir malı bulunmazsa, bu durum haciz tutanağıyla tespit edilir. Borçlunun haczedilebilir malının bulunmadığını gösteren haciz tutanağı, 2004 sayılı Kanunun 144 üncü maddesi anlamında kesin aciz belgesi niteliğindedir. Başka bir ifadeyle, borçlunun haczedilebilir malının bulunmadığına ilişkin haciz tutanağının, borç ödemeden aciz belgesi hükmünde olduğu kabul edilmektedir. Kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağı ile 2004 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca geçici aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağı farklı hususları düzenlemektedir. 2004 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına göre borçlunun haczi kabil "hiçbir malının" bulunmadığı tespit edilirse, haciz tutanağı kesin aciz belgesi hükmünde olur; buna karşılık 105 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre boçlunun haczedilen mallarının kıymetine göre "borcu ödemeye yetmeyeceği"ni tespit eden haciz tutanağı ise geçici aciz belgesi niteliğindedir. Geçici aciz belgesi, kesin aciz belgesi niteliğinde olmayıp sadece iptal davasının açılması bakımından hak verir. 2004 sayılı Kanunda kabul edilen bu prensipler bu maddede düzenlenen aciz belgeleri bakımından da korunmaktadır. Öte yandan 2004 sayılı Kanunda borçlunun haczi kabil mallarının bulunmaması hâlinin tespiti noktasında belirlilik olmaması nedeniyle bu durumun uygulama farklılıklarına neden olduğu Bilim Komisyonunca tespit edilerek, fıkraya icra ve iflas dairesinin üçüncü fıkrada belirtilen esaslara göre araştırma yapacağı açık bir şekilde eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, borçlunun haczi kabil mallarının takdir edilen kıymetinin borcu karşılamaya yetmediğini tespit etmesi hâlinde, alacaklının talebi üzerine, geçici aciz belgesi düzenleyeceği hükme bağlanmaktadır. Haciz tutanağının geçici aciz belgesi niteliği taşıyabilmesi için bu tutanağın kesin hacze ilişkin olması, yapılan haciz anında malın takdir edilen kıymetinin alacağı karşılamaması ve kıymet takdirinin kesinleşmiş

olması gerekmektedir. Geçici aciz belgesi, alacaklıya Taslağın "İptal davasının amacı ve konusu" başlıklı 442 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal davası açma hakkı verir. Bu haciz tutanağına "geçici" aciz belgesi olarak kabul edilmesinin nedeni, haczedilen malların satışı sırasında haciz anında tahmin edilen kıymetinin çok üstünde bir değere ulaşarak alacağı karşılama ihtimalinin mevcut olmasıdır. Bu nedenle haczedilen malın paraya çevirme işlemi yapılmadan önce alacağı karşılayıp karşılamayacağı belli olmadığından, bu belge geçici aciz belgesi niteliğinde olup, ayrıca alacaklıya "geçici aciz belgesi" başlıklı bir belge düzenlenip verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Üçüncü fıkrayla, aciz belgeleri düzenlenmeden önce yapılacak işlemler belirlenmektedir. İcra ve iflas dairesinin kesin aciz belgesi hükmündeki belgeyi veya geçici aciz belgesini düzenlemeden önce yapacağı araştırma, borçlunun sicillere kaydedilmiş mallarının ve banka hesaplarında bir parasının bulunup bulunmadığının ve ayrıca yerleşim yeri ile işyeri, icra ettiği meslek, ticari veya zirai faaliyet ve benzeri hususlar dikkate alınarak diğer mal, hak ve alacaklarının olup olmadığının tespitiyle tamamlanır. İcra ve iflas dairesi, bu araştırmayı yaparken Taslağın "*Haczedilemeyen mal, hak ve alacaklar*" başlıklı 161 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmünü de dikkate almak zorundadır. Aciz belgesiyle ilgili olarak uygulamada ortaya çıkan sorunlardan biri, icra ve iflas dairelerinin bu belgeyi hazırlamadan önce hangi kapsamda ve derinlikte bir araştırma yapacaklarının belirli olmaması ve kıymeti düşük malların bulunmasının aciz belgesi düzenlenmesine engel teşkil edip etmeyeceği sorunuydu. Bu sorunu çözmek amacıyla, hem Taslağın kıymeti çok düşük malların haczedilmeyeceğine ilişkin "*Hacizde uygulanacak esaslar*" başlıklı 158 inci maddesinin dördüncü fıkrası düzenlenmekte hem de bu fıkra kaleme alınarak metne eklenmektedir. Düzenlemeyle, icra ve iflas dairesinin makul ölçülerde yapacağı bir araştırmanın kesin aciz belgesi hükmünde belge ve geçici aciz belgesi düzenlemek için yeterli sayılması gerektiği esası maddeye dercedilmektedir. Kaldı ki, bu araştırma Taslağın "*Kesin aciz belgesinin düzenlenmesi*" başlıklı 262 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kesin aciz belgesi bakımından da geçerlidir.

MADDE 204- Maddeyle, taksitle ödeme taahhüdünün şartları ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına karşılık gelmekte olup, ödeme taahhüdü ve taksit sözleşmesiyle ilgili ayrım içerik olarak aynen muhafaza edilmektedir. Taksitle ödemenin yeri konusunda Bilim Komisyonunda yapılan tartışmalar neticesinde, taksitle ödemenin satış talebinden önce vuku bulması ve diğer taraftan borçlunun mallarının yeterli kısmına haciz konulması gerektiği dikkate alınarak, hükmün paraya çevirmeden önce, hacze tahsis edilmiş olan bölümde yer almasının sistematik olarak daha uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Birinci fıkraya göre, borca yetecek miktarda malı haczedilmiş bulunan borçlu, satış talebinden önce borcunu aylık eşit taksitlerle ve en fazla altı taksitle ödemeyi, yazılı olarak veya icra tutanağına bağlatmak kaydıyla sözlü olarak taahhüt eder ve birinci taksidi de derhâl öderse, icra takibi taksitle ödeme taahhüdünde bulunan borçlu yönünden durur ve süreler işlemez. Bu taahhüt, şartların bulunması hâlinde alacaklının kabulüne bağlı olmaksızın işleme konulur. Taahhüdün yerine getirilmemesi hâlinde Taslağın 512 nci maddesinde düzenlenen müeyyidenin uygulanması söz konusu olacağı için, her bir taksidin tutarının ve ödeme tarihinin kuşkuya yer vermeyecek şekilde açıkça tutanakta belirtilmesi gerekir. 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre azami taksit sayısı dört iken, borçlunun daha elverişli koşullarda borcunu ödeyebilmesi düşüncesiyle hükümde azami taksit sayısı artırılarak altıya çıkarılmaktadır. Ayrıca, borçlunun taahhütte bulunma şeklinin daha iyi uygulanması ve anlaşılması amacıyla taahhüdün "yazılı veya icra tutanağına bağlanmak kaydıyla sözlü olarak" yapılabileceği hükümde ifade edilmektedir. İcra takibinin durmasından sonra, mal taksitlendirmenin yapıldığı aşamaya kadar muhafaza altına alınmamış ise taksitlendirme işleminden sonra da takibin durması nedeniyle malın muhafaza altına alınamayacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Yine taksitlendirmeden önce

maaş haczi vasıtasıyla tahsilat yapılıyorsa, taksitlendirme üzerine takibin durması nedeniyle bu kesintiler durma süresince yapılamayacak olup, ancak taksitlerden birinin vadesinde ödenememesi hâlinde takibin durması sona ereceği için maaş haczi kesintilerine devam edilebilecektir.

İkinci fıkrayla, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi hâlinde icra takibinin ve sürelerin kaldığı yerden devam edeceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 205- Maddeyle, taksit sözleşmesinin şartları ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmekte olup, içerik olarak aynen muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, borçlu ve alacaklının, borcun taksitlendirilmesi için haciz mahallinde icra ve iflas müdürü huzurunda veya icra ve iflas dairesinde taksit sözleşmesi yapabilecekleri hükme bağlanmaktadır. Hükümde sözleşmenin yapılacağı zaman bakımından bir kısıtlama yer almadığından. bu sözleşme hacizden önce veya hacizden sonra yapılabilir. Sözleşme uyarınca kabul edilen ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâlinde, Taslağın 512 nci maddesinde düzenlenen müeyyidenin uygulanması söz konusu olacağı için, her bir taksidin tutarının ve ödeme tarihinin kuşkuya yer vermeyecek şekilde açıkça sözleşmede belirtilmesi gerekir. 2004 sayılı Kanunda sözleşmenin icra ve iflas dairesinde yapılacağı belirtilmiş iken, gelişen uygulama doğrultusunda Taslakta bu sözleşmenin haciz mahallinde veya haciz mahalli dışında icra ve iflas dairesinde yapılabilmesine imkân verilmektedir.

İkinci fıkraya göre, taksit sözleşmesi ve sonraki taksitlendirme sözleşmelerinin devamı süresince takip durur ve süreler işlemez. Bu kapsamda, taksitlerden biri zamanında ödenmezse, icra takibi ve süreler kaldığı yerden devam eder. Ancak bu sözleşme ve sonraki taksitlendirme sözleşmelerinin toplam süresinin on yılı aşması hâlinde ise, aştığı tarihten itibaren süreler kaldığı yerden işlemeye başlar.

MADDE 206- Maddeyle, taksitle ödemeye ilişkin çeşitli hükümler düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin beşinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, aynen muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkraya göre borçlunun taksitle ödeme taahhüdü veya alacaklı ile borçlunun yapacakları taksit sözleşmesi nedeniyle icra ve iflas dairesinde düzenlenecek tutanak veya belge, damga vergisinden müstesnadır.

İkinci fıkrada, taksitle ödeme taahhüdünün veya taksit sözleşmesinin ihlali hâlinde Taslağın 512 nci maddesinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, taksitle ödeme taahhüdü ile taksit sözleşmesine ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 207- Madde, 2004 sayılı Kanunun, ödeme yerine çekişmeli alacakların devrini düzenleyen 120 nci maddesine kısmen karşılık gelmektedir. Sözü geçen 120 nci maddenin başlığı her ne kadar "*Ödeme yerine alacakların devri*" olsa da aslında bu maddede birbirinden farklı iki hukuki kurum düzenlenmekteydi. Maddenin birinci fıkrasında çekişmeli alacağın ödeme yerine geçmek üzere doğrudan devri; ikinci ve üçüncü fıkralarında ise çekişmeli alacağın tahsiliyle sınırlı olmak üzere, bu alacak hakkındaki dava veya icra takip yetkisinin devri hususları yer almaktaydı. Maddenin birinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin birinci fıkrasını karşılamaktadır. Buna göre, borsada fiyatı olmayan, diğer bir deyişle alelade nitelik taşıyan çekişmeli para alacakları; pay senedi, tahvil, çek, poliçe veya emre yazılı senede bağlanmış olsalar dahi, nominal kıymetleriyle alacaklılara devredilebilecektir. Taslaktaki hükümle, 2004 sayılı Kanundaki düzenlemeden farklı olarak, hacze iştirak eden tüm alacaklıların muvafakati yerine, bunların tamamının birlikte talepte bulunması esası getirilmiştir. Bu çerçevede icra ve iflas dairesinin muvafakat sorgulamak gibi bir görevi olmayacak; hacze iştirak eden alacaklıların devir konusundaki iradeleri, talebe

bağlanmış ve daha net şekilde somutlaşmış olacaktır. Bu madde hükmüne göre, yapılacak olan devir, tüm alacaklılara veya onların hesaplarına olmak üzere içlerinden birine gerçekleştirilecektir. 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, Taslak hükmünde de halefiyet prensibi esas alınmıştır. Buna göre alacağı devralmış olan alacaklı, devir üzerine, kendisinin takip konusu alacağı oranında, takip borçlusunun haklarına sahip olacaktır.

MADDE 208- Madde, 2004 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin ikinci fıkrasını kısmen karşılamakta olup, yeni ihdas edilmiştir. Sözü geçen 120 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında düzenlenmiş olan devirlerin hukuki nitelikleri birbirinden farklı olduğu için, meselenin ayrı maddelerde düzenlenmesi uygun görülmüştür. Bu madde, takip borçlusunun sahip olduğu alacağın sadece tahsil hakkının devrine ilişkindir. Madde metninde, uygulama ve öğretide kabul edildiği şekilde, açık olarak (dava veya icra) takip yetkisinin devri kavramı kullanılmıştır.

Maddenin birinci fıkrası ile, hacze iştirak eden alacaklıların tamamı veya içlerinden bazıları, takip borçlusunun sahip olduğu çekişmeli bir alacağın tahsilinin sağlanmasıyla sınırlı olacak şekilde, dava veya icra takip yetkisinin kendilerine devredilmesini isteyebilirler. Burada, Taslağın 207 nci maddesindeki düzenlemeden farklı olarak, hacze iştirak eden tüm alacaklıların birlikte talepte bulunması gerekli görülmemiştir. Ancak dava veya takip yetkinin icra ve iflas dairesince devredilebilmesi için, hacze iştirak eden tüm alacaklıların bunu kabul etmesi gerekmektedir. 2004 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin ikinci fıkrası metninin bu bağlamda bir belirsizlik içerdiği düşünülerek, madde, mehaz Kanundaki hükme daha yakın olacak şekilde yeniden kaleme alınmıştır. Hükme göre dava veya takip yetkisini devralan alacaklı veya alacaklılar, alacağı değil takip yetkisini devraldıkları için, borçluya karşı talep haklarına herhangi bir zarar gelmeyecektir. Bununla birlikte, bahsi geçen dava veya icra takip yetkisine, çekişmeli alacağın dava edilmesi için gerekli olan dava şartı olarak arabuluculuğa gitmenin de dâhil olduğu kabul edilmelidir. Devralan alacaklıların açacakları dava veya takiplerde yapacakları gider, bu aşamada kendilerince karşılanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin son fıkrasına karşılık gelmektedir. Bu çedçevede, bu maddeye göre elde edilen tahsilatlardan, öncelikle alacağı tahsil amacıyla devralan alacaklı veya alacaklıların asıl dosyadaki takip alacakları ve tahsil amacıyla gerçekleştirmiş oldukları giderler ödenir. Bakiye bedel ise, diğer alacaklılara ve artarsa borçluya verilmek üzere icra ve iflas dairesine tevdi edilir.

Maddenin son fıkrası, uygulamadaki tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla yeni ihdas edilmiştir. Buna göre, borçluya ait çekişmeli alacağı devralmak isteyen alacaklı veya alacaklılara (hacze iştirak eden tüm alacaklıların muvafakati sağlandıktan sonra), icra ve iflas dairesi tarafından bir yetki belgesi verilecektir. Devralan alacaklı, çekişmeli alacak hakkındaki dava veya takip işlemlerini, bu belgede yazılmış olan dava veya icra takip yetkisini kullanarak gerçekleştirecektir. Yapılması gereken işlemlerin sürüncemede bırakılmaması ve bu bağlamda diğer alacaklılar ile borçlunun da korunmasının sağlanabilmesi için, devralana bir ay içinde harekete geçme yükümlülüğü getirilmektedir. Devralan alacaklı, belgenin kendisine verildiği tarihten itibaren bir ay içinde dava açmaz veya takip yapmazsa, belge kendiliğinden hükümsüz kalacaktır.

MADDE 209- Madde, 2004 sayılı Kanunun 121 ve 122 nci maddelerine karşılık gelmekle birlikte, önemli bazı yeni düzenlemeler içermektedir. 2004 sayılı Kanunda yer alan 121 nci madde, "*Paraya çevirmenin diğer tarzı. İştirak halinde mülkiyet hisseleri:*" başlığını taşımakta ve bu özelliği haiz bir malın haczedilmiş olması hâlinde, bunun nasıl paraya çevrileceği konusunda icra mahkemesine geniş bir takdir yetkisi tanınmaktaydı. Taslaktaki düzenlemeyle bu tür malların ne şekilde paraya çevrileceği hususu, , cebrî icra hukukunda hukuki güvenlik ilkesine de uygun olacak şekilde, daha öngörülebilir ve somut olarak kaleme alınmıştır. Taslakta ayrıca, "*iştirak hâlinde mülkiyet*" kavramı yerine, 4721 sayılı Kanundaki kullanıma uygun olarak, "*elbirliği mülkiyeti*" kavramı tercih edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, elbirliği mülkiyetine konu olan bir malın paraya çevrilmesi bakımından dava takip yetkisinin devredilmesi, kural hâline getirilmektedir. Dava takip yetkisinin devri, 2004 sayılı Kanunun 121 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve mahkemenin takdir yetkisine bırakılmış olan yollardan "*iktiza eden diğer bir tedbir*" kavramı içinde yer almakta ve bu hususstaki en etkin çözüm yolu olarak uygulanmaktaydı. Fıkraya göre, bu tür bir mahcuzun paraya çevrilebilmesi için, alacaklıya dava takip yetkisi verilecektir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, bu yetkinin, 2004 sayılı Kanun uygulamasında Yargıtay içtihatlarıyla yerleşmiş olan kuralın aksine, icra hukuk mahkemesince değil, icra ve iflas dairesince verilecek olmasıdır. Böylece, alacağın tahsil için devrini düzenleyen Taslağın 208 nci maddesiyle de uyum sağlanmış olmaktadır. 208 nci maddede olduğu gibi, burada da takip yetkisinin mutlaka bir ay içinde kullanılması; mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi, paylaşma ya da ortaklığın giderilmesi davasının bu sürede açılması gerekmektedir. Alacaklıya verilen dava takip yetkisine, çekişmeli alacağın dava edilmesi için gerekli olan dava şartı olarak arabuluculuğa gitmenin de dâhil olduğu kabul edilmelidir. Alacaklının bu maddeye göre aldığı yetkiyle ilgili olarak bir sorumluluğu daha bulunmaktadır. Alacaklı, açtığı davada verilen kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde talepte bulunarak, satış işlemlerinin devamını da sağlamalıdır. Sulh hukuk mahkemesi hâkimi tarafından görevlendirilen satış memuru bu başvuruyu, takip yapan icra ve iflas dairesine bildirecektir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, alacaklının birinci fıkraya göre kendisine tanınan bir aylık süreler içinde dava açmaması ve verilen hükmün icrasını talep etmemesi hâlinde uygulanacak yaptırım düzenlenmektedir. Burada yaptırım sadece takip yetkisi belgesinin hükümsüz kalması değil; bunun yanı sıra satış talebinin dahi yapılmamış sayılmasıdır. Bu çerçevede kendisine dava takip yetkisi verilmesini isteyen alacaklı, maddede belirtilen sorumluluklarını yerine getirmediği takdirde çok önemli bir yaptırımla karşılaşacağını bilmelidir.

Üçüncü fıkrayla, uygulamada doğabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla, bu maddeye göre açılmış olan dava sırasında ve birinci fıkrada düzenlenen süreler söz konusu olduğunda, satış isteme süreleri ile maddi hukuka ilişkin sürelerin işlemeyeceği hususu açık şekilde düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası, aile mal ortaklığında bulunan mahcuz payların satışını düzenlemektedir ve 2004 sayılı Kanunun 122 nci maddesini karşılamaktadır. Buna göre, maddenin diğer fıkralarında düzenlenmiş olan takip yetkisi verilmesi usulü, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, aile mal ortaklığında bulunan mahcuz payların satışı bakımından da uygulanacaktır. 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, 4721 sayılı Kanunun "*Fesih bildirimi, ödemeden aciz, evlenme*" başlığını taşıyan 381 nci maddesi saklı tutulmuştur.

MADDE 210- Maddeyle, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının paraya çevrilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında, Borsa İstanbul Anonim Şirketi nezdindeki piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarının paraya çevrilmesine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre, Borsa İstanbul Anonim Şirketi nezdindeki piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçları, haczi uygulayan icra ve iflas müdürlüğünün talebi üzerine, hacizli menkul kıymetlerin bulunduğu Merkezi Kayıt Kuruluşu üyesi tarafından Borsada satılarak paraya çevrilecektir. Üyenin Borsada satış yetkisi bulunmaması hâlinde, satış işlemi Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından yapılacaktır. Haciz konulan sermaye piyasası araçlarının satışı üzerine elde edilen miktar, icra ve iflas dairesinin hesabına aktarılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca kurulmuş borsalar ile teşkilatlanmış pazar yerlerinde işlem gören payların kıymetinin, bu piyasalardaki fiyatı olacak ve bu payların satışı söz konusu borsa ve pazar yerlerinde yapılacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, kayden izlenen sermaye piyasası araçlarından Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem görmeyen nitelikte olanların paraya çevrilmesine ilişkin

esaslar düzenlenmektedir. Bu nitelikteki kayden izlenen sermaye piyasası araçları, hakkında taşınırların satışına ilişkin hükümler kıyasen uygulanacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, elektronik ürün senetlerinin paraya çevrilmesi düzenlenmektedir. Elektronik ürün senetlerinin paraya çevrilmesi işlemi, haczi uygulayan icra ve iflas dairesinin talebi üzerine, hacizli menkul kıymetlerin bulunduğu Merkezi Kayıt Kuruluşu üyesi tarafından Türkiye Ürün İhtisas Borsasına talebin iletilmesi suretiyle yerine getirilecektir.

MADDE 211- Maddeyle, Kanunda ne şekilde paraya çevrileceği gösterilmeyen mal ya da hakların paraya çevrilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 121 inci maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, kanunda ne şekilde paraya çevrileceği gösterilmeyen mal ya da hakların (örneğin intifa haklarının) paraya çevrilmesinin söz konusu olması durumunda, icra ve iflas dairesinin, paraya çevirmenin nasıl yapılacağını icra hukuk mahkemesine soracağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca icra hukuk mahkemesi, yerleşim yerleri bilinen ilgilileri davet ve gelenleri dinledikten sonra açık artırma yaptırabileceği gibi satış için bir görevli de tayin edebilecek veya gereken diğer tedbirleri alabilecektir. Maddenin ikinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 121 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 212- Maddeyle, paraya çevirme biçimleri belirlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, haczolunan mal veya hakkın satışının UYAP'a entegre elektronik satış portalında açık artırma suretiyle yapılması öngörülmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, aynen muhafaza edilmektedir.

İkinci fıkrayla, haczolunan malın satışının, borçluya rızaen satış yetkisi verilmesi suretiyle yapılması hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, haczolunan taşınırın satışının, pazarlık suretiyle de yapılması düzenlenmektedir.

MADDE 213- Maddeyle, elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış talebine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, içeriği itibarıyla 2004 sayılı Kanunun 106, 107, 110 ve 113 üncü maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, satış talep etme süreleri ile buna ilişkin işlemler belirlenmektedir. Hükümle, hacizden itibaren işlemesi öngörülen bir "soğuma süresi" boyunca satış talep edilememesi öngörülmüştür. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında ilk önce söz konusu sürenin iki hafta olması yeterli görülmüşken, daha sonra yapılan müzakerelerde iki haftalık sürenin borçlunun hacizli malı satıştan kurtaracak bir mali imkân bulması için yetersiz kalacağı düşüncesiyle süre bir aya çıkarılmıştır. Söz konusu süre mehaz Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında taşınır mallar için bir ay, taşınmaz mallar için altı aydır.

Satış isteme süreleri, satış dışındaki paraya çevirme hâllerinde de kıyasen uygulanır. 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesi kapsamında uygulamada görülen "müzekkere"yle haciz uygulaması Taslakla kaldırıldığından, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan "borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı da bu hükme tabidir." düzenlemesine maddede yer verilmemektedir. 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, borçlunun malının iki yıl gibi uzun bir süre bloke edilmesinin hakkaniyete uygun olmadığı kabul edilerek maddede yer verilmemektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 113 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve borçluya satış talep etme yetkisi veren hüküm, birinci fıkrada düzenlendiğinden, Taslakta muhafaza edilmemektedir.

Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında Taslağın birinci fıkrasındaki satış isteme süresinin haczi takip eden iki haftanın sonunda başlamasının hacizden haberdar olmayabilecek borçlu bakımından sakıncalı olacağı yönünde görüşler ileri sürülmüşse de, haciz tutanağının borçluya tebliği konusunda oluşturulan düzenlemeler ve elektronik haciz hâlinde haciz tarihinin elektronik kayıttan öğrenilebilmesi imkânı bulunması dolayısıyla, bu sakıncanın varit olmadığı yönündeki görüş kabul edilmiştir.

İkinci fıkrayla, borçluya ait yetişmemiş ürünlerin satışına icra ve iflas müdürü tarafından ancak onun muvafakati üzerine karar verilebileceği düzenlenmektedir. Hükümle, yetişmemiş ürünlerin daha düşük fiyata satılarak borçlunun zarar görmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "mahsül" ibaresi, daha yaygın olarak kullanıldığı için "ürün" olarak değiştirilmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmekte olup dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Üçüncü fıkrada, cebrî icraya konu mal üzerinde, birden fazla kesin haciz sahibi alacaklının varlığı hâlinde her alacaklının dâhil olduğu iştirak derecesi adına satış talebinde bulunabileceği düzenlenmektedir. Hükme göre alacaklılardan her biri ancak kendi iştirak derecesi adına satış talep edebilir. Bu satış, satış isteyen alacaklının iştirak derecesindeki diğer alacaklıları kapsar. Ancak satış, satış isteyen alacaklının iştirak derecesi dışındaki diğer iştirak derecelerindeki alacaklılar adına yapılmış sayılmaz. Taslağın 198 inci maddesinin son fıkrası uyarınca, hacizleri önceki dereceden artacak bedeller için geçerli olan alacaklılardan her biri dahi, dâhil olduğu derece namına satış isteyebilir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

2004 sayılı Kanunun her alacaklının dâhil olduğu iştirak derecesi namına satış talebinde bulunabileceğine ilişkin 107 nci maddesinin ilk cümlesi maddeye üçüncü fıkra olarak alınmıştır. Her iştirak derecesindeki alacaklı mensup olduğu derece namına satış talebinde bulunabileceğinden,bu satış talebi diğer iştirak derecelerindeki alacaklılar adına yapılmış sayılmayacak ve onlar bakımından satış isteme süresini kesmeyecektir.

Dördüncü fıkrayla, 2004 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan satış talebinin bir defa geri alınabilmesine ilişkin kural yeniden düzenlenmektedir. Hükümle, satış talebinin geri alınmasına ilişkin hakkın kaç defa kullanılabileceği konusunda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, alacaklı veya borçlunun satış talebi üzerine icra ve iflas dairesi, gerekli şartların yerine gelmiş olduğunu tespit ederse satış kararı vereceği ve haczedilen mal ve hak resmî sicile kayıtlı ise bu kararı derhâl, şerh edilmek üzere, ilgili resmî sicile bildireceği düzenlenmektedir. Düzenlemeyle, resmî sicile kayıtlı mal ve haklarla ilgili olarak üçüncü kişilerin satış kararından haberdar edilmelerinin sağlanması ve böylelikle bunların haklarının korunması amaçlanmaktadır.

Altıncı fıkrayla, icra ve iflas dairesince satış talebinin reddedilmesi olasılığı düzenlenmektedir. Hükümle bir yenilik olarak, icra ve iflas dairesinin şartları taşımayan satış talebini reddetmesi durumunda, bu ret kararı şikâyet üzerine iptal edilmedikçe satış talebi yapılmamış sayılacaktır. Bunun sonucunda, satış isteme süresi devam edecektir.

MADDE 214- Maddeyle, hacze geçici iştirak ve ihtiyati haciz hâlinde satış talebine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 108 inci maddesine karşılık gelmekte olup, maddenin başlığı hükmün içeriğine uygun olarak yeniden belirlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslağın 199 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hacze geçici olarak iştirak eden alacaklının satış talebinde bulunamaması düzenlenmektedir. Buna göre, borçlunun eşi, çocukları ve vasi veya kayyımı olduğu kişilerin, evlenme, velayet veya vesayetten doğan alacaklarından dolayı daha önce konulmuş hacze geçici olarak iştirak etmeleri hâlinde bu kişiler satış talebinde bulunamazlar. Ayrıca bunlar hakkında Taslağın 213

üncü maddesindeki satış isteme süreleri işlemez. 2004 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "haczin muvakkat" olmasına ilişkin ibare, hükmü daha sarih hâle getirmek için "hacze geçici olarak iştirak" şeklinde değiştirilmektedir.

İkinci fıkrayla, haczine geçici olarak iştirak edilen malların ancak Taslağın 244 üncü maddesinin son fıkrasında yazılı hâllerde satılabileceği düzenlenmektedir. Buna göre, haczine geçici olarak iştirak edilen malların kıymetinin süratle düşmesi veya muhafazasının masraflı olması hâlinde, bu mallar, icra ve iflas dairesince pazarlık suretiyle her zaman satılabilir.

Üçüncü fıkrayla, birinci ve ikinci fıkralardaki esasların ihtiyati hacizde de uygulanması öngörülmektedir. İhtiyati haczin, hacze geçici iştirak hâllerinden biri olduğu dikkate alındığında, birinci fıkradaki esaslar ihtiyati haciz hâlinde de uygulanabilir. Buna göre, ihtiyati haciz koyduran alacaklı, hacze konu mal hakkında satış talebinde bulunamaz ve bu mallar hakkında satış isteme süreleri işlemez. Öte yandan 2004 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin ikinci fıkrasında, ihtiyaten haczedilen malların satılabilmesine ilişkin kural üçüncü fıkrada muhafaza edilmektedir. Hükme göre, ihtiyati hacze konu malın, kıymetinin süratle düşmesi veya muhafazasının masraflı olması durumunda bu mallar, icra ve iflas dairesince pazarlık suretiyle her zaman satılabilir.

MADDE 215- Maddeyle, satış giderlerinin ödenmesi düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, satış talebiyle birlikte kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, haczedilen malların satışının hızlı bir şekilde yapılabilmesi hedeflenmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması ve bunlara ilişkin giderlerin birlikte ve peşin olarak yatırılması zorunluluğu getirilmektedir. Böylece motorlu kara araçlarının satışı hızlı bir şekilde yapılabilir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, kıymet takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ise ilave olarak muhafaza giderinin tamamının satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmaması hâlinde satış talebinin vaki olmamış sayılacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, süresi içinde yapılan satış talebiyle birlikte, tarifeyle belirlenen gerekli giderler tam ve peşin olarak yatırılmazsa satış talebi yapılmamış kabul edilir, satış isteme süresi işler ve buna bağlı olarak sürenin dolması hâlinde haciz kalkar. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin beşinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Dördüncü fıkrayla birinci, ikinci ve üçüncü fıkralar uyarınca, peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığının anlaşılması hâlinde icra ve iflas dairesince yapılması gereken işlemler düzenlenmektedir. Buna göre, satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığının anlaşılması hâlinde, icra ve iflas dairesince satış isteyene iki haftalık süre verilir ve bu sürede eksik miktarın tamamlanmaması hâlinde ise satış talebi vaki olmamış sayılır. 2004 sayılı Kanunda düzenlenen on beş günlük süre, Taslağın genelinde sürelerin hafta olarak belirlenmesine ilişkin kabule uygun olarak iki hafta şeklinde düzenlenmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin altınca fıkrasına karşılık gelmektedir.

Beşinci fıkrayla, bu maddede belirtilen giderlerin, satış gider avansı tarifesinde belirleneceği ve icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılacağı hükme bağlanmaktadır. Bu tarife, Taslağın 548 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır ve her takvim yılı başında yürürlüğe konulur. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin yedinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 216- Maddeyle, haczin kalkmasına ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 110 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bir mal ve hakkın satılmasının kanuni süre içinde talep edilmemesi veya talep edildikten sonra talebin geri alınması ve geri alındıktan sonra kalan süre içinde yeniden talepte bulunulmaması hâlinde, hacizli mal ve hak üzerindeki haczin kalkması ve aynı icra takibi içinde bu mal ve hakkın tekrar haczedilememesi düzenlenmektedir. Bu noktada, 2004 sayılı Kanunun sistemi temelde muhafaza edilerek ve İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunun 121 inci maddesinden farklı olarak, İsviçre'de icra takibinin düşmesi şeklinde olan yaptırım yerine haczin düşmesi şeklindeki yaptırım benimsenmiştir. Ancak, 2004 sayılı Kanundan bir farklılık arz etmek ve Türk hukukunda bir yenilik olmak üzere, haczedilen ve süresi içinde satışı talep edilmeyen mal veya hakkın aynı icra takibinde tekrar haczedilememesi şeklinde bir yaptırım da kabul edilmektedir. Esasen bu düzenleme şekli de mehaz Kanundan esinlenmiş olup, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 126 ncı maddesinde sadece satışa çıkartılan mal için pey süren kimse çıkmaması veya karşılama prensibine uygun pey sürülmemesi hâlinde uygulanan "satışa çıkartılan münferit mal üzerindeki haczin düşmesi ve bu malın aynı takipte tekrar haczedilememesi" hakkındaki kural benimsenmiş olmaktadır. Satış talebinin bir defa geri alınabileceğine dair 2004 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, Taslağın satış talebine ilişkin 213 üncü maddesinde düzenlendiği için fıkrada yer almamaktadır.

İkinci fıkrayla, resmî sicile kayıtlı mal ve haklara ilişkin haciz şerhinin, ancak icra ve iflas dairesinin bildirimi üzerine sicili tutan kurum veya kuruluş tarafından terkin edileceği ve terkin işleminin ilgili icra ve iflas dairesine bildirileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, birinci fıkra gereğince haczin kalkmasına sebebiyet veren alacaklının, o mal ve hakka yönelik olarak, haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerinden sorumlu olacağı hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 217- Maddeyle, ticari ve ekonomik bütünlük arz eden hacizli mal ve hakların paraya çevrilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin beşinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ticari ve ekonomik bütünlük arz eden mal ve haklar ile bunları bünyesinde bulunduran işletmelerin satışı düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ve Taslağın 358 inci maddesinde de aynen benimsenen esaslar, haciz bakımından da kabul edimektedir. 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alıp ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve hakların bir bütün hâlinde paraya çevrilmesine ilişkin olan imkânın yanı sıra bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmelerin de bir bütün olarak paraya çevrilmesinin mümkün olduğu açıkça belirtilmektedir. Bir bütün olarak yapılacak bu satışlarda, işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Yapılan bu satışla, sadece müflise ait işletmelerin mülkiyetinde değişiklik olacak ve bu sayede işletmenin sürekliliği sağlanarak ekonomiye olan katkısı devam ettirilecektir. Zira, o işletmede sağlanan istihdamın ve ekonomik hayata verdiği katma değerin korunabilmesi, ancak o işletmenin devamlılığının sağlanması ile mümkün olabilir.

İkinci fıkrayla, uygulama kolaylığını sağlayabilmek amacıyla bu tip satışlarda ikincil düzenlemelerin de yapılmasına ihtiyaç hasıl olabileceği göz önüne alınarak, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesine ilişkin yetki hükmü belirlenmektedir.

MADDE 218- Maddeyle, mükellefiyetler listesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, kıymet takdiri yapılmadan önce, haczedilen malın resmî sicilinde kayıtlı veya resmî senede dayalı olan mükellefiyetlerin hepsinin bir listesini yapması düzenlenmektedir. Satışla ilgili işlemlerin önemli bir bölümünü oluşturan

mükellefiyetler listesi, satışa çıkarılan mal üzerinde bulunan her türlü yükleri gösteren ve icra ve iflas dairesi tarafından düzenlenen bir listedir. Listede; ipotek, ipotekli borç senedi, irad senedi, her türlü irtifak hakkı, tapu siciline tescil edilmiş kişisel haklar gibi hususlar gösterilir. Bu listenin şartnamede yer alması ve şartnamenin de elektronik satış portalında ilan edilmesi gerektiği için artırmaya başlanmadan önce düzenlenmesi ve kesinleşmesi gerekmektedir.

İkinci fıkrayla, mükellefiyetler listesine yazılan hakkın varlığı, sırası, vâdesi veya miktarı hakkında uyuşmazlık bulunup bulunmadığının tespiti için listenin haciz koyduran alacaklıya ve borçluya tebliğ edilmesi ve itirazlarını bildirmeleri için kendilerine bir hafta süre verilmesi gerektiği hususu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, yeknasalığın sağlanması amacıyla üç günlük itiraz süresi bir hafta olarak belirlenmektedir. Tebliğ üzerine, bu kişiler listeye itiraz etmezlerse liste kesinleşir ve mal bu listede yer alan mükellefiyetlerle birlikte satışa çıkarılır.

Üçüncü fıkrada, itiraz hakkında istihkak davasına ilişkin hükümlerin uygulanması düzenlenmektedir. Hükümle, listeye itiraz hâlinde malın borçlunun elinde bulunduğu kabul edilmekte ve uyuşmazlığın Taslağın istihkak davasına ilişkin 433, 434 ve 435 inci maddelerinin uygulanması suretiyle çözüme kavuşturulması öngörülmektedir. Listenin kesinleşmesi için, istihkak sürecinin tamamlanması gerekir.

2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrası, Taslağın 176 ncı maddesinin ikinci fıkrasında; dördüncü fıkrası, Taslağın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; beşinci fıkrası, Taslağın 217 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenlendiğinden, bu fıkralara maddede yer verilmemektedir.

Taslağın 175 ve 176 ncı maddeleri uyarınca sicile kayıtlı malların kıymet takdirinin bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere yaptırılması düzenlendiğinden, bazı alacakların takibi kapsamında yapılan kıymet takdirinin ayrı ve özel bir usulle düzenlenmesi gerekli görülmediği için 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin üçüncü fıkrasına Taslakta yer verilmemiştir.

MADDE 219- Maddeyle, mükellefiyetlerin kıymet takdirine olabilecek etkisine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, cebrî icraya konu malın haciz aşamasındaki kıymet takdirinden sonra bildirilen mükellefiyetlerin, bu kıymet takdirini etkilemesi hâlinde, icra ve iflas dairesinin malın kıymetini 175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yeniden bilirkişi aracılığıyla tespit ettirmesi düzenlenmektedir. Malın haciz aşamasındaki kıymet takdiri, 175 ve 176 ncı maddelere göre icra ve iflas müdürü veya görevlendirdiği memur ya da atadığı bilirkişi tarafından yapılan kıymet takdiridir. Hükümle, malın gerçek değeri üzerinden satışa sunularak daha çabuk satılması amaçlanmaktadır. Ayrıca fıkrada, Taslağın 220 nci maddesinin birinci fıkrasının saklı olduğu belirtilmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi, Taslağın 176 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, haczedilen malın birinci fıkra uyarınca yeniden yapılan kıymet takdirine ilişkin bilirkişi raporunun, takibin taraflarıyla birlikte haciz koydurmuş alacaklılara, varsa rehin veya ipotek hakkı bulunan alacaklılara ve ortaklığın giderilmesi satışlarında ortaklara tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına kısmen karşılık gelmekte olup dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun tapudaki adrese tebligat yapılacağına ilişkin hükmüne, bu adresin güncel adres olmaması hâlinde bildirimden haberdar olunamayacağı ve bu durumda hak kayıpları meydana gelebileceği için, Taslakta yer verilmemektedir.

MADDE 220- Maddeyle, kıymet takdirine ilişkin şikâyet başvurusu ve süresine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, 218 inci maddeye göre yapılan kıymet takdiri raporunun tebliğ edildiği ilgililerin, raporun tebliğinden itibaren bir hafta içinde, kıymet takdirini yapan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yerdeki icra hukuk mahkemesinde icra gider avansı tarifesinde yazılı avansı yatırarak şikâyette bulunabilecekleri düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "raporu düzenleyen" ifadesi, "kıymet takdirini yapan" icra ve iflas dairesi olarak değiştirilerek açıklığa kavuşturulmaktadır. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrada, bir yenilik olarak, ilgililerin kıymet takdirine karşı süresi içinde şikâyette bulunmamalarının sonucu düzenlenmektedir. Buna göre, ilgililer, kıymet takdirine karşı süresi içinde şikâyette bulunmazlarsa, kıymet takdirinin usulsüzlüğünü ihalenin iptali sebebi olarak ileri süremezler. Hükümle, bu hususla ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 221- Maddeyle, kıymet takdirine yönelik şikâyetin incelenmesi usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyet üzerine gider avansının eksik olduğunun mahkemece tespiti hâlinde, hesap edilen bakiye kısmın mahkeme veznesine yatırılması için ilgiliye bir haftalık kesin süre verileceği ve giderin yatırılması hâlinde yeniden kıymet takdiri yaptırılacağı; aksi hâlde başka bir işleme gerek kalmaksızın şikâyetin kesin olarak reddedileceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak malın gerçek değerinin tespit edilmesinin sağlanması için keşif tarihindeki değer dikkate alınmak suretiyle kıymet takdirinin yapılacağı belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin görevsiz mahkemeye yapılması hâlinde, mahkemenin dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik kararı vereceği ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine göndereceği düzenlenmektedir. Bu hükme göre mahkeme, her ne kadar kendisinin görevsiz olduğuna karar vermiş olsa da dosyayı "yetkili" icra hukuk mahkemesine gönderir. Bir başka deyişle, bu hükümde görevsizliğe ilişkin şikâyet kurumu düzenleniyor olsa da, "görevli" ibaresi yerine "yetkili" ibaresi bilinçli olarak tercih edilmektedir. Zira, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin görevsiz ve yetkisiz mahkemeye yapılması ve mahkemenin de kendisini hem görevsiz hem de yetkisiz kabul etmesi hâlinde, dosyayı üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hükümlere uygun bir şekilde yetkili ve görevli mahkemeye göndermesi gerekir. Böylelikle hem yetki hem de görev hususlarını bir arada içeren şikâyetin, birden fazla mahkemece incelenmesiyle oluşabilecek gecikmenin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkraya göre, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin yetkisiz icra hukuk mahkemesine yapılması hâlinde mahkeme, dosya üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde yetkisizlik kararı verir ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen ve doğrudan yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir. 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin dördüncü fıkrasına göre, şikâyet başvurusunun yetkisiz mahkemeye yapılması hâlinde, mahkemenin başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı vermesi gerekirken, sürelerin yeknesak hâle getirilmesi ilkesi kapsamında hükümde bu süre bir haftaya indirilmektedir.

Beşinci fıkraya göre, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararları kesin olup, bu kararlar diğer mahkemeyi bağlar.

MADDE 222- Maddeyle, yeni kıymet takdiri düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, yeni kıymet takdirinin en erken ne zaman yapılabileceği belirlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesince yapılan veya yaptırılan kıymet takdirine karşı şikâyet yoluna başvurulmadığı hâllerde, bu kıymet takdirinin yapıldığı veya raporun

verildiği tarihten; şikâyet yoluna başvurulduğu ve icra hukuk mahkemesince şikâyetin kabul edildiği durumlarda ise icra hukuk mahkemesinin karar verdiği tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe, yeniden kıymet takdiri istenemeyeceği hükme bağlanmaktadır. Hükümde önemli bir yenilik olarak, tereddütlerin giderilmesi amacıyla, bir yıllık sürenin başlayacağı tarih açık bir şekilde belirlenmektedir. Öte yandan 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin üçüncü fıkrasına göre, kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez iken, bu süre Taslakta malın güncel değerinin belirlenebilmesi ve satışın da yeni değer üzerinden yapılabilmesi için bir yıla indirilmektedir.

İkinci fıkrayla, doğal afetler, imar durumundaki değişiklikler veya ekonomik kriz hâllerinde ya da mevcut kıymet takdirlerinde önemli değişiklikler meydana getiren benzer hâllerde, birinci fıkrada belirtilen bir yıllık süre geçmese dahi yeniden kıymet takdirinin istenebilmesine imkan verilmektedir.

MADDE 223- Maddeyle, artırma şartnamesi düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 114 ve 124 üncü maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, haczedilen malın bulunduğu yerin adetleri ile bu maddedeki esasları dikkate alarak şartnamede bulunması gereken hususları en elverişli tarzda tespit edeceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve "taşınmazların bulunduğu yer" şeklinde olan ifade, "malın bulunduğu yer" ibaresiyle değiştirilerek, anılan hükmün hem taşınmazlar hem de taşınırlar için uygulanması öngörülmüştür.

İkinci fıkrayla, şartnamede bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla şartnamenin, artırmanın başlamasından en az iki hafta öncesinden itibaren ve artırma süresince elektronik satış portalında erişime açık tutulacağı belirtilmektedir.

MADDE 224- Maddeyle, artırmaya katılacaklar bakımından şartnamede bulunması gereken hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, artırmaya katılacaklara ilişkin şartnamede yer alması gereken hususlar bentler hâlinde sayılmaktadır. Buna göre;

(a) bendinde, temsilci veya avukat vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu belirtilmektedir.

(b) bendinde, hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmaktadır.

(c) bendinde, artırmaya katılabilmek için malın kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutardaki teminatın satışı yapan icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırılmasının zorunlu olduğu ve teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar yatırılmasının gerektiği düzenlenmektedir.

(ç) bendinde, satış talep eden veya satışa çıkarılan mal üzerinde ayni hakkı olan alacaklı ile ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra ve iflas dairesine müracaat etmeleri hâlinde alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacağı belirtilmektedir. Böylelikle bu hak sadece satış talep edip attırmaya katılmak isteyen alacaklıya özgülenmemiş olup, satışa çıkarılan mal üzerinde ayni hakkı olan herhangi bir alacaklıya da satış talebinde bulunmamış olsa dahi, teminattan muaf olma hakkının verilmesi suretiyle alacaklı, borçlu ve diğer ilgililerin menfaatleri en yüksek seviyede korunmaktadır.

(d) bendinde, gösterilecek teminatın, teminat mektubu olması hâlinde artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin sona ermesinden önceki iş günü mesai bitimine kadar, satışa konu malın kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubunu, satışı yapan icra ve iflas dairesine tevdi etmelerinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmaktadır.

(e) bendinde, ihale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış giderlerinden düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödeneceği düzenlenmektedir.

(f) bendinde, satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları belirtilmektedir.

MADDE 225- Maddeyle, satış usulü ve sonuçlarına ilişkin olarak şartnamede yer alması gereken hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 125 ve 126 ncı maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, satış usulü ve sonuçlarına ilişkin olarak şartnamede yer alacak hususlar bentler hâlinde sayılmaktadır.

MADDE 226- Maddeyle, satış günü verilmesi ve istinabe suretiyle satış düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, kıymet takdirinin yapılmasından ve varsa buna ilişkin şikâyetler sonuçlandırılıp kıymet takdiri kesinleştikten sonra, başka bir talebe gerek olmaksızın satış için tarih belirleneceği hükme bağlanmaktadır.Bu bağlamda, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak kıymet takdiri yapılan hacizli malın bir an önce satışa çıkarılabilmesi için icra ve iflas müdürüne görev verilmektedir.

İkinci fıkrayla, malların kıymet takdirinin kesinleştiği tarihten itibaren iki ay içinde satılacağı düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun müddetlerle ilgili 112 nci ve 123 üncü maddelerine karşılık gelmektedir. Ne var ki, satışın gerçekleştirileceği süre, 2004 sayılı Kanunun ilgili hükmüne göre satış talebinden itibaren başlarken; Taslağın bu hükmüne göre kıymet takdirinin kesinleştiği tarihten itibaren başlamaktadır.

Üçüncü fıkraya göre haczedilen malların başka bir yerde bulunması hâlinde satış, istinabe suretiyle yapılacak olup, artırma ve ihaleyle ilgili uyuşmazlıklar istinabe olunan icra ve iflas dairesinin bulunduğu yerde bağlı olduğu icra hukuk mahkemesince çözülür.

MADDE 227- Maddeyle, satış ilanının şekli düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun artırmaya hazırlık tedbirleriyle ilgili 114 üncü maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin, ilanın şeklini ve gazeteyle yapılıp yapılmayacağını ilgililerin menfaatlerine en uygun geleni dikkate alarak tespit edeceği düzenlenmektedir. 7343 sayılı Kanunla getirilen ve elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin olan hükümler uyarınca artırma şartnamesi ve artırma ilanının elektronik satış portalında ücretsiz bir şekilde ilan edildiği dikkate alındığında, satış ilanının ayrıca zorunlu olarak gazeteyle yapılması borçluya ağır külfet getireceği için Taslağa 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinde 7418 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler alınmamaktadır.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığını ve ikinci artırmanın başlangıç tarihini birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde belirleyeceği düzenlenmektedir.

MADDE 228- Maddeyle, elektronik satış portalında ilan düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, satış ilanının, artırmaya başlangıç tarihinden en az iki hafta önce elektronik satış portalında yapılacağı ve artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulacağı hükme bağlanmaktadır. Anılan hüküm, 2004 sayılı Kanunun artırma hazırlık tedbirleriyle ilgili 114 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, elektronik satış portalında yapılacak ilanda yer alması gereken hususlar bentler hâlinde sayılmaktadır.

(a) bendine göre satış ilanında, artırma şartnamesi, malın tanımlanmasını sağlayan ve özelliklerini içeren görseller ile kıymet takdir raporu yer alır.

(b) bendine göre, satış ilanında, birinci ve ikinci artırmanın gün ve saat aralığı yer alır.

(c) bendine göre, ilgililerin, ilanın tebliği üzerine, ilanda ve şartnamede yazılı hususlar hakkında süresi içinde şikâyet yoluna başvurabilecekleri, şikâyet konusu yapılmayan usulsüzlük ve hataların daha sonra ihalenin iptali sebebi yapılamayacağı satış ilanında belirtilir. Taslağın 22 nci maddesiyle, şikâyet başvurusunun, aksine hüküm bulunmayan hâllerde işlemin öğrenildiği tarihten itibaren bir hafta içinde yapılması gerektiği; 23 üncü maddesiyle ise, icra ve iflas dairelerince haklı bir sebep bulunmaksızın, yapılması gereken işlemlerin yapılmaması veya sürüncemede bırakılmasından dolayı şikâyet başvurusunun süresiz bir şekilde her zaman yapılabileceği hüküm altına alınmaktadır. Bu bent hükmünde yer alan şikâyet sebepleri, Taslağın 23 üncü maddesinde de belirtildiği üzere kanuna aykırılık ve hadiseye uygun bulunmayan hâlleri kapsadığından, Taslakta yer alan diğer süresiz şikâyet sebepleri ile Yargıtay tarafından geliştirilmiş bulunan kamu düzenine dayanan şikâyet sebeplerinin bir süreye tabi olmadığı ve ihalenin feshi nedeni olarak bilahare ileri sürülebileceği konusunda tereddüt bulunmamaktadır.

MADDE 229- Maddeyle, ilanın gazetede yapılmasına karar verilmesi hâlinde uygulanacak esaslar düzenlenmektedir. Hüküm, kısmen, 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ilanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazetede yapılmasına karar verilmesi hâlinde bu ilanın, ilan talebi tarihi itibarıyla tirajı ellibinin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı gerçekleştirilen gazetelerden biriyle yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, gezetede yapılacak ilanlarda bulunması gereken bilgiler düzenlenmektedir. Hüküm uyarınca, gazetede yapılacak ilanlara satış şartnamesinin tüm ayrıntılarıyla yazılması gerekmemektedir. Buna göre, satılacak şeyin cinsi, niteliği, önemli özellikleri, tahmin edilen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı yazılmakla yetinilir.

MADDE 230- Maddeyle, taraflarca yapılacak özel ilanlara dair esaslar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesince yapılması zorunlu olan ilanlar dışında, tarafların elektronik satış portalında yer alan ilan metnini, gideri kendilerine ait olmak üzere, diledikleri yöntemlerle ilan edilebilecekleri hükme bağlanmaktadır. Taslak uyarınca ilanın elektronik satış portalında veya gazetede yapılması kabul edildiğinden, 7418 sayılı Kanunla 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinde yapılan ilan usulüne ilişkin değişiklikler maddeye alınmamıştır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkra kapsamında yapılan özel nitelikteki bu ilanın resmî işlemleri etkilemeyeceği vurgulanmaktadır.

MADDE 231- Maddeyle, ilan metinleri arasında farklılık ya da ilanda hata bulunması hâlinde yapılacaklar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin altıncı fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, yapılan ilanlar arasında farklılık bulunması hâlinde, elektronik satış portalında ilan edilen metnin esas alınacağı kabul edilmektedir. Taslak uyarınca ilanın elektronik satış portalında veya gazetede yapılması kabul edildiğinden, 7418 sayılı Kanunla 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinde yapılan ilan usulüne ilişkin değişiklikler maddeye alınmamaktadır.

İkinci fıkrayla, gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metinlerdeki hataların nasıl düzeltileceği hükme bağlanmaktadır. Buna göre, gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilan yoluyla düzeltilir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez.

MADDE 232- Maddeyle, satış ilanının tebliği düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, açık artırma ilanının tebliği usulü düzenlenmektedir. Hükme göre açık artırma ilanı, borçluya, alacaklıya ve haczedilen malın resmî sicilinde kayıtlı bulunan diğer ilgililere tebliğ edilir. 2004 sayılı Kanunda yer alan ve taşınmazla ilgili olan sınırlama tüm malları kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunda yer alan ve tebligatın tapuda kayıtlı adrese yapılmasına ilişkin olan hüküm, bu adresin her zaman güncel olmaması ve buna bağlı olarak ilgililerin tebligattan haberdar bulunamaması ihtimali nedeniyle kaldırılmaktadır. Dolayısıyla, tebligat, adres kayıt sisteminde kayıtlı olan adrese yapılır. Bu adrese tebligat yapılmazsa ayrıca adres araştırması usulü uygulanmaz ve elektronik satış portalında yapılan satış ilanı, tebligat yerine geçer.

İkinci fıkrayla, satış ilanının vekile tebliği için vekâletnamenin satış ilanının tebliğe çıkartılmasından önce icra dosyasına ibrazının zorunlu olduğu hükme bağlanmaktadır. Ancak vekâletname, satış ilanının tebliğe çıkartılmasından sonra ibraz edilirse, bu husus dikkate alınmaz ve vekile ayrıca tebligat yapılmaz. Hükümle, tebligatın hangi anda vekile yapılacağı açıkça düzenlenmekte ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 233- Maddeyle, elektronik ortamda açık artırmanın usul ve esasları düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, açık artırmanın, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında ve teklif verme yoluyla yapılacağı düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, açık artırmada teklif verenlerin etki altında kalmadan teklif verebilmeleri için tedbir alınmaktadır. Buna göre teklif verenlerin kişisel bilgileri, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimse tarafından görülemez ve bilişim sisteminde gösterilemez.

Üçüncü fıkrayla, teklif verme süresi belirlenmektedir. Bu süre, açık artırmanın başlangıcından itibaren bir haftadır. 2004 sayılı Kanunda gün olarak belirlenen süreler Taslakta kural olarak hafta şeklinde değiştirildiğinden, fıkrada yer alan teklif verme süresi hafta olarak düzenlenmektedir. Antika veya sanat değeri olan eşya dışında altın, gümüş, platin gibi değerli madenlerde teklif verme süresi bir gündür. Değerli madenlerde bir haftalık teklif verme süresi madenin değeri yönünden ciddi sıkıntılara ve manipülasyonlara yol açabileceğinden bu madenler, bakımından ana kuraldan ayrılarak teklif verme süresi bir günle sınırlandırılmaktadır. Ancak antika veya sanat değeri bulunan madenler açısından ise teklif verme süresi ana kuralda olduğu gibi bir haftadır.

Dördüncü fıkrayla, teklifler arasındaki farkın satışa çıkarılan malın tahmin edilen kıymetinin binde beşinden ve her hâlde bin Türk lirasından az olamayacağı düzenlenmektedir. Hükümle, etkili bir artırmayla malın yüksek bir değere satılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, satış talebinin teklif verme başladıktan sonra geri alınamayacağı ve teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satışın derhâl durdurulacağı hükme bağlanmaktadır. Taslağın 213 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, satış talebinin bir defa geri alınacağı düzenlenmekte, ancak artırma başladıktan sonra geri alınabilip alınamayacağıyla ilgili bir belirleme yapılmamaktadır. Hükümle, artırmaya katılanların teminat yatırarak mali külfet altına girdikleri dikkate alındığında, haklarının

korunması amacıyla artırmanın kesintisiz bir şekilde yapılabilmesi sağlanmakta ve bu kapsamda teklif verme süresince talebin geri alınması yasaklanmaktadır. Diğer taraftan, borcun tamamen ödenmesi nedeniyle satış yapılarak alacağın tahsil edilmesine yönelik ihtiyaç ortadan kalktığından, bu ihtimalde satışın durdurulması gerekmektedir.

Altıncı fıkrayla, açık artırmada en yüksek teklifi verenin artırma süresi içinde kendisinden yüksek bir teklif verilmedikçe teklifini ve teminatını geri alması yasaklanmaktadır.

Yedinci fıkrayla, açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma süresinin üç dakika uzatılması kabul edilmektedir. Uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmesi hâlinde ise, açık artırma süresi her yeni teklif verilmesinden itibaren üç dakika uzatılacaktır. Son uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmezse, mal en yüksek teklif verene ihale edilecektir. Ancak uzama sürelerinin toplamı bir saati geçemeyecektir. Söz konusu bir saatlik süre Adalet Bakanlığının kararıyla kısaltılabilecek, uzatılabilecek veya kaldırılabilecektir. Bu kararlar Bakanlığın resmî internet sitesinde duyurulacaktır.

Sekizinci fıkrayla, teklif verme süresi içinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan işlemlerin yapılabilmesine imkân sağlanmakta ve bu işlemlerin ihalenin geçerliliğini etkilemeyeceği kabul edilmektedir.

Dokuzuncu fıkrayla, Adalet Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

MADDE 234- Maddeyle, elektronik satış portalının güvenliğine müdahaleyle ilgili hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemiyle ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında, 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, elektronik satış portalının işleyişini veya güvenliğini tehlikeye sokan ya da satış portalına erişimi engelleyen yahut zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, elektronik satış portalına girişinin Adalet Bakanlığınca üç yıl süreyle engellenmesi düzenlenmektedir. Engelleme işlemi, derhâl uygulanmaya başlanır ve satış portalının ilgili kişilerin görebileceği bir bölümünde duyurulur. Bu işleme karşı, duyuru tarihinden itibaren iki hafta içinde 5326 sayılı Kanun hükümleri uyarınca icra ceza mahkemesine başvurulabilir. Mahkeme, başvuruyu ivedi olarak karara bağlar. Bu başvuru ihalenin tamamlanmasını engellemez. 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinin sekizinci fıkrasından farklı olarak; sistemin güvenliğinin daha etkin bir şekilde sağlanabilmesi için üç aylık engelleme süresi üç yıla çıkarılmakta, sürelerin yeknesaklaştırılması amacıyla başvuru süresi on beş gün yerine iki hafta olarak belirlenmekte ve Taslakla oluşturulan sistemde icra ceza mahkemesi kurulduğundan engelleme kararına karşı sulh ceza hâkimliği yerine icra ceza mahkemesine başvurulması usulü kabul edilmektedir.

MADDE 235- Maddeyle, açık artırmanın uzatılması düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin sekizinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, açık artırmanın teknik sebeplerle uzatılmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi, artırma bittikten sonraki ilk iş gününde elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle, artırmanın şartnamede belirtilen son on dakikası ile uzama süresi içinde teklif verilemediğini satış portalı kayıtlarından tespit ederse, artırma süresinin bir gün uzatılmasına karar verir. Kararda, artırmanın başlayacağı ve biteceği tarih ve saatleri gösterir ve tüm bu hususları elektronik satış portalında derhâl ilan eder. 233 üncü maddenin yedinci fıkrasının, bu fıkra uyarınca yapılan açık artırmalar hakkında da uygulanacağı bu fıkrayla hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, artırmanın uzatılmasına karar verilmesi hâlinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına karar verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu süre içinde, açık artırma aynı şartlarda devam edeceği için daha önce en yüksek teklif veren teklifiyle bağlı olup yeni istekliler de teminat yatırarak artırmaya katılabilir.

MADDE 236- Maddeyle, ikinci açık artırmaya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin altıncı fıkrasına karşılık gelmekte olup aynen muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkraya göre icra ve iflas dairesi, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde, ihalenin yapılamadığını veya kaldırıldığını tutanakla tespit eder. Birinci fıkrada yer alan, süresi içinde ihale bedelinin ödenmemesi sonucu yapılacak işlem, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinden farklı olarak "ihalenin iptali" yerine "ihalenin kaldırılması" terimiyle ifade edilmiştir. 2004 sayılı Kanunda "ihalenin feshi" olarak isimlendirilmiş olan kurum ise, Taslakta hukuki niteliğine daha uygun olacak şekilde, "ihalenin iptali" terimiyle yeniden düzenlenmiştir.

İkinci fıkrayla, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırmanın birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlayacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 237- Madde, 2004 sayılı Kanunun 109 uncu maddesine kısmen karşılık gelmekte olup İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 119 uncu maddesinin ikinci fıkrası dikkate alınarak yeniden kaleme alınmıştır. Bu son düzenlemede 1994 yılında yapılan değişiklikle birlikte madde metnine, kesin hacizlerin yanına "*geçici hacizler*" de eklenmiştir. Oysa 1932 yılından bu yana Kanunun bu hükmünde hiçbir değişiklik yaşanmamış; 1940 yılında 3890 sayılı Kanunla maddeye eklenen ikinci fıkra, 1982 yılında 3222 sayılı Kanunla ilga edilmiş ve ilga edilen bu son fıkra hükmü, bugün de olduğu gibi Kanunun 108 inci maddesine yine bir ikinci fıkra olarak ilave edilmiştir.

Madde metni kaleme alınırken mehaz Kanunda geçen "*geçici haciz*" kavramı kullanılmamıştır. Onun yerine özellikle Taslağın 258 inci maddesinin dördüncü fıkrasında geçtiği ve yine söz konusu düzenlemenin gerekçesinde de açıklandığı gibi, "*imtiyazlı iştirak*" ve "*ihtiyati haciz*" sahibi alacaklıların durumunu karşılamak üzere "*hacze geçici iştirak etmek*" kavramı kullanılmıştır. Üstelik, Taslakta "*itirazın geçici kaldırılması*" şeklinde bir hukuki çareye (artık) yer verilmediğinden; onu da çağrıştırabilecek "*geçici haciz*" teriminin kullanılmasından özellikle imtina edilmiştir.

Böylece paraya çevirme aşamasında yapılan satış neticesinde elde edilen hasılat, o malı haczetmiş alacaklının veya bu hacze iştirak etmiş diğer tüm alacaklıların alacağını, tam olarak; masraflar da dahil karşıladığında, haczedilmiş olan diğer malların satışına geçilmez ve icra ve iflas müdürü kendiliğinden satışı durdurarak paraya çevirmeye son verir. Yapılan değişiklik neticesinde sadece kesin haciz sahibi alacaklıların değil, varsa söz konusu hacze geçici surette iştirak etmiş olan imtiyazlı iştirak sahibi alacaklılar ile ihtiyati sahibi diğer alacaklıların alacaklarının da karşılanıp karşılanmadığı gözetilecektir. Şüphesiz ki böyle bir durumda, hacze geçici olarak iştirak etmiş alacaklılara derhâl ödeme yapılmayacak; Taslağın 258 inci maddesinin dördüncü fıkrasında da düzenlendiği üzere para, nemalandırılmak ve ileride hak sahiplerine ödenmek üzere bankaya yatırılacaktır.

Satılan mal üzerinde tek bir haciz sahibi alacaklının olması ve bu alacaklının alacağını almasından sonra satış bedelinden geriye bir tutar kalması hâlinde bu bedel, malın da sahibi olan takip borçlusuna iade edilecektir. Bu örnekte, haczedildiği hâlde satılmayan diğer mallar üzerindeki hacizlerin de icra ve iflas müdürlüğünce kaldırılacağı ve malların sahibine iade edileceği açıktır. Bir başka örnekte, aynı malların bu kez birden fazla alacaklı tarafından haczedilmiş ve bunların da ilk hacze iştirak edememiş olmaları hâlinde, satış bedelinden arta

kalan tutar olursa bunun borçluya ödenmeyip sonraki derecelerde yer alan hacizli alacaklılar için haczedilmiş sayılması, bu hacizlerin hâlâ geçerli ve ayakta olmasına bağlıdır. Sonraki derecelerde yer alan hacizli alacaklıların da zaten satış istemiş olması hâlinde ise satışın bu kimseler için de durdurulmayacağı ve onların alacaklarının ödenmesi amacıyla satışa devam edileceği tabiîdir.

MADDE 238- Maddeyle, borçluya rızaen satış yetkisi verilmesi talebine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesine kısmen karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunda borçluya satış yetkisi verilmesine ilişkin hükümler ilk kez 7343 sayılı Kanunla düzenlenmiş ve uygulamada bu usulün rağbet görmesi nedeniyle Bilim Komisyonunca kapsamı ile usul ve esasları genişletilmek suretiyle muhafaza edilmesinin yararlı olacağı kabul edilmiştir.

Birinci fıkrayla, yetki talebine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hükme göre borçlu 175 ve 176 ncı maddeler uyarınca yapılan kıymet takdirinin tebliğinden veya haciz tutanağının imza karşılığında kendisine tesliminden itibaren bir hafta içinde ve gerekli giderleri ödeyerek, haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Bu talep, menfaatlerinin bulunması nedeniyle takip alacaklısı ile varsa rehinli alacaklılara bildirilir. Ayrıca bu talep UYAP elektronik satış portalında duyurulur. 2004 sayılı Kanunda yer alan ve talebin kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yapılmasına ilişkin hüküm madde atfı yapılmak suretiyle düzenlenmektedir. Rızaen satış usulünün taşınırlar hakkında da uygulanacağı dikkate alındığında ayrıca hükme, haciz tutanağının imza karşılığında borçluya tesliminden itibaren de yetki talebinin yapılabileceği yolunda bir hüküm eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, yeni kıymet takdirinin yapıldığı hâllerde, borçlunun, daha önce talep etmemiş olsa da, rızaen satış yetkisi verilmesini isteyebileceği düzenlenmektedir. Hükümle, yeni kıymet takdirinin yapıldığı hâllerde borçlunun bu hakkı kullanıp kullanamayacağı konusunda uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, kıymet takdirinin henüz yapılmadığı durumlarda rızaen satış usulünün uygulanması için borçluya kıymet takdirinin yapılmasını talep etme yetkisi verilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, bir yenilik olarak malın başka takip dosyalarında hacizli olması hâlinde yapılacak işlemler belirlenmektedir. Buna göre malın birden fazla takip dosyasında hacizli olması hâlinde rızai satış yetkisi, kıymet takdirinin ilk yapıldığı takip dosyasından talep edilir. Bu hâlde bu dosyalardan herhangi birinde satış talep edilmişse, diğer dosyalardan rızai satış yetkisi talep edilemez. Hükümle, uygulamada bu ihtimalde oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, rızaen satış usulünün kapsamı genişletilerek bir yenilik olarak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte rehinli malın malikine de rızaen satış talep edebilme imkânı verilmektedir. Rehinle güvence altına alınan borcun borçlusu ile rehin konusu malın malikinin başka kişiler olması hâlinde rızai satış talep etme yetkisi borçluya değil, malike ait olacaktır.

Altıncı fıkrayla, haczedilen malın aile konutu olması hâlinde satış yetkisinin verilebilmesi için, diğer eşin açık rızasının alınması şartı getirilmektedir. 4721 sayılı Kanunun 194 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre eşlerden biri diğer eşin açık rızası bulunmadıkça aile konutunu devredemez. Rızaen satış usulü, takip hukukunda düzenlenen paraya çevirme usullerinden biri olsa da, borçlunun talebine bağlı olarak uygulanması ve özü itibarıyla 4721 sayılı Kanunun 194 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen maddi hukuka ilişkin esaslarla aynı mahiyette olması nedeniyle bu usul bakımından da eşin açık rızasının varlığı aranmaktadır.

Yedinci fıkrayla, Kanundan veya tapu kütüğüne şerh verilen sözleşmeden doğan önalım hakkı bulunan hâllerde rızai satış usulünün uygulanamayacağı hükme bağlanmaktadır. 4721 sayılı Kanunun 732 nci maddesine göre paylı mülkiyette bir paydaşın

taşınmaz üzerindeki payını tamamen veya kısmen üçüncü kişiye satması hâlinde, diğer paydaşlar önalım hakkını kullanabilirler. Yine 4721 sayılı Kanunun 733 üncü maddesinin birinci fıkrasında, taşınmazın cebrî artırmayla satışında önalım hakkının kullanılması yasaklanmıştır. Rızaen satış usulü, takip hukukunda düzenlenen paraya çevirme usullerinden biri olsa da borçlu, aldığı yetki uyarınca bir alıcı bularak cebrî icra organının kararıyla iradi olarak taşınmazını devredebilmektedir. Rızai satışta önalım hakkının uygulanıp uygulanmayacağıyla ilgili açık bir düzenlemenin bulunmaması nedeniyle uygulamada tereddüt ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Kanundan veya tapu kütüğüne şerh verilen sözleşmeden doğan önalım hakkı bulunan hâllerde rızai satış usulünün uygulanmayacağı kabul edilmiştir.

MADDE 239- Maddeyle, satış yetkisinin verilmesi ve sonuçları düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yenilik olarak ve rızai satış usulünün daha iyi bir şekilde uygulanabilmesi için, satış yetkisinin verilmesi üzerine yapılacak işlemler belirlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebrî satış işlemlerini durdurarak borçluya iki haftalık süre verir. Ancak bu sürenin verilmesinden sonra borçlu, satış isteme yetkisi talebini geri alamaz ve bu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen hâller dışında bu takip dosyasında bir daha satış yetkisi verilmesini talep edemez. Hüküm, borçlunun satış isteme talebini geri alıp alamayacağı ile ilgili tereddütlerin giderilmesini amaçlamaktadır.

İkinci fıkrayla, borçluya verilen sürenin başlangıcından Taslağın 241 inci maddesi uyarınca icra hukuk mahkemesi kararına kadar geçen sürede alacaklı bakımından satış isteme süresinin işlemeyeceği hükme bağlanmaktadır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesine karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak, satış yetkisi verilen malın diğer bir takip dosyasında hacizli olması hâlinde, o takipte, alacaklı bakımından satış isteme süresinin, borçluya verilen sürenin başlangıcından icra hukuk mahkemesinin karar vermesine kadar işlemeyeceği düzenlenmektedir.

MADDE 240- Maddeyle, asgari satış bedeline ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, rızai satış bedelinin belirlenmesine ilişkin esaslar hükme bağlanmaktadır. Buna göre rızai satışta bedel; malın tahmin edilen kıymetinin en az yüzde doksanına karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak o aşamaya kadar haczedilen mal için yapılan haciz, paraya çevirme ve paylaştırma giderleri toplamından az olamaz. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak takip masraflarının; haciz, paraya çevirme ve paylaştırma giderinden ibaret olduğu hükümde açık bir şekilde düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, rızai satışa konu malın altın, gümüş, platin gibi değerli madenlerden yapılmış olması hâlinde, malın rızai satış bedelinin maden kıymetinden az olamayacağı hüküm altına alınarak, Taslağın asgari ihale bedeli hakkındaki 246 ncı maddesi ile paralellik sağlanmıştır.

MADDE 241- Maddeyle, satışın onaylanması ve diğer işlemlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, satış bedelinin ödenmesine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre borçluyla anlaşan alıcının, belirlenen bedeli borçluya verilen iki haftalık süre içinde icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemesi hâlinde icra ve iflas dairesi, en geç üç gün içinde, gerekli bilgi ve belgelerle birlikte ve satış şartlarının bulunduğunu tespit ettiği takdirde satışın onaylanmasına ve malın devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirilmesine karar verilmesi için

dosyayı icra hukuk mahkemesine gönderir. 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin üçüncü fıkrasından farklı olarak on beş günlük süre yeknesaklığın sağlanması amacıyla iki hafta olarak değiştirilmekte ve ayrıca işlemlerin daha hızlı bir şekilde yapılması için icra ve iflas dairesine üç gün süre verilmektedir.

İkinci fıkrayla, dosya kendisine gönderilen icra hukuk mahkemesinin yapacağı işlemler düzenlenmektedir. Buna göre, icra hukuk mahkemesi, derhâl, talebi ve belirleyeceği duruşma gününü bu mala haciz koydurmuş olan alacaklılara, borçluya ve gerekiyorsa diğer ilgilere tebliğ edip, belirlenen günde duruşma yapar ve çağrılan kimseler gelmeseler dahi dosyayı inceleyerek, duruşmadan itibaren en geç bir hafta içinde onaylama talebinin kabulüne veya reddine karar verir. 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin üçüncü fıkrasına göre, icra mahkemesinin dosya üzerinden inceleme yaparak karar vermesi söz konusu iken, Taslaktaki hükümle mahkemenin bu hususta duruşma yapması zorunlu kılınmıştır. Bu değişiklik doğrultusunda, 2004 sayılı Kanunda yer alan ve talebin onay için mahkemeye sunulmasından başlayan süre yerine, duruşmanın yapılmasıyla başlayacak olan bir süre öngörülmüş ve bu süre bir hafta olarak belirlenmiştir.

MADDE 242- Maddeyle, rızai satış konusundaki karara itiraz usulü düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, icra hukuk mahkemesinin kararının duruşmaya çağrılan kimselere tebliğ edileceği ve bu kararın tebliğinden itibaren bir hafta içinde ilgililerin karara itiraz edebilecekleri hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla mahkemenin itirazı incelemesine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre mahkeme, itirazı incelemesi için o yerde icra hukuk mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra hukuk mahkemesinin tek dairesinin bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, icra hukuk mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gönderir ve itirazı incelemesi için gönderilen mahkeme, bir hafta içinde dosya üzerinden inceleme yaparak itiraz hakkında kesin olarak karar verir.

MADDE 243- Maddeyle, kararın kesinleşmesi ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, kabul kararının kesinleşmesiyle malın mülkiyetinin alıcıya geçeceği ve tüm hacizlerin kaldırılması suretiyle devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirileceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak belirliliğin sağlanması düşüncesiyle hükme "kesinleşme" ibaresi eklenmektedir.

İkinci fıkraya göre, ret kararı verilmesi hâlinde bu kararın kesinleşmesi üzerine, yatırdığı bedel alıcıya iade edilir.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 111/a maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanacağına" ilişkin cümleye, bu alt ayrımda hüküm bulunmasa bile ilgili kanun hükümlerinin çıkabilecek boşluklara uygulanması mümkün olacağı için Taslakta yer verilmemiştir.

MADDE 244- Maddeyle, taşınır mallara ilişkin pazarlıkla satışın şartları düzenlenmektedir. Pazarlıkla satış, açık artırma yoluyla satışın alternatifi olan istisnai bir satış yöntemidir.

Birinci fıkrayla, pazarlıkla satışın gerçekleştirileceği hâller sayma suretiyle belirlenmektedir.

Fıkranın (a) bendi uyarınca, tüm ilgililerin talebi hâlinde mallar pazarlıkla satılabilir. Hükümde, pazarlıkla satışı kimlerin talep edebileceği konusunda sınırlayıcı bir sayım

yapmak yerine “ilgililer” ibaresi kullanılmakta ve kavramın içeriğinin doldurulması bilimsel ve yargısal içtihatlara bırakılmaktadır. İlgililer kavramının içine borçlunun, rehinli alacaklının, kesin haciz sahibi alacaklının ve hisseli mahcuzlarda hisse hakkı sahibinin girdiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Bu bent, 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine karşılık gelmektedir.

Fıkranın (b) bendinde, borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için o günün piyasasında geçerli fiyat teklif edilmesi durumunda pazarlıkla satışın mümkün olacağı hükme bağlanmaktadır. Zira, borsa ve piyasada fiyatı bulunan mallar için o günkü değer verildiği takdirde, bundan daha uygun fiyat elde edilmesi olasılığının bulunmaması sebebiyle, açık artırma yoluyla satış gereksiz kalmaktadır. Bu bent, 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine karşılık gelmektedir.

Fıkranın (c) bendinde, artırmada maden kıymetini bulmamış olan değerli madenlerden yapılmış bulunan eşyaya maden kıymeti verilmesi hâlinde, pazarlıkla satışın mümkün olacağı düzenlenmektedir. Bu bent, 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanundaki hükümde “altın ve gümüş eşya” ibareleri yer almışken, Taslakta “değerli madenlerden yapılmış eşya” ibaresine yer verilmektedir. Böylelikle maddenin daha geniş uygulama alanı bulması sağlanmakta ve pırlanta, elmas, yakut, zümrüt gibi değerli taşların maden kıymetlerinin bulunması hâlinde de pazarlıkla satış mümkün kılınmaktadır. Hükümde kullanılan “değerli maden” terimi, İsviçre öğretisinde ve içtihatlarında da kabul edildiği üzere, pırlanta, elmas, yakut, zümrüt gibi değerli taşları da kapsamaktadır.

Fıkranın (ç) bendinde, haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yirmi beş bin Türk lirasını geçmemesi hâlinde pazarlıkla satışın mümkün olduğu düzenlenmektedir. Bu bent, 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, kıymeti süratle düşen ve muhafazası masraflı olan malların icra ve iflas dairesi tarafından her zaman pazarlıkla satılabileceği belirtilmektedir. Bu konuda geniş bir takdir yetkisine sahip olan icra ve iflas müdürü, pazarlıkla satışın açık artırmaya nazaran daha faydalı olacağını düşünüyorsa, malları pazarlıkla satabilir. İsviçre’nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 124 üncü maddesinin ikinci fıkrasında olduğu gibi icra ve iflas müdürü, bu tür satışlarda geniş bir esneklik alanına sahip olduğundan, karşılama prensibi aranmaksızın mahcuzun satışı mümkün olabilir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinin atfıyla 113 üncü maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 245- Maddeyle, pazarlık suretiyle satışın hüküm ve sonuçları düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, pazarlıkla satışın UYAP satış portalında ilan edileceği, ancak acele durumlarda ilan yapılmaksızın teklif almak suretiyle de pazarlıkla satış yapılabileceği düzenlenmektedir. Hükmün ruhuna genel olarak hâkim olan düşünce, pazarlık suretiyle satışın esnek hükümler içerdiği ve mahcuzun açık artırma yoluyla satışa nazaran daha hızlı bir şekilde satılabileceğidir. Pazarlıkla satış ilanının UYAP satış portalında yapılması kural ise de, acele durumlarda teklif alınmak suretiyle de pazarlıkla satışın yapılabilmesi mümkündür.

İkinci fıkrayla, pazarlıkla satışın daha süratli bir şekilde yapılabilmesi için ilgililere tebliğ edilmeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, pazarlıkla satışta vadenin mümkün olmayacağı, satışın peşin para ile yapılması gerektiği emredici bir kuralla hüküm altına alınmaktadır. Açık artırma yoluyla satıştan farklı olarak alıcıya, satış bedelinin ödenmesi için herhangi bir süre verilmez. Satış bedelinin ödenmesi üzerine de mal alıcıya teslim edilir. Açık artırmayla satışta olanın aksine ihalenin belirlenen günde yapılması ihtiyacı pazarlıkla satışlarda mevcut olmadığı için satış bedelini hazır etmekte zorluk çeken alıcıya bir süre verilmesi ve satışın bu süre sonunda peşin

parayla yapılması daha uygun olacağından, bu yolun seçilmesi ihale bedelinin ödenmemesi sebebiyle ihalenin kaldırılması ihtiyacını bertaraf etmektedir.

Dördüncü fıkrayla, mülkiyetin satış anıyla değil, 6098 sayılı Kanunda düzenlenen satışa ilişkin genel hükümlere uygun bir şekilde teslimle alıcıya geçeceği belirtilmektedir. Paranın ödenmesi ve mülkiyetin alıcıya intikaliyle birlikte satışın tamamlandığı hususu UYAP üzerinden ilan edilir. Bu ilandan itibaren bir hafta içinde ilgililer, pazarlık suretiyle satışın koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluyla satışın iptalini talep edebilir. Bu süre içinde şikâyet yoluna başvurularak satışın iptali istenmişse, satış kesinleşinceye kadar bedel alacaklıya ödenmez ve bankada nemalandırılır. Satış bedeli ödenmediği sürece malın teslimi de mümkün olmaz. İsviçre'nin Borç için Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 132a maddesinde de pazarlık suretiyle satışın şikâyet yoluyla iptal edilebileceği açıkça düzenlenmiştir.

Beşinci fıkrayla, pazarlık suretiyle satışa ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda Adalet Bakanlığına yetki verilmektedir. Taslakla pazarlıkla satış, iflas hukukunda olduğu gibi cüzi icrada da geniş bir uygulama alanına kavuşturulmaktadır. Bu önemli paraya çevirme yönteminin usul ve esaslarının detaylı bir şekilde Yönetmelikle belirlenmesi hem pazarlık suretiyle satışın daha fazla uygulama alanı bulmasını sağlayacak hem de hak sahiplerine haklarını daha rahat koruma ve kullanma imkânı sağlayacaktır.

MADDE 246- Maddeyle, asgari ihale bedeli düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla asgari ihale bedeli belirlenmektedir. Hükme göre ihalenin gerçekleşebilmesi için verilen en yüksek teklifin, haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satışı isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ek olarak paraya çevirme ve paylaştırma giderlerini de geçmesi gerekmektedir. Fıkranın birinci cümlesi, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir. İşbu kuralın 2004 sayılı Kanundan herhangi bir farkı bulunmamaktadır. Ancak 2004 sayılı Kanunda bulunmayan ve fıkraya eklenmekte olan son cümleyle satış isteyen alacaklının paraya çevirme ve paylaştırma giderlerinin karşılanmasından feragat edebilmesine açıkça yer verilmektedir. Böylece birinci cümledeki paraya çevirme ve paylaştırma giderlerine ilişkin ana kurala bir istisna getirilmektedir. Bilindiği gibi asgari ihale bedelinin hesaplanmasında yapılan hatalar sebebiyle ihalenin fesih kararları verilmektedir. Uygulamada bu sonucun ortaya çıkmasının önlenmesi için satış isteyen alacaklılar, söz konusu masraf alacaklarından feragat etme yoluna başvurmaktadır. Uygulamada geliştirilen bu çözüm şeklinin tarafların menfaati bakımından uygun olduğu mütalaa edilerek, bir kanun hükmüyle de desteklenmesi yararlı görüldüğünden, fıkraya böyle bir ekleme yapılmaktadır. Öte yandan, Bilim Komisyonu görüşmelerinde, aynı bağlamda ihalenin feshine engel olabilmek için rüçhanlı alacaklıların rüçhan haklarından veya rüçhanlı alacaklarının bir kısmından feragat etmelerine imkân tanınması hususunun da metne eklenmesi önerilerek tartışılmış ise de, rüçhanlı alacakların sadece alacaklıyı değil, o oranda borcundan kurtulacak olan borçluyu da ilgilendirdiği dikkate alınarak belirtilen şekilde bir düzenlemenin yapılması kabul edilmemiştir. Nitekim, konuyla ilgili İsviçre Federal Mahkemesinin (BGE III 79, E.3) içtihadı da aynı yöndedir.

İkinci fıkrada, ihale konusunun altın, gümüş, platin gibi değerli madenden yapılmış bir eşya olması durumunda ihalenin, malın maden kıymetinden daha az bir bedelle yapılamayacağı kabul edilmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 117 nci maddesine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak madde, altın ve gümüş ile sınırlandırılmamakta, tersine "platin gibi" eklemesi yapılmak suretiyle diğer değerli madenlerin de paraya çevrilmesi bakımından ortak bir kural hâline getirilmektedir. Böylece örneğin haczedilmiş pırlanta, elmas veya benzeri bir takı paraya çevrilirken bunların maden değeri altında satılması mümkün olmadığından, asgari ihale bedelini belirleyen birinci fıkra hükmü burada geçerli olmaz.

MADDE 247- Maddeyle, malın ihale edilmesine ilişkin usul düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, artırmanın sona erdiği gün ve saatte malın, Taslağın 246 ncı maddesindeki koşulları taşıması kaydıyla en yüksek teklif verene ihale edilmiş olacağı ve mülkiyetinin ihale alıcısına geçeceği kabul edilmektedir. Ancak malın mülkiyeti, ihaleyle alıcıya geçmekte ise de satılan mal, ihale kesinleşmeden alıcıya teslim olunmaz ve eğer tescile tabi bir mal veya hak ise alıcı adına tescil edilmez. Fıkranın birinci cümlesi 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin ikinci fıkrasına, ikinci cümlesi ise 118 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir. Diğer taraftan, birinci fıkra hükmü 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ihale alıcısının taşınmazın mülkiyetini iktisap ettiğine ilişkin hükmü kapsamaktadır.

İkinci fıkrayla, icra ve iflas dairesinin yapacağı işlemler düzenlenmektedir. Buna göre icra ve iflas dairesi, elektronik satış portalında artırma bittikten sonraki ilk iş gününde artırmanın sonucuyla ilgili bir artırma sonuç tutanağı düzenler ve bu tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan eder. Tutanakta; ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı, şartlar yerine gelmişse en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren bir hafta içinde ihale bedelinin icra ve iflas dairesi hesabına yatırılması gerektiği, şartlar yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı belirtilir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir. İşbu fıkra da 2004 sayılı Kanundaki hükümlerle esas olarak bir farklılık içermemekte olup sürelerin yeknesak hâle getirilmesi ilkesine uygun olarak yedi günlük süre bir hafta olarak değiştirilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak ihalenin takip alacaklısına yapılması hâlinde ihale bedelinin ödenmesi usulü düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi, ihalenin yapıldığı tarihten itibaren üç iş günü içinde, alacaklının alacağına rüçhanı olan alacaklar ile hacze iştirak eden diğer alacakları, satışa konu malın sicil kayıtlarını ve dosya içeriğini gözönünde bulundurmak suretiyle, gerektiğinde ihale alıcısı olan takip alacaklısının alacak tutarını ihale bedelinden mahsup eder. Ayrıca varsa yatırması gereken ihale bedelini hesaplar ve bu bedeli ilandan itibaren bir hafta içinde ödemesi gerektiğini de elektronik satış portalında ilan edeceği tutanakta gösterir. Bu düzenlemeyle, uygulamada sıklıkla karşılaşılan takip alacaklısının ihale alıcısı olması durumunda icra ve iflas dairesine ödemesi gereken ihale bedelinin hangi esaslara göre hesaplanarak ödeneceği hususu, diğer alacaklılar dikkate alındığında, uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların önlenebilmesi amacıyla açıkça gösterilmektedir. Ayrıca fıkranın son cümlesiyle, ihale alıcısı olan takip alacaklısının yatırması gereken bedelin net miktarının derece kararının düzenlenmesiyle kesinlik kazanacağı hüküm altına alınmaktadır. Zira ihale alıcısı olan alacaklı ile diğer alacaklıların nihai alacakları derece kararında gösterileceğinden, ihale alıcısının (alacaklının) ödemesi gereken kesin bedel de ancak derece kararıyla tespit edilebilir.

Dördüncü fıkrayla, bir yenilik olarak ihalenin kime hangi bedelle yapıldığı hususunun, malın kayıtlı olduğu sicile, ihale istinabe edilen icra ve iflas dairesince yapılmış ise asıl icra ve iflas dairesine bildirileceği düzenlenmektedir. İstinabe durumunda kendisine bildirim yapılan icra ve iflas dairesi de ilgili sicile ihalenin kime ve hangi bedelle yapıldığını bilgisini iletir.

Beşinci fıkrayla, ihale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyeceği ve öncelikle satış giderlerinden düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödeneceği kabul edilmektedir. Uygulamada, açık artırmada en yüksek teklifi veren alıcının süresi içinde ihale bedelini yatırmaması durumuna sıklıkla rastlanılmaktadır. İşte böyle durumlarda, yeni bir ihale yapılmasına sebep olan, yani alacaklının alacağına daha geç kavuşmasına, borçlunun da borcundan daha geç kurtulmasına sebep olan alıcının ihaleye katılabilmek için ödediği teminatın iade edilmemesi kuralı benimsenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 248- Maddeyle, satışın gerçekleşmemesi ve yeniden satış talebi düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yıllık süre içinde satışı istenip de yapılan ikinci açık artırma sonucunda da satışı gerçekleştirilemeyen mal hakkında alacaklının, önceki satış talebinden sonra kalan satış isteme süresi içinde yeniden satış talep edebileceği belirtilmektedir. Buna göre, alacaklı ilk kez satış talep ettiğinde satış isteme süresi duracak, satışın gerçekleşmediği andan itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam edecektir. Alacaklı da bakiye süre içinde yeniden satış günü verilmesini talep edebilecektir. Böylece yeni bir satış isteme süresinin işlemeye başlamayacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu hüküm içerik itibarıyla, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin yedinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir. Diğer taraftan, birinci fıkra hükmü, 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin yedinci fıkrasının ikinci cümlesini içerik olarak karşıladığından, hükümde bu cümleye ayrıca yer verilmemektedir. Sonuç itibarıyla süresi içinde satış istenmemesi veya satış talebinin geri alınıp da yenilenmemesi hakkındaki 216 ncı maddede öngörülen hukuki sonuç ile bu maddede satışın gerçekleşmemesine bağlanan hukuki sonuç birbiriyle aynı olmaktadır.

İkinci fıkrayla, kalan satış isteme süresi içinde yeniden satış talebinde bulunulmazsa mal üzerindeki haczin kalkacağı ve aynı icra takibi içinde bu malın artık tekrar haczedilmeyeceği düzenlenmektedir. Taslağın 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen esaslar bu ihtimalde de kabul edilmektedir. Anılan hükme göre, mal ve hakkın satılması kanuni süre içinde talep edilmez veya satış talebi geri alınıp da kalan süre içinde yeniden talepte bulunulmazsa veya satış talebinde bulunulur da satış yine gerçekleştirilemezse, mal ve hak üzerindeki haciz kalkar ve aynı icra takibi içinde bu mal tekrar haczedilemez. Böylece alacaklının (kalan süre içinde, yeniden satış isteme) yükümlülüğünü yerine getirmesine rağmen, malın satılamaması hâlinde takibin düşmesine nazaran daha hafif olan haczin düşmesi ve malın yeniden haczedilememe yaptırımıyla karşı karşıya kalması kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunda bulunmayan ve Taslakla getirilmiş söz konusu kuralla, uygulamada hem borçlu ve ilgililer hem de sistem için olumsuzluklara sebep olan cebrî icra sistemini harekete geçirmiş olan alacaklının üzerine düşen yükümlülükleri zamanında yerine getirerek takibi sürüncemede bırakması durumunun önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 249- Maddeyle, ihalenin kesinleşmesine kadar malın idaresine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, ihale bedelinin ödenmesine veya ihalenin iptali talep edilmişse ihalenin kesinleşmesine kadar, hasar ve gideri alıcıya ait olmak üzere mal, icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza ve idare edilir. Bilindiği gibi uygulamada özellikle 2004 sayılı Kanun kapsamında ihalenin feshinin talep edildiği durumlarda, ihalenin feshi sürecinde malın değer kaybetmeden korunması ve yönetilmesi alıcı için büyük önem arz etmektedir. İşbu kuralla bu husus da açıkça hüküm altına alınmaktadır. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 131 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, icra ve iflas dairesinin şartların uygun olduğu kanaatine varması hâlinde, ihale kesinleşmeden malı teminat karşılığında ve istendiğinde derhâl daireye iade edilmek kaydıyla yediemin olarak alıcıya teslim edebilmesine imkân verilmektedir. Bu hüküm, Taslağın 247 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine istisna teşkil etmektedir. Uygulamada, ihalenin feshinin istendiği durumlarda alıcı, ihale bedelini ödemiş olmasına rağmen malı teslim alamamakta ve kendi iradesi dışında gelişen fesih sürecinde mala kavuşamaması sebebiyle mağduriyetler yaşamaktadır. Bu durum, aynı zamanda cebrî icra ihalelerine katılımı ve ilgiyi de azaltmaktadır. Bu nedenlerle ihale henüz kesinleşmeden malın alıcıya verilebilmesinin yolunun açılmasının uygun olacağı ve böylece taraf ve ilgililerin menfaatine olacak şekilde hem ihaleden beklenen faydanın sağlanması hem de ihalenin kesinleşme sürecinde zamanın da etkisiyle kullanılmamadan dolayı malın durumunun kötüleşmesinin önüne geçilebileceği düşüncesiyle ikinci fıkra düzenlemesi kabul

edilmektedir. Bu kararı verme yetkisi icra ve iflas dairesine ait olup, ihalenin kesinleşmeme veya teslim edilen malın zarar görmesi riski hesaba katılarak alıcıdan teminat alınacağı ve yedieminliğin hem hukuki hem de cezai sorumluluklarının alıcıya yüklenmesi suretiyle müessesenin işletilmesi esası benimsenmektedir. Teminatın türü ve miktarını belirleme konusunda icra ve iflas dairesinin yetkili olduğu şüphesizdir.

Üçüncü fıkrayla, ihale tarihinden itibaren, ihale konusu taşınmazın tapu siciline veya bir sicile kayıtlı taşınırlar bakımından ilgili sicile tesciline kadar tapu sicilinde veya ilgili sicilde icra ve iflas dairesinin izni olmaksızın başkaca hiçbir tescil işleminin yapılamayacağı düzenlenmektedir. Taslağın 247 nci maddesinin birinci fıkrasında, ihale konusu malın mülkiyetinin ihaleyle alıcıya geçeceği ve ihale kesinleşmeden alıcı adına tescil edilmeyeceği kabul edilmektedir. İşte maddenin üçüncü fıkrasında da ihaleden sonra kesinleşme sürecinde olası mülkiyet sorunlarının önlenebilmesi amacıyla sicilde başka bir tescil işleminin ancak icra ve iflas dairesinin izniyle yapılabileceği ifade edilmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 131 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir. Bununla beraber 2004 sayılı Kanunun 131 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin "icra ve iflas dairesi satış bedelini temin için ayrıca teminat gösterilmesini isteyebilir" şeklindeki düzenlemesi Taslağa alınmamıştır. 2004 sayılı Kanun döneminde icra ve iflas müdürünün ihale bedelini ödemek üzere alıcıya süre verebilmesi mümkün iken, bu yeni düzenlemede ihale bedelinin artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde nakden ödenmesi hükmü karşısında icra ve iflas müdürüne bir takdir yetkisi bırakılması söz konusu değildir. Öte yandan ihale alıcısının önceki Kanundan farklı olarak her durumda (taşınır-taşınmaz ayrımı olmaksızın) teminat yatırma zorunluluğu nedeniyle esasen ihale bedelini temin etmek bakımından yeni bir teminata ihtiyaç olmayacağı düşüncesiyle Taslakta bu tür bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Dördüncü fıkrayla, malın kullanılması hâlinde yapılacak işlemler belirlenmektedir. Buna göre, ihale alıcısının talebi üzerine icra ve iflas dairesi, malın borçlu veya üçüncü kişi tarafından kira sözleşmesine dayanılarak kullanılması hâlinde kirayı, diğer hâllerde ise bilirkişi marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra ve iflas dairesinin banka hesabına yatırmasını malı kullanan kişiye bir muhtırayla emreder. Bu kişi, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra ve iflas dairesine yatırmazsa hakkında Taslağın maaş ve ücretlerin haczine ilişkin usulü düzenleyen 163 üncü maddesi kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen kira veya bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü, dördüncü ve beşinci cümlelerine karşılık gelmektedir.

MADDE 250- Maddeyle, sonradan tesis edilen taşınmaz yükleri ile ipotekli veya hacizli taşınmazların kiralanmasında uygulanacak esaslar düzenlenmektedir.

Hükümdeki esaslar, öğretide de ifade edildiği üzere İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 142 nci maddesinden yapılan çeviri nedeniyle İsviçre'deki uygulamadan farklı anlaşılmıştır. İsviçre'de ipotekli yahut hacizli taşınmazın üzerinde sonraki tarihli sınırlı ayni haklar veya şerh edilmiş kiranın mevcudiyeti hâlinde satılması söz konusu olduğunda satışın iki kademeli (çifte satış) olarak yapılmasının benimsendiği ve söz konusu ayni yükler ile birlikte yapılan birinci satışta satış isteyen alacaklının alacağının, taşınmaz üzerindeki yükler terkin edilmemiş olmasına rağmen karşılanması hâlinde bu yüklerin terkini yoluna gidilmeyeceği ifade edilmiştir (İlhan E. Postacıoğlu, İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1982, s. 500-501). Buna karşılık 2004 sayılı Kanunun 132 nci maddesinde yer alan ve alacaklıya ipotekli taşınmazın sonradan tesis edilen hak veya yük ile birlikte veya ondan ari şekilde satılmasını talep hakkı veren hükmün mehaz Kanunun 142 nci maddesine de uygun olmadığı dikkate alınarak 132 nci maddeye tekabül eden Taslağın bu maddesi, öteden beri ifade edilen yanlış anlamayı giderecek şekilde yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, alacakla temin edilen taşınmaz üzerinde sonradan kurulan sınırlı ayni hakların satışa olan etkisi belirlenmektedir. Buna göre, alacak bir taşınmazla temin edildikten sonra borçlu o taşınmaz üzerinde alacaklının rızası olmaksızın bir irtifak hakkı yahut bir taşınmaz yükü kurarsa, bu işlem alacaklının hakkına tesir etmez. Bu kapsamda alacaklı, taşınmazın ilk olarak o hakla birlikte ve sonra gerekirse o haktan ari olarak satışa çıkarılmasını isteyebilir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 132 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak taşınmaz, birinci fıkraya göre üzerindeki hakla birlikte satılıp da bedeli alacaklının alacağını karşılarsa, alacaklının rızası olmaksızın taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olan hakkın, bu hâliyle taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olarak kalacağı kabul edilmektedir. Görüldüğü gibi burada taşınmazda sonradan tesis edilen hak sebebiyle alacaklının hakkına bir zarar gelmediği dikkate alınarak, tesis edilen hakkın devam etmesi ilkesinin ilgililerin menfaatine uygun olacağı benimsenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak taşınmaz, hakla birlikte artırmaya çıkarılıp da teklif edilen bedel alacaklının alacağını karşılamazsa, alacaklının rızası olmaksızın taşınmaz üzerinde tescil edilmiş olan haklar terkin edilerek, taşınmazın yeniden artırmaya sunulması düzenlenmektedir. Burada, ikinci fıkradaki durumun aksine taşınmazda sonradan tesis edilen hak sebebiyle alacaklının hakkına zarar geldiği dikkate alınarak tesis edilen hakkın devam etmemesi ilkesi kabul edilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, üçüncü fıkra uyarınca haktan arındırılmış olarak satılan taşınmazın bedeli alacaklının alacağından fazla çıkarsa, o hakkın takdir edilecek kıymetinin ödenmek üzere bedelin fazlasının yeni hak sahibine verileceği düzenlenmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 132 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, kuralda bir değişiklik yapılmamaktadır.

Beşinci fıkrayla, borçlu, ipotekli taşınmazı alacaklının rızası olmaksızın başkasına kiraya verir ve durumu tapuya şerh ettirirse, yukarıdaki fıkraların kıyasen uygulanacağı düzenlenmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 132 nci maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Altıncı fıkrayla, maddenin, hacizli taşınmazlar hakkında da kıyasen uygulanacağı kabul edilmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 132 nci maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir. Önceki düzenlemede bu maddenin doğrudan hacizli taşınmazlar hakkında da uygulanacağı kabul edilmişken, burada uygulamada ortaya çıkacak her bir durumun farklı özellikleri haiz olabileceği gözetilerek hacizli taşınmazlar hakkında işbu madde hükümlerinin, kıyasen uygulanması benimsenmektedir.

MADDE 251- Maddeyle, ihalenin sonuçları düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, ihale bedelinin ödenme süresi belirlenmektedir. Alıcı, kural olarak ihalenin iptali talep edilmiş olsa bile, ihale bedelini derhâl ödemelidir. Taslağın 225 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca alıcı, ihale tarihinden itibaren bir hafta içinde satış bedelini icra ve iflas dairesi hesabına ödemek zorundadır**.** Ayrıca Taslağın 247 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ihale alıcısının takip alacaklısı olması hâlinde mahsup işleminden sonra varsa ödenmesi gereken tutarı alacı, tutanağın ilan edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde icra ve iflas dairesinin banka hesabına ödemek zorundadır. Son olarak, ihaleye alacağına mahsuben katılan alacaklı, sadece derece kararına göre mahsubu aşan tutarı ödemekle yükümlüdür. Bu cümleye, uygulamadaki tereddütleri önlemek amacıyla Taslağın 247 nci maddesinin üçüncü fıkrasının "ihale alıcısı olan takip alacaklısının yatırması gereken bedelin net miktarı sıra cetvelinin düzenlenmesiyle belirlenir" şeklindeki son cümlesinin yansıması olarak hükümde yer verilmektedir. Fıkra, 2004 saylı Kanunun 130 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 134 üncü maddesinin sekizinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, ihale alıcısı tarafından yatırılan nakit teminat tutarının ihale bedelinin ödenmesinde kullanılacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, icra ve iflas dairesine ödenen ihale bedelinin, ihalenin iptaline yönelik şikâyet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar icra ve iflas müdürü tarafından bankalarda nemalandırılacağı ve ihalenin iptaline ilişkin şikâyetin kabulüne veya reddine dair kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedelinin nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödeneceği hükme bağlanmaktadır. Fıkra, 2004 saylı Kanunun 134 üncü maddesinin sekizinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine karşılık gelmektedir. Taslağın "Paranın nemalandırılması" başlıklı 12 nci maddesinde, icra ve iflas dairelerine yatırılan veya bu dairelerce tahsil edilen paranın, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde nemalandırılacağı ve Kanunda belirtilen kesintiler yapıldıktan sonra kalanın, nemalarıyla birlikte banka aracılığıyla hak sahiplerine ödeneceği düzenlenmektedir. Söz konusu genel nemalandırma maddesine rağmen, herhangi bir tartışmaya mahal verilmemesi için icra ve iflas dairesi hesabına yatan paranın nemalandırılması hususu burada da açıkça düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkrayla, ihale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hâle getirilmedikçe ihale bedelinin alacaklılara ödenmeyeceği ve ihale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslime hazır hâle getirilemeyeceği durumlarda ise, ihalenin icra ve iflas müdürü tarafından kaldırılarak ihale bedelinin alıcıya ödeneceği belirtilmektedir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasına karşılık gelmekte olup içerik olarak aynen benimsenmektedir. Ancak Taslakla, "ihalenin feshi" müessesesi "ihalenin iptali" şeklinde değiştirildiğinden, karışıklığa sebep olunmaması ve daha doğru bir ifade olduğu düşüncesiyle 2004 saylı Kanunda yer alan ihalenin icra ve iflas müdürü tarafından "iptal" olunması ibaresi, hükümde "kaldırılır" şeklinde değiştirilmektedir.

Beşinci fıkrayla, ihalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı taşınır ya da taşınmaz malın ihale alıcısı adına tescilinin damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirileceği düzenlenmektedir. İhale alıcısı, ihalenin kesinleşmesi üzerine icra ve iflas dairesine müracaatla katma değer vergisi beyannamesini düzenletecektir. Böylece, hükümde ihale bedeli ve gerekli vergilerin ödenmesinden sonra ihale alıcısının tescil ve teslim için başvurabileceği açıkça düzenlenerek ihale bedeli ile vergilerin ödenmesi de sağlanmakta ve uygulamaya paralel düzenleme yapılmaktadır. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinin son fıkrasına karşılık gelmektedir.

Altıncı fıkrayla, ihale konusu malın alıcı adına tescili için ilgili sicile yapılacak tebligat veya taşınırın alıcıya tesliminin, şikâyet için belirli sürenin geçmesinden veya şikâyet yapılmışsa şikâyeti sonuçlandıran kararın kesinleşmesinden sonra yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Fıkra 2004 saylı Kanunun 134 üncü maddesinin on ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Yedinci fıkrayla, bir yenilik olarak, sicile kayıtlı mal ve hakların haczinde, hacizden önce ya da sonra sicile işlenen ihtiyati tedbir kararının, bu kararda açıkça belirtilmiş olmadıkça, cebrî icra satışına ve ihaleyle geçen mülkiyetin resmî sicile tesciline engel olmayacağı kabul edilmektedir. Hacizli bir mal ve hak için verilmiş ihtiyati tedbir kararının cebrî satışa veya malın mülkiyetinin ihaleden sonra sicile tesciline engel olup olmayacağı uygulamada bir kısım sorunlara ve görüş farklılıklarına sebep olmaktaydı. Hükümle, bu hususun çözümü ve uygulama kolaylığının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 252- Maddeyle, taşınmaz ihalesinde tescil ve terkin için tapuya bildirim ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, taşınmaz alıcıya ihale edilip bedeli alındıktan sonra taşınmazın alıcı adına tescil edilebilmesi için Taslağın 251 inci maddesindeki esaslara uyularak tapuya müzekkere yazılacağı düzenlenmektedir. Eski düzenlemenin büyük oranda korunduğu bu fıkrada, ihaleye konu taşınmazın alıcıya ihale edilip bedelinin tahsil edilmesinden sonra alıcı adına tescil edilmesi için, ihalenin kesinleşmesi ve kesinleşmesinden sonra damga ve katma

değer vergilerinin ödenmesi üzerine tapuya müzekkere yazılması gerekir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, ihale konusu taşınmaz üzerinde bulunan ve Taslağın "Sonradan tesis edilen taşınmaz yükleri ile ipotekli veya hacizli taşınmazların kiralanmasında uygulanacak esaslar" başlıklı 250 nci maddesine göre terkini gereken irtifak haklarına, taşınmaz mükellefiyetlerine ve ipotek haklarına dair kayıtların tapu sicilinden terkin işlemlerinin de ilgililere kolaylık sağlanması açısından icra ve iflas dairesi tarafından yaptırılacağı düzenlenmektedir. Hükümde yer alan "kişisel haklar" ile başta kira sözleşmesi olmak üzere tapu siciline şerh edilmiş kişisel haklar kastedilmektedir.

MADDE 253- Maddeyle, taşınmaz ihalesinde tahliyeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, ihalesi yapılan taşınmazın işgal edilmesi hâlinde yapılacak işlemler belirlenmektedir. Hükme göre, ihale konusu taşınmazın borçlu veya hacizden yahut ipoteğin tesisinden önceki tarihte yapılan resmî bir belgeye ya da resmî işleme tabi tutulan bir sözleşmeye dayanmaksızın üçüncü kişiler tarafından işgal edildiği icra ve iflas dairesince yerinde düzenlenecek bir tutanakla tespit edilirse, borçluya veya taşınmazı kullanan üçüncü kişiye taşınmazı iki hafta içinde tahliye etmesi için bir tahliye emri tebliğ edilmesi öngörülmektedir.

İkinci fıkrayla, tahliye emrinde, ayrıca, alıcıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun veya üçüncü kişinin bir mahkeme kararı olmaksızın icra ve iflas dairesince zorla çıkarılacağı, aksi takdirde Taslağın "Teslim edilen taşınmaza veya gemiye tekrar girilmesi" başlıklı 521 inci maddesine göre cezalandırılacağı ihtarı yazılır. Söz konusu iki haftalık süre içinde taşınmazın tahliye edilmemesi hâlinde, borçlu veya üçüncü kişi taşınmazdan zorla çıkarılır ve taşınmaz alıcıya teslim edilir.

Üçüncü fıkrayla, taşınmazda herhangi bir eşya bulunması durumunda da Taslağın taşınmazın tahliye ve teslimine ilişkin ilamların icrası kapsamında taşınmazda eşya bulunduğunda yapılması gereken işlemleri düzenleyen 73 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerinin kıyasen uygulanması kabul edilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, taşınmazın ihale alıcısı adına tescilinden sonra henüz tahliye gerçekleşmeden ihale konusu taşınmazı ihale alıcısından satın alan yeni malikin de ikinci fıkra gereğince tahliye isteme hakkının bulunduğu düzenlenmektedir.

MADDE 254- Maddeyle, aile yurtlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 137 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, aile yurtlarına dair düzenlemelerin yer verildiği 4721 sayılı Kanunun 386 ila 395 inci madde hükümlerinin saklı olduğu belirtilmektedir. 2004 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği dönemden beri hiç değişmemiş olan aile yurtlarına dair 4721 sayılı Kanun hükümlerinin saklı olduğu kuralı, Taslakta da aynen benimsenmektedir. Buna göre, 4721 sayılı Kanunun 391 inci maddesi uyarınca aile yurtları devredilemez, rehnedilemez ve aile yurtları hakkında cebrî icra yoluna başvurulamaz. Aile yurtlarının haciz ve ihale yoluyla paraya çevrilmesi söz konusu değildir.

MADDE 255- Maddeyle, ihalenin iptaline ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunda kullanılan "ihalenin feshi" kavramı yerine "ihalenin iptali" terimi tercih edilmektedir. Öğretide de ifade edildiği üzere, "fesih" ve "iptal" farklı kavramlardır. İhale bir kamusal (cebrî) işlem olduğu için sözleşmeler bakımından geçerli olan ve bir tarafın iradesiyle sözleşmeyi ileriye doğru geçersiz kılmaya yönelik bulunan "fesih" veya geçmişe dönük sona erdirmeyi amaçlayan "dönme"yi ifade eden taraf işlemlerinden birisi olmadığı için, burada fesihten değil, iptalden söz etmek gerekir (Ramazan

Arslan, İcra ve İflâs Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, Ankara 1984, s. 72-73). Zira burada mahkeme, kamusal bir işlem olan cebrî açık artırma ve ihalenin hukuka uygun olup olmadığını şikâyet üzerine denetler.

İhalenin feshine ilişkin 2004 sayılı Kanun hükümleri, 7343 sayılı Kanunla büyük ölçüde değiştirilmiştir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında yapılmış olan kapsamlı değişiklikler, bunların Taslağın tamamına uyumu da dikkate alınarak gözden geçirilmiş ve hükümlerde gerekli olduğu değerlendirilen bir kısım tadil çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca on iki fıkradan oluşan 134 üncü madde, konusuna göre üç maddeye bölünerek bir ayrım altında ihalenin iptali yeniden düzenlenmiştir.

Birinci fıkrayla, ihalenin feshi talebinde bulunabilecek kişileraçıklanmaktadır. Buna göre borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haciz sahibi olan diğer alacaklılar ve teklif vermek suretiyle ihaleye katılanlar ile satış kararı tarihi itibarıyla malın kayıtlı olduğu resmî sicilindeki ilgililer ve mülkiyet veya sınırlı ayni hak sahipleri, şikâyet yoluyla ihale tarihinden itibaren bir hafta içinde icra hukuk mahkemesinden ihalenin iptalini isteyebilirler. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunda ihalenin feshi talebinde bulunabilecek kişilerle ilgili olarak 09/11/1988 tarihli ve 3494 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle 134 üncü maddede yapılan değişikliğe kadar somut bir belirleme bulunmamaktaydı. Belirtilen değişiklikle ihalenin feshini, yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve teklif verme suretiyle ihaleye iştirak edenlerin isteyebileceği kabul edilmişti. Değişikliğin gerekçesi ise Adalet Komisyonu Raporunda, "Gayrimenkulle ve üzerindeki haklarla hiç bir ilgisi bulunmayan, ihaleye iştirak etmeyen bazı kimseler art düşüncelerle binbeşyüz lira harç ödemekle ihalenin feshini şikâyet ederek, ihalenin kesinleşmesine, alacaklının alacağına, alıcının aldığı mala sahip olmasına aylarca ve hatta yıllarca engel olmaktadırlar. İhalenin şikâyet yolu ile feshini talep edecek kimseler, o gayrimenkul ve satış ile ilgili kimselerle sınırlanmakta ve satış değerinin yüzde onu kadar teminat yatırma zorunluluğu getirilmektedir" şeklinde ifade edilmişti. Bu talepte bulunabilecek kişiler açısından söz konusu fıkrada yapılan sonraki değişiklik ise 7343 sayılı Kanunla yapılmıştı. 7343 sayılı Kanun değişikliği, 3494 sayılı Kanun değişikliğiyle belirlenmiş olan kişilere bir de sınırlı ayni hak sahiplerini eklemişti. Uygulamada, özellikle satış isteyen alacaklı dışındaki diğer hacizli alacaklılar tarafından da ihalenin iptalinin istenip istenilmeyeceği konusunda tereddütler bulunmaktaydı (Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013, s.712). Bilim Komisyonunun, bu hususta söz konusu kişilerin de menfaatinin olduğuna ilişkin değerlendirmesi uyarınca**,** satış isteyen alacaklının yanı sıra diğer hacizli alacaklıların da ihalenin iptali talebinde bulunabilmesi kabul edilmiştir. Böylece iptali isteyebilecek kişilerin sayısı arttırılmaktadır. İhale alıcısının, örneğin, malın esaslı vasıflarında hataya düşürülmüş olması nedeniyle ihalenin iptalini talep edebilme hakkı doğal olduğundan, ihale alıcısının fıkra metninde iptali talep edebilecek kişiler arasında ayrıca sayılmasına gerek görülmemiştir.

İkinci fıkrayla, ilgililerin ihale anına kadar yapılan işlemlerdeki hukuka aykırılıkları en geç ihalenin yapıldığına ilişkin artırma sonuç tutanağının elektronik satış portalında ilan edildiği tarihte öğrendiği kabul edileceği hükme bağlanmıştır. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkraya göre, satış ilanı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı niteliklerindeki hata veya ihalede fesat daha sonra öğrenilmişse, şikâyet süresi, öğrenme tarihinden itibarenbaşlayacaktır. Ancak**,** bu süre, ihalenin yapıldığına ilişkin artırma sonuç tutanağının elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir yılı geçemez. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin onuncu fıkrasına karşılık gelmektedir. Söz konusu hükümler 538 sayılı Kanun değişikliğiyle 134 üncü maddeye eklenmişti. Maddede de prensip olarak söz konusu hükümler benimsenmiş, ancak elektronik satış portalı hususundaki yenilikler nedeniyle 7343 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler de dikkate alınmıştır.

Dördüncü fıkraya göre, ihalenin iptalini isteyen kimsenin, yurt içinde bir adres veya varsa elektronik tebligat adresi göstermesi zorunludur. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 134

üncü maddesinin ikinci fıkrasının adres gösterme zorunluluğu kısmına karşılık gelmektedir. Bilindiği üzere 4949 sayılı Kanunla, belirtilen fıkraya ihalenin feshi talebinde bulunulabilmesi için "yurt içinde adres göstermek" şartı getirilmiştir. Aynı esas bu maddede de kabul edilmiş ve buna ilave olarak 7201 sayılı Tebligat Kanunundaki elektronik tebligata ilişkin hükümler de gözetilerek, iptal talebinde bulunacak kişinin elektronik tebligat adresinin bulunması durumunda bu adresi de göstermesinin zorunlu olduğu kabul edilmiştir.

Beşinci fıkraya göre ihalenin iptali; ilgililer tarafından, 6098 sayılı Kanunun 281 inci maddesinde yazılı sebepler de dâhil olmak üzere, özellikle satış talebi ve artırmaya hazırlık dönemindeki usulsüzlükler, artırmaya fesat karıştırılmış olması ve alıcının satılan malın esaslı niteliklerinde hataya düşmüş bulunmasına dayanılarak istenebilir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinde sebepler açıkça zikredilmeyerek 6098 sayılı Kanunun 281 inci maddesindeki sebeplere de dayanılabileceği belirtilmişken Taslakta, 6098 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin icra hukuku bakımından uygulanması açısından bazı örnekler verilmesi uygun görülmüştür. Buna göre ihalenin iptali, 6098 sayılı Kanunun 281 inci maddesinde belirtilen sebepler de dâhil olmak üzere, özellikle satış talebi ve artırmaya hazırlık dönemindeki usulsüzlükler, artırmaya fesat karıştırılmış olması ve alıcının satılan malın esaslı niteliklerinde hataya düşmüş bulunmasına dayanılarak istenilebilir. Öte yandan fıkranın son cümlesi, yeni bir hüküm olup, malın tahmin edilen kıymetinin üzerinde satılmasının, ihalenin iptali talebinin dinlenmesine engel olmayacağı maddede açıkça düzenlemiştir. Böylece, malın tahmin edilen kıymetinin üzerine çıkan artırmalarda ihalelerin iptalinin istenilmesinde menfaat bulunmadığı yönündeki değerlendirmelerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Altıncı fıkrayla, bir yenilik olarak, artırmaya hazırlık döneminde yapılan işlem hakkında süresinde şikâyet yoluna başvurmayan kimsenin, bu işlemle ilgili olarak ihalenin iptalini isteyemeyeceği kesin bir şekilde belirtilmektedir. Böylece bilimsel görüşlerde ve yargı içtihatlarında benimsenmiş olan husus, hükümde açık şekilde ifade edilmiş olmaktadır. Ancak "süresinde şikâyet yoluna başvurmayan" ibaresinden de anlaşılacağı üzere, süresiz şikâyet hâllerinin bu fıkra kapsamı dışında kaldığının kabulü gerekir.

MADDE 256- Maddeyle, ihalenin iptali talebinde harç ve teminata yönelik kurallar düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, ihalenin iptali talebi, ihale bedeli üzerinden nispi karar ve ilam harcına tabidir. Bu harç borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haczi bulunan diğer alacaklılar, resmî sicilde kayıtlı ilgililer, sınırlı ayni hak sahipleri ve ihale alıcılarından alınmaz. Bu harcın yarısının talepte bulunurken peşin olarak yatırılması gerekir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine karşılık gelmektedir. Yukarıda ihalenin iptali talebinde bulunabilecek kişileri düzenleyen Taslağın "ihalenin iptali talebi" başlıklı 255 inci maddesinin birinci fıkrasının gerekçesindeki açıklamalarda, 3494 sayılı Kanunla yapılmış değişiklik gerekçesinde müessesenin kötüye kullanıldığı hususu ve bunun da düşük miktarlı bir harç ödenmek suretiyle yapılabildiğinin belirtildiği ifade edilmişti. Anılan değişikliğe rağmen 1988 tarihli değişiklik gerekçesinde belirtilen sakıncaların tam olarak kalkmadığı; uygulamada kötüniyetli kişilerin birtakım haksız çıkarlar sağlamak amacıyla ihalenin feshi talebinde bulunarak süreci ilgililerin zarar göreceği şekilde akamete uğratması şeklindeki yaygın sorunun devam ettiği görülerek, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesine 7343 sayılı Kanunla yeni üçüncü fıkra eklenmişti. Değişikliğin gerekçesi de Adalet Komisyonu Raporunda, "Maddeye eklenen yeni üçüncü fıkrayla, ihalenin feshi talebine ilişkin şartlar yeniden belirlenmektedir. Uygulamada ihalenin kesinleşmesine engel olmak amacıyla haksız ve kötüniyetli olarak ihalenin feshinin talep edildiği müşahede edilmektedir. Hak arama hürriyetine engel olmaksızın bu tür haksız ve kötüniyetli taleplerin önlenmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Buna göre satış isteyen alacaklı, borçlu veya resmî sicilde kayıtlı

ilgililer ile sınırlı ayni hak sahiplerinin dışında kalan kişilerce ihalenin feshi talebinin yapılması hâlinde, ihale bedeli üzerinden nispi harç alınacak ve talebin reddi hâlinde bu harç iade edilmeyecektir" olarak belirtilmişti. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında söz konusu hükmün gerekçesinin geçerliliğini sürdürdüğü sonucuna varılarak, bir kısım değişikliklerle 2004 sayılı Kanun metni büyük ölçüde korunmuştur. Ancak nispi harca tabi olmayan kişilere, hakkaniyete uygun olacağı düşüncesiyle ihale konusu mal üzerinde haciz sahibi olan diğer alacaklılar ve ihale alıcısı da eklenmiştir. Hükümde, ihaleye katılıp teklif veren kişilerin uygulamada suistimale yönelik işlemleri sebebiyle nispi harç esaslarına tabi olacakları esası benimsenmiştir. Ayrıca "sınırlı ayni hak sahipleri" söz konusu nispi harç yükümlülüğüne tabi kılınmamakla birlikte, kimlerin sınırlı ayni hak sahibi olduğu konusunda bir uyuşmazlık çıkarsa, icra hukuk mahkemesi bu konuyu ön sorun yapmak suretiyle çözmelidir.

İkinci fıkraya göre, talebin reddi hâlinde alınan nispi harç, ihalenin iptalini talep edene iade edilmez ve nispi harcın kalan kısmı talep edenden tahsil edilir. Talep kabul edilirse, nispi harç başka bir kimseye yüklenmez ve talep hâlinde ihalenin iptalini talep edene iade edilir. Birinci fıkranın gerekçesinde belirtilen amaca uygun olarak peşin alınan nispi harcın talebin reddi veya kabulüne göre iadesi veya iade edilmemesi öngörülmüştür. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, teminat gösterme yükümlülüğü getirilmiştir. Hükme göre ihalenin iptali talebinde ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminat gösterilmesi şarttır. Bu teminat; borçlu, satış isteyen alacaklı, ihale konusu mal üzerinde haczi bulunan diğer alacaklılar, resmî sicilde kayıtlı ilgililer, sınırlı ayni hak sahipleri ve ihale alıcılarından alınmaz. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine karşılık gelmekte olup yukarıda ifade edilen suistimallerin önüne geçilebilmesi amacıyla 7343 sayılı Kanunla getirilmiştir. Değişikliğin gerekçesi de Adalet Komisyonu Raporunda, "Maddeye eklenen yeni dördüncü fıkrayla, haksız ve kötüniyetli olarak yapılan ihalenin feshi talebi nedeniyle, ilgililerin oluşması muhtemel zararlarının karşılanabilmesi amacıyla teminat yatırma zorunluluğu getirilmektedir. Hükümle, satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebinde, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminatın alınması zorunlu hâle getirilmektedir. İhalenin feshi talebinin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde ilgililer tarafından ihalenin feshi talebi nedeniyle tazminat davası açılmaması hâlinde hükmedilen para cezasının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilecektir. Tahsil dairesi alman teminattan, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgilisine iade edilecektir." olarak belirtilmiştir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında söz konusu hükmün aynı gerekçelerle geçerli olduğu sonucuna varılarak, bir kısım değişikliklerle 2004 sayılı Kanun metni büyük ölçüde korunmuştur. Bununla birlikte, teminat göstermeyecek kişilere, hakkaniyete uygun olacağı düşüncesiyle, ihale konusu mal üzerinde haczi bulunan diğer alacaklılar ve ihale alıcısı da eklenmiştir.

Dördüncü fıkraya göre, talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde genel hükümlere göre tazminat davası açılmaması hâlinde, Taslağın 257 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca hükmedilen para cezasının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine karşılık gelmektedir. Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgilisine iade edilir. Tazminat davasının açılması hâlinde teminat iade edilmez. Talebin kabulü durumunda ise bu fıkra hükmü uygulanmaz.

MADDE 257- Maddeyle, ihalenin iptalinin usulü ve sonuçları düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, ihalenin iptaline ilişkin şikâyet görevsiz veya yetkisiz mahkemeye yapılırsa, mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir ve giderini gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli ve yetkili icra hukuk mahkemesine gönderir. Bu karar kesindir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin yedinci fıkrasına karşılık gelmektedir. Uygulamada karşılaşıldığı üzere dosyanın görevsiz veya yetkisiz mahkemede gereksiz yere beklemesinin önüne geçilmesi ve ihalenin kesinleşmesi sürecinin uzamasının engellenmesi gerekçeleriyle hüküm aynen korunmuş; sadece on günlük karar verme süresi**,** yeknesaklığın sağlanması amacıyla bir hafta olarak değiştirilmiştir.

İkinci fıkraya göre, ihalenin iptalini talep eden ilgilinin, gerçekleşen yolsuzluk nedeniyle hukuki yararının ihlal edildiğini ispat etmek zorunda olduğu, önceki hükümdeki gibi aynen kabul edilmiştir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin onbirinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrada, yargılama usulü düzenlenmektedir. Hükme göre ihalenin iptali talebi üzerine icra hukuk mahkemesi genel hükümlere göre duruşmalı olarak yargılama yapar; ve taraflar gelmeseler bile gerekli kararı verir. Ancak şikâyetin usulden reddi gereken hâllerde duruşma yapılmadan karar verilebilir. Fıkra, içerik olarak 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunda yer alan ve yirmi gün içinde duruşma yapılmasına ilişkin olan hükme, bir yaptırıma bağlanmaması nedeniyle fıkrada yer verilmemiştir.

Dördüncü fıkrayla, para cezasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre, işin esasına girilerek ihalenin iptali talebinin reddine karar verilmesi veya bu talepten feragat edilmesi hâlinde, icra hukuk mahkemesi şikâyet edeni, iptali istenilen ihale bedelinin yüzde onuna kadar olmak ve genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere para cezasına mahkûm eder. Şikâyet edenin ihalenin iptalini talep edebilecek kimselerden olmadığı gerekçesiyle şikâyet isteminin reddine karar verilmesi durumunda da aynı şekilde para cezasına hükmedilir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine karşılık gelmektedir. Görüldüğü üzere, önceki düzenlemeden daha farklı bir yöntem izlenmek suretiyle daha sade bir ifadeyle, ihalenin iptali talepleri sonunda para cezasına hükmedilmesi farklı esaslara bağlanmaktadır. İlk olarak, mahkeme işin esasına girerek ihalenin iptali talebinin reddine karar verirse, para cezasına hükmeder. Mahkemenin para cezasına hükmedeceği ikinci durum, talepte bulunanın bundan feragat etmesidir. Bu hâlde mahkeme, şikâyetin esasına yönelik bir inceleme yapmamış veya yapmış olsa dahi, talep edenin talebinden feragat etmesi nedeniyle şikâyetin esasına yönelik bir karar vermesi söz konusu olmamıştır. İşte burada da, sırf yapılan şikâyetten vazgeçilmesi ve sürecin uzatılmış olması nedeniyle para cezası gündeme gelmektedir. Son olasılık ise, Kanunun ihalenin iptalini talep edebilecekler çevresini sınırlandırmış olmasına rağmen ve ihalenin iptalini talep etme yetkisi (sıfatı) bulunmadığı hâlde bu yola başvuran bir kimsenin talebinin bu sebeple reddedilmesi hâlidir. Şikâyet edenin ihalenin iptalini talep edebilecek kimselerden olmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddine karar verilmesi hâlinde de, aynı şekilde para cezasına hükmedilir. Para cezasının oranı konusu ise 7343 sayılı Kanunun Adalet Komisyonu Raporunda ifade edildiği üzere, "Para cezasının ihale bedelinin yüzde onunu geçmeyecek şekilde ve nispi bir oran olarak hâkim tarafından belirlenebilmesine ilişkin hükümle, hak arama özgürlüğü bakımından makul bir denge gözetilmektedir**.**". Öte yandan yine aynı Komisyon Raporunda, "…hükümle, uygulamada sıkça karşılaşılan, sırf ihale sürecini uzatmak ve haksız menfaat sağlamak amacıyla hukuki yararı bulunmayan kişilerce ihalenin feshi talep edilmesinin önüne geçilmesi ve ihale sürecinin hızlı bir biçimde tamamlanması amaçlanmaktadır**.**" şeklindeki gerekçe gözetilmek suretiyle Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında söz konusu hükmün aynı gerekçelerle gerekli olduğu sonucuna varılarak, yapılan değişikliklerle 2004 sayılı Kanun metni, temel yaklaşımı itibariyle muhafaza edilmiştir.

Beşinci fıkrayla, bir yenilik olarak, ihalenin iptali talebine ilişkin kararın, maddi anlamda kesin hüküm teşkil ettiği kabul edilmiştir. Öğretide ve içtihatlarda icra mahkemesinin ihalenin feshi talebinin reddi kararlarının maddi anlamda kesin hüküm oluşturacağı kabul edilmekteydi. Buna karşılık son yıllarda Yargıtay, icra mahkemesinin ihalenin feshi talebini reddetmesi durumunda veya süresi içinde ihalenin feshi talep edilmese bile, taşınmazlar bakımından, herhangi bir süreye bağlı olmaksızın**,** sicilin düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davası açılabileceğine, icra mahkemesi kararlarının maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmemesi gerekçesiyle karar vermekteydi. İhalenin iptali talebine ilişkin kararın maddi anlamda kesin hüküm teşkil edeceği hususu Taslağa açıkça yazılmak suretiyle bu konudaki tartışmalara son verilmek istenmiştir. İhalenin iptali talebi, dava olmayıp şikâyet niteliğinde olmakla ve şikâyet sonucu verilen kararlar, bir uyuşmazlığı maddi hukuk bakımından değil, takip hukuku bakımından çözmekle birlikte, burada icra hukuk mahkemesi, her türlü delili değerlendirmek suretiyle karar vermektedir. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin altıncı fıkrasında düzenlenen bazı alacaklar bakımından para cezasının yüzde yirmi olarak uygulanmasına ilişkin hükme, ihalenin iptalini talep edene aşırı külfet yüklediği düşüncesiyle Taslakta yer verilmemektedir.

MADDE 258- Maddeyle, paranın ödenmesiyle ilgili hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, haczedilen malların tamamının paraya çevrilmesi sonucu elde edilen bedelin alacaklının alacağını ödemeye yetmesi hâlinde, bu bedel alacaklıya ödenir ve takip sona erer. Bu hüküm kapsamında, paylaştırmanın yapılabilmesi için satış tutarının bütün alacakları ödemeye yetmesi gerekir; aksi hâlde icra ve iflas dairesi paylaştırmaya başlamadan önce derece kararını hazırlamalıdır. Haczedilen malların bir kısmı paraya çevrildiğinde, alacaklıya avans olarak geçici ödeme de yapılabilir. Hükümde bedelin ödeneceği emredici bir şekilde belirtilmesi nedeniyle icra ve iflas dairesi, ilgililerin talebini beklemeden kendiliğinden paranın ödenmesi işlemlerini yapmakla yükümlüdür. Haczedilen malların tamamının paraya çevrilmesi kuralı, bütün hacizli malların satılmasıyla takip borcunun karşılandığı durumlar için geçerli olur. Ancak hacizli malların tamamı satılmadan da bu sonuca ulaşılabilir. Zira satılan malların bedelinden masraflar ile alacakları karşılayan bir tutar elde edilmişse diğer malların satışı yapılamaz. Nitekim bu husus Taslağın "Birden fazla malın satışı hâlinde satışın sonra ermesi" başlıklı 237 nci maddesinde, birden fazla malın satışa çıkarılması hâlinde satılan malın bedeli kesin haciz sahibi alacaklıların alacak toplamına ulaşırsa diğer malların satışına geçilmeyeceği ve satışın derhâl durdurulacağı düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, paranın ödenmesiyle ilgili giderler belirlenmektedir. Hükme göre, malın satış bedelinden öncelikle haciz, muhafaza, paraya çevirme ve paylaştırma ile ihale tarihine kadar yapılan idare ve işletme giderleri gibi bütün alacaklıların müşterek menfaatlerini ilgilendiren giderler ödenir ve artan tutar malın aynından kaynaklanan kamu alacaklarının ödenmesine tahsis edilir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak müşterek masraflar arasında ihale tarihine kadar yapılan idare ve işletme giderlerinin de yer aldığı hususu hükümde açıkça düzenlenmektedir. Belirtmek gerekir ki, münferit icra dosyalarında yapılan ve bütün alacaklıları ilgilendirmeyen takip giderleri ile vekâlet ücretlerinin diğer alacaklılara karşı önceliği bulunmamaktadır. Yine 2004 sayılı Kanundan farklı olarak hükümde, Taslağın 317 ncu maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği üzere rehinli alacakların satış tutarı üzerindeki rüçhan hakkının bu ödemeler bakımından saklı olduğu açıkça belirtilmekte ve artan tutarın malın aynından kaynaklanan kamu alacaklarının ödenmesine tahsis edileceği açıkça ifade edilmektedir. Tahsis yapıldıktan sonra kalan tutar ise takip giderleri ve satışa kadar işlemiş faizler dâhil olduğu hâlde kesin haciz sahibi alacaklılara, alacakları oranında ödenir. Buna göre ödeme; takip konusu yapılacak alacağın aslını, talep edilmişse alacak için işlemiş olan faizi ve takip giderlerini kapsar. Ancak, dördüncü fıkrada belirtildiği üzere hacze geçici olarak iştirak durumunda bu ödeme yapılmaz.

Üçüncü fıkrayla, icra takiplerinde vekâlet ücretinin hesaplanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre, vekil marifetiyle yapılan takiplerde vekâlet ücretinin miktarı, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış sözleşmeye bakılmaksızın, icra ve iflas müdürü tarafından icra takibinde yapılan tahsilat miktarıyla orantılı olarak avukatlık asgari ücret tarifesine göre hesaplanır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak ve borçlunun mülkiyet hakkının korunması amacıyla hükümde, bu şekilde hesaplanan vekâlet ücreti miktarının takip konusu alacağın tamamı üzerinden hesaplanacak vekâlet ücreti miktarını aşamayacağı açık bir şekilde belirtilmektedir. İcra ve iflas müdürü tarafından bu fıkrada belirlenen esaslar dahilinde hesaplanan vekâlet ücreti, söz konusu takip dosyası bakımından takip gideri sayılır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 166 ncı maddesine göre avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderlerin ödenmesine kadar, kendi alacağı oranında elinde tutabilir. Hesaplanan vekâlet ücreti miktarı, takip konusu alacağın tamamı üzerinden hesaplanacak vekâlet ücreti miktarını aşamayacağından, 1136 sayılı Kanunun anılan hükmü uyarınca avukatın elinde tutabileceği mal, para ve her türlü kıymetin değerinde de bu miktar dikkate alınmalıdır.

Dördüncü fıkrayla, ihtiyati haciz veya imtiyazlı iştirak dolayısıyla hacze geçici olarak iştirak eden alacaklıların paylarının nemalandırılmak üzere bankaya yatırılacağı ve bu payların hacze iştirak kesinleştiğinde nemasıyla birlikte hak sahibine ödeneceği hükme bağlanmaktadır. Taslakta, itirazın geçici kaldırılması ve geçici hacize ilişkin hükümler yer almamaktadır. Buna karşılık paraların paylaştırılmasında imtiyazlı iştirak ve ihtiyati haciz dolayısıyla geçici olarak iştirak eden alacaklıların paylarının saklanması için fıkra hükmü muhafaza edilmekte, fakat "geçici haciz" ibaresi "geçici iştirak" olarak değiştirilmektedir.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun "İcra dairesinin tamamlama hacizleri" başlıklı 139 uncu maddesi, Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında uygulamada tamamlama haczi usulüne başvurulmadığı ve başvurulan nadir hâllerde ise çözümü güç sorunlara neden olduğu değerlendirilerek, Taslakta muhafaza edilmemektedir. Buna göre, gerçekleştirilen satışlar sonunda takip konusu alacak karşılanamamışsa, icra ve iflas müdürünün resen tamamlama haczi yapabilmesi mümkün olamayacağından alacaklının yeniden haciz ve icra ve iflas dairesi tarafından bu şekilde yapılmış olan hacizler hakkında satış talebinde bulunması gerekecektir.

MADDE 259- Maddeyle, derece kararına ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, hangi hâllerde dereceler belirlenerek derece kararının düzenleneceği açıklanmaktadır. Buna göre satış kararı veren icra ve iflas dairesi, satış tutarının bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmemesi hâlinde satış tarihini esas alarak, hacizli malın üzerindeki kısıtlamaların sırası, hacze iştirak durumu ve varsa yapılan ödemeler gözetilmek suretiyle dereceleri belirleyerek bir derece kararı hazırlayacaktır. Adi veya rehinli alacakların sırasını düzenleyen 317 ncu maddede öngörülen imtiyazlı alacaklar yönünden hacizde sıra cetvelinde bu imtiyazların gözetilmesi için ilk hacze iştirak talebinde bulunan veya sonradan haciz koyduran alacaklının 198 ve 199 uncu maddelere göre iştirak imkânı bulunmaktadır. Bu durumda hacze iştirak ederse derece oluşur, oluşan derece içindeki sıra 309 uncu maddeye göre belirlenir.

İkinci fıkrayla, aynı derece içinde bulunan alacaklıların 317 ncu madde gereğince iflas hâlinde hangi sıraya girmeleri gerekiyorsa o sıraya kabul olunacakları belirlenmektedir. Buna göre, ilk iki sıraya kayıt için geçerli olan tarih, takip talebi tarihidir. 2004 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ve haciz talep tarihine göre belirlenen sıraya kayıt esasından vazgeçilerek, uygulamada meydana gelen tartışmalara son vermek amacıyla hükümde ilk iki sıraya kayıt için takip talebi tarihinin esas alınması kuralı benimsenmektedir. Düzenlemeyle alacaklının haciz talep edebileceği tarihe kadar geçecek süredeki imtiyaz hakkının yitirilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca imtiyazlı alacakların satış tarihine kadar işleyecek faizlerinin de imtiyazlı olacağı hüküm altına alınmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, hazırlanan derece kararının birer suretinin icra ve iflas dairesi tarafından ilgililere tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 260- Maddeyle, derece kararına itiraz davası ve şikâyete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 142 nci maddesine karşılık gelmekte olup bu maddede benimsenen itiraz davası ile şikâyet ayrımı yeni hükümde aynen korunmakta ancak dava ve şikâyet konuları tereddütlerin giderilmesi amacıyla detaylı ve açık bir şekilde kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, derece kararına itiraz davasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Hükme göre, derece kararının tebliğinden itibaren iki hafta içinde ilgili her alacaklı, derece kararını düzenleyen icra ve iflas dairesinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde, derece kararında pay ayrılan diğer bir alacaklının alacağının esas ve miktarına itiraz ederek dava açabilir. Bu dava, basit yargılama usulüyle görülür. Ayrıca bir yenilik olarak, bu davanın kabulü hâlinde dava açan alacaklının alacağına isabet eden paydan yargılama giderleri de dahil olmak üzere öncelikle davacının alacağı karşılanacak ve artan tutar davalıya bırakılacaktır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak asliye hukuk mahkemesinin görevli olduğu açıkça düzenlenerek hüküm açıklığa kavuşturulmakta ve böylece bu konuda çıkabilecek görüş ayrılıklarının ve tartışmaların önlemesi amaçlanmaktadır.

İkinci fıkrayla alacaklının, şikâyet yoluyla ileri sürebileceği hâller düzenlenmektedir. Buna göre alacaklı, kendi alacağının miktarına veya kendi alacağının sadece derecesine ya da sırasına yahut da bir başka alacaklının derecesine veya sırasına karşı olan muhalefetlerini şikâyet yoluyla icra hukuk mahkemesinde ileri sürebilir. Bilim Komisyonu çalışmaları esnasında yapılan tartışmalarda, alacaklının kendi alacağı miktarına ilişkin itirazlarının takip hukuku hükümlerine aykırılık çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği düşüncesiyle bu hususun şikâyet yoluyla ileri sürülebileceği açıkça hükme bağlanmaktadır. Ayrıca alacaklı, icra ve iflas dairesinin derece kararını düzenlerken takip hukuku hükümlerine aykırı hareket ettiği yönündeki iddialarını da şikâyet yoluyla icra hukuk mahkemesinde ileri sürebilir. Söz konusu hüküm gereğince, örneğin alacaklının alacağı derece kararında hiç gösterilmemişse bu durum takip hukuku hükümlerine aykırılık olarak değerlendirilerek icra mahkemesinde şikâyet konusu yapılabilir.

Üçüncü fıkrada, bir yenilik olarak alacaklı ve borçlunun menfaatlerinin korunması amacıyla, ihale bedelinin yargılama süresince muhafazası ve iadesi ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Hükme göre icra ve iflas dairesi, derece kararına yapılan itiraz veya şikâyetin bildirilmesi üzerine itiraz veya şikâyet hakkındaki karar kesinleşinceye kadar, satış bedelinin ihtilaflı olan kısmını bankada nemalandırır. Kararın kesinleşmesi üzerine ihale bedeli nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir. Hükümde, "ihale bedelinden" söz edilmekte ise de, haczedilen mal bir miktar para olacağı için bu sözcüğün "para" olarak anlaşılması gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Derece kararına şikâyetin kabulü hâlinde düzenlenecek yeni derece kararı, anapara dikkate alınarak hazırlanacak, biriken nema yeni derece kararına göre her bir alacaklıya alacağı oranında paylaştırılacaktır. Diğer taraftan, Taslağın "Paranın nemalandırılması" başlıklı 12 nci maddesinde, icra ve iflas dairelerine yatırılan veya bu dairelerce tahsil edilen paranın, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde nemalandırılacağı ve kanunda belirtilen kesintiler yapıldıktan sonra kalanın, nemalarıyla birlikte banka aracılığıyla hak sahiplerine ödeneceği düzenlenmektedir. Paranın nemalandırılması genel bir hükümle düzenlense de paranın nemalandırılacağı ve iade edileceği tarihin açıkça belirlenmesi ihtiyacı nedeniyle nemlandırma hükmü muhafaza edilmektedir.

MADDE 261- Maddeyle, derece kararına göre ödeme hususu düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 142/a maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, bir yenilik olarak hazırlanan derece kararında yer alıp da derecesine, sırasına veya payına muhalefet edilmeyen alacaklının payının, derece kararının diğer alacaklılar bakımından kesinleşmesi beklenmeden ödeneceği belirtilmektedir.

İkinci fıkrayla, derece kararının düzenlenmesi üzerine tebligatı alan ve derece kararında hak sahibi görünen her alacaklının, bir bankanın teminat mektubunu dosyaya ibraz ederek payına düşen tutarı tahsil edebileceği ve Taslağın 55 inci maddesinin ikinci fıkrasının bu hüküm bakımından da uygulanacağı düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 142/a maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmekte olup içerik aynen muhafaza edilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, teminat mektubunda yer alması gereken hususlar belirlenmektedir. Buna göre teminat mektubunda, alacaklının dosyadan tahsil ettiği tutar ile bu tutarın kısmen veya tamamen icra dosyasına iadesinin gerekmesi hâlinde iade tarihine kadar geçecek süreye ait olan faizin, icra ve iflas dairesinin ilk yazılı talebi üzerine dosyaya ödenmesi taahhüt edilmelidir. Bu esaslar dâhilinde teminat mektubuyla garanti edilecek tutar icra ve iflas dairesince belirlenir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 142/a maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmekte olup içerik aynen muhafaza edilmektedir.

MADDE 262- Maddeyle, kesin aciz belgesinin düzenlenmesine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Aciz belgesine ilişkin esaslar, 2004 sayılı Kanunun sadece 143 üncü maddesinde düzenlenmişken Taslakta, bu müessesenin daha işlevsel hâle getirilmesi ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara çözüm bulunması amacıyla bir ayrım altında ayrıntılı olarak düzenlenmesi cihetine gidilmiştir.

Birinci fıkrada, kesin aciz belgesinin düzenlenme usulü belirlenmektedir. Hükme göre satış ve paylaştırma aşamaları sonunda alacağın tamamen karşılanamaması hâlinde, kalan alacak, faiz ve giderler için icra ve iflas dairesi tarafından resen, Taslağın "haciz sırasında düzenlenen aciz belgeleri" başlıklı 203 üncü maddesinin üçüncü fıkrası dikkate alınarak kesin aciz belgesi düzenlenir. Anılan hükme göre, icra ve iflas dairesi 203 üncü madde uyarınca yapılan araştırma sonucunu esas alarak aciz belgesini hazırlar. 2004 sayılı Kanunda aciz belgesinin kesin nitelikte bir belge olduğuna ilişkin bir belirlemeye yer verilmemişken, bilimsel ve yargısal içtihatlarda bu belgenin kesin aciz belgesi olduğu kabul edilmesi nedeniyle "kesin aciz belgesi" ibaresine yer verilmektedir. Yine 2004 sayılı Kanunda "kalan miktar" için aciz belgesinin düzenleneceği belirtilmiş ise de, hükmün belirgin hâle getirilmesi amacıyla kalan miktarın alacak, faiz ve giderleri kapsadığı açıkça ifade edilmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir.

İkinci fıkrayla, kesin aciz belgesinin hiçbir harç ve vergiye tabi olmadığı düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine karşılık gelmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak, kesin aciz belgesinde, kesin aciz belgesinin hüküm ve sonuçlarının düzenlendiği Taslağın 264 üncü maddesinde belirtilen bildirim yükümlülüğünün ve sonuçlarının bir ihtar olarak yer alacağı ve belgenin bir suretinin takibin taraflarına resen tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunda aciz belgesinin alacaklı ile borçluya verileceği belirtilmişken, aciz belgesinin hukuki sonuçlarının borçluya ihtar edilmesi amacıyla hükümde ihtarat ve tebligata ilişkin hususlara ayrıntılı olarak yer verilmektedir.

Taslağın 262 nci maddesinde, 2004 sayılı Kanundakinden farklı olarak Taslakta tamamlayıcı haciz kavramına yer verilmemiş olması nedeniyle icra ve iflas dairesinin kesin aciz belgesini düzenlemek görevinin ne zaman ortaya çıkacağı tartışmalara yol açmıştır. Çünkü alacağını tamamını alamayan alacaklının açık kalan kısım için yeniden haciz talebinde bulunup bulunmayacağı icra ve iflas dairesi için cevabı bilinen bir soru değildir. Ortaya çıkan bu farklılık dolayısıyla Taslak sisteminde tamamlayıcı haciz kavramıyla birlikte aciz

vesikasının resen düzenlenmesi hakkındaki kuralın da terkedilmesi gerekmiştir. Buna göre aciz belgesi alacaklının talebi üzerine düzenlenecektir.

MADDE 263- Maddeyle, kesin aciz belgesi siciline ilişkin esaslardüzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile yedinci fıkrasına karşılık gelmekte olup, 4949 sayılı Kanunla kabul edilen aciz belgesinin merkezi bir sicilde tutulması esası ile bu sicilden terkini usulü aynen muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, kesin aciz belgesinin bir nüshasının, her il merkezinde Adalet Bakanlığınca tespit edilen icra ve iflas dairesi tarafından tutulan özel sicile kaydedilmek üzere bu icra ve iflas dairesine gönderileceği hükme bağlanmaktadır. Kesin aciz belgesi sicili aleni olup, bu sicilin ne şekilde tutulacağı ve hangi hususları içereceği Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

İkinci fıkraya göre borçlu, kesin aciz belgesini düzenleyen icra ve iflas dairesinin banka hesabına borcunu işlemiş faizleriyle birlikte her zaman ödeyebilir. Bu durumda icra ve iflas dairesi ödenen parayı alacaklıya gecikmeksizin aktarır. Kesin aciz belgesi, borcun bu şekilde tamamının ödenmesinden sonra sicilden terkin edilir ve borçluya borcunu ödeyerek kesin aciz belgesini sicilden terkin ettirdiğine dair bir belge verilir.

Üçüncü fıkrayla, kesin aciz belgesinin düzenlendiği icra takibinin iptal edilmesi veya borçlunun borçlu olmadığının mahkeme kararıyla kesinleşmesi ya da alacaklının icra takibinden vazgeçmesi hâlinde, kesin aciz belgesinin sicilden terkin edileceği ve borçluya buna ilişkin bir belge verileceği düzenlenmektedir.

MADDE 264- Maddeyle, kesin aciz belgesinin hüküm ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarına karşılık gelmekte olup, içerik olarak büyük ölçüde muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, alacaklının, kesin aciz belgesini aldığı tarihten itibaren bir yıl içinde aynı dosya üzerinden takibe devam etmek istemesi hâlinde, borçluya yeniden ödeme emrinin tebliğ edilmeyeceği hükme bağlanmaktadır. Bu süre içinde borçlunun yeni malının bulunduğunun tespiti hâlinde hemen haczedilmesi istenebilir. Kesin aciz belgesinin takip hukuku, maddi hukuk ve ceza hukuku bakımından sonuçları vardır. Bunların uygulanması için kesin aciz belgesinin düzenlenip alacaklıya verilmesi şarttır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak. çıkabilecek tartışmaları gidermek düşüncesiyle hükümde, takibe aynı dosya üzerinden devam edileceği açıkça ifade edilmektedir.

İkinci fıkraya göre, kesin aciz belgesinin alındığı tarihten itibaren belgede yazılı alacak tutarı (kalan alacak, faiz ve giderler) için borçludan faiz istenemez. Öte yandan kefiller, müşterek borçlular ve diğer rücu alacaklıları da kesin aciz belgesinde yazılı alacak tutarı için vermek zorunda oldukları faizlerden dolayı borçluya rücu edemezler.

Üçüncü fıkraya göre, kesin aciz belgesine konu borç, belgenin düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Belgenin verilmesinden sonra borçlunun ölümü hâlinde alacıklı, borçlunun mirasçılarına karşı, mirasın açılmasından itibaren bir yıl içinde hakkını ileri sürmemişse, mirasçılar borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürebilir. 4949 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler içerik olarak hükümde muhafaza edilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, kesin aciz belgesinin alacaklıya Taslağın 442 nci maddesinde düzenlenen iptal davasını açma hakkını vereceği kabul edilmektedir.

Beşinci fıkrayla, hakkında kesin aciz belgesi düzenlenen borçluya bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilmektedir. Buna göre borçlu, kesin aciz belgesinin düzenlenmesinden önceki iki yıl içinde taşınmazları ve sicile kayıtlı diğer mal ve hakları üzerinde yapmış olduğu tasarruf işlemlerini**,** aciz belgesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak icra ve iflas dairesine bildirmek zorundadır. Hükmün uygulama alanının netleştirilmesi ve denetimin kolaylıkla yapılabilmesi için, hükmün kapsamına sadece sicile kayıtlı mallar alınmıştır. Borçluya gönderilerek aciz belgesinde, borçlunun

süresi içinde beyanda bulunmaması hâlinde Taslağın "Bildirimde bulunmama" başlıklı 511 inci maddesi uyarınca disiplin hapsiyle cezalandırılacağı; gerçeğe aykırı bildirimde bulunması hâlinde ise Taslağın "Gerçeğe aykırı beyanda bulunma" başlıklı 518 inci maddesi uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı belirtilir. Fıkrayla, belgenin düzenlenmesinden önce borçlunun yapmış olduğu tasarruf işlemlerinden alacaklıların haberdar edilmesi ve bu kapsamda gerekiyorsa dördüncü fıkra uyarınca alacaklıya verilen iptal davası açma hakkının kullanılabilmesi bakımından kolaylık sağlanmaktadır.

MADDE 265- Maddeyle, borçlunun asgari ücretin üstünde gelir elde etmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasına kısmen karşılık gelmekte olup, borçlunun asgari ücretin üstünde gelire sahip olduğu ve bu geliri gizleyerek borcunu ödemediği kabulünden hareketle dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, kesin aciz belgesi almış olan alacaklının, bu belgenin düzenlendiği tarihten itibaren beş yıl içinde, borçlunun asgari ücretin üstünde bir geçim sürdüğünü iddia ederek aciz belgesine konu teşkil eden borcun bu ücretten ödenmesine karar verilmesini icra hukuk mahkemesinden talep edebileceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkraya göre, icra hukuk mahkemesi, hakkında kesin aciz belgesi düzenlenen borçlunun bu belgenin düzenlendiği tarihten itibaren beş yıl içinde asgari ücretin üstünde bir geçim sürdüğünü tespit ederse, borçlunun gelirinin asgari ücretin üstünde kalan kısmının onda ikisinden az olmamak üzere belirleyeceği tutarı kararın kesinleşmesinden itibaren en geç bir ay içinde ve aciz belgesindeki borcun ödenmesine kadar her ay icra ve iflas dairesine ödemesine karar verir. 2004 sayılı Kanunda hükmedilecek asgari miktar "dörtte bir" iken, bu oran borçlunun geçimini daha rahat bir şekilde sağlayabilmesi düşüncesiyle Taslakta "beşte bir"e indirilmektedir. Ayrıca bu maddede kullanılmış olan "icra ve iflas dairesine ödeme"yle kastedilenin, icra ve iflas dairesinin banka hesabına yapılan ödeme olduğu açıktır.

Üçüncü fıkrayla, borçlunun nafaka borçluları dahil üçüncü kişiden yardım görmesi hâlinin, borçlunun ikinci fıkra uyarınca karar verilen tutarı icra ve iflas dairesine ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacağı kabul edilmektedir.

Dördüncü fıkrayla, birinci fıkradaki hükmün uygulanmasını kesin aciz belgesi alan birden fazla alacaklının talep etmesi hâlinde, bunların talep tarihi sırasıyla öncelik hakkına sahip olduğu belirtilmektedir.

Beşinci fıkrayla, bu hükme aykırı davranan borçlu hakkında Taslağın "Hakkında kesin aciz belgesi düzenlenen borçlunun yükümlülüğüne aykırı davranması" başlıklı 515 inci maddesinde belirtilen yaptırımın uygulanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 266- Maddeyle, senedin iadesi düzenlenmektedir. İcra takibi uyarınca alacaklının alacağını kısmen veya tamamen almış olması hâlinde alacak bu oranda sona ereceği için, icra ve iflas dairesinin borcun ödendiğine dair bir işlem yapması gerekir. Bu kapsamda, maddede icra ve iflas dairesince yapılacak işlemler belirlenmekte ve 2004 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki esaslar yeni hükümde muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, borcun tamamen ödenmesi hâlinde takip dayanağı senedin ödeme yapan borçluya verileceği, ancak takibin dayanağı olan senette yazılı olan alacağın sadece bir kısmı takibe konulmuşsa senedin, yapılan ödeme miktarı üzerine yazılarak, alacaklıya iade edileceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, alacağını kısmen tahsil eden alacaklının senedini geri alabileceği, ancak icra ve iflas dairesinin senetteki alacağın ne kadarlık kısmının ödenmiş olduğunu ve senedin bundan sonra ne kadar miktar için geçerli olacağını senet üzerine yazacağı düzenlenmektedir.

MADDE 267- Maddeyle, icranın yerine getirildiğine ilişkin belgede yer alacak hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, takip konusu alacağın tamamen veya kısmen tahsil edildiğine ve para alacağı dışındaki ilamların icrası uyarınca icranın yerine getirildiğine ilişkin olan ve harca tabi bulunmayan bir belgenin borçluya tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır. Hükmün emredici nitelikte olması nedeniyle icra ve iflas dairesinin bu işlemi resen yapması gerekir. 2004 sayılı Kanunda sadece ilamların icrası düzenlenmiş iken, yeni hüküm tüm takipleri kapsamaktadır.

Öte yandan 2004 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin dördüncü fıkrası, Taslağın taşınmaz ihalesinde tescil ve terkin için tapuya bildirim hakkındaki 252 nci maddesine taşınmış ve sistematik açıdan bu maddede düzenlenmesi daha doğru bulunmuştur.

MADDE 268- Maddeyle, iflas yoluyla takipte göreve ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Tasarının ikinci kitabı, külli icraya ayrılmıştır. Külli icra içinde birinci kısım, iflas hukukuna aittir. Bu başlık altında, iflas kararına giden yolda iflas yoluyla takip, öncelikle düzenlenen konu olmuştur.

İflâs yoluyla takip de icra ve iflas dairesinden başlatılacaktır. Takibin başlatıldığı yerde, Taslağın 4 üncü maddesi gereğince ayrıca bir iflas dairesi kurulmuş olsa dahi, iflas takibi her hâlukarda icra ve iflas dairesinde başlatılacaktır. Taslak, yaygın ve sıklıkla karşılaşılabilecek durumları esas aldığından ve Türkiye genelinde ayrı bir iflas dairesi kurulan yerlerin de az olduğu gerçeği karşısında, hükümlerin kaleme alınmasında, mümkün olduğu ölçüde, "*icra ve iflas daireleri*" teriminin kullanılması daha uygun ve daha gerçekçi bulunmuştur.Eğer bir yerde ayrı bir iflas dairesi kurulmuşsa, o zaman o yerde "icra dairesi" ve "iflas daireasi" şeklinde bir niteleme ve ayrım yapılması gerekecek ve iflas takibi icra dairesinde başlatılacak, ama iflastan sonra iflas dairesinde devam edecektir.

İflas işleriyle meşgul olmak üzere Taslağın 18 inci maddesiyle iflas mahkemeleri kurulmuş ve görevi, anılan hükümde açıklanmıştır. Gerek başlatılan iflas takibi içinde ve hatta gerekse doğrudan iflas hâllerinde açılacak iflas davası, iflas mahkemesinin görevi içine girmektedir.

MADDE 269- Maddeyle, iflas yoluyla takipte yetkiye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 154 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

İflâs yoluyla başlatılan takiplerde de genel yetki kuralı esas alınmış; takip borçlusunun muamele merkezinin bulunduğu yer, yetkili kabul edilmiştir.

Taslağın ikinci fıkrasıyla taraflar arasında bir yetki sözleşmesi yapılmışsa, bu sözleşmeye iflas yoluyla takipler için de itibar edilmesi kabul edilmiştir. Bu takdirde, metinde geçen "*dahi*" ibaresinin özel bir anlamı olup 6100 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen ana ilkeden ayrılma amacını taşımaktadır. Şu hâlde, her ne kadar Taslağın bu lâfzı, önceki kanuni düzenlemenin tekrarı mahiyetinde görülebilirse de, 6100 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü karşısında Taslakla muhafaza edilen "*dahi*" sözcüğü bağlayıcı, yetki sözleşmesiyle münhasır değil; iflas yoluyla başlatılan takiplere özel olarak artık seçimlik yetkinin geçerli kılındığını vurgulamaktadır.

Taslağın üçüncü fıkrası, iflas davalarına özeldir. Zira bu hâlde, kesin yetki söz konusudur. Yetki, borçlunun muamele merkezine göre tayin edilecektir. Metinde geçen "*muamele merkezi*" kavramının kullanımında ısrar edilmiş; bu şekilde birinci fıkrayla da uyum sağlanmıştır. Eş deyişle gerek birinci gerekse üçüncü fıkradaki "*muamele merkezi*" aynı yeri işaret etmektedir. Buranın neresi olduğu hakkında yargısal içtihatta kimi ölçütlere müracaat edilmiş, hatta "muamele merkezi" kavramı yerine "ticaret siciline kayıtlı olduğu yer" kavramının ikame edilmeye çalışıldığı görülmüşse de, bu kavramın "muamele

merkezini" tam olarak karşılamada yetersiz kaldığı sonucuna varılmıştır. "Muamele merkezi" kavramının yerleşmiş bir kavram olması bir yana, ticaret siciline kayıtlı yerin muamele merkezinin tayininde başvurulabilecek kriterlerinden olsa olsa biri olabileceği kabul edilmiş, öğretide bu mesele hakkında dile getirilen hususların hayat bulabilmesi için kavramın bu hâliyle kullanılmaya devam edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü fıkra hükmü, merkezi yurt dışında bulunan ticari işletmeler için yetkinin nasıl tesis edileceği hakkındadır. Bu hâlde şubenin ve yeri geldiğinde merkez şubenin bulunduğu yer yetkili olup, başlatılacak takip için yetkili olan bu yer, bu kez her hâlükârda açılması gerekecek olan iflas davası için kesin yetki işlevini görecektir. Bu vesileyle merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler hakkında Türkiye'de açılacak iflas davalarında, alacağın şubenin işleminden kaynaklanmasının gerekip gerekmediği meselesinin çözümü, bilimsel ve yargısal içtihada bırakılmıştır.

MADDE 270- Maddeyle, iflas yoluyla takipte ödeme emri ve içeriğine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 155 inci maddesine karşılık gelmektedir.

İflas yoluyla takipler bakımından 2004 sayılı Kanun yönünden geçerli olan ikili ayrım, Taslak içinde teke düşürülmüş; iflas yoluyla tek bir takip türü düzenlenmiş, yapılan sadeleştirmeyle birlikte farklılıkların getirdiği karmaşanın önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Bu hâlde, takip talebi üzerine para alacağının dayanağı, her ne olursa olsun tek bir türdeki ödeme emri düzenlenecektir.

Takip talebi, Taslağın 87 nci maddesinde düzenlenmiş olup, tüm takip türleri için ortaktır. Hazırlanan takip talebinin icra ve iflas dairesince kabulü üzerine iflas yoluyla takip türüne özgü ödeme emri hazırlanır ve tebliğ edilir. Talebin kabul edilmemesi hâlinde, yapılacak olanlar, yine tüm tüp takip türleri için ortak olarak düzenlenmiştir.

İkinci fıkrayla ödeme emrinin içeriği hakkında da Taslağın 88 inci maddesine gönderme yapılmış; seçilen takip türü yönünden oradan nakli gerekmeyecek bentler dışında, bu kez iflas yoluyla takibe özgü, özel hükümlerin sayılması yeterli görülmüştür.

Üçüncü fıkrayla Taslağın bu kez 89 uncu maddesine gönderme yapılmış ve ödeme emrinin düzenlenmesine ilişkin ana ilkeler burası için de aynen benimsenmiştir.

MADDE 271- Maddeyle, iflas yoluyla takipte ödeme emrinin tebliği düzenlenmektedir. İflas yoluyla takip de özü itibariyle bir ilamsız takip yoludur ve bu yolda, haciz yoluyla ilamsız takipteki ödeme emrinin tebliği hakkında geçerli olan esaslardan ayrılmayı gerektirecek önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Bu sebeple maddede, haciz yoluyla takipteki ödeme emrinin tebliğini düzenleyen 90 ıncı maddeye atıf yapılmakla yetinilmiştir. Bununla birlikte iflas takibiyle ilgili olarak öngörülemeyen farklı veya özel bir durumun gerçekleşebilmesi ihtimali göz önünde bulundurularak, 90 ıncı madde hükümlerinin iflas takibinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanacağı da maddede ifade edilmiştir. Maddedeki atıf sebebiyle, iflas takip talebini alan icra ve iflas dairesinin, ödeme emrini takibin dayanağı olan belgelerin okunaklı ve onaylı bir örneğiyle birlikte takibin başlatılmasından itibaren en geç üç gün içinde borçluya ve varsa müşterek borçlulara tebliğe göndermesi gerekir. Ayrıca, 90 ıncı maddenin, borçlu hakkında birden çok takip talebinin verilmesi hâlinde uyulacak esasları düzenleyen üçüncü ve dördüncü fıkralarına, iflas yoluyla takipler bakımından da riayet edilmesi zorunludur.

Maddede ayrıca, itiraz üzerine yapılacak işlemler hakkındaki 93 üncü maddeye de atıf yapılmaktadır. Buna göre, iflas yoluyla takiplerde de itiraz, tutanağa bağlanarak takip dosyasına kaydedilecek ve itirazın bir örneği, alacaklının yatırmış olduğu gider avansından karşılanmak suretiyle üç gün içinde alacaklıya tebliğe çıkarılacaktır. Ayrıca, borçluya, itiraz ettiğini gösteren ve itiraz tarihini de içeren bir belge derhâl verilecek ve bu belgenin bir nüshası da takip dosyasında muhafaza edilecektir. Buna mukabil, ödeme emrine itiraz

olunmazsa, talep hâlinde bu durum tutanağa bağlanacak ve bunun bir nüshası da alacaklıya verilecektir.

MADDE 272- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas talebi ve süresine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 156 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın birinci fıkrasında, iflas ödeme emrine süresi içinde itiraz edilmemiş olması ihtimali ele alınmıştır. Ödeme emrine itiraz edilmemiş olsa dahi, alacaklının iflas mahkemesine müracaat ederek borçlunun iflasına karar verilmesini istemesi, şarttır. Mahkemeye yönelik iflas talebine, bu durumun belgelenmesine yönelik olarak borçlunun ödeme emrine itirazının olmadığına ilişkin resmî şerhi içeren ödeme emri nüshası da eklenir.

İkinci fıkra hükmü ise yapılan itirazın sonuçları hakkındadır. Süresi içindeki itirazla birlikte takibin durduğundan söz edilmişse de, bu sonucun cüz'i icraya ilişkin diğer takip türleriyle bir tutulmaması gerekir. Yapılan itiraz, etkisini daha ziyade alacaklı tarafından açılan iflas davasında gösterecektir. Zira alacaklı, itiraz üzerine artık mahkemeden öncelikle itirazın hükümden düşürülmesini ve takiben borçlunun iflasına karar verilmesini talep edecektir.

Üçüncü fıkra hükmü, alacaklının mahkemeden iflas isteme hakkının azami süresini düzenlemektedir. Buna göre alacaklının iflas isteme hakkı, ödeme emrinin tebliğinden itibaren bir yıl geçmekle düşer ve bundan böyle aynı alacak hakkında yeniden iflas yoluyla takip yapılamaz. Alacaklı, bu hâlde alacağı için genel mahkemelerde bir alacak davası açabileceği gibi, gereğinde ve şartları da oluşmuşsa borçlunun doğrudan iflasını isteyebilir. Sürenin Taslağın 96 ncı maddesindeki düzenlemenin aksine altı ay değil de, bir yıl olarak muhafazasında özel bir menfaat görülmüş; bu sürenin iflastan kurtulmak bakımından borçluya takip konusu borcu ödeme imkânı vermek gibi bir yönünün de bulunduğu anlaşılmış; altı aylık sürenin ise bu imkânı başarıyla kullanmak için yeterli olmayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Kaldı ki, aynı nedenle sürenin İsviçre'de (Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanun m.166, f. 2) 15 aya yükseltildiği de göz önüne alınarak, hükmün süreler yönünden bozulan ahenge karşın bir yıl şeklinde muhafazasına karar verilmiştir.

MADDE 273- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas davasının geri alınmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 157 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın bu hükmüyle açılan iflas davasının geri alınması hakkında, 6100 sayılı Kanuna nazaran, özel bir hüküm sevkedilmiş; davasını geri alan alacaklının bir ay geçmedikçe iflas davasını yeniden açamayacağı düzenlenmiştir. Bu hâlde geri alınan, iflas davası olup iflas yoluyla takip, ayaktadır. Ne var ki, geri alındıktan sonra yeniden açılacak dava bakımından her hâlükârda, bir önceki fıkrada düzenlenen bir yıllık hak düşürücü süreye dikkat edilmelidir; zira geri alındıktan sonra aynı davanın yeninden açılması mümkünse de, bu kez bir yıllık sürenin geçmiş olması gibi bir ihtimâl gündeme gelebilecektir. Bunun dışında, 6100 sayılı Kanunun davanın geri alınmasına ilişkin hükümleri burada da uygulanır.

MADDE 274- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas ödeme emrine itirazın giderilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 158 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın bu ve bir sonraki hükmü, ödeme emrine itirazın mahkemece giderilmesi sırasında takip edilecek usulü ve bu sırada yapılacakları düzenlemektedir. Basit usule tabi olarak yürütülecek yargılamada, iflas talebi ve dayanakları ile borçlunun itirazıyla bağlı olmaksızın ileri sürebileceği tüm savunmaları, duruşmalı olarak incelenip karara bağlanacaktır.

İtirazın haksız olduğu sonucuna ulaşılmasıyla itirazın giderilmesine karar verilir ve iflas talebi, Taslağın 283 üncü maddesine göre ilan edilir. Taslak metninde, "itirazın giderilmesi" şeklinde özel bir terime yer verilmiştir. Esasen cüz'i icrada kullanılmış "itirazın

iptali" teriminin bir kez de burada yinelenmesi, somut olayın özellikleri ve tahkikatın henüz bitmemiş olması karşısında uygun görülmemiş, Kanunun 156 ncı maddesinde geçen "itirazın kaldırılması" teriminin kullanılması ise Taslak metninde bu terimin terk edilmiş olması nedeniyle uygun bulunmamıştır. Bu yola özgü olarak iflas kararından önce hükümden düşürülecek olan itirazlar bakımından Taslak, "itirazın giderilmesi" tabirinin kullanılmasını tercih etmiştir.

Yargılamanın ilan üzerine başlayan kesitinde ise ilandan itibaren iki hafta içinde iflası gerektiren bir hâl bulunmadığını veya takibin tarafları arasında danışıklı olan iflas talebinin reddini iddia eden sair alacaklıların itirazları tahkik edilecektir.

MADDE 275- Maddeyle, iflas yoluyla takipte depo kararına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 158 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Hükmün birinci fıkrasında, Taslağın 274 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlendiği gibi alacaklıların ilan üzerine yapmış oldukların itirazların çözüme kavuşturulmasından veya zaten bu yönde hiçbir itirazın bulunmaması durumunda mahkemenin, sözlü yargılamanın hitamıyla birlikte lâkin hükümden evvel iflas davalarına özgü olarak son bir ara kararıyla "depo kararı" vereceği düzenlenmiştir. Bu özel ara kararı, iflas kararından evvel borçluya tanınan son imkândır.

Taslağın ikinci fıkrası, depo kararının içeriğini düzenlemektedir. Depo kararının borçlunun aleyhinde olan sonuçlarının doğumuna engel olmak bakımından borcun mutlaka tamamının ödenmesi gerekir. Bu duruma işaret etmek üzere "borcun tamamının" vurgusu metne özellikle geçirilmiştir. Bu hâlde süre kesin olup uygulamada da örneklerine denk gelindiği üzere ne fiilen ne de hukuken uzaması mümkündür. Zira süresi içinde borcun ödenmemesi hâlinde, iflas kararı için artık ayrıca bir duruşma günü tayin edilmeyecek ve iflasa dosya üzerinden derhâl hükmedilecektir. Mevcut kanun hükmüne göre 7 gün olan depo emri süresi nispeten kısa olduğu gibi, müstakar içtihat söz konusu 7 günlük sürenin geçirilmiş olduğu hâllerde dahi duruşmadan evvel depo emrinin yerine getirilmesi durumunda iflasa karar verilemeyeceğini kabul etmektedir. Taslakla birlikte depo emrinin tefhim veya tebliğinden sonra ödemenin tam olarak vuku bulmaması hâlinde, iflasa dosya üzerinden derhâl karar verileceği esası kabul edilmiş; bu nedenle de 7 gün olan süre, iki haftaya yükseltilmiştir. Yapılan bu değişiklik, 6100 sayılı Kanunun sözlü yargılama ve hükmün birlikte; iç içe olacağı şeklindeki sistemine açık ve özel bir istisna getirmektedir. Bu istisnanın usul hukukuna ait güvenceleri zedeleyen bir yönü tespit edilememiştir. Kaldı ki, bu husus, depo karında bir ihtar olarak ayrıca yer alacaktır.

Takip konusu alacağın yabancı para olması hâlinde, bu kez üçüncü fıkrada depo kararına konu edilecek alacakla ilgili özel düzenlemeye yer verilmiştir.

Depo kararı, duruşmada hazır olmaları hâlinde borçlu veya varsa vekiline tefhim; duruşmada hazır değiller ise, kendilerine tebliğ edilir ve böylece süre işlemeye başlar. Bu noktada vekilin varlığı hâlinde, vekile tefhim yahut tebliğ yeterli olup ayrıca borçlunun kendisine tebliğ gerekmez.

MADDE 276- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas ödeme emrine itiraz edilmemesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 156 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

İflas yoluyla başlatılan takipte ödeme emrine itiraz edilmemesi hâlinde, borç da ödenmemişse alacaklı, iflas mahkemesinden borçlunun iflasına kara verilmesini ister. Bu hâlde artık giderilebilecek bir itiraz da yoktur. Dolayısıyla, iflas talebinin derhâl ve usulüne uygun olarak ilanı yeterlidir. İlan üzerine sair alacaklıların, iflası gerektiren bir hâl olmadığına ilişkin itirazları varsa bunları delilleriyle birlikte gerekçeli olarak ileri sürmeleri ve iflasın reddini istemeleri gerekir.

Üçüncü fıkra gereğince mahkemece basit usulde yürütülecek tahkikat, sınırlı bir sahada cereyan edecektir. Borcun ödenmediğini; itirazda da bulunulmadığını gören

mahkeme, ilan üzerine varsa sair alacaklılarca yapılan itirazların da haklı olmadığını tespit ederse, sözlü yargılamanın hitamıyla derhâl depo kararı verecektir. Bu hâlde borçlu tarafından alacağın esası hakkında bir savunma ileri sürülmesi mümkün olmadığı gibi, bunun mahkemece tahkik edilmesi de söz konusu değildir. Bu bağlamda ilan üzerine sair alacaklılarca iflası gerektiren bir hâlin bulunmadığına ilişkin itirazlarla borçlunun alacağın esasına yönelik itirazlarını karıştırmamak gerekir.

Depo kararına ilişkin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar, Taslağın 275 inci maddesindeki esaslarla aynıdır.

MADDE 277- Maddeyle, iflas yoluyla takipte gecikmiş itiraza ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelmektedir.

Kusuru olmaksızın ve bir engel nedeniyle ödeme emrine itiraz edememiş olan borçluya, iflas yoluyla başlatılan takiplerde de gecikmiş itirazda bulunma imkânı sunulmuştur. Taslağın, haciz yoluyla ilamsız icra takiplerine ilişkin 94 üncü maddesinin yorumu bakımından gecikmiş itiraz çerçevesinde ileri sürülebilecek örnekler burada da geçerli olacaktır. Bu bağlamda usulsüz tebliğin bir gecikmiş itiraz sebebi olamayacağı ise tereddütsüzdür.

Gecikmiş itirazın mazereti haklı kılan sebep ve delilleri yanında ödeme emrine yönelik itirazı da içermesi gerekir. Kesin süre içinde yapılacak bu itiraz, henüz iflas davası açılmamışsa icra ve iflas dairesine; dava açılmışsa iflas mahkemesine yapılır.

Mahkeme, önce gecikmiş itirazı ele alıp karara bağlar**.** Ödeme emrine itiraz edilmemiş olmasının yukarıda düzenlenen sonuçları dikkate alındığında; gecikmiş itiraz hakkında varılacak olası sonuç, tahkikatın içeriğini de yakından etkileyecektir: Mazeretin kabulü hâlinde iflas davası, Taslağın artık süresi içinde yapılmış olduğu kabul edilen itirazların hükümden düşürülmesine ilişkin 274 ve 275 inci; aksi hâlde ise 276 ncı maddesine göre yürütülecektir.

MADDE 278- Maddeyle, iflas yoluyla takipte menfi tespit ve istirdat davasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 175 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Bilhassa ödeme emrine itiraz etmeyen borçlu yönünden menfi tespit veya gereğinde istirdat davası açma hakkı saklıdır. Bu yönde 2004 sayılı Kanunun 175 inci maddesinden ayrılmak suretiyle istirdat davası yanında menfi tespit davası açılabileceği de metinde açıkça tasrih edilmiştir. Bu durum ödeme emrine itiraz etmediği için iflas davasında alacağın esasıyla ilgili savunmalarını ileri sürememiş olan borçlu bakımından önemli bir imkândır. Ne var ki, iflas davasından sonra açılan menfi tespit davası, iflas davası bakımından hiçbir şekilde bekletici mesele yapılamayacaktır. Aksi düşüncenin kabulü, iflas takiplerinin ve iflas davalarının etkinliğini azaltacaktır ki, borçluya ödeme emrine itiraz hakkının evvelce zaten verilmiş olması, böyle bir kısıtı, ölçüsüz ve haksız olmaktan da çıkarmaktadır.

MADDE 279- Maddeyle, iflas yoluyla takipte muhafaza tedbirlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 159 uncu maddesine karşılık gelmektedir. Taslağın bu hükmü, iflas davası sırasında mahkemece karara bağlanabilecek muhafaza tedbirleri hakkındadır. Bu yönüyle 2004 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinde getirilen esaslar, büyük ölçüde korumuştur.

Mahkeme talep üzerine ve hatta kendiliğinden gerek borçlunun malvarlığının gerekse alacaklıların menfaatlerinin, yani kısaca müstakbel masanın korunması için gerekli gördüğü her türdeki tedbiri alabilir. Bu bağlamda, 2004 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin birinci fıkrasında düzenlendiği gibi, ödeme emrine itiraz edilip edilmemesine göre tedbire hükmetme mecburiyetine ilişkin bir düzenleme yapılması ne uygun ne de gerekli

bulunmuştur. Mesele, bir sonraki fıkrada teminat yönünden ayrıca ele alındığı gibi hâkimin somut olayın özelliğine uygun olarak kullanacağı takdir yetkisi içinde değerlendirilmiştir.

Taslağın ikinci fıkrası, muhafaza tedbirlerinden olan defter tutulmasını özellikle zikretmiş; böylelikle defter tutulması dışındaki muhafaza tedbirleri bakımından teminat şartını aramıştır. Şayet ödeme emrine itiraz edilmemiş veya yapılan itiraz giderilmişse, karara bağlanacak muhafaza tedbirleri için teminat da artık gerekli görülmemiştir. Teminat hakkında 6100 sayılı Kanuna atıfta bulunmak yeterli görülmüştür.

Muhafaza tedbirlerinin infazı, gideri şüphesiz ki, iflas isteyen alacaklıya ait olmak üzere iflas davasına bakan mahkemenin yargı çevresindeki iflas dairesince yerine getirilecek olup, bundan Kanunda da düzenlendiği gibi borçlu aleyhindeki sair icra takipleri etkilenmeyecektir.

Taslağın beşinci fıkrasında yer alan düzenleme 6100 sayılı Kanundan farklı olarak, söz konusu tedbirlerin iflas talebinin reddi üzerine, kararın kesinleşmesi beklenmeden derhâl ve kendiliğinden kalkmasına ilişkindir.

MADDE 280- Maddeyle, iflas yoluyla takipte defter tutulmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın bu hükmüyle birlikte muhafaza tedbirlerinden olan defter tutulmasına ilişkin hükümler, tek bir madde altında, birlikte düzenlenmiştir. Bu hâlde, 2004 sayılı Kanunun 161 ila 163 üncü maddelerinde düzenlenen hususlar, gerektiğinde düzeltilerek aynen benimsenmiştir.

Alacaklılarca talep edilebilecek muhafaza tedbirlerinden biri de borçlunun mallarının defterinin tutulmasıdır. Bu hâlde şayet ödeme emrine karşı yapılan itiraz giderilmişse veya pek tabiî olarak itiraz edilmemişse, taleple birlikte defter tutulmasına artık karar verilmek gerekir.

Defterin tutulması sırasında Taslağın 168 inci ve 169 uncu maddelerine gönderme yapılmış; borçlunun kendisinin veya ailesinin geçimi için gerekli olan malların da deftere kaydedilmekle birlikte borçluya bırakılacağı düzenlenmiştir.

Tutulan defterin hüküm ve sonucu, Taslağın dördüncü fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre tutulan defter, hükmünü muhafaza ettiği sürece veya daha evvel takipte bulunan bütün alacaklıların kabulüyle, iflas müdürü tarafından iptal edilmedikçe borçluyu, kendisine bırakılan mallar hariç olmak üzere deftere geçirilenleri aynen veya istenildiği zamanki değerlerini, iflas dairesine vermekle yükümlü kılmaktadır. Aksi hâlde geçerli olacak cezai sonuç, hükmün dördüncü fıkrasında ilgili ceza normuna gönderme yapmak suretiyle düzenlenmiştir.

Taslak hükmün beşinci fıkrasına göre, tutulan defterin hüküm ve sonuçları, mahkemece uzatılmadığı takdirde, tutulduğu andan itibaren 6 ay için geçerlidir. Tutulan defter, iflas müdürünce ancak takipte bulunan tüm alacaklılarca da kabul edilirse iptal edilebilir.

Tutulacak defterin usul ve esaslarına ilişkin sair düzenlemeler, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte ayrıca düzenlenecektir.

MADDE 281- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas giderlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 160 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

İflas yoluyla takipte, iflas kararına kadar geçen süreçte Taslak, dördüncü ayrımda tek bir maddeden ibaret olacak şekilde, iflas giderlerine yer vermiştir. Esasen meselenin burada ve bu sırayla ele alınmasının özel bir anlamı vardır. Buna göre ve birinci fıkra gereğince iflas talebinde bulunan takip alacaklısı, Adalet Bakanlığınca hazırlanacak tarife gereğince iflas kararının tebliği de dahil olmak üzere ilk alacaklılar toplantısına kadar gerekli olacak giderleri, iflas kararından evvel ödemek zorundadır.

Söz konusu giderlerin iflas davası içinde ne zaman ödenmesi gerektiği hakkında, 2004 sayılı Kanunun 160 ıncı maddesinin yorumuyla ilgili olarak mevcut uygulamaya yeniden bir

yön vermek amacıyla hükmün ikinci fıkrasında özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre mahkemece, davanın başında değil; ancak iflasa karar verilmezden evvel birinci fıkra gereğince hesaplanacak iflas giderinin ödenmesi amacıyla davacı alacaklıya kesin süre verilecektir. Kesin süre içinde kararın gereği yerine getirilmediği takdirde iflas talebi, usuldenreddedilecektir. Takipli iflas yönünden geçerli olan bu ilke, 2004 sayılı Kanun ve ilgili diğer özel kanunlar gereğince iflas talebinde bulunmanın zorunlu olduğu hâller bakımından değiştirilmiş ve söz konusu giderlerin verilen kesin süre içinde yatırılmaması üzerine, ileride masadan alınmak üzere Hazineden karşılanması esası benimsenmiştir.

Taslağın üçüncü ve son fıkrası, yine bir konuya daha açıklık getirerek yatırılan iflas giderlerinin açılacak iflas içinde, paraların paylaştırılması sırasında, bir masa borcu olarak değerlendirileceğini hükme bağlamıştır.

MADDE 282- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflasın açılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İflas kararı ve sonuçları hakkında 2004 sayılı Kanunun 165 inci maddesi hükmü takip edilmiş ve iflasın hükümle birlikte açılması, kararın derhâl sonuç doğurması esası aynen korunmuştur. İflas kararında iflasın açılma anının gün, saat ve dakika olarak tutanakta gösterilmesi de gerekir. Bu nedenle de iflasa karar verildikten sonra takip alacaklısının tek başına ne davasını geri alması ne de davasından feragat etmesi, mümkündür.

MADDE 283- Maddeyle, iflas yoluyla takipte iflas kararının ilanı ve bildirimine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İflasa karar verilmekle bu kararın ilgili yerlere bildirimi ve ilanı hakkında 2004 sayılı Kanunun 166 ncı maddesi düzeltilerek muhafaza edilmiştir. Buna göre mahkeme, iflas kararını, derhâl yargı çevresi içinde iflas dairesine, ikinci fıkranın gereği yapılmak üzere bildirir. Söz konusu bildirim üzerine bu karar, iflas dairesince ikinci fıkradaki usulle ilan edilir ve burada belirtiler yerlere bildirilir.

İlan ve bildirim hakkındaki ikinci fıkra hükmü, kendisine açıkça atıfta bulunan özel kanun hükümleri saklı kalmak üzere tıpkı iflasın açıldığında olduğu gibi kapandığı veya kaldırıldığı hâllerde de aynen geçerlidir.

MADDE 284- Maddeyle, iflas yoluyla takipte kanun yollarına başvuruya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. İflas mahkemesince iflas talebi üzerine verilecek kararlara karşı geçerli kanun yolları hakkında 2004 sayılı Kanunun 164 üncü maddesi, düzeltilerek yeniden ele alınmıştır. Buna göre iflas kararı, bir istisna olarak mahkemece taraflara, masrafı iflas giderlerinden karşılanmak üzere kendiliğinden tebliğ olunur. Bu tebliğ, yapılacak istinaf başvurusu için önemlidir.

Mahkemece verilecek karara karşı takip alacaklısı ile borçlusu, kararın tebliğinden; ilan üzerine itirazlarını ileri süren sair alacaklılar ise iflas kararının ilanından itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilecektir. İflas talebinin reddi hâlinde ise sair alacaklıların istinaf kanun yoluna başvurmaları beklenmez. İstinaf üzerine verilen karara karşı ise temyiz yoluna kural olarak, kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde müracaat edilebilecektir. Bu bağlamda değinilmesi gereken bir istisna da hiç şüphesiz ki, ilk defa istinaf denetimi sırasında iflasa karar verilmesidir. Buna göre söz konusu iflas kararı hakkında, artık birinci fıkra hükmü yanında Taslağın 281 inci madde hükmü geçerli olacağından; temyiz süresi bakımından anılan tebliğ ve ilan seçenekleri de kıyasen işlerlik kazanacaktır. Söz konusu kanun yolu denetimleri, 6100 sayılı Kanuna tabi olup, öncelikle çözüme kavuşturulmalıdır.

Üçüncü fıkraya göre, kanun yoluna başvuru ne iflasın ilanına ne de masanın teşkiline engeldir. Ne var ki, iflas kararı kesinleşmeden ikinci alacaklılar toplantısı yapılamayacağı gibi, Taslağın bu kısmında da açıklığa kavuşturulduğu üzere, istisnai bir durum olmadıkça masa mallarının satışı da gerçekleştirilemeyecektir.

Verilen iflas kararının kaldırılması veya bozulması hâlinde, evvelce de geçerli olduğu üzere, borçlunun malları üzerinde var olan tedbirler devam edecek olup, iflas mahkemesi veya Bölge Adliye Mahkemesi bunları değiştirmeye veya kaldırmaya yetkili olacaktır.

MADDE 285- Maddeyle, alacaklının talebiyle doğrudan doğruya iflasa ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 177 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın bu bölümü, doğrudan iflas nedenlerine ve usulüne ayrılmıştır. İflas kararını elde edebilmek için tek yol, borçluya karşı iflas yoluyla takip yapmak değildir. Alacaklının, tahdidi nedenlerin varlığı hâlinde iflas mahkemesine doğrudan müracaatla borçlusunun iflasına karar verilmesini istemesi de mümkündür. Yine düzenlenen sair nedenlerle bu kez borçlunun da kendi iflasını istemesi mümkün olup belli bir durumda, borçlu buna mecburdur da. Bu bağlamda 2004 sayılı Kanunun 177 ila 181 inci madde hükümleri büyük ölçüde korunmuş, yeri geldiğince düzeltilerek yeniden yazımı uygun bulunmuştur.

Alacaklının takip yapmaksızın da iflasa tabi borçlusunun iflasını isteyebileceği hâller, Taslak hükmünün ilk fıkrasında üç bent olarak düzenlenmiş olup, 2004 sayılı Kanunun 177 inci maddesinin ilk fıkrasıyla örtüşmektedir. Bilhassa (c) bendi yönünden öne çıkan husus, para alacağını gösterir ilamın açılacak iflas davası için kesinleşmiş olmasına gerek görülmemiş olmasıdır. Zira aksi hâlde, alacaklı iflas davası içinde alınması mümkün olan muhafaza tedbirlerinden de mahrum kalacaktır. Ne var ki, bu netice, iflas davasını gören mahkemenin, bu kez alacağa ilişkin derdest yargılamayı bekletici mesele yapmasına da engel değildir. Bu sayede esasen para alacağına ilişkin hükmün kaldırılması veya bozulması ihtimali üzerine borçlunun iflas nedeniyle fevkalade ağır zararlara uğramasının da önüne geçilmiş olacaktır. Kısacası, alacaklı yönünden iflas davası içinde alınacak muhafaza tedbirlerinin karşısında, bu kez borçlu lehinde değerlendirilecek bekletici meseleyle taraflar arasındaki menfaatler dengesi korunmuş olmaktadır. Bu noktada, iflas davasının dayanağı olan ilamın itirazın iptaline ilişkin olup olmayacağı hakkındaki tartışmaya bu vesileyle kesin bir yanıt verilmesi uygun bulunmamış; meselenin hâlli, bilimsel ve yargısal içtihatlara bırakılmıştır. Söz konusu bent özelinde getirilen yenilik için Taslağın bu kez 289 uncu maddesinin ikinci fıkrasına bakmak; bu iki hükmü birlikte uygulamak gerekir. Zira bu bent, bir doğrudan iflas nedeni olmakla birlikte, takipli iflas yoluna özgü depo kararı usulü, sadece bu bende ait yargılama için geçerli görülmüş; elde depo kararına konu edilebilecek bir alacağın bulunması ve borçluya söz konusu somut alacağın tediyesi için son bir imkânın tanınması, böyle istisnai bir usule gidilmesine vesile olmuştur.

Taslağın ikinci ve üçüncü fıkraları, doğrudan açılan bu iflas davasında takip edilecek usule ait hükümlere ilişkin olup mevcut düzenlemelerin yeniden yazımından ibarettir.

MADDE 286- Maddeyle, doğrudan doğruya iflasta borçlunun talebine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 178 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Taslağın bu hükmü, esasen borçlunun da kendi iflasını isteyebilmesine imkân veren; ihtiyari bir hâli düzenlemektedir. Aciz halinde olduğunu bildiren borçlu, birinci fıkrada yazıldığı gibi, bir başvuruyla kendi iflasını isteyebilecektir. Hükümde geçen "aciz" tabirinin neye delalet ettiği hakkında bilimsel içtihadın oturmuşaçıklamaları, aynen benimsenmiş; terim değişikliğine ihtiyaç hissedilmemiştir. Aynı nedenle alacaklı da borçlusunun iflasını isteyebilecektir ki, böyle bir ihtimalde somut iflas nedeni, alacaklı yönünden artık Taslağın 285 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlendiği üzere "ödemelerin tatili" olacaktır.

Taslağın üçüncü fıkrası ise, ilk fıkraya nazaran bir ihtiyarilik değil; zorunluluk getirmektedir. Yazılı şartların oluşması hâlinde, artık acizden de öte; alacaklılar nezdinde daha acil ve tehlikeli olabilecek bir malvarlığı yoksunluğunun gündeme gelecek olması nedeniyle borçlunun tıpkı Taslağın 287 nci maddesinde olduğu gibi kendi iflasını istemeye mecbur olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda borçlunun içine düştüğü mali şartların, acizden ziyade artık borca batıklığa evrildiği gerçeği karşısında ve Taslağın 287 nci

maddesinin dar kapsamı nedeniyle işletilmediği her hâlde, bu hükmün tatbiki gerekeceğinden, düzenlemenin bu hâliyle muhafazasında fayda görülmüştür.

Taslağın ikinci fıkrası, borçlunun başvurusu ile başlatılan yargılamada geçerli olan usulü düzenlemektedir.

MADDE 287- Maddeyle, doğrudan doğruya iflasta sermaye şirketleri ile kooperatiflerin iflasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 179 ve 6102 sayılı Kanunun 376 ncı maddelerine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesine konu olan ve esasen borca batıklığa dayalı olarak borçlunun kendi iflasını istemeye artık mecbur olması hâli, aynen muhafaza edilmiş; bu vesileyle hükmün yeniden yazımı uygun bulunmuştur. Bu kapsamda sermaye şirketleri ile kooperatifler yönünden kanunlarında özel olarak ayrıca düzenlenmiş bu mesele bakımından metnin yazımında söz konusu kanun hükümlerine atıf yapılarak onların hatırlatılması, bu konunun zaten oralarda düzenlendiği gerekçesiyle hiç yazılmamasından daha doğru bulunmuştur.

Bu hâlde hiç şüphesiz ki, alacaklılar da borçlunun iflasını isteyebileceklerdir ki, hükmün son cümlesinde bu hususa açıklık getirilmiştir.

Bu vesileyle hükmün Taslağın 526 ncı maddesinde düzenlenen ceza normuyla da birlikte ele alınması, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Zira bu son metinde, iflas isteme yükümlülüğüne karşın şayet borçlu, konkordato talebinde bulunmuşsa artık yazılı cezaya hükmedilmeyeceği düzenlenmiştir. Bu anlayış, düzenlemenin birinci fıkrasında da aynen benimsenmiş ve 6102 sayılı Kanunun 376 ncı maddesine yapılan gönderme yanında hemen 377 nci maddesinden de söz edilerek, borçlunun iflasını isteme yükümlülüğüyle birlikte ve hatta gereğinde ondan önce aynı nedenle konkordato talebinde bulunması hâlinde de artık söz konusu yükümlülüğün sonuçlarına hükmedilmeyeceği (borçlunun iflasına karar verilmeyeceği) vurgulanmak istenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 634 ve Kooperatifler Kanununun 63 üncü maddesi hükümleri, konkordato teklifine ilişkin imkândan kendi içlerinde ayrıca söz ettiklerinden, sadece bu madde hükümlerine göndermede bulunmak yeterli görülmüştür. Esasen İcra ve İflâs Kanununun 179 uncu maddesinin son cümlesi hükmü de 6102 sayılı Kanunun 377 nci maddesi hükmünü saklı tutmak suretiyle bu iradeyi ortaya koymaktadır. Yazılı irade Taslakla aynen muhafaza edilmiş; hatta lâfzen daha da geliştirilmiştir. Zira 2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinin saklı tuttuğu 6102 sayılı Kanunun 377 nci maddesinin metni, konkordato talebinin en erken iflas talebiyle birlikte veya nihayetinde iflas yargılaması sırasında ileri sürülmesine cevaz veriyor gibi gözükmekteyse de, böyle bir talepten evvel borçlunun borca batıklık nedeniyle sadece konkordato talebinde bulunması, özellikle ceza normunun yeni metni karşısında, herhangi bir cezaya hükmedilmemesi bakımından yeterli bulunmuştur. Bu yolla da Kanunun amacı sağlanmış ve karşılanmıştır. Konkordatoda kesin mühlete geçilemediği; kesin mühletin sürdürülemediği ve projenin tasdik edilemediği durumlarda söz konusu borca batık borçlu için zaten iflasa hükmedileceği açıktır. Dolayısıyla bu özellikleri gösteren bir borçlu için konkordato talebi yanında ısrarla iflas istemine de yer verilmesinin beklenmesinde bir fayda olmadığı gibi buna gerek de görülmemiştir.

Taslağın ikinci fıkrası hükmü, bu sırada takip edilecek yargılama usulünü düzenlemektedir. Ne var ki, fıkranın ikinci cümlesiyle evvelce geçerli olmayan; aksi hâlde kötüye kullanılma ihtimali de bulunan bir durum hakkında özel hüküm sevkine ihtiyaç duyulmuştur. Buna göre bir alacaklı tarafından anılan nedenle borçlunun iflası istendiğinde; ilan, bu talep ancak mahkemece de uygun görüldüğü takdirde yapılabilecektir. Söz konusu talebin ciddiyeti, yalın iddianın ötesinde mahkemenin belli düzeydeki kanaatini içerdiğinden; talep dilekçesinin içeriği yanında gereğinde mahkemesince yürütülecek tahkikata da işaret etmektedir. Bu yolla iflas sebebi hakkında henüz bir kanaat sahibi olmadan; talep üzerine derhâl, sanki öyleymişçesine sair alacaklıları nezdinde borçlunun borca batık olarak ifşa edilmesi, başta ticari itibar olmak üzere borçlu yönünden korunması gereken hak ve

menfaatleri ziyadesiyle zarara uğratabilecektir. Borçlunun bizzat kendisi tarafından böyle bir talepte bulunulması durumunda ise, aynı hassasiyetin gösterilmesine gerek bulunmadığı ortadadır.

MADDE 288- Maddeyle, doğrudan doğruya iflasta terekenin tasfiyesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 180 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Madde başlığından itibaren Kanun metninin İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 193 üncü maddesi gözetilerek yeniden kaleme alınması uygun bulunmuştur.

Bu surette düzeltilerek yazılan nedenlerin varlığı karşısında, terekenin bir malvarlığı topluluğu olarak tıpkı masa gibi iflas tasfiyesine göre hak sahipleri arasında, lâkin bu kez tabi olduğu mahkemece paylaştırılması gerekmektedir. Görev yönünden Kanun metni ve yıllar içinde hasıl olan yerleşik içtihat, Taslakla tesis edilmiş iflas mahkemesi şeklindeki özel göreve karşın aynen benimsenmiş ve korunmuştur. Bu durumda talep alacaklılardan gelebileceği gibi mirasçılardan da gelebilecektir.

MADDE 289- Maddeyle, doğrudan doğruya iflasta usule ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın bu hükmü, doğrudan iflas nedenlerine dayalı olarak açılan iflas davasında, özel olarak zikredilmiş olanların dışında bu kez atfen uygulanacak usul hükümlerini düzenlemektedir.

Öğretide (Kuru, El Kitabı, s.1157; Pekcanıtez/Atalay/Özkan/Özekes, 11 inci Bası, s.660) defter tutmaya ilişkin hükümlerin doğrudan doğruya iflas hâllerinde de uygulanacağı öngörüldüğü için, bu görüşe hukuki dayanak sağlamak amacıyla maddenin birinci fıkrasına 161 ila 163 üncü maddeler de eklenmiştir.

İkinci fıkra, yeni olup bir istisna hükmüdür. Böylece Taslağın 285 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde düzenlenen ve alacaklının doğrudan iflas başvurusuna ilişkin olup esasen takipli iflas yargılamasına ait bulunan "depo kararı" usulü, bu hâlde de tatbik edilmekte; borçlunun anılan durumda, iflastan son bir şansla kurtulmasına imkân tanınmaktadır.

MADDE 290- Maddeyle, iflasın kaldırılması şartlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 182 nci maddesine karşılık gelmektedir.

İflasın etkilerini ortadan kaldırmak isteyen müflisin başvurabileceği yollardan birisi olan iflasın kaldırılması kurumunun ilk koşulu alacaklılardan her birinin alacak kayıt talebini geri aldığına ilişkin yazılı beyanının sunmasıdır. Hemen belirtmek gerekir ki, maddede bahsi geçen koşulların kümülatif olarak gerçekleşmesi aranmayacaktır. Hatta bir kısım alacaklılar bakımından ödeme, bir kısım alacaklılar bakımından ise alacak kayıt talebinin geri alınması mümkün olabilir. İtfanın ödeme suretiyle vuku bulması hâlinde, anaparaya işletilecek faiz oranı bakımından 306 ncı madde uygulanır. Elbette ilk fıkrada bahsedilen alacaklılar, sıra cetveline alacaklarını kaydettirenlerdir. Bu alacaklılar imzalayacakları yazılı belgeyle kayıt taleplerini geri aldıklarını müflise bildireceklerdir. Alacaklıların kayıt taleplerini geri almaları alacak haklarından vazgeçtikleri anlamına gelmeyecektir. Alacaklıların en erken alacak bildiriminin yapılmasından sonra bu türden bir geri alma talebinde bulunmaları mümkündür. Alacağını geç bildiren alacaklılar da dikkate alınacak ve onlardan da kayıt taleplerini geri almaları beklenecektir. Sıra cetvelinde yer almaları sıra cetveline itiraz davaları sonucunda kesin olarak reddedilen alacaklıların ise bu kapsamda değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Alacaklıların taleplerini geri alması koşulsuz olacak şekilde gerçekleşmelidir. İflasın kaldırılmasına imkan veren bir diğer imkan ise, konkordatonun tasdik edilmiş olmasıdır. İlk derece mahkemesince konkordatonun tasdik

edilmiş olması iflasın kaldırılması için yeterli olmayıp, ayrıca tasdik kararının kesinleşmesinin de beklenmesi gerekecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında iflasın kaldırılmasının kimin tarafından isteneceği açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre itfa ve alacak kayıt talebinin geri alınması sebebiyle iflasın kaldırılması borçlu tarafından, konkordatonun tasdiki sebebiyle iflasın kaldırılması talebi ise iflas idaresi tarafından yapılacaktır. Alacaklıların bu konuda bir yetkileri bulunmamaktadır. Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi iflas idaresine bildirilecek ve bu bildirim üzerine idare, iflas kararını veren mahkemeye başvurarak iflasın kaldırılmasını talep edecektir.

Maddenin son fıkrasında da iflasın kaldırılmasının talep edileceği zaman aralığı hükme bağlanmıştır. Buna göre, iflasın kaldırılması talebi en erken alacak kayıtlarının iflas masasına bildirilmesine ilişkin sürenin sona ermesinden itibarenyapılabilecek, iflasın kapanmasına kadar iflasın kaldırılması talep edilebilecektir.

MADDE 291- Maddeyle, iflasın kaldırılmasının usulüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

İflasın kaldırılması usulünü düzenleyen bu maddenin ilk fıkrasında iflasın kaldırılması talebini inceleyecek mahkemenin basit yargılama usulünü uygulayacağı ve gerekirse alacaklıları ve iflas idaresini dinleyebileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Mahkeme, herhangi bir talep olmadan resen de alacaklıları ve iflas idaresini dinleyebilir.

Maddenin ikinci fıkrası gereğince iflasın kaldırılması talebine rağmen tasfiye işlemlerinin devamına mahkemece karar verilebilecektir. İflasın kaldırılması talebini ilk etapta değerlendiren ve iflasın kaldırılması için gerekli koşulların oluşmadığını düşünen mahkeme tasfiye işlemlerinin devamına karar verebilecektir. Alacaklılar da iflasın kaldırılmasının talep edildiği mahkemeden tasfiyenin devamına karar vermesini talep edebileceklerdir.

MADDE 292- Maddeyle, iflasın kaldırılmasının sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 182 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Mahkemenin iflasın kaldırılmasına yönelik kararıyla tasfiye işlemleri duracaktır. İflasın kaldırılması, iflasın açılması kadar önemli bir konu olduğundan, iflasın kaldırılması da Taslağın 283 üncü maddesine göre ilan edilecektir. Bu ilan, borçlunun iflas hâlinden kurtulduğunun ilgililere duyurulması fonksiyonuyla birlikte kanun yoluna başvuru süresi açısından da önem taşımaktadır. Buna göre, ilgililer kararın ilanından itibaren iki hafta içinde iflasın kaldırılması kararını istinafa taşıyabileceklerdir. İflasın kaldırılmasını talep eden ise, bu kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde kanun yoluna başvurabilecektir.

Yine birinci fıkrada yapılan düzenlenmenin tamamlayıcısı niteliğindeki ikinci fıkrada da iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi hâlinde 283 üncü madde çerçevesinde ilanların yapılacağı ve bu durumun ilgili yerlere bildirileceği belirtilmektedir. Bu şekilde iflasın açılmasıyla farklı bir hukuki statüde bulunan borçlunun iflastan önceki ticari hayatına kavuştuğu, malvarlığı üzerinde tasarruf yetkisinin tekrar elde ettiği tüm ilgililere duyurulmaktadır.

Son fıkra gereğince de iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesinden sonra masaya giren malların borçluya iade edileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu şekilde borçlu da söz konusu mallar üzerinde yeniden tasarruf yetkisi elde etmiş olacaktır.

MADDE 293- Maddeyle, terekenin tasfiyesinin durdurulmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 183 üncü maddesine karşılık gelmektedir. Terekenin iflas hükümlerini durdurmasını düzenleyen bu maddede Taslağın 283 üncü maddesi gereğince mahkemenin tasfiyenin durdurulmasına ilişkin kararının ilan edileceği açıklığa kavuşturulmuştur.

Terekenin tasfiyesinin durdurulması, iflasın kaldırılmasıyla benzer sonuçları doğuracaktır.

MADDE 294- Maddeyle, iflas masasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 184 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

İflasın hukuki sonuçlarının düzenlendiği dördüncü bölümün ilk ayırımında borçlunun malları üzerinde iflasın hukuki sonuçları hükme bağlanmıştır. Maddenin ilk fıkrasında iflasın açıldığı anda borçlunun haczedilebilir mallarının nerede bulunursa bulunsun bir masa teşkil edeceği ve bu malların alacaklıların alacaklarını ödemesine tahsis edileceği açıklanmıştır. Her ne kadar "masa" terimi yanlış bir çeviri sonucunda 2004 sayılı Kanuna girimse de, uygulamada çok yerleşmiş olan bu terimin değiştirilmesine gerek görülmemiştir.

Bu Kanun hükmü yurt içindeki malları kapsamakla kalmamakta, bir milletlerarası iflas hukuku kuralı olarak yurt dışındaki malların da iflas masasına gireceğini ifade etmektedir. Ancak milletlerarası iflas hukukuna ilişkin bu sonucun sağlanabilmesi için söz konusu malların ülkelerinde bulunduğu yabancı devletlerle milletlerarası anlaşmalar yapılmış olması gerektiği dikkate alınmalıdır. Masaya dahil malların belirlenmesinde iflasın açıldığı an önem arz etmekte, iflasın ilanının bu bakımdan bir önemi bulunmamaktadır.

İkinci fıkra gereğince iflasın kapanmasına kadar ivazsız olarak müflise intikal eden mal ve haklar da masaya dahil olacaktır. Örneğin, iflas öncesinde dağıtılmamış bir terekeden borçluya düşen kısımlar masaya dahil olacaktır. Bu bağlamda iflas masası, alacaklıların menfaatine aykırı bir davranış sergileyen mirasçıya karşı itiraz ve dava açma hakkına sahiptir.

Maddenin son fıkrasında da müflisin, elektronik ortamdakiler dahil olmak üzere kendisine gelen yazışmalardan iflas masasını ilgilendirenleri derhâl iflas idaresine iletmek zorunda olduğu, aksi hâlde Taslağın 517 nci maddesi gereğince sorumlu olacağı açıklığa kavuşmuştur. Mülga hükümden farklı olarak müflisin mektupları iflas idaresi tarafından doğrudan açılamayacaktır. Sistem değişikliği ile müflise bir sorumluluk yüklenmiş ve masayı ilgilen yazışmalardan iflas idaresinin bilgilendirilmesi zorunlu hâle getirilmiştir.

MADDE 295- Maddeyle, rehinli mallara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 185 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Rehinli malların iflasın açılmasıyla birlikte masaya dahil olacağı ve rüçhan haklarının korunacağı, iflas idaresinin en uygun ve yakın zamanda rehinli malları paraya çevireceği, satış bedelinden de öncelikle masrafların ödeneceği, bundan sonra da rehin alacaklısına alacağının verileceği hususu maddenin ilk fıkrasıyla düzenleme altına alınmıştır. Fıkra kapsamına konu olan rehinli mallar mülkiyeti müflise ait olanlardır. Üçüncü kişiler tarafından müflisin borcunu güvence altına almak amacıyla verilen rehinlerin bu kapsamda değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Yine bu kapsamda belirtilmesi gereken hususlardan birisi de, üçüncü kişi rehniyle alacağı güvence altına alınan alacaklının iflas tasfiyesinde rüçhanlı alacak olarak değerlendirilebilmesinin mümkün olmayacağı ve bu alacağın adi alacak olarak değerlendirileceğidir.

Rehinli malların masa tarafından satılması mümkün olabileceği gibi talep edilmesi hâlinde rehin alacaklısı tarafından da bu malların satışı mümkün olabilecektir. Bu hâlde müflisin rehinli malı diğer mallarından bağımsız olarak satılacaktır. Maddenin ikinci fıkrasına yapılan eklemeyle müflisin rehinli mallarının icra ve iflas dairesi tarafından paraya çevrildiği hâllerde, bu yolu tercih eden alacaklının rehinli malların iflas idaresi tarafından satılmasını istemesi mümkün olamayacaktır. Bu şekilde tahsil harçlarının azalmasının önüne geçilmiş olunacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası 2004 sayılı Kanunda bulunmayan, ama uygulamanın kabul ettiği yeni bir düzenlemedir. Buna göre, rehin alacaklısının rehin hakkından önce rehinli mal üzerinde bir haciz mevcutsa, rehinli malın satılmasından sonra bu hacze isabet eden tutar masaya intikal edecektir. Taslağın 303 üncü maddesi iflas kararının kesinleşmesiyle takiplerin düşeceğini düzenlemiştir. Bu ilke doğal olarak takip dosyalarından konulan

hacizlerin de düşmesi sonucunu doğurmaktadır. Önceki uygulamada rehin, üzerinde haciz bulunan bir malda tesis edilmişse anılan düzenleme gereğince haciz düştüğünde rehin, serbest dereceden yararlanma hakkı benzeri bir avantaj kazanarak ilerlemekte ve mal bedelinden öncelikle rehin karşılanmaktadır. Bu uygulama daha önce konulmuş hacizlerin sağladığı kazanımın ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Yapılan düzenlemeyle mal üzerine rehnin tesisinden önce konulmuş bir haciz varsa, iflasla bu haciz düştüğünde bile bu haciz için sağlanan hak masaya intikal etmekte, bir diğer ifadeşye mal bedelinden hacze isabet eden tutar masaya ayrıldıktan sonra kalan tutar rehinli alacaklıya verilmektedir. Böylelikle haciz yolu ile takiplerde edinilen haklar, takiplerin düşmesiyle yok olmamakta ve iflas masasına aktarılmaktadır.

Rehinli malların gerek masa gerekse de rehinli alacaklı tarafından satışının istenmesi hâlinde, satış Taslağın 283 üncü maddesi gereğince ilan edilecektir.

MADDE 296- Maddeyle, ihtiyaten veya kesin olarak haczedilen mal ve haklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 186 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Madde, iflasın açılmasından önce ihtiyaten veya kesin olarak haczedilen müflise ait malların akıbeti hakkında bir düzenlemeyi içermektedir. Maddenin ilk fıkrası gereğince iflasın açıldığı an itibarıyla ihtiyaten haczedilmiş veya henüz paraya çevrilmemiş kesin hacze konu mallar iflas masasına dahil olacaktır.

İflasın açılmasından önce paraya çevrilmiş mahcuzların bedeli ise maddenin ikinci fıkrası gereğince takip alacaklısına ödenecektir. Bundan sonra bir bakiye kalması hâlinde, bu bakiye masaya intikal edecektir.

Paraya çevirmenin diğer bir yöntemi olan pazarlıkla satışın iflastan önce gerçekleşmesi durumunda da satış bedelinin önce alacaklıya ödenmesi gerekecektir. Paraya çevirme sonucunda alacaklının alacağını almasından sonra bir bedel kalırsa, bu bedel de masaya intikal edecektir. Pazarlık suretiyle paraya çevirmeden elde eldilen bedel konusunda yapılacak değerlendirmede satış anı esas alınacaktır. Bu bağlamda mülkiyetin nakli zamanı değerlendirmeye esas alınmayacaktır.

Maddenin son fıkrasında da iflasın açılmasından önce haczedilen ve banka hesabına yatan maaş ve ücretlerin de iflas masasına dahil olmayacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 297- Maddeyle, iptal davasına tabi mal ve haklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 187 nci maddesine karşılık gelmektedir.

İflas tasfiyesinde kural, hukuk davalarının iflasın açılmasıyla durması, alacaklılar toplantısından sonra ise devam etmesidir. Genel kural bu olmakla birlikte, tasarrufun iptali davasının arz ettiği özellik gereğince alacaklılar toplantısı beklenmeksizin iflas idaresi tarafından tasarrufun iptali davası ve takasa itiraza ilişkin davalar açılabilecektir. İflas idaresi bu tür davalar bakımından yetkili olsa da nihai kararı alacaklılar toplantısı verecektir. Alacaklılar toplantısı iflas idaresi tarafından açılan tasarrufun iptali davalarına devam edebileceği gibi, bu davalardan feragat edilmesine de karar verebilir. Maddede tasarrufun iptali davalarının hangi mahkemede açılacağı konusunda da bir açıklık bulunmaktadır. Bu açıklığın getirilmesinin nedeni, iflas hukukundan doğan davaların iflas mahkemesinde görülmesinin kural olmasıdır. Genel kural bu olmakla birlikte, tasarrufun iptali davası cüzi icrayla yeknesaklığı sağlamak için asliye hukuk mahkemesinde açılacaktır.

MADDE 298- Maddeyle, bedelinin tahsili için verilmiş emre veya hamiline yazılı senetlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde, 2004 sayılı Kanunun 188 inci maddesine tekabül etmekte ve bu hükme oranla bir farklılık içermemektedir. Buna göre müflise tahsil cirosuyla iflastan önce verilen hamiline veya emre yazılı senetlerin iflas masasından çıkarılabileceği, ilgili senetleri devredenlerin iflas masasından senetlerin devredilmesi konusunda talepte bulunabilecekleri hükme

bağlanmıştır. Yine benzer şekilde, ilerideki bir ödemeye karşılık olarak iflastan önce müflise devredilmiş hamiline veya emre yazılı senetler de devredenlerin talebi üzerine masadan çıkarılacaktır.

MADDE 299- Maddeyle, başkasına ait malın satış bedeline ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 189 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun 189 uncu maddesinin karşılığı olan bu maddede, 2004 sayılı Kanunun 189 uncu maddesine göre bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre müflis başkasına ait bir malı satıp da iflasın açılmasından önce parasını almamış ise, mal sahibi satışa konu mal için yapılan masrafları masaya ödemesi koşuluyla alıcıdan olan alacağın kendisine devrini veya satılan şeyin bedeli masaya ödenmişse bu bedelin kendisine verilmesini isteyebilecektir.

MADDE 300- Maddeyle, satıcının geri alma hakkına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 190 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında iflasın açılmasından önce müflise satılmış ve gönderilmiş olup da müflisin eline geçmeyen ve bedeli de ödenmeyen malların satıcı tarafından iflas masasından geri istenebileceği belirtilmektedir. Her ne kadar satıcının bu konuda talep hakkı bulunmaktaysa da, iflas idaresi malların masada kalmasını masanın menfaatine gördüğü takdirde bedelini ödeyerek malların masada kalmasını sağlayabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise ilk fıkranın bir istisnası düzenlenmektedir. Buna göre, iflasın açılmasından önce müflise satılmış ve gönderilmiş olup da müflisin eline geçmeyen ve bedeli de ödenmeyen mallar, iflasın ilanından önce konişmento, makbuz senedi, varant gibi emtiayı temsil eden cirosu kabil bir senetle iyiniyet sahibi üçüncü bir kişiye satılmış veya rehnedilmiş olursa, artık geri alınamayacaktır. 2004 sayılı Kanunun 190 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen taşıma senetleri, 6102 sayılı Kanunla cirosu kabil olmaktan çıkarıldığı için ikinci fıkrada yer almamıştır.

MADDE 301- Maddeyle, müflisin tasarruf yetkisi ve poliçe ödenmesi hükümlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 191 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Müflisin masaya dahil olmuş mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kaldırılmıştır. Bu durumun doğal sonucu olarak müflisin bu mallar üzerindeki tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüz olacaktır. Müflisin tasarruf yetkisinin kaldırıldığı an ise iflasın açıldığı andır. Maddenin açık hükmü karşısında iflasın ilanının tasarruf yetkisinin kaybı açısından bir önemi bulunmamaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında da 2004 sayılı Kanuna göre önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre iflasın açılmasından önce borçlu tarafından imza edilmiş emre yazılı bir senet veya borçlu üzerine düzenlenmiş bir poliçe iflasın ilanından önce vadesinde müflis tarafından ödenmiş olursa, iflastan haberdar olmayan ve ödemenin reddi hâlinde üçüncü bir kişiye rücu hakkını kullanabilecek durumda bulunan hamilden ödenen meblağ geri alınamayacaktır.

MADDE 302- Maddeyle, müflise ödemeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 192 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Madde, 2004 sayılı Kanun hükmünden farklı bir husus içermemektedir. Maddenin ilk fıkrasında iflasın açılmasından sonra müflisin hiçbir ödeme kabul edemeyeceği, şayet müflise bir ödeme yapılmışsa yapılan ödemenin masaya dahil olduğu oranda müflisin borçlusunun borcundan kurtulacağı, aksi takdirde masanın ödemenin kendisine yapılmasını talep edebileceği belirtilmektedir. Fıkrada düzenlenen husus, müflis, müflisin alacaklıları ve müflisin borçluları için iflasın açılmasının bazı kanuni engelleri ortaya çıkarmasının tipik bir örneğidir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, müflise ödeme yapan borçlunun iyiniyetli olması hususu düzenlenmiştir. Şayet müflisin borçlusu iflasın ilanından önce iflastan haberdar değilse ve bu konuda iyiniyetli ise, müflise yaptığı ödemeyle borcundan kurtulacaktır. İflasın ilanından sonra müflise ödeme yapan borçlunun iflastan haberi olmadığı şeklinde bir savunmada bulunabilmesi ise kabul edilmeyecektir.

MADDE 303- Maddeyle, takiplerin durmasına ve düşmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 193 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

İflasın açılmasının, müflis aleyhine daha önce başlatılan takipler üzerinde önemli sonuçları bulunmaktadır. Maddenin ilk fıkrasında vurgulandığı üzere, borçlu aleyhine başlatılan para ve teminat alacaklarına ilişkin takipler -ki, bu takipler kamu alacaklarına mahsus başlatılan takipler de olabilir- duracak ve iflasın kesinleşmesiyle de bu takipler düşecektir. Maddede vurgulanan hususlardan birisi de duracak ve düşecek olan takiplerin para ve teminata ilişkin takipler olduğudur. Para ve teminat alacağı dışında diğer alacaklar için takip başlatma ve takibin durması yasağından söz edilemez.

Maddenin ikinci fıkrasında ise ilk fıkraya konu alacaklar için iflasın tasfiyesi süresince takip başlatılamayacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre, para ve teminat alacaklarına ilişkin takiplerin (kamu alacaklarına ilişkin takipler de dahil olmak üzere) iflasın açılmasından itibaren ve tasfiyenin devamı müddetince başlatılabilmesi mümkün olmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında müflisin kiracısı olduğu taşınmazlarla ilgili tahliyeye ilişkin ilamsız takiplerin iflas tasfiyesinde de devam edeceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu tür takiplere devam edilmesinin sebebi; iflastaki takip yasaklarının masa malvarlığını ilgilendiren takipler bakımından geçerli olması, masayı ilgilendirmeyen, kısaca konusu masa malvarlığı olmayan takiplerin ise devam edecek olmasıdır. İflas tasfiyesi süresince devam edecek olan takipler üçüncü kişinin malvarlığına yönelik takipler olduğundan, müflisin kira borcunu ödememesi sebebiyle başlatılan ve konusu bir miktar alacak olan takipler ise durmaya devam edecek veya kira alacağına ilişkin yeni bir takip başlatılamayacaktır.

Maddenin son fıkrasında, rehnin paraya çevrilmesine ilişkin takiplerin iflasın açılmasından sonraki akıbeti açıklığa bağlanmıştır. Maddenin dördüncü fıkrasında iflasın açılmasına rağmen rehin alacaklısının takibe masaya karşı devam edebileceği belirtilmiştir. Rehin alacaklısı masaya karşı takibe devam edebileceği gibi, rehinli malların satışının iflas idaresi tarafından yapılmasını da isteyebilir. Bu konuda rehin alacaklısının seçim hakkı bulunmaktadır. Her ne kadar rehin alacaklısı bu konuda seçim hakkına sahipse de, masaya karşı takibe devam etmişse artık bu kararından vazgeçip rehinli malların masa tarafından satılmasını isteyemeyecektir. Rehinli alacaklı iflasın açılmasından önce başladığı takibe iflasın açılmasıyla birlikte devam etmek istemeyebilir. Bu hâlde rehinli malların iflas idaresi tarafından satılmasını talep edebilecektir. Bu aşamada belirtilmesi gereken önemli husus; dördüncü fıkrada düzenlenen takiplerin iflastan önce başlatılan takipler olmasıdır. İflasın açılmasından sonra ilk defa başlatılan rehnin paraya çevrilmesine ilişkin takipler bakımından ise Taslağın 295 inci maddesi uygulama alanı bulacaktır.

MADDE 304- Maddeyle, hukuk davalarının durmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 194 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede iflasın açılmasının davalar üzerindeki etkisi düzenlenmiştir. İlk fıkrada masanın aktif ve pasif malvarlığını ilgilendiren ve borçlunun tarafı olduğu hukuk davalarının duracağı hükme bağlanmıştır. Bu kuralın istisnası ise acele hâllere ilişkin davalardır. İlgili fıkrada hukuk davalarının durması gereken süre de belirlenmiştir. Buna göre iflasın açılmasıyla duran davalar, olağan tasfiyede en erken ikinci alacaklılartoplantısından; basit tasfiyede ise sıra cetvelinin ilanından itibaren iki hafta sonra devam edecektir. Fıkrada sözü edilen “acele hâller” ile kastedilen; tarafların özel durumu veya konusu nedeniyle beklemeye tahammülü olmayan hâllerdir. Bunlara örnek olarak tahliye davaları, zilyetliğin korunması

davaları, ortaklığın giderilmesi davaları veya ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delil tespiti gibi geçici hukuki himaye tedbirleri gösterilebilir (Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı 2. Baskı, İstanbul 2013, s.1232). Bu gibi hâllerde iflas idaresi, alacaklılar toplantısından sonraki iki haftalık zaman parçasının geçmesini beklemeden talepte bulunabilecektir. Benzer şekilde tasarrufun iptali davasının açılması için süre sorununun yaşandığı hâllerde, iflas idaresi alacaklılar toplantısını beklemeden bu davaları açabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre müflisin taraf olduğu idari davalar ile vergi davaları da birinci fıkra çerçevesinde duracaktır. Bu fıkra 2004 sayılı Kanunda düzenlenmeyen bir hususu düzenleme konusu yapmıştır. Elbette bu fıkra kapsamındaki idari davalar ile vergi davalarının konusunun, masa malvarlığına ilişkin olması lazımdır.

Üçüncü fıkra, ilk fıkranın açıklaması, bir anlamda da istisnası niteliğindedir. İflas masasını ilgilendirmeyen hukuk davaları tasfiyeden etkilenmeyerek devam edecektir. Fıkrada bu davalardan bazıları örnek kabilinden sayılmıştır.

Nihayet maddenin son fıkrasında da davalar durduğu sürece bu davalarla ilgili hak ve zamanaşımı sürelerinin işlemeyeceği açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 305- Maddeyle, müflisin borçlarının muaccel hâle gelmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 195 inci maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun müflisin iflasın açılmasından önce muaccel olmayan borçlarının iflasın açılmasıyla muaccel olmasına ilişkin hükmü yeni düzenlemede de muhafaza edilmektedir. Ancak, yeni düzenlemede 2004 sayılı Kanundaki hükümden farklı olarak vurgulanan bir husus vardır ki, o da muacceliyetin masaya karşı gerçekleşecek olmasıdır. Şu hâlde, müflisle birlikte borçtan sorumlu olan müşterek borçlular veya kefiller bakımından muacceliyetin gerçekleşeceğini söylemek mümkün değildir. Müeccel borç müflis bakımından iflasın açılmasıyla muaccel hâle gelirken, kefiller veya müşterek borçlular bakımından aynı sonuca ulaşmak mümkün olamayacaktır. Maddenin ilk fıkrasında vurgulanan hususlardan birisi de bizzat borçluya ait bir taşınmazla teminat altına alınan müeccel alacakların iflasın açılmasına rağmen muaccel olmayacağı, bu neviden alacakların muaccel olması için vadesinin beklenecek olmasıdır.

İkinci fıkra gereğince de iflasın açılmasıyla muaccel hâle gelecek olan alacak faizli ise, iflasın açıldığı güne kadar işlemiş olan faizler ile varsa takip masrafları ana paraya eklenerek alacaklı tarafından masaya yazdırılacaktır.

İflasın açılmasıyla muaccel hâle gelen müeccel alacak faizsiz ise, iflasın açıldığı gün ile vade günü arasındaki yıllık kanuni faiz (alacağın niteliğine göre bu faiz adi veya ticari kanuni faiz olabilir) hesaplanarak bu faiz tutarı alacak tutarından indirilecektir.

İflasın açılmasının kamu alacaklarına etkisi ise dördüncü fıkrada düzenlenmiştir. Buna göre kamu alacağını doğuran olay iflasın açılmasından önce gerçekleşmişse kamu alacağı masaya yazdırılacaktır.

Maddenin son fıkrasında ise yabancı para alacaklarının iflasın açıldığı gündeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının efektif satış kuru üzerinden Türk lirası karşılığının masaya yazdırılacağı açıklığa kavuşturulmuştur. 2004 sayılı Kanun zamanında yabancı para alacaklarının iflas tarihi itibarıyla Türk lirası karşılığının masaya kaydedileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamasına rağmen uygulama bu şekilde gelişmiş ve bu uygulama Taslakta açık bir kanun maddesi hâlini almıştır.

MADDE 306- Maddeyle, faize ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 196 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede iflasın açılmasının faiz alacaklarına etkisi düzenleme konusu yapılmıştır. Maddenin ilk fıkrasına göre iflas alacaklarına iflasın açılmasından sonra da faiz işlemeye devam edecektir. İşlemeye devam eden bu faiz ise, kanuni faizdir (alacağın niteliğine göre bu faiz adi veya ticari kanuni faiz olabilir). İflas alacaklarına kanuni faizin ödenebilmesinin

temel koşulu ise, tüm alacaklılara alacaklarının ana paralarının ödenmiş olmasıdır. Tüm iflas alacaklılarının ana paraları ödendikten sonra bu alacaklılara kanuni faiz ödemesi yapılacaktır. Alacaklılara kanuni faiz ödenmesinden sonra masada hâla para bulunması hâlinde bu bakiye kanuni faizden daha yüksek akdi temerrüt faizi talep edebilecek alacaklıların tahakkuk eden faiz alacaklarının ödenmesinde kullanılacaktır. Bu fıkra gereğince dikkat edilecek husus, alacaklıların ana para ödemeleri yapıldıktan sonra bakiye tutarın alacaklıların kanuni faiz alacaklarının tamamını karşılamaya yetmemesi durumunda faiz ödemesinin garameten yapılacak olmadır. Benzer şekilde kanuni faiz ödemeleri yapıldıktan sonra hâla bakiye bir tutarın kalması ve bu tutarın akdi faizlerin tamamını karşılamaya yetmemesi hâlinde bakiye tutar garameten alacaklılara ödenecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, kamu alacaklarına iflasın açılmasından sonra temerrüt faizi işletileceği düzenlenmiştir. Fıkrada belirtilen kamu alacaklarının kapsamına vergi alacakları girdiği gibi SGK'nın prim alacakları da girmektedir. Bu düzenlemeyi, 6183 sayılı Kanunun 52 nci maddesiyle birlikte değerlendirmek gerekmektedir. Bahsi geçen düzenlemeye göre, kamu alacağı bakımından gecikme zammı, iflasın açıldığı ana kadar işler. Oysaki kamu alacağı niteliğinde olmayan diğer iflas alacakları bakımından, iflasın açılmasıyla birlikte temerrüt faizi işlemeye devam etmektedir. 306 ncı maddenin ikinci fıkrasıyla, kamu alacakları ve diğer iflas alacakları arasındaki bu eşitsizlik giderilmiştir. Buna göre, kamu alacakları bakımından iflas açılıncaya kadar kendi ilgili Kanun hükümlerine göre gecikme zammı, iflasın açılmasıyla birlikte ise Cebrî İcra Kanunu ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre temerrüt faizi işletilecek ve diğer iflas alacaklarıyla bir paralellik sağlanmış olacaktır. Fıkrada, uygulanacak temerrüt faizi oranının, ticari olmayan işlerdeki kanuni faiz olduğu da açık şekilde belirtilmiştir. Kamu alacaklarına işletilecek olan temerrüt faizinin ödenmesi ise, diğer iflas alacaklarıyla aynı rejime tabi olacak, yani bu fıkraya göre işletilen faizler de 306 ncı maddenin birinci fıkrasına göre ödenecektir.

MADDE 307- Maddeyle, şarta veya belirsiz vadeye bağlı alacaklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 197 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Geciktirici bir şarta veya belirsiz bir vadeye bağlı alacaklar da masaya yazdırılır. Bu neviden alacaklar için ayrılan pay bankaya yatırılacak; alacaklı, şart gerçekleştiğinde veya zamanı geldiğinde alacağını alabilecektir.

Ömür boyu gelir ve ölünceye kadar bakma sözleşmelerinde alacaklı, 6098 sayılı Kanunun ilgili maddeleri çerçevesinde masaya alacağını kaydettirebilecektir.

Öğretide 2004 sayılı Kanunun 197 nci maddesinin ikinci fıkrasının, hem ömür boyu gelir sözleşmesinin ve hem de ölünceye kadar bakma sözleşmesinin mevcut olması ihtimalinde, iflas vuku bulduğu takdirde doğan durumu ve ileri sürülebilecek iddiaları düzenlediği kabul edilmektedir (Bkz. Erdal Tercan, İflasın Sözleşmelere Etkisi, Ankara 1996, s. 276). Onun için Taslakta ikinci fıkra ölünceye kadar bakma sözleşmesini de kapsayacak şekilde kaleme alınmıştır.

MADDE 308- Maddeyle, konusu para olmayan alacakların para alacağına çevrilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 198 inci maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunda olduğu gibi Taslakta da, konusu paradan başka bir şey olan alacakların para alacağına çevrilerek masaya kaydettirilebileceği hükme bağlanmıştır. Maddenin ilk fıkrası gereğince konusu paradan başka bir şey olan alacaklar iflas tarihindeki kıymetleri üzerinden masaya kaydedilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası gereğince iflas idaresi konusu para olmayan alacağın aynen ifasını üstlenebilir. Bu durumda iflas idaresiyle sözleşme yapmak zorunda kalan akdin diğer tarafının, sözleşmeye devam etmek isteyen iflas idaresinden teminat talep edebilmesi mümkündür. Şayet iflas idaresi bu talebe rağmen teminat göstermezse, sözleşmenin aynen

ifasından bahsedilemeyecektir. İflas idaresinin sözleşmeye girdiği hâllerde ortaya çıkacak borç ise masa borcu olacaktır.

İflas idaresinin sözleşmeye girme yönündeki kararını en geç sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanına kadar açıklaması gerekir. Bu fıkra yenidir ve kanun koyucu, iflas idaresinin sözleşmeye girme yönündeki kararını açıklamasını belli bir süreyle sınırlandırmıştır. Sözleşmeye girme yönündeki kararın belli bir süreyle sınırlandırılması, sıra cetveline para olarak geçirilmiş edimin daha sonradan aynen ifasının talep edilmesi gibi karışıklıkların önüne geçilmesinde de faydalı olabilecektir.

MADDE 309- Maddeyle, müflisin taraf olduğu sürekli edimli sözleşmelere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 199 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

İflasın açılmasının müflisin tarafı olduğu sürekli edimli sözleşmelere olan etkisi, maddenin konusunu oluşturmaktadır. Sürekli edimli sözleşmeden bahsedilebilmesi için, sözleşmedeki ana edimin sürekli nitelik taşıması gerekir. Aslında bu nitelikte bir sözleşme bulunup bulunmadığı borçlar hukuku hükümlerine göre belirlenecektir. İflasın açılması sürekli edimli sözleşmeyi kural olarak kendiliğinden sona erdirmeyecektir. Dolayısıyla, iflasa rağmen tarafların sözleşmesel yükümlülükleri devam edecektir. Madde mehaz Kanunun 211a maddesinden mülhemdir. Buna göre sürekli edimli sözleşme gereğince müflisten alacaklı olan iflas alacaklısının bu sözleşmeye dayanarak ileri sürebileceği talebin içeriği, sözleşmenin belirli veya belirsiz süreli olmasına göre tayin edilecektir. Bu çerçevede belirsiz süreli sözleşmelerde en geç iflasın açılmasından sonraki ilk olası fesih ihbarı süresinin sonuna kadar; belirli süreli sözleşmelerde ise belirlenen sona erme süresinin sonuna kadar doğabilecek alacaklar iflas alacağı olarak masadan talep edilebilecektir. Bu süre içinde iflas alacaklısının elde edebileceği muhtemel faydalar da alacağından mahsup edilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre iflasın açılmasından önce akdedilen sürekli edimli sözleşmenin devamında masanın menfaatinin bulunması hâlinde iflas idaresinin sözleşmeye dahil olması ve bu sözleşmeden kaynaklanan borçların masa borcu niteliğine kavuşması öngörülmektedir. İflas idaresinin sözleşmeyi devam ettirme yönündeki iradesini makul süre içinde sözleşmenin diğer tarafına bildirmesi gerekir. Masa borcu olarak kabul edilecek alacaklar, iflasın açılmasından sonra ve iflas idaresinin sözleşmeye dahil olduğunu belirttikten sonra doğan alacaklardır.

Maddenin üçüncü fıkrasında da müflisin özellikle gerçek kişi tacir olması hâlinde iflasa rağmen bazı sözleşmeleri devam ettirme hakkı olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda, kira ve özel sigorta sözleşmesi gibi müflisin kişisel hayatını doğrudan ilgilendiren sözleşmeler iflasa rağmen devam edecektir.

Maddenin son fıkrasında da 6098 sayılı Kanunun kiracının iflasına lişkin 370 inci maddesinin saklı olduğu belirtilmiştir.

MADDE 310- Maddeyle, satıcının sözleşmeden dönme hakkının sınırlanmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Bu madde, iflasın açıldığı anda müflisin haczi kabil bütün mallarının iflas masasına dahil olacağı ilkesinin bir görünümüdür. Buna göre müflise iflasın açılmasından önce bir mal satıp teslim etmiş olan satıcı, dönme ve geri alma hakkını açıkça saklı tutmuş olsa bile sözleşmeden dönemeyecek ve sattığını masadan çıkartamayacaktır. Satış sözleşmesi sebebiyle satıcının müflisten bir alacağı mevcutsa, bu alacak bir iflas alacağı olarak kabul edilecektir.

MADDE 311- Maddeyle, takasa ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 200 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin önceki düzenlemesinin birinci fıkrası, “Alacaklı alacağını müflisin kendinde olan alacağı ile takas edebilir” şeklinde iken, bu hüküm, “Alacaklı, müflisin

kendisine karşı ileri sürebileceği alacağı ile kendi alacağını takas edebilir" biçimde daha açık ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır. İflâs alacaklıları, tasfiye sonunda alacaklarını genellikle tam olarak alamayıp, yalnız o alacağa düşen iflas payını alırlar. Buna karşılık, müflisin borçluları, borçlarını iflas masasına tam olarak ödemek zorundadırlar. İflâsta takas yapılmasına izin verildiğinde iflas açıldığı anda müflisin hem alacaklısı hem de borçlusu olan kişilerin durumu, müflisten yalnızca alacaklı olanlara oranla daha avantajlı hâle gelir. Çünkü, müflisten hem alacaklı hem de ona borçlu olan kişiler, müflise olan borçları kadar iflas alacaklarını tam olarak tahsil etmiş olurlar. İflâsta takasa izin verilmesi, alacaklılar arasındaki dengeyi de etkiler. Bu nedenle takas, borçlar hukukundan farklı bazı kural ve sınırlamalara tabi tutulmuştur.

Maddenin ilk fıkrasında kural olarak takasa izin verildiği belirtilmekle birlikte ikinci fıkrasında takasın yasak olduğu hâller sayılmıştır. Düzenleme, iflasta alacaklılar arasındaki eşitliğin sağlanması için ve kötü niyetli iflas alacaklısının diğer iflas alacaklılarını zarara uğratma tehlikesine karşı getirilmiştir.

Üç bentte sayılan bu durumlardan ilki, 2004 sayılı Kanunda "Müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa" şeklinde mutlak bir ifade içermekteyken, "Müflisin borçlusunun iflastan önce gerçekleşmiş bir taahhüdü yerine getirmiş veya kendisinin üzerinde mülkiyet veya sınırlı ayni hak sahibi bulunduğu ve borçlunun borcu için rehinle yüklenmiş bir malı rehinden kurtarmış olduğu hâller saklı kalmak kaydıyla, müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa" şeklinde düzenlenmiştir. Bu değişiklik, esasen İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 213 üncü maddesinin ikinci fıkrasında 1994 yılında yapılan değişikliğe paraleldir. Müflisin borçlusu, iflasın açılmasından önce üstlendiği bir taahhüdü iflas açıldıktan sonra yerine getirmiş olsa dahi bu alacağı, takas yasağına tabi olmadan ileri sürebilir. Aynı şekilde müflisin borçlusu, üzerinde mülkiyet veya sınırlı ayni hak sahibi bulunduğu ve borçlunun borcu için rehinle teminat altına alınan bir malı rehinden kurtarırsa, bu alacağını da müflise olan borcuyla takas edebilir. İsviçre hukukunda bu istisna bakımından madde metninde açıkça İsviçre Borçlar Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasına atıf yapılmıştır. Söz konusu maddenin 6098 sayılı Kanundaki karşılığı 127 nci maddede halefiyet olarak düzenlenmiştir. Buna göre, "alacaklıya ifada bulunan üçüncü kişi, aşağıdaki hâllerde ifası ölçüsünde alacaklının haklarına halef olur: 1. Başkasının borcu için rehnedilen bir şeyi rehinden kurtardığı ve bu şey üzerinde mülkiyet veya başka bir ayni hakkı bulunduğu takdirde…" denilmek suretiyle, üçüncü kişinin alacaklının hakkına halef olacağı kabul edilmiştir. Böylece Türk hukukunda da İsviçre hukukunda olduğu gibi, iflasın açılmasından sonra doğan bir alacak olmasına rağmen takasın mümkün olduğu açıkça kabul edilmiştir.

İkinci fıkranın (a) bendinde geçen "iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa" ifadesi, alacağın iflas açıldıktan sonra doğması gerektiği şeklinde anlaşılmadır. Buna göre alacak, iflasın açıldığı an hukuken mevcut olmamalı; bir başka ifadeyle alacak, iflasın açılmasından sonra doğmuş olmalıdır. Ne var ki, iflas açılmadan önce doğan şarta veya vadeye bağlı alacakların söz konusu yasak kapsamına giren alacaklarla karıştırılmaması gerekir. İflas açılmadan önce doğan ve şarta veya vadeye bağlı alacaklar için (a) bendindeki yasak uygulama alanı bulmaz. Şarta ve vadeye bağlı sözleşmenin yapıldığı tarihin, iflasın açılmasından önceki bir tarih olması yeterli olup, bu alacakların iflasın açılmasından sonra talep edilebilir olması, onların takas edilmesine engel olmaz.

İkinci fıkranın (b) bendinde, önceki Kanundan farklı bir husus bulunmayıp, müflisin alacaklısının iflas açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olması hâlinde takas hükümlerinden yararlanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi, alacağı hamiline yazılı bir senede dayanan alacaklının bu senede bağlı alacağı ile borcunu takas edemeyeceği kabul edilmiştir. Çünkü hamile yazılı senedin kime ait olduğu senet metninden anlaşılmadığı, senet kimin elinde ise senetteki alacak ona ait sayıldığı, bu senetteki alacağın devri için senedin teslimi yeterli olduğundan, takas talebinde bulunan alacaklının bu alacağı iflastan önce mi,

yoksa sonra mı devraldığının anlaşılması son derece güç olduğu için, haksız ve hileli işlemlere meydan verilmemesi bakımından bu durumda takasın yapılamayacağı benimsenmişti. Ancak fıkrada yapılan değişiklikle, alacaklının senedi iflasın açılmasından önce iyiniyetle iktisap ettiğini ispat etmesi hâlinde, senede bağlı alacağı ile borcunu takas edebileceği; bunun adil olacağı düşüncesiyle alacaklıya bu imkânın verilmesi cihetine gidilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit ve kooperatif şirketlerin iflasları hâlinde şirket sözleşmesi gereğince verilmesi gereken pay senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısmına ilişkin borçlarının veya konulması taahhüt edilen ve fakat yerine getirilmemiş olan sermaye borçlarının bu şirketlerden olan alacaklarla takas edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Burada yapılan değişiklik, fıkraya diğer bir sermaye şirketi olan sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin de eklenmesidir. Sermayeden iade sonucunu önlemek için öngörülen takas yasağının anonim, limited ve kooperatif şirketlerin yanında tüm komandit şirketler için değil sadece sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için geçerli olacağı kabul edilmiştir.

MADDE 312- Maddeyle, takasa itiraza ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 201 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Bir fıkradan oluşan madde, 2004 sayılı Kanunda yer alan hükmün uygulama ile doktrin görüşleri doğrultusunda genişletilmiş şeklidir. Buna göre, müflisin borçlusunun ileri sürdüğü takasa itiraz edilebilir. Müflisin borçlusunun iflasın açılmasından önce alacaklısının aciz hâlinde bulunduğunu bilerek masanın zararına olacak şekilde kendisine veya üçüncü kişiye takas suretiyle bir menfaat temin etmek için müflise karşı bir alacak ihdas etmesi hâlinde, bu takasa iflas idaresi tarafından iflas mahkemesinde itiraz olunabilir. Bu davada, niteliğine uygun düştüğü ölçüde Taslağın tasarrufun iptaline ilişkin 297 nci ve devamı maddeleri uygulanır. Madde metninde yer alan yenilik, takasa iflas idaresi tarafından iflas mahkemesinde itiraz edileceğinin açıkça ifade edilmiş olmasıdır. Basit tasfiyenin söz konusu olduğu hâllerde bu itiraz iflas dairesi tarafından yapılır. Bu itirazın bir dava şeklinde ileri sürülmesi gerektiği maddede geçen "Bu davada, niteliğine uygun düştüğü ölçüde 297 nci ve devamı maddeleri uygulanır" ifadesinden de anlaşılmaktadır. Esasen doktrinde ve yargı kararlarında kabul edilen görüş, takasa itirazın tasarrufun iptali davasına benzeyen bir dava olduğudur.

MADDE 313- Maddeyle, müflisin kefil olduğu borçlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 202 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında müflisin kefil olduğu borçların, vadeleri gelmese bile, alacaklıların alacaklarını masaya yazdırabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemede, 2004 sayılı Kanunun 202 nci maddesinde yer alan hüküm daha açık bir şekilde ifade edilmiştir. Buna göre, asıl borç müeccel olsa bile, kefilin iflası, onun borcunu muaccel hâle getirir. Bu alacak masaya yazdırılır ve bunun için pay ayrılır. Asıl alacak müeccel olsa dahi ayrılan bu pay alacaklıya ödenir.

Maddenin ikinci fıkrasında iflas masasının, ödediği para oranında alacaklının haklarına halef olacağı ve bu konuda 6098 sayılı Kanunun 596 ncı maddesi hükmünün uygulanacağı ifade edilmiştir. Düzenleme yapılırken 6098 sayılı Kanunun kefalete ilişkin hükümlerinde İsviçre'de yapılan değişiklikleri takiben kapsamlı değişiklikler yapılmış olması da dikkate alınmıştır. Bu anlamda önceki Borçlar Kanununun 496 ncı maddesi ile yürürlükteki 6098 sayılı Kanunun ona tekabül eden 596 ncı maddesinin incelenmesi sonucunda bu hükümlerdeki içerik ve düzenleme farklılığının, 2004 sayılı Kanununun müflisin kefil olduğu borçlara ilişkin 202 nci maddesinde bir değişikliği gerektirmediği sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim İsviçre'de de İsviçre Borçlar Kanunundaki değişikliklere rağmen bu maddeye tekabül eden İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 215 inci maddesi aynı şekilde korunmuştur.

Maddenin üçüncü fıkrasında asıl borçlunun veya birlikte kefillerden birinin iflası hâlinde Taslağın 314 ve 315 inci maddelerindeki özel hükümlerin geçerli olacağı ifade edilmiştir.

MADDE 314- Maddeyle, müşterek borçluların aynı zamanda iflası düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 203 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Madde, esasen 2004 sayılı Kanunun 203 üncü maddesine göre önemli bir farklılık içermeyip, daha açık ve sade bir düzenleme yoluna gidilmiştir.

Maddede, 2004 sayılı Kanunda kullanılan "müşterek borçlu" ibaresi korunmuştur. "Müşterek borçlu" terimi, bu Kanuna özgü olup, bu terimin kapsamına aynı borcu ödemesi kendilerinden talep edilebilecek olan müteselsil veya müşterek borçlu, kefil, kefile kefil gibi kişiler girer. Nitekim doktrinde de müşterek borçlunun, bir borcu birlikte ödemeyi taahhüt eden kişiler olduğu kabul edilmektedir. Bu anlamda birlikte borçlunun borcunun tamamından veya bir kısmından sorumlu olmasının önemi yoktur.

Maddenin birinci fıkrasında, bir borcu birlikte taahhüt edenlerin iflas tasfiye işlemlerinin aynı zamana rastlaması hâlinde alacaklının alacağının tamamını, müflislerin her birinin iflas masasına yazdırabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm, borçlar hukukundaki müşterek ve müteselsil borçluluk ilkelerinin iflas hukukuna yansıtılmış şeklidir. Bütün masalar kural olarak borcun tamamından sorumludur. Burada müşterek borçluların aynı zamanda iflas etmesi gerekmeyip, önemli olan tasfiyelerinin aynı zamanda yapılmasıdır. Alacaklı alacağını kural olarak tasfiye bitinceye kadar kaydettirebileceği için, alacak kaydı hakkında öngörülen sürenin geçmiş olması bu alacakların birden fazla borçlunun iflas masasına yazdırılmasına engel olmaz.

Maddenin ikinci fıkrasında, iflas masalarında ayrılan paylar toplamı alacak toplamını aşıyorsa fazla paranın, payından daha fazla ödemede bulunan iflas masasına intikal edeceği hüküm altına alınmıştır. Böylece alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olan ve bu nedenle alacağın tamamı iflas masasına kaydedilen borçlunun iç ilişki bakımından iflas eden diğer borçluya karşı talep hakkının ileri sürülmesi mümkün olmaktadır. Buna göre iç ilişki çerçevesinde (6098 sayılı Kanunun 167 nci maddesi) payından fazla ödeme yapan masa, müşterek ve müteselsil borçluluktaki alacağın yazdırıldığı diğer masalara alacaklının halefi sıfatıyla başvurabilir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, ödedikleri payların toplamı alacak miktarını geçmedikçe masaların birbirlerine rücu hakları olmadığı ifade edilerek, alacaklının alacağını tam olarak elde etmesi öncelikli amaç olarak kabul edilmiştir.

MADDE 315- Maddeyle, müşterek borçlu tarafından borcun kısmen ödenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 204 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, müflisle birlikte müşterek borçludan alacağının bir kısmını alan alacaklının, müşterek borçlunun müflise rücu hakkı olup olmadığına bakılmaksızın, alacağının tamamını iflas masasına kaydettirebileceği ifade edilmiştir. Burada söz edilen müşterek borçlu, icra ve iflas hukukuna özgü olarak bir borcun birlikte ödenmesinin taahhüt edildiği çeşitli olasılıklar çerçevesinde müteselsil borçlu, kefil veya kefile kefil gibi kişilerdir.

Maddenin ikinci fıkrasındaki değişiklik, esaslı bir değişiklik olmayıp, maddenin birinci fıkrasında işaret edilen hususu tamamlayıcı ve açıklayıcı niteliktedir. Buna göre, müşterek borçludan alacağının bir kısmını tahsil etmiş olan alacaklı iflas masasına alacağını kaydettirmezse, kısmen ödeme yapan müşterek borçlu da alacağın tamamını masaya kaydettirebilir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, alacaklının masa tarafından yapılan paylaştırmada alacağının tamamına düşen paydan birinci fıkraya göre yapılan ödemeden sonra kalan kısmı karşılayacak miktarı alacağı düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise müşterek borçlunun, üçüncü fıkraya göre alacaklıya yapılan ödemeden sonra kalan paradan rücu hakkı olduğu miktara karşılık gelen parayı alacağı belirtilmiştir.

Dördüncü fıkraya göre müşterek borçluya yapılan ödemeden sonra kalan paranın masaya ait olacağı hususu ise, maddenin beşinci fıkrasında düzenlenmiştir.

Burada ortaya çıkması olası durumu doktrinde verilen bir örnekle açıklamak gerekirse, "A ve B, X'e karşı müteselsil borçludurlar. Borç miktarı 100 liradır. Aksine bir anlaşma olmadıkça iç münasebette borçlular bu borçtan 50'şer lira sorumludurlar. B'nin hakkında iflas açılmıştır. Bu arada aynı borçtan dolayı müteselsil borçlu olan A, alacaklı X'e 75 lira ödemiştir. Buna rağmen X 100 lirayı masaya kaydettirecektir. Masanın da %50 ödemede bulunduğunu kabul edelim. Bunun 25 lirası alacaklı X'e verilecek ve o bu suretle alacağının tamamını almış olacaktır. Geriye 25 lira kalacaktır. Borçlu A, 25 lira fazla ödediğinden masadan bunun %50'sini alacak ve geriye kalan 12,5 lira masaya iade edilmek gerekecektir" (Saim Üstündağ, İflâs Hukuku, Gözden geçirilmiş ve yenilenmiş 7. Bası, İstanbul 2007, s. 118-119).

MADDE 316- Maddeyle, kollektif şirket ve sınırsız sorumlu ortaklarının iflasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Maddeyle 2004 sayılı Kanunun 205 inci maddesinde yer alan "Kollektif şirket ve sınırsız sorumlu ortaklarının iflası" yeniden düzenlenmiş olup ilk iki fıkra, önceki Kanuna paraleldir; buna karşılık maddeye eklenen üçüncü fıkra yeni bir düzenlemedir.

Maddenin birinci fıkrası, kollektif şirket ile onun ortaklarından birinin iflas tasfiyesinin aynı zamanda gerçekleşmesi hâlinde, şirketin alacaklılarının bütün alacaklarını ortağın iflas masasına da kaydettirebilmelerine izin vermektedir. Zira sermaye şirketlerinden farklı olarak kollektif şirket ticari bir işletmeyi bir ticaret ünvanı altında işletmek amacıyla, gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir (6102 sayılı Kanunun 211 inci maddesi). Ortaklar, şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı müteselsilen ve bütün malvarlıklarıyla sorumludurlar (6102 sayılı Kanunun 236 ncı maddesi). Şirket alacaklısı, alacağının tamamını ortağın masasına da yazdırabilmesine rağmen ancak şirket masasından alınamayan miktarı müflis ortağın masasından talep edebilir. Bu miktarın birden fazla ortak tarafından ödenmesi hâlinde Taslağın 314 ve 315 inci maddeleri uygulanır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, kollektif şirket iflas etmeksizin ortaklarından birinin iflas etmesi hâlinde, şirketin alacaklılarının alacaklarının tamamını ortağın iflas masasına kaydettirebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda müflis ortağın masası, ödediği para oranında Taslağın 313 üncü maddesinde öngörüldüğü şekilde şirket alacaklılarının yerine geçer, yani şirket alacaklılarının haklarında onlara halef olur.

Maddenin üçüncü fıkrası, 2004 sayılı Kanunda mevcut olmayan ancak İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 218 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan düzenlemenin Taslağa aynen alınmasından ibarettir. Maddenin daha önce yalnızca kollektif şirket ve ortakları bakımından geçerli olması kabul edildiği hâlde, yapılan değişiklikle bu hükümlerin kıyasen komandite ortakların iflası hâlinde de uygulanması kabul edilmiştir. Komandite ortakların şirket alacaklılarına karşı sorumluluğunun sınırlandırılmamış olduğu ve onlar hakkında kollektif şirket ortaklarına ilişkin hükümlere atıf yapıldığı dikkate alındığında, (6102 sayılı Kanunun 304 ve 305 inci maddeleri), değişiklik, 6102 sayılı Kanunla uyum sağlamak amacına yöneliktir.

MADDE 317- Maddeyle, adi ve rehinli alacakların sırasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, rehinli malların satışından elde edilecek paranın paylaştırılmasındaki sıralamayı net bir şekilde ortaya koymak amacıyla 2004 sayılı Kanunun 206 ncı maddesinde değişiklik yapılarak ve yine 2004 sayılı Kanunun 248 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci

cümlesindeki ibare fıkraya eklenmek suretiyle, rehinli mallardaki sıralama tek bir maddede ve net bir şekilde düzenlenmiştir. Rehinli alacakların satış tutarı üzerinde rüçhan hakkı olduğu, rehinli malın satış bedelinden ilk olarak sadece rehnin muhafazası ve paraya çevrilmesi giderlerinin karşılanacağı, gümrük ve emlak vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi gibi eşya ve taşınmazın aynından doğan kamu alacaklarının satış tutarı üzerinden ödenmesinin rehinli alacaklardan sonra geldiği hususlarında bir değişiklik yapılmamaktadır.

İkinci fıkrayla, birden fazla rehinle temin edilen alacakların ödenmesine tahsis edilen rehinli mallara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Düzenlemeyle, birden fazla rehinle temin edilen alacağın rehinli malların satış bedelinin bu alacağın tutarına oranlanarak borcun ödenmesine tahsis edileceği hükme bağlanmaktadır. Ancak rehin konusu mallarla temin edilmiş sonraki derecelerde başka alacakların bulunması hâlinde, alacağın ödenmesinde, rehin derecesi hakkındaki esaslara uymak kaydıyla, diğer derecelerdeki alacaklıların en yüksek tutarla tatmini imkânının da göz önünde bulundurulacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, rehinli alacakların kendi aralarındaki sırası ile alacak ve rehnin konusu bakımından kapsamının 4721 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine göre belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü fıkrada, teminatlı olup da rehinle karşılanmamış olan veya teminatsız bulunan alacakların, masa mallarının satış tutarından, aşağıdaki sırayla ödenmek üzere kaydolunacağı ifade edilmiştir. Şu kadar ki, fıkraya eklenen "365 inci madde hükmü saklı kalmak üzere" ibaresiyle birlikte, rehinli malların satış tutarından yapılacak paylaştırmada imtiyazlı alacakların ödenmesine geçmeden önce masa borçlarının ödeneceği hususu hükme bağlanarak bu husus netleştirilmiştir.

Adi ve rehinli alacaklar aşağıdaki sıraya göre ödenir.

Birinci sıra:

1) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,

2) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,

3) İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

İkinci sıra:

Vesayet veya velâyetin devam ettiği süre yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde iflas açılırsa, vesayet veya velâyet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları,

Üçüncü sıra:

Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.

Dördüncü sıra:

İmtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar.

Beşinci fıkrayla, birinci ve ikinci sıra bakımından yapılacak hesaplamada dikkate alınmayacak süreler belirlenmektedir. Buna göre, konkordato mühletinde geçen süre, alacak hakkında açılan bir davanın veya takibin devam ettiği süre ve terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde, ölüm tarihinden tasfiye kararının verilmesine kadar geçen süre dikkate alınmayacaktır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak alacak hakkında takip yapılmış olması hâlinde, takibin devam ettiği sürenin hesaba katılmayacağı kabul edilmiştir. Deniz icra hukukunda sıra, ayrıca düzenlenmiş olduğu için burada yer almamıştır.

MADDE 318- Maddeyle, sıralar arasındaki ilişki düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 207 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, her sıranın alacaklılarının, kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahip olacakları hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkraya göre, bir sonraki sıraya ödeme yapılabilmesi için önceki sıradaki alacaklıların alacaklarını tümüyle almış olmaları gerekir.

Üçüncü fıkrayla getirilen düzenleme yeni olup, fıkra iflastan sonra işleyen faiz alacaklarının ödenmesi bakımından da Taslağın 317 nci maddesindeki sıranın gözetilmesi gerektiğini düzenlemektedir.

MADDE 319- Maddeyle, defter tutmaya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 208 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede iflas dairesinin iflasın açılmasından sonra defter tutmasının usulü günümüz Türkçesiyle ve sadeleştirilerek kaleme alınmıştır. 4721 sayılı Kanunun 590 ıncı maddesinde sözü edilen "terekenin defterinin tutulması"na ilişkin hükümlerle paralellik sağlamak için, defter tanzimi yerine "defter tutma" ibaresi tercih edilmiştir.

MADDE 320- Maddeyle, müflisin görevlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 209 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Müflisin ve müflis yerine bu görevi yerine getirecek kimselerin, defter tutulması bakımından yükümlülükleri ve bu yükümlülüklerin kapsamı günümüz Türkçesiyle ve sade bir dille açıklanmaktadır. Bu maddedeki yükümlülüklerin tüzel kişilere ait olması hâlinde yükümlülük, durumun gereklerine göre, tüzel kişinin yöneticileri veya temsilcileri ya da tasfiye memurları tarafından yerine getirilecektir.

Borçlunun malvarlığını elinde bulunduran üçüncü kişiler de bu malvarlığı hakkında iflas masasına bilgi verme ve bu malvarlığını iflas masasına teslim etme yükümlülüğü altındadırlar. Ancak üçüncü kişilerin, üzerinde mülkiyet hakkı iddia ettiği mal ve haklar yönünden iade yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu durumda iflas idaresi/iflas dairesi genel mahkemede üçüncü kişiye karşı maddi hukuk davası açabilecektir.

MADDE 321- Maddeyle, koruma tedbirlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 210 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

İflasın açılmasından sonra müflisin malları hakkındaki koruma tedbirleri bu maddede düzenlenmiştir. İflas dairesinin müflisin mağazaları, eşya depoları, fabrikaları, imalathaneleri ve üretime yönelik diğer yerleri, perakende satış dükkânları dışında kendisine ait olmak kaydıyla elektronik ticaret yaptığı her türlü ortamı ve benzeri yerleri de, iflas masası hakkında faydalı olacağı anlaşılırsa, ilk alacaklılar toplantısına kadar kontrolü altında idare edeceği; aksi takdirde, bu yerleri kapatıp mühürleyeceği birinci fıkrada hüküm altına alınmıştır. Görüldüğü üzere bu fıkradaki sayım tahdidi değildir. Hükümde elektronik ticaret yapılan ortam ve benzeri yerlerin idaresi yahut kapatılması da düzenlenmiştir. Örneğin müflis ticaretini kendi web sitesi üzerinden yapıyorsa, iflas dairesi bu sitenin idaresini üstlenecek yahut bu siteyi kapatacaktır.

İkinci fıkrada da bu doğrultuda iflas dairesinin, paraları, kıymetli evrakı, ticari defterleri ve diğer önemli kayıtları, belgeleriyle birlikte elektronik ticari defterleri de muhafaza altına alacağı düzenlenmiştir. Fıkradaki sayım tahdidi değildir. Ayrıca, maddenin lafzında İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanunu madde 223, fıkra iki ve fıkra üç doğrultusunda düzenleme de yapılmıştır. Buna göre, defter tutulduktan sonra malların yeniden mühürlenmesi değil, mührün defter tutulduktan sonra devam ettirilmesi yönündeki düzenleme tasrih edilmiştir.

Üçüncü fıkra, müflise ait olup, müflisin kullandığı yerler dışında bulunan malların da muhafaza altına alınacağını**;** ancak**,** üçüncü kişinin elinde bulunan ve üçüncü kişinin mülkiyetinde olduğu iddia edilen malların muhafaza altına alınamayacağını düzenlemektedir.

MADDE 322- Maddeyle, haczedilemeyen eşyaya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 211 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Haczi caiz olmayan eşyanın defteri tutulacak, ancak bu eşya müflisin elinde bırakılacaktır. İflasa tabi tüzel kişiler bakımından haczi caiz olmayan eşyadan bahsedilemeyeceğinden, cümleye "varsa" kelimesi ilave edilmiştir.

Maddede, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak sadece 2004 sayılı Kanun kapsamında haczi caiz olmayan mal ve hakların değil, diğer kanunlarda haczedilmezliği kabul edilen mal ve hakların da yasağa dahil edilmesi doğrultusunda düzenleme yapılmıştır.

MADDE 323- Maddeyle, üçüncü kişilere ait olduğu iddia edilen mallara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 212 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Üzerinde üçüncü kişilerin hak iddiası olan malların da söz konusu iddialarla birlikte deftere kaydedileceği düzenlenmiştir.

MADDE 324- Maddeyle, taşınmazlar üzerinde üçüncü kişilerin sahip oldukları haklarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 213 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Üçüncü kişilerin müflisin taşınmazlarına ilişkin sicil kayıtlarından anlaşılan haklarının resen deftere kaydedilmesi düzenlenmektedir.

MADDE 325- Maddeyle, kıymet takdirine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 214 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Kıymet takdirine ilişkin madde, 2004 sayılı Kanununun haciz yoluyla takibe ilişkin hükümleri arasında yer alan 87 nci maddesiyle paralel şekilde kaleme alınmıştır.

MADDE 326- Maddeyle, müflisin defter hakkındaki beyanına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 215 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Defter hakkında müflisin beyanının alınması düzenlenmiştir.

MADDE 327- Maddeyle, müflisin tasfiye sürecindeki yükümlülüklerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 216 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, özel olarak izin verilmeyen müflisin tasfiye boyunca iflas idaresinin emri altında olduğu ve yükümlülüklerinin kendisine ihtar edilmesi düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada ise idarenin emri altında olduğu için çalışamayan müflisin geçimini sağlaması için kendisine ayrılacak yardım açıklanmıştır.

Üçüncü fıkrada, iflas masasına giren konutta müflisin ve ailesinin hangi süre boyunca kalacağının iflas idaresi tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. Hüküm İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 229 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü dikkate alınmak suretiyle kaleme alınmıştır. Burada dikkat edilecek husus, söz konusu konutun haczinin kabil olmasıdır. Yani Taslağın 161 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre haczi kabil olmayan konut zaten iflas masasına girmeyeceğinden, böyle bir süre sınırlandırması da söz konusu olmayacaktır. Bununla birlikte, 161 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmü de dikkate alınacak ve müflisin ihtiyacını aşan bir konutta oturması durumunda buna göre değerlendirme yapılacaktır.

MADDE 328- Maddeyle, tasfiyenin tatiline ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 217 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında tasfiye giderlerine yetecek kadar malvarlığı bulunmadığı takdirde uygulanacak prosedür düzenlenmiştir. Bu çerçevede, yapılacak ilandan sonra alacaklı tasfiyeye basit tasfiye şeklinde devam edebileceği gibi, olağan tasfiye usulünün uygulanmasını da isteyebilir.

İkinci fıkrada, ilanda belirtilen sürede hiçbir alacaklının tasfiye giderlerini peşin yatırmaması hâlinde izlenecek prosedür düzenlenmiştir. Bu hâlde iflasın kapatılması iflas dairesince, herhangi bir alacaklı ya da müflisin talebine gerek olmaksızın iflas mahkemesinden talep edilir. Mahkeme doğrudan iflasın kapatılmasına karar vermeyecek, öncelikle tasfiyenin tatiline ilişkin işlemlerin usulüne uygun şekilde yapılıp yapılmadığını inceleyecek ve usulüne uygun şekilde yapıldığını belirledikten sonra iflasın kapatılmasına karar verecektir. Bu kararın mahkemece ilanından itibaren iki hafta içinde, kapanma kararına karşı ilgililer istinaf yoluna başvurabilirler. Bölge adliye mahkemesince verilecek karar ise kesindir.

Üçüncü fıkra iflasın açılmasından önce başlatılmış icra takiplerinin ve hukuk davalarının akıbetine ilişkindir. Bunlara tasfiyenin tatili üzerine iflasın kapanmasıyla kaldıkları yerden devam edileceği, iflasın açılmasıyla tasfiyenin tatili arasında geçen dönemin, Kanundaki sürelerin hesabında dikkate alınmayacağı bu fıkrada düzenlenmiştir. Bu çerçevede, tasfiyenin tatili ve bilahare iflasın kapanması kararının verilmesine kadar, düşük bir olasılık olmakla birlikte, iflas kararı kesinleşmiş ise, bu suretle düşmüş olan takipler de yeniden derdest hâle gelecek ve bu takiplere üçüncü fıkra çerçevesinde kaldıkları yerden devam edilebilecektir (Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s.1287-1288).

MADDE 329- Maddeyle, basit tasfiyeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 218 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada, defteri tutulan malların olağan tasfiye giderlerini karşılamayacağı anlaşılırsa basit tasfiye usulünün uygulanacağı kabul edilmiştir. Fıkraya "olağan" sözcüğü eklenmek suretiyle daha sonra üçüncü ayırım ve devamında yer alan olağan tasfiye hükümlerinin kural olduğu vurgulanmak, basit tasfiyenin istisna olduğu ifade edilmek istenmiştir.

İkinci fıkra uyarınca, basit tasfiyeye karar verilmesi hâlinde iflas dairesi, alacaklıları bir aylık süre içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeye ilanla davet eder. Bu ilan ve tanınan bir aylık sürenin iki fonksiyonu bulunmaktadır. İlan üzerine söz konusu süre içinde alacaklılar alacak bildiriminde bulunabilir ve alacaklılardan biri, giderleri peşin vermek suretiyle tasfiyenin olağan tasfiye şeklinde yapılmasını isteyebilir.

Üçüncü fıkrada, basit tasfiyede iflas dairesi malları alacaklıların menfaatlerine uygun şekilde paraya çevirir. İflas dairesinin, paraya çevirmenin ardından başka herhangi bir merasime gerek olmaksızın alacakları inceleyip buna göre sıra cetvelini ve pay cetvelini hazırlayarak ilan etmesi ve alacaklılara isabet eden bedelleri dağıtması öngörülmüştür. Ayrıca iflas dairesi alacağını tamamen alamayan iflas alacaklılarına aciz belgelerini düzenleyip verecektir. Uygulamada basit tasfiye usulünde aciz belgesinin verilmesi konusunda tereddüt ve sorunlar bulunduğundan, öğretide zaten kabul edilmiş olan bu hususun Kanuna açıkça yazılması uygun görülmüştür.

Dördüncü fıkrayla da yine uygulamada tereddütlü olan "son rapor"un iflas dairesince hazırlanarak iflasın kapatılması talebiyle birlikte iflas mahkemesine verilmesi hususu sarahate kavuşturulmuştur.

Basit tasfiye usulünün yetersiz hükümlerle düzenlendiği öğretide oy birliğiyle ifade edildiğinden, beşinci fıkrayla bu konuda kıyasen olağan tasfiye hükümlerinin uygulanması kabul edilmiştir. Bununla birlikte, olağan tasfiyeye ilişkin hükümlerin ancak maddede belirtilen ve basit yargılamaya özgü olan hükümlerle çelişmemesi, diğer yandan basit tasfiye usulü ile sağlanmak istenen çabukluğa engel olmaması ve basit tasfiye usulünün niteliğine uygun düşmesi kaydıyla uygulanmasının doğru olacağı kabul edilerek, bu hüküm şekillendirilmiştir.

MADDE 330- Maddeyle, olağan tasfiyeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 219 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede 2004 sayılı Kanunda adi tasfiye olarak nitelendirilmiş olan olağan tasfiye ve usulü hüküm altına alınmaktadır.

Birinci fıkrada iflas dairesinin olağan tasfiyeye ilişkin ilanı ve bu ilanın hukuki sonuçları düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada ilanda yer alacak hususlara yer verilmiştir. Burada 2004 sayılı Kanun kapsamındaki bir sorunun ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Bu meyanda, 2004 sayılı Kanunun 219 uncu maddesinin beşinci fıkrasına göre alacaklılar toplantısının ilandan itibaren on gün içinde yapılması, buna karşılık alacak bildiriminin ilandan itibaren bir ay içinde gerçekleştiriliyor olması nedeniyle, birinci alacaklılar toplantısına bildirim süresi içerisinde alacağını yazdırabilecek tüm alacaklıların katılmasına imkân verilmediği için sadece ilk on günlük sürede alacak bildiren alacaklılar toplantıya katılabilmekteydi. İşte maddenin ikinci fıkrasının (d) bendiyle birinci alacaklılar toplantısı ve alacak bildirimi süresi eşitlenmiştir. Bu düzenlemeyle, asli görevi iflas idaresine aday göstermek olan birinci alacaklılar toplantısında daha geniş ölçekte alacaklının söz sahibi olabilmesi amaçlanmıştır. Uygulamada ortaya çıkabilecek süre hesabına ilişkin sorunların önüne geçmek için de alacak bildiriminin sona erdiği tarihten itibaren bir hafta içinde iflas dairesinin birinci alacaklılar toplantısının gün ve saatini belirleyip ilana dercetmesi öngörülmüştür. Fıkranın (d) bendinde, "tekeffül eden" ibaresi yerine "borçtan birlikte sorumlu olanlar" ibaresi tercih edilmek suretiyle hem kapsam itibarıyla daha doğru hem de dil yönünden daha isabetli olacak bir düzenleme yapılmıştır.

Fıkranın (e) bendinde ilgili, yurt dışında ise yurt içinde geçerli bir tebligat adresi göstermediği takdirde iflas dairesinin bulunduğu yerin geçerli tebligat adresi olarak kabul edileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Belirtilmelidir ki, buradaki tebligat adresi kavramı, elektronik tebligat adresini de kapsar şekilde kullanılmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, yurtdışında olanlar için ikinci fıkranın (b) bendindeki sürenin uzatılabileceği kabul edilmektedir.

Yerleşim yeri ibaresi yurtdışında olan alacaklılara özgü değildir. Bu ibare hem yurtdışında mukim alacaklıları, hem de uzun süre için yurt dışında bulunan ve yerleşim yerini yurt dışına nakletmemiş olan alacaklıları kapsamaktadır.

Dördüncü fıkra uyarınca ilanın bir sureti, adresi belli olan alacaklılara postayla gönderilecektir, ancak ilana bağlanan sonuçlar bu durumda uygulanmayacaktır. Zira ilana bağlanan sonuçların bu münferit bildirimlere de uygulanması hâlinde, her bir bildirimin ulaştığı tarihten itibaren hesaplanacak süre içinde farklı tarihlerde yapılacak bildirimlersöz konusu olacak, bu da toplantı tarihinin sarih olmaması gibi durumlar ortaya çıkarabilecektir. İşte iflas idaresinin yükünü bu suretle arttırmamak ve tasfiyenin süratle yürümesini sağlamak amacıyla fıkra bu hâliyle kabul edilmektedir.

Beşinci fıkrayla, maddedeki alacak bildirme süresinin hak düşürücü olmadığı, 351 inci madde uyarınca gecikmiş alacak bildirimlerinin de belirli şartlarla dikkate alınacağı hususunda açıklık getirilmiştir.

MADDE 331- Maddeyle, olağan tasfiyenin tamamlanmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 256 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Olağan tasfiyenin tamamlanması konusu, bu madde olarak düzenlenmiş ve böylece ilgililerin tasfiye süreci hakkında baştan bilgi sahibi olmaları sağlanmak istenmiştir. Ayrıca hükümle olağan tasfiye mekanizmasının iflas tasfiyesinin gereklerine uygun hâle getirilmesi sağlanmıştır.

İflas mahkemesinin tasfiye süresinin uzatılması yahut basit tasfiye usulüne geçilmesi yönündeki kararının kesin olduğu açıkça düzenlenmiştir.

MADDE 332- Maddeyle, reddedilen miraslarda alacaklıları davete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 220 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Hükümde reddedilen mirasın tasfiyesinde alacaklıları davet usulü açıklanmıştır.

MADDE 333- Maddeyle, birinci alacaklılar toplantısı ve iflas bürosuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 221 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Madde metninde birinci alacaklılar toplantısı terimi tercih edilmiştir. Burada amaç, öğretide kimi zaman toplanma kimi zaman toplantı sözcüklerinin kullanıldığı görülmekle, bu terim kargaşasının "toplantı" sözcüğü benimsenerek giderilmesidir. Her ne kadar "toplanma" sözcüğünün alacaklılardan oluşan bir organ olduğu, bu toplanmanın "toplantı" yapabileceği ve bu iki kavramın birbirinden farklı anlamları bulunduğu yönünde görüşler ileri sürülmüşse de, bu tartışmanın esas yönünden önemli olmadığı sonucuna varılarak terim birliğinin "alacaklılar toplantısı" ifadesiyle sağlanması cihetine gidilmiştir.

İkinci fıkra İsviçre'nin Borç için Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 235 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği şekilde kaleme alınmış ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu düzenlemeyle toplantıya başkanlık edecek iflas müdürüyle birlikte alacaklı sayısının tek sayıda olması amaçlandığı hâlde 2004 sayılı Kanunun 221 inci maddesi metni bu amaç doğrultusunda düzenlenmiş olmadığı gibi, söz konusu metinden iflas müdürünün bir veya iki alacaklı ile büro oluşturma konusunda bir serbestisi olduğu sonucu çıkmaktaydı. Bu sonucu ortadan kaldırmak amacıyla İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 235 inci maddesinde de yer alan, iflas müdürü ile iki alacaklının büroyu oluşturacağı şeklindeki düzenleme Kanunumuza alınmıştır. Şüphesiz bir tek alacaklının bulunduğu hâllerde iflas bürosu bu alacaklı ve iflas müdüründen oluşacaktır.

2004 sayılı Kanundan farklı olarak, fıkraya iflas bürosunu oluşturacak alacaklıların temsilcilerinin de alacaklılar yerine büroda yer alabilecekleri ibaresi eklenmemiştir. Zira iflas bürosu üyelerinin karar vermesi yahut oy kullanması, kişiye sıkı surette bağlı bir hak olmadığından bu hakkın temsilci vasıtasıyla kullanılması özel yetkiyi de gerektirmemektedir. Bu sebeple de maddede ayrıca bu hususa yer verilmemiştir.

Toplantı yeter sayısına ilişkin üçüncü fıkrada, toplantıda bulunan alacaklıların, bilinen alacaklar tutarının en az dörtte birine sahip olmaları hâlinde toplantı yeter sayısının gerçekleşeceği ifade edilmiştir. "Toplantıda bulunan alacaklılar" ibaresi eklenerek toplantı yeter sayısının tespitinde tereddüt oluşturmamak amaçlanmıştır.

Dördüncü fıkra karar yeter sayısına ilişkindir.

Beşinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 221 inci maddesi büronun yetki ve görevlerini tam olarak yansıtmaktan uzak olduğu için, birinci alacaklılar toplantısına katılmak isteyenlerin alacaklı olup olmadıklarına, ne kadar alacaklı olduklarına ve toplantıya alacaklı temsilcisi olarak gelen kişilerin temsil yetkisinin bulunup bulunmadığına basit bir inceleme sonucunda iflas bürosunun karar vereceği yönünde açık bir düzenlemeyi içermektedir. Ayrıca büro, oyların geçerliliğine ve sayımına ilişkin uyuşmazlıklar hakkında da karar verecektir. Hükümde iflas bürosunun birinci alacaklılar toplantısına hangi alacaklıların katılacağına ne şekilde karar vereceğine ilişkin olarak İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 235 inci maddesinin ikinci fıkrasına kıyasla daha ayrıntılı bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Altıncı fıkra, büronun işlemlerine karşı şikâyeti düzenlemektedir. Burada şikâyet mercii, iflas mahkemesidir. Büronun işlemlerine karşı iflas mahkemesi nezdinde şikâyette bulunulabileceği maddede açıklanmış ve konunun gerektirdiği sürat nedeniyle iflas mahkemesinin şikâyet üzerine vereceği kararın kesin olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

MADDE 334- Maddeyle, toplantı veya karar yeter sayısının oluşmamasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 222 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrada toplantı veya karar yeter sayısının oluşmaması hâlinde durumun tutanakla tespiti düzenlenmiştir. Hükümde "veya" bağlacına yer verilmesi bilinçli bir

tercihtir. Zira birinci alacaklılar toplantısının Kanunda öngörülen sayıda alacaklının katılımının gerçekleşmemesi sebebiyle yapılamaması ile toplantıda karar yeter sayısının oluşmaması birbirine bağlı olmayıp, seçenekli olarak ortaya çıkabilecek olasılıklardır. Öte yandan ikinci fıkrada, toplantı veya karar yeter sayısına ulaşılamaması hâlinde, iflas dairesinin ikinci alacaklılar toplantısına kadar masayı idare etmek yanında esasen iflasın açılması süreciyle başlayan "tasfiye" işini de yürüteceği ifade edilmek istenilmiş ve 2004 sayılı Kanunun 222 nci maddesindeki "… başlar" ifadesi "… devam eder" şeklinde değiştirilmiştir (bkz.Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2.Baskı, Ankara 2013, s.1301). Ancak bu durum olağan tasfiyeyi basit tasfiyeye dönüştürmeyecektir. İflas dairesinin, birinci alacaklılar toplantısında iflas idaresi oluşturulamadığı için ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas masasını ve tasfiyeyi idare etmesi basit tasfiyenin uygulanmasını gerektiren bir hâl değildir.

MADDE 335- Maddeyle, birinci alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı şikâyete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 222 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede, birinci alacaklılar toplantısının kararlarına karşı, iflas müdürünün, müflisin ve her alacaklının, toplantıdan itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesine şikâyette bulunabilmesi düzenlenmiştir. Öncelikle Taslağın 333 üncü maddesi doğrultusunda ilgili organ "birinci alacaklılar toplantısı" olarak isimlendirilmiştir. Şikâyet mercii, iflas mahkemesidir. 2004 sayılı Kanunun 225 inci maddesinde şikâyet hakkı alacaklılara tanınmış iken, burada birinci alacaklılar toplantısının işlemlerine karşı şikâyet hakkı alacaklılar yanında iflas müdürü ve müflise de verilmiştir. Zira birinci alacaklılar toplantısının işlemleri öncelikle müflisin haklarına etki edeceğinden, onun şikâyet bakımından "ilgili" olarak kabul edilmemesi düşünülemez. Ayrıca müflisin tasarruf yetkisinin masaya giren malvarlığı bakımından kısıtlanmış olması ve masaya dahil malvarlığına ilişkin davalarda dava takip yetkisinin kural olarak iflas masasını temsil eden organa geçmiş bulunması, masayla ilgili işlemler bakımından şikâyet hakkının ortadan kalktığı anlamına da gelmemektedir.

İkinci fıkrada işin süratle sonuçlandırılması lâzım gelmesi nedeniyle şikâyet yargılamasının iki hafta içinde bitmesi gerektiği hususu vurgulanmıştır. bu itibarla şikâyet talebinden itibaren iki hafta içinde mahkeme tarafından, gerektiğinde ilgililer de dinlenerek karar verilecektir. Aynı gerekçeyle şikâyet üzerine iflas mahkemesinin vereceği kararın kesin olacağı da kabul edilmiştir.

MADDE 336- Maddeyle, iflas idaresinin oluşumuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrası, iflas idaresinin oluşturulması usulünü düzenlemektedir. Buna göre, birinci alacaklılar toplantısında yeter sayı sağlandığında iflas dairesi müdürü, tutulan defterin ve masanın durumu hakkında alacaklılara bilgi verdikten sonra, birinci alacaklılar toplantısı iflasın tasfiyesinin iflas dairesine veya bir ya da üç kişiden oluşacak bir iflas idaresine bırakılması konusunda karar verir. Fıkrayla olağan tasfiyede dahi, birinci alacaklılar toplantısının seçimi doğrultusunda, iflasın tasfiyesi konusunda iflas dairesinin yetkilendirilebileceği yahut iflas idaresinin oluşturulabileceği düzenlenmiştir. Bugüne kadarki iflas uygulamasında iflas idaresine ilişkin sorunlar dikkate alınarak, iflasın tasfiyesinin, tasfiye olağan usulde yürütülecek olsa dahi, iflas dairesince gerçekleştirilmesine de olanak tanınmıştır. Şu hâlde alacaklılar toplantısının tercihine göre, iflas dairesi yahut iflas idaresi tasfiyeyi yürütecektir.

İkinci fıkra uyarınca alacaklılar, iflas idaresine, 337 nci maddede de atıf yapılan bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflas idare memurları listesinde yer alan kişiler arasından aday göstereceklerdir. Komisyon çalışmalarında, tüzel kişilerin de iflas idare memurluğuna aday gösterilebilmesi tartışılmışsa da, tüzel kişilerin iflas idare memuru olmalarının mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

Üçüncü fıkrayla bir yenilik daha ihdas edilmiş, birinci alacaklılar toplantısının iflas idaresinin bir kişiden oluşmasına da karar verebileceği kabul edilmiştir. Buna göre, iflas idaresinin bir iflas idare memurundan oluşmasına karar verilmesi hâlinde, alacaklılar toplantısı iki aday seçecek, bu iki adaydan biri alacak tutarı, diğeri alacaklı sayısı çoğunluğu esasına göre ayrı ayrı belirlenecektir. Oylamalarda en fazla oyu alan iki aday, iflas mahkemesine bildirilecek; iflas mahkemesi, bu iki adaydan birini iflas idare memuru olarak belirleyecektir. Şu hâlde, seçilen iki adaydan birini iflas idare memuru olarak atamayı gerçekleştirecek merci iflas mahkemesidir.

Dördüncü fıkra hükmüyle iflas idaresinin üç kişiden oluşmasına karar verme yetkisi birinci alacaklılar toplantısına tanınmıştır. Bu hâlde, alacaklılar toplantısı altı aday seçecek, bu altı adaydan dördü alacak tutarı, ikisi alacaklı sayısı çoğunluğu esasına göre ayrı ayrı belirlenecek, oylamalarda en fazla oyu alan altı aday, iflas mahkemesine bildirilecektir. İflas mahkemesi, iki kişiyi alacak çoğunluğuna sahip olanların gösterdiği adaylar arasından, bir kişiyi ise alacaklı çoğunluğuna sahip olanların gösterdiği adaylar arasından iflas idare memuru olarak belirleyecektir.

MADDE 337- Maddeyle, iflas idare memurları listesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 336 ncı madde hükmüne de uygun olarak, iflas idare memurlarının, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflas idare memurları listesinden seçilmesi öngörülmüştür. İflas idare memurlarının bir kişi veya üç kişi olması mümkün kılındığından bununla uyumlu olarak iflas idare memurlarının üç kişiden oluşması hâlinde, memurlardan birinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci-mali müşavir, birinin ise hukukçu olması zorunlu kılınmıştır. Zira tasfiyenin usulüne uygun olarak ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için müflisin özellikle ticari defterlerinin etraflı bir şekilde incelenmesi ve bu defterlerdeki usulsüzlüklerin tespiti gerektiğinde, bu konuda iflas idare memurlarından birinin muhasebe bilimi alanında uzman olması büyük önem arz edecektir. İflas idaresinin tek kişiden oluştuğu durumda bu kişinin hukukçu olması tercih edilmiştir.

İki**nci** ve üçüncü fıkralarda, listeye kayıt için gerekli şart ve liste dışından görevlendirme yapılması hâli düzenlenmiştir.

Dördüncü fıkra uyarınca bir iflas idare memuru, eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada görev alamayacaktır; burada "dosya" terimiyle kastedilen, hem iflas tasfiyesi dosyası hem de konkordato dosyasıdır. Şu kadar ki aynı hükümle birden fazla borçlunun iflasına karar verilmişse, dosya sayısının hesaplanmasında bu dosya bir dosya olarak kabul edilecektir.

Beşinci fıkra ile, iflas idare memurlarının nitelikleri, yükümlülükleri, denetimi, sorumlulukları, listeden çıkarılmaları, uyacakları temel ilkeler, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile iflas idare memurluğuna ilişkin diğer hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır**.** Bu yönetmeliğin temel ilkeleri ile iflas idare memurlarına ait yükümlülükler, bu Kanunda yer alan ve iflas idare memurlarının görev ve yetkilerine ilişkin olan hükümler dikkate alınmak suretiyle belirlenecektir. Bu hüküm, iflas idaresinin denetimine ve görevi ifasına ilişkin hususlardaki bilirkişilik bölge kurulu denetimi ve 341 inci maddeye göre iflas dairesi ve iflas mahkemesinin iflas idaresi üzerindeki denetimi kapsamı dışında kalan hususlara ilişkindir.

MADDE 338- Maddeyle, bilirkişilik bölge kurulu denetimi ve diğer hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, iflas idare memurlarının, görevlerinin mevzuata uygunluğu bakımından bilirkişilik bölge kurulu tarafından resen veya başvuru üzerine denetleneceği belirlenmektedir.

İkinci fıkrayla, bilirkişilik bölge kurulunun, fıkrada bentler hâlinde belirtilen hâllerden birini tespit ederse ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle listeden çıkarma veya tamamen listeden çıkarma yaptırımını uygulayacağı ve kesinleşen bu yaptırımı gereği yapılmak üzere iflas idare memurunun görev yaptığı diğer dosyalara bildireceği hüküm altına alınmaktadır.

(a) bendinde, iflas idare memurluğu görevinin gereklerine aykırı işlem ve davranışlarda bulunulması hâli yer almaktadır.

(b) bendinde, iflas idare memurluğuyla ilgili yükümlülükler ve temel ilkelerle bağdaşmayan tutum ve davranışlar içinde faaliyette bulunulması hâli yer almaktadır.

(c) bendinde, iflas idare memurluğu görevinin gerektirdiği güven duygusunu sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunulması hâli yer almaktadır.

(ç) bendinde, geçerli bir mazeret olmaksızın iflas idare memurluğu görevinin ifasından kaçınılması hâli yer almaktadır.

Üçüncü fıkraya göre bilirkişilik bölge kurulu, iflas idare memurları listesi dışından görevlendirilenlerin ikinci fıkrada belirtilen hâllerini tespit ederse, ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle veya sürekli olarak iflas idare memurluğu yapmaktan yasaklama yaptırımlarından birini uygular; kesinleşen yaptırımı, gereği yapılmak üzere iflas idare memurunun görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirir.

Dördüncü fıkrayla, denetim, inceleme ve yaptırımların uygulanma usulüyle bunlara ilişkin diğer hususlar hakkında Bilirkişilik Kanunu hükümlerinin kıyasen uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Beşinci fıkraya göre, iflas idare memurlarının denetimi, listeden çıkarılması ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmaktadır.

MADDE 339- Maddeyle, iflas idaresinin görev ve yetkilerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223, 226 ve 227 nci maddelerine karşılık gelmektedir.

İflas idaresinin görev ve yetkilerini düzenleyen bu maddeye göre, tasfiye, o ana kadar tasfiye işlemlerini yürütmüş olan iflas dairesi tarafından 336 ncı maddeye göre oluşturulan iflas idaresine devrolunacaktır. Ancak burada 336 ncı maddenin dikkat edilmesi gereken birinci fıkrasına göre, birinci alacaklılar toplantısının iflasın tasfiyesinin iflas dairesine veya bir ya da üç kişiden oluşacak bir iflas idaresine tevdii konusunda karar vereceği hususudur. Şu hâlde bu madde uyarınca iflas idaresine tasfiyenin devrolunması, birinci alacaklılar toplantısının iflasın tasfiyesinde iflas idaresini görevlendirmesi hâlinde söz konusu olacaktır. Ayrıca, Kanunun, konkordatonun tasdik edilmemesi nedeniyle borçlunun iflasını düzenleyen 402 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, konkordato süreci iflasla sonuçlandığı takdirde, iflas kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya olağan tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde olağan tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verecektir. Bu hâlde iflas idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılacaktır.

İkinci fıkraya göre, iflas idaresi, masanın menfaatlerini gözetmekle yükümlü olup masaya ait malların idaresi, muhafazası ve paraya çevrilmesiyle ilgili bütün işlemleri yapar; iflas masasını ilgilendiren dava ve takiplerde takip yetkisine sahiptir. 2004 sayılı Kanunun 226 ncı maddesi, iflas idaresinin masanın kanuni mümessili olduğu ifadesini içermektedir. Bu ifadeyle Kanun, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 240 ıncı maddesine paralel şekilde, iflas masasının bir tüzel kişiliği bulunmamasına rağmen iflas masasına adeta bir tüzel kişilik tanımakta, iflas idaresine de adeta bu tüzel kişiliği temsille yetkili organ sıfatını vermektedir. Aslında bu şekillendirmenin temelinde yatan düşünce, iflas idaresinin hukuki niteliği konusunda, mehaz İsviçre ve Alman hukuklarında tezahür etmiş teorilere son noktayı koymak ve iflas idaresini alacaklılar ve müflisten soyutlayarak onun alacaklıların yahut müflisin temsilcisi olmadığını ortaya koymaktır. Esasen iflas idaresine "masanın kanuni temsilcisi" sıfatını yüklemekteki amaç, iflasın tasfiyesi için gereken bütün

işlemleri yapmak konusunda tek yetkinin iflas idaresi olduğunu ve mahkeme önünde masayla ilgili tüm işlemleri yalnızca iflas idaresinin yapabileceğini vurgulamaktır. Öyle ki, masa malvarlığıyla ilgili davalarda (ve takiplerde) takip yetkisi iflas idaresine aittir. Burada ise 2004 sayılı Kanunun 226 ncı maddesindeki "kanuni temsil" terimi terk edilmiştir. Fıkrada iflas idaresinin tasfiyeye ilişkin bütün işlemleri yapacağı ve iflas masasını ilgilendiren dava ve takiplerde takip yetkisine sahip olduğu açıkça ifade edilerek, hükmün esası ve lafzı yeknesaklaştırılmıştır. Şüphesiz, tasfiyenin iflas dairesince yahut komiserlerce yürütüleceği hâllerde, iflas masasını ilgilendiren dava ve takiplerde takip yetkisi bunlarda olacaktır.

Üçüncü fıkraya göre iflas idaresi, ikiyüzbin Türk lirasına kadar olan alacaklarda doğrudan doğruya, daha fazla alacaklarda ise ikinci alacaklılar toplantısının vereceği yetkiyle feragat edebilir veya kabulde bulunabilir ya da sulh olabilir veyahut tahkim yapabilir, arabuluculuğa başvurabilir. 2004 sayılı Kanunda iflas idaresine sulh olmak veya tahkim yapmak yetkisi tanınmışken bu fıkrayla feragat, kabul ve arabuluculuk da yetki kapsamına alınmıştır.

Dördüncü fıkrada 3, 9, 10, 11, 14, 15 ve 21 ve 22 nci maddelerin icra ve iflas dairelerine ait hükümlerinin kıyasen iflas idaresi hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, atıf yapılan hükümler arasına 14 üncü madde de dahil edilmiş ve böylece iflas idaresi üyelerinin de yasaklılığı hâlleri kabul edilmiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 227 nci maddesinden farklı olarak bu fıkrada, söz konusu hükümlerin kıyasen uygulanacağı hususu tasrih edilmiştir.

Beşinci fıkra iflas idaresinin alacaklılara bilgi verme yükümlülüğüne ilişkindir.

2004 sayılı Kanunda iflas idarelerinin bildirimlerini ne şekilde yapacakları konusu düzenlenmemiş olduğundan, altıncı fıkrayla 7201 sayılı Tebligat Kanunu anlamında tebliğ çıkarabilecek merciler arasında iflas idaresinin de yer alması hususu düzenlenmiştir. Maddede yapılan düzenleme, iflas idaresinin her türlü bildirimi mutlaka tebligat şeklinde yapması gerektiği şeklinde anlaşılmamalı, yalnızca iflas idaresine "tebliğ" görevi yüklendiği hâllerde bunu Tebligat Kanunu kapsamında ve elektronik yolla gerçekleştireceği, hatta KEP adresi almak suretiyle istisnai olarak bu şekilde de tebligat yapabileceği açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 340- Maddeyle, iflas idaresinin çalışma usulüne ve ücrete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

İflas idaresinin çalışma usulü ve ücreti başlıklı maddenin ikinci fıkrası üç iflas idare memurunun olduğu hâllerde kararların çoğunlukla alınacağını düzenlenmektedir. Toplantıya iflas idare memurlarından sadece birinin veya ikisinin gelmesi hâlinde toplantıya iflas dairesi müdürü veya yetkili kıldığı memur katılacak; karar alınamadığı takdirde iflas dairesi müdürünün veya memurunun oyu doğrultusunda işlem yapılacaktır. Ancak toplantıya iki iflas idare memurunun katılması ve iflas müdürünün başkanlık etmesi durumunda, iflas müdürü başka yönde oy kullansa bile diğer iki oy karar almak için yeterli olacaktır.

İflas dairesi müdürünün, iş yükü bakımından bütün iflas dosyalarındaki toplantılara katılabilmesi mümkün olamayacağından, kurumun işlemesi için**,** görevlendireceği bir iflas dairesi memurunun da toplantıya katılmasını hukuken mümkün kılmanın yararlı olacağı düşünülmüştür.

İflas idare memurlarına yapılan ödemenin tasfiyenin sonunda yapılması yönteminin uygulamada büyük sıkıntılara neden olduğu müşahede edildiğinden, bu konuda iflas idare memurlarına, en azından cari masraflarını karşılamak üzere her ay makul bir ödeme yapılması ve tasfiyenin sonunda da iflas idare memurlarına Adalet Bakanlığınca her yıl belirlenen tarife üzerinden ayrıca bir defaya mahsus olmak üzere toplu bir ödeme yapılması yöntemi benimsenmiştir.

MADDE 341- Maddeyle, iflas idaresinin denetimine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede iflas idaresinin iflas dairesince denetimi ve iflas dairesinin bu denetim kapsamındaki görevleri düzenlenmiştir. Buna göre iflas dairesi, iflas idaresini gözetim ve denetimi altında bulunduracak ve alacaklılar toplantısının kararlarına, alacaklıların menfaatine uygun görmediği bütün işlemlere ve iflas idaresince kabul edilen alacaklar ile istihkak iddialarının kabulüne dair olan kararlardan kanuna ve hadiseye uygun görmediklerine karşı bir hafta içinde iflas mahkemesine şikâyette bulunacaktır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak burada "itiraz" yerine "şikâyet" terimi kullanılarak, bu başvurunun esasen bir şikâyet olduğu açıkça ifade edilmiştir. Burada da şikâyet mercii iflas mahkemesidir.

İflas idare memurlarının ücretleri ile giderleri de dahil olmak üzere hazırlanan hesap pusulalarını iflas mahkemesinin onayına sunmak da iflas dairesinin görevi dahilindedir. Bununla kastedilen iflas idare memurlarının aylıkları dışında kalan harcamalarına ilişkin hesap pusulalarıdır.

İkinci fıkraya göre iflas idaresinin tasfiyenin yürütülmesiyle ilgili kararları almadığı ve bu nedenle tasfiyenin süratli bir şekilde ilerlemesini sağlamadığı hâllerde, iflas dairesi müdürü, durumu bir raporla iflas mahkemesine bildirecek bunun üzerine de iflas mahkemesi, tasfiyenin ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas dairesi müdürünce yürütülmesine karar verebilecektir. Fıkra, Kanunda iflas idaresinin denetimine ilişkin olarak ihdas edilen hükümlerden biridir. İflas idaresinin bir çok yönden denetimi hususundaki hassasiyet, Kanunun iflasa ilişkin hükümlerinde ön plana çıkmaktadır. Bu hükümle amaçlanan, karar alma konusunda zafiyet göstererek tasfiyenin süratli bir şekilde devamını sağlamayan iflas idaresinin, tasfiyenin erken bir aşamasında devre dışı bırakılarak tasfiyenin sağlıklı ve süratli yürütülmesi için iflas dairesi ve iflas mahkemesi çerçevesinde dinamik bir denetim mekanizmasının oluşturulmasıdır.

Üçüncü fıkrada iflas mahkemesinin de iflas idaresi üzerinde doğrudan gözetim ve denetim yetkisi düzenlenmiş, iflas dairesinin bildirimi olmasa dahi iflas mahkemesinin iflas idaresinin görevine son verebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede, iflas mahkemesi bir veya birkaç alacaklın yaptığı şikâyet üzerine dahi iflas idare memurlarının görevine son verebilecektir.

MADDE 342- Maddeyle, iflas idare memurlarının hukuki ve cezai sorumluluğuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 227 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrası iflas idare memurlarının kasıtlarından veya ağır kusurlarından ileri gelen zarardan kaynaklanan hukuki sorumluluğu düzenlemiştir. 2004 sayılı Kanunun 227 nci maddesinden farklı olarak burada "kusurlarından" ifadesi yerine, "kasıt veya ağır kusurlarından" ifadesi tercih edilerek kusur derecesinin açıklığa kavuşturulmasıyla önemli bir değişiklik yapılmıştır. Buna göre iflas idare memurlarının her türlü kusurundan değil, kasıt veya ağır kusurlarından kaynaklanan zararlar sorumluluğu gerektirecektir. Bu davalara iflas mahkemelerinde bakılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

İkinci fıkraya göre de cezai sorumluluk bakımından iflas idare memurları 5237 sayılı Kanunun uygulanmasında kamu görevlisi sayılacaklardır.

MADDE 343- Maddeyle, birinci alacaklılar toplantısında acele hâllerde alınabilecek kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 224 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin konusu, acele hâllerde birinci alacaklılar toplantısında alınacak kararlara ilişkindir. Bu kararlar maddede İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 238 inci maddesinin birinci fıkrasındaki hâller esas alınarak örnek kabilinden sayılmıştır. Birinci alacaklılar toplantısında malların pazarlıkla satılmasına karar verebileceği gibi olağan satış yöntemi olan açık artırma yoluyla satışına da karar verilebilecektir. Alacaklılar toplantısının satışına karar vereceği malların üzerinde rehin hakkı da bulunabilir.

Bu hâlde hiç kuşkusuz rehin alacaklısının satışa muvafakatinin alınması gerekir. Bu madde gereğince alacaklılar toplantısında alınacak kararların ortak özelliği bu kararların gecikmesinin ve hatta kararların alınması için ikinci alacaklılar toplantısının beklenilmesinin masayı zarara uğratacak nitelikte olmasıdır.

Maddenin ikinci fıkrasında birinci alacaklılar toplantısında müflisin konkordato talep etmesinin takipler üzerindeki etkileri düzenlenmiştir. Buna göre birinci alacaklılar toplantısında konkordato teklif edilirse alacaklılar, paraya çevirme işlemlerinin durdurulmasına karar verebilirler. Mülga hükümde bu hâlde tasfiyenin durdurulmasından bahsedilmişse de doktrinde tasfiyenin değil, paraya çevirmenin durdurulması gerektiği kabul edilmekteydi. Doktrindeki bu görüş yeni maddede karşılık bulmuş ve alacaklıların yalnızca paraya çevirmenin durdurulması yönünde karar alabilecekleri hükme bağlanmıştır. Her ne kadar birinci alacaklılar toplantısında paraya çevirmenin durdurulmasına ilişkin karar alınabilecekse de, bu karar rehnin paraya çevrilmesine ilişkin takipleri etkilemeyecek, rehin alacaklıları bu takiplere devam edebileceklerdir.

MADDE 344- Maddeyle, masa alacaklarının tahsili ve acele hâllerde satışa ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 229 ve 185 inci maddelerine karşılık gelmektedir.

İflas idaresinin önemli görevlerinden birisi de masanın vadesi gelmiş ve üzerinde uyuşmazlık bulunmayan alacaklarını tahsil etmektir. İflas idaresi bu kapsamda gerekli takipleri ve hatta davaları da açabilecektir. Davaların açılmasının temel kuralı ise, davaya bağlı hakkın zamanaşımına uğrayacak olması gibi acele bir hâlin varlığıdır.

Sadece para alacakları için değil, konusu paradan başka bir şey olan, vadesi gelmiş ve üzerinde uyuşmazlık bulunmayan alacaklar için de iflas idaresinin takip başlatıp, gerektiğinde acele hâllerde dava açabileceği hususu maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir.

İflas tasfiyesinde satışlara ilişkin genel kural, bu işlemin ikinci alacaklılar toplantısından sonra gerçekleşmesidir. Fakat bazı hâllerde satış için ikinci alacaklılar toplantısına kadar beklemek masa menfaatine uygun düşmeyebilir. İşte bir an önce satılması masanın menfaati icabı olan mallar iflas idaresi tarafından ikinci alacaklılar toplantısı beklenmeksizin satılabilecektir. Malın kıymetinin düşeceği veya muhafazasının masraflı olacağı hâller acele satış sebebi olarak üçüncü fıkrada düzenlenmiştir. Yine borsada veya piyasada fiyatı bulunan hisse senetleri veya eşyaların ikinci alacaklılar toplantısı beklenmeksizin iflas idaresi tarafından satılabilmesi bu fıkra gereğince mümkün olacaktır. İflas idaresi bu tür malları ekseriyetle pazarlıkla satış suretiyle paraya çevirecektir. Üzerinde rehin bulunan mallar da rehin alacaklısının muvafakati hâlinde bu madde gereğince satılabilecektir.

Birinci alacaklılar toplantısında masa menfaatine olmaması sebebiyle kapatılıp mühürlenmesine karar verilen bir yerin alacaklılar toplantısında alınan kararla paraya çevrilebileceği ve paraya çevirme yönteminin de yine birinci alacaklılar toplantısında belirleneceği hususu dördüncü fıkranın konusu olmuştur. Buna göre, birinci alacaklılar toplantısında alınan kararla, ikinci alacaklılar toplantısını beklemeksizin bu neviden mallar pazarlıkla veya açık artırma yoluyla satılabilecektir. İflas idaresi de alacaklılar toplantısında alınan karar çerçevesinde satışı gerçekleştirecektir.

Maddenin son fıkrasında ise üzerinde rehin bulunan malların 295 inci madde hükmüne tabi olacağı belirtilmektedir. Buna göre, rehinli malların satışı için ikinci alacaklılar toplantısını beklemeye gerek yoktur; bu mallar ikinci alacaklılar toplantısından önce rehinli alacaklı veya iflas idaresi tarafından satılabilecektir.

MADDE 345- Maddeyle, iddia edilen alacakların incelenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 230 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Maddede, iflas idaresinin, alacak ve istihkak iddialarının kaydı için tayin olunan süre bittikten sonra iddiaları araştıracağı ve inceleyeceği düzenlenmektedir. Hükme göre, iflas idaresi müflisin bulundurmak mümkünse her iddia hakkında beyanını alır ve bu beyanla bağlı olmaksızın, kendi araştırmalarına göre ve gerekçesini de göstererek kabul veya ret kararı verir.

MADDE 346- Maddeyle, tapu sicilinde yazılı haklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 231 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddeye göre müflisin taşınmazları üzerinde tapu sicilinden anlaşılan üçüncü kişilere ait haklar, kayıt için başvuruda bulunulmamış olsa bile, varsa işleyen faiziyle ve diğer ferîleriyle birlikte masaya kabul olunur.

MADDE 347- Maddeyle, sıra cetvelinin süresi ve şekline ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 232 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, alacakların kaydı için belirlenen başvuru süresinin geçmesinden sonra ve iflas idaresinin seçilmesinden itibaren en geç iki ay içinde iflas idaresi tarafından 317 nci ve 318 inci maddelerde yazılı hükümlere göre alacaklıların sırasını gösteren bir cetvelin yapılacağı ve iflas dairesine bırakılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, zorunlu hâllerde iflas idaresinin iki ayın sona ermesinden önce iflas mahkemesine başvurması hâlinde, iflas mahkemesi bir defaya mahsus olmak üzere bu süreyi en çok iki ay daha uzatabilir.

İkinci fıkraya göre, süresi içinde sıra cetvelinin verilmemesi hâlinde iflas dairesinin durumu iflas mahkemesine bildirmesi üzerine, iflas idaresi üyelerinin görevine son verilir ve o zamana kadarki hizmetleri için kendilerine bir ücret tahakkuk ettirilmez. Hükümle, mahkemenin ayrıca bu üyelerin bir yıldan az olmamak ve karardan sonra üç yılı geçmemek kaydıyla herhangi bir iflas idaresinde yeni görev almalarını yasaklayabileceği ve bu kararın kesin olduğu düzenlenmektedir.

MADDE 348- Maddeyle, ipotekli alacaklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 233 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkraya göre iflas idaresi, anapara ipoteğiyle teminat altına alınan bir alacak bakımından; üst sınır ipoteğinde ise ipotek limitinin tapuda yazan miktarı yönünden ret kararı veremez. Hükümle, iflas idaresinin bu hususta yapacağı incelemenin sonucunu ikinci alacaklılar toplantısına bildireceği düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, ipoteğin iptali veya miktarının indirilmesi iddiasını takip hakkının, ikinci alacaklılar toplantısına ait olduğu hükme bağlanmaktadır. Bu hâlde 362 nci madde hükmü saklıdır.

MADDE 349- Maddeyle, sıra cetvelinin ilanına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 234 üncü maddesine karşılık gelmektedir. Maddeye göre iflas dairesi sıra cetvelinin kendisine bırakıldığını, ilgililerin incelemesine ve suret almasına açık tutulduğunu 283 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan eder.

2004 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve alacakları kısmen veya tamamen reddedilen alacaklılara doğrudan doğruya haber vermeye ilişkin olan düzenleme Taslağa alınmamıştır. Söz konusu hükümde geçen "haber verilme" ifadesinin sıra cetveline itiraz bakımından süreyi başlatan bir etkiye sahip olmaması nedeniyle uygulamada işlevinin bulunmadığı; buna karşılık Taslağın 340 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında "İflas masasına alacaklı olarak başvuran alacaklılar, tebligata elverişli adres göstermek ve Adalet Bakanlığınca çıkarılacak tarifede gösterilecek yazı ve tebliğ giderleri için avans vermek suretiyle, iflas idaresince alınacak kararların kendilerine tebliğini isteyebilirler. Bu işlemi yaptıran alacaklılar yönünden başvuru süreleri, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren

işlemeye başlar.” şeklindeki düzenlemenin söz konusu alacaklılar bakımından daha güvenceli bir mekanizma içerdiği kabul edilmiştir.

MADDE 350- Maddeyle, sıra cetveline itiraz davası ve şikâyete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 235 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, sıra cetveline itiraz edenlerin, 349 uncu maddeye göre yapılan ilandan itibaren iki hafta içinde iflasa karar verilen yerdeki iflas mahkemesinde dava açmak zorunda oldukları hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda, 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır. Hükme göre, bu davaya bakan mahkeme, davacının talebi hâlinde ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılmayacağı ve hangi miktar üzerinden katılacağı konusunda 395 inci maddenin beşinci fıkrası çerçevesinde iki hafta içinde karar verir. 2004 sayılı Kanunun 235 inci maddesi, aynı Kanunun 234 üncü maddesiyle birlikte yorumlandığında, sıra cetvelinin iptali davasının açılması için öngörülen sürenin başlama anı hususunda uygulamada tereddüt yaşandığı gözlemlenmiştir. Bu konuyla ilgili tereddütleri ve farklı yorumları ortadan kaldırmak amacıyla 2004 sayılı Kanunun 235 inci maddesine karşılık gelen bu hükümde sıra cetveline itiraz davasının açılması için öngörülen sürenin de cetvelin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren başlatılması gerektiği hususu tasrih edilmektedir.

İkinci fıkrayla, alacağı tamamen veya kısmen reddedilen ya da talep ettiği sıraya alınmayan ve bu durumun haksız olduğunu iddia eden alacaklının davayı iflas masasına karşı açacağı hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkraya göre, iflas masasına kabul edilen başka bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya itiraz eden alacaklı, davasını alacağına veya sırasına itiraz ettiği alacaklıya karşı açar.

Dördüncü fıkraya göre, bir alacağın terkini hakkında açılan davanın kabulü hâlinde, bu alacağa tahsis edilen hisse, yargılama giderleri de dâhil olmak üzere, sıraya bakılmaksızın davayı açan alacaklının alacağını tamamen karşılayıncaya kadar davacı alacaklıya verilir ve artanı da diğer alacaklılara sıra cetveline göre dağıtılır.

Beşinci fıkrayla, bir alacaklı, kendi alacağının miktarına veya sırasına ya da başka bir alacaklının alacağının esasına veya sırasına itiraz ettiği takdirde, bu davanın iflas mahkemesinde basit yargılama usulü ile görüleceği düzenlenmektedir.

Altıncı fıkraya göre, alacaklının muhalefeti yalnız sıra cetvelinin düzenlenmesindeki usulsüzlüklere ilişkin ise bu muhalefet şikâyet yoluyla iflas mahkemesinde ileri sürülür.

MADDE 351- Maddeyle, geç kalan başvurulara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 236 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, olağan tasfiyeyle ilgili 330 uncu maddede belirlenen süreden sonra da iflasın kapanmasına kadar masaya alacağın yazdırılabileceği hükme bağlanmaktadır. Buna göre, geç yapılan başvuru sebebiyle doğacak giderler alacaklıdan peşinen alınır.

İkinci fıkraya göre, geç başvuran alacaklı önceden yapılmış paylaştırmaya katılamaz.

Üçüncü fıkrayla, iflas idaresinin alacağı kabul etmesi hâlinde sıra cetvelininin düzeltileceği ve bu hâlde de sıra cetvelinin süresi ve şekliyle ilgili 347 nci maddenin birinci fıkrası hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkraya göre, sıra cetveline itiraz davası ve şikâyetle ilgili 350 nci madde hükmü burada da uygulanır.

MADDE 352- Maddeyle, ikinci alacaklılar toplantısına davete ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 237 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin konusu iflas tasfiyesinin en önemli toplantısı olan ikinci alacaklılar toplantısına davettir. Bu toplantıya, alacakları iflas idaresi tarafından tamamen veya kısmen sıra cetveline kabul edilmiş iflas alacaklıları ile iflas idaresince alacak kayıt talepleri reddedilen ve sonrasında sıra cetveline itiraz davası açarak bu davanın görüldüğü

mahkemeden alacaklılar toplantısına katılması konusunda karar getiren alacaklılar katılırlar. İflas idaresi, bu alacaklıları ikinci toplantıya ilanla davet eder.

İkinci alacaklılar toplantısı ilanı toplantıdan en az bir ay önce yapılır ve ilanın bir örneği de Taslağın 340 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince masraf yatıran alacaklılara tebliğ edilir.

İflasın açılmasından sonra, açılan sıra cetveline itiraz davalarında olduğu gibi iflasın açılmasından önce müflise karşı açılan davalarda da davacının ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılamayacağı, katılacaksa hangi tutar üzerinde katılacağının davanın açıldığı mahkemece hükme bağlanacağı meselesi üçüncü fıkranın konusu olmuştur. Bu hâlde toplantıya mahkeme kararıyla katılan alacaklının oy hakkına bir sınırlama getirilmiştir. Buna göre, mahkeme kararıyla toplantıya katılan alacaklı, kendi alacağına ilişkin oylamada oy kullanamayacaktır Güray Edoönmez, İflasta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri, İstanbul 2005, s.146-147). Şayet iflastan önce müflis konkordato talep etmiş ve bu talebi çerçevesinde devam eden yargılamada konkordato mahkemesi tarafından çekişmeli alacaklar hakkında 395 inci madde gereğince bir karar verilmişse, bu karar daha sonra borçlunun iflası hâlinde alacaklılar toplantısına katılma konusunda alacaklıya bir hak tanımaktadır. Konkordato alacaklısı çekişmeli alacağı hakkında konkordato mahkemesince verilen karar tutarında alacaklılar toplantısına katılacaktır.

Müflis konkordato talep etmişse, ikinci alacaklılar toplantısında konkordatonun görüşüleceğinin ilanda belirtilmesine kanun koyucu ayrı bir önem vermiştir. Şayet ilanda konkordato teklifinden söz edilmemişse, alacaklılar toplantısında konkordatonun görüşülebilmesi mümkün değildir. Buradaki hassasiyetin gerekçelerinden birisi, toplantıya katılacak alacaklıların konkordato teklifini müşterek borçlulara bildirmelerinin 396 ncı madde gereğince sağlanmasıdır.

İkinci alacaklılar toplantısına iflas müdür veya yardımcılarından birisi başkanlık edecektir. İkinci alacaklılar toplantısında toplantı ve karar yeter sayısı, birinci alacaklılar toplantısında toplantı ve karar yeter sayısının düzenlendiği 333 üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre belirlenecektir.

MADDE 353- Maddeyle, ikinci alacaklılar toplantısının yetkisine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 238 inci maddesine karşılık gelmektedir.

İkinci alacaklılar toplantısının başında iflas idaresi, tasfiyenin yürütülmesi ve müflisin aktifleri ve pasifleri hakkında toplantıya katılan alacaklıları bilgilendirir. Bu bilgilendirme ayrıntılı bir rapor şeklinde olmalıdır. Yine bu bilgilendirmenin gereği olarak iflas idaresi toplantıya katılan alacaklıların sorularına da cevap verecektir.

Maddenin ikinci fıkrası, ikinci alacaklılar toplantısının tasfiyenin en önemli organı olduğunu gösterdiği için önemlidir. İlgili düzenleme gereğince alacaklılar toplantısında daha önce görevlendirilmiş iflas idaresinin görevine son verilip yeni bir iflas idaresi belirlenebilecektir. Alacaklılar toplantısının iflas idaresi hakkındaki tasarrufu yanında belki de en önemli yetkisi, masanın menfaatini gerektiren bütün kararları alabilecek olmasıdır. Birinci alacaklılar toplantısına göre alacakları tetkik ve kabul edilmiş alacaklıların katıldığı ikinci alacaklılar toplantısının geniş yetkilere sahip olması kabul edilebilir bir durumdur. İkinci alacaklılar toplantısında istihkak iddiaları, çekişmeli alacakların takibi, sulh, konkordato, pazarlıkla satış gibi önemli konularda karar alınabilir.

Alacaklılar toplantısının iflas idaresinin seçimi konusundaki geniş yetkisi üçüncü fıkrada açıklığa kavuşturulmuştur. Bu kapsamda alacaklılar toplantısında daha önce seçilen iflas idaresi kısmen ya da tamamen değiştirilebileceği gibi, daha önce iflas idaresi oluşturulmamışsa ikinci alacaklılar toplantısında ilk defa iflas idaresi oluşturulabilecektir. Ancak ikinci alacaklılar toplantısının iflas idaresini değiştirmesi veya yeni bir iflas idaresi oluşturabilmesi bakımından iflas idare memuru belirlenmesi konusundaki ana ilke geçerli olup, burada da seçilen memurların Taslakta öngörülen listeden seçilmesi gerekir. Buna göre alacaklılar toplantısı, iki kişiyi alacak çoğunluğunun; bir kişiyi alacaklılar çoğunluğunun

gösterdiği adaylar arasından olacak ve 337 nci maddeye uygun düşecek şekilde seçerek iflas idaresini tamamen veya kısmen değiştirebilir.

İflas mahkemesinin iflas idaresini görevden alma konusunda resen yahut talep üzerine karar vermek yetkisine sahip olduğu ve alacaklılar toplantısının basit tasfiyeye dönmek ve bu suretle iflas idaresine ait görevleri iflas dairesine vermek imkânına sahip olduğu dikkate alınarak, Komisyon çalışmaları sırasında buradaki iflas idaresi seçiminin doğrudan alacaklılar toplantısı tarafından yapılabileceği ve fakat bu seçimin üç kişilik iflas idaresiyle sınırlı olduğu, aksi hâlde mahkemeye başvuru mekanizması olmadığı için bir kişilik iflas idaresinin oluşumunda sistemin tıkanacağı; iflas idaresinin görevlerinin iflas dairesine bırakılmasının ise anılan nedenlerle gerekli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Maddenin son fıkrasında alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna gidilmesinin mümkün olduğu; kimlerin, hangi sürede bu yola başvurabileceği düzenleme altına alınmıştır. Buna göre, toplantı kararlarına karşı iflas dairesi müdürü, iflas idaresi, müflis ve her alacaklı toplantıdan itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurabilecektir. Şikâyeti inceleyecek olan iflas mahkemesi**,** şikâyetin niteliğine göre gerekli kişileri dinledikten sonra bir hafta içinde kararını verecektir.

MADDE 354- Maddeyle, toplantı ve karar yeter sayısının oluşmamasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 239 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Toplantı yeter sayısı sağlanamadığı için ikinci alacaklılar toplantısı yapılamaz veya toplantı yeter sayısı sağlanmasına rağmen karar yeter sayısı oluşmadığı için karar alınamazsa, tasfiyenin gidişatı ve masanın durumu hakkında iflas dairesi tarafından alacaklılara açıklama yapılarak tutanak tanzim edilir. Bu gibi hâllerde iflas idaresi konusunda da bir karar alınamayacağı için daha önce görevlendirilen iflas idaresi görevine devam eder. Maddenin 2004 sayılı Kanundaki şeklinde iflas idaresinin tasfiye kapanıncaya kadar görevine devam edeceği belirtilmişse de, bu ibarenin yanlış anlamalara neden olabilmesinin açık olduğu, her ne kadar ikinci alacaklılar toplantısı yapılamasa da sonrasında alacaklılar toplantısı yapılabileceği ve bu toplantıda yeni bir iflas idaresinin seçilebileceği gibi mevcut iflas idaresinin görevine iflas mahkemesinin son verebileceği hususları göz önünde bulundurularak, madde, "Bu hâlde iflas idaresi tasfiye görevine devam eder." şeklinde yeniden yazılmıştır. Öte yandan İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 254 üncü maddesinde 1994 yılında yapılan değişikliğe paralel olarak toplantı veya karar nisabının oluşmaması hâlinde dahi iflas idaresinin toplantıda bulunan alacaklılara ayrıntılı bir şekilde açıklama yapıp bu hususu tutanağa bağlaması gerektiği kabul edilmiştir.

MADDE 355- Maddeyle, sonraki alacaklılar toplantısına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Madde, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 3222 sayılı Kanunla değişik 240 ıncı maddesinin "yeniden alacaklılar toplantısı" başlıklı maddesinin "sonraki alacaklılar toplantıları" adı altında yeniden düzenlenmiş şeklidir. Buna göre, ikinci alacaklılar toplantısı yapılamamış olsa dahi, alacak tutarının dörtte birini temsil eden alacaklılar talep eder veya iflas idaresi gerekli görürse, yeni alacaklılar toplantıları da yapılabilir. Bu hâlde iflas idaresi, toplantı gündemini belirleyerek alacaklıları toplantıya davet eder.

Maddenin başlığı İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 255 inci maddesine uygun şekilde "sonraki" ibaresi ile değiştirilmiştir. Önceki düzenlemedeki "yeniden" nitelemesi nedeniyle, bu toplantının önceki toplantıların devamı niteliğinde olup olmadığı ve özellikle bu "yeni" toplantının yapılmasının ikinci alacaklılar toplantısının yapılmasına veya bu toplantıda karar alınamamasına bağlı olup olmadığı tartışmalarını önlemek açısından kaynak Kanundaki gibi "sonraki" ibaresinin isabetli olduğu değerlendirilmiştir. Buna karşılık madde içinde "sonraki" ibaresi dil yönünden uygun görülmeyerek sadece ve çoğul olarak başlıkta kullanılmış, metnin içinde "yeni" teriminin

kullanılmasına devam edilmiştir. Madde metninde de ifade edildiği üzere, ikinci alacaklılar toplantısı yapılamamış olsa dahi sonraki toplantı veya toplantıların yapılabilmesi mümkündür.

Sonraki toplantı veya toplantıların yapılabilmesine iflas idaresi karar verebileceği gibi alacaklılar da bu toplantıların yapılmasını talep edebilirler. 2004 sayılı Kanunda yer alan ve alacaklı çoğunluğuna verilen toplantıya davet yetkisi, kaynak Kanundan farklı olarak alacak çoğunluğuna tanınmış ve böylece düzenleme, toplantı nisabıyla uyumlu hâle getirilmiştir. Buna göre, toplantıya davet yetkisi olan alacaklılar, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi alacaklıların çoğunluğu değil, alacak tutarının dörtte birini temsil eden alacaklılardır. Bu sayıda alacaklının talebi üzerine iflas idaresi, toplantı gündemini belirleyerek alacaklıları toplantıya davet eder. Sonraki toplantıların sayısı sınırlandırılmış olmayıp, somut olayın koşullarına göre birden fazla da gerçekleşebilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bu yeni toplantılar hakkında ikinci alacaklılar toplantısına ilişkin hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir. 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesinde yalnızca birinci alacaklılar toplantısının toplantı ve karar nisabına atıf yapılmışken bu düzenleme ile daha geniş bir atıf yapılmaktadır. Buna göre, hem toplantı ve karar nisabı bakımından ikinci alacaklılar toplantısındaki kurallar sonraki alacaklılar toplantısında da aranacak hem de ikinci alacaklılar toplantısında alınabilecek nitelikteki kararlar sonraki alacaklılar toplantısında da alınabilecektir.

Maddede İsviçre hukukuyla paralellik sağlanarak tasfiyede görev alacak bir "alacaklılar kurulu" oluşturulması önerisi Bilim Komisyonu tarafından kabul edilmemiştir.

MADDE 356- Maddeyle, sirküler yoluyla karar alınmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesinde, alacaklılar toplantısının gündemindeki konular hakkında alacaklıların oyunun, kendilerinin bilinen adreslerine taahhütlü bir mektupla yazılacak davet üzerine ve imzası noterlikçe tasdikli cevap yazısıyla elde edilebileceği ifade edilmekle birlikte, bu hüküm yalnızca yeni alacaklılar toplantısının yapılması hâline özgüdür. Öte yandan önceki düzenlemede 240 ıncı maddenin başlığı, "alacaklılar toplanması" olmakla birlikte, esasında bir toplantı değil karar alma; hatta toplantı yapmadan karar alma söz konusuydu. O nedenle, daha isabetli bulunduğu için İsviçre'nin Borç için Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunun 255a maddesinde olduğu şekilde başlıkta "sirküler yoluyla karar alınması" terimi tercih edilmiştir. Ayrıca bu düzenleme 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesinden de farklıdır. Çünkü 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesinde yalnızca yeni alacaklılar toplantısının yapılması hâlinde iflas idaresine tanınmış bir yetki söz konusudur. Buna karşılık yeni düzenlemede iflas idaresine acele hâllerde veya alacaklılar toplantısında karar alınamadığında, kararın sirküler yoluyla alınması yetkisi tanınmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında iflas idaresinin bu şekilde karar alınması yoluna gitmesi hâlinde, gündemi alacaklılara tebliğ edeceği hükme bağlanmıştır. Bu husus, iflas idaresinin tebligatı, Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca yapabileceğine ilişkin genel düzenlemeye paraleldir.

Maddenin ikinci fıkrasında önemli bir yaptırım düzenlenmektedir. Buna göre, iflas idaresi tarafından alacaklılara gönderilecek sirkülerde, belirlenen süre içinde görüş bildirilmemesi hâlinde, gündem maddesinin kabul edilmiş sayılacağı açıkça ihtar edilir. Alacaklılar tarafından sirkülere cevap verilmemesinin, alınmak istenen karara katılmak şeklinde veya olumlu oy vermek biçiminde anlaşılması gibi ağır bir yaptırım söz konusu olduğu için, bunun da toplantı gündemiyle birlikte "ihtar" olarak yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası, alınmak istenen karara sessiz kalmak istemeyenlerin hangi usulle oy vereceklerini açıklamaktadır. Buna göre, alacaklılar oylarını iflas idaresince belirlenen süre içinde, imzası noterlikçe onaylı bir belgeyle iflas idaresine veya iflas idaresine

gönderilmek üzere herhangi bir icra ve iflas dairesine bizzat veya vekil aracılığıyla yazılı beyanda bulunmak suretiyle bildirebilirler.

Maddenin dördüncü fıkrasında, karar yeter sayısı bakımından ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçmek amacıyla açık bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, alacak tutarının çoğunluğuna sahip alacaklılar, belirlenen süre içinde, Kanunda belirtilen usule göre cevap vermedikleri takdirde teklif kabul edilmiş sayılır. Yukarıda belirtildiği üzere, sirkülere kayıtsız kalan veya cevap vermeyen alacaklı, söz konusu karara örtülü bir şekilde onay vermiş olacaktır.

MADDE 357- Maddeyle, alacaklılar toplantısının elektronik ortamda yapılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesine karşılık gelmektedir.

Alacaklılar toplantısı, alacaklıların talebi ve iflas idaresinin kararıyla elektronik ortamda da yapılabilir. Bu konuda karar verme yetkisi somut olayın özelliklerine göre iflas idaresindedir. Toplantının elektronik ortamda yapılmasına karar verilmesi hâlinde, toplantının ne şekilde ve nasıl yapılacağı toplantı ilanında belirtilir.

Alacaklılar toplantısının elektronik ortamda yapılması hem toplantının icra edilmesi hem de toplantıda karar alınabilmesi bakımındandır. Bu husus maddenin ikinci fıkrasında "katılma ve oy verme, fiziki katılımın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur" şeklinde ifade edilmiştir.

Alacaklılar toplantısının elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 358- Maddeyle, iflas masasına dâhil olan malların satış suretiyle paraya çevrilmesi usulüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, bazı değişikliklerle birlikte, 2004 sayılı Kanunun 241 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, iflas masasına dâhil olan malların, iflas idaresi tarafından açık artırma veya alacaklıların karar vermeleri durumunda pazarlık suretiyle satılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, alacaklılar ve müflis yararına olacağı gözetilerek, ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve hakların veya bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmelerin, bir bütün olarak satılabilmesi kabul edilmiştir. Bununla birlikte bu düzenleme emredici nitelikte olmayıp, alacaklılar toplantısında bunun aksine karar verilmesi de mümkündür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte düzenlenecektir.

MADDE 359- Maddeyle, açık artırma ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, bazı değişikliklerle birlikte 2004 sayılı Kanunun 242 nci maddesinin birinci fıkrası ile 244 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, iflas masasında bulunan bir malın açık artırma suretiyle satışının, UYAP'a entegre elektronik satış portalında yapılacağı belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, açık artırma ve ihale bakımından uygulanacak maddeler belirlenmektedir. Buna göre artırmaya hazırlık, artırmanın ilanı, artırma, ihale ve ihalenin sonuçları hakkında, 223, 225, 233, 234, 235, 237, 246, 247, 248, 249, 251, 252 ve 253, 254, 255, 256 ve 257 nci maddeler, 295 inci maddeye aykırı olmamak kaydıyla uygulama alanı bulacaktır. 2004 sayılı Kanunun, hacizdeki paraya çevirme hükümlerine atıf yapan 243 ve 244 üncü maddelerinde 127, 128 ve 128/a maddeler hükümlerine atıf yapılmamaktaydı. Bu nedenle de öğreti ve Yargıtay kararlarında, kıymet takdiri raporunun ilgililere tebliğ edilmeyeceği, satış ilanının ise ipotekli alacaklılar hariç ilgililere tebliğ edilmeyeceği kabul edilmekteydi. Bu anlayış bu maddede de benimsenmiştir. Bu nedenle de kıymet takdiri

raporuyla rehinli alacaklılar hariç satış ilanının ilgililere tebliğ edilmesine gerek bulunmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, icra ve iflas dairesine ait görevlerin iflas idaresi tarafından yerine getirilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, rehinli alacaklılara tahmin edilen kıymeti de içeren ilandan bir örnek tebliğ edileceği belirtilmektedir. Burada sözü geçen tebligatın, Taslağın 232 nci maddesine uygun olarak yapılacağı şüphesizdir. Bu fıkrada, hem taşınır rehni hem de taşınmaz rehnini kapsayacak şekilde "rehinli alacaklılar" kavramı tercih edilmiştir.

MADDE 360- Maddeyle, iflas masasına dâhil olan malların pazarlık suretiyle satışı düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 241 inci maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında, pazarlık suretiyle satışın hangi hâlde uygulanacağı düzenlenmektedir. Buna göre pazarlık suretiyle satış, ancak alacaklılar toplantısında karar verilmesi hâlinde yapılabilecektir. Alacaklılar toplantısında böyle bir karar alınması durumunda, yine alacaklılar toplantısında malın satılabileceği asgari bedel ve satış şartları da belirlenecektir. Rehinli mallar bakımından özel bir şarta yer verilmektedir. Şöyle ki, üzerinde rehin hakkı bulunan mallar, ilgili rehinli alacaklıların muvafakati olmadıkça, o mallarla güvence altına alınmış alacakların toplamından daha düşük bir bedelle satılamayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, alacaklılar toplantısında alınan pazarlıkla satışa ilişkin karar, UYAP satış portalında ilan edilecek olup, ilgililere ayrıca tebligat yapılmayacaktır. Bununla birlikte alacaklılar toplantısı, acele hâllerde, pazarlıkla satışın ilan yapılmaksızın gerçekleştirilmesine de karar verebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Taslağın 246 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 358 inci maddesinin ikinci fıkrasının somut olayın özelliklerine uygun düştüğü ölçüde burada da uygulanacağı belirtilmektedir. Öte yandan icra ve iflas dairesine ait görevler, iflas idaresi tarafından yerine getirilecektir.

Dördüncü fıkraya göre, pazarlık suretiyle satışın usul ve esasları, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenecektir.

MADDE 361- Maddeyle, pazarlık suretiyle satışın sonuçları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, pazarlık suretiyle satılan bir taşınır malın teslimine ilişkin esaslara yer verilmektedir. Buna göre pazarlık suretiyle satılan bir taşınır, pazarlık suretiyle satışın tamamlandığının UYAP portalında ilanından itibaren bir hafta geçtikten sonra ve bu süre içinde pazarlık suretiyle satışın iptali talep edilmemişse, alıcıya (ihale alıcısına) teslim edilecektir. Taşınır mallarda mülkiyet, teslim ile alıcıya geçecektir. Bir haftalık süre içinde pazarlık suretiyle satışın iptalinin talep edilmesi hâlinde, bu husus, iptal talebine bakan iflas mahkemesi tarafından tensip tutanağıyla birlikte iflas idaresine ve iflas dairesine hemen bildirilecektir. Bu ihtimalde taşınır alıcıya teslim edilmeyecek, satış kesinleşinceye kadar satış bedeli iflas alacaklılarına ödenmeyecek ve bu bedelden başka herhangi bir harcama da yapılamayacaktır. Ayrıca söz konusu para bankada nemalandırılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, sicile kayıtlı malların pazarlık suretiyle satışı sonucunda tescil işlemlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Buna göre bir taşınmazın pazarlık suretiyle satılması üzerine iflas idaresi, iflas dairesi nezdinde talepte bulunacaktır. Bu talep üzerine iflas dairesi, satışın alacaklılar toplantısında alınan karara uygun olarak yapıldığını ve bedelinin ödendiğini tespit ederse, tescilin ihale alıcısı adına gerçekleştirilmesini tapu siciline bildirecektir. İflas dairesi, iflas idaresinin talebini Kanunda belirtilen incelemeyi gerçekleştirmek suretiyle karara bağlayacaktır. İflas dairesinin bildirimi üzerine tapu müdürlüğü tescil işlemini yapmak zorunda olup, tescille mülkiyet alıcıya geçecektir. İflas dairesi, söz konusu bildirimi, pazarlık suretiyle satışın tamamlandığının UYAP portalında ilanından itibaren bir hafta içinde pazarlık suretiyle satışın iptali talep

edilmemişse yapacaktır. Bir haftalık süre içinde pazarlık suretiyle satışın iptali talep edilmişse, bu durum iptal talebine bakan iflas mahkemesi tarafından tensip tutanağıyla birlikte hemen tapu siciline şerh ettirilecektir. Satış kesinleşene kadar satış bedeli iflas alacaklılarına ödenemeyeceği gibi, bu bedelden herhangi bir harcama da yapılamayacak ve para bankada nemalandırılacaktır. Sicile kayıtlı diğer mal ve haklar bakımından da bu fıkra hükümleri uygulanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, pazarlık suretiyle satışta satış bedelinin ödenmesi düzenlenmektedir. Buna göre pazarlık suretiyle satışta satış bedelinin peşin olarak ödenmesi gerekmekte olup, bunun için alıcıya bir süre verilmeyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, pazarlık suretiyle satış işlemine karşı başvurulabilecek hukuki çare düzenlenmektedir. Şöyle ki ilgililer, pazarlık suretiyle satışın tamamlandığının UYAP portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde iflas mahkemesinde şikâyet yoluna başvurmak suretiyle satışın iptalini talep edebileceklerdir.

MADDE 362- Maddeyle, çekişmeli hakları takip yetkisinin devrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 245 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında, iflas masasına dahil olup da iflas idaresi tarafından takip edilmesine gerek görülmeyen bir iddianın takip yetkisinin, ikinci alacaklılar toplantısında, talep eden alacaklı veya alacaklılara devredilebileceği düzenlenmektedir. İkinci alacaklılar toplantısında bu doğrultuda bir karar alınması durumunda iflas idaresi, devir işlemini gerçekleştirecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında devir sonucunda elde edilen menfaatin akıbeti belirlenmektedir. Buna göre devir sonucunda elde edilen menfaatten önce giderler çıkarılacak, kalan miktardan devralan alacaklının alacağı ödenecektir. Bundan sonra artan miktar ise masaya bırakılacaktır. Bu noktada birden fazla alacaklının takip yetkisini devralması durumunda, 2004 sayılı Kanun döneminde, İsviçre hukukunda kabul edilenin (İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunu m.260, f.2) aksine Yargıtay, devralan alacaklıların sıralarına bakılmaksızın alacakları oranında elde edilen menfaatten yararlanabileceklerini kabul etmekteydi.

Maddenin üçüncü fıkrası, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 260 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasından alınmıştır. Buna göre, ikinci alacaklılar toplantısı iddianın iflas idaresi tarafından takip edilmesini gerekli görmez ve bu iddiayı takip yetkisini devralmak isteyen alacaklı da çıkmazsa, bu iddianın konusu olan hak 358 inci maddeye göre paraya çevrilebilir. Söz konusu iddianın 358 inci maddeye göre paraya çevrilememesi durumunda, bu yetki müflise devredilebilir.

MADDE 363- Maddeyle, aile yurtlarına ilişkin husus düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 246 ncı maddesine karşılık gelmekte olup, aynen muhafaza edilmektedir.

4721 sayılı Kanunun aile yurtları hakkındaki hükümleri saklıdır.

MADDE 364- Maddeyle, pay cetveli ve son hesaba ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 247 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddeye göre, satılan malların bedeli tahsil edildikten sonra iflas idaresi, kesinleşen sıra cetveline göre bir pay cetveli düzenler ve son hesabı yapar. Uygulamada maalesef pek yerine getirilmeyen bu husus aslında Taslakta emredici şekilde düzenlenmiş olup, pay cetvelinin ve son hesabın hazırlanıp gerçekleştirilmemiş olması iflasın kapanmasına engel teşkil edecektir.

MADDE 365- Maddeyle, iflas giderlerine ve masanın borçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 248 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddeye göre, iflasın açılmasından ve tasfiyeden doğan giderler ile masa borçları öncelikle ödenir. Bu hüküm, adi ve rehinli alacakların sırasıyla ilgili 317 nci madde hükmüyle birlikte değerlendirilmelidir.

MADDE 366- Maddeyle, pay cetvelinin iflas dairesine bırakılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 249 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, pay cetvelinin ve son hesabın, iflas dairesine bırakılacağı ve orada iki hafta süreyle kalacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkraya göre, pay cetveli ve son hesabın iflas dairesine bırakıldığı hususu UYAP ilan portalındaki usule göre ilan edilir. Bu kapsamda alacaklılar, ilandan itibaren bir hafta içinde pay cetveli ve son hesap hakkında iflas mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurabilirler. Buna göre, iflas idaresinin çalışma usulü ve ücretiyle ilgili 340 ıncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü de dikkate alınmalıdır.

MADDE 367- Maddeyle, paraların dağıtımına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 250 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, pay cetvelinin ve son hesabın iflas dairesine bırakılma süresi bittikten sonra derhâl paraların dağıtımına başlanacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkraya göre, pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet üzerine verilecek kararın dağıtım miktarlarında değişikliğe yol açabilecek olması ihtimali varsa, iflas mahkemesince dağıtım ertelenebilir.

Üçüncü fıkrayla, senedin iadesi hakkındaki 266 ve ilamın icrasına ilişkin belge hakkındaki 267 nci madde hükümlerinin burada da uygulanacağı düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkraya göre, geciktirici şarta veya belirsiz vadeye bağlı alacaklar için ayrılan paylar iflas dairesi adına açılan hesaba yatırılır. Bu bağlamda, paranın nemalandırılması hakkındaki 12 nci madde hükmü de dikkate alınacaktır.

Beşinci fıkraya göre, dağıtım sonunda tasfiye bakiyesi kalırsa, önce 306 ncı maddeye göre iflasın açılmasından sonra işleyen faizler ödenir ve bu ödemeden sonra bir para kalırsa, kalan bu para müflise verilir.

MADDE 368- Maddeyle, iflasta borç ödemeden aciz belgesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 251 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, paraların paylaştırılmasından sonra iflas idaresinin, alacağının tamamını alamamış olan her alacaklıya ve müflise, ödenmemiş miktar için, resen aciz belgesi düzenleyip tebliğ edeceği ve bu belgede müflisin alacağı kabul veya reddettiğinin yazılacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca borçlunun kabulü veya mahkemenin sıra cetveline itiraz davasında kabul kararı vermiş olması hâlinde belge, ilam niteliğinde belge sayılacaktır. Bu fıkranın son cümlesindeki, aciz belgesinin 2004 sayılı Kanunun 68 inci maddesindeki belgelerden sayılacağına ilişkin düzenleme, itirazın kesin kaldırılmasına yer verilmediği için hükme alınmamıştır.

İkinci fıkraya göre iflasta borç ödemeden aciz belgesi, kesin aciz belgesine ilişkin 262 ila 264 üncü maddelerde yazılı olan hukuki sonuçları doğurur.

Üçüncü fıkrayla, iflastaki aciz belgesinin 198 inci madde uyarınca hacze iştirak etme hakkını verilebilmesi için iflas kararının, iştirak edilmek istenen haczin dayanağı olan takip veya dava tarihinden önce verilmiş olması gerektiği hükme bağlanmaktadır. Doktrinde kabul edildiği şekilde burada önceliğin ispati bakımından aciz belgesinin alınmasına sebep olan iflasın açılma anının dikkate alınacağı ve takip talebi/dava tarihi yerine iflas tarihinin esas alınacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 369- Maddeyle, müflisin yeni mal iktisabına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 251 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, müflisin yeni mal iktisap etmediği sürece hakkında yeniden takip yapılamayacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre müflis hakkında yeni takip başlatılmışsa, müflis, icra ve iflas dairesi nezdinde, bu yeni takip üzerine gönderilen ödeme emrine karşı yeni mal iktisap etmediğini ileri sürerek icra ve iflas dairesi nezdinde itiraz edebilir; bu takdirde takip durur. Alacaklı takibin devamına karar verilmesi için, takibin yapıldığı yerdeki iflas mahkemesine başvurabilir.

İkinci fıkrayla, iflas mahkemesinin tarafları dinlemesinden sonra genel hükümlere göre inceleme yaparak bir karar vereceği düzenlenmektedir. Hükme göre, bu karara karşı istinaf kanun yoluna gidilebilir ve bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir. Bu hükmün, iflastan sonra doğan borçlar yönünden uygulanmayacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Ödeme veya icra emrine karşı icra ve iflas dairesine yapılan itirazda yeni mal iktisap edilmediği belirtileceğinden, açılacak dava itirazın giderilmesi davası olup, iflas mahkemesinde sadece yeni mal iktisabıyla sınırlı olarak incelenecektir.

MADDE 370- Maddeyle, geçici dağıtımlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 252 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, sıra cetveline itiraz süresinin bitmesinden sonra geçici dağıtımlar yapılabileceği açıklanmaktadır. Hükme göre, geçici dağıtım kararını ikinci veya sonraki alacaklılar toplantısı verir; ancak, gerekli görürse, iflas idaresi de ikinci alacaklılar toplantısından önce geçici dağıtım yapılmasına karar verebilir. İkinci alacaklılar toplantısından sonra geçici dağıtım yapmaya sonraki alacaklılar toplantıları karar vereceğinden, iflas idaresinin geçici dağıtım yetkisinin ikinci alacaklılar toplantısından önceki dönemle sınırlandırılması uygun görülmüştür.

İkinci fıkraya göre, sıra cetveline itiraz üzerine mahkemece henüz karar verilmemiş olan çekişmeli alacaklar için ayrılan paylar, paraların dağıtımına ilişkin 367 nci madde hükmüne göre muhafaza edilir.

MADDE 371- Maddeyle, kaydettirilmemiş alacaklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm 2004 sayılı Kanunun 253 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddeyle, iflasın kapanmasına kadar masaya yazdırılmadığı için tasfiyeye girmemiş olan alacakların, aciz belgesi verilmiş olan alacaklarla aynı sınırlamalara tabi olacağı hüküm altına alınmaktadır. Uygulamada bazı yanlış anlaşılmalara neden olduğu için maddenin yazım şeklide düzeltilmiştir.

MADDE 372- Maddeyle, son rapor ve iflasın kapanması kararına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 254 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, paralar dağıtıldıktan sonra iflas idaresinin, iflasa karar veren mahkemeye pay cetveli ve son hesap ile birlikte son raporunu sunacağı ve iflasın kapanmasına karar verilmesini ondan isteyeceği hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkraya göre iflasa karar veren mahkeme, iflasın tasfiyesinde hata veya eksiklik tespit ederse iflas idaresinden bunların giderilmesini ister. Böyle bir eksikliğin olmadığı tespit edilirse, mahkemece iflasın kapanmasına karar verilir.

Dördüncü fıkrayla, kapanma kararının bir örneğinin mahkeme tarafından iflas dairesine bildirilmesi ve iflas dairesince bu kararın Taslağın 283 üncü maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak ilan edilmesi hüküm altına alınmaktadır. Böylece iflas kararının ilanı ile iflasın kapanması kararının ilanı aynı usule tabi tutulmuş olmaktadır. Hükme göre, ayrıca iflasın kapanması kararının ilanından itibaren iki hafta içinde istinaf kanun yoluna gidilebileceği ve bölge adliye mahkemesinin bu konudaki kararının kesin olacağı düzenlenmektedir. İflasın kapanması talebinin ilk derece mahkemesince reddedilmesi üzerine bu karara karşı kanun yolu açılmamıştır. Zira iflas idaresi ret kararındaki gerekçe doğrultusunda gerekli işlemleri yaparak tekrar kapanma talebinde bulunabilecektir.

MADDE 373- Maddeyle, iflas kapandıktan sonra tasfiye dışında kalmış mal veya hak bulunmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 255 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, iflasın kapanmasından sonra tasfiye dışında kalmış bir mal tespit edilirse, iflas dairesinin o mala el koyup sattıktan sonra başka bir merasime gerek kalmaksızın bedelini alacaklarını eksik almış olan alacaklılara sıralarına göre dağıtacağı hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, evvelce bankaya yatırılmış olup da tasarruf edilebilir hâle gelen paralar hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkraya göre, şüpheli bir hak söz konusu ise iflas dairesi, alacaklılara durumu metinde yazılı usulle ilan eder ve talep üzerine, çekişmeli hakları takip yetkisinin devri hakkındaki 362 nci maddeye göre işlem yapar. Bu vesileyle kendisine tebligat yapılması hususunda önceden masraf yatırmış olan alacaklıların bu talebine uygun olarak, ilan dışında kendilerine ayrıca tebligat yapılacağı hususu da hükümde düzenlenmiştir.

MADDE 374- Maddeyle, konkordatoya başvurmak isteyen gerçek veya tüzel kişinin buna ilişkin talebinin unsarları düzenlenmektedir.

Bu çerçevede 2004 sayılı Kanunun konkordatoya ilişkin tanımı muhafaza edilmekte ve böylece konkordato, borçlarını vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlunun, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek ya da muhtemel bir iflastan kurtulmak için başvurabileceği bir kurum olarak ele alınmaktadır.

Keza, iflas talebindea bulunabilecek her alacaklı da borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlamasını isteyebilecektir. Maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen "iflas talebinde bulunabilecek her alacaklı" ibaresi, alacaklı olduğunu iddia eden herhangi bir kişi şeklinde anlaşılmamalıdır; bu ibareyle iflas takibi kesinleşmiş veya doğrudan doğruya iflas hâllerinden birinden faydalanarak somut olayda iflas talep edebilecek alacaklılar kastedilmektedir.

İkinci fıkra metninden "gerekçeli bir dilekçeyle" ibaresi kaldırılmıştır. Bunun nedeni kaynak İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununda böyle bir böyle bir ibarenin bulunmamasıdır. İsviçre öğretisinde de konkordato talep edebilecek alacaklının sadece kendisine iflas isteme yetkisinin gelmiş olduğunu ispat etmekle yetineceği; ayrıca niçin konkordato talep ettiği konusunda bir açıklama yapmak zorunda olmadığı kabul edilmektedir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında maddenin ikinci fıkrasının kaldırılması da gündeme gelmişse de az da olsa rastlanabilen bu imkânın muhafaza edilmesinin gerekli olduğu sonucuna varılmış ve ayrıca bu fıkra hükmünün İsviçre hukukundaki gibi anlaşılması gerektiği hususunda mutabık kalınmıştır.

İkinci fıkradaki imkânla ilgili olarak şu hususa da işaret edilmesi gerekmektedir. Uygulamada borçlunun konkordato talebinde başarılı olamaması hâlinde, bu kere alacaklının borçlu lehine konkordato yöntemine başvurduğu ve böylece borçluyu konkordato sürecinin sağladığı avantajlardan faydalandırma cihetine gittiği görülmektedir. Alacaklının bu tür kötüniyetli başvurularının hakkın suistimali hükümleri uyarınca mahkemece dikkate alınmayacağı açıktır.

Yeni eklenen üçüncü fıkra uygulamada görülen suistimalleri önlemek için sevk edilmiştir. Nitekim, uygulamada, konkordato talebi reddedilen borçlunun, red kararından sonra, şartlarda hiçbir değişiklik vuku bulmadığı hâlde, ödeme teklifinde değişiklik yaparak ve çok kere merkez değiştirerek tekrar adi konkordato teklifinde bulunduğu veya anlaştığı bir alacaklısını aracı kılarak konkordato işlemlerinin başlatılmasını sağladığı anlaşılmaktadır. Adi konkordato talebi reddedilen ve aktifi pasifinden fazla olan bir borçlunun hiç kuşkusuz tekrar adi konkordato teklifinde bulunması yasaklanamaz. Ancak böyle bir teklifin başarılı olabilmesi için mutlaka borcun ödenmesini sağlayacak olan kaynaklarda önemli bir değişikliğin gerçekleşmesi veya ileriye yönelik olarak böyle bir değişikliğin

gerçekleşeceğinin somut olarak ortaya konulması gerekmektedir. Böylece borçlunun adeta kapı kapı dolaşarak konkordatonun koruyucu hükümlerinden yararlanması engellenmek istenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası yetkili ve görevli mahkemeyi düzenlemektedir. Buna göre, yetkili ve görevli mahkeme, iflasa tabi borçlu için 269 uncu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yazılı yerdeki iflas mahkemesi; iflasa tabi olmayan borçlu için ise yerleşim yerindeki iflas mahkemesidir. Bu bağlamda, uygulamada son zamanlarda sık sık rastlanan ve dürüstlük kuralıyla bağdaşmayan bazı konkordato talepleri, 2004 sayılı Kanunda bulunmayan bir hükmün mülga iflas erteleme kurumundan esinlenerek Taslakta sevkedilmesine neden olmuş ve başvuru tarihinden geriye doğru altı ay içinde yapılan yer değişikliği hâlinde konkordato talebinin dikkate alınmayarak reddedileceği kabul edilmiştir. Böylece, kötüniyetli zorlamalar engellenmek ve konkordato talebi bir mahkeme tarafından reddedilen borçlunun hemen yer değişikliği yaparak, şartlarda bir değişiklik bulunmamasına rağmen, bu kere başka bir yer mahkemesi nezdinde konkordato talebinde bulunmasının önüne geçilmek istenmiştir.

Beşinci fıkra konkordato gider avansının konkordato başvurusunda bulunurken yatırılmasına ilişkindir.

MADDE 375- Maddeyle,konkordato talebine eklenecek belgeler düzenlenmektedir. Bu bağlamda 2004 sayılı Kanunun 286 ıncı maddesindeki esaslar büyük ölçüde muhafaza edilmiş; daha ziyade detayla ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

Ama, maddenin birinci fıkrasının (a) bendi önemli bir ilave içermekte ve konkordato talep eden borçlunun borçlarını ödemekte kullanacağı yöntemlere, İsviçre hukukundaki düzenlemeye (bkz. İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 314 üncü maddesinin ikinci fıkrası) paralel olarak yeni bir tanesini eklemektedir. Buna göre, borçlu, konkordato projesinde, alacaklılara kısmen veya tamamen borçlu şirketin veya yeni kurulacak şirketin ortaklık paylarından ya da ortaklık haklarından oluşacak şekilde ödeme yapabilecektir [bu yeni ödeme imkânının neden kabul edildiği ve ne şekilde işleyeecği konusunda bkz. İsviçre Federal Konseyinin 8 Eylül 2010 tarihli "Message relatif à une modification de la loi fédérale sur la poursuite pour dettes et la faillite (droit de l'assainissement)" başlıklı belgesi; Feuille federale 2010.5871, özellikle 5906-5907]. Bu takdirde böyle bir teklifin kapsam ve şartlarının neler olduğu konkordato projesinde açıklanmalıdır. Bu yöntem borçlu işletmenin yeni bir varlığın içine dahil edilmesi ve böylece fiilen onun kurtarılması imkânını sunmaktadır. Yalnız, bu teknik, konkordatoyu kabul etmemiş olan alacaklıların buna rağmen operasyondan etkilenerek devralan şirketin paylarında hak sahibi olmaları sonucunu doğurmaktadır. Bu alacaklıların menfaatlerini korumak için hâkim, bu tip şartlar içeren bir konkordatoyu ancak böyle bir çözümün konkordatoyu tasvip etmemiş olan alacaklılar için de orantılı olduğu hususunda ikna olduğu takdirde tasdik etmelidir.

Birinci fıkranın (b) bendinde yapılan değişiklik, iflasa tabi olmayan bir borçlunun konkordato talep ederken ibraz edeceği belgeleri açıklığa kavuşturmaktadır. Böyle bir borçlu konkordato talep ederken sadece sahip olduğu taşınmazlar, banka hesapları, motorlu taşıtlar gibi malvarlığı unsurlarını açıklayacak ve bunları tevsik eden belgeleri gösterecektir. Buna mukabil, konkordato talep eden borçlu defter tutmak zorunda olan kişilerden ise, konkordato talebiyle birlikte mahkemeye ibraz edeceği belgelerin türü ve sayısı çok daha teknik ve değişiktir.

Birinci fıkranın (c) bendinde, alacaklıları ve alacak miktarlarını gösteren belgede, bir eksikliğe mahal vermemek için, alacakların sadece imtiyaz durumunun değil, "rüçhan" durumunun da gösterilmesi kabul edilmiştir.

Birinci fıkranın (ç) bendi iflasa tabi borçlular bakımından bir anlam ifade ettiği için, söz konusu bent bu yönde açıklığa kavuşturulmuştur.

Birinci fıkranın (d) bendinde, makul güvence veren denetim raporunun Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarından biri tarafından Türkiye Denetim Standartlarına göre yapılacak denetim kapsamında hazırlanabileceği ifade edilmiştir. Yapılan değişiklikle, bu kuruluşların kapsamına kamu yararını ilgilendiren kuruluşları denetleyenlerin de dahil olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 376- Maddeyle geçici mühlet düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada, "kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları" ibaresi, kesin mühletin doğurduğu sonuçların geçici mühlette de geçerli olacağı zaten 377 inci maddenin birinci fıkrasında açıkça belirtildiğinden fıkra metninden çıkartılmıştır. Birinci fıkra bağlamında vurgulanması gereken husus, mahkemenin 375 inci madde uyarınca kendisine sunulması zorunlu olan belgeler hakkında herhangi bir bilirkişi incelemesi yaptıramamasıdır. Bu bağlamda mahkemenin denetleyeceği yegane husus, tamamen şekli olup 375 inci maddede sayılan belgelerin eksiksiz olarak teslim edilip edilmediğidir. Mahkemenin belgelerin içeriği hakkında tereddütü varsa, bunu geçici komiserin daha sonraki görevi çerçevesinde mütalaa ederek bu konuda inceleme yapılmasını maddenin beşinci fıkrasında belirtilen esaslar dairesinde geçici komiserden talep etmesi gerekir. Borçlu şirketin başlangıçta şekli bir incelemeyle hemen koruma altına alınması istenmiştir.

İkinci fıkrada, konkordato işlemlerinin başlatılmasının alacaklılardan biri tarafından talep edilmiş olması ihtimalinde borçlunun 375 inci maddede sayılan belgeleri mahkemenin vereceği süre içinde eksiksiz olarak sunması hâlinde geçici mühlet kararı verileceğine; bulge ve kayıtların sunulması için borçlu şirkete verilen sürenin "kesin" olduğuna işaret edilmiş, böylece borçlunun süreci geciktirmesinin önüne geçilmek istenmiştir.

Üçüncü fıkrada, geçici mühlet süresi dört ay olarak belirlenmiş ve sürenin uzatılması imkânı kaldırılmıştır. Şu hâlde artık geçici mühlette en fazla dört aylık tek bir süre söz konusu olacaktır. Mahkemenin durum ve şartlara göre dört aydan daha kısa bir süre vermesi mümkündür; ancak bu takdirde talep üzerine ve toplam süre dört ayı geçmemek kaydıyla süre uzatılabilecektir.

Dördüncü fıkrada, geçici mühlet kararıyla birlikte görevlendirilen geçici komiser veya komiserlerin görevleri ile sorumlulukları ve seçim usulü hakkında Taslağın 379 ve 380 inci maddelerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Taslağın 375 inci maddesi uyarınca mahkemeye sunulacak olan belgelerin içeriğinin objektif esaslara uygun olup olmadığının denetlenmesi konusunda uygulamada büyük tereddütler söz konusu olmuş ve bu tereddütleri aşmak için uygulama bir yöntem geliştirmiştir. Bu yöntemin gerekli adaptasyonlar yapılarak hüküm altına alınmasının uygun olacağı düşünülmüş ve Taslağın bu maddesine beşinci fıkra olarak yeni bir fıkra eklenmiştir. Buna göre, geçici mühlet kararıyla birlikte atanan geçici komiser, görevlendirilmesinden itibaren üç hafta içinde mahkemeye, 375 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca sunulan "makul güvence veren denetim raporu"nun dayanaklarının mevcut olup olmadığı ve ilgili yönetmelik ile yönetmelikte belirtilen standartlara uygun olup olmadığı konusunda bir ön rapor verecektir. Bu ön raporda 375 inci maddede belirtilen diğer bilgi ve belgeler bakımından değerlendirmeler de yer alacaktır. Mahkeme, geçici mühletin kaldırılması ve 375 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna gerekli bildirimlerin yapılması da dahil olmak üzere ön raporda belirtilen tespitlere bağlanacak hukuki sonuçları takdir edecektir. Dikkat edilirse, bu yeni hükümle, konkordato talebiyle birlikte mahkemeye sunulan belgelerin içerik (esas) yönünden inceleme yapılmak üzere bilirkişi incelemesine tabi tutulmasıntan ve bu incelemeden olumlu sonuç alınmasından sonra geçici mühlet kararı verilmesi yönündeki uygulama yasaklanmış olmaktadır.

MADDE 377- Maddeyle geçici mühlet düzenlenmektedir.

Uygulamada ortaya çıkan tereddütler nedeniyle kesin mühlette uygulanan bazı hükümlerin geçici mühlette uygulanması mümkün olmadığından bu hükümlerin neler olduğunun açıklığa kavuşturulmasına ve böylece kesin mühlet hükümlerinin geçici mühlette de uygulanacağına ilişkin kuralın kapsamının belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Onun için maddenin birinci fıkrasında, geçici mühlette alacaklıların alacaklarını bildirmeye davet edilmeyecekleri ve alacaklılar toplantısının yapılamayacağı, alacaklılar kurulu oluşturulamayacağı açıklanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında geçici mühlet kararının mahkemece bildirileceği yerler sayılmıştır. Bu fıkranın ikinci cümlesi önemine binaen yeni bir fıkra (üçüncü fıkra) olarak kurgulanmıştır.

MADDE 378- Maddeyle konkordato komiserinin görevlendirilmesi düzenlenmektedir.

Birinci fıkraya göre, konkordato komiserini iflas mahkemesi, geçici mühlet ve kesin mühlet kararıyla birlikte görevlendirecektir. Ancak iflas mahkemesi alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de görevlendirebilir.

İkinci fıkrada, komiser görevlendirilmesine ilişkin kararın, komiserin mahkemece belirlenmiş görevleri ve temsil yetkisi ile bunların sınırları tescil edilmek üzere mahkemece ticaret sicili müdürlüğüne bildirileceğine ilişkindir.

Her iki fıkra da dağınık hükümleri bir araya getirerek konkordato komiserinin görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları açıklığa kavuşturmaktadır.

MADDE 379- Maddeyle, konkordato komiserinin görevleri ve sorumluluğu düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 290 ıncı maddesinin birinci fıkrası Taslakta 379 uncu maddenin (f) bendi hâline getirilmiştir.

Maddenin (e) bendinde ise, borçlunun, Taslağın "Rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi" hakkındaki 401 inci maddesi çerçevesinde yapacağı erteleme talebine ilişkin olarak komiserin alacaklılar toplantısına borçlunun durumu hakkında bir rapor sunarak bilgi vermesi düzenlenmektedir. Komiser bu konuda sadece bilgi sunarak alacaklılar toplantısına katılan alacaklıları durumdan haberdar edecektir. Bu bilgilendirmenin alacaklılar tarafından ne şekilde algılanıp değerlendirileceği tamamen alacaklıların takdirine bağlıdır.

Maddenin birinci fıkrasının (g) bendine "Bu Kanunla veya" ibaresi eklenmiştir. Böylece, konkordato talebiyle birlikte sunulması gereken belgeler ile makul güvence veren denetim raporunun konkordato komiseri tarafından Taslağın 376 ncı maddesi uyarınca incelenmesine ilişkin olan görevin de bu hükmün kapsamına girmesi sağlanmış olmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, komiserler tarafından yapılacak tebligatların Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılması hükme bağlanmıştır. Komiserler, yapacakları tebligat ve bildirimler için gönderici elektronik tebligat adresi ve gerektiğinde kayıtlı elektronik posta adresi de alabilirler. Böylece, iflas idaresi için yapilan düzenlemeye koşut olarak konkordato komiserlerine de Tebligat Kanunu uyarinca tebligat yapabilme imkâni taninmiştir. Taslak metninde tebligat ve bildirim kelimeleri eş anlamlı olarak kullanılmamıştır. Tebligat usulü sadece tebliğden bahsolunan hükümler bakimindan uygulanacaktir.

Maddenin dördüncü fıkrası komiserin konkordatoya ilişkin işlemleriyle ilgili şikâyetlerin asliye ticaret mahkemesi tarafından değil, yeni kurulan iflas mahkemesi tarafından kesin olarak karara bağlanmasını öngörmektedir.

2004 sayılı Kanunun 290 ıncı maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları hükümleri Taslağın "Konkordato komiserleri listesi" başlıklı 380 inci maddesine taşınmıştır.

2004 sayılı Kanunun yedinci fıkrası ise Taslağın "Alacaklılar Kurulu ve görevleri"ne ilişkin 383 üncü maddesine nakledilmiştir.

MADDE 380- Maddeyle konkordato komiserleri listesi düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında komiserlerin, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan konkordato komiserleri listesinden seçileceğine ilişkin kural teyit edilmiş; bir kişinin eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada geçici konkordato komiseri ve (kesin) konkordato komiseri olarak görev yapamayacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Maddenin ikinci fıkrası; konkordato komiserlerinin üç kişi olması hâlinde komiserlerden birinin mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet göstermek şartıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetçi, birinin ise hukukçu olmasını zorunlu kılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası, komiser olarak görevlendirilmek üzere yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler listesinin Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından bilirkişilik bölge kurullarına bildirilmesine ilişkindir.

Maddenin altıncı fıkrasında konkordato komiserlerine ilişkin hangi hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

MADDE 381- Maddeyle, konkordato komiserlerinin denetimi, haklarında uygulanabilecek yaptırımlar ve diğer hususlar düzenlenmektedir.

Birçok yeni hüküm içeren bu maddenin birinci fıkrasında, konkordato komiserlerinin görevlerini yerine getirirken mevzuata uygun davranıp davranmadıkları bakımından bilirkişilik bölge kurulu tarafından resen veya başvuru üzerine denetlenmeleri öngörülmektedir.

İkinci fıkra, bilirkişilik bölge kurulunun, Taslakta sayılan hâllerden birini tespit ederse ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle listeden çıkarma veya tamamen listeden çıkarma yaptırımını uygulayacağına ve kesinleşen bu yaptırımın gereği yapılmak üzere konkordato komiserinin görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirileceğine ilişkindir. Önemine binaen, listeden çikarma yaptırımının komiserin görev yaptiği diğer dosyalara bildirilmesi, çıkarma kararının kesinleşmesine bağlanmıştır. Yaptırım uygulanmasını gerektiren hâller şöyledir: Konkordato komiserinin komiserlik görevinin gereklerine aykırı işlem ve davranışlarda bulunması; konkordato komiserliğiyle ilgili yükümlülükler ve temel ilkelerle bağdaşmayan tutum ve davranışlar göstererek faaliyette bulunması; konkordato komiserliği görevinin gerektirdiği güven duygusunu sarsıcı tutum ve davranışlar sergilemesi; geçerli bir mazeret olmaksızın konkordato komiserliği görevini yapmaktan kaçınması.

Üçüncü fıkraya göre, bilirkişilik bölge kurulu, konkordato komiserleri listesi dışından görevlendirilenlerin ikinci fıkrada belirtilen hâllerini tespit ederse, ihlalin niteliğine göre uyarma, bir yıla kadar geçici süreyle veya sürekli olarak konkordato komiserliği yapmaktan yasaklama yaptırımlarından birini uygular ve kesinleşen yaptırımı, gereği yapılmak üzere konkordato komiserinin görev yaptığı diğer dosyaların ait olduğu mahkemelere bildirir.

Dördüncü fıkra, denetim, inceleme ve yaptırımların uygulanma usulü ile bunlara ilişkin diğer hususlar hakkında Bilirkişilik Kanunu hükümlerinin kıyasen uygulanacağını açıklığa kavuşturmaktadır.

Nihayet beşinci fıkra, konkordato komiserlerinin denetimine, listeden çıkarılmasına ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesini öngörerek, ciddi ve vahim sonuçları olabilecek bu maddenin uygulanma usul ve esaslarının açıklığa kavuşturulmasını sağlamak istemiştir.

MADDE 382- Maddeyle konkordato sürecinde kesin mühlet kararına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 382 nci maddesi "Kesin mühlet kararı" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 289 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında mahkemenin, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde vereceği düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında kesin mühlet hakkında bir karar verilebilmesi için, mahkemenin borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet edeceği; geçici komiserin de duruşmadan önce yazılı raporunu sunacağı ve mahkemece gerekli görülürse, beyanı alınmak üzere duruşmada hazır bulunacağı belirtilmektedir. Aynı fıkranın son cümlesine göre mahkeme, yapacağı değerlendirmede, itiraz eden alacaklıların dilekçelerinde ileri sürdükleri itiraz sebeplerini de dikkate alacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında konkordatonun başarıya ulaşamayacağının açıkça anlaşıldığı hâllerde mahkemenin, konkordato talebinin reddine karar vermesi gerektiği ve ayrıca, borçlunun, borca batık bir sermaye şirketi veya kooperatif olması hâlinde, resen iflasına da karar verileceği belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde borçluya altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar kesin mühlet verileceği ve bu kararla birlikte, mahkemenin, yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiser veya komiserlerin göreve devam etmesine karar vererek dosyayı görevi bu şekilde yenilenen komiser veya komiserlere tevdi edeceği açıklanmıştır. Mahkemece bu konuda verilecek olan sürenin uzatılması ancak bir sonraki fıkra hükümleri uyarınca mümkündür.

Maddenin beşinci fıkrasında, dördüncü fıkraya göre verilen mühletin güçlük arz eden özel durumlarda, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatılabileceği öngörülmüş olup, borçlunun da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabileceği ve bu takdirde komiserin görüşünün alınacağı; her iki hâlde de uzatma talebinin kesin mühletin sona ermesinden önce yapılacağı, uzatma kararı verilmeden önce, varsa alacaklılar kurulunun da görüşünün alınacağı ifade edilmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, kesin mühletin verilmesine, kesin mühletin uzatılmasına ve kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararların 377 nci madde, iflas kararının ise iflas dairesince 283 üncü madde uyarınca ilan edileceği ve ilgili yerlere bildirileceği düzenlenmiştir.

MADDE 383- Maddeyle, alacaklılar kurulu ve görevlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 383 üncü maddesi “Alacaklılar kurulu ve görevleri” başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 290 ıncı maddesine karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunun 289 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının altıncı cümlesinin karşılığı da Taslağın 383 üncü maddesine alınmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında mahkemece, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturulabileceği; bu durumda alacakları, hukuki nitelik itibarıyla birbirinden farklı olan alacaklı sınıfları ve varsa rehinli alacaklıların, alacaklılar kurulunda hakkaniyete uygun şekilde temsil edileceği ve alacaklılar kurulu oluşturulurken komiserin görüşünün alınacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında alacaklılar kurulunun her ay en az bir kere toplanacağı ve hazır bulunanların oy çokluğuyla karar alacağı; komiserin bu toplantıda hazır bulunarak alınan kararları toplantıya katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlayacağı açıklanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında alacaklılar kurulunun, komiserin faaliyetlerine nezaret edeceği; komiserin işlemlerine karşı şikâyet yoluna başvurabileceği; komisere tavsiyelerde bulunabileceği, gereken hâllerde mahkemeye görüş bildireceği; komiserin faaliyetlerini yeterli bulmazsa, mahkemeden komiserin değiştirilmesini gerekçeli bir raporla

isteyebileceği; mahkemenin bu talep hakkında borçluyu ve komiseri dinledikten sonra kesin olarak karar vereceği belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında alacaklı sayısı, alacak miktarı ve alacakların çeşitliliği dikkate alınarak alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı hâller ile alacaklılar kuruluna ilişkin diğer hususların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle gösterileceği ifade olunmuştur.

MADDE 384- Maddeyle, borçlunun mali durumunun iyileşmesi nedeniyle kesin mühletin kaldırılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 384 üncü maddesi "Borçlunun mali durumunun iyileşmesi nedeniyle kesin mühletin kaldırılması" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 291 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında konkordato sürecinde gerçekleşen iyileşmenin, kesin mühletin sona ermesinden önce vuku bulduğunun komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkemece, kesin mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verileceği ve bu kararın, 377 nci madde uyarınca ilan edilip ilgili yerlere bildirileceği öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında mahkemenin, mali durumun düzelmesi nedeniyle kesin mühletin kaldırılmasına karar vermeden önce borçluyu, konkordato alacaklı tarafından talep edilmişse talep eden alacaklıyı ve varsa alacaklılar kurulunu; diğer alacaklıları ise gerekli görürse duruşmaya davet ederek dinleyeceği; uygun gördüğü takdirde alacaklılar kurulundan sadece yazılı görüş alınmasına da karar verebileceği belirtilmiştir.

MADDE 385- Maddeyle, kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ile iflasın açılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 385 inci maddesi "Kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ve iflasın açılması" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 292 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre borçlunun malvarlığının korunması için iflasın açılması gerekiyorsa, konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşılıyorsa, borçlu, 389 uncu maddeye aykırı davranır veya komiserin talimatlarına uymazsa ya da borçlu alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ederse veya borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatif, konkordato talebinden feragat ederse, iflasa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun borca batık olup olmadığına bakılmaksızın iflasına resen karar verecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında iflasa tabi olmayan borçlu bakımından birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki hâllerin kesin mühletin verilmesinden sonra gerçekleşmesi durumunda, komiserin yazılı raporu üzerine mahkemece kesin mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verileceği düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında mahkemenin, karar vermeden önce borçluyu, konkordato alacaklı tarafından talep edilmişse talep eden alacaklıyı, varsa alacaklılar kurulunu ve gerekli görürse diğer alacaklıları duruşmaya davet ederek dinleyeceği; uygun gördüğü takdirde alacaklılar kurulundan sadece yazılı görüş alınmasına da karar verebileceği öngörülmüştür.

Konkordatonun bu madde anlamında başarıya ulaşmayacağının anlaşılması, borçlunun mali durumunun iyileşmeye hiç elverişli olmaması veya konkordatonun tasdikinin örneğin alacaklılar toplantısında yeterli çoğunluğun sağlanması ihtimalinin bulunmaması gibi nedenlerle gerçekleştirilmesinin mümkün olmaması vb. hâlleri kapsamaktadır.

MADDE 386- Maddeyle, kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Taslağın 386 ncı maddesi "Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçları" başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 294 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında kesin mühlet, 317 nci maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar hariç olmak üzere geçici mühlet kararından önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar hakkında doğurduğu sonuçlara ilişkindir.

Birinci fıkranın (a) bendine göre bu alacaklar için kesin mühlet süresince borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış olan takipler durur; ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz; bir takip işlemiyle kesilen zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez; Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de bu fıkra hükmüne tabi olup ancak 317 nci maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar için sadece haciz yoluyla takip yapılması mümkündür. Bu maddenin (b) bendine göre konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde alacağa faiz işlemesi durur. Maddenin (c) bendinde ise takasın 311 inci ve 312 nci maddelere tabi olduğu ve bu maddelerin uygulanmasında geçici mühletin ilanı tarihinin esas alınacağı belirtilmiştir.

Birinci fıkranın (ç) bendinde hacizli mallar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde ihtiyaten veya kesin olarak haczedilen mal ve haklara ilişkin 296 ncı madde hükmünün uygulanacağı; (d) bendinde kesin mühletin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuşsa, bu devrin hükümsüz olacağı; (e) bendi ise konusu para olmayan alacakların, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komisere bildirileceği, ancak borçlunun, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbest olduğu düzenlenmektedir.

Açıklığı sağlamak için belirtilmelidir ki 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar konkordatoya tabi değildir. Bununla birlikte mühlet içinde bu Kanun kapsamındaki alacaklar için de konkordato borçlusu aleyhine takip yapma yasağı kabul edilmiştir.

MADDE 387- Maddeyle, kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları düzenlenmektedir. Taslağın 387 nci maddesi “Kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları” başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 295 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, rehinle temin edilmiş alacaklar hakkında mühlet sırasında rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceği veya başlamış olan takiplere devam edilebileceği, ancak rehinli malın borçluya ait olması hâlinde bu takip nedeniyle muhafaza tedbirlerinin alınamayacağı ve rehinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise birinci fıkranın istisnası olmak üzere, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılmasının öngörülmediği veya kıymetinin düşecek ya da muhafazasının masraflı olacağı hâllerde, rehinli alacaklının talebi üzerine, rehinli malın 389 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre cebren açık artırmayla satışına izin verilebileceği ve satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılacağı belirtilmiştir. Bu fıkranın 2004 sayılı Kanunun 295 inci maddesinin ikinci fıkrasından farklı yönü, rehinli malın satışını isteyebilecek olanın rehinli alacaklı olduğunun açıklığa kavuşturulmuş olmasıdır. Her hâlde rehinli malın cebren açık artırmayla satışı için 2004 sayılı Kanunun 297 nci madde uyarınca mahkemenin iznini almak gerekecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında mühlet kararının rehinli alacaklar için faiz işlemesini durdurmayacağı tasrih edilmektedir.

MADDE 388- Maddeyle, kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları düzenlenmektedir. Taslağın 388 inci maddesi “Kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları” başlığını taşımakta olup 2004 sayılı Kanunun 296 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında sözleşmenin karşı tarafının konkordatoya tabi olup olmadığına bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devamının esas olduğu; bu sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümlerin, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmayacağı; sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşmenin, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemeyeceği; bu fıkra kapsamında geçici ve kesin mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimlerin karşılıklı olarak ifa edileceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında borçlunun, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen aşırı külfetli sürekli borç ilişkilerinin, komiserin uygun görüşü ve iflas mahkemesinin izniyle herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebileceği gibi; iflas mahkemesinden, 6098 sayılı Kanunun 138 inci maddesi hükmüne göre sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasının da istenebileceği; mahkemenin, bu hususta gerektiğinde duruşma açmak suretiyle yapacağı incelemede komiserin görüşünü de alacağı; fesih çerçevesinde ödenmesi gereken tazminatın, konkordato projesine tabi olacağı belirtilmiş, hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklı tutulmuştur. 2004 sayılı Kanunun 296 ncı maddesinin birinci fıkrasının karşılığı olan bu hükümde yapılmış olan yenilik, borçlunun sözleşmenin feshi yerine 6098 sayılı Kanunun 138 inci maddesine göre uyarlama davası da açabileceğinin tasrih edilmiş olmasıdır.

Bu fıkra kapsamında yapılacak incelemede hâkimin iki tarafı da dinlemesinin gerekli olabileceği dikkate alınarak, söz konusu incelemenin duruşmalı olarak da yapılabilmesi kabul edilmiştir. Ancak somut olayın özelliğine göre hâkimin duruşma açmadan tarafların bu konudaki yazılı beyanlarını almak suretiyle dosya üzerinden yapacağı inceleme sonucunda karar vermesine de bir engel bulunmamaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında öğretideki öneriler (Bünyamin Kartal, Konkordato Mühleti Verilmesinin Sürekli Borç İlişkilerine Etkisi Ankara 2022) dikkate alınarak, borçlunun, ikinci fıkra kapsamına giren borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve iflas mahkemesinin izniyle 6098 sayılı Kanunun 205 inci maddesi hükmü çerçevesinde üçüncü kişiye de devredebileceği öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise konkordato talebinde bulunulmasının, borçlu lehine verilen teminat mektubunun paraya çevrilmesi için haklı sebep teşkil etmeyeceği, ancak bu teminat mektuplarının muhatabın veya lehtarın talebi üzerine ve komiserin görüşünü aldıktan sonra iflas mahkemesinin vereceği kararla tazmin edilebileceği, bu hükmün kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetleri hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir.

Bu fıkra teminat mektuplarının tazmini taleplerinin konkordato sürecinde tedbir yoluyla durdurulup durdurulamayacağı konusunda uygulamada ortaya çıkan tereddütleri gidermek için maddeye ilave edilmiştir. Son cümlede zikredilen kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetleriyle kastedilen, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan kefalet sigortası genel şartlarına göre düzenlenen ve borç ilişkilerinden doğan yükümlülüğü alacaklıya karşı teminat altına alan sigorta poliçeleridir.

Ayrıca her ne kadar mahkeme 6100 sayılı Kanunun genel hükümleri ve 2004 sayılı Kanunun 287 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca teminat mektuplarının ödenmesini durdurmak yetkisini haiz ise de, bu hususun Taslakta açıkça hükme bağlanması yararlı görülmüştür. Teminat mektupları hakkında getirilen düzenleme sadece süresiz ve kesin teminat mektuplarıyla sınırlı olmayıp süreli teminat mektupları için de geçerlidir. Bu kapsamda mühletin sürelere olan etkisi bakımından Taslağın 386 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçerli olan düzenleme bu hâlde de uygulanacak ve mahkemenin kararına kadar teminat mektubundaki başvuru (ibraz) süresinin uzadığı kabul edilecektir. Bu hâliyle muhatabın süreli teminat mektuplarında söz konusu hüküm nedeniyle zarara uğramasının da önüne geçilmiş olacaktır.

MADDE 389- Maddeyle, kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları düzenlenmektedir. Taslağın 389 uncu maddesi "Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları" başlığını taşımakta olup, 2004 sayılı Kanunun 297 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında borçlunun, komiserin nezareti altında işlerine devam edebileceği, fakat mahkemenin, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izniyle yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine de karar verebileceği belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında borçlunun, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemeyeceği, kefil olamayacağı ve ivazsız tasarruflarda bulunamayacağı; taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemeyeceği ve takyit edemeyeceği; aksi hâlde yapılan işlemlerin hükümsüz olduğu; mahkemenin, izin vermeden önce komiserin ve varsa alacaklılar kurulunun görüşünü alacağı düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında mahkemenin, komiserin ve varsa alacaklılar kurulunun görüşünü alarak, konkordato talebinde mahkemeye sunulan alacak listesinde yer alan ve borçlunun faaliyetine göre küçük sayılabilecek tutardaki borçların ödenmesine talep üzerine karar verebileceği düzenlenmiştir.

Uygulamada çok sayıda küçük tutarlı borcu olan konkordato borçlularının işlemleri basitleştirmek ve hızlandırmak için bu küçük borçları ödeyerek prosedüre devam etmek yönünde talepleri olmaktadır. Konuya açıklık getirmek için madde metnine üçüncü fıkra ilave edilmiştir. Bu karar, borçlu veya alacaklıların talebi üzerine verilebilecektir. İsviçre Federal Mahkemesinin içtihadı da bu yöndedir. Karara konu olayda (BGE III, 111, 86, 87), 1326 konkordato alacaklısı arasından, alacağı 10.000 İsviçre frangını geçmeyen 962 kişinin alacakları toplam alacağın %11,5'ne tekabül etmekteydi. Federal Mahkeme "operasyonun hafifleştirilmesi ve basitleştirilmesini sağlamak için" kararda 10.000 franga kadar alacağı olan 962 alacaklının alacağının derhâl ödenmesini hukuka uygun bulmuş; ne ödeme kararını ne de sınırın 10.000 frank olarak tayinini hatalı görmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında borçlunun bu hükme veya komiserin ihtarlarına aykırı davranması hâlinde mahkemenin, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabileceği ya da 385 inci madde çerçevesinde karar vereceği öngörülmüştür.

Maddenin beşinci fıkrasında birinci ve dördüncü fıkra kapsamında alınan kararların 377 nci madde uyarınca ilan edileceği ve ilgili yerlere bildirileceği belirtilmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında ise bu madde kapsamında mahkemece verilen kararların 385 inci maddeye göre verilenler dışında kesin olduğu belirtilmiştir.

MADDE 390- Maddeyle, defter tutulması ve rehinli malların kıymetinin takdirine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 298 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Konkordatonun tasdiki yargılamasından önce komiserce yapılacak ön hazırlıklar bulunmaktadır. Bu hazırlıkların en önemlisi, borçlunun mallarının deftere kaydedilmesi ve bu malların kıymetlerinin belirlenmesidir. Konkordato komiseri, görevlendirilir görevlendirilmez, borçlunun mallarının defterini tutarak bütün bu malların kıymetlerini takdir edecektir. İhtiyaç hâlinde bu kıymet takdirinin komiser tarafından atanacak bilirkişi marifetiyle de yapılabileceğinde şüphe yoktur. Şayet borçlunun malları başka bir yerde ise bu değerleme malların bulunduğu yer icra ve iflas dairesince yapılabilecektir.

Komiserin yapacağı kıymet takdirinde, rehinli mallar ayrı bir önem arz eder. Maddenin ikinci fıkrası gereğince, komiser rehinli malların da kıymetini takdir eder ve bu kararı alacaklılar toplantısından önce rehinli alacaklılara ve borçluya tebliğ eder. 2004 sayılı Kanunun 298 inci maddesinde yer alan "bildirilir" ibaresi "tebliğ eder" şeklinde değiştirilmiştir. Taslağın konkordato komiserinin görevlerinin düzenlendiği 379 uncu maddesinde komisere tebligat çıkarma yetkisi de verilerek komiserin tebligat çıkarma yetkisine ilişkin tereddütler ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca dördüncü fıkra uyarınca rehinli

taşınmaz malların bu madde kapsamındaki kıymet takdiri, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca gayrimenkul değerleme uzmanlığı lisansı ile yetkilendirilen kişilere yaptırılır. Fıkranın son kelimesi olan "yaptırılabilir" ifadesi mecburiyeti ifade edebileceği gibi bir imkânı da ifade edebilecek bir kelime olduğundan, maddenin amacına da uygun olarak bu ibare "yaptırılır" şeklinde değiştirilmek suretiyle tereddütler giderilmiştir.

Her ilgili, (şayet bu ilgililer rehinli alacaklı veya borçlu ise komiserin kıymet takdirinin kendilerine tebliğinden itibaren, diğer ilgililer ise öğrenme tarihinden itibaren) yedi gün içinde ve masrafları önceden karşılamak kaydıyla, iflas mahkemesinden rehinli malların kıymetinin yeniden takdir edilmesini talep edebilir. Eğer yeni kıymet takdiri bir alacaklı tarafından istenmiş ve takdir edilen kıymet, kayda değer bir şekilde değişmişse, alacaklı borçludan masraflarının ödenmesini talep edebilecektir.

MADDE 391- Maddeyle, konkordatoda alacaklıların alacaklarını bildirmeye davet edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Alacaklıların alacaklarını bildirmeye davet edilecekleri ilanın usulü ve içeriğinin düzenlendiği maddede 2004 sayılı Kanunun 299 uncu maddesinden farklı olarak, alacağını bildirmeyen alacaklıların sadece bilançodan değil 375 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan belgelerden anlaşılmadığı takdirde konkordato projesinin müzakeresine kabul edilmeyecekleri ihtar olunacaktır. Hükümdeki bu genişletme, uygulamada ortaya çıkan sorunlara çözüm getirmek amacıyla kaleme alınmıştır. Zira konkordato komiserlerinin birçok olayda ilan üzerine bildirimi yapılmayan alacağı, borçlunun bilançosunun dayanağını oluşturan belge ve kayıtlarda sabit olmak şartıyla, nisaba dahil ettikleri görülmüştür. Esasen hakkaniyete uygun çözüm tarzının da bu yönde olduğu sonucuna varılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası uyarınca, ilanda, yabancı para alacaklarının geçici mühlet kararının verildiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk lirasına dönüştürüleceği hususu yer alacaktır. Bu düzenlemeyle konkordato uygulamasında hâlâ tartışmalı olan ve uyuşmazlıklara yol açan bir belirsizliğin giderilmesi amaçlanmıştır.

Bilindiği üzere alacak kaydının bazı istisnalar haricinde Türk lirası olarak yapılması zorunludur. Bununla birlikte, yabancı para alacağının Türk lirasına hangi tarihteki kur üzerinden çevrileceği hakkında doktrin ve içtihatta süregelen tartışmalar mevcuttur. Bu konuda ileri sürülen bir görüş, alacağı dövize bağlanmış olan alacaklılara konkordatoda ayrıcalık tanınmasını gerektiren yasal bir dayanak bulunmadığını, konkordatoda alacaklılar arasında eşitlik ilkesi gereğince 6098 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin konkordatoda uygulanmasının mümkün olmadığını, yabancı para alacağının konkordatoya kayıt tarihindeki karşılığı üzerinden Türk lirasına çevirilmesinin gerektiğini kabul etmektedir. Bu konuda ileri sürülen diğer bir görüş ise konkordatonun tasdiki tarihinin çeviri zamanı olarak esas alınması gerektiğidir. Bir diğer görüş ise yabancı para alacağının geçici konkordato mühletinin verildiği tarihteki döviz kuru üzerinden Türk lirasına çeviri yapılarak konkordatoya yazdırılması gerektiğidir. Konkordatoda çoğunluğun tespiti, yabancı para alacaklarının bir an önce Türk lirasına çevrilmesini, yani alacakların miktarının tespitinde eşit para biriminin kabulünü gerektirdiğini ileri süren bir diğer görüş uyarınca kayıt tarihlerindeki farklılıklardan doğacak eşitsizlikleri önlemek için, yabancı para alacaklarının tüm alacaklılar için ortak bir tarihte Türk lirasına çevrilmesi uygun olacak, ortak tarih olarak da alacak kayıt süresinin son günü esas alınabilecektir. Bu konuda ileri sürülmüş bir diğer görüş de konkordatoda yabancı para alacağının ülke parasına çevrilmesinde konkordatonun tasdiki tarihindeki kurun esas alınmasının yabancı para alacaklısı ile diğer alacaklı grupları arasındaki menfaatleri bağdaştıran en uygun çözüm olduğunu, ancak konkordato komiserinin alacaklılar toplantısının sonucuyla ilgili olarak mahkemeye sunacağı raporda yabancı para alacaklarını toplantının yapıldığı tarihteki kur üzerinden Türk lirasına çevirmesi gerektiğini, aksi hâlde alacaklılar toplantısında hangi alacaklının ne miktar alacak için oy hakkına sahip olduğunun belirlenemeyeceğini; mahkemenin ise konkordatonun tasdikine karar verip vermeyeceğini

tasdik tarihindeki kuru dikkate alarak belirlemesi gerektiğini kabul etmektedir. Tüm bu tartışmalar ve görüşler değerlendirilmek suretiyle konkordatoda yabancı para alacaklarının geçici mühlet kararının verildiği tarih itibarıyla Türk lirasına dönüştürülmesi yönündeki görüşün, alacaklılar arasındaki eşitlik ve geçici mühletin, konkordato mühletinin etkilerinin ortaya çıkması bakımından bir "milat" olarak kabul edilmesi hususları da dikkate alındığında en uygun çözüm tarzı olduğu benimsenmiştir. Türk lirasına çevirinin de geçici mühlet tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden yapılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

MADDE 392- Maddeyle, alacaklar hakkında borçlunun beyanı ve çekişmeli alacaklara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde başlığı 2004 sayılı Kanunun 300 üncü maddesinden farklı olarak "Alacaklar hakkında borçlunun beyanı ve çekişmeli alacaklar" olarak düzenlenmiştir.

İflas idaresinden farklı olarak, konkordatoya kaydedilmesi için başvurulan bir alacak hakkında komiserin kabul veya ret yetkisi bulunmamaktadır. Şu hâlde komiser kendisine bildirilen alacakları sadece kaydetmekle yetinip, bu alacakların gerçek olup olmadığını inceleyerek geçerli bir dayanağı olmayanları reddetme yetkisiyle donatılmamıştır. Komiser, süresi içinde olmak kaydıyla bildirilen tüm alacakları kaydedecek ve borçlunun bu alacaklar hakkındaki beyanını alacaktır. İşte borçlu bu beyanında, kaydedilmiş olan alacağın tamamına veya bir kısmına itiraz etmek suretiyle alacağı çekişmeli hâle getirebilecektir. Burada konkordato mühletinin ilânı üzerine bildirilen alacakları çekişmeli hâle getirme yetkisi, iflas tasfiyesinden farklı olarak, borçluya verilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla alacağı çekişmeli olan alacaklının, alacağı hakkında mahkemenin 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası uyarınca verdiği kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar getirmezse, bu alacağın konkordato yeter sayısında dikkate alınmayacağı esası benimsenmiştir.

2004 sayılı Kanunda mahkemenin, borçlunun reddettiği alacağın hesaba katılıp katılmayacağına ve ne oranda katılacağına karar verebilmesi için bu alacağın mahkeme önüne hangi prosedüre göre ve hangi süre içinde taşınacağına ilişkin bir açıklık bulunmamaktaydı. Bu sebeple söz konusu alacaklıların tasdik hakkında karar verilecek duruşmada dahi mahkemeye başvurması mümkün olabilmekteydi. Bu durum tasdik hakkındaki kararın gecikmesine ve belirsizliğe yol açmaktaydı. Bu sebeple mahkemeler önceleri, alacağı borçlu tarafından reddedilen alacaklar hakkında alacaklının başvurusunu beklemek ve bu başvurudan sonra söz konusu alacak hakkında bilirkişi incelemesi yaptırarak bir karar vermek cihetine giderken, sonradan, söz konusu sakıncaları önlemek için, borçlunun beyanıyla kısmen yahut tamamen reddedilen alacaklar hakkında, alacaklıların herhangi bir başvurusu vukubulmasa dahi, komiser heyetinden inceleme yaparak bir rapor sunmasını istemişlerdir. Böylece çekişmeli alacaklar hakkında alacaklılar toplantısından önceki bir zamanda karar verebilmek mümkün olmuştur. Ancak alacağı borçlu tarafından reddedilen alacaklının bu alacağından vazgeçmesi yahut borçlunun kısmi reddi söz konusu ise alacaklının bu oranda yeter sayısına dahil olmayı kabul etmesi ihtimal dahilinde olduğundan, bu usul tasarruf ilkesiyle çelişebilmekteydi. Mahkemenin bu konuda karar vermesi için alacağı kısmen ya da tamamen reddedilen alacaklının mahkemeye başvurması usulü tasarruf ilkesi bakımdan daha elverişli görülmüştür. İşte uygulamada gerek süre gerekse usul bakımından belirsizlik arz eden bu hâl, tasarruf ilkesiyle de bağdaşan bir çözüm tarzı benimsenmek suretiyle açıklığa kavuşturulmuştur. İkinci fıkra uyarınca, alacağı çekişmeli hâle gelen alacaklı bu alacak hakkında harekete geçmek ve mahkemeden alacağının konkordato nisabında hangi oranda hesaba katılacağı hususunda bir karar getirmek zorundadır; bu kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar getirmemesi hâlinde yeter sayı hesaplamasına dahil edilmeyecektir. Sürenin alacaklılar toplantısıyla sınırlandırılmasıyla, alacaklılar toplantısında borçlunun mali durumuyla ilgili net bir tablonun ortaya konulabilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 393- Maddeyle, alacaklılar toplantısına davet düzenlenmiştir. 2004 sayılı Kanunda toplantı günü ilandan en az iki hafta önce belirlenebilmekteydi. Hükme göre artık bu süre üç hafta sonra olmak üzere belirlenebilecektir.

İlanda alacaklıların, toplantıdan önceki iki hafta içinde belgeleri inceleyebilecekleri ve alacakları borçlu tarafından itiraza uğrayan alacaklıların mahkemeye başvurarak 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası uyarınca verilecek kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar getirmedikleri takdirde konkordato yeter sayısında dikkate alınmayacakları da bildirilir.

Burada sözü edilen ve alacaklıların inceleyebilecekleri bildirilen "*belgeler*", onların konkordato projesi hakkında tam bilgi sahibi olarak karar vermelerini sağlayacak bütün belgelerdir.

Çekişmeli alacaklar ile ilgili mahkeme kararının hangi tarihe kadar alınması gerektiği hakkında 393 üncü maddede yapılan değişikliğe uygun olacak şekilde bu madde metninde de değişiklik yapılmıştır. Ayrıca diğer maddelerde yapılan değişikliklere uygun olarak, ilan örneğinin alacaklılara iadeli taahhütlü mektupla gönderilmesi yerine postayla gönderilmesi öngörülmüştür.

MADDE 394- Maddeyle, alacaklılar toplantısına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 302 inci maddesinde "Alacaklılar toplantısı ve projenin kabulü için gerekli çoğunluk" aynı maddede düzenlenmiş iken, bu madde "Alacaklılar Toplantısı" başlığını taşımaktadır. "Projenin kabulü için gerekli çoğunluk" 395 inci maddede düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında alacaklılar toplantısının yapılması usulüne ilişkin olarak komiserin toplantı sonunda hazırlayacağı tutanağın içeriği açıklığa kavuşturulmak suretiyle düzenleme yapılmış ve burada komiserin müzakere süreci de dahil olmak üzere toplantı hakkında bilgi vermesi ve alacaklılar kurulunun imzasını da tutanak altına alması hususu açıklanmıştır.

"İltihak" sözcüğü, artık yerleşmiş teknik bir terim niteliğine büründüğünden maddede muhafaza edilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, 2004 sayılı Kanunda bir hafta olarak düzenlenmiş olan süre bazı hâllerde sağlıklı bir komiser raporu yazılabilmesi için yeterli olmadığından iki haftaya çıkarılmıştır.

MADDE 395- Maddeyle, konkordato projesinin kabulü için gerekli çoğunluğa ilişkin esaslar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 302 nci maddesinde "Alacaklılar toplantısı ve projenin kabulü için gerekli çoğunluk" aynı maddede düzenlenmişken, Taslağın bu maddesi "Projenin kabulü için gerekli çoğunluk" başlığını taşımaktadır. "Alacaklılar toplantısı" 394 üncü maddede düzenlenmiştir.

Çoğunluk hesabı bakımından 2004 sayılı Kanundaki mevcut alternatifli çoğunluk hesabı korunmuştur.

İkinci fıkrada daha geniş kapsamlı bir ifade olan "konkordato projesinden etkilenen alacak" terimi yerine konkordato projesine göre ödenecek alacağı ifade edecek şekilde "konkordato projesine tabi alacak" terimi tercih edilmiştir.

Beşinci fıkrada iflas mahkemesinin, alacaklının talebi üzerine çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmayacağına ve ne oranda katılacağına "yaklaşık ispat ölçüsü"yle karar vereceği tasrih edilmiştir. Alacaklının ancak talep etmesi üzerine yapılacak bu inceleme, alacağın maddi hukuk anlamındaki mevcudiyetine ilişkin değil, alacağın konkordato yeter sayısında dikkate alınıp alınmayacağına ilişkindir. Bu bağlamda öncelikle, yapılan alacak kaydı üzerine borçlunun alınan beyanı karşısında, alacaklının yerine geçilerek örneğin komiserlerce durumun resen mahkemeye intikali, ne gerekli ne de yerinde görülmüştür. Zira borçlunun

beyanı karşısında, alacaklının bu beyanla yetinip yetinmeyeceğinin; yeterli ve doğru bulmayacaksa, mahkemeye yapacağı başvuruda ne miktar üzerinden oylamaya katılmak isteyeceğinin peşinen bilinmesi, mümkün olmadığı gibi bu sırada alacaklının yerine geçilerek hareket edilmesi de konkordato kurumu nazarında gerekmez. Önceki metinlerde bu konuda olmayan açıklık, metne ilave edilen "alacaklının talebi üzerine" ibaresiyle sağlanmaya çalışılmıştır. Öte yandan hükme göre bu iddialar hakkında ileride genel mahkemece verilecek hükümler saklıdır. İşte bu sebeplerle bu hüküm çerçevesinde yaklaşık ispat ölçüsü uygulanarak sonuca varılması gerektiği hususu süratle inceleme yapılmasının önemli bir unsuru olarak maddeye ilave edilmiştir. Bununla birlikte 392 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca, alacaklının, iflas mahkemesinin bu fıkra uyarınca vereceği kararı en geç alacaklılar toplantısına kadar komisere getirmesi gerekmektedir. Aksi hâlde bu alacak konkordato yeter sayısında dikkate alınmayacaktır. Söz konusu kararın en geç alacaklılar toplantısından önce verilmesi gerekmektedir. Kararın süresi içinde alınarak komisere sunulması alacaklının sorumluluğundadır. İflas mahkemesi belirli olmayan vadeye tabi veya geciktirici koşula bağlı alacaklar için de bu fıkra uyarınca bir karar verecektir. Ancak bu alacakların 403 üncü madde hükmüne tabi olmadığı açıktır.

MADDE 396- Maddeyle, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı alacaklının sahip olduğu haklar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 303 üncü maddesine göre daha açık ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır.

Birinci fıkraya göre, asıl borçlunun konkordato istemesi hâlinde alacaklı, alacağını kaydettirmek ve haklarını korumak için gerekli işlemleri yapmak zorundadır; meğerki alacaklının alacağı konkordato talebine eklenecek belgeler hakkındaki 375 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan belgelerden anlaşılsın. Bir başka ifadeyle alacaklı, asıl borçlunun sunduğu ve 375 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan belgelerden anlaşılmadıkça, alacağını kaydettirmek ve haklarının korunması için gerekli işlemleri yapmak zorundadır. Bu hüküm 6098 sayılı Kanunun 594 üncü maddesinin ikinci fıkrasının yansımasıdır.

Öğretide, 6098 sayılı Kanunun 594 üncü maddesinin ikinci fıkrasının hükme dâhil edilmemesi hâlinde konkordatoda uygulanamaması gibi bir riskin ortaya çıktığı hususu ve bunun da çeşitli tartışmalara neden olduğu dikkate alınarak 594 üncü maddeyi ve diğer özel kanunlardaki hükümleri saklı tutan bir fıkra ilave edilmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür. Ancak, bir taraftan Taslak hükümleri özel nitelik arzettiğinden ve 6098 sayılı Kanunun 594 üncü maddesine oranla daha özel ve daha kapsamlı hükümler getirdiğinden ve diğer taraftan 6098 sayılı Kanunun 594 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi Taslağa bu maddenin birinci fıkrası olarak eklendiğinden, 594 üncü maddeyi ve diğer özel kanunlardaki hükümleri saklı tutan bir fıkra ilave edilmemiştir.

Maddenin başlığındaki "birlikte sorumlu olanlar" ibaresinin özellikle ve sınırlı olmamak kaydıyla garanti vereni, müteselsil borçluları, kefilleri ve rehinli malın maliki üçüncü kişileri kapsadığı muhakkaktır.

MADDE 397- Maddeyle, konkordatonun mahkemede incelenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 304 üncü maddesi hükmü, güncellenerek metne alınmıştır.

Buna göre, mahkemenin komiseri dinledikten sonra kararını her hâlde kesin mühlet içinde vermesi gerekmektedir. Duruşma günü 377 nci madde uyarınca ilan edilecektir. İtiraz edenlerin duruşmada hazır bulunabilmeleri için itiraz sebeplerini, mahkemeye, duruşma gününden en az üç gün önce ve yazılı olarak bildirmiş olmaları gerekmektedir. Aksi hâlde bu kişiler duruşmada hazır bulunamayacaklardır. Böyle bir sınırlama getirilmesinin nedeni, her alacaklının duruşmada hazır bulunarak itirazlarını ileri sürmesinin yargılamayı sekteye uğratabilme ihtimalidir. Maddeyle ayrıca, bir yenilik olarak, borçlunun her hâlde duruşmada hazır bulunması zorunlu kılınmıştır. Konkordato talebinde bulunmuş olan ve bu imkândan yararlanmak isteyen bir borçlunun, konkordato sürecinin nihai ve belki de en önemli aşaması

olan tasdik yargılamasında mahkemede hazır bulunması, dürüstlük kuralının bir gereğidir. Nitekim öğretide de bu sorumluluğu yerine getirmeyen borçluya, mühletin sonuçlarından yararlanma ve alacaklılarına zarar verme yetkisi tanınmaması gerektiği; borçlunun geçerli bir özrü olmadan duruşmaya gelmemesi hâlinde mahkemenin, borçlunun yokluğunda tasdik talebinin reddine karar verebileceği ifade edilmiştir (Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, İkinci Baskı, Ankara 2013, s. 1489). Fıkrada yer alan son cümleyle borçlu bakımından böyle bir zorunluluk bulunduğu hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

Maddenin birinci fıkrasında mahkemeye, kesin mühlet içinde konkordato hakkında bir karar vermek zorunluluğu yüklenmektedir. Bu sebeple, ikinci fıkrada da yargılamanın gidişatına göre kesin mühlet içinde kararın verilemeyeceğinin anlaşılması hâlinde mahkemece konkordato kararının verilmesine kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verilebilecektir. Zira mühlet içinde karar verilemediğinde mühletin kalkması hâlinde, takip yasağının kalkması gibi konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyecek sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Borçlunun, kendisinden sadır olmayan sebeplerle mühletin kalkması sonucuyla karşı karşıya kalması da önlenmek istenmiştir.

MADDE 398- Maddeyle, konkordatonun tasdiki şartları düzenlenmektedir. Konkordatonun mahkemece tasdik edilebilme şartlarını düzenleyen maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca ilk şart, iflasa tabi borçlu bakımından adi konkordatoda, teklif edilen tutarın, borçlunun iflası hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda ise paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın, iflas yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılmasıdır. İflasa tabi olmayan borçlular bakımından iflas hâliyle kıyaslanacak başka bir ölçütün mevcut olmadığı sonucuna ulaşılarak hükme "iflasa tabi borçlu bakımından" ibaresi eklenmek suretiyle (a) bendindeki bu ölçütün iflasa tabi olmayan borçlular hakkında uygulanmayacağı, bu borçlular bakımından diğer şartların yerine gelip gelmediğine bakılacağı kabul edilmiştir.

Fıkranın (b) bendine göre, teklif edilen tutar ve faizin, varsa borçlunun beklenen haklarının da mahkemece dikkate alınması suretiyle, kaynaklarıyla orantılı olması gerekmektedir. Bu hüküm sadeleştirilerek güncellenmiştir. Bu kapsamda mahkemenin borçlunun beklenen haklarını dikkate alıp almayacağını ve alacaksa ne oranda dikkate alacağını takdir etme yetkisinin bulunduğu açıktır.

Fıkranın (c) bendine göre alacaklar toplantısında ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen bir konkordato projesinin tasdiki, teklifte vade veya ödemesiz süre öngörülmüş olan hâllerde bu vade veya sürenin makul olması ve açıkça gerekçelendirilmiş olmasına bağlıdır.

Fıkranın (ç) bendinde, alacakların sırası hakkındaki 317 nci maddenin dördüncü fıkrasının birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe ve ayrıca gerektiğinde 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası kıyasen uygulanmak kaydıyla yeterli teminata bağlanmış olması da bir tasdik şartıdır. Hükümdeki "gerektiğinde 395 inci maddenin çekişmeli alacaklara ilişkin beşinci fıkrası kıyasen uygulanmak kaydıyla" ibaresinden anlaşılması gereken, alacakların sırası, imtiyazlı olup olmadıkları, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş olup olmadıkları, miktarları ve teminatın tam olarak ödemeyi sağlayıp sağlamayacağı ile bu alacaklardan alacaklının açıkça vazgeçip geçmediğine ilişkin uyuşmazlıkların konkordato bakımından iflas mahkemesince yaklaşık ispat ölçüsüne göre tespit edileceğidir. Pek tabii bu iddialar hakkında ileride genel mahkemece verilecek hükümler saklıdır.

Maddenin ikinci fıkrası, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 306 ncı maddesinin ikinci fıkrasıyla uyum sağlamak amacıyla değiştirilmiştir. Böylece Türk uygulamasında rastlanan yanlış anlaşılmaların da önüne geçilmek istenmiştir. Mahkemeye verilen bu yetki esas itibarıyla azınlıkta kalan alacaklıları korumak içindir.

Elverişsiz bir konkordato teklifini serbest iradeleriyle ve oylarıyla kabul etmiş olan çoğunluk alacaklıların mahkeme tarafından kornması ihtiyacı bulunmamak gerekir.

MADDE 399- Maddeyle, konkordatonun tasdikinde katkı payına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Maddeyle yeni bir kurum ihdas edilmektedir. Buna göre, mahkeme, alacaklılardan beklenen fedakarlık ve şirketin durumunu dikkate alarak konkordatonun tasdikini, pay sahiplerinin borçlu şirketin iyileşmesine tahsis edilecek hakkaniyete uygun bir katkı payı ödemeleri şartına bağlayabilecektir. Hiç kuşkusuz, borçlu şirket veya pay sahipleri de resen, mahkemenin müdahalesine gerek kalmaksızın, bu yönde teklifte bulunabileceklerdir.

İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun konkordatonun tasdiki şartlarını düzenleyen 306 ncı maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi uyarınca mahkeme hissedarların uygun bir katkı payı ödemelerini, konkordatonun tasdiki şartı olarak öngörebilir. Belirtilmelidir ki bu hüküm, İsviçre'de ancak adi konkordatoya ve tüzel kişi borçlulara özgü olup malvarlığının terki suretiyle konkordatoda uygulanmaz. Bu değişiklikle adi konkordatonun sadece alacaklıların değil, borçlu şirketin hissedarlarının da fedakârlık yapması suretiyle işleyen bir kurum olduğu vurgulanmış olmaktadır. Bu hüküm alacaklı ile borçlunun hissedarları bakımından bir nevi "fedakârlığın denkleştirilmesi" esasına dayanmaktadır. İsviçre'de böyle bir esasın benimsenmediği önceki konkordato uygulamasında hissedarlar, bazen "ceremesini" alacaklıların çektiği konkordatodan yararlanabiliyor ve bu da alacaklılar bakımından istenmeyen sonuçlara yol açabiliyordu. Bilindiği gibi konkordato hükümlerimiz uyarınca, tüzel kişilik ve buna bağlı sonuçlar çerçevesinde, şirket ortaklarının nisaba dahil edilmemesi yönünde bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak uygulamada çok zaman bu durumun alacaklılar aleyhine sonuçlara yol açtığı, hatta şirket ortaklarının alacak miktarlarının fazla olması sebebiyle nisabın bu yönde şekillendiği ve "asıl alacaklıların" muhalefetine rağmen konkordato projesinin kabulü sonucunun ortaya çıktığı görülmüştür. İsviçre'de konkordatonun tasdikinde zorunlu olarak düzenlenen bu kurum Taslakta mahkemenin takdirine tabi bir hüküm olarak öngörülmüştür. İflas mahkemesi, katkı payının çeşidine ve kapsamına, somut olayın şartlarına göre hükmedecektir. Katkı payı, sermaye artırımı şeklinde olabileceği gibi hissedarların alacaklarından feragatleri yahut sırada sonra geçme gibi şekillerde olabilecektir yahut şirkete yeni kredi sağlamayı taahhüt biçiminde ortaya çıkabilecektir. Aynı zamanda şirketin yönetiminde yer alan hissedarların huzur hakkı veya maaştan feragatleri de bu kapsamda sayılabilecektir.

Mevcut konkordato uygulamamızda kimi zaman şirketin konkordatoya tabi alacaklarının mühlet içinde ödenemiyor olması sebebiyle şirketin faaliyetlerinin devamı için ödemenin zorunlu olduğu hâllerde hissedarlar tarafından söz konusu alacaklar ödenebilmekteydi. Komiser tarafından bu borçların hissedarlarca ödenmesi, nisaba alacaklı olarak kaydedilme hakkından feragat etmelerine bağlanabilmekteydi. İşte bu uygulama örneği de katkı payı kapsamında kabul edilebilecektir.

İkinci fıkra uyarınca katkı payının ödenme zamanı da mahkeme tarafından belirlenecektir. Bu kapsamda mahkeme bu katkı payının, tasdik kararından önce ödenmesine karar verebileceği gibi yine kendi belirleyeceği takvim çerçevesinde olmak kaydıyla tasdik kararından sonra ödenmesine de karar verebilecektir. Katkı payının tasdik kararından önce ödenmesine karar verilmiş ve gerekli ödeme yapılmamışsa, bu durum mahkemece konkordatonun tasdiki talebinin reddi sebebi olabilecektir.

MADDE 400- Maddeyle, konkordatonun tasdiki kararına, kararın kapsamına ve ilanına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Tasdik kararında mahkemenin, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiklerini i ve ödemelerin hangi vadede gerçekleşeceğini göstermesi gerekmektedir. Konkordato projesinin "alacaklılara ödeme" bölümünün mahkeme kararına aynen alınması bu gereği yerine getirmek için yeterlidir. Mahkeme

tarafından konkordato projesi revize edilmişse, projenin revize edilmiş hâli karara dercedilecektir.

İkinci fıkraya göre, kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak üzere ve kapsamı mahkemece tayin edilmek kaydıyla, gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir proje denetçisi tayin edilebilecektir. Bu takdirde proje denetçisi, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir, tasdik kararını veren mahkemeye rapor verecek ve alacaklılar bu raporu inceleyebilecektir.

Görüldüğü gibi hükümle yeni bir kavram ihdas edilmektedir. Proje denetçisi, İsviçre öğretisindeki deyimle "atipik bir cebrî icra organı"dır. 2004 sayılı Kanunda bu görevi yerine getirmek üzere kayyım atanması hükmü yer almaktaydı. Maddede "kayyım" terimi yerine "proje denetçisi" terimi kullanılmak suretiyle özellikle 4721 sayılı Kanun anlamındaki kayyım kavramından farklı bir organın söz konusu olduğunun tasrih edilmesi amaçlanmıştır. Metinde "gözetim, yönetim ve tasfiye" gibi çok genel ve geniş terimler kullanılmış olduğu için, bu yetkilerin çerçevesinin belirlenmesi mahkemeye bırakılmıştır. Proje denetçisine mahkemece dar veya geniş kapsamlı olarak yönetim görevi verildiği takdirde, ticaret siciline bu hususun kaydedilmesi gündeme gelecektir. Aynı hükümle bir yenilik olarak tasdik kararıyla birlikte atanan proje denetçisinin görevinin sona ermesi üzerine bu durumun da usulünce ilan edilmesi ve ilgili yerlere bildirilmesi düzenlenmiştir. Proje denetçileri tarafından projenin işleyişi hakkında düzenli aralıklarla verilen raporların sonuncusunun, olağan şartlar altında projenin yerine getirildiği ve böylece borçların ödendiği hakkında olması beklenir. Bu hâlde artık proje deneticisinin de görevi sona ermelidir. Proje denetçisinin göreve başladığının duyurulması hakkında takip edilen usulün, borçların ödenip projenin tamamlanması üzerine proje denetçisinin görevinin sona erdiğinin duyurulması sırasında geçerli olması, uygun bulmuştur.

Proje denetçisinin seçilmesi, denetimi, nitelikleri ve yükümlülükleri ile denetçiye uygulanacak yaptırımlar hakkında konkordato komiserine ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacağı öngörülmüştür. Bu bağlamda bir kişinin proje denetçisi olarak en fazla beş görev mi, yoksa komiserlik ve proje denetçiliği olarak toplam en fazla beş görev mi alabileceği hususu Bilim Komisyonunda tartışılmış, neticede bir kişinin eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada proje denetçisi ve geçici veya kesin konkordato komiseri olarak görev yapamayacağı kabul edilmiştir.

Proje denetçisinin nitelikleri, yükümlülükleri, denetimi, sorumlulukları, listeden çıkarılması, uyacağı temel ilkeler, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile proje denetçiliğine ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenecektir.

Konkordatonun tasdiki kararı, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilan portalında ilan olunur ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir. Konkordatonun tasdiki kararının ilan edilebilmesi ve ilgili yerlere duyurulabilmesi için tasdik kararının kesinleşmesine gerek bulunmamaktadır.

MADDE 401- Maddeyle, rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, rehinli malın muhafaza altına alınması ve satışının, alacaklılar toplantısına sunulmuş olan projede borçlu tarafından mahkemeden bu yönde talepte bulunulacağı hakkında bilgi verilmek kaydıyla, borçlunun talebi üzerine, mahkemenin tasdik kararında gösterilmek suretiyle karardan itibaren bir yılı geçmemek üzere ertelenebileceği kabul edilmiştir. Böylelikle konkordato kapsamında rehinli malın satışının ertelenmesi, ancak projede bu hususta mahkemeye başvurulacağının bildirilmiş olması

kaydıyla mümkün olabilecektir. Talebin borçlu tarafından yapılacağı ve tasdik kararından itibaren bir yılı geçmemek üzere erteleme istenebileceği hususları da açıkça ifade edilmişti.

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da, daha önce 387 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca rehinli malın satılmamış olması kaydıyla bu talebin ileri sürülebileceğidir.

Üçüncü fıkra uyarınca da aynı şartların mevcut olması hâlinde finansal kiralama sözleşmesinin konusu malların iadesinin ertelenmesi talep edilebilecektir. Buna göre finansal kiralama sözleşmesinin konusu olan malların iadesinin ertelenmesi, ancak projede bu hususta mahkemeye başvurulacağının bildirilmiş olması kaydıyla mümkün olabilecektir. Talebin borçlu tarafından yapılacağı ve tasdik kararından itibaren bir yılı geçmemek üzere erteleme istenebileceği hususları da açıkça ifade edilmiştir.

Dördüncü fıkraya göre, konkordato anlamında rehinli alacaklı ve finansal kiralayan, yazılı görüşlerini konkordatonun tasdikine ilişkin duruşmadan önce sunmaya davet edilirler. Bu alacaklılar ayrıca alacaklılar toplantısına ve tasdik duruşmasına çağırılırlar. Burada birinci fıkradaki yeni kurguyla uyumu sağlamak üzere rehinli malı erteleme talebine konu olan rehinli alacaklıların alacaklılar toplantısına katılması, rehinli alacaklıların, adi alacaklıların yapacakları toplantıya katılmalarının adi alacaklılar arasındaki oy dağılımının değişmesine neden olmak gibi olumsuz bir sonucu olabileceği ve bu nedenle toplantıya katılmalarının yerinde olmadığı yönünde tezahür eden bir görüşe rağmen, Bilim Komisyonunda kabul edilmiştir.

Ancak bu hüküm rehinli alacaklıların toplantıda oy kullanabilecekleri şeklinde anlaşılmamalıdır. Toplantıya katılacak olan rehinli alacaklıların oy kullanmayacakları ve yeter sayıda da dikkate alınmayacakları hususu açıktır.

MADDE 402- Maddeyle, konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Konkordatonun tasdiki talebinin reddedilmesi hâlinde mahkeme bu durumu ilan edecek ve gerekli yerlere bildirecektir. İlan ve bildirim Taslağın 377 nci maddesi çerçevesinde yapılacaktır.

Konkordatonun tasdiki talebinin reddi mehaz Kanundan farklı olarak her durumda borçlunun iflasını da beraberinde getirmeyecektir. Maddenin ilk fıkrası gereğince borca batık bir borçlunun tasdik talebinin reddi, onun iflasını gerektiren ilk hâldir. Tasdik talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflasını gerektiren diğer hâl ise borçlunun malvarlığının korunmasını gerektiren hâllerin varlığıdır. Bu hâlde mahkemeye geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası 2004 sayılı Kanunun ilgili hükmünün aynısıdır. Buna göre iflasa karar veren mahkeme tasfiyenin türünü de belirlemek zorundadır. Bu konuda mahkemenin bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Mahkeme borçlunun malvarlığı değerlerinin tasfiye masraflarını karşılayabileceğini tespit ederse tasfiyenin olağan usulde yapılmasına karar verecektir. Aksi hâlde tasfiye basit usulde cereyan edecek ve mahkeme de kararına bu hususu ekleyecektir. İflasa karar veren mahkeme her ne kadar tasfiyenin türünü belirlemek zorunda ise de konkordato komiseri tasfiyenin yerine getirilmesi konusunda bir karar vermeyebilir. Konkordato komiserinin iflas tasfiyesini yürütüp yürütemeyeceği hususunda takdir yetkisi mahkemededir. Mahkeme somut olayın özelliklerine göre tasfiyenin komiserce yürütülmesine karar verebilir. Şayet bu şekilde bir karar tesis edilmişse, iflas idaresine ait görev ve yetkiler komiserce yerine getirilir. Dikkat edilmelidir ki bu durumda komiser iflas idare memuru olarak kabul edilemez. İflas idaresinin oluşumu, görev ve yetkileri nispeten tasfiyeyi yürütecek komiserden farklıdır. Bu durumda mahkemece görevlendirilen komiserin iflas idaresinin görevden alınmasına ilişkin hükümler uygulanarak görevine son verilmesi mümkün olmayacaktır. Mahkemece tasfiyeyi yapmak için görevlendirilen komiserin görevine yine mahkemece son verebilecektir.

MADDE 403- Maddeyle, çekişmeli alacaklara ilişkin davalar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun sorunlara sebebiyet veren ilgili hükmü maddeyle açıklığa kavuşturulmuştur.

Konkordatoda çekişmeli alacaklar, borçlu tarafından kabul edilmeyen alacaklardır. İşte bu tür alacaklarda alacaklının genel hükümler çerçevesinde dava açma hakkına sahip olması hali ilk fıkranın konusu olmuştur. Alacağın konkordato sürecinde çekişmeli hâle gelmesi bu alacağa ilişkin yargılama koşullarında bir değişikliğe sebebiyet vermeyecektir. Başka bir ifadeyle, çekişmeli alacağa ilişkin dava konkordato mahkemesinden bağımsız olarak işin esası hakkında görevli ve yetkili mahkemede açılacaktır. Aksi hâlde çekişmeli alacak iş ilişkisinden kaynaklanan bir alacak ise, bu alacağın iflas mahkemesinde görülmesi gibi bir sonuç ortaya çıkacaktır. Yine benzer şekilde alacağın esasına ilişkin uyuşmazlık dava şartı arabuluculuk koşuluna tabi ise, elbette dava açılmadan önce alacaklının arabuluculuk koşulunu yerine getirmesi gerekir.

Maddenin ikinci fıkrası çekişmeli alacaklarda alacaklının hakkının korunması amacıyla kaleme alınmıştır. Çekişmeli alacaklıyla benzer durumdaki alacaklılar konkordato projesi çerçevesinde alacaklarını tahsil edebilirlerken, alacağı çekişmeli olan alacaklının borçlunun itirazı sebebiyle alacağına kavuşabilmesi mümkün olmamıştır. İleride açacağı davada alacaklı olduğu mahkemenin kararıyla kabul edilen alacaklının daha fazla zarara uğramasına mani olmak amacıyla, konkordatonun tasdikine karar veren mahkemenin alacağı itiraza uğramış olan alacaklının alacağının itiraza uğrayan kısmına konkordato projesine göre isabet eden miktarın, borçlu tarafından bankaya yatırılmasına karar verebileceği hususu ikinci fıkranın konusu olmuştur. Mahkemenin bu şekilde karar vermesi hâlinde borçlunun bankaya yatıracağı para, konkordato projesine göre belirlenecektir. Elbette bu durumda alacağın tamamının bankaya yatırılması beklenemez. Alacaklının payına düşecek miktarın borçlu tarafından bankaya yatırılabilmesi için, alacaklının tasdik kararının ilanından itibaren bir ay içinde genel mahkemede davasını açması gerekir. Bu süre içinde dava açılmazsa yatırılan pay borçluya iade edilecektir.

MADDE 404- Maddeyle tasdik edilen konkordatonun hükümleri düzenlenmektedir.

Taslağın bu maddesi hükmü, 2004 sayılı Kanunun 308/c maddesine karşılık gelmekte olup beş fıkra hâlinde, tasdik edilen konkordatonun ve bilhassa ödeme projesinin hüküm ve sonuçlarını ele almaktadır. Tasdik edilen konkordatonun adeta çekirdeğini teşkil eden ödeme projesinin kimler için; ne zamandan itibaren geçerlilik kazanacağı ve bu iki soru yönünden istisnaların olup olmadığı, hükmün çözüme kavuşturduğu meselelerdendir. Bu vesileyle Taslak hükmünün gerek fıkra düzeni ve gerekse söz konusu fıkraların içeriği yönünden önceki kanun hükmüyle genelde örtüştüğü söylenebilir. Taslağın önceki kanun metninden ayrıştığı yerler ise temelde şu şekilde olmuştur:

Hükmün birinci fıkrası, ana kural olarak, konkordato projesinin, tasdik kararının kanun yollarından geçip kesinleşmesi beklenmeksizin derhâl yürürlük kazanacağı ve alacaklılar nezdinde uygulanacağı ilkesini getirmektedir. Böylelikle tasdik kararıyla birlikte tüm adi konkordato alacaklılarını bağlayan konkordato projesi, derhâl yürürlük kazanacak ve hayata geçecektir. Bu hâlde tasdikle birlikte hasıl olan bağlayıcılık, derhâl icra edilebilirlik anlamına da gelmektedir.

Anılan bu ilke, istisnasız değildir. İkinci fıkrayla birlikte, tasdik edilen konkordato projesinin içeriğinde de geçmek kaydıyla bu ana kuraldan sapılmasına, yani konkordato projesinin icrasının, tasdik kararının istinaf denetiminden geçerek bölge adliye mahkemesince de (esastan red kararı verilmek suretiyle) uygun bulunmasına kadar ertelenmesine cevaz verilmiş; bunda bir sakınca görülmemiştir. Zira böyle bir proje şartının hayata geçebilmesi, her hâlükârda alacaklıların kabulüne bağlı olacağından; kanunda aranan çoğunluk tarafından benimsenmiş böyle bir şartınkabulü, ana ilkeye nazaran üstün ve tercihkâr bulunmuştur. Tasdik kararının yani konkordato projesinin işlerlik kazanmasına kadar geçecek bu ara dönemde, esasen sona ermiş olan mühletin etkilerinin devam etmesine

ihtiyaç duyulacağı açıktır. Ne var ki, bu duruma özel olarak, mühletin etkilerinin rehinli alacaklılar yönünden de tasdik kararının öncesinde olduğu gibi düzenlenip düzenlenmediğine açıklık getirmek gerekmiştir. Taslak, böylelikle 394 üncü maddeye açık bir gönderme yapmak suretiyle rehinli alacaklılar yönünden bir istisna getirmiştir. Tasdik kararının ertesinde, istisnai nitelikteki proje şartı nedeniyle mühletin etkileri, kararın istinaf denetiminden geçmesine kadar niteliğine uygun düştüğü ölçüde aynen geçerliyse de, rehinli alacaklılar yönünden artık esas olan, Taslağın 387 nci maddesi hükmü değil; Taslağın tasdik kararının ertesinde yine rehinli alacaklılar yönünden özel olarak düzenlenmiş bulunan bu kez 401 inci maddesi hükmüdür. Zira sınırlı ayni hak sahibi rehinli alacaklının "rüçhanlılık" sıfatı üzerinden tabi tutulduğu rejim, tasdik kararının ertesinde, Taslağın 401 inci maddesinde özel olarak ele alındığı hâlde, aynı rüçhanlı alacaklının bu kez konkordatoya tabi "adi" alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilen bir proje hükmü üzerinden bu hakkından mahrum bırakılması doğru görülmemiştir. Alacaklılar tarafından da kabul edildiği üzere tasdik edilen konkordatonun etkilerini, artık, istinaf incelemesinin olumlu olmasıyla birlikte gösterecek olması şeklindeki sonuç, ancak bu düzenlemeyi oylayarak kabul etmiş olan konkordato "adi" alacaklıları için bağlayıcı olup, yapılan bu oylamanın hesabına ve nisabına dahil olmayan "rüçhanlı" alacaklılar yönünden de geçerli değildir.

Hükmün üçüncü fıkrası, tasdik edilen konkordatonun ne zaman yürürlüğe girerse girsin bu kez "kimler" yönünden, yani hangi alacaklılar için bağlayıcı olduğunu, hüküm altına almaktadır. Bu hâlde düzenlemede iki grup alacaklıdan söz edilmektedir:

Birinci gruba dahil olanlar, Taslağa göre "geçici mühlet kararından" önce doğan alacaklılardır. Bu zaman aralığı, kanun metninde "konkordato talep tarihinden öncesi" olarak belirlenmiştir. Ne var ki, uygulama ve hatta öğreti, açık kanun hükmüne rağmen "geçici mühlet karar anını" esas almayı sürdürmüştür. Derhâl verilmesi beklenen geçici mühlet kararına rağmen konkordato talebiyle geçici mühlet kararı arasında geçen zamanın uzamasının, beraberinde çözümü gereken başkaca sorunlara yol açtığı da tartışmasızıdır. Bütün bu nedenlerle madem ki, kesin mühletin sonuçları, kural olarak geçici mühlet -ve dolayısıyla geçici mühlet kararı- için de geçerli olmaktadır, o hâlde konkordatoya -dolayısıyla mühletin etkilerine- tabi tutulacak olan alacaklıların tespitinde de bundan böyle aynı anın esas alınması, uygulamada beliren alışkanlık bir yana kendi içinde de bir paralellik temin edecektir. Bu şekilde İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanununun 301, f. 1 maddesi hükmüyle de uyum sağlanmıştır.

İkinci gruba dahil olanlar ise tıpkı kanun hükmünde de düzenlendiği gibi bu kez mühlet içinde ve fakat komiserin izni olmaksızın borçlunun girişmiş olduğu işlerden doğan alacakların alacaklılarıdır. Bu hâlde söz konusu "izin", hiç şüphesiz ki, komiserlik emir ve talimatlarını da içermektedir ki, aksi düşüncenin kabulü, kanunun uygulamasını çok sınırlayacağı gibi komiserlik emir ve talimatlarıyla çatışan işlemleri de neredeyse müeyyidesiz bırakacaktır. Komiserlik "izni" veya bir başka ifadeyle "katılımı", mahkeme kararını gerektirdiği gibi, bu katılımın eksikliği de söz konusu işlemi, geçersiz kılmaktadır. Uygulamamız ise mühlet içinde dar anlamıyla komiserlik "iznini", nadiren aramaktadır. Türk konkordato ve komiserlik uygulamasının ekseriyetle "işinin başında bırakılan borçlunun komiserlik emir ve talimatları altında çalışmaya devam etmesi" şeklinde olduğu dikkate alındığında; komiserlik emir ve talimatlarıyla çatışılması neticesinde doğan alacakların da adeta bir yaptırım olarak konkordatoya (ödeme projesine) tabi tutulması gerektiği, sonucuna ulaşılmıştır. Aynı anlayıştaki kanun hükmü, Taslakta da benimsenmiş ve korunmuştur. Bu hâlde fıkranın son cümlesi, bir hususu vuzuha kavuşturmak üzere özel olarak yazılmıştır. Borçlunun zaten komiserlik izni de almış olması beklenen "olağan; günlük, rutin iş ve işlemlerinden doğan borçları" için az önceki müeyyide geçerli olmayıp bunlar için özellikle beşinci fıkraya bakılması gerekir. Bu sırada şüphesiz ki, "izin" teriminin yorumu önemlidir. Söz konusu "izin", a) öncelikle kesin (ve hatta geçici) mühletin başında ve belki de ilk/genel komiserlik talimatı içinde peşinen tasrih edilebileceği gibi, b) pek de arzu edilmemekle birlikte yapıla gelen, olağan, sıradan, işletmenin idaresinde tabiî karşılanan işler bakımından

mühlet içinde karşı çıkılmamak, komiserlerce adeta tasvip görmüş; benimsenmiş olmak şeklinde de gerçekleşebilir. Hatta, c) işin akışı veya işin içindeki sürat gereği ve fakat nadiren olması beklendiği şekliyle bu iznin bu kez bir "icazet" olarak karşımıza çıkması da mümkündür. Komiserliğin önceden ve baştan yapacağı nezaret neticesinde izin veya emir yahut talimat vermesi asıl olup, yazılı bu son iki durum -b ve c'de-, ancak somut olayın özellikleri gereği bir anlam ifade edebilir.

Taslağın dördüncü fıkrası, üçüncü fıkrasının doğal bir uzantısı olarak bu kez kimlerin konkordatoya ve özellikle ödeme projesine tabi olmadığını saymaktadır. Üç kategoride ele alınan alacaklı gruplarının tasdik edilen konkordato projesine tabi olmadığının açıklıkla düzenlenmesi ve kanun hükmünün böylelikle korunması, yine uygun bulunmuştur.

Taslağın beşinci fıkrası, esasen "mühlet" içinde doğan, fakat üçüncü fıkra hükmüne de tabi olmayan borçlar hakkında geçerli rejimi ve kimi özellikli sonuçlarını düzenlemektedir. Bu sırada Taslak, 2004 sayılı Kanun döneminde, 7327 sayılı Kanunla yapılan değişikliği aynen benimsemiş ve hükmün esas aldığı zaman aralığını, "geçici mühlet kararı" şeklinde yoruma ihtiyaç bırakmadan belirginleştirmiştir. Böylece bu fıkra ile yukarıdaki üçüncü fıkra arasında, esas alınan zaman aralığı bakımından da uyum sağlanmıştır. Komiserlik iznini almayan; hatta komiserlerin emir ve talimatlarıyla çatışan işlemden doğan alacaklar, üçüncü fıkra hükmüne tabi tutulurken, aksi hâlde yani komiserlik iznini veya tasvibini yahut onamını almış, yani komiserlik emir ve talimatlarıyla hiçbir şekilde çatışmayan işlemlerden doğan alacakların alacaklılarının bu kez deyim yerinde ise ne şekilde ödüllendirileceği, Taslağın beşinci fıkrasında, düzenlenmiştir. Tıpkı mehaz ülke hukukunda düzenlendiği gibi (m. 310, f. 2, c. 2), sürekli borç ilişkilerden kaynaklanan ve karşı edimin ifasının komiserlikçe uygun görülmesiyle borçlu tarafından kabul edilen alacaklar da dahil olmak üzere bu türden alacaklar, mühlet içinde borçluya ve dolayısıyla projesine en zor gününde verdikleri destek sebebiyle konkordatoya tabi alacaklardan farklı muamele görmeyi ve özel bir rejime tabi tutulmayı hakketmişlerdir. Aynı alacaklıların, konkordatosunun ne şekilde tecelli edeceği bilinmeyen borçluyla mühlet içinde iş yaparak varsa konkordatoya tabi kendi alacakları yanında, kayda değer "yeni" riskler aldığı gözden uzak tutulmamalıdır. Dolayısıyla diğer tüm konkordato alacaklılarından farklı olarak, verilen katkının ve alınan riskin bir karşılığının olması beklenir. Tıpkı önceki kanun hükmünde olduğu gibi Taslakta da, "kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere" ibaresi korunmuş; yazılmasaydı dahi pek rahatlıkla bu türden alacaklılar için geçerli görülecek sonuç bakımından kendilerinden bir kez daha açıkça söz edilmesi tercih edilmiştir. Mühlet içinde borçlunun ihtiyaç duyacağı finansman desteğinin sağlanabilmesi için bu türden bir borçluya kredi verecek olanların, diğer alacaklılardan olumlu yönde ayrışarak farklı muamele görmesi, adil bulunduğu gibi ödül veya ayrıcalık mahiyetindeki düzenlemelerle de cesaretlendirilmesine çalışılmıştır.

Şu hâlde anılan özellikleri gösteren alacaklılar, konkordatoya -dolayısıyla ödeme projesine- tabi olmadıklarından, mühletin etkileriyle de bağlı değildirler. Yani bu alacaklılar, borçluya karşı gereğinde icra takibi de yapıp sürdürebilirler. Bu sonucun esasen konkordatoya ve dolayısıyla mühletin etkilerine tabi olmamanın doğal bir uzantısı olarak görülmesi mümkün ise de, uygulamada yaşanan belirsizliğin ve fikir ayrılığının giderilmesi için 2004 sayılı Kanunda, 7327 sayılı Kanunla yapılan değişiklik aynen benimsenmiş ve Taslakta da korunmuştur. Yine bu türden alacaklar, tasdik edilen konkordatonun malvarlığının terkine ilişkin bir projeyi içermesi veya konkordatonun başarısızlıkla neticelenip bu kez iflasla sonuçlanması hâlinde, mühlet içinde verilen katkı ve dolayısıyla alınan risk karşılığında bundan böyle "masa borcu" olarak değerlendirileceklerdir. Kanun hükmünde, 7327 sayılı Kanunla yapılan değişiklik, esasen külli icrada, "masa borcu" sayılma şeklindeki sonucu, bu kez cüzi icraya taşımış; mühlet içinde de yapılabilen takipler bakımından söz konusu alacaklıların sair bütün alacaklılardan ve dolayısıyla sıralardan evvel alacağını tahsil edebilmesi, mümkün kılınmıştır. Külli icrada "masa borcu" sayılmak şeklindeki özelliğin, mühlet içinde mümkün görülen icra takiplerinde de bir karşılığı

olmalıydı ve anılan kanun değişikliği, bu sonucu açıklığa kavuşturmuştu. Söz konusu değişiklik, Taslakta da aynen benimsenmiş ve korunmuştur.

Genel bir yaklaşımla denebilir ki, Taslağın 376 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca 6100 sayılı Kanun bağlamında verilen tedbirler, 6100 sayılı Kanunun 397 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki rejime tabi olacak ve tasdik kararında aksi belirtilmediği takdirde nihai kararın kesinleşmesine kadar devam edecektir.

MADDE 405- Maddeyle, konkordatonun sonuçlanmayan takiplere etkisine ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Geçici mühlet kararından önce borçluya karşı başlatılmış takiplerin akıbeti maddenin konusunu oluşturmaktadır. Aslında maddenin konusu takipler değil, hacizlerdir.

Maddenin ilk fıkrasında, geçici mühlet kararından önce başlatılan ve bu takiplerde borçlunun malvarlığı üzerine konulan hacizlerin konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesiyle hükümden düşeceği açıklığa kavuşturulmuştur. 2004 sayılı Kanunun ilgili maddesinden farklı olarak hacizler tasdik kararıyla değil, tasdik kararının kesinleşmesiyle düşecektir. Maddenin bu hâli haciz alacaklısının haklarının korunması bakımından daha elverişlidir. Zira ilk derece mahkemesinin tasdik kararının üst mahkemeler tarafından hükümden düşürülmesi her zaman olasılık dahilindedir. Bu hâlde tasdik kararının ortadan kalkmasına rağmen hacizlerin de kalkması gibi bir sonuç ortaya çıkabilecektir. İşte bu gibi olumsuz sonuçların önüne geçmek amacıyla, konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesiyle hacizlerin düşeceği hususu maddeyle açıklığa kavuşturulmuştur. Fıkra kapsamında son olarak belirtilmesi gereken husus, düşen hacizlerin, henüz paraya çevrilmeyen hacizler olduğudur. Zira haciz sonrasında paraya çevirme işlemi de gerçekleşmişse, konkordatonun tasdiki bu noktadan sonra bir anlam ifade etmeyecek ve paraya çevirme sonucunda elde edilen satış bedeli takip alacaklısına ödenecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesine rağmen geçici mühlet kararından önce başlatılmış bazı takiplerdeki hacizlerin hükümden düşmeyeceği belirtilmiştir. Buna göre Taslağın alacakların sırasına ilişkin 317 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde belirtilen birinci sıradaki imtiyazlı alacaklılar için konulan hacizler ile Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamındaki alacaklar için konulan hacizler, konkordatonun tasdikine rağmen düşmeyecektir.

MADDE 406- Maddeyle, konkordato haricinde yapılan vaatlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Konkordatoda, konkordatoya tabi alacaklılar arasında eşitlik ilkesi önemli bir ilkedir; bu ilke tüm konkordato hukukuna egemen bir ilkedir. Alacaklılar arasındaki eşitlik ilkesi konkordatoya tabi alacaklıların ödenmesinde de kendisini kuvvetli bir şekilde göstermektedir. Maddeyle bu eşitlik ilkesi bir kez daha vurgulanmış ve borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatlerin hükümsüz olduğu belirtilmiştir. Borçlunun alacaklılar arasında eşitliği bozan bu neviden eylemleri Taslağın 527 nci maddesinin de konusu olmuştur. İlgili maddeye göre bir alacaklının oyunu almak için menfaat sağlayan kişinin eylemi icra iflas suçlarından birisidir.

MADDE 407- Maddeyle, konkordatonun kısmen iptaline ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Tasdik edilen konkordato projesi gereğince kendisine ödenmesi gereken tutar ödenmeyen alacaklı, konkordatonun kendisi bakımından iptalini isteyebilir. Bu hâlde konkordatonun kısmen, yani bir bakıma sadece talepte bulunan alacaklı bakımından iptali söz konusu olacaktır. Madde 2004 sayılı Kanunun ilgili maddesinden farklı olarak konkordatonun feshinden değil, iptalinden bahsetmektedir. Bu şekilde doktrinde aslında fesih kavramı yerine iptal kavramının kullanılmasının daha doğru olacağı şeklindeki görüşler ile İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanun hükümleri, yeni düzenlemede etkili olmuştur. Madde gereğince, konkordato projesi uyarınca alacağını almak durumunda

olan bir alacaklı alacağının sadece bir taksitini dahi alamamış olması hâlinde, konkordatonun tasdikine karar vermiş olan mahkemeden konkordatonun sadece kendisi için iptalini talep edebilecektir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, mahkemece konkordatonun kısmen iptaline karar verilmiş olması, bu iptalin tüm konkordato alacaklıları bakımından sonuç doğurmayacak bulunmasıdır. Kısmen iptal sadece bunu talep eden alacaklı bakımından hüküm ve sonuçlar doğuracaktır. Maddede vurgulanan bir başka husus ise konkordatonun kısmen iptalinin, iptali isteyen alacaklının konkordato gereğince kazanmış olduğu haklara halel getirmeyecek olmasıdır. Buna göre konkordatonun kısmen iptalini isteyen alacaklının alacağını teminat altına almak için borçlu bir teminat göstermişse, bu teminat konkordato kısmen iptal edilse dahi geçerli olacaktır.

MADDE 408- Maddeyle, konkordatonun tamamen iptaline ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Konkordatonun kısmen iptalinde olduğu gibi tamamen iptalinde de 2004 sayılı Kanunun ilgili maddesinden farklı olarak "fesih" terimi yerine "iptal" terimi tercih edilmiştir. Bu tercih doktrindeki açıklamalara, mehaz Kanuna ve maddenin amacına daha uygundur.

İlk fıkrada, yine 2004 sayılı Kanunun ilgili maddesinden farklı olarak, "dürüstlük kuralına aykırılıktan" söz edilmiştir. Oysa 2004 sayılı Kanunda tercih edilen ibare, "kötü niyetle sakatlanmış olmaktır" ibaresidir. Bu tercihin sebebi, konkordatonun tamamen iptalinde önemli olanın bir hukuki engeli bilmek veya bilebilecek durumda olmak değil (ki, bu kötü niyettir), dürüstlük kuralına aykırılıktır. Maddenin yeni hâlinde dürüstlük kuralı ibareleri kullanılmışsa da, geçici mühlet kararı verilirken dürüstlük kuralının aranacağı gibi bir sonucun da bu değişiklikten çıkarılmaması gerektiğidir. Modern yeniden yapılandırma kanunlarında genel eğilim, dürüstlük kuralının sürecinin başlangıcında aranmaması yönündedir. Her ne kadar modern yeniden yapılandırma kanunlarında genel eğilim bu şekilde olsa da borçlu tarafından teklif edilen konkordato projesinin dürüstlük kuralına uygun olarak hazırlanmış ve alacaklılar tarafından tasdik edilmiş olması önemli bir ilkedir. Aksi hâlde, yani borçlunun dürüstlük kuralına aykırı davranışları konkordatonun tasdik edilmesine neden olmuşsa, tasdik edilen bu konkordato tasdik kararı veren mahkemeye başvurularak tüm alacaklılar bakımından tamamen iptal ettirilebilir. Bu noktada İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkındaki Federal Kanunun 313 üncü maddesine de değinmek gerekir. İlgili hükümde İsviçre Borçlar Kanununun irade bozukluğu hâllerine atıf yapılmıştır. Buna göre iradeyi bozan sebepler konkordatonun tasdikine etkili olmuş ve uygun nedensellik bağı da kurulmuşsa, tasdik edilen konkordato dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle tamamen feshedilecektir. Neticede konkordato tamamen iptal edilmişse, tüm alacaklılar bakımından sonuç doğuracaktır.

Konkordatonun bütün alacaklılar bakımından iptali halinde ortaya çıkan bu önemli sonuçtan tüm muhatapların haberdar edilmesi gerekir. İşte bu sebeple maddenin ikinci fıkrası gereğince konkordatonun tamamen iptal edildiği hususu Taslağın geçici mühlete ilişkin 277 nci maddesi gereğince ilan edilip ilgili yerlere mahkemece bildirilecektir.

Konkordatonun tamamen iptal edilmesi hâlinde Taslak, 2004 sayılı Kanundan farklı bir tercihte bulunmuş ve iflasa tabi olan borçlunun başkaca bir koşul aranmadan iflasına karar verilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu sebeple konkordato teklifi tasdik edilmekle birlikte, bir alacaklının başvurusu üzerine tamamen iptal edilen borçlu doğrudan doğruya iflas sebepleri olmasa da iflas edecektir. Kanun koyucunun buradaki iradesi nettir, konkordato tamamen iptal edilir ve borçlu da iflasa tabi ise mahkemece resen bu borçlunun iflasına karar verilir. Mahkemenin burada takdir yetkisi bulunmamaktadır. Borçlunun iflasına karar verilmişse bu iflas kararı mahkemece iflas dairesine bildirilecek, iflas dairesi de iflas keyfiyetini Taslağın iflas kararının ilamı hakkındaki 283 üncü maddesi gereğince ilgili yerlere bildirecek ve ilan edecektir. Görüldüğü gibi iflas kararıyla birlikte mahkemenin yetkileri kural olarak sona ermekte ve bu noktadan sonra iflas dairesi görev yapmaya başlamaktadır.

MADDE 409- Maddeyle, konkordatoda harç, vergi istisnaları ve teşvik belgelerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hâlihazırdaki düzenleme ile tasdik edilen konkordato projesinin "faizli" ödemeyi içermesi durumunda, konkordato alacaklısı finans kurumlarının konkordato projesi kapsamında yapacakları "faiz" tahsilatlarından tahakkuk ettirilmesi gereken BSMV istisna edildiği hâlde yine aynı koşullar altında, konkordato borçlusunun bu kez KDV sorumlusu olduğu diğer konkordato alacaklılarına yapacağı faizli proje ödemelerinde (alınan mal ve hizmetlerin bedeli konkordato projesine göre ödenirken ve önceden zaten faturalandırılıp KDV'ye konu edildiği hâlde bu kez söz konusu bedeli faizli olarak itfa edileceğinden söz konusu faiz de matraha dahil olup ayrıca KDV tahakkuk ettirilmelidir), 3065 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (c) bendi gereğince ödenecek faiz miktarınca ayrıca KDV ödemek yükümlülüğü altında bırakılması, eşitlik ilkesine uygun düşmemektedir. Zira bu hâlde aynı miktardaki faizin değişen alacaklısına göre tahakkuk ettirilmesi gereken verginin sadece türü/adı (Gider Vergisi türü olarak BSMV, mal ve hizmet temini sırasında KDV) değişmekte ama mahiyeti değişmemektedir. Şu hâlde aynı mahiyetteki verginin, bir tür alacaklı (banka ve finans kurumları) için istisna edilirken; diğer bir tür alacaklı (sair KDV sorumlusu alacaklılar) için muhafaza edilmesi, eşitlik ilkesini zedelemektedir. Esasen bu yolla konkordato projesinin yükü de artmakta; yapılacak ödemelerin KDV'sinin de olabileceği gözetilerek bunun da önceden hesap edilmesi gerekmektedir. Oysa bu düşünce, mer'i hükmün ve hatta ilgili bent hükmünün amacıyla da örtüşememektedir. Yüzlerce alacaklısı olan borçluların, her taksit döneminde, şayet faiz de ödenecekse ödenecek faiz miktarınca KDV de ödeme ve bunu faturalandırma külfeti altında tutulması, projenin işlerliği ve uygulanması bakımından ciddi sorunlar içermektedir. Kanun koyucunun finans kurumları için zaten tanımış olduğu bu istisnanın bu kez diğer konkordato alacaklıları için de tanıması, esasen içeriği yönünden eksik bırakılmış normun ikmali ve göz ardı edilmiş eşitlik ilkesinin yeninden tesisi anlamını taşımaktadır.

MADDE 410- Maddeyle, istinaf edilemeyen kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Konkordatoda kanun yollarının her bir karar türüne özel olarak ve fakat bu kez bir arada düzenlenmesi tercih edilmiş; böylelikle yeni bir alt ayrımın ihdası uygun bulunmuştur. Bütün kurum için geçerli olacak şekilde, olası her türdeki karar, istinaf edilemeyen, dolayısıyla verildiği anda kesin olan; istinafa konu edilebilen ve nihayetinde temyiz edilebilen kararlar şeklinde üç ayrı başlık altında sınıflandırılmış; farklı türdeki kararların kanun yolları temelinde bir arada düzenlenmesi suretiyle kullanıcı kolaylığının temin edilmesine çalışılmıştır.

Taslağın bu hükmü, iki fıkra hâlinde, istinaf edilmeyen kararları düzenlemektedir. İlk fıkra, geçici mühletle alâkalı olup ikinci fıkra, kesin mühlet kararı ve akabinde onun kaldırılması hakkındadır.

Birinci fıkra hükmü, yakın bir zaman önce konkordatoyla ilgili olarak 7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerin benimsediği menfaatler dengesini, büyük ölçüde korumuş; bu arada uygulamada görülen eksiklikleri de gözeterek yeri geldiğince bunları giderme yolunu tercih etmiştir. Örneğin konkordato talebi üzerine verilen geçici mühlet ve ardından geçilebilirse kesin mühlet dönemi içinde alacaklıların kanun yoluna başvuru imkânının tasdike kadar olan evrede kısıtlanması yönündeki tercih, muhafaza edilmiştir.

Birinci ve ikinci fıkrada düzenlenen kararlar, Taslağın sonraki hükmünün aksine istisnai mahiyette olup alacaklıları menfi yönde alâkadar etmekle birlikte bu türden kararların alacaklılar tarafından istinaf denetimine konu edilmesinin önü kapatılmıştır. Böyle bir tercihten dönülmesine gerek de duyulmamıştır. Zira alacaklıların hak ve menfaatlerinin özellikle kesin mühlet içinde, komiser veya kurulması hâlinde alacaklılar kurulu tarafından gözetilmesi mümkündür. Borçlu nezdinde kanunen getirilen kısıtlar ve komiserin işlemlerine karşı açık olan şikâyet yolu, Taslakta damuhafaza edilmiştir. Nihayetinde komiser ile

alacaklılar kurulu arasında kurulan kanuni ilişkinin içeriği ve zaten hızlıca toplanması beklenen alacaklılar toplantısının kendisi, tasdike kadar artık çok da uzun sürmeyecek kesin mühlet içerisinde, alacaklıların hak ve menfaatlerinin kanun yolu denetimiyle korunmasına gerek ve yer bırakmamaktadır. Aynı şekilde geçici mühlet döneminin arızi ve süresinin artık daha kısa olduğu dikkate alındığında; bu dönemin de başlı başına bir uyuşmazlık konusu olması istenmemiştir. Alacaklıların hak ve menfaatlerin özellikle kesin mühlet içinde kanun yollarından başkaca hukuki çareler ve imkânlarla gözetilmesine, az önce de özetlendiği gibi azami özen gösterilmiştir. Öte taraftan tasdike kadar olan sürede borçlunun, zaten alacaklıların tasvibine sunacak olduğu projesini, yine az önce anılan kanuni kısıt ve sair denetim yolları dışında, olabildiğince rahat ve kesintisiz bir ortamda hazırlayabilmesinde, teminine çalışılan alacaklı çoğunluğunun da menfaati vardır.

MADDE 411- Maddeyle, istinaf edilebilen kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Konkordatonun aşamaları dikkate alındığında; geçici mühletle; kesin mühletle; konkordatonun tasdikiyle ve nihayetinde konkordatonun kısmen veya tamamen iptaliyle ilgili kararlar, ayrı fıkralar hâlinde gruplandırılmış ve ne şekilde istinafa konu edilebileceklerine dair özel hükümler sevk edilmiştir. Bu arada açıklığa kavuşturulması gereken sair hususlara da ilgili fıkralarda ayrıca yer verilmiştir.

Birinci fıkra hükmü, Taslağın bir önceki hükmünde düzenlenenin aksine, bu kez daha ziyade borçlu ve konkordato talep eden alacaklıyla ilgilidir. Geçici mühlet talebinin reddine veya kaldırılmasına, dolayısıyla da aslında "*konkordato talebinin reddine*" ilişkin kararlara karşı kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde istinaf kanun yoluna başvurulması mümkündür. Bu hâlde, bölge adliye mahkemesince verilen karar kesin olup temyiz yolu kapalıdır. Bu türden kararlar hakkında ayrıca temyiz kanun yolunun açılması gerekli görülmemiş; zira borçlunun yahut ısrarcı ise aynı alacaklının veya bir başka alacaklının bir kez daha konkordato talep etmesi, şartların da karşılanması kaydıyla pekâlâ mümkün bulunmuştur.

Düzenlemenin ikinci fıkrası, geçici mühlet içinde verilecek "*kesin mühlet talebinin reddi*" veya bu kez kesin mühlet dönemi içinde bu "*kararın kaldırılması ve konkordato talebinin reddi*" kararlarıyla alâkalıdır. Bu durumda da borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde istinaf kanun yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesince verilecek karar kesin olup, temyiz yolu kapalıdır. Bir önceki fıkrada, temyiz kanun yolunun kapatılması sırasında gözetilen menfaat, bu hâlde de geçerlidir.

İlk iki fıkra özelinde, metinlere de yansımış bir ortak özellik bulunmaktadır. Buna göre borçlu hakkında anılan durumların yaşanmasıyla bu kez ayrıca bir iflas kararının da verilmesi gerekiyorsa artık söz konusu iflas kararının kanun yoluna konu edilmesi gerektiğinden; iflas kararları hakkında geçerli kanun yolu rejimi her ne ise ona uygun olarak hareket etmek gerekecektir. Bu husus, açıklığa kavuşturulmak üzere dördüncü fıkrada bir kez daha ele alınmıştır.

Düzenlemenin üçüncü fıkrası, yapılan istinaf denetimi sırasında bu kez bölge adliye mahkemesince kesin mühlet kararının verilmesi durumuna özgü olarak 7101 sayılı Kanun döneminde benimsenen usulü aynen korumuş; kesin mühlet kararı dışında karara bağlanması gereken örneğin komiser tayini gibi sair meseleler için dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesi gerektiğini, dolayısıyla bunların da Bölge Adliye Mahkemesince yapılmayacağını düzenlemiştir. Bu kısım, yeni değildir. Düzenlemenin içerdiği yenilik, fıkranın ikinci cümlesindedir. Böylece istinaf denetimi sırasında verilecek kesin mühletin süreyle sınırlı etkilerinin ne zamandan itibaren başlamış olacağına ilişkin olarak uygulamada beliren tereddütlere açıklık kazandırılmıştır. Kesin mühlet süresi ve mühletin etkileri, bölge adliye mahkemesince kesin mühlete karar verildiği tarihten itibaren başlayacak; geçmişe etkili bir yürürlük söz konusu olmayacaktır.

Konkordatonun tasdikine yönelik karar, bu ana kadar bilhassa alacaklılar nezdinde ertelenmiş en temel denetim konusudur. Esasen tasdik "*hakkındaki*" karar, somut olarak konkordatonun tasdikine ilişkin olabileceği gibi reddine yönelik de olabilir. Şayet bu hâlde zaten bir iflas kararı verilecekse denetim, iflas kararının tabi olduğu kanun yolu rejimine göre olacaktır. Tasdikle alâkalı karara karşı kimlerce istinaf yoluna başvurulabileceği hakkında, önemli bir sayım geçerlidir. Buna göre borçlu veya konkordato talep eden alacaklı için kanun yoluna başvuru süresi, tasdik talebinin reddine ilişkin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Bu kimseler dışında ve çoğu kez konkordatonun tasdikine karşı ancak hangi alacaklılarca istinaf kanun yoluna başvurulabileceği hakkında, Taslağın 397 nci maddesinin birinci fıkrasına da açıkça gönderme yapılmak suretiyle özel bir kısıt getirilmiştir. Anılan hükme uygun olarak usulünce itiraz eden ve aynı zamanda duruşmaya da katılmış olan alacaklı, tasdik kararının ilanından itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilecektir. Tüm muterizler yönünden sürenin eş zamanlı işlemeye başlayabilmesi için ilan usulü, aynen korunmuştur. Şu hâlde özellikle konkordatonun tasdiki kararına karşı alacaklılar yönünden getirilen kısıt, iki unsurludur. İstinafa müracaat edecek alacaklının, itirazlarını her hâlükârda Taslağın 397 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı sürede ve usule uygun olarak mahkemeye bildirmesi gerektiği gibi ayrıca duruşmada da hazır bulunması zorunludur. Ancak bu şartları karşılayan alacaklı tarafından yapılan istinaf başvurusu incelenebilecektir ki, yakın bir süre önce ilgili kanun metninin yorumu sırasında yargısal içtihatta beliren farklı yöndeki yorumların da bu surette açıklığa kavuşturulmasına çalışılmıştır.

Konkordatonun tasdikinin ertesinde, konkordatonun bu kez kısmen veya tamamen iptali için açılacak davalar bakımından verilecek hükümler de yine zaten bir iflas kararı verilmemişse istinaf kanun yoluna tabi olup süresi, kararın tebliğinden itibaren iki hafta olarak düzenlenmiştir. Bu hâlde hasıl olabilecek bir iflas kararı için de yukarıda yazılı esaslar aynen geçerlidir. Konkordatonun tasdiki talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflasına da karar verilmiş olması hâlinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Düzenlemenin altıncı fıkrası, 7101 sayılı Kanun döneminde, yargısal içtihadı ziyadesiyle meşgul eden bir meseleye açıklık getirmek amacındadır. Buna göre gerek geçici mühlet gerekse kesin mühlet döneminde, mühletin kanunda düzenlenen sonuçları dışında, mahkemelerce ayrıca karara bağlanmış olan ihtiyati tedbir talepleri bakımından, bunların reddi veya kabulüne ilişkin kararlara karşı tebliğlerinden itibaren iki haftalık süre içinde istinafa gidilebilecektir. Bu türden ihtiyati tedbirlerin gerek borçlu gerekse muhatapları nezdinde hayati neticeleri beraberinde getirmesi, söz konusu kararların da denetimsiz bırakılmalarına mâni olmuştur. Bu sırada borçlu veya alacaklı arasında bir kez daha ayrım yapmanın gerekli ve yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tasdik kararından ve kesin mühletin doğrudan etkilerinden bağımsız olan bu ihtiyati tedbir kararlarının yol açtığı sonuçlar dikkate alındığında; özellikle alacaklılar yönünden bir kez daha denetim kısıtlamasına gidilmesinin ölçüsüz bir müdahale olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ne var ki, bölge adliye mahkemesince verilen kararlar, artık kesindir. Konkordatonun tamamen iptali ile birlikte borçlunun iflasına da karar verilmiş olması hâlinde dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 412- Maddeyle, temyiz edilebilen kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Konkordatonun tasdikiyle ilgili olarak ilk derece mahkemesince verilecek kararlar bakımından istinaf kanun yolu açık olduğu gibi, bölge adliye mahkemesince istinaf denetimi üzerine verilecek kararlar da temyizi kabildir. Bu sahada ülke çapında uygulama birliğinin sağlanabilmesi için, Yargıtayın içtihatlarına duyulan ihtiyaç büyüktür. Bir önceki maddede, "*konkordatonun tasdiki hakkındaki karar*" ile hem olumlu içerikteki tasdik hem de olumsuz içeriğiyle tasdik talebinin reddine yönelik kararlar anlatılmak istenmişti. Aynı durum, bölge adliye mahkemesinin istinaf denetimi neticesinde verecek olduğu kararlar için de geçerlidir. Bölge adliye mahkemesinin ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasıyla tasdike veya bu

kez konkordatonun tasdiki talebinin reddine ilişkin kararları yanında pek tabiî olarak istinaf talebinin reddine yönelik kararlarına karşı da temyiz yoluna müracaat edilebilecektir. Bu sırada gerektiğinde ayrıca bir iflas kararı verilmişse, iflas kararlarının tabi olduğu kanun yolu rejimi, her hâlükârda geçerlilik kazanacaktır.

Birinci fıkrada yazılı hususlar, bu kez ikinci fıkrada yazılı ve konkordatonun kısmen veya tamamen iptaline ilişkin kararlar hakkında da geçerli olup süreler, tüm bu hâllerde tebliğden itibaren işlemek üzere iki haftadır.

MADDE 413- Maddeyle, rehinli alacaklılarla müzakere ve rehinli borçların yapılandırılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Rüçhanlı alacak tutarı ve dolayısıyla rüçhaniyet kurumu, adi alacaklılar için tasdiki talep edilen konkordato projesi üzerinde önemli bir yük olduğu kadar projenin tasdiki sırasında dikkatle gözetilmesi gereken bir durumdur. Konkordatoya dair 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler neticesinde borçlunun, rehinli alacakları ile rüçhaniyet kespeden alacakları için alacaklılarla resmen müzakere edip bir uzlaşıya varabilmesi imkânı, açıklıkla düzenlenmiş ve buna ait önemli düzen hükümleri getirilmişti. Yakın bir zaman öncesinde kabul edilen bu sistem, Taslağın adi konkordatoya ilişkin hükümlerinin dışında bu kez ayrı bir bölümde, üç madde hâlinde düzenlenmek suretiyle müzakere; rüçhanlı borçların yapılandırılması ve varılan anlaşmaların iptali şeklinde üç aşamaya bölünerek yeniden kaleme alınmıştır. Getirilen prensipler, büyük ölçüde korunmuş; az sayıdaki değişiklik, sistemin şeffaflığının ve etkinliğinin artırılması amacıyla yapılmıştır.

Bu vesileyle düzenlemelerde her ne kadar rehinli alacaklılardan ve alacaklardan söz edilmekte ise de adi konkordatonun yanında ve çoğu kez ona paralel olarak yürütülecek bu özel usulün, rehinli alacaklıların ancak rüçhaniyet kazanan alacak tutarları için geçerli olabileceğini kabul etmek gerekir. Rehinli alacaklının rüçhaniyet sınırının dışında kalan alacağı, bu kez bir "*adi alacak*" olarak zaten tasdikine çalışılan adi konkordato projesine tabidir. Dolayısıyla, burada takip edilecek usulle, esasen Taslağın 404 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlendiği üzere, konkordatoya tabi olmayan rüçhanlı alacak tutarının yapılandırılmasına çalışılmaktadır ki, rüçhanlı alacaklı yönünden konkordatoya dair hükümlerin özel hükümler saklı kalmak üzere uygulanmayacağı, hükmün birinci fıkrasının son cümlesinde, bir kez daha vurgulanmıştır.

Birinci fıkra bakımından getirilen yenilik, adi alacaklıların böyle bir usule de müracaat edileceğinden (veya gerektiğinde müracaat edildiğinden ve sonuçlarından) haberdar edilmesi ve bunun alacaklılar toplantısında adi alacaklıların tasvibine sunulacak projede ayrıca belirtilmiş olmasıdır. Böyle bir isteğin daha ön projede yazılmış olması mümkündür, lâkin böyle bir kayıt ne gereklidir ne yeterlidir. Zira ancak kesin mühlet içinde açıklığa kavuşacağı üzere kaç rehinli alacaklıyla ne miktardaki rüçhanlı alacak tutarı için müzakere edileceğine dair bilgilerin en geç alacaklılar toplantısında sunulan projede resmen verilmiş olması gerekir. Söz konusu somut bilgiler ve hatta kendi toplantılarından çok kısa bir süre sonra yapılması beklenen veya önceden yapılmış müzakereden hasıl olan gerek olumlu gerekse olumsuz sonuçlar, adi alacaklıların onayına sunulmuş proje için verecekleri oyu, yakından etkileyecektir.

Kesin mühlet içinde komiser nezaretinde gerçekleştirilecek bu müzakere, tıpkı alacaklılar toplantısı gibi, sürecin resmî olduğunu ortaya koymaktadır. Ne var ki, bu hâlde yapılacak çağrı, konkordato alacaklılarına nazaran az sayıda olması beklenen rüçhanlı alacaklılar nezdinde çıkartılacak tebligatla olacaktır.

Resmî müzakere ortamı içinde, şüphesiz ki, borçlunun her bir rehinli alacaklıyla rüçhanlı alacak tutarları hakkında, alacaklılar toplantısının aksine aynı ödeme projesini akdetmesi gerekmez ve hatta beklenmez. Zira rüçhanlı alacaklılar arasında, adi konkordato alacaklılarına nazaran bir eşitlik yoktur ve aranmaz. Öte taraftan komiser nezaretindeki müzakereyle muhtemeldir ki, kesin mühlet içinde her bir rehinli alacaklıyla evvelce başlatılmış görüşmelerin neticesinde varılmış olan sonuçların artık bir resmîyet ve aleniyet

kazanması da şarttır. Bu hâlde aynı müzakere tutanağı, kimlerle ne miktardaki rüçhanlı alacak tutarı hakkında anlaşmaya varılamadığına ilişkin sonucu da içerecektir. Bu müzakerenin kesin mühlet içinde ne zaman icra edileceği hakkında kesin bir tarih verilemez. Gelgelelim, tertiplenen müzakerenin özellikle kanuni sonuçları ve yine burada da geçerli iltihak imkânı, nihayetinde tüm bunların alacaklılar toplantısının ertesinde kaleme alınacak komiser raporunda ayrı bir başlık altında ele alınacak olması, adi alacaklılar toplantısıyla rehinli alacaklılar arasındaki resmî müzakerenin birbirine yakın vakitlerde, birbiri peşi sıra veya belki de aynı gün ama her hâlükârda koordineli bir biçimde yürütülmesini gerektirmektedir. Böylece somut olayın özelliğine göre alacaklılar toplantısına sunulacak bilgi, çok kısa bir süre sonra yapılacak müzakerenin kapsamı yanında bu kez sadece tarihini içerebileceği gibi, bir süre önce yapılmış müzakerenin belki de olumlu sonuçları hakkında olabilecektir.

Taslakla birlikte bu konuda getirilen en çarpıcı değişiklik, üçüncü fıkrada düzenlendiği şekliyle rehinli alacaklılarla toplam rüçhanlı alacak miktarının (alacaklı sayısının değil) artık *yarısını aşan* bir çoğunlukla uzlaşıya varılmış olmasının yeterli görülmesi, hakkındadır. 7101 sayılı Kanunla getirilen düzenlemede bu oran, üçte iki şeklindeydi. Tasdik edilen konkordato projesinin muhalifler de dahil olmak üzere tüm adi alacaklıları bağlaması gibi burada da anlaşmaya yanaşmamış rehinli alacaklılar yönünden *adeta* bir müeyyide getirilmekte ve belli kurallar dahilinde onların rüçhanlı alacaklarının da "*yapılandırılmış sayılması*" sonucuna yol açılmaktadır. Esasen bu oran, çok daha fazla miktardaki rüçhanlı alacak tutarının rızaen; muhalefete düşülmeksizin yapılandırılmasına vesile olacaktır. Şüphesiz ki, buradaki bağlayıcılık, adi konkordato projesinin tekliğinden hareketle muhalif rehinli alacaklılar için de tek tip bir projenin dayatılması anlamına gelmemektedir. Öyle olmasına da imkân bulunmamaktadır. Zira her bir rehinli alacaklıyla varılan uzlaşının koşulları farklı farklı olabilecektir. Lâkin artık muhalif rehinli alacaklıların rüçhaniyet kespeden alacaklarının da tasdikin ertesinde hemen veya Taslağın 401 inci maddesinde düzenlediği üzere en geç bir yıl içinde rızaen ya da cebren ödenmesi gerekmeyecek, aşağıdaki maddede düzenlendiği gibi taksitler hâlinde tediyesi mümkün olacaktır.

Komiser, hasıl olan anlaşmaları, içeriklerini ve bunların tutarını; rüçhanlı alacaklara ait genel nisap içindeki yerlerini ve böylelikle varsa muhalif her bir rüçhanlı alacaklı nezdinde kanunen geçerlilik kazanacak sonuçları, tasdik yargılamasına esas olmak üzere mahkemeye sunacağı nihai raporunda, ayrı bir başlık altında etraflıca ele alacaktır.

MADDE 414- Maddeyle rehinli alacakların yapılandırılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Rehinli alacaklılarla varılan uzlaşı neticesinde, yapılandırılan rüçhanlı alacak tutarının toplam rüçhanlı alacak tutarının yarısını aşması hâlinde, üzerinde anlaşılamamış rüçhanlı alacak tutarının ne şekilde tediye edileceği hakkındaki birinci fıkra hükmü, esasen 7101 sayılı Kanunla getirilen ilkeyi büyük ölçüde muhafaza etmiştir. Bu hâlde rüçhanlı alacak tutarı, önceki düzenlemeden farklı olarak *artık geçici mühlet karar tarihinden itibaren işlemek üzere* tarafların kendi aralarındaki sözleşmelerinde kararlaştırılan temerrüt öncesi faiz oranı her ne ise o oran uygulanmak suretiyle ve fakat bu kez diğer rehinli alacaklılarla yapılan anlaşmalardan en uzun vadelisi hangisi ise o vade süresine ve düzenine uymak suretiyle tediye edilecektir. Bu vesileyle 7101 sayılı Kanunla kabul edilen "*konkordato talep tarihine*" ilişkin kriter, adi konkordatoya ait hükümlerde yaşanan değişikliğe uygun olarak "*geçici mühlet karar tarihi*" şeklinde tashih edilerek yeniden düzenlenmiştir. Esasen peşinen bilinen bu kanuni sonucun ilgili rüçhanlı alacaklının aleyhine olması ihtimalinde, söz konusu rehinli alacaklının borçlusuyla daha lehte koşullarla anlaşmaya varması beklenir. Aksi hâlde, yani ancak resmî müzakere ortamında açığa çıkacağı ve artık düşürülen oran neticesinde daha kolay gerçekleşebileceği üzere azınlıkta kalınması durumunda, muhalif rüçhanlı alacaklı, kanunda yazıldığı gibi bir tediye şekline mecbur bırakılmaktadır. Söz konusu müzakerenin ertesinde de bir iltihak döneminin getirilmiş olması, özellikle meselenin bu yönü için önem

kazanmaktadır. Varılan anlaşmalar yanında muhalif kalan kimseler yönünden nasıl bir tediyenin kanunen gerçekleşeceğinin de müzakere tutanağına ve komiserin nihai raporuna, mahkemenin olası tasdik kararına esas olmak üzere geçirilmesi gerekir.

Söz konusu mecburiyetin rüçhanlı alacaklılar bakımından ayni haklarına haksız ve ölçüsüz bir müdahale dolayısıyla Anayasaya aykırılık teşkil edebileceği yönünde, hiçbir tereddüt duyulmamıştır. Zira elde öncelikle alacaklıların çoğunluğunu ilgilendiren bir uzlaşı bulunmaktadır. Bu sırada alacaklı çoğunluğunun her zaman alacak çoğunluğuna delalet etmeyebileceği gerçeğinden hareketle, alacak çoğunluğunun esas alınmasında, özel bir menfaat görülmüştür. Öte taraftan hasıl olan mecburiyet, adi alacaklılar için geçerli olduğu gibi de değildir. Zira rüçhanlı alacak tutarında, alacaklının rızası hilafına bir tenkis gerçekleşemez. Rüçhanlı alacak, her hâlde tam olarak ödenmektedir. Öte yandan vadeli olarak gerçekleşecek ödeme bakımından ise bizzat muhalif alacaklının borçluyla arasında geçerli olan temerrüt öncesi akdi faiz esas alınmakta, eş deyişle alacaklının rüçhanlı alacağının kendi koşullarıyla ödenmesine gayret edilmektedir. Bu sırada vadenin bir başka rüçhanlı alacaklıya nazaran belirlenmesi ise, takınılan muhalif tutumun bir yaptırımıdır ki,, böyle olmazsa anlaşma zemininin sağlanması da mümkün olmazdı. Kaldı ki, rüçhanlı alacaklı için temel menfaat, alacağın ödenmesi olup bu vesileyle onun gerçekleşmesine çalışılmaktadır. Rüçhanlı alacaklının rehin konusunun cebren satışını isteme imkânının -*alacağının da kendisine vadeli olarak ödenmesi karşılığında*- elinden alınması ise çoğunluktaki adi alacaklıların ve hatta çoğunluktaki rüçhanlı alacaklının alî menfaatinin temini adına menfaatler dengesi yönünden ne ölçüsüz bir müdahale ne de dolayısıyla, Anayasa aykırılık teşkil eder. Esasen borç ödeninceye kadar rüçhan hakkının saklı tutulduğu; söz konusu anlaşmanın da gereğinde iptalinin istenebildiği bir hâlde, temel haklara kanun eliyle yapılmış bu müdahalenin hakkın özüne tecavüz ettiği de iddia edilemez. Özetle muhalif rüçhanlı alacaklının mecbur edildiği taksitlendirmenin arkasında çoğunluğu teşkil eden miktar üzerinde varılan uzlaşı ve muhalif alacaklının hâlâ kendi faiz oranı vardır ki, uzatılan vadenin borç ödeninceye kadar saklı kalan rehin karşısında bir Anayasaya aykırılık sorununa yol açması beklenmemelidir.

İkinci fıkra hükmü, komiserin nihai raporuna da geçen özellikle yazılı kanuni sonuçların bu kez tasdik yargılaması sırasında, mahkemesince denetimine ilişkindir. Tasdik kararında da aynen komiserin birinci fıkrada düzenlenen nihai raporunda olduğu gibi, yapılan anlaşmalara veya kanunen hasıl olan sonuçlara yer verilmesi gerektiği, hususu ikinci fıkrada düzenlemektedir. Kararın bu kısmı, her bir rüçhanlı alacaklı yönünden rüçhanlı alacağı için yeni, ek bir ödeme projesidir ve borçlu, bu suretle rüçhanlı borcundan kurtulmakta; rüçhanlı alacaklı da rüçhanlı alacağının tahsili için bundan böyle rehin konusunun satışını isteyememektedir. Konkordato projesi gibi her bir rüçhanlı alacaklıyla varılan anlaşmanın ve bu vesileyle şartları oluşmuşsa hasıl olan kanuni neticenin *kimler* için *ne şekilde* geçerli olduğunun da bilinmesi gerekir ki, bunlara aykırılık, bir sonraki hükümde düzenlendiği gibi söz konusu yapılandırma anlaşmalarının iptalini gerektirecektir. Gereğinde iptali istenebilecek anlaşmaların içeriğinin tereddüttün uzak, açık ve aleni olması beklenir.

Adi konkordato, adi alacaklılar için geçerli bir kurumdur. Asıl olan adi konkordato alacaklıları yönünden adi konkordato projesinin kabulü ve tasdikidir. Düzenlemenin üçüncü fıkrası, evvelce kabul edilen ilkeyi korumuş ve alacaklılar toplantısında, adi konkordato projesinin kabul edilmemesi ve nihayetinde konkordatonun da tasdik edilmemesi hâlinde, artık rüçhanlı alacaklılar nezdinde gerçekleşen müzakere neticesinde yapılan anlaşmalar ile hasıl olan kanuni sonuçların da geçerlilik taşımayacağını düzenlemiştir. Rüçhanlı alacaklılarla varılan uzlaşı, adi konkordato projesinin tasdiki için ne kadar önemli ise de aksi, yani adi konkordato projesinin çoğunluğu teşkil eden alacaklılarca kabulü ve projenin mahkemesince tasdiki, rüçhanlı alacakların yapılandırılması bakımından varılan uzlaşı ve gereğinde hasıl olacak kanuni sonuçlar için *olmazsa olmaz* bir koşuldur.

MADDE 415- Maddeyle, rehinli alacakların yapılandırılması anlaşmasının iptaline ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Tasdik edilen adi konkordatoda, projenin gereklerinin borçlu tarafından yerine getirilmemesi nedeniyle Taslağın 407 nci maddesinde düzenlenen konkordatonun kısmen iptaline benzer şekilde, her rehinli alacaklı da anlaşma gereğince kendisine ifada bulunulmaması nedeniyle rüçhanlı alacağıyla ilgili anlaşmayı iptal ettirebilecektir. Bu vesileyle iptal, sadece yapılan anlaşmalar için değil; kanunen geçerlilik kazanan mecburiyet neticesinde muhalif alacaklılara ifa edilecek ödeme planları için de hiç şüphesiz ki, mümkün ve geçerli bir yoldur.

Bu hâlde "iptal" şeklindeki terminolojik tercih, adi konkordatoya ilişkin hükümlerle uyumu sağlamak amacını taşımaktadır.

Düzenlemenin ikinci fıkrası, bu kez adi konkordatonun kısmen iptalinde olmayan; ondan çok farklı bir sonucu rüçhanlı alacaklılar özelinde kabul etmiş; evvelce kabul edilen ilkeyi aynen benimsemiştir. Ödeme planının ihlâli üzerine hasıl olan bu kanuni sonuç, ağırdır; rüçhanlılara özeldir ve rüçhaniyet karşısında borçlu lehine tanınmış olan imkân bakımından bu kez de alacaklılar yönünden menfaatlerin dengelenmesi amacını taşımaktadır. Buna göre yaşanan kısmen iptalin veya iptallerin ardından; geriye kalan ve hâlâ geçerliliğini muhafaza eden anlaşmalara konu toplam rüçhanlı alacak tutarı Taslağın 414 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen oran olan tüm rüçhanlı alacakların yarısının altına düşmüşse, artık evvelce bu oranın aşılması sebebiyle gerçekleşen kanuni sonuç, kendiliğinden ve ayrıca hükme hacet kalmaksızın etkisini yitirecek; yani borçlunun teklifini kabul etmeyip adeta kanuni ödeme planına mecbur edilen muhalif rehinli alacaklılar, bu planla bağlı olmaktan otomatikman çıkacak; bu arada borçluyla ayrıca anlaşmış olan rehinli alacaklılar ise, kendi anlaşmalarını dilerlerse yine ayrıca hükme hacet kalmaksızın sona erdirebileceklerdir.

MADDE 416- Maddeyle, iflastan sonra konkordatoya ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 209 uncu maddesinde yer alan hükümler iki madde hâlinde düzenlenmiştir. Madde iflastan sonra konkordatonun şartlarına ilişkindir.

Birinci fıkrada "alacaklılar toplanması" ibaresi yerine, Kanunun iflas hükümleri ile uyumlu olacak şekilde "alacaklılar toplantısı" ibaresi tercih edilmiştir. Burada, konkordatoya ilişkin hükümlere, karışıklığa mahal vermeyecek şekilde tek tek sayılmak suretiyle atıf yapılmıştır.

MADDE 417- Maddeyle, iflastan sonra konkordatonun hüküm ve sonuçlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 209 uncu maddesinde yer alan hükümler iki madde hâlinde düzenlenmiştir.

Birinci fıkra uyarınca iflastan sonra konkordato talebinin alacaklılar tarafından kabul edildiği toplantının yapıldığı tarihten, konkordatonun mahkemece tasdikinin kesinleştiği tarihe kadar geçen sürede müflisin mallarının paraya çevrilmesi duracaktır. 2004 sayılı Kanunun 309 uncu maddesinden farklı olarak, paraya çevirmenin, konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi tarihine kadar duracağı hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Zira paraya çevirmenin tasdik kararına kadar durması ifadesi, tasdik kararından kesinleşmeye kadar geçecek süre zarfında paraya çevirmeye devam edilebileceği gibi bir yanlış anlamaya mahal verebilmekteydi. Ayrıca, 2004 sayılı Kanunda yer alan "Bu süre altı ayı geçemez." cümlesi hükümden çıkarılmıştır. Zira bu cümlenedeniyle, konkordatonun tasdikine karar verildiği hâlde buna ilişkin üst derece mahkemesi kararının verilmesinin altı aydan daha uzun sürmesi hâlinde, müflisin mallarının paraya çevrilmesine devam edilmesi gibi konkordatonun amacını ortadan kaldıran ve ayrıca çelişki yaratan bir durum ortaya çıkabilmekteydi. Şu hâlde konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesine kadar geçecek olan süre boyunca, bu süre altı aydan uzun da olsa, müflisin mallarının paraya çevrilmesi duracaktır.

Bu bağlamda ikinci fıkraya göre iflastan sonra konkordatonun tasdikine karar veren mahkemenin üçüncü fıkra uyarınca durumu hemen iflas idaresine bildirmesi; iflas idaresinin

de tasdik kararının kesinleşmesine kadar işleyecek olan süre boyunca iflas tasfiyesiyle ilgili işlemleri durdurması öngörülmüştür.

Üçüncü fıkra uyarınca da konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine, iflas idaresinin iflas mahkemesinden iflasın kaldırılmasını istemesi gerekir.

MADDE 418- Maddeyle, Kanunun Dördüncü Bölümü malvarlığının terki suretiyle konkordatoya ayrılmıştır. Madde, 2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanunla değişik 309/a maddesine karşılık gelmektedir.

Malvarlığının terki suretiyle konkordato, hukukumuzda ayrı bir konkordato çeşidi olarak ilk defa 4949 sayılı Kanunla düzenlenmiştir. Kaynak İsviçre'de de 1949 yılına kadar malvarlığının terki suretiyle konkordato kanunda yer almamaktaydı. Doktrin ve içtihatlar, konkordato ve iflas hakkındaki kanun hükümlerini kıyasen uygulayarak, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun caiz olduğu sonucuna varmıştı. Nihayet 28/9/1949 tarihli Kanunla, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununa bu konuda açık hükümler konulmuş; bu hükümler 1/1/1997 tarihinde yürürlüğe giren bir kanunla kısmen tadil edilerek geliştirilmiştir. Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, borçlu, konkordato talebi ile alacaklılarına bir miktar para ödemeyi teklif etmez; bilakis malvarlığını alacaklılarına terkederek bu malvarlığının alacaklılar tarafından tasfiye edilmesini veya malvarlığının kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devrini teklif eder. Konkordato teklifi alacaklılarca kabul edilip konkordato mahkemece tasdik edilince, borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi sona erer. Bundan sonra, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarrufta bulunmak yetkisi alacaklılara geçer. Alacaklılar, bu tasarruf yetkisini seçecekleri tasfiye memurları vasıtası ile kullanırlar. Tasfiye memurları, borçlunun mallarını iflas tasfiyesine benzer bir şekilde tasfiye eder ve elde edilen parayı alacaklılara dağıtır. Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun bir diğer şekli de borçlunun malvarlığının tamamını veya bir kısmını, alacaklılara genellikle belli bir vadeye yayılan taksitler hâlinde ödeme yapılması mukabilinde bir üçüncü kişiye devretmesidir. Fakat, malvarlığının alacaklılara terki ile üçüncü kişiye devri arasında, durumun özelliklerine göre yürürlüğe sokulabilecek çeşitli seçenekler mevcuttur; örneğin borçlunun malvarlığının kurulacak bir şirkete devredilerek alacaklılara bu şirketin hisselerinin verilmesi gibi. İflâsın ağır işleyen prosedüründen alacaklıları kurtardığı için malvarlığının terki suretiyle konkordato alacaklıların lehinedir. Bu tasfiye yöntemi borçluyu iflas etmekten ve dolayısıyla müflis olmaktan kurtardığı için borçlunun da lehinedir.

Ancak, iflas mahkemesinin, borçlunun gerçekten himayeye layık olup olmadığını esaslı bir şekilde inceleyerek bu tasfiye yönteminin iflasa tabi bir borçlu için iflası önleyici bir araç hâline gelmemesine dikkat etmesi gerekir. Malvarlığının terki suretiyle konkordato, borçlu, özellikle, tasfiyesi uzun zaman isteyen ve paraya çevrilmesi zor olan mallara sahip ise tercih edilecek bir tasfiye şeklidir. Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda tasfiye tamamen alacaklılara ve onların seçeceği ehil konkordato tasfiye memurlarına bırakılmış olacağından, alacaklılar borçlunun malvarlığını en uygun şartlarla paraya çevirip alacaklarını mümkün olduğu kadar yüksek bir oranda tahsil edebilmek için gayret göstereceklerdir. Oysa, bilindiği üzere, iflasın tasfiyesinde iflas alacaklıları tasfiyeye yabancılaşmakta, onun için müflisin malları çok kere düşük fiyatla satılmakta ve bundan hem alacaklılar hem de müflis zarar görmektedir. İşte bu nedenlerle ve İsviçre'de genellikle olumlu sonuçlar verdiği düşünülen uygulaması da gözönüne alınarak, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun İcra ve İflâs Kanununa alınması kabul edilmiştir. Buna ilişkin hükümler esas itibarıyla tasfiyeyle ilgili hükümler olup iflastaki hükümlerle paralellik arz etmektedir. Konkordato talebinden konkordatonun tasdikine kadarki safhada, kural olarak ve malvarlığının terki suretiyle konkordatoya ilişkin hükümlerle ve bu kurumun temelindeki düşünceyle çelişmediği ölçüde, adi konkordato hakkındaki hükümler uygulanır. Fakat, belirtmek gerekir ki, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun özellikle söz edilen ilk türü, ismine rağmen, adi konkordatodan ziyade iflasa yaklaşmaktadır. Çünkü kurumun temelindeki düşünce, borçlunun mali durumunu düzeltmek değil, onun malvarlığını en avantajlı şekilde paraya

çevirerek alacaklıların alacaklarına kavuşmalarını sağlamaktır. Buna karşılık alacaklılar veya üçüncü bir kişi tarafından borçlunun malvarlığının aktiflerinin kurulacak bir şirkete devredilmesi ve alacaklıların parayla değil, hisse senediyle tatmin edilmesi hâlinde ne bir iflas ne de tipik bir adi konkordato vardır. Hatta burada takip hukukunda borçlunun parayla tatmin edilmesi kuralının bir istisnasının ortaya çıktığı görülür. Çünkü alacaklılar para ile değil, hisse senedi veya ortaklık haklarıyla tatmin edilirler.

Öte yandan malvarlığının terki suretiyle konkordato ile adi konkordatonun bir araya gelmesi de mümkündür. Özellikle borçlunun belli bir asgari ödeme yapmayı teklif edip aynı zamanda malvarlığının bir kısmını alacaklılarına terk etmesinde durum böyledir. Malvarlığının terki suretiyle konkordato bazı bakımlardan iflasa benzemekle birlikte, iki temel noktada ondan ayrılmaktadır. Bir kere, malvarlığının terki suretiyle konkordato prosedürü, içerdiği özel ve akdi unsur nedeniyle, iflas prosedürüne göre daha esnektir ve alacaklıların iradesi büyük ölçüde belirleyicidir. Çünkü borçlunun teklif ettiği projenin alacaklılar tarafından kabul edilmesi gerekir. Aksi hâlde mahkeme, konkordatoyu tasdik edemez. Buna karşılık Kanunda belirtilen şartların gerçekleşmesi üzerine mahkeme, alacaklıların iradesinden bağımsız olarak iflas kararı verir. Sonra, malvarlığını alacaklılarına terk eden borçlu, malvarlığı iflas prosedürü çerçevesinde tasfiye edilen borçlunun aksine, kural olarak borçlarından kurtulmaktadır.

MADDE 419- Maddeyle, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun zorunlu içeriği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanunla değişik 309/b maddesine karşılık gelen bu maddede malvarlığının terki suretiyle konkordatonun içermesi gereken hususlar bentler hâlinde sayılmaktadır. Burada belirtilen unsurlar, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun asgari içeriğidir. Bu çerçeve içinde kalmak kaydıyla borçlu ile alacaklılar diledikleri şekilde anlaşabilirler. Bu hususları içermeyen bir konkordato tasdik edilmez; ancak, mahkeme yetersiz bir düzenlemeyi resen tamamlayabilir. Alacaklıların borçlunun malvarlığının tasfiyesi veya üçüncü kişiye devri sonucunda ödenemeyen alacak kesimini ileride istemekten feragat etmemiş olmaları hâlinde, konkordatoda bu alacak kesimi hakkında saklı tutulan hakların kapsam ve niteliğinin açık bir şekilde gösterilmiş olması gerekir.

2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanunla değişik 309/b maddesinde yer alan dördüncü bent, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun içeriğiyle doğrudan ilgili olmayıp adi konkordatonun kıyasen uygulanan hükümlerine yapılan atıf (Taslağın 432 nci maddesi) içinde olduğu için buradan çıkarılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası yenidir. Buna göre, konkordato payı, kısmen veya tamamen, borçlu şirketin veya yeni kurulacak şirketin ortaklık payı veya hissesinden ya da ortaklık haklarından oluşabilir. Malvarlığının terki suretiyle konkordato, aynı zamanda bir yeniden yapılandırma aracı olarak da kullanılmaktadır. Bu anlamda İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununa 318, 1 bis olarak 2013 yılında eklenmiş olan fıkranın Kanuna alınması uygun görülmüştür. İsviçre doktrinde de önemli bir ihtiyacı karşıladığı ifade edilen bu düzenleme, bir yeniliktir. "Yeni kurulacak şirket" ibaresi İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunu m. 318, 1 bis'in Almanca metninde "Auffanggesellschaft"; Fransızca metninde ise "société reprenante" olarak ifade edilmiştir. Söz konusu kavramın Türkçe'de "kurtarma şirketi, devralma şirketi, transfer şirketi" gibi terimlerle karşılandığı görülmektedir. Yazım komisyonu Fransızca metindeki "devralan şirket" ibaresinin konuyu daha iyi ifade ettiği düşüncesiyle "yeni kurulacak şirket" kavramını benimsemiştir. Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun, adi konkordatodan ve iflasa yaklaşan tasfiyeye yönelik türünden farklı olarak bu seçenekte, borçlu işletmenin başka ellerde yaşaması veya faaliyetine devam etmesi mümkün olabilir. Böylece hem birikmiş deneyim hem borçlunun piyasa gücü hem de işyerinin korunması suretiyle genel ekonominin de daha az zarar görmesi sağlanmış olur. Öte yandan alacaklılar burada, iflasta veya adi konkordatoda olduğu gibi parayla tatmin edilmediği için konkordato payı veya teklifi, yeni

kurulacak şirketin ortaklık hakları veya hisselerinden oluşabilecektir. İşte bu tür bir konkordatonun teklif edilmesi veya tasarlanması hâlinde, konkordatonun zorunlu içeriğinde bu hususların da yer alması gerekir.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlunun bütün malvarlığının tasfiyesi söz konusu olmayabileceği için, konkordato kapsamı dışında kalan mallar varsa bunların da açıkça belirtilmesi gerektiği üçüncü fıkrada hükme bağlanmaktadır.

MADDE 420- Maddeyle, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun tasdik edilmesine ilişkin sonuçlara yönelik hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/c maddesinde düzenlenen tasdikin sonuçları, adi konkordato hükümlerinde yapılan değişikliklere paralel olarak kısmen değiştirilmiş; esas itibarıyla metnin önceki şekli korunmuştur.

Borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesiyle sona ereceğini öngören 2004 sayılı Kanunun 309/c maddesinin aksine, Taslağın 420 nci maddesinin birinci fıkrasında malvarlığının terki suretiyle konkordatonun bağlayıcı hâle gelmesinden itibaren, borçlunun malları üzerinde tasarruf edemeyeceği ve bu mallar hakkında tasarruf yetkisine sahip kişilerin imza yetkisinin sona ereceği kabul edilmiştir. Adi konkordato bakımından da kural olarak konkordato tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelmekle birlikte, bunun konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesine kadar ertelenmesi de mümkündür. İşte malvarlığının terki suretiyle konkordatoda da aynı kural benimsenmiş ve konkordato ne zaman (tasdik kararı veya istisnaen tasdik kararının kesinleşmesi tarihi) bağlayıcı olursa borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi de o zaman sona ermiş sayılacaktır. Bundan sonra, borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi alacaklılara geçer ve alacaklılar da bu yetkiyi konkordato tasfiye memurları vasıtasıyla kullanırlar. Konkordatonun bağlayıcı olmasıyla borçlunun malvarlığı (mülkiyet) alacaklılara geçmez. Konkordatonun bağlayıcı hâle gelmesi, sadece, bu konkordatonun türüne göre, borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin alacaklılara geçmesine veya her malın niteliğine uygun işlemin yapılmasından sonra, borçlunun mallarının tamamının veya bir kısmının mülkiyetinin üçüncü kişiye (devralana) intikal etmesine yol açar.

Malvarlığının terki suretiyle konkordato sürecine giren bir borçlunun, mevcut malvarlığı ve bunun akıbeti yönünden durumu müflisin durumuna çok benzediğinden onunla işlem yapacak üçüncü kişileri korumak için borçlunun ticaret ünvanına ‘konkordato tasfiyesi hâlinde’ ibaresinin konulması şart kılınmıştır. Bu husus maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, bu konkordatonun asli organı olan konkordato tasfiye memurlarının konkordato masasının muhafazası ve paraya çevrilmesi veya tasdik edilen konkordatonun gerektirdiği devrin yapılması ya da şirketin kurulması ve bunun için yerine getirilmesi gereken bütün işlemleri yerine getireceği ifade edilmektedir. Öte yandan konkordato tasfiye memurlarının malvarlığının terkine konu olan malvarlığı bakımından dava takip yetkisine sahip olduğu, mahkemelerde konkordato masasını temsil edeceği iflas idaresinin görev ve yetkilerine ilişkin hükmün kıyasen uygulanacağı şeklinde belirtilmiştir. Yine burada kullanılan “konkordato masası” ifadesi, konkordato tasfiye memurlarının bu yetkisinin borçlunun tüm malvarlığı bakımından değil, yalnızca projeye tabi olan mallar veya haklar bakımından olduğunu anlatmaktadır.

MADDE 421- Maddeyle, konkordato tasfiye memurlarının hukukî durumuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/ç maddesinde düzenlenen konkordato tasfiye memurlarının hukuki durumu esas itibarıyla bu Kanuna da alınmıştır.

Konkordato tasfiye memurlarının durumu, büyük ölçüde iflas idaresinin durumuna benzer. Konkordato tasfiye memurları, masanın yasal temsilcisi olup, masaya dahil mal ve hakların muhafazası ve konkordato şartlarına göre paraya çevrilerek elde edilen paranın alacaklılara dağıtılması için gerekli bütün işlemleri yaparlar. Alacaklıların, masaya giren

mallar üzerinde haiz oldukları tasarruf yetkisi onlar adına konkordato tasfiye memurları aracılığıyla kullanılır. Konkordato tasfiye memurları, alacaklılar kurulunun nezaret ve denetimi altında görev yaparlar. Konkordato tasfiye memurlarının masa mevcudunun paraya çevrilmesine (ve paraların paylaştırılmasına) ilişkin işlemlerine karşı, işlemin öğrenildiği tarihten itibaren bir hafta içinde alacaklılar kurulu nezdinde itirazda bulunulabilir; alacaklılar kurulunun itiraz hakkındaki kararına karşı da iflas mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurulabilir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla 2004 sayılı Kanunun 309/ç maddesindeki düzenlemede kısmi bir değişiklik yapılmıştır. Bu çerçevede, konkordato tasfiye memurlarının, sahip oldukları yetkiler dikkate alınarak işlemlerinde Taslağın icra ve iflas dairelerine ilişkin bazı hükümlerinin kıyasen uygulanacağı kabul edilmiştir. Buna göre konkordato tasfiye memurlarının görevleri dolayısıyla özel kurum veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudanyazışabilmeleri; her türlü işlemleri dolayısıyla tutanak tutmak zorunda olmaları; kendilerine nakdi ödeme yapılması ve her türlü ödemenin banka hesabına yapılması; iş görmekten yasaklılık kuralları ile yasak işlemler hakkındaki kurallara tasfiye memurlarının da tabi olmaları bakımından Taslağın 3, 9, 10, 11, 14, 15 ve 21 inci maddelerine atıf yapılmıştır. Buna karşılık 2004 sayılı Kanununun konkordato tasfiye memurlarının tebligat yapabilmelerine ilişkin 309/ç maddesindeki atıf buraya alınmamış; bu maddenin üçüncü fıkrasında tebligat hususu yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında adi konkordato hükümlerine paralellik sağlamak amacıyla tebligatla ilgili düzenleme yapılmıştır. Buna göre, konkordato tasfiye memurları tarafından yapılacak tebligatlar, Tebligat Kanunu hükümlerine göreolacaktır. Konkordato tasfiye memurları, yapacakları tebligat ve bildirimler için gönderici elektronik tebligat adresi ve gerektiğinde kayıtlı elektronik posta adresi alırlar. Böylece 7201 sayılı Kanunda yer almayan bir husus, yani konkordato tasfiye memurlarının gönderici/tebligat çıkaran merci olarak elektronik tebligat adresi alabilmeleri mümkün hâle gelmiş; tebligatın hızlandırılması sağlanmış olacaktır.

MADDE 422- Maddeyle, paylaştırmaya katılan alacaklıların belirlenmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/d maddesi aynen alınmıştır.

Maddede, tasfiye sonunda elde edilen hasılatın dağıtımına katılma hakkı olan alacaklıların, konkordato tasfiye memurları tarafından düzenlenen sıra cetvelinde belirtileceği hususuna yer verilmiştir. Konkordato tasfiye memurları, sıra cetvelini borçlunun ticari defterlerine ve konkordato prosedürünün başlangıcında alacaklılara alacaklarını bildirmek için yapılan davet üzerine alacaklılar tarafından ibraz edilen belgelere dayanarak düzenlerler; alacaklılara başka davet yapılmaz. Maddede Taslağın 345 ila 351 inci maddelerine atıf yapılmak suretiyle sıra cetveli, itiraz davasına ve şikâyete tabi kılınmış olmaktadır.

MADDE 423- Maddeyle, paraya çevirmeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/e maddesi Taslağa aynen alınmıştır. Maddede, konkordato masasını oluşturan malvarlığının ne şekilde paraya çevrileceğine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Borçlunun malvarlığı konkordato tasfiye memurları tarafından paraya çevrilir. Paraya çevirme bakımından büyük bir esneklik kabul edilmiş; bu konuda yetkinin esasen alacaklılar kurulunda olduğu ifade edilmiştir. Paraya çevirmenin usulü ve zamanı konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine alacaklılar kurulunca belirlenir. Alacaklılar kurulu, kendilerine en uygun görünen paraya çevirme usulünü seçmekte serbesttir. Burada, paraya çevirme iflastaki gibi sıkı kurallara tabi tutulmamıştır. Alacaklılar bakımından, malvarlığının terki suretiyle konkordatonun iflasın tasfiyesine göre üstünlüğü veya avantajı da özellikle bu bakımdandır.

MADDE 424- Maddeyle, rehinli taşınmazların paraya çevrilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/f maddesi aynen alınmıştır. Maddede, rehinli taşınmazların hangi hâllerde pazarlık suretiyle, hangi hâllerde açık artırma yoluyla paraya çevrilebileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda, rehinli taşınmazın pazarlık suretiyle satışının ancak satış bedelinden alacaklarını tahsil edemeyecek olan rehinli alacaklıların muvafakatıyla gerçekleştirilebileceği kabul edilmiş ve böylece, sıra itibarıyla sonra gelen rehinli alacaklıların zararına olabilecek satışlara engel olunması amaçlanmıştır.

MADDE 425- 2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanunla değişik 309/g maddesine karşılık gelen bu maddede taşınır rehinleri düzenlenmiştir. Buna göre, rehinli taşınırların bizzat rehinli alacaklılar tarafından, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla veya rehin sözleşmesinde hüküm bulunduğu takdirde pazarlık suretiyle paraya çevrilebilmesine imkân verilmiştir. Bununla birlikte konkordato tasfiye memurları, masanın menfaatine ise rehinli alacaklıya paraya çevirmeyi gerçekleştirmesi için altı aylık bir süre verebilir. Rehinli alacaklı bu süre içinde paraya çevirme işlemini gerçekleştirmez ve rehinli malı konkordato tasfiye memurlarına teslim etmezse, belli şartların yerine gelmesi hâlinde 5237 sayılı Kanunun "Muhafaza görevini kötüye kullanma" kenar başlıklı 289 uncu maddesinde öngörülen cezai yaptırıma maruz kalacağı gibi, rüçhan hakkından da mahrum olacaktır. Ayrıca, konkordato tasfiye memurları rehinli taşınırı teslim etmeyen rehinli alacaklıya karşı genel mahkemelerde teslim davası açabilirler.

MADDE 426- Maddeyle, tahsili güç ve çekişmeli hakların alacaklılara devrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 309/ğ maddesi aynen alınmıştır. Maddede, alacaklılar kurulunun, konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine ihtilaflı veya tahsili güç bir alacaktan veya bir iptal davasından ya da borçlunun organlarına veya çalışanlarına karşı sorumluluk davasından vazgeçmesi hâlinde, alacaklıları bundan haberdar etmesi ve Taslağın 362 nci maddesine uygun olarak bu iddiaların takibi hakkını onlara devretmeyi teklif etmesi düzenlenmiştir.

MADDE 427- 2004 sayılı Kanunun 309/h maddesi aynen alınmıştır. Maddede borçlunun malvarlığının tasfiyesi sonunda elde edilen paranın alacaklılar arasında paylaştırılması düzenlenmiştir.

Borçlunun bütün malvarlığının paraya çevrilmesi uzunca bir zaman alabilir. Bu sebeple, paraların paylaştırılması için tasfiyenin sonuna kadar beklemek doğru olmaz. Onun için, konkordato tasfiye memurlarına masa malları tasfiye edildikçe geçici dağıtım yapma yetkisi tanınmıştır. Bütün masa malları tasfiye edilince de kesin dağıtım yapılır. Konkordato tasfiye memurları her geçici dağıtımdan önce geçici bir pay cetveli düzenlemek, bunu alacaklılara bildirmek ve alacaklıların görmesi için bunu bir hafta boyunca iflas dairesinde incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler. Bu süre içinde alacaklılar pay cetveline karşı iflas mahkemesine şikâyette bulunabilirler. Paylaştırma için pay cetvelinin kesinleşmesi gerekir.

Konkordato tasfiye memurlarının pay cetveli ile birlikte giderleri de içeren son hesabı iflas dairesine tevdi etmesi gerektiği de maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir.

MADDE 428- 2004 sayılı Kanunun rehin açığını düzenleyen 309/ı maddesi aynen alınmıştır.

Geçici pay cetvelinin iflas dairesine tevdii sırasında rehinleri paraya çevrilmiş bulunan rehinli alacaklılar, alacaklarının rehinle karşılanamayan kısmı için geçici dağıtıma katılırlar. Alacağın rehinle karşılanamayan kısmı konkordato tasfiye memurları tarafından tespit ve tayin olunur; buna karşı şikâyet yoluna gidilebilir.

Geçici pay cetvelinin iflas dairesine verilmesi anında rehin henüz paraya çevrilmemişse, rehin alacaklısı konkordato komiseri tarafından tahmin edilmiş olan rehin

açığı oranında geçici pay cetveline dahil edilir. Rehin alacaklısı, rehnin satılmasından elde edilen paranın tahmin edilenden daha az olduğunu ispat ederse, açık kalan kısım bakımından dağıtımda dikkate alınır. Rehin alacaklısı, rehnin satış bedelinden ve dağıtımlardan aldığı para alacağından fazla ise, bu fazlayı masaya iade etmek zorundadır.

MADDE 429- 2004 sayılı Kanunun "tevdi" başlıklı 309/i maddesi aynen alınmıştır. Maddede, pay cetvelinin kesinleşmesinden sonra konkordato tasfiye memurlarının paraları ne şekilde paylaştıracakları düzenlenmiştir. Konkordato tasfiye memurları bu amaçla alacaklılara belirli bir süre verip bu süre içinde paranın hak sahipleri tarafından alınmasını onlara bildirir. Bu süre içinde alınmayan paralar 11 inci maddeye göre bankaya yatırılır. Bu tarihten itibaren beş yıl içinde alacaklısı tarafından alınmak üzere başvurulmayan paralar serbest kalır. Bu şekilde serbest kalan paylar (paralar) iflas dairesi tarafından Taslağın 373 üncü maddesine göre, alacağını eksik alan diğer alacaklılar arasında dağıtılır.

MADDE 430- 2004 sayılı Kanunun "faaliyet raporu" başlıklı 309/j maddesi aynen alınmıştır. Maddeye göre, tasfiyenin sona ermesiyle birlikte konkordato tasfiye memurları nihai rapor düzenler ve bunu alacaklılar kurulunun onayına sunarlar. Alacaklılar kurulu onayladığı nihai raporu tasdik makamına gönderir ve tasdik makamı da raporu alacaklıların incelemesine hazır tutar.

Maddenin ikinci fıkrasında, tasfiyenin bir yıldan fazla sürmesi hâlinde konkordato tasfiye memurlarınca düzenlenmesi gereken belgelere yer verilmiştir. Bu belgeler esas itibariyle alacaklıların bilgilendirilmelerine ve icabında yapılan işlemlere karşı itiraz haklarını kullanabilmelerine yöneliktir.

MADDE 431- 2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanun ile değişik "hukuki işlemlerin iptali" başlıklı 309/k maddesi aynen alınmıştır.

Maddeyle, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, borçlu tarafından konkordatonun tasdikinden önce yapılmış hukuki işlemlerin Taslağın 442 ila 452 nci maddelerinde öngörülen hükümlere göre iptal edilebilmesine imkân verilmiştir.

Geçici konkordato mühletinin verilmesi tarihi, iptal davası açma sürelerinin hesaplanmasında haczin yapıldığı veya iflasın açıldığı tarihlerin yerini tutar.

Maddenin son fıkrasında belirtilen hâllerde, konkordato tasfiye memurlarının def'i yoluyla iptal talebinde bulunma yetkisini haiz oldukları belirtilmiştir.

MADDE 432- 2004 sayılı Kanunun 7101 sayılı Kanunla değişik 309/l maddesi aynen alınmıştır. Taslakta ayrıntılı ve asıl düzenleme, adi konkordato hakkında olup; adi konkordatoya ilişkin hükümlerin, özellikle malvarlığının terki suretiyle konkordato talebinin yapılmasından tasdikine kadar ve bu tasfiye şeklinin niteliğine aykırı düşmediği ölçüde, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda da uygulanması öngörülmüştür.

MADDE 433- 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, hacizde istihkak davası, Kanunun "Çeşitli Hükümler" başlığını taşıyan Üçüncü Kitabında, iptal davası ve ihtiyati haciz kurumlarıyla birlikte düzenlenmiştir. İstihkak Davası başlığını taşıyan birinci kısmın birinci bölümünde hacizde istihkak davasına, ikinci bölümünde ise iflasta istihkak davasına yer verilmiştir. Hacizde istihkak davasına ilişkin hükümlerde, haczedilenin borçlu elinde bulunması ile, üçüncü kişi elinde bulunmasına ilişkin temel ayrım korunmuş ve düzenlemeler bu ayrım esas alınarak yapılmıştır.

İstihkak iddiası başlığını taşıyan maddenin birinci fıkrasında hangi hakların istihkak iddiasına (dolayısıyla istihkak davasına) konu olabileceği, diğer bir ifadeyle, hangi hakların istihkak iddiası yoluyla ileri sürülebileceği hususu düzenlenmiştir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki düzenlemeyi kısmen karşılamaktadır. Çünkü 2004 sayılı Kanunda sadece mülkiyet ve rehin hakkından söz edilmesine rağmen, yeni

hükümde, mülkiyet, sınırlı ayni hak ve kuvvetlendirilmiş kişisel hakların istihkak iddiasına konu olabileceği açıkça ifade edilmiştir. 2004 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinde sadece rehin hakkından söz edilmesine rağmen, yeni hükümde, sınırlı ayni hak kavramı kullanılarak, bütün sınırlı ayni hakların istihkak iddiasına konu olabileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Diğer taraftan madde metnindeki "kuvvetlendirilmiş kişisel hak" ifadesinden de anlaşılacağı üzere, salt kişisel (nispi) haklaristihkak iddiasına konu olamayacaktır. Bunun yanında, haczedilen alacağın kendisine ait olduğunu ileri süren üçüncü kişinin de istihkak iddiasında bulunabileceği açıkça düzenlenerek, bu konuda yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. 2004 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının, istihkak iddiasına konu olabilecek hakların sınırlı olarak düzenlendiği düşüncesine yol açabilecek ifadesi, yeni hükümde "gibi" sözcüğü kullanılmak suretiyle, bertaraf edilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla yeni hükümden açıkça anlaşılacağı üzere, istihkak iddiasına konu olabilecek haklar, maddede "sınırlı" (tahdidi) olarak düzenlenmemiştir. O hâlde maddede açıkça belirtilenler haricinde, haczedilen üzerinde takip alacaklısının hakkına nazaran üstün bir nitelik taşıyan, hacizle çatışan, icra takibinin ilerleyen safhalarında dikkate alınması gereken veya haczedilenin cebrî icra yoluyla satışına engel olacak nitelikteki hak iddiaları da istihkak davasına konu olabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında istihkak iddiasını ileri sürebilecek kişilerin kimler olduğu ve bunların haczi hangi tarihte öğrenmiş sayılacakları hususu düzenlenmiştir. 2004 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinden sadece borçlunun üçüncü kişi lehine ve üçüncü kişinin kendi lehine istihkak iddiasında bulunabileceği anlaşılmaktaydı. Getirilen yeni düzenlemeyle, Yargıtay kararlarına da uygun olarak, sadece borçlu ve üçüncü kişinin değil, bunları temsile yetkili olan kişilerin de istihkak iddiasında bulunabilecekleri hüküm altına alınmaktadır. Böylece herhangi bir üçüncü kişinin değil, ancak borçlu veya üçüncü kişiyi temsile yetkili olan bir kişinin istihkak iddiasında bulunabileceği açıkça ifade edilmiştir.

İkinci fıkrada ayrıca istihkak iddiasında bulunabilecek olan kişilerin, haczi hangi anda öğrenmiş sayılacakları hususu da düzenlemiştir. Buna göre istihkak iddiasının takip borçlusu, onu temsile yetkili olan veya borçluyla birlikte oturan kişiler tarafından üçüncü kişi lehine ileri sürüldüğü hâllerde, istihkak iddiasını içeren haciz tutanağı üçüncü kişiye tebliğ edilecektir. Özellikle haczin işyerlerinde yapılabilmesi ihtimali dikkate alınarak fıkra metnine "haciz tutanağının kendisine tebliğ edilebileceği" ibaresinin eklenmesinin açıklığı sağlamak bakımından yararlı olacağı düşünülmüştür. Burada 2004 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında olduğu gibi, istihkak iddiasının bildirilmesine dair haber kâğıdı kullanılmayacak, bizatihi haciz tutanağı tebliğ edilecektir. Böylece, üçüncü kişi, lehine yapılan istihkak iddiasını, haciz tutanağının tebliği tarihinde öğrenmiş sayılacaktır. Öte yandan gerek borçlu gerekse üçüncü kişi, haciz sırasında hazır bulunmuyorsa, yani haciz yokluklarında yapılmışsa, haczi, ancak haciz tutanağının kendilerine tebliğ edildiği tarihte öğrenmiş sayılacaklardır. Bununla birlikte haciz, borçlu veya üçüncü kişinin yokluğunda yapılsa bile, haczin yapıldığı sırada borçluyu veya üçüncü kişiyi temsile yetkili olan ya da borçlu veya üçüncü kişi ile birlikte oturan veya haciz tutanağı kendilerine tebliğ edilebilecek kişilerin haciz esnasında hazır bulunması hâlinde, borçlu veya üçüncü kişi de haczi bu kişilerin öğrendiği tarihte (yani haczin yapıldığı tarihte) öğrenmiş sayılacak; bu hâlde kendilerine ayrıca tebligat yapılması söz konusu olmayacaktır. Ayrıca fıkra metninde geçen "haciz tutanağının kendisine tebliğ edilebileceği kişilerin" ifadesini, kendilerine Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebligat yapılabilecek kişiler olarak anlaşılması gerekir.

MADDE 434- Maddede istihkak davasının açılma süresi, davanın süresinde açılmamasının sonuçları ve davada yetkili mahkeme düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında istihkak davasının açılma süresi hükme bağlanmıştır. Davanın açılma süresine ilişkin bu hüküm yeni olup, bu konuda 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinde benimsenen esas terk edilmiş, davanın açılma süresi ve özellikle bu sürenin hangi anda başlayacağı konusunda önemli değişiklikler yapılmıştır. Bilineceği üzere 2004

sayılı Kanunun özellikle 96 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları ile 97 nci maddesinin birinci ve altıncı fıkralarına göre, istihkak davası aşamasından önce icra ve iflas dairesi nezdinde yürütülen bir istihkak iddiası aşaması bulunmakta ve istihkak iddiasına ilişkin bu prosedürün belirli süre ve usullere uyularak işletilmesi hâlinde, istihkak davası aşamasına geçilebilmekteydi. Ancak hem 2004 sayılı Kanunda düzenlenen bu prosedürden beklenen faydanın yeterince sağlanamamış olması hem istihkak davasına ilişkin karmaşık sayılabilecek hükümlerin sadeleştirilmesi hem de hak iddiasında bulunmanın esas yolunun dava açılması olduğu düşüncesinden hareketle, 2004 sayılı Kanunda benimsenmiş olan ayrıntılı prosedürün terk edilmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür. Her ne kadar istihkak davası açılmasından önce istihkak iddiasında bulunulması ve istihkak iddiasına itiraz edilmesi hâlinde istihkak davası aşamasına geçilmesi hususunda 2004 sayılı Kanun hükümlerine benzer düzenlemeler mehaz İsviçre hukukunda (SchKG Art. 106-109) varlığını korumakta ise de, özellikle Alman hukukunda, getirilen yeni düzenlemeye benzer hükümler yer almaktadır. Nitekim Alman Medeni Usul Kanunu'nun 771 inci paragrafında, istihkak iddiası şeklinde bir prosedüre yer verilmemiş, mahcuz mal üzerindeki belirli nitelikleri taşıyan hak iddialarının doğrudan istihkak davası açılması suretiyle ileri sürülmesi esası benimsenmiştir. Bu arada, istihkak davasının açılabilmesi için 2004 sayılı Kanunun biraz önce belirtilen hükümlerinde öngörülen prosedürün işletilmesinin zorunlu olmadığını, 2004 sayılı Kanuna göre de bu prosedür hiç işletilmeden doğrudan doğruya istihkak davası açılmasının zaten mümkün olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim doğrudan doğruya istihkak davası açılabilmesine ilişkin 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında da ayrıca bir düzenleme yer almaktaydı. Dolayısıyla, istihkak iddiasına ilişkin prosedür hiç işletilmeden, mahcuz üzerindeki hak iddialarının, doğrudan doğruya istihkak davası açılması suretiyle ileri sürülmesi, 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre de zaten mümkündü. İstihkak davası hakkında yapılan esaslı sayılabilecek bu sistem değişikliği, doğal olarak Kanunun istihkak davasına ilişkin hükümlerinin bu esasa göre düzenlenmesi zorunluluğunu doğurmuştur.

Bu bağlamda getirilen yeni düzenlemeye göre, mahcuzun borçlu elinde haczedilmesi hâlinde, üçüncü kişi, mahcuz üzerinde 433 üncü maddenin birinci fıkrasında ifade edilen nitelikte bir hakka sahip olduğu iddiasını, artık doğrudan istihkak davası açmak suretiyle ileri sürebilecektir. Ancak benimsenen sistem değişikliği nedeniyle, istihkak davası açma süresi artık 2004 sayılı Kanunun 97 inci maddesinin altıncı fıkrasında ifade edilen tarihten itibaren işlemeye başlamayacak, aksine haczi öğrenme tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Getirilen yeni düzenlemeye göre, istihkak davasının açılma tarihi bakımından haczin öğrenilme tarihinin özel bir öneme sahip olduğunu belirtmek gerekir. Dolayısıyla haczin öğrenilme tarihi hususunda 433 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü ile 434 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmünün birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Buna göre, haciz üçüncü kişinin huzurunda yapılmışsa, bu hâlde 2004 sayılı Kanunun 96 ve 97 nci maddelerinde olduğu gibi ayrıca bir istihkak iddiası prosedürünün işletilmesi söz konusu olmayacaktır. Aksine, haciz huzurunda yapılan üçüncü kişinin, haciz tarihinden itibaren iki hafta içinde istihkak davasını açması gerekir. Haciz üçüncü kişinin yokluğunda yapılmışsa, o zaman 433 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre üçüncü kişi lehine bir istihkak iddiasının ileri sürülüp sürülmediğine bakılmalıdır. Eğer haciz esnasında 433 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre üçüncü kişi lehine bir istihkak iddiasında bulunulmuşsa, bu iddia üçüncü kişiye tebliğ edilecek ve üçüncü kişi bakımından istihkak davası açma süresi tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Üçüncü kişi lehine bir istihkak iddiasında bulunulmayan hâllerde ise iki haftalık dava açma süresi, üçüncü kişinin haczi öğrendiği veya öğrenmiş sayıldığı tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. Üçüncü kişinin haczi öğrendiği veya öğrenmiş sayıldığı tarihin belirlenmesinde, 433 üncü maddenin ikinci fıkrası dikkate alınacaktır. Ayrıca birinci fıkrada geçen "üçüncü kişi" terimiyle kastedilenin, bizatihi (kendisi) istihkak iddiasında buluna üçüncü kişi ya da lehine istihkak iddiasında bulunulan üçüncü kişi olduğunu belirtmek gerekir. Nihayet hak iddiasının artık

doğrudan dava açılması suretiyle ileri sürülecek olması nedeniyle, mevcut metindeki 7 günlük dava açma süresinin yetersiz olduğu kanaatine varılmış, bu nedenle dava açma süresinin iki haftaya çıkartılmasına karar verilmiştir.

Burada belirtilmesi gereken diğer bir husus ise, istihkak davasının süresine ilişkin olarak 195 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan düzenlemenin göz ardı edilmemesi gerektiğidir. Söz konusu hükme göre icra ve iflas dairesinin malın kimin elinde haczedilmiş sayıldığına ilişkin kararına karşı şikâyet yoluna başvurulması hâlinde, şikâyet sonuçlanıncaya kadar (ki icra hukuk mahkemesinin bu hususstaki şikâyet hakkında vereceği kararın kesin olduğunu da belirtmek gerekir) istihkak davası açma süresi işlemeyecektir.

İkinci fıkrada, istihkak davasının hangi ana kadar açılabileceği düzenlenmiştir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 97 inci maddesinin dokuzuncu fıkrası hükmünün kısmen karşılığıdır. Nitekim 2004 sayılı Kanunun 97 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında da benzer düzenleme yer almaktadır. Mahcuz henüz satılmamış ise zaten bir sorun bulunmayacağından ve bizatihi mahcuz hakkında dava açılabileceğinden, bu hususa fıkra metninde ayrıca yer verilmesine gerek görülmemiştir. Ancak mahcuz satılmışsa dava en geç mahcuzun satış bedelinin alacaklıya ödenmesine kadar açılabilecektir. Mahcuzun satış bedelinin birden fazla alacaklı arasında paylaştırılması gereken hâllerde, istihkak davasının, mahcuzun bedelinin paylaştırılmasına kadar açılabileceğini belirtmek gerekir. Nitekim İsviçre hukukunda da (İsv.İİK m. 106/2) istihkak davasının, davaya konu mahcuz malın bedelinin paylaştırılmasına kadar açılabileceği açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla, mahcuzun satış bedelinin alacaklıya ödenmesinden sonra artık hacizde istihkak davası açılması mümkün olmayacaktır. Çünkü mahcuz malın bedelinin alacaklıya verilmesiyle, icra takibi hiç değilse söz konusu mahcuz bakımından sona ermiş olacağından, artık hacizde istihkak davası açma olanağı da ortadan kalkmış olacaktır. Öte yandan ikinci fıkrada, haczedilenin satılmasından söz edildiği için, bu satışın açık artırma ya da pazarlık suretiyle yapılmasının bir önemi bulunmayacaktır. Ayrıca borçluya satış yetkisi verilen hâllerde de satış bedelinin alacaklıya ödenmesine kadar, satılan malın bedeli hakkında istihkak davası açılabileceğinde tereddüt etmemek gerekir. Belirtmek gerekir ki, açılmış bir istihkak davasında, hüküm verilmeden önce mahcuzun satılması hâlinde, davaya satış bedeli üzerinden devam edileceği hususu zaten 437 nci maddenin ikinci fıkrasında ayrıca düzenlenmiş bulunmaktadır

Üçüncü fıkrada süresinde istihkak davası açılmamasının sonucu düzenlemiştir. Fıkra, 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinin karşılığı olmakla birlikte, içerik açısından söz konusu hükümden oldukça farklı bir sonucu içermektedir. Şöyle ki 2004 sayılı Kanunudaki hükme göre davanın süresi içinde açılmaması hâlinde, üçüncü kişi aynı takipte istihkak iddiasını bir daha ileri sürme hakkını kaybetmektedir. Diğer bir deyişle, aynı takipte mal üzerine yeniden haciz konulmuş olsa bile üçüncü kişi söz konusu istihkak iddiasını aynı takip içinde bir daha ileri süremeyecektir. Bunun üçüncü kişi bakımından ağır bir sonuç olacağı düşünülmüştür. Esasen hacizde istihkak davası, belli bir mal ya da hak üzerine haciz konulması olgusundan kaynaklanmakta ve davayla bu somut haciz işlemine karşı çıkılmaktadır. Yargıtay kararlarında da kabul edildiği üzere istihkak davasının açılabilmesi için geçerli bir haciz konulmuş olması yeterlidir. Bu nedenle istihkak davasının açılması bakımından her bir haczin ayrı ayrı dikkate alınmasının daha doğru ve adil olacağı değerlendirilmiştir. Dolayısıyla getirilen yeni hükme göre, istihkak davası süresi içinde açılmazsa, üçüncü kişi aynı takipte istihkak iddiasını ileri sürme hakkını tamamen kaybetmeyecek, sadece o haciz bakımından ve sadece haciz koyduran alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılacaktır. Üçüncü kişi süresinde istihkak davası açmamakla, diğer alacaklılara ya da borçluya karşı sahip olacağı hak ve iddialardan vazgeçmiş olmayacaktır. İstihkak davası açma süresinin kaçırılması nedeniyle istihkak iddiasında bulunamayan üçüncü kişi, aynı mal ya da hak üzerine aynı takipte yeniden haciz konulması hâlinde, bu hacze karşı istihkak iddiasında bulunma ve dolayısıyla istihkak davası açma hakkını haiz olacaktır.

Dördüncü fıkrada istihkak davasında yetkili mahkemeleri düzenlemektedir. Aynı zamanda davanın icra hukuk mahkemesinde açılacağı belirtilmek suretiyle görevli mahkeme de belirlenmiş olmaktadır. Buna göre istihkak davası, davalının yerleşim yeri veya takibin yapıldığı yer icra hukuk mahkemesinde açılabilecektir. İstihkak davasında yetkili mahkeme hususunda mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 512 nci maddesi hükmündeki gibi bir düzenlemeye 6100 sayılı Kanunda yer verilmemiştir. Davanın hangi yerdeki mahkemelerde açılabileceği hususunda 2004 sayılı Kanunun istihkak davasına ilişkin hükümlerinde de özel bir düzenleme bulunmamaktaydı. 6100 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Yargıtay, istihkak davasının, davalının yerleşim yeri veya icra takibinin yapıldığı yer icra mahkemesinde açılabileceğine yönünde kararlar vermiştir. Mülga 1086 sayılı Kanun ve 2004 Sayılı Kanun döneminde, istihkak davalarının, davalının yerleşim yeri, takibin yapıldığı yer, mahcuz malın bulunduğu yer veya haczin konulduğu yer icra mahkemelerinden herhangi birinde açılabileceği doktrinde ve Yargıtay kararlarında kabul edilmekteydi. Ancak, bu şekilde dört ayrı yetki kuralı bulunmasının, özellikle yetkili mahkemenin belirlenmesi hususunda uygulamada birtakım sorunlar yaratabileceği endişesiyle ve Yargıtayın yeni kararlarına da uygun olarak, istihkak davasının, davalının yerleşim yeri veya icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinde açılabilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür. Ancak istihkak davaları bakımından getirilen bu yetki kuralının, kamu düzenine ilişkin ve kesin bir yetki kuralı olmadığını da belirtmek gerekir.

MADDE 435- Maddeyle, takibin devamına veya ertelenmesine karar verilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin bir, iki, üç, dört ve beşinci fıkralarını karşılamakla birlikte, bazı değişiklikler içermektedir. 2004 sayılı Kanundaki düzenlemede istihkak iddiasına itiraz üzerine, hemen icra ve iflas dairesi tarafından dosya kendisine gönderilen icra mahkemesinin takibin devamına veya ertelenmesine karar vereceği hükmü yer almaktadır. Yeni düzenlemede mahkemenin sadece takibin ertelenmesine karar verebilmesine yönelik bir düzenleme yapılmış, takibin devamına karar verilebilmesine yönelik bir düzenleme yapılmamıştır. Esasen takibin devamına yönelik bir düzenleme yapılmasına gerek de yoktur; çünkü haczedilen bir mal veya hak üzerinde salt istihkak iddiasında bulunulmuş olması zaten haczedilene yönelik icra takibinin durdurulması sonucunu doğurmaz. Kaldı ki mahkemenin takibin ertelenmesi talebini reddetmesi de zaten takibe devam edileceği anlamına gelecek, erteleme talebi kabul edilirse zaten takibe devam edilemeyecektir. Ayrıca, yeni düzenlemede istihkak davası açılması hâlinde mahkemenin öncelikle takibin ertelenmesine ilişkin talebi karara bağlaması gerektiği açıkça ifade edilmiştir. Mahkeme takibin ertelenmesine ilişkin talebi dosya üzerinden karara bağlayabileceği gibi, gerekli görürse ilgilileri davet ederek yapacağı duruşmalı inceleme sonucunda da karara bağlayabilecektir. 2004 sayılı Kanun hükümlerinden farklı olarak, yeni düzenlemeye göre, mahkemenin takibin ertelenmesine karar verebilmesi ancak talep edilmesi hâlinde mümkün olabilecek, mahkeme resen takibin ertelenmesine karar veremeyecektir. Mevcut düzenlemeye göre farklılık gösteren hususlardan biri de, takibin ertelenmesine karar verilebilmesi için mutlaka teminat gösterilmesinin şart olmamasıdır. Mahkeme takibin ertelenmesine teminat gösterilmeden karar verebileceği gibi, gerektiğinde teminat alınmasına da karar verebilecektir. Dolayısıyla, bu konuda mahkemeye takdir hakkı tanınmıştır. Takibin ertelenmesine teminat alınarak karar verilecek hâllerde, mahkeme davacıdan ancak 55 inci maddede gösterilen türde bir teminat alınmasına karar verebilir. Davacı, mahkemenin 55 inci maddeye göre belirleyeceği teminatı göstermezse, takibin ertelenmesine karar verilemeyecektir. Öte yandan mahkemece verilen takibin ertelenmesi kararına karşı istinaf yoluna başvurulup başvurulamayacağı hususunda tereddüt yaşanmaması için fıkra metninde, söz konusu "erteleme kararının bir ihtiyati tedbir" olduğunu ifade etmek üzere "tedbiren" kavramına yer verilmiştir. Mahkemece verilen takibin ertelenmesi kararı, kesin nitelikte bir

karar olmayacaktır. Böylece bu karara karşı kanun yoluna başvuru hususunda genel hükümler geçerli olacak; yani icra mahkemesinin kararına karşı istinaf yoluna başvurulabilecek; fakat burada bir ihtiyati tedbir kararı söz konusu olduğundan bölge adliye mahkemeleri tarafından verilen karara karşı temyiz yolu açık olmayacaktır.

İkinci fıkranın birinci cümlesi mevcut hükmün karşılığını teşkil etmekte olup, esasa ilişkin bir değişiklik yapılmamıştır. İkinci cümle hükmü ise yenidir. Bu hüküm uyarınca, gerek 6102 sayılı Kanunun Beşinci Kitabına göre gemilerdeki hapis hakkına tabi eşya gerekse 6102 sayılı Kanunun Dördüncü Kitabına göre taşıma işlerinden kaynaklanan hapis hakkına tabi eşya hakkında açılacak istihkak davalarında birinci cümle hükmü, niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanacaktır.

MADDE 436- Maddeyle, istihkak davasında yargılama ve ispata ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesine karşılık gelmektedir.

İstihkak davasında yargılama ve ispat başlığını taşıyan bu maddede, istihkak davasında yargılamaya ve ispata ilişkin olarak 2004 sayılı Kanunda dağınık bir biçimde yer alan bazı hususların bir madde altında topluca düzenlenmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Öncelikle belirtmek gerekir ki, Taslağın icra hukuk mahkemelerinde uygulanan usul hakkındaki hükümleri konuyu düzenlediği için, tekrardan kaçınmak düşüncesiyle 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin onbirinci fıkrasında yer alan "İstihkak davasına umumi hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre bakılır" şeklindeki düzenleme, hükme alınmamıştır.

Maddenin birinci fıkrası 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir. Fıkrada esasa ilişkin bir değişiklik yapılmamış, sadece içerik daha açık ve anlaşılır ifadelerle yeniden kaleme alınmıştır.

İkinci fıkra 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci ve ikinci cümlesinin karşılığı olup, hükümde esasa müessir bir değişiklik yapılmamıştır.

Yeni ihdas edilen üçüncü fıkra, 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlesinin karşılığını oluşturmakla birlikte, içerik olarak istihkak davasına ilişkin hükümlerde yapılan bazı değişiklikler nedeniyle, 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenlemeden farklılaşmaktadır. Haczedilen malı borçlu ile üçüncü kişinin birlikte elde bulundurması hâlinde, mal borçlunun elinde haczedilmiş sayılacaktır. Dolayısıyla, mal borçlu elinde haczedilmiş sayılacağına göre, bu hâlde de borçlu elinde haczedilen malların muhafaza altına alınmasına ilişkin hükümlerin geçerli olması gerektiği ileri sürülebilir. Bu düşüncede haklılık payı olsa bile, malı aynı zamanda borçlu ile birlikte üçüncü kişinin de elde bulundurduğunu göz ardı etmemek gerekir. Diğer bir ifadeyle, her ne kadar bu ihtimalde mal borçlu elinde sayılsa bile, yine de haczedilen malı üçüncü kişi de elde bulundurmakta ve üstelik haczedilen hakkında, hak iddiasında (istihkak iddiasında) bulunmaktadır. Burada malın münhasıran borçlu elinde bulunması ihtimali değil, birlikte elde bulundurulan ve istihkak iddia edilen bir malın muhafaza altına alınması hususu düzenlenmektedir. Hükme göre, birlikte elde bulundurulan mal haciz esnasında üçüncü kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde üçüncü kişi elinde bırakılacak, yani o esnada muhafaza altına alınamayacaktır. Üçüncü kişi yedieminliği kabul etmediği takdirde, mal adeta borçlu elinde haczedilmiş gibi muhafaza altına alınabilecektir. Birlikte elde bulundurulan ve muhafaza altına alınmayıp üçüncü kişiye yediemin olarak bırakılan mal hakkında istihkak davası açılması hâlinde, hâkim öncelikle takibin ertelenip ertelenmeyeceğine kendiliğinden karar verecektir. Burada istihkak davasına konu olan mal hakkındaki takibin ertelenip ertelenmeyeceğine mahkemece kendiliğinden karar verileceğini, bu konuda ayrıca talepte bulunulmasına gerek olmadığını vurgulamak gerekir. Çünkü takibin akıbeti hakkında verilecek karara göre malın muhafaza altına alınıp alınmayacağı belli olacaktır. Takibin ertelenmesine karar verildiği takdirde, bir ölçüde üçüncü kişinin haklı olma ihtimali de ortaya çıkmış olacağından, haczedilen mal muhafaza altına alınamayacaktır. Ancak takibin devamına karar verilmesi durumunda haczedilen mal muhafaza altına

alınacaktır. Takibin devamına karar verilmesi hâlinde, malın muhafaza altına alınması hususunda icra ve iflas dairesinin bir takdir hakkı olmadığını, bu hâlde malın muhafaza altına alınmak zorunda olduğunu belirtmekte yarar vardır. Böylece, hiç değilse (en azından) takibin devamına karar verilmesi hâlinde malın muhafaza altına alınması hususu kabul edilerek, alacaklı, borçlu ve üçüncü kişi arasındaki menfaatin telif edilmesi ve bu nitelikteki bir mahcuzun derhâl muhafaza altına alınmasından kaynaklanan mağduriyetlerin de önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkra, 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci fıkrasının dördüncü ve beşinci cümlesinin karşılığı olup, esasa ilişkin bir değişiklik yapılmamıştır.

Beşinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin onyedinci fıkrasının karşılığını teşkil etmektedir. Eski düzenleme esas itibarıyla korunmakla birlikte, yenilik olarak, doktrindeki görüşlere ve Yargıtay içtihatlarına uygun olarak, tasarrufun iptali talebinin defi olarak da ileri sürülebileceği açıkça hüküm altına alınmıştır. Esasen alacaklının iptal talebini defi olarak ileri sürmesine de bir engel bulunmamak gerekir. Zira gerek karşı dava yoluyla tasarrufun iptalinin sağlanması gerekse istihkak davasında iptal talebinin defi olarak ileri sürülmesi ve neticesinde istihkak davasının reddinin sağlanması hâlinde, alacaklı ekonomik bakımdan aynı amacı elde etmiş olacaktır. Dolayısıyla, haczi yaptıran alacaklı tasarrufun iptali talebini, karşı dava açarak ileri sürebileceği gibi istihkak davasında defi olarak da ileri sürebilecek, yani bu hususta bir seçim hakkına sahip olacaktır. Alacaklının iptal talebini karşı dava açarak ileri sürmesi hâlinde, söz konusu karşı dava (özellikle açılma süresi vb. gibi hususlarda) 6100 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaktır.

Altıncı fıkra, 2004 sayılı Kanunun 98 inci maddesinin birinci fıkrasının karşılığı olup, hükümde esaslı bir değişiklik yapılmamış, sadece fıkraya “irade dışında elden çıkan” şeyler de ilave edilmiş ve mülga 743 sayılı Kanunun fıkrada geçen hükümleri, meri 4721 sayılı Kanunun karşılık gelen hükümleri ile güncellenmiştir.

Yedinci fıkra, 2004 sayılı Kanunun 98 inci maddesinin ikinci fıkrasının karşılığını teşkil etmekte olup, fıkrada herhangi bir değişiklik yapılmamış, sadece mülga 743 sayılı Kanunun fıkrada geçen 902 nci maddesi, meri 4721 sayılı Kanunda karşılığını teşkil eden 989 uncu maddesi yazılmak suretiyle güncellenmiştir.

MADDE 437- Maddenin birinci fıkrası yeni olup istihkak davasının satış isteme süresine etkisini düzenlemektedir. 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin sekizinci fıkrasında, dava esnasında satış isteme süresinin işlemeyeceğine dair düzenleme yer almaktaydı. Ancak bu düzenleme uygulamada icra ve iflas müdürleri tarafından çok geniş olarak, yani istihkak davasının açılmış olduğu her hâlde, takibin ertelenmesine karar verilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, salt dava açılmış olmasının satış isteme süresini durduracağı şeklinde anlaşılmaktaydı. Hâlbuki haczedilen şey hakkında salt istihkak davası açılmış olması, tek başına dava konusu şey hakkında satış isteme süresini durdurmaz. Zira haczedilen hakkında salt istihkak davası açılmasının takibi durdurucu bir etkisi yoktur. İşte uygulamadaki, satış isteme süresinin işletilmemesi yönündeki doğru olmayan eğilimi bertaraf etmek için birinci fıkranın bu şekilde değiştirilmesi kabul edilmiştir. Kabul edilen bu yeni hükme göre, istihkak davasına bakan mahkemece ancak dava konusu mahcuz hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilirse, bu karar tarihinden itibaren satış isteme süresi işlemeyecek, yani sürenin işlemesi duracaktır.

İkinci fıkra 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin onuncu fıkrasının karşılığını teşkil etmekle birlikte, hükmün içeriğinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Öncelikle, mevcut metindeki “istihkak davası neticelenmeden” ibaresinin, hükmün verilmesinden önce mahcuzun paraya çevrilmesini ifade ettiği belirtilerek durum açıklığa kavuşturulmuştur. Ayrıca bu hâlde, davanın konusuz kalmayacağı ve davaya haczedilen şeyin artık bedeli üzerinden devam edileceği açıkça ifade edilmiştir. Bu takdirde davacının, davasını bedele dönüştürmesine gerek olmayıp, dava konusu kanundan dolayı kendiliğinden malın bedeline dönüşecektir. Öte yandan dava esnasında satılan malın bedelinin alacaklıya ödenmesine

ilişkin olarak mevcut metinde geçen "yargılama neticesine kadar" ifadesine açıklık getirilmiş, bundan maksadın hükmün verilmesi değil, hükmün kesinleşmesi olduğu açıklanmıştır. Getirilen yeni düzenlemeye göre hâkim, mahcuz malın satış bedelinin hükmün kesinleşmesine kadar alacaklıya ödenmemesine karar verebileceği gibi, teminat karşılığında ya da durumun gereğine göre teminatsız olarak derhâl alacaklıya verilmesine de karar verebilecektir. Böylece mevcut metinde olduğu gibi, hem satılan malın bedeli hakkında bu kararlardan hangisinin verileceği hususunda hem de bedelin alacaklıya ödenmesine karar verilen hâllerde teminat alınıp alınmaması hususunda hâkime takdir hakkı tanınmıştır. Belirtmek gerekir ki, bunun için herhangi bir talebe gerek olmayıp, hâkim bu hususlarda kendiliğinden bir karar vermek zorundadır.

Üçüncü fıkra 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin onbeşinci fıkrasının karşılığını teşkil etmekle birlikte, mevcut metinden içerik olarak bazı farklılıklar taşımaktadır. Öncelikle istihkak davasının sabit olması şeklindeki ifadeden maksadın, istihkak davasının kabul edilmesi olduğu ifade edilmiştir. Davanın kabulü hâlinde mevcut metne göre alacaklının tazminata mahkûm edilebilmesi için, istihkak iddiasına kötüniyetle itiraz etmiş olması gerekmektedir. Oysa artık istihkak davasına ilişkin hükümlerde istihkak iddiasına itiraz prosedürü kaldırılıp doğrudan dava açılması usulü kabul edildiği için, bunun sonucu olarak alacaklının kötüniyetli olarak dava açılmasına sebebiyet verip vermediğine bakılacaktır. Yine istihkak iddiasına itiraz prosedürünün kaldırılması nedeniyle, mevcut metindeki borçlunun da tazminata mahkûm edileceğine ilişkin düzenlemeye, yeni metinde yer verilmemiştir. Öte yandan alacaklının mahkûm edileceği tazminatın belirlenmesinde esas alınacak değer, mevcut metinde olduğu gibi mahcuz malın değeridir. Ancak alacaklının mahkûm edileceği tazminat oranında bir değişiklik yapılmıştır. 2004 sayılı Kanunun tazminat öngören hükümlerinde tazminat oranı hep yüzde yirmiden aşağı olmamak üzere belirlenmiştir. Oysa alacaklının burada mahkûm edileceği oran "yüzde on beşten aşağı olmamak üzere" şeklinde kalmıştır. Yeknesaklık ve eşitliği sağlamak için alacaklının mahkûm edileceği tazminat oranının da yüzde yirmiden aşağı olmayacak şekilde belirlenmesine karar verilmiştir. Son olarak belirtmek gerekir ki alacaklının tazminata mahkûm edilebilmesi için, davacı üçüncü kişinin bu konuda talepte bulunmuş olması şarttır.

Dördüncü fıkra 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin onüçüncü fıkrasının karşılığını teşkil etmektedir. Ancak fıkrada bazı hususlarda değişiklikler yapılarak mevcut metinde muğlak kalan bazı noktalarda doktrindeki görüşlere ve Yargıtay kararlarına uygun olarak açıklık getirilmiştir. Öncelikle davacı üçüncü kişinin tazminata mahkûm edilebilmesi için, dava konusu mahcuz hakkında takibin ertelenmesine karar verilmiş ve neticede de davanın reddedilmiş olması gerekir. İkinci olarak mevcut metinde yer alan "alacaklının alacağından bu dava dolayısıyla istifası geciken miktarın" şeklindeki ifadede yer alan miktardan ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu konudaki doktrin görüşleri ve Yargıtay kararları esas alınarak getirilen yeni düzenlemeye göre, davacı takip konusu alacak miktarı ile dava konusu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden tazminata mahkûm edilecektir. Esasen davacının, takip konusu alacak miktarı kadar tazminata mahkûm edilmesi hakkaniyete aykırı sonuçlara sebebiyet verecektir. Örneğin 100.000 liralık alacağın tahsili amacıyla yapılan bir takipte, istihkak davasına konu olan mahcuz malın değerinin 20.000 lira olması hâlinde, davacının takip konusu alacak miktarı üzerinden tazminata mahkûm edilmesi söz konusu olamaz. Çünkü alacaklının bu takipte istihkak davası nedeniyle elde etmesi geciken alacak miktarı, ancak mahcuz malın değeri kadardır. Tersi durumda yani 20.000 liralık bir alacak için yapılan takipte istihkak davasına konu olan malın değerinin 100.000 lira olması hâlinde ise, alacaklının bu kez dava konusu malın değeri üzerinden tazminata mahkûm edilmesi kabul edilemez. Çünkü dava konusu malın paraya çevrilmesi hâlinde, alacaklı malın satış bedelinden ancak takip konusu alacak miktarı kadarını alabilecektir. Öte yandan davacı üçüncü kişinin mahkûm edileceği tazminat miktarı, biraz önce ifade edilen şekilde tespit edilecek miktarın yüzde yirmisinden aşağı olamayacaktır. Nihayet yeni düzenlemede açıklığa kavuşturulan diğer bir husus ise, davacı

üçüncü kişinin tazminata mahkûm edilebilmesi için bu konuda talepte bulunulmuş olmasının gerekip gerekmediği hususudur. Mevcut metinde talep şartına açıkça yer verilmemesi, doktrinde farklı görüşlerin ileri sürülmesine ve uygulamada da farklı kararların verilmesine sebebiyet vermiştir. Getirilen yeni düzenlemede açıkça talep şartına yer verilerek, bu konuya netlik kazandırılmıştır. Kaldı ki davacı üçüncü kişinin talep aranmadan tazminata mahkûm edilmesi, taleple bağlılık ilkesiyle de bağdaşmamaktadır. Ayrıca, alacaklının tazminata mahkûm edilebilmesi için talep şartı aranırken, üçüncü kişinin tazminata mahkûm edilebilmesi için bu şartın aranmamasının, haklı bir gerekçesi de bulunmamaktadır.

Beşinci fıkra esas olarak 2004 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin ondördüncü fıkrasının karşılığını teşkil etmekle birlikte, davacı üçüncü kişinin göstermesi gereken teminat miktarının nasıl belirleneceği açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre istihkak davasının reddine karar verilmesi hâlinde ve daha önce takibin ertelenmesine de karar verilmemiş olması kaydıyla, davacı üçüncü kişi, takip konusu alacak miktarı ile dava konusu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden alınacak teminat karşılığında icranın ertelenmesine ilişkin 55 inci madde uyarınca erteleme talep edebilecektir. İstihkak davasının kabulü hâlinde mal üzerindeki haciz ve muhafaza tedbiri kararın kesinleşmesiyle kalkacağından, ortada icranın ertelenmesini gerektiren bir durum da bulunmayacaktır. Dolayısıyla, dava konusu şey üzerindeki haciz ve muhafaza devam edeceğinden, kanun yoluna başvuran davalı alacaklının icranın ertelenmesini talep etmesine ve amaçla teminat göstermesine de gerek olmayacaktır.

MADDE 438- Madde, haczedilenin üçüncü kişi elinde bulunması hâlinde istihkak iddiasını düzenlemektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinden oldukça farklı düzenlemeler içermektedir. Bunun nedeni, haczedilenin borçlu elinde bulunmasına ilişkin 433 üncü ve devamı maddeler hükümlerinin gerekçelerinde de zaman zaman ifade edildiği gibi, istihkak iddiası ve davasına ilişkin olarak yeni bir anlayışın kabul edilmiş olmasıdır. Ancak burada haczedilen borçlu elinde değil, üçüncü bir kişi elinde bulunmaktadır. Bu nedenle getirilen hükümler, bazı noktalarda malın borçlu elinde haczedilmesine ilişkin hükümlerden doğal olarak farklılık göstermektedir. Maddenin birinci fıkrasında özellikle kimlerin hangi süre içinde istihkak iddiasında bulunabileceği hususu düzenlenmiştir. Buna göre haciz esnasında, üçüncü kişi, onun yokluğu hâlinde ise kendisini temsile yetkili olan veya onunla birlikte haczedileni elinde bulunduran kişiler tarafından üçüncü kişi lehine istihkak iddiasında bulunulduğu takdirde, bu iddia haciz tutanağına yazılacaktır. Ayrıca haciz esnasında hazır bulunmayan, yani haciz yokluğunda yapılmış olan üçüncü kişi de haczi öğrendiği tarihten itibaren bir hafta içinde istihkak iddiasında bulunabilecektir. Diğer taraftan üçüncü kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde, haczedilen muhafaza altına alınamayacak, üçüncü kişi elinde bırakılacaktır. Kuşkusuz üçüncü kişi yedieminliği kabul etmediği takdirde, haczedilen muhafaza altına alınabilecektir.

İkinci fıkra, süresinde istihkak iddiasında bulunulmamasının sonucunu düzenlemektedir. Buna göre üçüncü kişi, huzurunda yapılan hacizlerde haciz tarihinde, yokluğunda yapılan hacizlerde ise haczi öğrendiği tarihten itibaren bir hafta içinde takibin yapıldığı icra ve iflas dairesi nezdinde istihkak iddiasında bulunmazsa, aynı takipte o haciz bakımından alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılacaktır. Belirtmek gerekir ki, 434 üncü maddenin üçüncü fıkrasının gerekçesinde de ifade edildiği üzere, süresi içinde istihkak iddiasında bulunmayan üçüncü kişi sadece haciz koyduran alacaklıya karşı ve sadece o haciz bakımından istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılacaktır. Üçüncü kişi başka bir alacaklıya karşı bu iddiasından vazgeçmiş sayılmayacağı gibi, takip esnasında aynı malın aynı alacaklı tarafından daha sonra yeniden haczettirilmesi hâlinde, bu hacze karşı da istihkak iddiasında bulunabilecektir.

Üçüncü fıkra hükmü yenidir. Bu fıkrada mahcuz malı elinde bulunduran üçüncü kişinin, kendi lehine değil de, bir başka üçüncü kişi lehine istihkak iddiasında bulunması ihtimali düzenlenmektedir. Bu şekilde bir istihkak iddiasının mümkün olduğu, haklı olarak

gerek doktrinde gerekse Yargıtay kararlarında kabul edilmektedir. Buna göre, haczedileni elinde bulunduran üçüncü kişi, haczedilenin bir başka üçüncü kişiye ait olduğunu ileri sürerse, bu iddia haciz tutanağına yazılacak ve durum, lehine istihkak iddiasında bulunulan kişiye tebliğ edilecektir. Kendisine, süresinde istihkak iddiasında bulunmadığı takdirde hangi sonuçla karşılaşacağı ihtarını da içerecek şekilde tebligat yapılan üçüncü kişi, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde takibin yapıldığı icra ve iflas dairesi nezdinde istihkak iddiasında bulunmazsa, aynı takipte o haciz bakımından alacaklıya karşı istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılacaktır.

MADDE 439- İstihkak davası açılmasının ve sonuçlarının düzenlendiği madde, 2004 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinden farklı hususlar içermektedir. Maddenin birinci fıkrasına göre, üçüncü kişinin ileri sürdüğü veya üçüncü kişi lehine ileri sürülen istihkak iddiası, icra ve iflas dairesi tarafından haciz esnasında hazır bulunmayan alacaklıya tebliğ edilecektir. Zira burada davacı konumunda olan, söz konusu mala haciz koyduran alacaklıdır. Ancak istihkak iddiasının alacaklıya tebliğ edilmesi yalnız haczin alacaklının yokluğunda yapılması hâli içindir. Haciz alacaklının huzurunda yapılmışsa, alacaklı istihkak iddiasını haciz esnasında öğrenmiş olacağı için ayrıca kendisine bir tebligat yapılmayacaktır. Buna göre alacaklının, icra hukuk mahkemesinde istihkak davasını, hazır bulunduğu hacizlerde haciz tarihinden, yokluğunda yapılan hacizlerde ise tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde açması gerekecektir. Esasında burada alacaklının açacağı istihkak davası, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi davası niteliğini taşıyacaktır. Zira bu hâlde alacaklı istihkak iddia edilen malın üçüncü kişiye değil, takip borçlusuna aiti olduğunu ileri sürmektedir. Alacaklı, hükümde öngörülen iki haftalık süre içinde istihkak davasını açmazsa, aynı takipte o haciz bakımından istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır. Görüldüğü üzere, burada mal üçüncü kişi elinde haczedildiği için istihkak iddiasından vazgeçme değil, istihkak iddiasını kabul etmiş sayılma sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak süresinde istihkak davası açmayan alacaklı da aynı takipte sadece o haciz bakımından üçüncü kişinin istihkak iddiasını kabul etmiş sayılacaktır. Aynı takipte aynı mal üzerine yeniden haciz konulması ve istihkak iddiasında bulunulması hâlinde, alacaklı yine istihkak iddiasının reddi için dava açabilecektir.

Yetkili icra hukuk mahkemesinin belirlenmesi hususunda, malın borçlu elinde haczedilmesine ilişkin hükümler geçerli olacaktır. Buna göre, davacı alacaklı istihkak davasını, davalının yerleşim yeri veya takibin yapıldığı yer icra hukuk mahkemesinde açılabilecektir. Bu hâlde de yetki kuralının kesin ve kamu düzenine ilişkin olmadığını belirtmek gerekir.

Maddenin birinci fıkrasının son cümlesi hükmüne göre, alacaklı tarafından açılan davada verilen karar kesinleşinceye kadar, haczedilenin satışı yapılamayacaktır. Bu nedenle, burada mahkemece takibin ertelenmesi yönünde bir karar verilmesine de gerek bulunmamaktadır. Getirilen yeni düzenlemede, mevcut metinde yer alan "dava sonuçlanıncaya kadar" ibaresinden maksadın, dava hakkında verilen kararın kesinleşmesi olduğu açıkça ifade edilmiş, böylece bu konuda yaşanabilecek olası tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla, bu ihtimalde istihkak davası hakkında verilen karar kesinleşinceye kadar dava konusu malın satışı yapılamayacaktır. Çünkü bu ihtimalde mal üçüncü kişi elinde haczedilmiştir, zilyetlik ve dolayısıyla mülkiyet karinesi üçüncü kişi lehinedir ve üçüncü kişi hacizli şey üzerinde hak iddiasında bulunmaktadır. Böyle bir iddianın varlığı hâlinde, bu iddianın haklı olup olmadığı, nihai olarak ancak kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla ortaya çıkacaktır. Açıklanan nedenlerle, burada, hacizli malın satışı için dava hakkında verilen kararın kesinleşmesinin beklenmesinin menfaatler dengesine daha uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

İkinci fıkra yeni bir hükümdür. Mevcut metinde bir karşılığı bulunmamaktadır. Hüküm, dava aleyhine sonuçlanan tarafın, tazminata mahkûm edilip edilmeyeceğini düzenlemektedir. Bilineceği üzere, 2004 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinde bu konuda açık bir düzenleme bulunmadığı için, 97 nci madde hükmünün burada kıyasen uygulanıp

uygulanamayacağı ve dolayısıyla davayı kaybeden tarafın tazminata mahkûm edilip edilemeyeceği hususu doktrine tartışmalıydı ve Yargıtay'ın da birbirinden farklı içtihatları bulunmaktaydı. İşte Taslaktaki yeni düzenleme bu konuya açıklık getirmek amacıyla yapılmıştır. Esasen, malın borçlu elinde haczedilmesi hâlinde taraflar tazminata mahkûm edilebilirken, malın üçüncü kişi elinde haczedilmesi hâlinde tazminata mahkûm edilemeyeceklerini savunmanın gerçekte haklı bir gerekçesi bulunmamaktadır. Malın borçlu elinde haczedilmesi hâlinde, ancak takibin ertelenmesine karar verildiği takdirde davayı kaybeden davacı üçüncü kişi tazminata mahkûm edilecektir. Zira bu hâlde istihkak davası açmakla ve takibin de ertelenmesine karar verilmekle davacı üçüncü kişi, alacaklının hakkına kavuşmasını geciktirmiş olmaktadır. Aynı durum malın üçüncü kişi elinde haczedilmesi hâlinde de söz konusudur. Çünkü bu hâlde, takibin ertelenmesi kararı verilmesine gerek olmaksızın, üçüncü kişinin istihkak iddiası nedeniyle alacaklı tarafından istihkak davası açılması hâlinde zaten dava konusu haczedilen şey hakkındaki takip ertelenmekte ve istihkak davası hakkında verilen karar kesinleşmedikçe dava konusu malın satışı yapılamamaktadır. Dolayısıyla, bu hâlde de alacaklının alacağını elde etmesi gecikmiş olmaktadır. Bu nedenlerle davanın kabulü hâlinde, davalı üçüncü kişinin tazminata mahkûm edilmesine yönelik olarak hüküm ihdas edilmesinin gerekli ve yararlı olacağı sonucuna varılmıştır. Davanın reddi hâlinde davacı alacaklının tazminata mahkûm edilip edilemeyeceği hususunda da mevcut metinde bir düzenleme bulunmamaktaydı. Bu konuda da doktrinde farklı görüşler ileri sürülmekte ve uygulamada farklı kararlar verilmekteydi. Oysa burada da kötüniyetli olarak istihkak davası açan alacaklının, davanın reddi hâlinde tazminata mahkûm edilmemesinin gerçekte haklı bir gerekçesi yoktu. Dolayısıyla, yeni getirilen düzenlemeye göre alacaklı da istihkak davası reddedildiği takdirde tazminata mahkûm edilebilecektir. Ancak bunun için alacaklının kötüniyetli olduğunun sabit olması gerekir. Bu bağlamda örneğin davacı alacaklı, haciz konulan dava konusu malın gerçekte borçluya ait olmayıp üçüncü kişiye ait olduğunu bilmesine rağmen istihkak davası açmışsa, kötüniyetli sayılmalı ve tazminata mahkûm edilmelidir. Öte yandan ikinci fıkrada öngörülen tazminatlara karar verilebilmesi için mutlaka bunun taraflarca talep edilmiş olması gerekir. Ayrıca hükümde tazminatlara hangi miktar üzerinden karar verileceği hususuna da açıklık getirilmiştir. Buna göre takip konusu alacak miktarı ile istihkak davasına konu haczedilenin değerinden hangisi az ise onun üzerinden tazminata karar verilecektir.

Üçüncü fıkra da yeni bir hükümdür. Kanunda malın borçlu elinde haczedilmesine ilişkin hükümler, üçüncü kişi elinde haczedilmesine ilişkin hükümlere göre daha ayrıntılı düzenlenmiştir. Bu nedenle tekrardan kaçınmak ve boşluk bırakmamak adına, bu şekilde bir atıf hükmü ihdas edilmesinin yararlı olacağına karar verilmiştir.

MADDE 440- Maddeyle, üçüncü kişilerin iflastaki istihkak iddialarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrası 2004 sayılı Kanunun 228 inci maddesinin birinci fıkrasını karşılamakla birlikte içerik olarak bazı değişiklikler yapılmıştır. Mevcut metne göre üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen istihkak iddialarını inceleme ve malın üçüncü kişilere iade edilip edilemeyeceğine karar verme yetkisi, iflas idaresine aittir. Ancak yeni düzenlemeye göre iflas idaresi, üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen istihkak iddialarını inceledikten sonra bu iddiasının kabulüne karar verse bile, malın üçüncü kişilere verilip verilmeyeceğine (maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere) nihai olarak ikinci alacaklılar toplantısı karar verecektir. Bu nedenle, iflas idaresi yaptığı incelemenin sonuçlarını ikinci alacaklılar toplantısına sunacağı ayrıntılı raporunda ayrıca belirtecektir. Burada söz konusu edilen ayrıntılı rapor, 353 üncü maddenin birinci fıkrasında ifade edilen rapordur.

İkinci fıkra hükmü yeni olup, istihkak iddiasının iflas idaresince kabul edilmesi hâlinde, iddiaya konu malın üçüncü kişiye teslim edilip edilemeyeceğini düzenlemektedir. Belirtmek gerekir ki, 2004 sayılı Kanunda istihkak iddialarının iflas idaresi tarafından karara bağlanacağı öngörülmekle birlikte, istihkak iddialarının kabul edilmesi hâlinde taşınır

malların istihkak iddiasında bulunan şahsa derhâl iade edilip edilmeyeceği konusunda bir hüküm yoktu. Ancak doktrinde, istihkak iddiası iflas idaresi tarafından kabul edilmiş olsa bile kural olarak malın iadesinin ikinci alacaklar toplantısı yapıldıktan sonra gerçekleştirilebileceği kabul edilmekteydi. Doktrindeki bu görüşler İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 242 nci maddesine ve İflas Tasfiyesi Hakkındaki İsviçre Tüzüğünün 51 inci maddesindeki düzenlemeye de uygundu. İşte doktrindeki görüşler ve İsviçre hukukundaki durum dikkate alınarak, ikinci fıkra yeniden tanzim edilmiştir. Bu çerçevede ikinci fıkranın birinci cümlesine göre iflas idaresi tarafından kabul edilmiş olan istihkak iddiası hakkında ikinci alacaklılar toplantısında karar alınıncaya kadar mal, kural olarak istihkak iddiasında bulunana teslim edilemeyecektir. Diğer bir ifadeyle, istihkak iddiası iflas idaresince kabul edilmiş olsa bile fıkrada belirtilen istisnai hâller dışında, mal üçüncü kişiye ancak ikinci alacaklılar toplantısından sonra teslim edilebilecektir. Öte yandan kural böyle olmakla birlikte, madde metninde malın üçüncü kişiye teslimi hususunda bazı istisnalara da yer verilmiştir. Buna göre, malın istihkak iddia edene ait olduğu veya teslimde masanın menfaati bulunduğu iflas idaresi tarafından açıkça tespit edilirse, malın rayiç değeri kadar teminat yatırılması hâlinde ikinci alacaklılar toplantısı beklenmeksizin mal istihkak iddia edene teslim edilecektir.

Üçüncü fıkra mevcut metnin ikinci fıkrasının karşılığını teşkil etmektedir. Fıkrada esasa ilişkin bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan birincisi, mevcut metindeki yedi günlük sürenin iki haftaya çıkartılmış olmasıdır. İkinci değişiklik ise istihkak davasında icra mahkemesi yerine iflas mahkemesinin görevli hâle getirilmiş bulunmasıdır.

Dördüncü fıkra mevcut metnin üçüncü fıkrasının karşılığı olmakla birlikte esasa ilişkin bazı değişiklikler içermektedir. Öncelikle, istihkak davasının icra mahkemesi yerine iflasa karar veren iflas mahkemesinde açılması kabul edilmiştir. Davanın iflasa karar veren iflas mahkemesinde görülmesinin daha doğru ve uygun olacağı düşünülmüştür. Davanın icra mahkemesi yerine iflas mahkemenin görev alanına dâhil edilmesi nedeniyle mevcut metindeki üçüncü fıkranın hükme alınıp alınmaması hususu değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, iflas mahkemesinin iflasla ilgili şikâyet işlerine de bakacak olması sebebiyle bu fıkrada istihkak iddialarıyla ilgili olarak hangi usulün uygulanacağı hususunun yazılmasının konuya açıklık getirmek bakımından daha yararlı olacağına karar verilmiştir. Ayrıca davanın adli tatilde görülmesine imkân vermek üzere ivedi işlerden olduğu hususuna da fıkra hükmünde yer verilmiştir. Nihayet fıkrada geçen "genel hükümlerden" maksadın 6100 sayılı Kanun hükümleri olduğunu belirtmek gerekir.

Beşinci fıkra hükmü mevcut metnin dördüncü fıkrasının karşılığıdır. Sadece mevcut metindeki icra mahkemesi, iflas mahkemesi olarak değiştirilmiştir. Çünkü iflasta istihkak davasında artık iflas mahkemesi görevli kılınmıştır. Bu arada iflasta istihkak davasının konusunu sadece mülkiyet hakkı teşkil edebilir; diğer ayni haklar ise bu madde kapsamında bulunmayıp 350 nci madde kapsamında ileri sürülebilir. Ayrıca bu fıkrada ifade edilen teminatın fonksiyonunun ikinci fıkrada ifade edilen teminattan farklı olduğunu da belirtmek gerekir. Zira bu fıkrada bizatihi dava açılmasıyla ika edilebilecek zarara karşı korunma hedeflenmiş iken, ikinci fıkrada masaya giren malın istihkak iddia edene teslimine yönelik bir güvence hedeflenmiştir.

MADDE 441- Maddeyle, üçüncü kişide bulunan mal hakkında masanın istihkak iddiasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Madde yeni olup, tanzim edilirken İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 242 nci maddesi özellikle dikkate alınmıştır. İflas masasının üçüncü kişilere karşı ileri sürebileceği istihkak iddiaları konusunda 2004 sayılı Kanunda bir hüküm yoktu. Dolayısıyla bu kanun boşluğunun mehaz Kanundan yararlanılarak doldurulması faydalı görülmüştür. Bu fıkrada öngörülen davanın, sadece mülkiyet hakkından kaynaklanan ve iflas olayıyla yakın ilgisi bulunmayan bir dava olması nedeniyle, iflas mahkemesinde açılıp karara bağlanması uygun görülmemiş; uyuşmazlığın çözümlenmesi genel mahkemelere bırakılmıştır. İflas masası tarafından açılan dava sonunda

verilen hükmün iflas masası lehine olması hâlinde, 516 ncı maddenin uygulanıp uygulanmayacağı ve üçüncü kişinin varsa rüçhan hakkının akıbetinin ne olacağı hususunun yargı içtihatlarıyla açıklığa kavuşturulacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu maddede "iflas masası" kavramıyla kastedilenin iflas alacaklıları olduğunu belirtmek gerekir.

MADDE 442- Madde, tasarrufun iptali davasının amacını ve konusunu düzenlemektedir. 2004 sayılı Kanunun konuyu düzenleyen 277 nci maddesindeki tanımın, davanın amacını doğru şekilde ifade etmediği öğreti ve uygulamada genel kabul görmektedir. Bu sebeple davanın tanımı ve amacı, kurumun niteliğine uygun olacak şekilde yeniden kaleme alınmıştır. Buna göre iptal davasının amacı, alacaklıya, Kanundaki hâllerin varlığı durumunda borçlunun yaptığı tasarrufların iptali suretiyle cebrî icra yoluyla alacağını tahsil etme olanağının sağlanmasıdır. Madde başlığı, 2004 sayılı Kanunda olduğu gibi iptal davası şeklinde yazılmış olmakla birlikte, maddenin dahil olduğu (İkinci) Kısım ise Tasarrufun İptali Davası başlığını taşımaktadır. Bu başlığın kullanılma amacı, tasarrufun iptali davası teriminin bu davanın tasarruf işlemi sayılamayacak hukuki fiiller için dahi açılabilmesini engellemek gibi bir düşünce olmayıp, yalnızca kurumun artık uygulamada yerleşmiş olan alışılmış isminin, kurumu düzenleyen kısmın genel başlığı olmasının daha uygun olacağı düşüncesinden ibarettir.

Maddenin birinci fıkrasının, kimin davayı açabileceğine ilişkin kısmı ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir. Yargıtay uygulamasıyla yerleşmiş olan ve fakat eski hükümde düzenlenmemiş bulunan, tasarrufun iptali davalarının, sadece alacağın doğduğu tarihten sonraki tasarrufların iptali bakımından mümkün olabileceği kuralı, maddeye ikinci fıkra olarak eklenmiştir. İflastaki iptal davalarında da bu hususta masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin doğum tarihine itibar olunacağı da yine açık şekilde ifade edilmiştir. Maddeyle düzenlenen diğer önemli bir husus da konkordato mühleti sırasında borçlunun izin alarak yaptığı tasarrufların, iptal davasına konu olup olamayacağı meselesidir. Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları başlığını taşıyan 389 uncu maddeye göre, borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez ve takyit edemez. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme, izin vermeden önce komiserin görüşünü alır. Bahsi geçen maddeye uygun şekilde veya komiserlik izni alarak yapılan işlemlerin, tasarrufun iptali davasına konu olmayacağı hususu, maddenin üçüncü fıkrasında açıkça düzenlenmiştir. Bu sebeple, uygulamada, 389 ve 442 nci maddelerin mutlaka birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Böylece İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanunuyla uyum da sağlanmış olmaktadır.

Maddenin son fıkrası da yine uygulamada ortaya çıkan bir sorunun giderilmesi için kaleme alınmıştır. Uygulamada bazı alacaklıların, genel hükümlere göre muvazaa iddiaları hakkındaki talepleri ile 2004 sayılı Kanun kapsamındaki tasarrufun iptali taleplerini aynı davada terditli olarak ileri sürdükleri görülmektedir. Oysaki bu talepler, hukuki nitelikleri gereği bağdaşabilecek ve dolayısıyla da bir terditli dava şeklinde ileri sürülebilecek türden talepler değildir. Yeni kaleme alınan bu fıkrayla bu tür taleplerin terditli şekilde ileri sürülemeyeceği, açık şekildebelirtilmiştir. Buna göre, alacaklı davasını bu iki talepten (ve iddiadan) birine hasretmek zorunda olacaktır.

MADDE 443- Madde, Kanunun, alacaklının borçlunun malvarlığını sorgulamasıyla ilgili üç maddesinden sonuncusudur ve yeni ihdas edilen bir hükümdür. Bu sebeple madde, konuyla ilgili diğer iki madde olan sorgulamaya ilişkin 47 ve haciz talebine ilişkin 156 ncı maddelerle birlikte değerlendirilmelidir. Buna göre, takibi kesinleşmiş olan alacaklıya, talep tarihinden geriye doğru beş yıl içinde borçlunun yaptığı ve iptal davasına konu olabilecek tasarrufların UYAP üzerinden sorgulanmasını talep etme hakkı tanınmaktadır. Sorgulama hakkının doğması bakımından, alacaklının kesin veya geçici aciz belgesine sahip olması aranmamaktadır; takibin kesinleşmiş olması yeterlidir. Bu sorgulama sayesinde alacaklı,

borçlunun herhangi bir şekilde kayda girmiş olan tasarruflarını görüp, bunlardan iptale tabi olabilecek olanları tespit edebilme ve bunlarla ilgili olarak iptal davası açabilme olanağına sahip olacaktır. Hacizde sorgulamayı düzenleyen 156 ncı maddeye paralel olarak kaleme alınmış olan maddeye göre, talep icra ve iflas dairesi tarafından en geç bir hafta içinde yerine getirilir.

Ayrıca sorgulama sonunda edinilen bilgiler hukuka aykırı olarak paylaşılamaz. Sorgulamayla ilgili esaslar bakımından ise, sorgulamaya ilişkin 47 nci madde hükmü uygulama alanı bulacaktır.

MADDE 444- Maddenin birinci fıkrası, iptal davası açabilecek olan kişileri düzenlemektedir ve 2004 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci kısmını karşılamaktadır. Fıkrada esasa ilişkin bir değişiklik bulunmamaktadır; içerik daha açık ve anlaşılır ifadelerle yeniden kaleme alınmıştır. Bu bağlamda iflas davası açabilecek kişilerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Yani icrada yine alacaklının geçici veya kesin aciz belgesine sahip olması aranmaktadır; iflasta da dava iflas idaresi veya çekişmeli hakların takip yetkisinin devri hakkındaki 362 nci ve 373 üncü maddenin şüpheli hakları konu alan üçüncü fıkrasında yazılı hâllerde alacaklıların kendileri tarafından açılır.

Maddenin ikinci fıkrası ise yeni ihdas edilmiştir. Buna göre, davacının, ön incelemenin yapılacağı duruşma tarihinin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde geçici veya kesin aciz belgesini ya da kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağını mahkemeye sunması gerekecektir. Aksi hâlde, ön inceleme duruşmasında davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilir. Tüm bu hususlara ilişkin ihtarın, ön inceleme için çıkarılacak duruşma davetiyesinde yer almasının zorunlu olduğu da yine fıkrada ifade edilmiştir. Bu fıkranın ihdası sebebi, icradaki iptal davalarında özel bir dava şartı olan aciz belgesine sahip olma zorunluluğunun, uygulamada farklı şekillerde anlaşılması ve dolayısıyla da farklı uygulamalara yol açmış olmasıdır. Mevcut Yargıtay uygulamasına göre, borç ödemeden aciz belgesinin "dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasından ve hatta hükmün Yargıtayca bozulmasından sonra bile sunulma olanağı vardır" (17. HD. 18.09.2014, 4049 E. 11950 K.). Böylece Yargıtay, bu dava şartının en geniş şekilde tamamlanabilir bir dava şartı olduğunu kabul etmektedir. Bilim Komisyonunda konu kapsamlı şekilde tartışılmıştır. Yapılan tartışmalar sonucunda ihdas edilen yeni fıkrayla aciz belgesine sahip olma hususu yine tamamlanabilir bir dava şartı olarak kabul edilmiş; ancak dava şartlarının niteliğine uygun olarak, eksik olması hâlinde, mutlaka davanın başında (ön inceleme aşamasında) tamamlanması zorunlu kılınmıştır. Komisyon tartışmaları sırasında, bu seçimin, mevcut Yargıtay uygulamasına uygun düşmediği ve alacaklıların hak arama hürriyetinin korunması bakımından isabetli bir çözüm şekli olmadığı yönünde görüşler dile getirilmişse de, kaleme alınan metindeki çözümün, dava şartlarının niteliğine daha uygun olacağı ve hukuki dinlenilme hakkının ihlaline neden olmayacağı görüşü ağır basmıştır.

MADDE 445- Maddeyle, ivazsız tasarrufların iptali düzenlenmektedir. Maddede, 2004 sayılı Kanunun konuyu düzenleyen 278 inci maddesine göre önemli bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bilim Komisyonu tarafından ivazsız tasarrufların iptali bakımından öngörülmüş olan iki yıllık "şüpheli işlemler" süresinin hangi tarihten itibaren geriye doğru işletileceği konusu ayrıntılı olarak tartışılmıştır. Bu tartışmada Yargıtayın görüşü, doktrinde savunulan görüşler ve İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununun 2004 sayılı Kanunla olan farklılıkları ayrı ayrı incelenmiştir. Sonuç olarak, söz konusu sürenin geçici veya kesin aciz belgesi ya da kesin aciz belgesi niteliğinde olan haciz tutanağının düzenlendiği tarihten geriye doğru işletilmesinin uygun olacağı yaklaşımı kabul görmüştür. Ayrıca iki yıl olan süre, İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununda olduğu üzere bir yıl olarak değiştirilmiştir. Fıkrada iflasın açıldığı tarihin esas alınması hususu da korunmuş, ancak süre cüzi icrada olduğu gibi bir yıla indirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında hangi tasarrufların bağışlama sayılacağı düzenlenmiştir. 2004 sayılı Kanunun konuyu düzenleyen 278 inci maddesinin üçüncü fıkrası, 2018, 2021 ve 2022 yıllarında, Anayasa Mahkemesinin üç ayrı iptal kararına konu olmuştur (11/7/2018, E.: 2018/9, K.: 2018/84; 16/12/2021, E.: 2021/52, K. 2021/97; 26/1/2022, E.: 2021/9, K.: 2022/4). Bu kararlar ve gerekçeleri Bilim Komisyonunda ayrıntılı şekilde değerlendirilmiş ve tartışılmıştır. Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının temelini, 2004 sayılı Kanunun 278 inci maddenin üçüncü fıkrasının birinci bendinin düzenleniş şeklinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu hükmün sonucu bir faraziye olarak kurgulanmış ve maddede yazılı şartların (yakın akrabalar arasında tasarruf işlemi yapılması) gerçekleştiğinin tespiti hâlinde, ilgililere hiçbir ispat imkânı verilmeden, tasarrufun iptal edilmesi öngörülmüştür. Yani borçlu, hükümde yazılı olan yakın akrabalarından birisi lehine bir tasarruf yaptığında, mahkemenin, başkaca hiçbir ispat veya inceleme faaliyeti gerçekleştirilmeksizin iptal kararı vermesi gerekmektedir. Bu husus da ilgililerin mülkiyet hakkı ile hak arama hürriyetlerini ihlal etmektedir. Anayasa Mahkemesinin bu haklı gerekçeleri de dikkate alınarak fıkra yeniden kurgulanmış ve ilgililere aksini ispat imkânı sağlanmış; yani bu husus bir faraziye olmaktan çıkarılıp aksi ispatlanabilir bir karine hâline getirilmiştir. Buna göre, altsoy ve üstsoy, üçüncü derece dahil kan hısımları, son bir yıl içinde evlilik birliği sona ermiş olsa bile eşi ve üçüncü derece dahil kayın hısmı, evlat edinenle evlatlık, ortak konutta yaşayan kişiler arasında yapılan tasarruflar bağışlama sayılacaktır, meğer ki bunların gerçek değere uygun olarak ivazlı olduğu ispatlansın.

Görüldüğü üzere, burada yakın akrabalara ek olarak, ortak konutta yaşayan kişiler de kapsama dahil edilmiştir. Ayrıca, evlilik birliği son bir yıl içinde sona ermişse, birlik devam ediyor gibi kabul edilecektir. Burada ispat yükü elbette davalıda, yani iptali istenen tasarrufun taraflarında olacaktır. Benzer şekilde, fıkranın (b) bendine de "aksi ispatlanmadıkça" ibaresi eklenmiştir. Fıkranın (c) bendi bakımından ise, bu bentteki hâlin mutlak bir iptal nedeni olarak anlaşılmasının önüne geçmek için, hükme "Uygun bir karşılığın sağlandığı ispatlanmadıkça," ibaresinin konulması uygun görülmüştür (ayrıca bkz. 6098 sayılı Kanun madde 614).

MADDE 446- Madde, borçların malvarlığından fazla olması nedeniyle iptal sebebine ilişkin olup, 2004 sayılı Kanunun 279 uncu maddesini karşılamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında iptal sebepleri düzenlenmektedir ve eski metnin esası büyük ölçüde korunmaktadır. Fıkranın (a) bendinde borçlunun teminat göstermeyi daha önce taahhüt etmiş olduğu hâller dışında, borçlu tarafından mevcut bir borcu temin için kurulan rehinler, (b) bendinde ise para borcu için nakit dışında veya alışılmış ödeme araçlarından başka bir şekilde yapılan ödemeler, iptale tabi kılınmıştır. Fıkranın (b) bendine ilişkin olarak, güncel Yargıtay uygulamasında, özellikle ipotekle güvence altına alınmış banka alacakları için alacağına mahsuben pek aşağı olmayan bir bedelle taşınmaz devralmak, bu madde kapsamında alışılmamış ödeme araçlarından faydalanmak şeklinde yorumlanmamaktadır. Benzer şekilde uygun bir bedel karşılığı yapılan alacağa mahsuben alacak devri işlemleri de bu bent hükmüne aykırı kabul edilmemektedir. Bu hususta bilimsel ve yargısal içtihatlara uygun olarak bendin lafzında bir değişiklik yapılmaması tercih edilmiştir. Fıkranın (c) ve (ç) bentlerinde de vadesi gelmemiş borç için yapılan ödemeler ile kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhlerin iptale tabi olacağı düzenlenmektedir. 6102 sayılı Kanunun 1121 inci maddesinde gemi siciline gemi kira sözleşmesinin şerh edilebileceği düzenlenmiş olmakla birlikte, Taslağın 472 nci maddesi gereği tapu siciline ilişkin bütün hükümler gemi siciline de kıyasen uygulanacağından, (ç) bendindeki tapu ibaresinin gemi sicilini de içerecek şekilde değiştirilmesicihetine gidilmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, mevcut hükümde olduğu gibi, bu tasarruflardan yararlanan kişiye aksini ispat imkânı sağlamaktadır. Bu fıkranın içeriği esas bakımından değiştirilmemekle birlikte, öğretideki görüşler doğrultusunda yeniden kaleme alınmıştır (bkz. Bilge Umar, Türk İcra İflas Hukukunda İptal Davası, Ankara 1963).

MADDE 447- Madde, zarar verme kastıyla yapılan işlemlerden dolayı iptal hâline ilişkin olup, 2004 sayılı Kanunun 280 inci maddesini karşılamaktadır. Konunun esası aynı kalmakla birlikte, maddede bazı değişiklikler yapılmıştır.

Öncelikle birinci fıkraya "zarar vermek"ten sonra gelmek üzere, "veya bazı alacaklılarını diğerlerine göre avantajlı duruma getirmek" ibaresi eklenmiştir. Bu ibarenin metne eklenme amacı, tasarrufun iptali davasının davalıları tarafından, iptali istenilen işlemin zarar verme kastıyla değil, borçlunun bazı alacaklılara olan borçlarını ödeme amacıyla yapılan işlem olduğu yönündeki yoğun savunmalarını bertaraf etmektir. Maddede yapılan ikinci önemli değişiklik ise, eski metinde bulunan "işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde borçlu aleyhine haciz veya iflas yoluyla takipte bulunulmuş olmalıdır" cümlesinin tamamen kaldırılmış olmasıdır. Bu sayede sürelerin tespiti bakımından kolaylık sağlanmış olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, 2004 sayılı Kanunun 280 inci maddesinde de yer alan yakın akrabalar bakımından getirilmiş karine ve aksini ispat imkânı yine korunmuştur. Ancak 445 inci madde düzenlemesine paralel olarak, ortak konutta yaşayan kişiler de bu kapsama dahil edilmiş ve evlilik birliğinin son bir yıl içinde ortadan kalkmış olması ihtimaline ilişkin durum da yine 445 inci maddeye paralel olarak metne eklenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası Alman ve İsviçre hukuklarını takiben yeni ihdas edilmiştir. Yeni fıkraya göre, tüzel kişi borçlunun temsilcisinin veya yönetim ya da denetim organının üyesinin, şahsen sorumlu ortağının, sermayesinin dörtte birinden fazlasını elinde bulunduran kişinin; işçisinin; borçlu ile aynı şirketler topluluğunun üyesi olan şirketin de ikinci fıkradaki gibi durumu bildiği, yine karine olarak kabul edilecektir. Bununla birlikte, bu kişilere de durumun aksini ispat imkânı sağlanmaktadır.

2004 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin,ticari işletmelerin veya bunların emtiasının kısmen veya tamamen devriyle ilgili dördüncü fıkrası ise, öğretide ve uygulamada çok büyük eleştirilere maruz kalmaktaydı. 2004 sayılı Kanunun mehazı olan İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununda da bulunmayan bu muğlak hükmün uygulanması büyük sorunlara yol açtığı için hüküm, uygulamada da rağbet görmemekteydi. Zaten bu hükümle ulaşılmak istenen amaca birinci fıkra hükmüyle ulaşmak da pekâlâ mümkündü. Tüm bu nedenlerle söz konusu fıkra, yeni metne alınmamıştır.

MADDE 448- Madde yeni ihdas edilmiştir ve tasarrufun iptali davasında görevli ve yetkili mahkemeyi düzenlemektedir. İptal davasında görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğu açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca bu fıkranın, "İptal davasına tabi mal ve haklar" başlığını taşıyan 297 nci maddenin birinci fıkrasının son cümlesiyle birlikte değerlendirilmesi gerekecektir. Bahsi geçen düzenlemeye göre, iflastaki iptal davaları bakımından da iflas mahkemesi değil, asliye hukuk mahkemesi görevli kılınmıştır.

Maddenin yetkiye ilişkin olan ikinci fıkrasıyla önemli bir yenilik getirilmektedir. Buna göre, borçlu tarafından lehine tasarruf yapılan üçüncü kişinin yerleşim yeri mahkemesi, iptal davası bakımından kesin yetkili mahkeme olacaktır. Bu değişiklik, iptal davasında borçlu ile lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi arasında şekli zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğundan uygulamada ortaya çıkan yetkili mahkemeye ilişkin sorunların giderilmesini sağlamak üzere yapılmıştır. Düzenlemedeki kesin yetki hükmü, davalı olarak gösterilmiş ve bu kez davalı üçüncü kişiyle işlemde bulunmuş dört veya beşinci kişilerin de davalı gösterilmeleri hâlinde dahi geçerli olup, dava sadece "borçluyla işlem yapmış üçüncü kişinin" yerleşim yerinde açılacaktır.

MADDE 449- Madde, iptal davasında davalı tarafı düzenlemektedir ve 2004 sayılı Kanunun 282 nci maddesini karşılamaktadır.

Maddenin esasında herhangi bir değişiklik yapılmamış; kullanılan ifadeler gözden geçirilmiş ve yeniden kaleme alınmıştır. Buna göre, iptal davası borçlu ve borçlu ile hukuki

işlemde bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kişiler ile bunların mirasçıları aleyhine açılır. Burada kilit nokta, borçlu ile işlem yapan (ikinci) kişidir. Bu (ikinci) kişiden sonra gelen üçüncü kişilerin de işlem zincirine dahil olmaları hâlinde (ki bunlar üçüncü, dördüncü, beşinci, vd. kişiler de olabilir), bu kişilerin de davalı olması söz konusu olacaktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, söz konusu üçüncü (vd.) kişiler bakımından kötüniyetin şart olmasıdır. Zira önceden olduğu gibi, iptal davası, iyiniyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmez. Davalı tarafı oluşturan tüm bu kişiler arasında şekli mecburi dava arkadaşlığı olacaktır.

MADDE 450- Madde, tasarrufun iptali davalarında yargılama usulüne ilişkin olup, 2004 sayılı Kanunun 281 inci maddesini karşılamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, hâkimin bu davalara ilişkin uyuşmazlıklarda delilleri ve tasarrufun iptale tabi olup olmadığını serbestçe değerlendireceği ifadesi yer almaktadır. 2004 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan bu husus, esasa ilişkin bir değişiklik yapılmadan, öğreti ve uygulamada da anlaşıldığı şekilde (bkz. Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013, s. 1430) yeniden kaleme alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasına ise önemli bir ekleme yapılmıştır. Buna göre, iptal davası mahkemece kabul edilirse, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşür; davanın reddine ilişkin karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesi durumunda ise ihtiyati haciz hükümsüz kalacaktır. Tasarrufun iptali davasının bedele dönüşmemiş olması hâlinde, yani davacı mahkemeden dava konusu şey hakkında kendisine cebrî icra yetkisi (haciz ve satış yetkisi tanınmasını) istemişse, mahkemece dava konusu iptale konu şeyler hakkında ihtiyati haciz kararı verilecektir. Eğer davacı dava dilekçesinde iptal davasını bedele dönüştürmüşse, ihtiyati haciz kararı verecektir. Buna mukabil davacı dava dilekçesinde iptal davasını bedele dönüştürmüşse, özellikle dava konusu şeyi üçüncü kişiden devralmış olan kişinin kötüniyetli olduğunu ispat edecek durumda olmadığı için onu davalı olarak dahi dilekçesinde göstermemişse, bu durumda davacının talebi üzerine mahkemece davalı üçüncü kişinin mal ve hakları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları üzerine ihtiyati haciz kararı (teminat karşılığında) verilmesi gerekecektir.

Maddeye ayrıca yeni bir üçüncü fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre, alacaklının mahkemece takdir edilecek tüm alacağını karşılayan miktarda teminat mektubunun sunulması hâlinde mahkeme, dava konusu taşınır ve taşınmazlar üzerine konulmuş olan ihtiyati haczi kaldıracak ve taşınırların teslimine karar verecektir. 2004 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin, davalılardan herhangi birinin davacının alacağını ödemesi hâlinde davanın reddolunacağına ilişkin üçüncü fıkrası ise, böyle bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmadığı ve fıkrada yer alan hususların zaten genel ilkelerden kolaylıkla anlaşılabileceği gerekçesiyle yeni madde metnine alınmamıştır.

MADDE 451- Madde, tasarrufun iptali davasının hüküm ve sonuçlarına ilişkin olup, 2004 sayılı Kanunun 283 üncü maddesini karşılamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında esaslı bir değişiklik bulunmamaktadır; yalnızca ifadeler gözden geçirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise önemli bir ek ifade yer almaktadır. Buna göre, "İptal davasında talep, üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu malların yerine geçen değere ilişkin ise veya dava devam ederken talep, malın yerine geçen değere dönüştürülmüşse" nakden tazmin söz konusu olacaktır. Yani davanın değere dönüşmesi konusu, mahkemenin resen yapabileceği bir şey değildir. Burada ya davacının davasını terditli şekilde açması ya da duruma göre talebini değiştirmek üzere usulî kurumları kullanarak nakden tazmin talep etmesi gerekecektir. Aksinin kabulü, medeni usul hukukuna hâkim olan tasarruf ve taleple bağlılık ilkelerine aykırılık oluşturacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 2004 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan ve "eski haklarını muhafaza eder" şeklinde olan ifadesi, düzenlemenin

amacını daha iyi ortaya koyabilmek adına "eski haklarını yeniden kazanır" şeklinde değiştirilmiştir. Bu hususun daha iyi anlaşılabilmesi için öğretideki açıklamalardan yararlanılacak olursa,; düzenlemenin iptal edilen hukuki işlemin, bir alacağın haksız veya zamanından önce ödenmesinden ibaret olması hâlinden bahsettiği anlaşılmaktadır. Öğretide verilen örneğe göre, bir alacaklı henüz muaccel olmayan bir alacağını tahsil etse veya alacağını mutat olmayan bir ödeme vasıtasıyla almış olsa, tasarrufun iptali üzerine almış olduğu ödemeyi iade etmek zorunda kalacak, fakat (ödeme sebebiyle) ortadan kalkmış olan alacak, kefalet ve rehin gibi tüm ferîleriyle birlikte tekrar doğmuş olacaktır. Alacak, bu durumda kanundan dolayı, kendiliğinden yeniden doğacak ve faizli ise faiziyle birlikte talep edilebilecektir (S. Ş. Ansay, Hukuk İcra ve İflas Usulleri, Beşinci Bası, Ankara 1960, s. 336).

Maddenin dördüncü fıkrasında esaslı bir değişiklik yapılmamış, olası yanlış yorumların önüne geçilebilmesi amacıyla, kullanılan ifadeler gözden geçirilmiştir. 2004 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, iptal davası üzerine üçüncü kişinin de, malvarlığında hasıl olacak eksikliğin borçludan tahsilini aynı davada isteyebileceği; bu talebin, iptal davasının tefrik edilerek daha önce hükme bağlanmasına engel olmayacağı düzenlenmektedir. Bu hüküm, Kanuna 1965 yılında yapılan 538 sayılı Kanun değişikliğiyle dahil olmuş, ama usul hukukunun temel prensiplerine ve kurumların çalışma mekanizmalarına aykırı olduğu için Bilim Komisyonunca Taslak metne alınmamıştır.

MADDE 452- Madde, tasarrufun iptali davasında hak düşürücü süreye ilişkin olup, 2004 sayılı Kanunun 284 üncü maddesini karşılamaktadır. Esasa ilişkin bir değişiklik yapılmamış; yalnızca metin daha açık ifadelerle kaleme alınmıştır.
İsviçre'nin Borç İçin Takip ve İflas Hakkında Federal Kanununda yapılan son değişiklikle, bu Kanunun 2004 sayılı Kanunun 284 üncü maddesine karşılık gelen 292 nci maddesinin kenar başlığı "zamanaşımı" olarak değiştirilmiştir. Değişiklik gerekçesinde, bu değişikliğin zamanaşımının kesilmesine ilişkin kanun hükümlerinin tasarrufun iptali davası açma süresine de uygulanmasının yararlı olacağı ve değişikliğin bu nedenle yapıldığı ifade edilmiştir. Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında, yenilik doğuran hakların hak düşürücü süreye tabi tutulmaları kuralından ayrılmak için yeterli sebebin bulunmadığı ve zamanaşımının kesilmesi nedenlerinin tasarrufun iptali davasına ilişkin süreye uygulanmasında güçlükler olacağı değerlendirilmiştir. Bu sebeple İsviçre'deki kanun değişikliği Taslağa yansıtılmamıştır.

MADDE 453- Maddeyle, ihtiyati haczin şartlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 257 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Para borcu alacaklısına belli şartların gerçekleşmesi hâlinde borçlunun mal, hak ve alacaklarının ihtiyaten haczini talep etme hakkı veren bu geçici hukukî koruma müessesesinden yararlanabilmek için, borcun muaccel olması ve rehinle temin edilmemiş bulunması gerekir. Borcun rehinle temin edilmemiş kısmı bakımından ihtiyati haciz talep edilebileceği ise açıktır.

Kural olarak muaccel alacaklar bakımından talep edilebilen ihtiyati haczin müeccel alacaklar için de talep edilebilmesi konusunda 2004 sayılı Kanunda "borçlunun yerleşim yerinin muayyen olmaması" şartı aranmaktayken, Taslakta bunun yerine "Borçlunun yerleşik olarak oturduğu bir yerin bulunmaması" ifadesi tercih edilmiştir. Böylece borçluya gerçekten ulaşılamayan hâllerde müeccel bir alacak bakımından ihtiyati haciz kararı verilebilmesi istenmiştir. Müeccel bir alacak hakkında ihtiyati haciz kararı verilip uygulanmasıyla borç yalnız hakkında ihtiyati haciz kararı verilen borçlu bakımından muaccel hâle gelir. 2004 sayılı Kanundaki düzenlemeden farklı olarak, bu alacağın borçlu bakımından muaccel hâle gelebilmesi için ihtiyati haciz kararı verilmesi yeterli olmayıp kararın uygulanmasının da gerekeceği açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 454- Maddeyle, ihtiyati haciz kararına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 258 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, dava açılmadan önce yapılacak ihtiyati haciz talebi bakımından görevli ve yetkili mahkemenin ihtiyati hacze konu alacağın dava edilebileceği mahkeme olduğu açıklığa kavuşturularak taraflar arasındaki hukuki ilişkiyle ilgisi bulunmayan bir mahkemeden ihtiyati haciz talep edilmesinin önüne geçilmiştir.

Mahkemenin ihtiyati haciz kararı verebilmesi için alacağın ve ihtiyati haciz sebebinin yaklaşık olarak ispat edilmesi, başka bir deyişle gerçeğe yakın bir şekilde gösterilmesi gereklidir. Ancak işin mahiyeti icabı bu noktada hâkimde tam bir vicdani kanaat oluşturulması beklenemez. Mahkeme, ihtiyati haciz talep eden ile aleyhine ihtiyati haciz talep edileni dinlemeden de karar verebilir.

Maddenin beşinci fıkrasında ilk defa bölge adliye mahkemesi tarafından ihtiyati haciz kararı verilmesi hâlinde bu kararın temyiz edilebilmesi esası benimsenmiştir. Böylece ihtiyati haciz bakımından uygulanacak ilke ve esasların belirlenmesi ve yeknesaklaştırılması amaçlanmaktadır. Temyiz yoluna başvuru ancak kararın temyizi kabil olması durumunda söz konusu olabilecektir. İlk derece mahkemesinin ihtiyati haciz talebini ret kararının bölge adliye mahkemesi tarafından kaldırılarak ihtiyati haciz kararı verilmesi hâlinde söz konusu fıkra hükmü uygulanmayacaktır.

Alacaklı ihtiyati haciz talebinin reddi hâlinde, borçlu ise Taslağın 460 ıncı maddesinde öngörülen itiraz yoluna başvurduktan sonra kanun yoluna başvurabilir. Kanun yoluna başvuru, kararın icrasını durdurmaz. Söz konusu kanun yolu başvuruları öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bunun bir sonucu olarak altıncı fıkra çerçevesinde Yargıtay tarafından verilen karara karşı direnmek mümkün değildir.

MADDE 455- Maddeyle, ihtiyati hacizde teminata ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 259 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Yaklaşık ispatın gerçekleştirilmesi üzerine verilebilecek bir karar olan ihtiyati haciz kararı dolayısıyla karşı tarafın ve üçüncü kişilerin haklarının korunması amacıyla kural olarak teminat gösterilmesi gereklidir. Alacak bir ilama dayanıyorsa teminat aranmayacak, alacağın ilam niteliğinde bir belgeye dayanması hâlinde ise teminat alınıp alınmayacağına mahkeme karar verecektir. Maddenin üçüncü fıkrasıyla teminatın hangi hâllerde iade edileceği düzenlenmiştir.

MADDE 456- Maddede ihtiyati haciz kararında yer alacak hususlar düzenlenmiştir. Rehinle temin edilmemiş muaccel bir para borcunun alacaklısı, borçlunun mal, hak ve alacaklarının ihtiyaten haczini talep edebilir. Maddenin (d) bendinde yer alan düzenlemeye göre haczolunacak şeylerin de ihtiyati haciz kararında gösterilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte burada alacaklı tarafından tahdidi bir sayım yapılması her zaman beklenemez. Çünkü alacaklının borçlunun haczolunacak mal ve haklarının neler olduğunu bilmesi mümkün olmayabilir. Yine borçlunun ihtiyaten haczolunacak mal, hak ve alacaklarının değerinin ne kadar olduğunun kısa sürede tespiti de alacaklı bakımından zor olabilir. Bununla birlikte alacaklı ihtiyati haciz talebinde haczolunacak mal ve hakları tahdidi olarak belirtmişse ihtiyati haciz kararı, bu mal ve haklarla sınırlı olarak verilecektir.

MADDE 457- İhtiyati haciz kararının uygulanması ve teminatın gösterilmesi aynı bölümde düzenlendiğinden, bölüm başlığı "İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması ve Borçlunun Teminat Göstermesi" şeklini almıştır.

2004 sayılı Kanunun ihtiyati haciz kararının uygulanmasına ilişkin 261 inci maddesi, hak sahipleri ile mahkemeler arasında ciddi sıkıntılara yol açan, anlaşılması güç bir madde olduğu için, Komisyon'daki tartışmalarda ihtiyati haczin uygulanma şeklinin açıklığa kavuşturulmasında zorunluluk bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu çerçevede, ilk olarak "Alacaklı, ihtiyati haciz kararının kendisine verildiği tarihten itibaren…" ibaresinde bulunan "verildiği" sözcüğü, muğlak olduğu için, bu hüküm "Alacaklı, ihtiyati haciz kararının tefhim veya tebliğ edildiği tarihten itibaren…" şeklinde bir ilaveyle açıklığa kavuşturulmuştur.

İkinci olarak, ihtiyati haciz kararının infazını istemeden önce, ihtiyati haciz kararının tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde kararda öngörülen teminatın ihtiyati haciz kararını veren mahkeme nezdinde gösterilmesi ve mahkemenin teminatı uygun bulması hâlinde mahkemenin teminatı bu şekilde uygun bulduğu tarihten itibaren de bir hafta içinde, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra ve iflas dairesinden kararın uygulanmasının talep edilmesi zorunluluğunun getirilmesine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Öngörülen süre içinde teminatın gösterilmemesi veya ihtiyati haciz kararının uygulanmasının talep edilmemesi hâlinde, ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacaktır. Böylece uygulamadaki farklı yorumlara son verilerek hem ihtiyati hacizde teminatın gösterilmesi konusu ve hem de ihtiyati haczin uygulanmasına başlanılması konusu disiplin altına alınmış olmaktadır.

Şu hususa da işaret edilmelidir ki, bu hükümde sözü edilen tebligat, aleyhine tedbir istenen kişiye yapılacak tebligat değildir. Türk uygulamasındaki alışkanlıklar nedeniyle bu kişi ihtiyati haciz kararından çok kere ihtiyati haczin uygulanması sırasında haberdar olacak ve itiraz süresi de bu tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. İkinci fıkradaki değişiklik ihtiyati haciz tutanağının nasıl tutulacağını ilgilendirmektedir ve bu konuda 2004 sayılı Kanundan önemli bir sapma bulunmamaktadır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile paralelliği sağlamak için on günlük sürenin yerini bir haftalık süre almıştır. İkinci fıkrada, 2004 sayılı Kanunun haciz tutanağının tutulmasına ilişkin 102 ve 103 üncü maddeleri de fıkraya eklenmiştir. Üçüncü fıkrada ilkesel bir değişiklik yoktur; hüküm sadece dil ve içerik yönünden açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 458- Maddeyle, ihtiyaten haczedilenin teminat karşılığında borçluya veya üçüncü kişiye bırakılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 263 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Haczedilen mallar borç ve masraf tutarını geçmeyecek bir teminat karşılığında borçluya ve mal üçüncü kişi elinde ihtiyaten haczedilmişse bir taahhüt senedi alınarak üçüncü kişiye bırakılabilecektir.

İhtiyaten haczedilen malın değeri alacak miktarından fazla olsa bile teminat, alacağı karşılayacak miktar üzerinden hesaplanacaktır.

MADDE 459- Maddeyle, ihtiyati haczi tamamlayan işlemlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 264 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Tam ispatın aranmadığı ve ilk anda borçlu dinlenmeden de karar verilebilen ihtiyati haczin ayakta kalması için alacaklının alacağının varlığını ispat edecek hukuki yollara başvurması gerekmektedir. Bu çerçevede alacaklının maddede gösterilen usule riayet ederek dava açılmadan önce verilen ihtiyati haciz kararını uygulatması ve haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren bir hafta içinde takip talebinde bulunması veya dava açması gerekmektedir.

Alacaklı, başlattığı icra takibine borçlunun itirazı hâlinde itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir hafta içinde dava açmak zorundadır.

İhtiyati haciz alacak davasının mahkemede görüldüğü sırada konulmuş veya birinci fıkraya göre mahkemede dava açılmışsa alacaklı ilamın 53 üncü madde uyarınca icraya konulabileceği tarihten itibaren bir ay içinde takip talebinde bulunmak zorundadır.

Esas hakkında verilecek hükmün tebliğinden itibaren bir ay içinde takip yapma yükümlülüğü, Taslağın "İlamların İcrası" başlıklı 53 üncü maddesinde öngörülen süre ve usul dikkate alınarak belirlenecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, dava dosyasının işlemden kaldırılmasından sonra davanın bir ay içinde yenilenmemesi hâlinde ihtiyati haczin hükümsüz kalacağı öngörülmüş, böylece 2004 sayılı Kanunun süreye ilişkin çözümü aynen benimsenmiştir.

MADDE 460- Maddede borçlu ve üçüncü kişilerin ihtiyati haciz kararına itirazları düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, ihtiyati haciz kararı esas hakkında dava açılmadan

önce verilmişse, itiraz ihtiyati haciz kararını veren mahkemeye, esas hakkında dava açıldıktan sonra ise davaya bakan mahkemeye yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, uygulamada ortaya çıkardığı sorunlar da göz önüne alınarak ihtiyati haciz kararına hangi hususlarda itiraz edilebileceğine ilişkin sınırlı sayımdan vazgeçilmiş; bunun yerine, ihtiyati haciz sisteminde son derece önemli bir değişiklik yapılarak "ihtiyati haczi haklı göstermiş olan bütün vakıalar bakımından" itiraz edilebileceği ilkesi benimsenmiştir. Böylece ihtiyati haciz kararına yapılacak itirazda borcun doğmadığı veya borcu sona erdiren sebeplerin mevcudiyeti gibi vakıalar da iddia edilebilecek ve bu itiraz sebeplerinin yaklaşık olarak ispatı ihtiyati haczin kaldırılması için yeterli olacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası ihtiyati tedbire ilişkin 6100 sayılı Kanunun 394 üncü maddesinin dördüncü fıkrasıyla uyumlu hâle getirilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, ihtiyati haciz kararına itiraz üzerine verilen karara karşı alacaklı, borçlu veya duruma göre üçüncü kişinin kanun yoluna başvurabileceği tasrih edilmiştir.

İhtiyati haciz kararının ilk defa bölge adliye mahkemesi tarafından verilmesi hâlinde bu karara karşı temyiz yolu açılmış bulunduğu için, maddenin son fıkrasında kanun yolu ibaresi kullanılmıştır. Buna göre ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu ihtiyati haciz kararlarına karşı istinafa, (ilk defa) bölge adliye mahkemesinin vermiş olduğu ihtiyati haciz kararlarına karşı ise temyiz yoluna gidilebilecektir.

MADDE 461- Maddeyle, ihtiyati haczin kaldırılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 266 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Bu düzenlemeyle borçlunun takipten önce ihtiyati hacze karar veren mahkemeden, takipten sonra ise icra hukuk mahkemesinden, mahkemece kabul edilecek belli bir teminat mukabilinde ihtiyati haczin kaldırılmasını talep edebileceği açıklığa kavuşturulmuştur.

İhtiyati haczin kaldırılabilmesi için borçlunun göstereceği teminat miktarı kural olarak ihtiyaten haczedilen mal ve hakların değerine göre belirlenecektir. Ancak gösterilecek teminat miktarı takip konusu alacak miktarını geçemeyecektir.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, genel hükümlerle deniz cebrî icra hukukuna ilişkin hükümler arasında deniz ticaretinin özellikleri dikkate alınarak farklı düzenlemeler yapılmıştır. Çünkü geminin değeri kadar, teminat yatırmanın mecburi tutulması ihtiyati haczin teminat karşılığında kaldırılmasını fiilen imkânsız kılacaktır.

MADDE 462- Maddeyle, ihtiyati hacizde iflas yolu ile takibe ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 267 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Her ne kadar Taslakta süreler yönünden "hafta" esası benimsenmiş ise de "İhtiyati hacizde iflas yolu ile takip" başlıklı bu maddede istisnaen gün esasına başvurmak zorunluluğu hâsıl olmuştur. Çünkü hafta esasında, en kısa süre bir hafta olduğu ve bu süre de bazı hâllerde icra takibinin gerektirdiği süratle bağdaşmadığı için, bu madde bakımından gün esasına başvurmak zarureti ortaya çıkmıştır. Öte yandan kanunda yer alan ve icra ve iflas dairesi görevlisinin "hemen" yapması emredilen işlemlerin yapılmaması hâlinde ortaya çıkacak şikâyetle ilgili sorunların da bir süre düzenlemesi yapmak suretiyle önlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, bu maddede düzenlenen ihtimalde Taslağın 272 nci maddesinin uygulanması doğal olduğundan, maddede 272 nci maddeye ayrıca yollama yapılmamıştır.

MADDE 463- Maddeyle, kesin hacizlere iştirake ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 268 inci maddesine karşılık gelmektedir.

4949 sayılı Kanunla 2004 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle, mahkemeye başvurup ihtiyati haciz kararı aldıran ve bu haczi tatbik ettirerek söz konusu malın borçlunun malvarlığından çıkmasını önleyen alacaklının hacze iştiraki için 100. üncü maddede yer alan şartların gerçekleşmesi aranmaktaydı. Bu da ihtiyati haciz yaptıran alacaklının icrai hacizlere iştirakini neredeyse imkânsız kılmakta ve hakkaniyete aykırı sonuçlar ortaya çıkarmaktaydı.

İhtiyati haciz için mahkemeye başvuran ve bu haczi tatbik ettiren alacaklının daha sonra konan hacizlere iştirak etmesi bu derece zorlaştırılmamalıdır.

Maddedeki düzenlemeyle menfaat dengesi gözetilerek, 4949 sayılı Kanun değişikliğinden önceki sisteme dönülmekte ve ihtiyati haciz alacaklısının aynı mal üzerine sonradan konan hacze ihtiyati haciz kesinleşene kadar kendiliğinden ve geçici olarak iştirak edeceği esası benimsenmektedir.

MADDE 464- Maddeyle, tazminat davasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 259 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Haksız ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan zararın tazminine ilişkin düzenlemenin birinci fıkrasıyla 6100 sayılı Kanunun ihtiyati tedbire ilişkin hükümleriyle ahengin sağlanması amaçlanmıştır.

İhtiyati haczi tamamlayan merasimin sadece davayı zorunlu kılmayıp icra takibi yoluyla da yapılabileceği dikkate alındığında, 6100 sayılı Kanunun 399 uncu maddesinin ikinci fıkrasından farklı olarak ihtiyati hacze karar veren mahkemenin yetkisinin seçimlik yetki olması ilkesinde bir değişiklik yapılmamıştır.

Haksız ihtiyati hacizden kaynaklanan tazminat davalarında zamanaşımını düzenleyen üçüncü fıkrayla süre bir yıl olarak belirlenmiş, böylece haksız ihtiyati tedbir nedeniyle açılan tazminat davasında zamanaşımını düzenleyen 6100 sayılı Kanunun 399 uncu maddesinin üçüncü fıkrasıyla paralellik sağlanmıştır.

MADDE 465- 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesine tekabül eden bu maddeyle, bir geminin ihtiyati veya kesin haczi ile cebrî icra yoluyla satışına uygulanacak hukuk ve bir Türk gemi sicilinde kayıtlı olup da yurt dışında cebrî icra yoluyla satılan gemilerin kayıtlı olduğu sicilden terkin edilmesi koşulları düzenlenmektedir**.**

Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi, (Türkiye'nin katılmayı uygun bulduğu, fakat katılma işlemleri tamamlanmadığı için henüz Türkiye açısından yürürlüğe girmemiş olan) 1993 Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşme'nin (International Convention on Maritime Liens and Mortgages, 1993 – kısaca "1993 tarihli Milletlerarası Sözleşme") 2 nci maddesinde yer alan "… işbu Sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyla cebrî icra işlemlerine ilişkin bütün hususlar cebrî icranın gerçekleştiği Devletin hukukuna tâbi olacaktır." hükmüne uygun olması sebebiyle 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin birinci cümlesinden, bu cümlede yer alan "icraen haciz" ibaresi "kesin olarak haczi" şeklinde değiştirilerek alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışının, üçüncü fıkrada belirtilen "sicil kaydının silinmesi ile gemi üzerindeki tüm hak ve yükümlülüklerin sona ermesi" sonucunu doğurması koşulu düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde ifade edilen esas, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla benimsenmiştir. Bu nedenle birinci fıkranın birinci cümlesinden sonra "Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri saklıdır." şeklinde ikinci cümleye yer verilmesi gerekmiştir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinde "cebrî satış bildirimi" düzenlenmiş; "satışın etkileri" başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasında ise cebrî icra yoluyla satış sonucu gemi üzerindeki mülkiyet, sicile kayıtlı olmayanlar dâhil tüm rehin hakları ve yükümlülüklerin sona ermesi koşulları hüküm altına alınmıştır. 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince cebrî satışın, satışın gerçekleştiği taraf devlet hukuku yanında 11 inci ve 12 nci madde hükümlerine uygun olarak yapılmış olması şarttır. Buna göre bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin cebrî icra yoluyla satışının gerçekleştiği devlet 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf ise, bu devletin iç hukukunda 11 inci madde ile aynı içerikte bir düzenleme bulunmasa dahi 11 inci maddeye uygun şekilde cebrî satışın yazılı olarak bildirilmesi ve (cebrî icra satışını gerçekleştiği devlette) basın yoluyla ilan edilmesi gerekmektedir. Buna karşılık cebrî icranın gerçekleştiği devlet 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf değilse ve iç hukukunda 11

inci madde ile aynı içerikte bir düzenleme mevcut değilse, Taslağın bu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi (6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin birinci cümlesi) uyarınca 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinde öngörülen cebrî satışa ilişkin yazılı bildirim ve basın yoluyla ilanın yapılması gerektiğinden söz edilemeyecektir. Ancak bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf olmayan bir devlette cebrî icra yoluyla satılması durumunda da sicile kayıtlı tüm hak sahipleri ile gemi alacaklılarının haklarını koruyabilmeleri ve elde edebilmeleri açısından bu kişilerin geminin yurt dışında cebrî icra yoluyla satılacağından haberdâr olmaları gerekli ve önemlidir. Dolayısıyla da yazılı bildirim ve basın yoluyla ilan yapılmasının, cebrî icra yoluyla satışın gerçekleştiği devletin 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf olup olmamasına göre değişkenlik göstermesine imkân verilmemesi gerektiği gibi, bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışında yazılı bildirim yanında (1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeden farklı olarak) Türkiye'de ilan yapılması şartı getirilmesi de gerekli ve isabetlidir. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesi, Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasına alınırken, bu cümlede 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesi dikkate alınarak bazı ifade ve içerik değişikliklerinin yapılması zorunlu görülmüştür. Şöyle ki:

6102 sayılı Kanunun 1350 inci maddesinin ikinci ve üçüncü cümlelerinde bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışı ve satışın sonucu hakkında düzenleme getirildiği açıktır. Bununla birlikte, ikinci cümlede yer alan "… Türk bayraklı bir geminin …" ibaresi, 6102 sayılı Kanunun 941 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca izinle Türk bayrağı çeken gemileri de kapsadığı şeklinde yanlış anlaşılmaya elverişli olduğu; ayrıca bir Türk gemi sicilinde kayıtlı olmayan (Bağlama Kütüğünde kayıtlı) Türk gemilerini de kapsadığı; Bağlama Kütüğünün sicil niteliğinde olmadığı dikkate alınarak "… Türk bayraklı bir geminin …" ibaresi, "Bir Türk gemi sicilinde kayıtlı geminin …" şeklinde değiştirilmiştir. Bu madde anlamında "bir Türk gemi sicili", 6102 sayılı Kanunda düzenlenen gemi sicilleri (Milli Gemi Sicili ile Yapı Sicilini) ve Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile düzenlenen Türk Uluslararası Gemi Sicili'ni ifade eder.

6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "… artırmayı yapan kurum …" ibaresi ile satışı yapan yetkili makamın kastedilmiş olması gerektiğinden ve 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinde de "yetkili makam" (competent authority) denildiğinden, söz konusu ibare "… satışı yapan yetkili makam …" şeklinde değiştirilmiştir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddenin üçüncü fıkrası "Bu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim birinci fıkrada yazılı ve belirlenebilmiş olan ilgili kişilere iadeli taahhütlü mektupla veya bildirimin ulaştığını doğrulayan elektronik iletişim araçlarıyla veya başkaca uygun bir yolla yazılı şekilde yapılır. Bildirim ayrıca cebrî satışın yürütüldüğü devlette basın yoluyla ilan edilmelidir ve cebrî satışı yürüten yetkili makamın uygun görmesi hâlinde, başka yayın yollarıyla da ilan edilir." şeklindedir. Buna göre 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmede yazılı bildirim ve bu bildirimin cebrî satışın yürütüldüğü devlette basın veya yetkili makamca uygun görülen başka bir yayın yoluyla ilanın birlikte uygulanması öngörülmüştür. Türkiye'nin 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf olması hâlinde yabancı gemi sicilinde kayıtlı gemilerin Türkiye'de cebrî icra yoluyla satışında 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşme 11 inci hükmü uyarınca yazılı bildirim ve ilan yöntemleri birlikte uygulanacaktır. Buna karşılık 6102 sayılı Kanunun 7418 sayılı Kanunla değişik 1350 nci maddesinde Türk gemi sicilinde kayıtlı gemilerin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışında "yazılı bildirim" ve "gideri ilgililer tarafından karşılanmak şartıyla (195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 37 nci maddesi uyarınca Basın - İlan Kurumunun internet sitesinde duyurulan ve resmî ilan verilebilecek süreli yayınlar listesinde yer alan) bir internet haber sitesi ve tirajı ellibin üzerinde olan ve Türkiye düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle ilan" seçenekli yöntemler olarak öngörülmüştür. Bu düzenlemenin, yazılı bildirimin hiç yapılmaması, sadece ilan ile yetinilmesi sonucunu doğurabileceği açıktır. Ayrıca Türk

gemi sicilinde kayıtlı gemilerin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışına ilişkin yöntemin, Türkiye'nin 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf olması hâlinde yabancı gemilerin Türkiye'de cebrî icra yoluyla satışında uygulanacak yöntemden farklı olması da makul değildir. Bu nedenlerle maddenin ikinci fıkrasında yazılı bildirim ve basın yoluyla ilan yöntemlerinin birlikte uygulanması esası benimsenmiş; bu kapsamda basın yoluyla ilanın yapılacağı gazetenin belirlenmesinde hangi tarihteki tirajının esas alınacağına açıklık getirilmiştir.

Cebrî satışa ilişkin yazılı bildirim ve basın yoluyla ilanın satışı yapan yetkili makam yanında ilgililer tarafından yapılmasına da imkân verilmesi uygun görülmüş; 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde olduğu gibi "… veya ilgililer …" ibaresine yer verilmiştir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde "geminin kayıtlı olduğu sicil devletinde, gemi sicilini tutmakla görevli makama" denildiğinden ve Türkiye'de gemi sicilini tutmakla görevli makam gemi sicil müdürlükleri olduğundan, 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "Geminin kayıtlı olduğu Türk Gemi Siciline" ibaresi, "Geminin kayıtlı olduğu Türk gemi sicili Müdürlüğüne" şeklinde değiştirilmiştir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşme madde 11/2 hükmünde cebrî satışa ilişkin yazılı bildirim ve basın yoluyla ilanın, "satıştan en az otuz gün önce" yapılması öngörülmüş; 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde de süre aynı şekilde belirlenmiştir. Ancak Taslağın genelinde sürelerin hafta ve ay olarak belirlenmesi esası benimsendiğinden, 30 günlük süre "bir ay" olarak değiştirilmiştir. Bu maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılması gereken yazılı bildirimin satıştan en az bir ay önce gönderilmiş olması ve basın yoluyla ilan ile UYAP ilan portalı özel kısmında bir internet sitesinde ilanın da satıştan en az bir ay önce yapılması zorunludur.

6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde yer alan düzenleme, satıştan önce yapılacak yazılı bildirim ve ilanın içeriği bakımından eksik olduğundan, bu eksikliğin giderilmesi gerekli görülmüş; bu nedenle 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin madde 11/2 (a) bendine paralel şekilde, "… satıştan en az bir ay önce …" ibaresinin devamına "… satış tarihi, yeri ve usulü …" ibaresi eklenmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde "… artırmanın …. bildirilmesi veya … gazetelerden biriyle ilan edilmesi zorunludur." denilip bildirim usulü belirtilmediğinden, bu hususa da açıklık getirilmesi gerekli görülmüştür. Bu nedenle 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin madde 11/3 hükmü doğrultusunda "iadeli taahhütlü mektupla veya bildirimin muhataba ulaştığını doğrulayan elektronik iletişim yoluyla ya da başkaca uygun bir araçla gönderilmek suretiyle yazılı şekilde" ibaresi eklenmek suretiyle satış bildiriminin şekline açıklık getirilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin ikinci cümlesinde geminin kayıtlı olduğu Türk gemi sicilinden başka yazılı bildirim yapılacak kişiler arasında gemi alacaklıları belirtilmemiştir. Ancak 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin madde 11/1 (c) bendi uyarınca kendilerini satışı yapan yetkili makama bildirmiş olmaları kaydıyla kanuni rehin hakkına sahip gemi alacaklılarına da bildirim yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda maddenin ikinci fıkrasına (ç) bendi ilave edilmiştir. Ayrıca maddenin ikinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilere yazılı bildirim yapılmasının mümkün olmaması hâlinde, bu kişiler bakımından "ilanın yazılı bildirim yerine geçeceği" hüküm altına alınmıştır. Bildirim yapılmasının mümkün olmaması, satışı yapan yetkili makama kendilerini bildirmiş olan gemi alacaklılarının adres beyan etmemiş olması veya sicile kayıtlı hak sahiplerinin ve bildirim yapılacak adreslerinin sicilden tespit edilememesi gibi hâller yanında sicilden tespit edilen veya beyan edilen adreslerin güncel olmaması yüzünden sonuçsuz kalması hâlini de kapsar. Yurt dışında cebrî icra yoluyla satılan geminin Türk gemi sicilinden terkini için, sicil müdürüne, bu maddenin ikinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilere yazılı bildirim yapılmasının mümkün olmadığına dair kanaat verici belgelerin

sunulması yeterlidir. İlandan önce satıştan haberdâr olup satışı yapan makama kendilerini ve alacaklarını bildirmemiş olan kanuni rehin hakkı sahibi gemi alacaklılarına bildirim yapılmasının söz konusu olmayacağı; ancak bunların gazetede ve Basın - İlan Kurumunun resmî portalında yayımlanan ilan üzerine satışı öğrenip satışı yapan makama kanuni rehin hakkı ile temin edilmiş alacaklarını bildirme imkânına sahip olacakları dikkate alınarak maddenin ikinci fıkrasına "Satışı yapan yetkili makama kendilerini ve alacaklarını bildirmemiş olan kanuni rehin hakkı sahibi gemi alacaklıları bakımından da ilan bildirim hükmündedir." şeklinde cümle eklenmesi uygun görülmüştür.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinde, bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen koşulların yerine getirilmesi hâlinde "tescil edilmiş tüm rehinler, ipotekler veya yükümlülükler ile gemi üzerindeki tüm gemi alacaklısı hakları ve hangi nitelikte olursa olsun diğer tüm sınırlandırmaların" sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Bu Sözleşme anlamında "yükümlülükler" terimi, rehinler ve ipotekler ile aynı nitelikteki tescil edilebilir ayni yükümlülükleri ifade eder (1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin madde 1/1). Bu düzenlemeye uygun şekilde 6102 sayılı Kanunun 1350 nci maddesinin son cümlesinin değiştirilerek alınması gerekli görülmüştür. Maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci fıkra hükmüne uygun şekilde bildirim ve ilan yapılmaksızın yurt dışında cebrî icra yoluyla satılan geminin Türk gemi sicilindeki kaydının silinmeyeceği ve sicilde kayıtlı haklar ile (geminin cebrî icra yolu ile satışı, gemi alacaklısı hakkı veren alacağı değil, alacak için gemi üzerinde sahip olunan rehin hakkını sona erdireceğinden) gemi alacaklısı haklarının sona ermeyeceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 466- Maddeyle, Deniz Cebrî İcra Kitabında hüküm bulunmayan hâllerde deniz cebrî icraya uygulanacak hükümler ve bu Kanun uyarınca gemi siciline verilecek şerhlerin tabi olacağı hüküm düzenlenmektedir.

Taslağın diğer kitaplarında yer alan ve deniz cebrî icraya da uygulanabilecek olan hükümler tekrar edilmeksizin, 6102 sayılı Kanunda ve 2004 sayılı Kanunda yer alan deniz cebrî icra hükümlerinin gerekli değişiklikler yapılmak ve eksiklikleri tamamlanmak suretiyle deniz cebrî icraya özgü hükümlerin bir kitapta toplanması amacı doğrultusunda "Deniz Cebrî İcra" Kitabında hüküm bulunmayan hâllerde, Taslağın diğer hükümlerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanacağına açıklık getirmek üzere "uygulanacak hükümler" başlıklı bu maddenin birinci fıkrasına yer verilmesi gerekli görülmüştür.

2004 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin son fıkrasının, ifadesi değiştirilmek ve iki ayrı fıkraya bölünmek suretiyle bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına alınması uygun bulunmuştur.

MADDE 467- Maddeyle deniz alacaklarında görevli mahkeme düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde "Her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri, tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın … a) bu Kanunda …. öngörülen hususlardan doğan davalar ticari dava ve ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işi sayılır." denilmiş; 5 inci maddesinde ise "aksine hüküm bulunmadıkça dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesinin, tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli olduğu; bir yerde asliye ticaret mahkemesi varsa, asliye hukuk mahkemesinin görevi içinde bulunan ve 4 üncü madde hükmünce ticari sayılan davalarla özel hükümler uyarınca ticaret mahkemesinde görülecek diğer işlere asliye ticaret mahkemesinde bakılacağı; bir yerde ticaret davalarına bakan birden çok asliye ticaret mahkemesi varsa, iş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hâkimler ve Savcılar Kurulunca, asliye ticaret mahkemelerinden biri veya birkaçının münhasıran bu Kanundan ve diğer kanunlardan doğan deniz ticaretine ve deniz sigortalarına ilişkin hukuk davalarına bakmakla görevlendirilebileceği" öngörülmüştür. Deniz alacakları 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinde hüküm altına alındığından, deniz alacaklarından kaynaklanan uyuşmazlıklar ve

bu alacaklar için ihtiyati haciz taleplerinin görüleceği mahkemelerin tespitinde de 6102 sayılı Kanunun 4 üncü ve 5 inci maddeleri geçerlidir. 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin Taslağa alınması sonucu deniz alacaklarından kaynaklanan uyuşmazlıklar ve deniz alacakları için ihtiyati haciz taleplerinin görüleceği mahkemelerin tespitinde 6102 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin uygulanması imkânı ortadan kalkacaktır. Ancak deniz alacaklarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda ve bu alacaklar için ihtiyati haciz taleplerinde 6102 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen mahkemelerin görevli olması uygun ve gerekli görüldüğünden, bu maddeye yer verilmiştir.

MADDE 468- Maddeyle, gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamların icrası düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin gerekçesinde yapılan açıklamadan, bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen ilamın kesinleşmesi şartının sadece gemiler üzerindeki ayni hak çekişmeleri hakkındaki ilamlar bakımından arandığı anlaşılmaktadır. Gemiler taşınır mal olmasına rağmen yüksek ekonomik değere sahip olmaları sebebiyle, taşınmaz mal üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamların icrasında olduğu gibi gemi üzerindeki ayni hak çekişmelerine ilişkin ilamların icrasında da kesinleşme şartının aranması zorunlu görülmekle birlikte, 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*gemilere ve bunlarla ilgili ayni haklara ilişkin kararlar*" ibaresi, (herhangi bir sebeple gemi kira sözleşmesi sona ermiş olmasına rağmen teslim edilmeyen geminin malike teslimine ilişkin ilam gibi) gemilere ilişkin tüm ilamları kapsayacak şekilde geniş yorumlamaya elverişlidir. Bu nedenle Taslağın 468 inci maddesinin kenar başlığının "*gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamlar*" şeklinde belirlenmesi ve 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin birinci fıkrasının, bu fıkrada yer alan "*…. bütün gemilere ve bunlarla ilgili ayni haklara ilişkin kararlar …*" ibaresinin, "*gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamlar*" şeklinde değiştirilerek maddenin birinci fıkrasına alınması uygun görülmüştür.

Taslağın "İlamlı Takibe İlişkin Genel Hükümler" başlıklı ayrımının birinci alt ayırımında takip talebinin ve icra emrinin içeriği ile takibin başlatılması ve ilam niteliğindeki belgeler 56 ila 59 uncu maddelerde düzenlenmiştir. Gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamların icrasında söz konusu hükümlerden farklı bir düzenleme getirilmesini gerektiren bir husus mevcut değildir. Bu nedenle gemi üzerindeki ayni haklara ilişkin ilamların icrası hakkında ayrı bir düzenleme getirilmesine gerek görülmemiş; maddenin ikinci fıkrasında bu hususta Taslağın 56 ila 59 uncu maddelerinin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bir Türk gemi sicilinde kayıtlı gemiler üzerindeki ayni haklara ilişkin davalarda davacının lehine hüküm verilmesi hâlinde, hükmün kesinleşmesine kadar geçecek sürede iyiniyetle sicil kayıtlarına güvenin korunması ilkesi uyarınca üçüncü kişilerin dava konusu hakkı haleldâr eden (sınırlandıran veya ortadan kaldıran) haklar kazanmasının önlenmesi gerektiğinden, maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde mahkemece hükmün tefhimini takiben hüküm sonucunun derhâl geminin kayıtlı olduğu sicile şerh verilmek üzere gemi sicil müdürlüğüne resen bildirileceği; ikinci cümlesinde ise hükmün davacı aleyhine kesinleşmesi hâlinde, mahkemece bu hükmün sonucunun da sicile verilen şerhin terkin edilmesi için gemi sicili müdürlüğüne derhâl bildirileceği belirtilmiştir. 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi, Taslağın 74 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "*Hükmün tapu siciline şerh edilmesinden sonra taşınmazın devredilmesi, icra işlemlerini etkilemez. Hükümde gösterilen taşınmaz kimin elinde ise ondan alınıp alacaklıya teslim edilir*. *Hükümde gösterilen taşınmaz kimin elinde ise ondan alınıp alacaklıya teslim edilir*." şeklindeki ilk iki cümleye uygun olarak değiştirilmek suretiyle bu maddenin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesine alınmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yabancı bir devlet sicilinde kayıtlı olsun olmasın yabancı bayraklı gemiler üzerindeki ayni haklara ilişkin davalarda davacının lehine hüküm verilirse hükmün tefhimini takiben hüküm sonucunun, mahkemece geminin bayrağını

taşıdığı devletin en yakın konsolosluğuna gönderileceği; hükmün davacı aleyhine kesinleşmesi hâlinde de aynı işlemin yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Maddenin beşinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin yedinci fıkrasından, gerekli görülen değişiklikler yapılarak alınmıştır. Bu hükümde sözü edilen ilamlar da maddenin birinci fıkrası uyarınca kesinleşmiş ilamlardır.

MADDE 469- Maddeyle, gemilerin tahliye veya teslimine dair ilamların icrasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin üçüncü ila altıncı fıkralarının değiştirilerek alındığı Taslağın bu maddesinin kenar başlığı madde metniyle uyumlu olarak, "geminin tahliye veya teslimine ilişkin ilamlar" şeklinde belirlenmiştir. Taslağın 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "… *bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir geminin tahliye ve teslimi hakkındaki ilk derece mahkemesi ilamları, kanun yolu açık olsa dahi icraya konulabilir*." Denilerek, geminin tahliye ve teslimine ilişkin ilamların icraya konulmasında kesinleşme şartı aranmayacağı hüküm altına alınmıştır. Taslağın bu maddesinde ise söz konusu ilamların icrasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Bu kapsamda, Taslağın 57 nci maddesinin ikinci fıkrasında "*icra emrinin gereğinin icra emrinde belirtilen sürede yerine getirilmesi gerektiği*" hüküm altına alındıktan sonra 70 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "*İcra emrinin tebliğinden itibaren iki hafta içinde taşınırın teslim edilmesi*" ve 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "*İcra emrinin tebliğinden itibaren bir ay içinde taşınmazın tahliye ve teslim edilmesi*" hükümlerine yer verildiği; Taslağın 466 ncı maddesinin ikinci fıkrasında ise "*Bu Kanunda veya diğer bir kanunda açıkça aksi öngörülmüş olmadıkça, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemiler hakkında bu Kanunun taşınırlara ilişkin hükümleri uygulanır*." hükmünün yer aldığı; bu hükümler karşısında geminin tahliye veya teslimine ilişkin ilamların gereğinin yerine getirileceği sürenin açıkça belirtilmesi gerektiği ve bu sürenin geminin özelliği sebebiyle bir haftalık daha kısa bir süre olarak belirlenmesi kabul edilmiştir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde "bir geminin tahliye veya teslimine ilişkin ilam icra ve iflas dairesine verilince icra ve iflas müdürü tarafından Taslağın 57 nci maddesi uyarınca gönderilecek icra emrinde icra emrinin tebliğ edildiği tarihten itibaren bir hafta içinde geminin tesliminin emredileceği" öngörülmüştür. Taslağın ilamların icrasında icra emri gönderilmesi ve içeriği hakkındaki 57 ila 59 uncu maddeleri gemilerin tahliye veya teslimine ilişkin ilamların icrasında da kıyasen uygulanabilir görüldüğünden, maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde bu husus hüküm altına alınmıştır. Birinci fıkranın son cümlesinde ise icra emrinde "alacaklıya teslim olunan gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince gemiden zorla çıkarılacağı, ayrıca Taslağın 513 üncü maddesi gereğince hapis cezasıyla cezalandırılacağı ihtarının yer alacağı" belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin dördüncü fıkrasından bazı ifade değişikleriyle alınmıştır. Bu kapsamda geminin borçlunun elinde bulunmaması ve değerinin de ilamda yazılı olmaması hâlinde, alacaklıya tanınan seçimlik haklardan "geminin değerinin alınmasını isteme" hakkı bakımından Taslağın 70 inci maddesinin üçüncü fıkrasından farklı olarak icra ve iflas dairesi tarafından geminin değerinin bilirkişiye tespit ettirilmesinden önce tarafların geminin değeri hususunda anlaşmaları imkânının muhafaza edilmesinde fayda görülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin beşinci fıkrasından aynen alınmıştır.

2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin altıncı fıkrası, daha açık ve anlaşılır şekilde ifade etmek amacıyla Taslağın 73 üncü maddesi de dikkate alınarak değiştirilmek ve iki ayrı fıkraya bölünmek suretiyle maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarına alınmıştır.

MADDE 470- Maddeyle gemiye ilişkin 468 inci ve 469 uncu madde kapsamında olmayan ilamların icrasına uygulanacak hükümler düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 31/a maddesinin son fıkrasından, bu fıkrada 2004 sayılı Kanuna atıf yapılan hükümleri yerine, Taslağın "*bir işin yapılması veya yapılmaması hakkındaki ilamların icrası*" hakkındaki hükümlerine atıf yapılmak suretiyle alınmış; maddenin kenar başlığı ise 468 inci ve 469 uncu maddeler kapsamında olmayan ilamların icrası hakkında olduğunu ifade etmek üzere "diğer ilamların icrası" şeklinde belirlenmiştir.

MADDE 471- Maddeyle, rehinli alacakların takibine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın "Rehin hakkındaki terimler" başlıklı 110 uncu maddesinin (b) bendinde "Taşınır rehni" teriminin, hapis hakkını da ifade ettiği hüküm altına alınmış olup, bu maddenin (c) bendine göre sadece "rehin" terimi, "ipotek" ve "taşınır rehni" terimlerine giren bütün taşınır ve taşınmaz rehinlerini ifade eder. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında, 6102 sayılı Kanunun 1377 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Gemi üzerinde, kanun veya sözleşme uyarınca doğan veya mahkemece tesciline karar verilen bütün rehin ve hapis hakları*, …" ibaresi yerine "*Gemi üzerinde kanun veya sözleşmeden doğan veya mahkemece tesciline karar verilen bütün rehin hakları*, …" ibaresi kullanılmıştır. Aynı nedenle 6102 sayılı Kanunun 1377 nci maddesinin ikinci fıkrası da "*Birinci fıkrada belirtilen rehin ve hapis haklarının*, …" ibaresi, "*Gemi üzerindeki rehin haklarının* …" şeklinde değiştirilerek bu maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır.

2004 sayılı Kanunda taşınır rehninin ve ipoteğin paraya çevrilmesine ilişkin müşterek hükümler kapsamında "*alacağın veya rehnin ilamla tesbit edilmiş olması*" başlıklı 150/h maddesinde "*alacağın veya rehin hakkının yahut her ikisinin bir ilam veya ilam mahiyetini haiz bir belgede tesbit olması hâlinde ilamların icrasına dair hükümlerin kıyasen uygulanacağı*" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm, 6762 sayılı Kanunun yürürlüğü döneminde, 1990'lı yılların başından itibaren 6762 sayılı Kanunun 1235 inci maddesi uyarınca gemi alacaklısı hakkına sahip olunduğu iddiası ile sadece kanundan doğan rehin hakkının tespiti, tanınması, tesisi gibi taleplerle açılan davaların kabulüne ve bu davalar sonucu elde edilen ilamların ilamlı icra yoluyla takibine dayanak teşkil etmiştir. Öğretide sadece kanuni rehin hakkının tesisi, tanınması veya tespiti gibi taleplerle açılan davaların kabulünün hukuka aykırı olduğu ifade edilmiş ise de, bu uygulama 6102 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar devam etmiştir. 2004 sayılı Kanunun 150/h maddesinden kaynaklanan bu uygulama sebebiyle 6102 sayılı Kanunun 1377 nci maddesinin birinci fıkrasına yer verilmiştir. Ancak 2004 sayılı Kanunun 150/h maddesi, Taslağın "*İlamlı takibe ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer hâller*" başlıklı 133 üncü maddesine; "(a) *alacağın ve taşınır rehni hakkının bir ilamda veya ilam niteliğinde belgede tespit edilmiş olması* ya da (b) *alacağın bir ilamda veya ilam niteliğindeki belgede tespit edilmiş ve bu alacağa ilişkin bir ipotek kurulmuş olması*" hâllerinde ilamların icrası hakkındaki hükümlerin uygulanacağı şeklinde değiştirilerek alınmıştır. Dolayısıyla, Taslağın 133 üncü maddesine göre, sadece taşınır rehni hakkını tespit eden bir ilam veya ilam niteliğindeki belgeye dayanarak ilamların icrası yoluyla takip mümkün olmayacaktır. Söz konusu hükümde ipotekle temin edilmiş alacaklar bakımından sadece alacağın ilam veya ilam niteliğinde bir belgede tespit edilmiş olması, ilamların icrası hakkındaki hükümlerin uygulanması için yeterli görülmüştür. Taslağın 133 üncü maddesinde getirilen bu düzenleme, 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesi uyarınca kanundan doğan rehin hakkıyla temin edilmiş gemi alacaklıları ile alacakları gemi üzerinde hapis hakkıyla temin edilmiş olan alacaklıların sadece rehin hakkının tespiti için dava açması ve bu dava sonucu elde edilecek ilama dayanarak ilamların icrası yoluyla takip yapması imkânını ortadan kaldırmaktadır. Taslağın 133 üncü maddesi karşısında 6102 sayılı Kanunun 1377 nci maddesinin Taslağa alınmasına gerek olmadığı açıktır. Bununla birlikte bu yönde bir hükme yer verilmemesinin tereddüde sebebiyet verme ihtimali dikkate alınarak maddenin birinci fıkrasında "*gemi üzerinde kanun veya sözleşmeden*

doğan veya mahkemece tesciline karar verilen bütün rehin haklarının ancak alacakla birlikte dava veya takip edilebileceği" hüküm altına alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1377 inci maddesinin ikinci fıkrasında alacağın ve rehin hakkının "… *gemi sicil müdürlüğünde düzenlenmiş gemi ipoteği sözleşmesinde* …" tespit edilmiş olması şartıyla rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip yapılabileceği öngörülmüştür. Ancak 6102 sayılı Kanunun gemi ipoteğinin kurulması hakkındaki 1015 inci maddesinin ikinci fıkrası "*İpoteğin kurulmasına ilişkin sözleşmelerin yazılı şekilde yapılması ve imzalarının noterce onaylanması gerekir. Bu anlaşma gemi sicil müdürlüğü önünde de yapılabilir*." şeklindedir. Aynı hüküm 6102 sayılı Kanunun yapı hâlindeki gemi üzerinde ipotek kurulması hakkındaki 1055 inci maddesinde de yer almaktadır. Her iki hükümde de ipotek anlaşmasının geçerliliğinin "imzaları noterce tasdikli yazılı anlaşma" olarak belirlenen şekil şartına tabi olduğu öngörüldükten sonra "bu anlaşmanın sicil müdürlüğünde de yapılabileceği" hükmüne yer verilmiştir. Buna göre ipotek anlaşmasının yapılmasında sicil müdürünün işlevi, taraflarca yazılı olarak yapılmış ipotek anlaşmasında tarafların imzalarının tasdikinden ibaret olup, gemi sicil müdürü tarafından gemi ipoteği anlaşmasına ilişkin resmî senet düzenlenmesi söz konusu değildir. Taslağın 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre "*kayıtsız ve şartsız borç ikrarını içeren düzenleme şeklindeki noter senetleri*" ilam niteliğinde belge olduğundan, gemi sicili müdürü tarafından imzaların onaylanması suretiyle yapılan gemi ipoteği sözleşmesinin ilam niteliğinde belge olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1337 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "… *gemi sicil müdürlüğünde düzenlenmiş gemi ipoteği sözleşmesinde, ...*" ibaresi, maddenin ikinci fıkrasına alınmamıştır. Taslağın 120 nci maddesinde ipoteğin paraya çevrilmesine ilişkin icra emri düzenlenmiş olup, bu maddenin gemi üzerindeki rehin haklarının ilamlı icrasında düzenlenecek icra emri hakkında da kıyasen uygulanabileceği kabul edilerek, bu maddenin ikinci fıkrasında "Bu hâlde 120 nci madde kıyasen uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Rehinli alacaklıların olağan takip yollarına dair hükümlerden sonra başvurabilecekleri diğer takip yollarına ilişkin hükümlere yer verilmesinin uygun olduğu kabul edilerek 6102 sayılı Kanunun 1378 inci, 1379 uncu, 1380 inci ve 1381 inci maddelerinin alındığı fıkralar buna göre sıralanmıştır. Bu kapsamda maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi, 6102 sayılı Kanunun 1380 inci maddesinin birinci cümlesinden alınmıştır. Gemi alacaklısı hakları ve hapis hakları sicile kayıtlı olmayan gemiler üzerinde de doğduğundan, 6102 sayılı Kanunun 1380 inci maddesinin ikinci cümlesi, bu hususu da kapsayacak şekilde "*Bu hüküm, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemilere uygulanır*." şeklinde değiştirilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası, 6102 sayılı Kanunun 1381 inci maddesinden ifadesi değiştirilerek alınmıştır. 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca tersane sahibi, geminin yapımı ve onarımından doğan alacakları için, o gemi veya yapı üzerinde bir ipoteğin tescilini talep hakkına sahiptir. Tersane sahibinin ipotek hakkı değil, ipoteğin tescilini talep hakkı kanundan doğduğundan, tersane sahibinin ipotek hakkı da tescille kurulur. Buna göre 6102 sayılı Kanunun 1381 inci maddesinde yer alan "kanuni gemi ipoteği" ifadesi doğru olmamakla birlikte, yerleşmiş olması ve 6102 sayılı Kanunda da kullanılması sebebiyle bu ifadenin değiştirilmemesine karar verilmiştir.

Gemilerin bulundukları yerlerden kısa sürede ayrılıp sürekli seyir hâlinde olmaları sebebiyle rehin konusu gemilerin ele geçirilmesindeki güçlük dikkate alınarak 6762 sayılı Kanunun 1242 nci maddesinin ikinci fıkrasında kanundan doğan rehin hakkına sahip gemi alacaklıları bakımından önce rehne başvuru kuralına istisna getirilmiştir. Aynı nedenle 6102 sayılı Kanunda da 2004 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde öngörülen önce rehne başvuru kuralına istisna teşkil eden 1378 inci ve 1379 uncu maddelere yer verilmiştir. Gemi üzerindeki rehin hakkıyla teminat alınmış alacaklar bakımından Taslağın 111 inci maddesinde düzenlenen "önce rehne başvuru" kuralına istisna getirilmesini gerektiren nedenlerin geçerliliğini koruduğu açıktır. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1378 inci ve 1379

uncu maddelerinin alınması gerekli görülmüştür. Ancak 6102 sayılı Kanunun 1379 uncu maddesinde yer alan "*gemi üzerinde kanuni bir rehin hakkına sahip alacaklılar*" ibaresiyle gemi alacaklıları kastedildiğinden, bu ibare "*kanundan doğan rehin hakkına sahip gemi alacaklıları*" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 167 vd. hükümleri de Taslağa alınmadığından, 6102 sayılı Kanunun 1379 uncu maddesinde yer alan "*kambiyo senetleri hakkındaki özel usullere göre"* ibaresinin çıkarılması gerekmiştir. Haciz yoluyla takip yapan gemi alacaklıları, borçlunun gemi dışındaki mal varlığı unsurlarından da alacaklarını tahsil edebileceklerinden, haciz yoluyla takipte bulundukları takdirde, gemi üzerinde sahip oldukları rehin haklarından feragat etmiş sayılmaları uygun görülmüş ve 6102 sayılı Kanunun 1379 uncu maddesinin bu hususa ilişkin kısmı beşinci fıkraya alınmıştır. 6102 sayılı Kanunun 1378 inci maddesi ise, ifadesi değiştirilerek maddenin altıncı fıkrasına alınmıştır.

MADDE 472- Maddeyle, rehnin paraya çevrilmesinde uygulanacak hükümlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin birinci fıkrası, bu maddenin üçüncü fıkrasının; 2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin ikinci fıkrası ise, bu maddenin dördüncü fıkrasının tekrarı gibi görünmektedir. Ancak bu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları rehinli alacakların takip yolları; 2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ise rehnin paraya çevrilmesinde uygulanacak hükümler hakkındadır. Bu nedenle 2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin birinci fıkrası, maddenin birinci fıkrasına; 2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri ise maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır.

2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin üçüncü fıkrası, bu fıkrada atıf yapılan hükümler Taslağa uygun şekilde değiştirilmek ve üç ayrı fıkraya bölünmek suretiyle maddenin üçüncü ila beşinci fıkralarına alınmıştır.

Maddenin altıncı fıkrası ise 2004 sayılı Kanunun 153/a maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinden aynen alınmıştır.

MADDE 473- Maddeyle, hacze ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taşınır mal olması sebebiyle gemilerin kesin haczi hakkında, bu kapsamda özellikle haciz kararının nasıl uygulanacağı konusunda özel düzenleme getirilmesi zorunludur. 6102 sayılı Kanunun 1382 nci maddesinin birinci fıkrasında da geminin kesin haczinde 6102 sayılı Kanunun "ihtiyati haczin yapılması" üst başlığı altında yer alan 1364 ila 1368 inci maddelerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan hüküm bu maddenin birinci fıkrasına alınırken Taslağın ihtiyati hacze ilişkin maddelerinden "ihtiyati haciz kararının uygulanması" hakkındaki 498 inci maddenin, "yola çıkmış geminin ihtiyati haczi" hakkındaki 500 üncü maddenin ve "ihtiyati haczin kapsamı, geminin idaresi ve işletilmesi" hakkındaki 501 inci maddenin geminin icra takibi kesinleştikten sonra gerçekleşen haczinde de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca 6102 sayılı Kanunun 1382 nci maddesinin birinci fıkrasından farklı olarak "niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Taslağın hacze ilişkin hükümlerinin de gemilerin haczine uygulanacağı" belirtilmek suretiyle bu hususa açıklık getirilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında "deniz alacaklarından başka alacaklar için gemi hakkında ihtiyati haciz karar verilemeyeceği" hüküm altına alınmış iken, 6102 sayılı Kanunun 1382 nci maddesinin ikinci fıkrasında "Gemilerin icra yoluyla haczinde, alacağın 1352 nci maddede sayılan deniz alacaklarından olması şartı aranmaz." hükmüne yer verilmesi gereksizdir. 6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin üçüncü fıkrası, 490 uncu maddesinin birinci fıkrasına alındığından ve bu hükme göre alacağın deniz alacaklarından olması şartının sadece gemilerin ihtiyati haczinde aranacağı açık olduğundan, 6102 sayılı Kanunun 1382 nci maddesinin ikinci fıkrasının Taslağa alınmasına esasen gerek yoktur. Ancak bu fıkra hükmünün Taslağa alınmamasının tereddüde sebebiyet verebileceği

düşünülerek 6102 sayılı Kanunun 1382 nci maddesinin ikinci fıkrası "*Gemilerin haczinde alacağın* 493 üncü *maddede sayılan deniz alacaklarından olması şartı aranmaz.*" şeklinde değiştirilerek alınmıştır.

MADDE 474- Maddeyle, satışa ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın 212 ve devamı maddelerinde "Satış suretiyle paraya çevirme biçimleri" düzenlenmiştir. Bu hükümlerin,, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemilerin satışında da uygulanabileceği; ancak yabancı sicile kayıtlı gemilerin satışı ile gemilerin satışında artırma şartnamesi ve artırmanın ilanı, artırma suretiyle satış ve sonucu, vaktinden evvel satış, pazarlık suretiyle satış hakkında Taslağın 212 ve devamı maddelerinden ayrılan bazı düzenlemeler getirilmesi gerektiği kabul edilmiştir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında deniz icra kitabı hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve uygun olduğu ölçüde satış suretiyle paraya çevirme hükümlerinin bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemilerin paraya çevrilmesinde de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Taslağın borçluya rızaen satış yetkisi verilmesi hakkındaki 238 ila 243 üncü maddelerinin, gemilerin satışında da uygulanabileceği kabul edilmekle birlikte, gemi alacaklarının veya ipotekle temin edilmiş alacağın borçlusunun gemi malikinden başka bir kişi olma ihtimali dikkate alınmış; bu nedenle maddenin ikinci fıkrasında borçlunun aynı zamanda gemi maliki olması koşuluyla rızaen satış yetkisi verilmesi hakkındaki hükümlerin gemilerin satışında da uygulanacağı öngörülmüştür. Taslağın 241 inci maddesinde öngörülen iki haftalık sürenin gemilerin satışı bakımından kısa bir süre olması nedeniyle, bu maddede kabul edilen sürenin gemilerin satışında bir ay olarak uygulanması hüküm altına alınmıştır.

MADDE 475- Maddeyle, yabancı sicile kayıtlı gemilerin satışına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrası 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin birinci fıkrasından, bu fıkranın son cümlesi değiştirilerek alınmıştır. Uygulamada konsoloslukların icra ve iflas dairesi taleplerini tebellüğ etmekten kaçındıkları ya da talebin gereğini hiç veya makul bir süre içinde yerine getirmedikleri görüldüğünden, alacaklının da sicil kaydının onaylı güncel bir örneğini sunmasına imkân verilmesi uygun bulunmuş ve 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin birincisi fıkrasının ikinci cümlesi, ifadesi değiştirilerek, maddenin birinci fıkrasına alınmıştır. Bununla birlikte, alacaklı tarafından sicil kaydının onaylı güncel örneği sunulduktan sonra icra ve iflas dairesince sicil kaydının konsolosluk tarafından gönderilmesinin beklenmeyeceği hususunun açıkça belirtilmesi gerekli görülmüş ve alacaklının sicil kaydının onaylı bir örneğini sunması hâlinde, icra ve iflas dairesince konsolosluk tarafından sicil kaydının gönderilmesi beklenmeksizin mükellefiyetler listesinin alacaklının sunduğu onaylı sicil kaydı örneğine göre hazırlanacağı hüküm altına alınmıştır. Alacaklı tarafından sunulan onaylı sicil kaydı örneği, 6100 sayılı Kanunun 224 üncü maddesi uyarınca belgenin verildiği devletin yetkili makamı veya ilgili Türk konsolosluk makamı tarafından onaylanmış olması koşuluyla bu nitelikte kabuledilecektir. Sicil kaydının hem alacaklı tarafından sunulması hem de konsolosluk tarafından gönderilmesi hâlinde, mükellefiyetler listesinin hazırlanmasında daha yeni tarihli olan sicil kaydının esas alınması gerekmektedir.

Yabancı bir devlet siciline kayıtlı gemilerin satışında Taslağın 476 ncı maddesi uyarınca satış ilanının bir örneği gönderilmek suretiyle yapılacak yazılı bildirim, maddenin ikinci fıkrasında 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesi ve Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrası hükmüyle paralellik sağlanması gereği dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "… *ilanın ... bildirilmesi* …" ibaresi, daha açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmek amacıyla "… ilanın bir örneği …" şeklinde değiştirilmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "yazılı bildirim veya ilanın, icra müdürü veya ilgililer tarafından yapılacağı" öngörülmüş ise de, kimler olduğu tamamen belirsiz olan ilgililere yazılı bildirim

yapma imkânı verilmesinin uygulamada sorunlara yol açabileceği, yazılı bildirim ve ilan işlemlerini kimin yapacağına açıklık ve kesinlik getirilmesi gerektiği, ayrıca icra yoluyla satış işlemleri kapsamındaki bu işlemlerin niteliği itibariyle de icra ve iflas müdürü tarafından yapılmasının doğru ve isabetli olacağı kabul edilerek, 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "veya ilgililer" ibaresinin Taslak maddesinin ikinci fıkrasına alınmamasına karar verilmiştir. Taslağın 476 ncı maddesi uyarınca gazetede yayımlanan ilanın bir örneğini göndermek suretiyle yazılı bildiriminin icra ve iflas müdürü tarafından yapılması kabul edilmiştir. 476 ncı madde uyarınca gazetede yayımlanacak ilanda, 229 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca "satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı" yazılacağından, bu maddenin ikinci fıkrasından farklı olarak "satış tarihi, yeri ve usulü" ibaresine yer verilmesine gerek görülmemiştir. Geminin kayıtlı olduğu sicil devletinde gemi sicilini tutmakla görevli makam yanında yazılı bildirim yapılacak kişiler de Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasıyla uyumlu şekilde belirtilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 2004 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi uyarınca yapılacak ilanın bu fıkrada belirtilen makam ve kişilere bildirilmesinden söz edilip bildirim veya ilanın yapılması gereken süre belirtilmemiştir. Bu nedenle 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesi ve Taslağın bu maddesiyle uyum sağlanması gerekliliği dikkate alınarak "*icra ve iflas müdürü tarafından*" ibaresinden sonra "… *birinci artırma tarihinden en az bir ay önce* …" ibaresi eklenmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin yazılı bildirimin gönderilme şekline dair üçüncü fıkrası, Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasının ifadesiyle uyumlu olarak, "*iadeli taahhütlü mektupla ya da bildirimin muhataba ulaştığını doğrulayan elektronik iletişim yoluyla veya başkaca uygun bir araçla gönderilmek suretiyle …*" şeklinde değiştirilerek maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır. Bu fıkrada yer alan "başkaca uygun bir araç" ile kastedilen husus, bildirimin muhataba ulaştığını doğrulayan başka bir gönderme yöntemidir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinde geminin kayıtlı olduğu sicil devleti ülkesinde basın yoluyla ilan zorunluluğu öngörülmediği; geminin kayıtlı olduğu sicil devleti hukukuna göre yurt dışında cebrî icra yoluyla satışının tanınması için sicil devleti ülkesinde basın yoluyla ilan zorunluluğu varsa, bu zorunluluğun ilgililer tarafından yerine getirilebileceği; nitekim 476 ncı maddenin ikinci fıkrasında ilgililerin artırma şartnamesini diledikleri vasıtalarla yurt dışında da ilan ettirebileceklerinin hüküm altına alındığı; ayrıca sicil devleti hukukunda gazetede ilan zorunluluğu olup olmadığı, varsa içeriği bilinmeksizin sicil devleti ülkesinde basın yoluyla ilan yapılmasını öngören bir düzenleme getirilmesinin ilave mali külfet getireceği dikkate alınarak 6102 sayılı Kanunun 1384 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "… *veya gideri ilgililer tarafından karşılanmak şartıyla tirajı elli binin üzerinde olan ve sicilin fiilen tutulduğu ülke düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle ilan edilmesi* …" ibaresi, Taslak maddesinin ikinci fıkrasına alınmamıştır. Maddenin ikinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kişilere yazılı bildirim yapılamaması hâlinde Taslağın 476 ncı maddesi uyarınca gazetede yayımlanacak ilanın bildirim yerine geçeceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın gemilerin Türkiye'de cebrî icra yoluyla satışında "yazılı bildirim" ve "basın yoluyla ilan" yöntemlerinin birlikte uygulanması esası geçerlidir. Böylece yabancı bir devlet sicilinde kayıtlı gemilerin Türkiye'de cebrî icra yoluyla satışının bildirim ve ilanı ile bir Türk gemi sicilinde kayıtlı gemilerin yurt dışında cebrî icra yoluyla satışının bildirim ve ilanı, birbirine paralel bir şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 476- Maddeyle, artırma şartnamesi ve artırmanın ilanına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin kenar başlığı, metni ile uyumlu olarak "Artırma şartnamesi ve artırmanın ilanı" şeklinde belirlenmiştir. Taslağın 227 nci maddesinin birinci fıkrasında ilanın şekli ve

gazeteyle yapılıp yapılmayacağı icra ve iflas dairesince ilgililerin menfaatlerine en uygun geleni dikkate alınarak tayin olunacağı" öngörülmüş ise de, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesine göre cebrî icra yoluyla satışın gerçekleştiği ülkede satışa dair bildirimin, diğer bir ifadeyle yazılı olarak bildirilecek satış yeri, tarihi ve usulünün basın yoluyla ilan edilmesi de zorunludur. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında 227 nci madde düzenlemesinden farklı olarak bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın 228 inci madde uyarınca elektronik satış portalında yapılan ilanın, 229 uncu maddenin ikinci fıkrasında öngörüldüğü şekilde Türkiye düzeyinde yayımlanan ve dağıtımı yapılan gazetelerden ilan talebi tarihi itibarıyla tirajı elli binin üzerinde olanlardan birinde yayımlanması ve Basın - İlan Kurumunun resmî portalında ilan olunması ile ilanda 229 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilenlere ilave olarak geminin, ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında gemi üzerindeki bütün hak ve yükümlülükler sona ermiş olarak satılacağı hususunun bildirilmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır. Söz konusu ilanlar, birinci artırma tarihinden itibaren en az bir ay içinde yapılmalıdır.

Taslağın 227 nci maddesinin birinci fıkrasında "*Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı, artırmaya başlangıç tarihinden en az iki hafta önce ilan edilir*." hükmüne yer verilmiştir. 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, basın yoluyla ilanın yapılması gereken süre belirtilmemiş ise de gemilerin satışında iki haftalık sürenin yetersiz olduğu, ayrıca 465 inci maddenin ikinci fıkrasında da basın yoluyla ilan için bir aylık süre öngörüldüğü dikkate alınarak, Taslağın bu maddensiin birinci fıkrasında artırma ilanlarının yapılacağı sürenin, "birinci artırma tarihinden en az bir ay önce" şeklinde belirlenmesi kabul edilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1385 inci maddesinin birinci fıkrasında "… *ve ayrıca yurt dışında dünya çapında dağıtımı yapılan denizcilikle ilgili günlük bir gazetede yayımlanır*." denilmiş ise de, bu tür bir ilanın getireceği ilave mali külfet ve 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 11 inci maddesinde cebrî icra yoluyla satışın yapıldığı ülkede basın yoluyla ilan dışında bir ilan zorunluluğunun öngörülmediği dikkate alınarak, söz konusu ibare bu maddeye alınmamıştır. Bununla birlikte ilgililerin artırma şartnamesinin yurt dışında da ilan edilmesinde yarar görmeleri hâlinde bunu yapabileceklerinin belirtilmesi gerekli görüldüğünden, maddenin ikinci fıkrasında "artırma şartnamesinin tamamını veya özetini gideri kendilerine ait olmak üzere diledikleri vasıtalarla yurt dışında da ilan ettirebilecekleri, ancak özel nitelikteki bu ilanın resmî işlemleri etkilemediği" hüküm altına alınmıştır.

Taslağın 475 inci maddensiin ikinci fıkrasında yabancı bir devlet sicilinde kayıtlı gemilerin satışında bu maddenin birinci fıkrası uyarınca gazetede yayımlanacak ilanın bir örneği gönderilmek suretiyle bildirim yapılması zorunluluğu ve şekli düzenlendiğinden, bu maddenin üçüncü fıkrasında bir Türk gemi sicilinde kayıtlı gemilerin satışında da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca elektronik satış portalında yapılacak ilanın, gazetede yayımlanan bir örneğinin tebliğ edileceği; geminin kayıtlı olduğu sicil müdürlüğü dışında ilan örneğinin tebliğ edilmesi gereken kişilere tebligat yapılamaması hâlinde gazetede yaımlanan ilanın bu kişiler bakımında tebligat yerine geçeceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 477- Maddeyle, artırma suretiyle satış ve sonucuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Pazarlık suretiyle satış 479 uncu maddede düzenlendiğinden ve bu maddede sadece artırma suretiyle satış ve sonucu hakkında düzenleme getirildiğinden, maddenin kenar başlığı "*artırma suretiyle satış ve sonucu*" şeklinde belirlenmiş; maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde öncelikle artırma suretiyle satış hakkında uygulanacak maddelerin açıkça belirtilmesi gerekli görülmüştür. Bu maddede sadece geminin açık artırma suretiyle satışı ve sonucu düzenlendiğinden, 6102 sayılı Kanunun 1388 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "veya satıldığı" ibaresinin metinden çıkarılması gerekmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1388 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırma suretiyle satışta alıcı, gemi kendisine ihale edildiği anda geminin mülkiyetini iktisap eder. Geminin alıcıya ihale edildiği anda alıcının

mülkiyeti iktisap etmesi, Taslağın 247 nci maddesinin birinci fıkrasıyla uyumlu olması yanında, iktisap anından itibaren yarar ve hasarın alıcıya ait olması sebebiyle de alacaklıların menfaatinedir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde; "geminin, artırmanın sona erdiği gün ve saatte en yüksek teklifi verene ihale edilmiş olacağı ve alıcının gemi kendisine ihale edilmiş olduğu anda geminin mülkiyetini iktisap edeceği" hükmüne yer verilmiştir.

Taslağın 247 nci maddesinin birinci fıkrasında "ihale edildiği anda malın mülkiyetinin ihale alıcısına geçtiği; ancak ihale kesinleşmedikçe alıcı adına tescil yapılmayacağı ve malın teslim edilmeyeceği" öngörülmüştür. Bu düzenleme doğrultusunda, 6102 sayılı Kanunun 1388 inci maddesinin ikinci fıkrası, bu fıkrada yer alan "… *satış bedeli icra dairesine ödendiği anda* …" ibaresinin, "… *yapılan ihalenin kesinleşmesiyle* …" şeklinde değiştirilmesi gerekli görülmüş ve maddenin ikinci fıkrasında "bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın açık artırma suretiyle satılan bir geminin, yapılan ihalenin kesinleşmesiyle ihale alıcısına teslim edileceği ve bu hâlde ipotek alacaklısının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında gemi üzerindeki bütün ayni ve kişisel hakların, külfetlerin ve sınırlandırmaların sona ereceği" belirtilmiştir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin beşinci fıkrası "*Bir taraf devlet siciline kayıtlı bir gemi diğer bir taraf devlette cebrî icra yoluyla satılırsa, alıcının talebi üzerine satışı yapan yetkili makam, geminin alıcı tarafından üstlenilenler dışında tüm tescil edilmiş rehinler, ipotekler veya yükümlülükler ile tüm gemi alacaklısı hakları ve diğer sınırlandırmalar sona ermiş olarak satıldığına dair belge düzenler. Bu belgenin sunulması üzerine sicil müdürlüğü, alıcı tarafından üstlenilenler dışında tüm tescil edilmiş rehinleri, ipotekleri veya yükümlülükleri silmek ve duruma göre ya gemiyi alıcı adına tescil etmek ya da geminin yeniden tescili için terkin belgesi düzenlemekle yükümlüdür*." şeklindedir. 2004 sayılı Kanunun 144/a maddesinin ikinci fıkrası yerine Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına uyum dikkate alınarak Taslağın bu maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında açık ve ayrıntılı düzenleme getirilmiştir.

MADDE 478- Maddeyle, vaktinden evvel satışa ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1386 inci maddesinde birinci fıkrasında yer alan "… *malik aynı zamanda deniz alacağının kişisel borçlusu ise* …" denilmiş olmakla birlikte, madde gerekçesinde bu ibareye yer verilmesinin nedeni hakkında bir açıklama yapılmamıştır. Taslağın 494 üncü maddesine değiştirilerek alınan 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinde, bir deniz alacağı için ihtiyaten haczedilebilecek gemiler belirlenmiş olup, bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre gemi rehni, gemi ipoteği veya gemi alacağıyla temin edilmiş alacaklar için gemi maliki borçlu olmasa bile rehin konusu geminin ihtiyaten haczi mümkün olduğu gibi, kesin olarak haczi de mümkündür. Bu hâllerde gemi malikinin, alacaklı talep etmeden geminin satışını talep etmekte menfaati olabilir. Dolayısıyla 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin birinci fıkrasında gemi malikinin vaktinden evvel satış talebinde bulunabilmesi için aynı zamanda deniz alacağının kişisel borçlusu olmasının aranmasının makul bir sebebi yoktur. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "malik aynı zamanda deniz alacağının kişisel borçlusu ise" ibaresinin maddenin birinci fıkrasına alınmamasına karar verilmiş; "Türk ve yabancı bayraklı gemilerin, alacaklı talep etmeden, malikin talebiyle de satışının yapılabileceği" hüküm altına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası, ifadesi ve içeriği değiştirilerek 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin ikinci fıkrasından alınmıştır. Bu kapsamda vaktinden evvel satış sebepleri, "*geminin değerinin hızla düşmesi veya muhafazasının fazla masraflı olması ya da beklenmesinin yeni gemi alacaklarının doğmasına yahut mevcut gemi alacaklısı haklarının temin ettiği alacakların miktarının artmasına yol açması*" olarak belirlenmiş; bu sebeplerden biri veya birkaçının mevcudiyeti hâlinde ihtiyaten veya kesin olarak haczedilmiş Türk veya yabancı bayraklı geminin vaktinden evvel satışı için icra ve iflas müdürü veya alacaklı

tarafından icra hukuk mahkemesine başvurulabileceği; mahkemece bu başvurunun ivedilikle inceleneceği; mahkemenin iki haftalık kesin süre içinde yazılı beyanda bulunabileceği ihtarı ile başvuru ve gerekçesini derhâl gemi malikine bildireceği; verilen sürede gemi maliki beyanda bulunmuşsa bu beyan da dikkate alınarak mahkemece dosya üzerinden inceleme yapılmak suretiyle vaktinden evvel satış başvurusunun karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında belirtilen vaktinden evvel satış sebepleri dikkate alınarak bu sebeplerden birinin veya birkaçının mevcudiyeti yüzünden mahkemece vaktinden evvel satışa karar verilmesi hâlinde, bu kararın tüm ilgililerin menfaatine olduğu kabul edilmiş; bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin ikinci fıkrasından farklı olarak mahkemece vaktinden evvel satış başvurusunun kesin olarak karara bağlanacağı belirtilmiştir. Mahkemece başvurunun reddine karar verildiği takdirde, bu kararın, ret kararı verildiği tarihten sonra ortaya çıkan sebeplerle yeniden başvuru yapılmasına engel teşkil etmeyeceği açıktır.

Maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi "icra müdürü" yerine "icra ve iflas müdürü" ve "icra mahkemesi" ibaresi yerine icra hukuk mahkemesi" ibaresi kullanılması dışında aynen alınmıştır. Bu fıkrada belirtilen vaktinden evvel satış sebebinin mevcudiyeti hâlinde, mahkemece verilen vaktinden evvel satış kararının da kesin olması gerekli görüldüğünden, 6102 sayılı Kanunun 1386 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde bu yönde değişiklik yapılmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise geminin vaktinden evvel satış kararı uyarınca satılması hâlinde, satış bedelinin paylaştırma aşamasına kadar Taslağın 12 nci maddesinde öngörüldüğü şekilde nemalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 479- Maddeyle, pazarlık suretiyle satışa ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrası, 6102 sayılı Kanunun 1387 nci maddesinin birinci fıkrasından değiştirilerek alınmıştır. Bu kapsamda bütün ilgililerin istemesi veya Taslağın 478 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen hâllerden biri veya birden fazlasının mevcudiyeti hâlinde, geminin pazarlık suretiyle satılabileceğine dair hükmün, geminin bayrağına ve siciline kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın uygulanacağını ifade etmek üzere hükme bu yönde ibare ilave edilmiştir.

Taslağın 244 ve 245 inci maddelerinde pazarlık suretiyle satış düzenlenmiş olup, bu maddelerden sadece 244 üncü maddenin, sicile kayıtlı olup olmadığına ve bayrağına bakılmaksızın gemilerin pazarlık suretiyle satışına da uygulanması benimsenmiş; maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde bu husus belirtilmiştir. Bu fıkranın ikinci cümlesinde, pazarlık suretiyle satılan geminin mülkiyetinin ipotekli alacaklının rızasıyla alıcı tarafından üstlenilenler dışında bütün sınırlandırmalar sona ermiş olarak teslimle alıcıya geçeceği hüküm altına alınmıştır. Bu fıkrada sözü edilen kişisel haklar, sadece geminin kayıtlı olduğu sicile şerh edilmiş olan haklardır.

Taslağın 477 nci maddesinin üçüncü fıkrasında artırma suretiyle gemiyi satan icra ve iflas dairesi tarafından yapılacak işlemler düzenlenmiş olup, pazarlık suretiyle satışta satışı gerçekleştiren icra ve iflas dairesi tarafından aynı işlemlerin yapılması gerekli görülmüş; bu nedenle maddenin üçüncü fıkrasında pazarlık suretiyle satışta da teslimle birlikte 477 nci maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 480- Maddeyle, sıra cetveline ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi, ifadesi değiştirilmek suretiyle 6102 sayılı Kanunun 1389 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinden alınmıştır. Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca yapılacak sıra cetveline kamu alacakları da dahil tüm alacakların Taslağın 481 ila 488 inci maddelerinde belirtilen sıralara kaydedileceği açık olmakla birlikte, herhangi bir tereddüte sebebiyet vermemek amacıyla birinci fıkranın birinci cümlesine "… *kamu alacakları da dâhil* …" ibaresinin; ayrıca sıra cetvelinin yapılmasında

esas alınacak zamana açıklık getirilmesi açısından da "*satış tarihini esas alarak*" ibaresinin eklenmesi gerekli görülmüştür.

Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasında, Taslağın 259 uncu maddesinin üçüncü fıkrası doğrultusunda "birinci fıkra uyarınca oluşturulan sıra cetvelinin bir örneğinin icra ve iflas dairesi tarafından alacaklılara tebliğ edileceği" ve 260 ıncı madde doğrultusunda "tebliğden itibaren ilgili her alacaklının deniz alacaklarında görevli mahkemeye ilişkin 467 nci maddede belirtilen mahkemede sıra cetveline karşı itiraz davası açabileceği veya şikâyet yoluna başvurabileceği; itiraz davası açılması veya şikâyet yoluna başvurulması hâlinde Taslağın 260 ıncı maddesinin kıyasen uygulanacağı" hususlarının hüküm altına alınması gerekli görülmüştür.

Taslağın 481 ila 488 inci maddelerinde alacakların kaydedileceği sıra, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin ikinci ila dördüncü fıkra hükümlerine uygun şekilde deniz ticareti alanının kendine özgü menfaatler dengesi çerçevesinde belirlenmiştir. Taslağın derece ve iştirak hükümleri dikkate alınmaksızın alacakların her hâlde bu maddelerde belirtilen sıralara kaydedilip geminin satış bedelinin bu sıralamaya göre alacaklılara ödenmesi gerekmektedir. Bu nedenle maddenin üçüncü fıkrasında derece hükümleri dikkate alınmaksızın alacakların bu maddelerde belirtilen sırayla sıra cetveline kaydedileceği ve Taslağın hacze iştirak hükümlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Maddenin üçüncü fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 144/a maddesinin birinci fıkrasını gereksiz hâle getirdiğinden, bu fıkra hüküm Taslağa alınmamıştır.

6102 sayılı Kanunun 1389 uncu maddesinin ikinci fıkrası, daha açık ve anlaşılır olması için ifadesi değiştirilerek maddenin dördüncü fıkrasına alınmıştır.

Sıra cetveline göre ödemede, "uygun olduğu ölçüde Taslağın 261 inci maddesinin kıyasen uygulanacağı" hususunun ayrı fıkra olarak düzenlemesi gerekli görüldüğünden, maddenin dördüncü fıkrasında bu husus hüküm altına alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1389 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "… *borçlunun kalan malvarlığına başvururken bir öncelikten yararlanamazlar*." ibaresinin, "… *borçlunun diğer malvarlığına başvurduklarında Kanunun derece kararına ilişkin genel hükümlerine tâbi olurlar*." şeklinde değiştirilmesi gerekli görülmüş; söz konusu fıkra bu şekilde değiştirilerek maddenin beşinci fıkrasına alınmıştır.

MADDE 481- Maddeyle, birinci sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre satış bedelinden öncelikle geminin ihtiyati haczi ve bunu takiben satışı için yapılan masraflar ödenir; bunlara geminin ihtiyaten haczedildiği tarihten itibaren geminin ve gemi adamlarının bakımı ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yazılı ücret ve tutarlar dahildir. Bu maddede "geminin ihtiyati haczi ve bunu takiben satışı için yapılan masraflar" bakımından bir zaman aralığı belirtilmemiş; buna karşılık "geminin ve gemi adamlarının bakımı ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yazılı ücret ve tutarlar" bakımından "geminin ihtiyaten haczedildiği tarihten itibaren" denilip hangi tarihe kadar olduğu belirtilmemiştir. 6102 sayılı Kanunun 1390 ıncı maddesinin birinci fıkrasında ise "sıra cetvelinin birinci sırasına *geminin haczi tarihinden ödemelerin yapıldığı tarihe kadar … kaydedilir*." denildikten sonra, (a) bendinde "… *hacizde geçen süre boyunca geminin bakımı ve korunmasıyla gemi adamlarının iaşelerinden*…" ibaresine ve (b) bendinde belirtilen alacakların "… *hacizde geçen süreye ilişkin olanlar*…" ibaresine yer verilmiştir. Bu durum karşısında 6102 sayılı Kanunun 1390 ıncı maddesinin belirsizlik yaratan birinci fıkrası hükmünün daha açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmesi gerektiği kabul edilmiştir. Ayrıca geminin bakımı ve muhafazası ile gemi adamlarının iaşesi için mülkiyetin alıcıya geçtiği ana kadar masraf yapılabileceği, bu tarihten sonra bu tür masrafların alıcıya ait olacağı dikkate alınarak 6102 sayılı Kanunun 1390 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "… *geminin haczi tarihinden ödemelerin yapıldığı tarihe kadar* …" ve "… *hacizde geçen süre* ..." ibarelerinin, bu maddenin (a) ve (c) bendinde belirtilen masraf ve alacaklar için "… *geminin*

ihtiyaten veya kesin olarak haczedildiği tarihten mülkiyetin alıcıya geçtiği tarihe kadar …" şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmesinde birinci sıraya kaydedilecek masraf ve alacakların kendi aralarındaki sıra hakkında bir hüküm getirilmemiş olmasından anlaşıldığı üzere, bunların kendi aralarında alacakları oranında eşit hakka sahip olması kabul edilmiştir. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1390 ıncı maddesinin ikinci fıkrası, "*alacakları oranında*" ibaresinin ilavesiyle maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır.

MADDE 482- Maddeyle, ikinci sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, Sözleşmeye her taraf devlet, iç hukukunda, batmış veya karaya oturmuş bir geminin cebrî icra yoluyla satılması hâlinde, seyir güvenliği veya deniz çevresinin korunması için kamu kurumları tarafından karaya oturmuş veya batmış bir geminin çıkarılması veya kaldırılması masraflarının gemi alacaklısı hakkına sahip alacaklardan önce ödenmesini öngören düzenleme getirebilir. Bu hükme uygun şekilde 6102 sayılı Kanunun 1323 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında "*Karaya oturmuş veya batmış bir geminin, seyrüsefer güvenliği veya deniz çevresinin korunması amacıyla kamu kurumları tarafından kaldırılması hâlinde, bunun giderleri, bütün gemi alacaklarından önce ödenir*." denilmiştir. 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ve 6102 sayılı Kanunun 1323 üncü maddesinin üçüncü fıkrası düzenlemesiyle uyumlu olduğundan 6102 sayılı Kanunun 1391 inci maddesi, ifadesi değiştirilerek Taslağın bu maddesine alınmıştır.

MADDE 483- Maddeyle, üçüncü sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, 4 üncü maddede yazılı gemi alacakları, tescil edilmiş tüm rehinlerden, ipoteklerden ve yükümlülüklerden önce gelir. 6102 sayılı Kanunun 1392 nci maddesinin birinci fıkrasında da 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ila (e) bentlerinde belirtilen gemi alacaklarının üçüncü sıraya kaydedileceği öngörülmüştür. Bu düzenleme 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasıyla uyumlu olduğundan, gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle maddenin birinci fıkrasına alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1392 nci maddesinin ikinci fıkrasında, "birinci fıkrada sayılan alacakların 6102 sayılı Kanunun 1324 üncü maddesinde gösterilen sıraya tabi olduğu" belirtilmiştir. Bu fıkra hükmünün, 6102 sayılı Kanunun 1324 üncü maddesi de dikkate alınarak daha açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmesi gerektiği kabul edilerek, maddenin ikinci fıkrası kaleme alınmıştır. Bu fıkranın birinci cümlesinde maddenin birinci fıkrasında sayılan gemi alacaklarının kendi aralarındaki sıranın, 6102 sayılı Kanunun 1320 inci maddesinin birinci fıkrasındaki yazılış sırasına göre belirleneceği ifade edilmiştir. İkinci cümlesinde ise 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası ve bu fıkranın alındığı 6102 sayılı Kanunun 1324 üncü maddesinin ikinci fıkrasına uygun şekilde, "birinci fıkrada sayılan alacaklar arasında kurtarma ücretinin mevcudiyeti hâlinde bu ücretin kurtarma faaliyetinin tamamlandığı tarihten evvel doğmuş gemi alacaklarından önce geleceği; birden fazla kurtarma ücreti mevcudiyeti hâlinde ise, bunlar arasındaki sıranın her bir kurtarma faaliyetinin tamamlandığı tarihe göre sonra doğanın önce geleceği" hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına uygun şekilde daha açık ve anlaşılır şekilde ifade etmek amacıyla değiştirilerek 6102 sayılı Kanunun 1392 nci maddesinin üçüncü fıkrasından alınmıştır.

MADDE 484- Maddede, dördüncü sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 7 nci maddesinde "*her taraf devletin iç hukukunda gemiyi zilyetliğinde bulunduran gemi yapımcısı veya onarımcısına (tersane sahibine) geminin yapımından veya geminin yeniden yapımı da dâhil olmak üzere zilyetlik süresince yapılan onarımdan doğan alacaklarını teminat altına almak için hapis hakkı*

tanıyabileceği; hapis hakkı konusu alacak için gemi ihtiyaten haczedilmiş olmadıkça, tersane sahibinin zilyetliği sona erince hapis hakkının düşeceği" öngörülmüş; 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ise "*Satışın yapıldığı anda gemi, satışın gerçekleştirildiği taraf devlet hukukuna göre hapis hakkına sahip tersanecinin zilyetliğinde bulunuyorsa, tersane sahibi, geminin zilyetliğini alıcıya devretmek zorundadır; ancak tersane sahibi gemi alacaklısı hakkı sahiplerinin alacakları ödendikten sonra alacağını elde etme hakkına sahiptir*." hükmüne yer verilmiştir. 6102 sayılı Kanunda açıkça hüküm altına alınmamış olmakla birlikte, tersane sahibinin 4721 sayılı Kanunun 950 ila 953 üncü maddeleri uyarınca geminin inşa, bakım, tadil ve onarım alacakları için o gemi üzerinde hapis hakkına sahip olduğu açıktır. 6102 sayılı Kanunun 1393 üncü maddesinde, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasından farklı olarak "tersane sahibinin hapis hakkından başka 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca kanuni ipotekle teminat altına alınmış alacaklarının da dördüncü sıraya kaydedileceği" öngörülmüş; dolayısıyla tersane sahibi geminin zilyedi olmasa dahi 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca gemi üzerinde ipotek tesisini talep edebileceği alacakları da dördüncü sıraya kaydedilecek alacaklar olarak kabul edilmiştir. Ancak 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre tersane sahibinin hapis hakkına sahip olduğu alacaklarının, gemi alacaklarından sonra ve diğer alacaklardan önce ödenmesi için satış yapıldığı esnada geminin tersane sahibinin zilyetliğinde bulunması şarttır. Dolayısıyla da satışın yapıldığı sırada geminin zilyedi olmayan tersane sahibinin, gemi üzerindeki zilyetliğinin sona ermesi ile düşmesi sonucu hapis hakkına sahip olmadığı alacaklarının, bu alacaklar için gemi üzerinde ipotek tesisini talep hakkına sahip olsa dahi, dördüncü sıraya kaydedilecek alacaklar kapsamında olmadığı açıktır. 6102 sayılı Kanunun 1393 üncü maddesi, tersane sahibinin geminin zilyedi olup olmadığına bakılmaksızın 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca gemi üzerinde ipotek tesisini talep edebileceği alacaklarının da dördüncü sıraya kaydedileceğinin öngörülmesi, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı olup, bu durum Türkiye'nin 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmeye taraf olması hâlinde uyuşmazlıklara sebebiyet verecektir. Öte yandan 6102 sayılı Kanunun 1393 üncü maddesinde yer alan "… *1013 madde uyarınca kanuni ipotekle … teminat altına alınmış alacakları* …" ibaresi, tersane sahibinin gemi inşa, bakım, onarım alacakları için 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca sahip olduğu ipotek tesisini talep hakkını kullanıp bu alacakları için ipotek tesis ettirmiş olmasının aranıp aranmayacağı hususunda açıklıktan yoksundur. Bu ibareyle tersane sahibinin 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca sahip olduğu ipotek tesisini talep hakkını kullanıp ipotek tesis ettirmiş olması kastedilmişse, bu hâlde tersanecinin ipotekle temin edilmiş alacakların beşinci sıraya kaydedilmesi gerektiği açıktır. Tüm bu nedenlerle cebrî icra yoluyla satış sırasında geminin zilyedi olmayan tersane sahibinin 6102 sayılı Kanunun 1013 üncü maddesi uyarınca ipotek tesisini talep edebileceği ve ipotek tesis ettirdiği alacaklarının dördüncü sıraya kaydedilmesi, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı olduğu olduğundan, 6102 sayılı Kanunun 1393 üncü maddesinde yer alan "… *1013 üncü madde uyarınca kanuni ipotekle veya* …" şeklindeki ibare bu maddeye alınmamıştır.

MADDE 485- Maddeyle, beşinci sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, 12 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilenler dışında hiç bir alacak, gemi alacakları ve gemi üzerinde 1 inci maddede öngörülen şartlara uygun rehinlerden, ipoteklerden veya yükümlülüklerden önce gelmez. Taslağın 317 nci maddesinin birinci fıkrasında da "Gümrük ve emlak vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi gibi eşya ve taşınmazın aynından doğan kamu alacaklarının satış tutarı üzerinden tahsili rehinli alacaklardan sonra gelir." hükmüne yer verilmiş olup, bu hüküm, 1993 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüyle de uyumludur. Belirtilen kamu alacaklarının rehinli alacaklardan sonra gelmesi esasının, geminin kredi değerini artırıcı etki yaratacağı da dikkate

alınarak Taslağın adi ve rehinli alacakların sırası hakkındaki 317 nci maddesinin birinci fıkrasında kabul edilen esas, gemilerin satış bedelinin paylaştırılmasında da benimsenmiş; 6102 sayılı Kanunun 1394 üncü maddesi uyarınca beşinci sırada olan alacakların altıncı sıraya, 6102 sayılı Kanunun 1395 inci uyarınca altıncı sırada olan alacakların beşinci sıraya kaydedilmesi kabul edilip, bu doğrultuda sıra değişikliği yapılmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1395 inci maddesinin birinci fıkrası atıf yapılan hükümler değiştirilmek suretiyle maddenin birinci fıkrasına alınmıştır. Buna göre sicile kayıtlı gemilerde gemi ipoteği, sicile kayıtlı olmayan gemilerde gemi rehni, 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca gemi alacaklısı hakkına sahip müşterek avarya garame payı alacakları beşinci sıraya kaydedilir.

6102 sayılı Kanunun 1395 inci maddesinin ikinci fıkrası, Taslağın 317 nci maddesinin üçüncü fıkrasıyla uyumlu olduğundan, bu fıkra hükmü aynen maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır.

MADDE 486- Maddeyle, altıncı sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1394 üncü maddesinde "… gümrük resmî ve diğer vergiler …" denilmiş ise de altıncı sıraya kaydedilecek alacakların "gümrük resmî ve diğer vergiler" gibi sınırlayıcı bir ifade kullanılmadan ve örnek olarak herhangi bir kamu alacağı da zikredilmeden "satılan geminin aynından doğan kamu alacakları" şeklinde ifade edilmesi tercih edilmiştir.

MADDE 487- Maddeyle, yedinci sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

Taslağın 493 üncü maddesinde sayılan ve önceki sıralara kaydedilecek alacaklar kapsamında olmayan deniz alacakları, geminin işletilmesi, yönetimi, bakımı ve korunması için verilen hizmetlerden doğan ya da sigorta primi gibi ödemelerden kaynaklanan alacaklar olup, bu alacakların geminin satış bedelinden alacağını tahsil edebilecek diğer alacaklılara göre öncelikli olması menfaatler dengesine uygun görülmüştür. Bu nedenle önceki sıralara kaydedilecek alacaklar kapsamında olmayan deniz alacaklarının yedinci sıraya kaydedileceğine dair 6102 sayılı Kanunun 1396 ncı maddesinin birinci fıkrası, sadece atıf yapılan maddeler değiştirilmek suretiyle, maddenin birinci fıkrasına alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1396 ncı maddesinin ikinci fıkrası "*alacakları oranında*" ibaresinin ilavesiyle maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır.

MADDE 488- Maddeyle, sekizinci sıraya kaydedilecek alacaklar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1397 nci maddesinin birinci fıkrası, ifadesi ve 2004 sayılı Kanunun 206 ıncı maddesine yapılan atıf Taslağın 317 nci maddesi şeklinde değiştirilmek suretiyle, maddenin birinci fıkrasına alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1397 nci maddesinin ikinci fıkrası yerine "sekizinci sıraya kaydedilen alacakların sıraları arasındaki ilişkide Taslağın 318 inci maddesinin uygulanması" kabul edilerek bu husus maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır.

MADDE 489- Maddeyle, gemilerin ihtiyati haczinde uygulanacak hükümlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın 489 ila 505 inci maddelerinde gemilerin ihtiyati haczi, Türkiye'nin 11.12.2019 tarihi itibarıyla tarafı olduğu 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşme hükümlerine uyum dikkate alınarak 6102 sayılı Kanunun ihtiyatî haciz hakkındaki hükümlerinde ifade ve içerik değişiklikleri yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre "ihtiyati haciz" (arrest), deniz alacağı niteliğindeki para alacağının tahsilini veya hak iddiasının yerine getirilmesini temin için geminin alıkonulmasını veya seferden men edilmesini ifade eder. Taslağın bu maddesinde, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın Türkiye'de, diğer bir anlatımla Türk mahkemelerinin yargı yetkisi alanında bulunan bir geminin seferden men edilmek

suretiyle ihtiyati haczinin geminin ihtiyati haczi hakkındaki Altıncı Kısım hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir. Taslağın 466 ncı maddesi uyarınca bu Kısımda düzenlenmeyen hususlarda, niteliğine uygun düştüğü ölçüde Kanunun ihtiyati haciz hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı açıktır.

MADDE 490- Maddeyle, ihtiyati haciz şartlarına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, birinci cümlesinden açıkça anlaşılan bir husus belirtildiğinden, bu iki cümlenin maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde *"Bir gemi yalnızca 493 üncü maddede sayılan deniz alacakları için sadece ihtiyaten haczedilebilir."* şeklinde ifade edilmesi uygun bulunmuştur. 6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin üçüncü fıkrası, Türkiye'nin taraf olduğu 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 2 nci maddesinin ikinci fıkrasıyla uyumludur. Bununla birlikte 6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne, maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra yer verilmesi gerektiği kabul edilerek ve ifadesi değiştirilerek bu maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine alınmıştır.

Taslağın "ihtiyati haciz şartları" başlıklı bu maddesinin birinci fıkrasında, "*rehinle temin edilmemiş muaccel bir para borcunun alacaklısının, borçlunun mal, hak ve alacaklarının ihtiyaten haczini talep edebileceği*" öngörülmüştür. Türkiye'nin taraf olduğu 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 1 inci maddesinde ise geminin ihtiyaten haczedilebileceği deniz alacakları arasında akdi veya kanuni rehin hakkı ile teminat altına alınmış para alacakları da bulunmaktadır. 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesine aktarılan bu hüküm, Taslağın 493 üncü maddesine alınmış olup, söz konusu maddenin (r) bendi "gemi rehni, gemi ipoteği veya gemi üzerinde aynı nitelikteki ayni bir yükümlülük" şeklindedir. Buna göre Taslağın bu maddesinin birinci fıkrasından farklı olarak akdi veya kanuni rehin hakkıyla teminat altına alınmış olan deniz alacakları için de geminin ihtiyaten haczedilebileceği açıktır. Bu hususun ayrıca ve açıkça ifade edilmesi uygun görüldüğünden, 6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin ikinci fıkrası, bu maddenin ikinci fıkrasına aynen alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin dördüncü fıkrası, içerik itibarıyla birinci ve üçüncü fıkralarının farklı ifadeyle tekrarıdır. Bununla birlikte bu maddenin beşinci fıkrası dikkate alındığında, dördüncü fıkrada, ihtiyati haciz için deniz alacağının muaccel olması şartının hüküm altına alınmak istenmiş olabileceği; ancak açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmediği kabul edilmiştir. Bu nedenle Taslağın bu maddesinin üçüncü fıkrasında, geminin ihtiyaten haczine karar verilebilmesi için muaccel bir deniz alacağının mevcudiyetinin yeterli olduğu belirtilmiştir.

Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasında muaccel olmayan borç için hangi koşullarda ihtiyati haczin talep edilebileceği düzenlenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1353 üncü maddesinin beşinci fıkrası, Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasına uygun şekilde ifadesi değiştirilip bu maddenin dördüncü fıkrasına alınmıştır. Bu fıkranın birinci cümlesi uyarınca verilen ihtiyati haciz kararının uygulanmasıyla ihtiyati haciz konusu deniz alacağının, borçlusu ve borçlu olmasa dahi gemi maliki bakımından muaccel hâle geleceğine dair ikinci cümle ilave edilmiş; böylece muaccel hâle gelen borç dolayısıyla satışın mümkün olduğu hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 491- Maddeyle, ihtiyati haciz kararı verilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1362 nci ve 1363 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında bir geminin ihtiyati haczine karar verilebilmesi düzenlendiğinden, bu fıkra hükümlerinin bazı içerik ve ifade değişiklikleriyle ve "ihtiyati haciz kararı verilmesi" kenar başlığıyla tek maddede toplanması uygun görülmüştür.

6102 sayılı Kanunun 1362 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*mahkemeye kanaat getirecek delil göstermesi*" ibaresi yerine Taslağın 454 üncü maddesinin ikinci

fıkrasına uygun şekilde "yaklaşık olarak ispatladığı takdirde" ibaresi kullanılmıştır. 6102 sayılı Kanunun 1362 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "… *alacağının ... deniz alacaklarından olduğu ve parasal değeri hakkında* …" ibaresi, parasal olmayan deniz alacaklarını kapsamadığı gibi, alacağın mevcudiyeti yaklaşık olarak ispatlanmadan sadece deniz alacakları listesinde yer alan bir alacak iddiasının yeterli olduğu şeklinde yanlış anlaşılmaya da elverişli olduğundan isabetli görülmemiştir. Bu nedenle söz konusu ibare, parasal olan ve olmayan deniz alacaklarını da kapsayacak şekilde "*bu alacağın deniz alacaklarından olduğunu, varsa miktar veya değerini*" şeklinde değiştirilmiş; böylece alacağın mevcudiyeti hususunun da yaklaşık olarak ispatlanması gerekliği ifade edilmiştir. Ayrıca alacağın mevcudiyeti ile deniz alacaklarından olduğu, varsa miktar veya değeri yanında ihtiyati haczi talep edilen geminin, talep konusu deniz alacağı için ihtiyaten haczedilebileceği hususunun da yaklaşık olarak ispatlanması gerektiği kabul edilerek, "… *ve talep konusu geminin 499 uncu madde uyarınca ihtiyati haczinin mümkün olduğunu* …" ibaresi eklenmiştir. Belirtilen bu değişikliklerle 6102 sayılı Kanunun 1362 nci maddesinin birinci fıkrası, maddenin birinci fıkrasına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri, 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları birleştirilmek ve değiştirilmek suretiyle kaleme alınmıştır. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin "ihtiyaten haczedilen gemilerin maliklerinin ve kiracılarının korunması" başlıklı 6 ncı maddesinde ihtiyati haciz kararı verilmesinin veya verilip uygulanmış ihtiyati haczin devamının koşulu olarak "ihtiyati haciz talep eden alacaklının, ihtiyati haciz dolayısıyla zarara uğrayabileceklerin zararlarının karşılanması amacıyla mahkeme tarafından belirlenecek miktarda ve türde teminat göstermekle yükümlü olduğu" öngörülmüştür. İhtiyati haczi talep edilen geminin çoğu zaman çok kısa bir süre için Türk mahkemelerinin yargı yetkisi alanında bulunacakları; mahkemenin teminatın miktarını ve türünü belirlemesine temel teşkil edecek bilgilere ulaşması ve değerlendirmesi için gereken sürede geminin Türk kara sularını terk edebileceği; ayrıca geminin yüksek ekonomik değeri ve ihtiyatî hacizden etkilenecek çeşitli menfaatler dikkate alınarak, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinden farklı olarak ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için alacaklı tarafından gösterilecek teminat miktarının, 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinde olduğu gibi belirli tutar olarak tespiti uygun bulunmuştur. 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin birinci fıkrasında, 10.000 Özel Çekme Hakkının hangi tarihteki değerinin esas alınacağı belirtilmediğinden, bu hususa açıklık getirmek üzere "*talep tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen değeri üzerinden 10.000 Özel Çekme Hakkının Türk lirası karşılığı tutarında*" şeklinde değişiklik yapılması gerekli görülmüş; bu değişiklikle 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin birinci fıkrası, maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesine alınmıştır.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinde herhangi bir deniz alacağı, teminat gösterme zorunluluğundan muaf tutulmamıştır. Ancak 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin (a) bendi uyarınca gemi alacaklısı hakkına sahip olan ve 493 üncü maddenin (l) bendinde belirtilen gemi adamlarının, ücretli çalışanlar olarak 10.000 Özel Çekme Hakkı tutarında teminat gösterme zorunluluğunu yerine getirmekte güçlük çekebilecekleri, bunun sonucunda da hizmet sözleşmesinden doğan alacaklarının tahsilini temin için gemiyi ihtiyaten haczettirme imkânını kullanamayacakları dikkate alınmış; bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında olduğu gibi 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen gemi alacaklılarının teminat gösterme zorunluluğuna tabi olmadığı hüküm altına alınmış; ayrıca Taslağın 455 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü doğrultusunda adli yardımdan yararlananların da teminat gösterme zorunluluğuna tabi olmadığı belirtilmiştir.

Taslağın 455 inci maddesinin ikinci fıkrasında alacağın ilama dayanması hâlinde alacaklının teminat göstermekle yükümlü olmadığı; ancak alacak ilam niteliğinde bir belgeye dayanıyorsa, mahkemenin teminat alınmasına karar verebileceği öngörülmüştür. Bu doğrultuda maddenin ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine yer verilmiştir.

MADDE 492- Maddeyle, teminat miktarının artırılması ve azaltılması taleplerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ile üçüncü fıkrasından, ihtiyati haciz kararı verildikten sonra her aşamada 10.000 Özel Çekme Hakkı tutarındaki teminatın talep üzerine artırılması veya azaltılması talepleri hakkında düzenleme getirildiği anlaşılmaktadır. Bu hususun "alacaklı tarafından teminat gösterilmesi" kenar başlığı altında düzenlenmesi uygun görülmemiş; teminat miktarının artırılması ve azaltılması taleplerinin ayrı bir maddede düzenlenmesine karar verilmiştir.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin gemilerin ihtiyati haczinde alacaklının mahkemece belirlenecek miktarda ve türde teminat gösterilmesi zorunluluğu hakkındaki 6 ncı maddesinin kenar başlığı "ihtiyaten haczedilen gemilerin maliklerinin ve kiracılarının korunması" şeklinde olup, teminat gösterme zorunluluğu getirilmesinin amacı, esas itibarıyla gemi maliki veya kiracısının haksız veya sebepsiz ihtiyati hacze karşı korunmasıdır. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*karşı taraf*" ibaresi "*geminin maliki veya kiracısı*" şeklinde değiştirilmiştir. Söz konusu cümlede yer alan "*aynı mahkemeden*" ibaresi de Taslağın 496 ncı maddesinde "ihtiyatî haciz kararına itiraz ve kararın değiştirilmesi taleplerinde yetkili mahkeme" hakkında düzenleme getirildiğinden çıkarılmıştır. Ayrıca Taslağın 455 inci maddesinin birinci fıkrası dikkate alınarak maddenin bu fıkrasına ilave edilen ikinci cümleyle geminin ihtiyati haczini talep eden alacaklının sorumlu tutulabileceği bir zarara uğrayan ya da uğrama ihtimali bulunan üçüncü kişilere de teminatın artırılmasını talep hakkı tanınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında teminatın arttırılması talebinin mahkemece karara bağlanmasında dikkate alınacak hususlar, "… *gemi için yapılan günlük işletme giderleri ve ihtiyati haciz dolayısıyla yoksun kalınan kazançlar* …" şeklinde belirtilmiş; ancak bu ibareden önce "özellikle" denilerek söz konusu ibarenin sınırlayıcı olmadığı belirtilmiştir.

Taslağın 496 ncı maddesinde "ihtiyati haciz kararına itiraz ve kararın değiştirilmesi taleplerinde yetkili mahkeme" düzenlendiğinden, 6102 sayılı Kanunun 1363 üncü maddesinin dördüncü fıkrası, bu fıkrada yer alan "*aynı mahkemeden*" ibaresi çıkarılmak ve bu maddesinin birinci fıkrasıyla uyumlu olarak "*her aşamada*" ibaresi eklenmek suretiyle maddenin üçüncü fıkrasına alınmıştır.

MADDE 493- Maddeyle, deniz alacakları düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun deniz alacaklarının sayıldığı 1352 nci maddesi, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 1 inci maddesinden alınmıştır. Anılan madde, bentler Türkçe alfabeye uygun şekilde teselsül ettirilmek ve maddenin ifadesi ve içeriğinde, kaynak düzenleme doğrultusunda gerekli görülen bazı değişiklikler yapılmak suretiyle Taslağın bu maddesine alınmıştır. Şöyle ki:

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "… caused by ship …" ibaresinin karşılığı olarak 6102 sayılı Kanunun 1352 inci maddesinin (d) bendinde "… gemi ile …" ibaresi kullanılmış ise de bu ibarenin Türkçeye doğru tercümesi "*geminin sebebiyet verdiği*" şeklindedir. Bu nedenle (d) bendinde yer alan "*gemi ile verilen*" ibaresi "*geminin sebebiyet verdiği*" şeklinde değiştirilerek bu maddenin (ç) bendine alınmıştır. Ayrıca 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin (d) bendinde yer alan "… *zarar ya da zarar verme tehdidi*; …" ibaresinden sonra devamında kullanılan "*bu zararı önlemek, sınırlandırmak veya ortadan kaldırmak için alınan önlemler*" ibaresi, "*zarar verme tehdidi*" olgusunu kapsamadığından, "zarar ya da zarar verme tehdidi" olgularını kapsayıcı olması sebebiyle "*bu zararı*" ibaresi de "*bunları*" şeklinde değiştirilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin (o) bendinde sözü edilen alacak, 6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sözü edilen alacaktır. 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin (o) bendi, Taslağın bu maddesinin (l) bendine

alınırken alacağın daha anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi amacıyla bent metninde değişiklik yapılmıştır.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (q) bendi "*geminin maliki veya geminin kiracısı tarafından veya onların adına gemiye ilişkin olarak ödenecek sigorta primleri (karşılıklı sigorta aidatları dâhil)*" şeklinde ve (r) bendi "*geminin maliki veya geminin kiracısı tarafından veya onların adına gemiye ilişkin olarak ödenecek her türlü komisyon, brokaj veya acente ücretleri*" şeklindedir. Buna karşılık 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin (r) bendinde "*geminin maliki tarafından veya onun hesabına ödenecek, karşılıklı sigorta aidatları da dâhil sigorta primleri*" ve (s) bendinde "*geminin maliki tarafından veya onun hesabına gemiye ilişkin olarak ödenecek her türlü komisyon, brokaj veya acente ücretleri*" denilmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin gerekçesinde 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenden farklı olarak "geminin kiracısı" ibaresine neden yer verilmediği belirtilmemiş ise de, 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin gerekçesinde yapılan açıklamadan "Türk hukuku bakımından kiracının borcu için başkasının malik olduğu geminin ihtiyaten haczine olanak tanınmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle "geminin kiracısı" ibaresine yer verilmediği anlaşılmaktadır. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne ve bu hükmün alındığı 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, borçlusu gemi kiracısı olan deniz alacağı için, kiracının mülkiyetindeki diğer bir geminin ihtiyatî haczi mümkündür. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1352 nci maddesinin (r) ve (s) bentlerinde "*gemi maliki*" ibaresinden sonra "*veya kiracısı*" ibaresine yer verilmesi uygun görülmüş; söz konusu bentler, belirtilen değişikliklerle Taslağın bu maddesinin (n) ve (o) bentlerine alınmıştır. Dolayısıyla bu bentlerde "*veya kiracısı*" ibaresinin eklenmesinin, kiracının borçlusu olduğu (n) ve (o) bentlerinde sözü edilen deniz alacakları için alacağın ilişkin olduğu (mülkiyeti kiracıya ait olmayan) geminin değil, kiracının maliki olduğu diğer bir geminin haczedilebileceğinden başka bir anlamı yoktur. Taslağın bu maddesinde sayılan bir deniz alacağı için hangi geminin haczedilebileceği Taslağın 499 uncu maddesinde düzenlenmiş olduğundan, "*veya kiracısı*" ibaresinin eklenmesine farklı bir anlam verilemeyeceği açıktır.

MADDE 494- Maddeyle, dava açılmadan önce ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemeler düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1354 üncü maddesi, Tslağın bu maddesinin birinci fıkrasına; 6102 sayılı Kanunun 1355 inci maddesi, Taslağın bu maddesinin ikinci fıkrasına ve 6102 sayılı Kanunun 1356 ıncı maddesi, Tslağın bu maddesinin üçüncü fıkrasına, gerekli görülen bazı ifade ve içerik değişiklikleriyle alınmış; maddenin kenar başlığı ise "*dava açılmadan önce yetkili mahkeme*" şeklinde belirlenmiştir.

Geminin demir atması, şamandıraya veya tonoza bağlanması, geminin durmasını ifade ettiğinden, 6102 sayılı Kanunun 1354 üncü ve 1355 inci maddelerinde "… *geminin demir attığı, şamandıraya veya tonoza bağlandığı, yanaştığı veya kızağa alındığı yer …*" ibaresi yerine, maddenin Türk bayraklı gemilerin ihtiyati haczine karar vermeye yetkili mahkemelere dair birinci fıkrasında ve yabancı bayraklı gemilerin ihtiyati haczine karar vermeye yetkili mahkemelere dair ikinci fıkrasında "*geminin durduğu yer*" ibaresinin kullanılması tercih edilmiştir. Ayrıca Türk kara sularında bir limana sefer yapmakta olan geminin çok kısa bir süre içinde durduğu yerden ayrılabileceği, bu süre içinde ihtiyati haciz kararı alınmasının mümkün olmayabileceği dikkate alınarak, gemi seyir takip sisteminden tespit edilen geminin Türk kara sularında duracağı yer mahkemesinin de ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemeler arasında sayılması gerekli görülmüştür. Bu nedenle her iki fıkraya da gemi seyir takip sistemlerinde yer alan bilgiye göre geminin seferi sonunda Türk kara sularında ulaşıp duracağı varış yerini ifade etmek üzere "*duracağı bilinen yer*" ibaresi de eklenmiştir. Dolayısıyla, her iki fıkra düzenlemesi anlamında "*geminin durduğu yer*", geminin Türk karasularında demir attığı, şamandıraya veya tonoza bağlandığı, yanaştığı veya kızağa alındığı yeri, "*geminin duracağı bilinen yer*" ise gemi seyir takip sistemlerinde yer

alan bilgiye göre geminin seferi sonunda Türk kara sularında duracağı varış yerini ifade eder. Gemi seyir takip sistemindeki bilginin aksine gemi Türk kara sularında durmazsa verilen ihtiyati haciz kararının gemi durdurulup uygulanamayacağı açıktır. Maddenin birinci ve ikinci fıkrasında öngörülen yetkili mahkemeler arasında 6100 sayılı Kanuna göre deniz alacağının esası hakkında yetkili olan Türk mahkemelerinin de belirtilmesi gerekli görülerek her iki fıkraya da bu hususa dair ibare eklenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası anlamında "Türk bayraklı gemi", Türk gemisi olması sebebiyle Türk bayrağı çekebilen gemiler ile Türk gemisi olmamakla birlikte 6102 sayılı Kanunun 941 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Türk bayrağı çekmesine izin verilmiş olup da Türk bayrağı çekebilen gemileri ifade eder. 6102 sayılı Kanunun 941 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sözü edilen "özel sicil", Türk bayrağı çekmesine izin verilen gemilere ve verilen izne ilişkin bilgilerin işlendiği kayıt düzeni olup, 4721 sayılı Kanunun 7 nci maddesi anlamında sicil olmamakla birlikte, 6102 sayılı Kanunun 941 inci maddesinin üçüncü fıkrasıyla ifade uyumu açısından bu fıkrada da özel sicil denilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde Türk bayraklı gemilerin durduğu veya duracağı bilinen yer mahkemesi yanında Türk bayrağı çekmesine izin verilip özel sicile kaydedilmiş geminin kiracısının yerleşim yeri mahkemesinin de ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası, kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası ve 6102 sayılı Kanunun 1356 ıncı maddesi dikkate alınarak, hükmün daha açık ve anlaşılabilir olması için gereken ifade değişiklikleri yapılmak suretiyle kaleme alınmıştır. Deniz alacağının esasına yabancı hukukun uygulanacak olmasının, ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemenin belirlenmesine bir etkisi olmamakla birlikte, kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına uyum açısından "… *deniz alacağının esasına yabancı bir devletin hukukunun uygulanması hâlinde de* …" ibaresi muhafaza edilmiştir.

MADDE 495- Maddeyle, deniz alacağı için bir Türk mahkemesi veya yabancı devlet mahkemesi ya da tahkimde dava açıldıktan sonra geminin bayrağına bakılmaksızın ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemeler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında 6100 sayılı Kanunun 390 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, "dava açıldıktan sonra ihtiyati tedbirin ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edileceği" hükmüne ve Taslağın 454 üncü maddesine uygun şekilde bir deniz alacağı hakkında Türkiye'de bir mahkemede dava açıldıktan sonra o deniz alacağı için ihtiyati haciz kararının sadece davaya bakan mahkemeden talep edilebileceği hüküm altına alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında ise deniz alacağı hakkında tahkimde veya yabancı bir devlet mahkemesinde dava açıldıktan sonra ihtiyati haciz kararının, duruma göre 494 üncü maddenin birinci veya ikinci fıkrasında belirtilen bir mahkemeden talep edileceği öngörülmüştür. Bu hükmün uygulanmasında tahkim yerinin Türkiye'de veya yabancı ülkede bulunmasının bir etkisi ve önemi yoktur.

MADDE 496- Maddeyle, ihtiyati haciz kararına itiraz ve kararın değiştirilmesi taleplerinde yetkili mahkemeye ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 6102 sayılı Kanunun 1358 inci maddesinde düzenlenen husus, Taslağın ihtiyati haciz hakkındaki hükümleri de dikkate alınarak daha açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmiştir. İhtiyati hacizle menfaati ihlal edilen kişilerin ihtiyati haciz kararı verilirken dinlenmesi her zaman söz konusu değil ise de, Taslağın 460 ıncı maddesinin birinci fıkrası dikkate alınarak ihtiyati hacze itiraz edebilecek kişilerin "ihtiyati haciz kararı verilirken dinlenmemiş kişiler" şeklinde genel olarak ifade edilmesi daha isabetli görüldüğünden, 6102 sayılı Kanunun 1358 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Yokluğunda ihtiyati haciz kararı verilmiş olan kişilerin*" ibaresi bu şekilde değiştirilmiştir. İhtiyati haciz kararına her aşamada itiraz edilmesine imkân tanınması gerekli görüldüğünden,

Taslağın 460 ıncı maddesinin birinci fıkrasından farklı olarak ihtiyati haciz kararına itiraz için bir süre öngörülmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ihtiyati haciz kararının değiştirilmesi, istihkak iddiaları, tarafların yatırdıkları teminatların artırılması veya azaltılması, türünün değiştirilmesi veya iptali hususlarında yapılacak başvurular hakkında karar vermeye yetkili mahkemelerin, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mahkemeler olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu fıkrada yer alan ve "tarafların yatırdıkları teminatların artırılması veya azaltılması, türünün değiştirilmesi veya iptali" şeklinde olan ibare, geminin serbest bırakılması için yatırılan teminatın artırılması veya azaltılması için yapılacak başvurular ile ihtiyati haciz kararı verilmesi için yatırılan teminatın artırılması veya azaltılması için yapılacak başvuruları da ifade eder.

Taslağın ihtiyati haciz düzenlemesinde "teminatın iptali" şeklinde bir başvuru yolu öngörülmemiştir. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında "*bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca teminat veren kişinin* (geminin serbest bırakılması için teminat verenin) *teminat miktarının azaltılması, türünün değiştirilmesi veya iptali (cancel) için her zaman mahkemeye başvurabileceği*" öngörülmüş olup, bu hükümde "iptal" (cancel) ile kastedilen, geminin serbest bırakılması için teminat verilmesine gerek olmadığına ve yatırılan teminatın iadesine karar verilmesidir. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası ile uyum açısından Taslağın ihtiyati haciz düzenlemesinde mevcut olmayan "teminatın iptali" için başvuru, bu maddenin ikinci fıkrasına alınmıştır. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşme madde 4/6 hükmünden farklı olarak maddenin ikinci fıkrasında "… *tarafların yatırdıkları teminatların artırılması veya azaltılması, türünün değiştirilmesi veya iptali hususlarında yapılacak başvurular* …" denilerek teminat iptali için başvuru yolu, ihtiyaten haczine karar verilen geminin serbest bırakılması için yatırılan teminat yanında ihtiyati haciz kararı verilmesi için alacaklı tarafından yatırılan teminat için de kabul edilmiştir.

MADDE 497- Maddeyle, ihtiyati haciz kararı veren mahkeme ile bu kararı uygulayan icra ve iflas dairesinin yetkisine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1359 uncu maddesinin gerekçesinde maddenin 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasından alındığı ve icra takibine ilişkin ekleme yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak 1354 üncü maddede birden fazla mahkemenin ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili olduğu belirtildiğinden, 1359 uncu maddede yer alan "*1354 ve 1355 inci maddeler uyarınca deniz alacakları hakkında ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili olan mahkeme* …" ibaresi, ihtiyati haciz kararı veren mahkeme dışında ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili diğer bir mahkemenin de (yetki veya tahkim anlaşması yoksa) ihtiyati haczi tamamlamak üzere esas hakkında açılacak davada yetkili olduğu şeklinde anlaşılmaya elverişli görülmüştür. Öte yandan 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasına göre taraflarca uyuşmazlığın çözümünde başka bir devletin mahkemesinin yetkili olduğu veya uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümleneceği hususunda anlaşma yapılmış olmadıkça, ihtiyati haczin uygulandığı veya geminin serbest bırakılması için teminatın verildiği mahkeme, davanın esası hakkında da karar vermeye yetkilidir. Bu nedenle Taslağın ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemeleri belirleyen maddelerine atıfta bulunulmadan 6102 sayılı Kanunun 1359 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*1354 ve 1355 inci maddeler uyarınca deniz alacakları hakkında ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili olan mahkeme*" yerine "*deniz alacağı hakkında ihtiyati haciz kararı veren mahkeme*" ibaresi kullanılmıştır. Böylece 494 üncü maddede belirtilen mahkemelerden hangisi ihtiyati haciz kararı vermişse o mahkemede de ihtiyati haczi tamamlamak üzere dava açılabileceği açıklığa kavuşturulmuştur. İhtiyati haciz kararının uygulanması için geminin fiilen bulunduğu yer icra ve iflas dairesi istinabe edilmişse, ihtiyati haczi tamamlamak üzere yapılacak icra takibinde yetkili icra ve iflas

dairesinin tespitinde, “istinabe eden icra ve iflas dairesi” Taslağın 497 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca “ihtiyati haczi uygulayan icra ve iflas dairesi” olarak kabul edilir.

5718 sayılı Kanunun “Yabancı Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tenfizi ve Tanınması” başlıklı İkinci Bölümünde tenfiz ve tanıma şartları düzenlenmiş olup, yabancı mahkeme ve hakem kararlarının tenfizi ve tanınması bu hükümlere tabidir. Maddenin ikinci fıkrasında deniz alacağının esası hakkındaki yabancı mahkeme veya yabancı hakem kararının tenfizinde, 5718 sayılı Kanunun 51 inci maddesi uyarınca yetkili olan mahkemeler yanında, karar konusu deniz alacağı için ihtiyati haciz kararı vermiş olan mahkemenin de tenfizin talep edildiği tarihte geminin serbest bırakılması için yatırılan teminatın bu mahkeme nezdinde bulunması veya geminin bu mahkemenin yargı çevresinde olması koşuluyla yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

MADDE 498- Maddeyle, ihtiyati haciz kararının uygulanmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın 457 nci maddesinde ihtiyati haciz kararının uygulanmasının talebi için bir haftalık süre öngörülmüş iken, gemilerin ihtiyati haczinde bundan daha kısa bir sürenin öngörülmesini gerektiren makul bir sebep bulunmaması, özellikle de 6102 sayılı Kanunun 1364 üncü maddesinin gerekçesinde açıklanan ve kararın infazını isteme süresini üç iş gününe (gerekçede üç güne) indiren sebebin kabul edilebilir olmaması; ayrıca Taslağın dava açılmadan önce ihtiyati haciz kararı vermeye yetkili mahkemelere dair 494 üncü maddesinin ikinci fıkrasında gemi henüz Türk karasularında durmadan ihtiyati haciz kararı alınmasına imkân tanınmış olması sebebiyle, Taslağın bu maddesinin birinci fıkrasında ihtiyati haciz kararının infazının istenebileceği süre bir hafta olarak belirlenmiştir.

Gemiler çok kısa sürede durdukları yerden ayrılıp Türk kara sularını terk edebileceklerinden, Taslağın 40 ıncı maddesiyle ifade uyumu da dikkate alınarak maddenin ikinci fıkrasında; “ihtiyati haczin, çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde de uygulanacağı” hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde ihtiyati haciz kararının, ihtiyati haczine karar verilen geminin seferden men edilmek suretiyle uygulanacağı; dolayısıyla icra ve iflas dairesince geminin bulunduğu liman başkanlığına geminin ihtiyati haczine karar verildiğine dair yazı gönderilmesinin yeterli olmadığı açıklığa kavuşturulmuştur. İcra ve iflas müdürü tarafından geminin seferden men edilmek suretiyle ihtiyaten haczedildiğine dair haciz tutanağı düzenlenmesi ve bu tutanak gereği liman başkanlığının geminin limandan ayrılmasına izin vermemesi gerekmektedir. Maddenin üçüncü fıkrasının devamında haciz tutanağının tebliğ edileceği kişilere, bu kapsamda haciz sırasında hazır bulunmayan alacaklıya da tebligat yapılacağı belirtilmiştir. Haciz tutanağının tebliği ile yediemin olarak atanma arasında bir bağ bulunmadığından, 6102 sayılı Kanunun 1366 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “*Gemi, tebligat yapılan kişiye yediemin sıfatıyla bırakılır*.” hükmü isabetli görülmemiş; seferden men edilmek suretiyle ihtiyaten haczedilen geminin yediemin sıfatıyla kaptana, malike, işletene veya borçtan şahsen sorumlu olan kişiye ya da bunların temsilcisine bırakılabileceği ifade edilmiştir. Kaptanın yediemin olarak atanmayı kabul etmemesi ya da yabancı bayraklı gemilerde malikin veya işletenin ya da bunların bir temsilcisinin Türkiye’de bulunmaması gibi hâllerde belirtilen kişilerin yediemin olarak atanmasının mümkün ya da uygun olmaması durumunda, icra ve iflas müdürünce üçüncü bir kişinin ve talep etmesi hâlinde alacaklının da yediemin olarak atanabileceği hüküm altına alınmış; ayrıca yediemine görev ve sorumluluğu hakkında hatırlatma yapılacağı ifade edilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ihtiyati haciz kararını uygulayan memur tarafından düzenlenecek haciz tutanağına geminin adı ile varsa Uluslararası Denizcilik Örgütü Gemi Tanıtım Sistemi uyarınca gemilere verilen numaranın (IMO) yazılmasının yeterli olduğu, değerinin yazılmasının gerekli olmadığı; taraflardan birinin talep etmesi hâlinde geminin değerinin icra hukuk mahkemesince tespit edileceği belirtilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası, 6102 sayılı Kanunun 1366 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları değiştirilmek ve birleştirilmek suretiyle kaleme alınmış; bu kapsamda bayrağına bakılmaksızın geminin seferden men edilmek suretiyle ihtiyaten haczedildiği hususunun bildirileceği makamlar belirtilmiş; devamında gemi bir Türk gemi siciline kayıtlı ise, geminin kayıtlı olduğu gemi sicil müdürlüğüne derhâl bildirimde bulunulacağı ve sicil müdürlüğünün geminin ihtiyaten haczedildiğini sicile kaydedeceği hüküm altına alınmıştır. Yabancı bayraklı gemilerde geminin ihtiyaten haczedildiğinin, mümkün olması kaydıyla geminin bayrağını taşıdığı devletin en yakın konsolosluğuna bildirilmesi öngörülmüştür; "mümkün olması kaydıyla" şeklinde bir çekince kullanılmasının nedeni, konsoloslukların bu tür bildirimleri kabul etmekten imtina etmeleri sebebiyle çoğu durumda bildirim yapılmasının mümkün olamamasıdır.

MADDE 499- Maddeyle, ihtiyaten haczedilebilecek gemiye ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın 490 ve 491 inci maddeleri uyarınca mahkemece bir deniz alacağı dolayısıyla o deniz alacağına sebebiyet verdiği ileri sürülen geminin ihtiyati haczine karar verilebilmesi, geminin ihtiyati haczinin mümkün olmasına bağlıdır. 6102 sayılı Kanunda bir deniz alacağı için ihtiyaten haczi talep edilen geminin ihtiyaten haczinin mümkün olup olmadığı, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinden alınan 1369 uncu maddende düzenlenmiştir. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü ve 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddelerinin "ihtiyati haciz hakkının kullanılması" şeklindeki kenar başlığı, madde metniyle uyumlu görülmemiş; bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin değiştirilerek alındığı bu maddenin kenar başlığının "*ihtiyaten haczedilebilecek gemi*" şeklinde belirlenmesi gerekli görülmüştür.

6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi; "*Deniz alacağı doğduğunda geminin maliki olan kişi, ihtiyati haczin uygulandığı sırada da bu borçtan sorumlu olup geminin maliki ise*" şeklindedir. Bu bent metni, daha açık ve anlaşılır olması amacıyla, "*Borçlu, deniz alacağının doğduğu ve ihtiyati haczin uygulandığı esnada geminin maliki ise*" şeklinde değiştirilerek, Taslağın 499 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine alınmıştır.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının "*deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı olan borçlu, ihtiyati haczin uygulanacağı esnada geminin kiracısı veya maliki ise*" şeklindeki (b) bendi uyarınca kiracının borçlusu olduğu deniz alacağı için maliki olmadığı geminin ihtiyaten haczi mümkündür. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre, bir deniz alacağının borçlusuna ait olmayan geminin ihtiyaten haczi, yalnızca ihtiyati haciz için başvurulan devletin hukuku uyarınca o deniz alacağına ilişkin ilamın, geminin cebrî icra yoluyla satılarak uygulanabilir olması hâlinde mümkündür. Türk hukukunda borçlunun maliki olmadığı geminin cebrî icra yoluyla satılarak bedelinden alacağın tahsil edilmesi, bu alacağın akdi veya kanuni bir rehin hakkıyla teminat altına alınmış olması hâlinde mümkündür. Bunun dışında deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı ve borçlusu olan kişi, ihtiyati haczin uygulanacağı esnada o deniz alacağının ilişkili olduğu geminin maliki değilse, bu geminin cebrî icra yoluyla sattırılıp bedelinden alacağın tahsili mümkün değildir. Bu nedenle 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinden farklı olarak 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "Deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı olan kişi, ihtiyati haczin uygulandığı sırada da borçtan sorumlu olup geminin maliki ise" denilmiş; bu bent, ifadesi "Deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı olan borçlu, ihtiyati haczin uygulanacağı esnada geminin maliki ise" şeklinde değiştirilerek Taslağın 499 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine alınmıştır.

İhtiyati haciz talebine dayanak gösterilen deniz alacağı; gemi rehni, gemi ipoteği veya aynı nitelikte bir ayni yükümlülükle teminat altına alınmışsa, malikin deniz alacağının

borçlusu olması aranmaz. Bu doğrultuda 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, 492 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine aynen alınmıştır.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre, geminin mülkiyeti veya zilyetliğine ilişkin deniz alacakları için de gemi ihtiyaten haczedilebilir. Bu hususa Taslağın 499 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendine yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanunun 1320 nci maddesinin birinci fıkrasına göre geminin malikine, kiracısına, yöneticisine veya işletenine karşı doğmuş olan ve bu fıkrada belirtilen alacaklar, sahiplerine, "gemi alacaklısı hakkı" verir. Dolayısıyla alacaklısına gemi alacaklısı hakkı veren deniz alacakları için borçlunun maliki olmadığı geminin cebrî icra yoluyla satılması mümkündür. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde geminin malikine, kiracısına, yöneticisine veya işletenine karşı ileri sürülen alacağın, ihtiyati haciz için başvurulan devlet hukukuna göre gemi alacaklısı hakkıyla teminat altına alınmış olmasından söz edilmektedir. Deniz alacağı, alacaklısına gemi üzerinde gemi alacaklısı hakkı veren alacaklardan ise, bu alacağın borçlusuna bakılmaksızın o geminin ihtiyati haczi mümkündür. Bu nedenle 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, ifadesi değiştirilerek 499 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine alınmıştır.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin ikinci fıkrasında deniz alacağının doğumuna sebebiyet veren gemiden başka bir geminin hangi hâlde ihtiyaten haczedilebileceği düzenlenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Birinci fıkrada sayılanların dışındaki gemilerin ihtiyati haczi*, …" ibaresi, kaynak düzenleme doğrultusunda "*Deniz alacağına sebebiyet verdiği ileri sürülen gemiden başka bir geminin ihtiyati haczi*, …" şeklinde değiştirilmiştir. Devamında başka hangi geminin ihtiyaten haczedilebileceği hususunun daha açık ve anlaşılır şekilde ifade edilebilmesi için, "*deniz alacağının borçlusu, ihtiyati haczin uygulanacağı sırada ihtiyaten haczedilecek geminin maliki ve deniz alacağı doğduğunda da alacağın doğumuna sebebiyet veren geminin maliki, kiracısı veya tahsis olunanı ya da yolculuk çarteri sözleşmesinde taşıtan ise* …" denilmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1369 uncu maddesinin üçüncü fıkrası, deniz alacağına sebebiyet verdiği ileri sürülen gemiden başka bir geminin ihtiyati hacziyle bağlantılı olduğundan, söz konusu fıkra, "*Bu fıkra hükmü deniz alacağının geminin mülkiyetine veya zilyetliğine ilişkin olması hâlinde uygulanmaz*." şeklinde değiştirilmek suretiyle Taslağın 499 uncu maddesinin ikinci fıkrasına alınmıştır.

MADDE 500- Maddeyle, yola çıkmış geminin ihtiyati haczine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmesinde "durduğu yerden hareket edip yolculuğa başlamış olan seyir hâlindeki geminin haczedilip haczedilemeyeceği" hakkında bir düzenleme getirilmemiş; dolaysıyla bu hususun düzenlenmesi ulusal hukuklara bırakılmıştır. Taslağın bu maddesinde düzenlenmesi gereken husus da "*Türk karasularında durmuş ve durduğu yerden hareket edip yolculuğa başlamış olan seyir hâlindeki geminin Türk karasularını terk edinceye kadar haczedilip haczedilemeyeceği*" hususudur. Bu hususa dair 6102 sayılı Kanunun 1367 nci maddesinin "*geminin seferde olması*" şeklindeki başlığı, Türk karasularında durmamış, seyir hâlindeki bir geminin dahi ihtiyaten haczedilebileceği şeklinde yanlış anlaşılmaya elverişli görülmüştür. Bu nedenle bu maddenin kenar başlığının, Türk karasularında durup yola çıkmış bir geminin ihtiyaten haczedilebileceğini daha doğru olarak ifade eden "*yola çıkmış geminin ihtiyati haczi*" şeklinde değiştirilmesi gerekmiştir. Aynı şekilde 6102 sayılı Kanunun 1367 nci maddesinde yer alan "… *gemi ... seferde bulunuyorsa* ..." ibaresi de karasularımızda durmamış bir geminin ihtiyaten haczedilebileceği şeklinde yanlış anlaşılmaya elverişli olduğundan, bu ibare yerine "*İhtiyati haciz kararı uygulanmadan önce durduğu yerden hareket edip yola çıkmış gemi,* …" ibaresinin kullanılması tercih edilmiştir.

Bundan başka 6102 sayılı Kanunun 1367 nci maddesinin (a) bendinde "fiilen hareket etmiş veya seferde bulunan" Türk bayraklı gemilerin ihtiyati haczinde 2004 sayılı Kanunun 263 üncü maddesine paralel bir düzenleme kabul edilmiş; (b) bendinde ise "fiilen hareket etmiş veya seferde bulunan" yabancı gemilerin ihtiyati haczinde ise bu tür bir düzenleme getirilmemiş; sadece "gemi Türk karasularını terk edinceye kadar ihtiyati haciz kararının uygulanabileceği" belirtilmiştir. Ancak gemilerin taşınır mal olması, mülkiyeti devir esasları, tek gemilik şirketlerin mevcudiyeti gibi hususlar dikkate alındığında, Türk bayraklı gemiler için 2004 sayılı Kanunun 263 üncü maddesine paralel bir düzenleme getirilmesinin, ihtiyati haciz yoluyla alacaklarının tahsilini temin edebilecek deniz alacaklılarının menfaatinin korunması açısından yetersiz ve isabetsiz olacağı açıktır. Bu nedenle bayrağına göre ayırım yapılmaksızın ihtiyaten haczedilen gemilerin serbest bırakılmasında Taslağın 502 nci maddesinin uygulanması esası benimsenmiştir.

Ayrıca 6102 sayılı Kanunun 1367 nci maddesinde sadece yabancı bayraklı gemilerin ihtiyati haczine dair kararın gemi Türk karasularını terk edinceye kadar uygulanabileceğinin belirtilmesi de, Türk bayraklı gemilerin Türk karasularını terk ettikten sonra dahi ihtiyaten haczedileceği şeklinde yanlış anlaşılmaya elverişli görülmüştür. Bir Türk mahkemesince verilen ihtiyati haciz kararının, gemi Türk bayraklı olsa da ancak ve sadece gemi Türk karasularında iken uygulanabileceği; Türk mahkemelerinin yargı yetkisi alanı dışında çıkan geminin Türk bayraklı da olsa ihtiyaten haczedilemeyeceği açıktır. Bu nedenle bayrağına göre ayrım yapılmaksızın, ihtiyati haciz kararı uygulanmadan önce durduğu yerden hareket edip yola çıkmış geminin *Türk karasularını terk edinceye kadar* ihtiyaten haczedilebileceğinin açıkça belirtilmesi gerekmiştir.

Belirtilen tüm bu nedenlerle 6102 sayılı Kanunun 1367 nci maddesi hükmü yerine yeni ve farklı bir düzenleme getirilmesine karar verilmiş ve "ihtiyati haciz kararı uygulanmadan önce durduğu yerden hareket edip yola çıkmış geminin, Türk karasularını terk edinceye kadar sahil güvenlik komutanlığının yardımı alınarak yolculuk sırasında ihtiyaten haczedilebileceği; bu geminin serbest bırakılmasında da Taslağın 502 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının uygulanacağı" hüküm altına alınmıştır. Böylece yola çıkmış geminin ihtiyati haczi, daha açık, anlaşılır ve sade bir düzenlemeye kavuşturulmuştur.

Yola çıkmış geminin yolculuk sırasında ihtiyaten haczedilememesinde de 498 inci maddenin uygulanacağı açıktır. Dolayısıyla gemi Türk kara sularını terk edinceye kadar ihtiyati haciz kararının 498 inci maddede belirtildiği şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu hâlde de icra ve iflas dairesince geminin seferden men edilmek suretiyle ihtiyati haczine karar verildiğine ve kararın gereğinin yerine getirilmesine dair liman başkanlığına yazı yazılması, ihtiyati haciz kararının uygulanması anlamına gelmez; zira kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşme anlamında ihtiyati haciz (arrest), geminin alıkonulması veya tutulması suretiyle sefere çıkmasına veya durduğu yerden ayrılıp seferine devam etmesine engel olunmasını ifade eder.

MADDE 501- Maddeyle, ihtiyati haczin kapsamı, geminin idaresi ve işletilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1368 inci maddesinin birinci fıkrasının, bu fıkrada yer alan "… *borçlunun, o geminin işletilmesinden elde ettiği gelir* …" ibaresi, kanuni veya akdi rehin hakkı ya da gemi alacaklısı hakkıyla teminat altına alınmış deniz alacaklarında borçlunun aynı zamanda gemiyi işleten olmayabileceği dikkate alınarak, "borçlu" sözcüğü çıkarılmak; ayrıca, ihtiyati haczin hangi andan itibaren geminin işletilmesinden elde edilen geliri ve menfaatleri kapsayacağı hususuna açıklık getirilmesi gerektiği de dikkate alınarak bu yönde ibare eklenmek suretiyle değiştirilmesi kabul edilmiştir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında bir geminin ihtiyati haczinin "ihtiyaten haczedildiği tarihten itibaren geminin işletilmesinden kaynaklanan gelir ile gemiye ilişkin menfaatleri kapsadığı" hüküm altına alınmıştır. Gemiye ilişkin menfaatler, duruma göre (örneğin geminin yanması ya da batması yüzünden) tekne sigortası sözleşmesi uyarınca ödenecek sigorta tazminatı veya çatma sonucu

gemiye verilen zarar sebebiyle kusurlu gemi donatanı tarafından ödenecek tazminat alacağı gibi alacakları ifade eder.

Maddenin ikinci fıkrası, 6102 sayılı Kanunun 1368 inci maddesinin ikinci fıkrasından aynen alınmıştır.

MADDE 502- Maddeyle, ihtiyaten haczedilmiş geminin serbest bırakılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunda "*Geminin serbest bırakılması*" üst başlığı altında "*geminin değerinin depo edilmesi*" kenar başlıklı 1370 inci maddeye ve "*ihtiyati haciz kararının kaldırılması*" kenar başlıklı 1371 inci maddeye yer verilmiştir. Bu maddelerin gerekçesine göre 1370 inci maddede "*güvencenin, geminin yerine kaim olmak üzere verilmesi*" ihtimali, 2004 sayılı Kanunun 263 maddesinden uyarlanarak; 1371 inci maddesinde ise "*güvencenin, alacağı temin etmek üzere verilmesi*" ihtimali 2004 sayılı Kanunun 266 ncı maddesinden uyarlanarak düzenlenmiştir. Ancak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin "geminin serbest bırakılması" başlıklı 4 üncü maddesinde bu şekilde bir ayrım yapılmamıştır. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında "ihtiyaten haczedilen geminin uygun bir türde ve yeterli teminat verilmesi hâlinde serbest bırakılacağı"; "geminin mülkiyeti veya zilyetliğine ilişkin her türlü uyuşmazlık" (m. 1 - (s) bendi) ve "geminin ortak malikleri arasında çıkan, geminin işletilmesine ya da gemiden sağlanan hasılata ilişkin her türlü uyuşmazlık" (m. 1 - (t) bendi) sebebiyle ihtiyaten haczedilmesi hâlinde, geminin zilyedi olan kişinin yeterli teminat vermesi şartıyla gemiyi işletmeye devam etmesine veya ihtiyati haciz süresince başka şekilde kullanılmasına izin verilebileceği" öngörülmüş; ayrıca bu maddenin ikinci fıkrasında "tarafların teminatın türü ve miktarı hakkında anlaşma yapabilecekleri, anlaşamamaları hâlinde mahkemece teminatın türü ve ihtiyaten haczedilen geminin değerini aşmamak kaydıyla miktarının belirleneceği" hüküm altına alınmıştır. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin bu düzenlemesiyle uyum sağlanması gerektiğinden, 6102 sayılı Kanunun 1370 inci ve 1371 inci maddeleri yerine 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesi doğrultusunda tek bir maddede düzenlenme getirilmesi kabul edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine uygun şekilde düzenleme yapılmıştır. 6102 sayılı Kanunun 1371 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "*Takibe başlandıktan sonra bu yetki icra mahkemesine geçer*." hükmünün, icra mahkemelerinin iş yoğunluğu sebebiyle ihtiyati haczin kaldırılmasına ve geminin serbest bırakılmasına dair kararların alınmasında gecikmelere neden olabileceği; ayrıca ihtiyati haczin kaldırılması ve geminin serbest bırakılması başvurularının, takibe başlandıktan sonra dahi ihtiyati haciz kararı veren mahkeme tarafından değerlendirilmesinin isabetli ve yararlı olacağı dikkate alınarak, fıkranın ikinci cümlesinde "*takibe başlandıktan sonra dahi ihtiyati haczin kaldırılması yetkisinin, ihtiyati haciz kararı veren mahkemeye ait olduğu*" hüküm altına alınmış ve böylece ihtiyati hacze ilişkin 461 inci maddenin birinci fıkrası hükmünden ayrılınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında geminin Taslağın 493 üncü maddesinin (ö) ve (p) bentlerinde belirtilen deniz alacaklarından biri sebebiyle ihtiyaten haczedilmiş olması hâlinde, yeterli teminat göstermesi koşuluyla geminin zilyedinin ihtiyati haciz süresince gemiyi işletmeye devam etmesine veya başka şekilde kullanmasına izin verilebileceği düzenlenmiş; bu hâlde ihtiyati haczin devam edeceğini belirtmek üzere "*ihtiyati haciz saklı kalmak üzere*" ibaresine yer verilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında 6102 sayılı Kanunun 1372 nci maddesinde yer alan "*alacaklı ile geminin maliki veya maliki olmayan donatanı arasında*" ibaresi yerine ihtiyati haczin taraflarını kapsayıcı olduğundan ve kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinde de bu terim kullanıldığından, "*taraflar arasında*" ibaresinin kullanılması tercih edilmiş; bu yönde ifade değişikliği yapılmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, 6102 sayılı Kanunun 1371 inci maddesinin üçüncü fıkrası yerine "birinci ve ikinci fıkralar gereğince yatırılan teminatın, hiçbir alacaklı tarafından haczettirilemeyeceği" hüküm altına alınmış; böylece geminin ihtiyati haczini talep eden deniz alacaklısı dışındaki diğer deniz alacaklıları veya geminin ihtiyati haczini talep eden deniz alacaklısının kendi alacaklıları dahil alacaklıların söz konusu teminatı haczettiremeyeceği öngörülerek hükmün kapsamı genişletilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasıyla aynı içerikteki 6102 sayılı Kanunun 1373 üncü maddesinden alınmıştır.

Maddenin altıncı fıkrası, 6102 sayılı Kanunun 1374 üncü maddesinden, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasına uygun şekilde ifadesi değiştirilerek alınmıştır.

6102 sayılı Kanunun 1370 inci maddesinin "6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti Kitabının yedinci kısmı uyarınca uygulanması gereken sınırlı sorumluluğa dair milletlerarası sözleşme hükümlerinin saklı olduğu" yönündeki beşinci fıkrasında düzenlenen husus, ayrıca hüküm altına alınmasına gerek olmayacak şekilde açık olduğundan, söz konusu fıkra hükmü, Taslağın bu maddesine alınmamıştır.

MADDE 503- Maddeyle, geminin aynı deniz alacağı için yeniden ihtiyaten haczine veya aynı alacak için birden fazla geminin ihtiyaten haczedilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir**.**

Madde, kaynak 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesi doğrultusunda ifadenin daha açık ve anlaşılır olması için gerekli görülen değişiklikler yapılmak suretiyle 6102 sayılı Kanunun 1375 inci maddesinden alınmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, "geminin, bir deniz alacağı için yurt içinde veya yurt dışında ihtiyaten haczedilmiş ve serbest bırakılmış veya o gemiyle ilgili olarak teminat alınmış olması hâllerinde, aynı alacak için o geminin yeniden ihtiyaten haczine karar verilemeyeceği" kuralı hüküm altına alınmıştır. Birinci fıkranın birinci cümlesinde biri "geminin bir deniz alacağı için ihtiyaten haczedilip teminat karşılığı serbest bırakılmış olması", diğeri "bir deniz alacağı için ihtiyaten haczedilebilecek geminin haczini önlemek için o deniz alacağının tahsilini teminat altına almak üzere teminat verilmiş olması" olmak üzere iki ayrı durumdan söz edilmektedir. Dolayısıyla birinci hâlde geminin aynı alacak için yeniden ihtiyati haczi, ikinci hâlde ise gemi ihtiyaten haczedilmeksizin teminat verilmiş deniz alacağı için o geminin ihtiyaten haczi söz konusudur. Birinci fıkranın birinci cümlesi bu hâllerde geminin yeniden ihtiyaten haczedilemeyeceği veya ihtiyaten haczine karar verilmeyeceği kuralını hüküm altına almaktadır. Bu fıkra anlamında "*serbest bırakılma*", ihtiyaten haczedilen geminin teminat karşılığı serbest bırakılmış olmasını ifade eder; ihtiyati haczi tamamlayıcı işlemlerin süresinde yapılmaması gibi bir sebeple ihtiyati haczin hükümsüz kalması sonucu geminin serbest olması veya itiraz üzerine ihtiyati haczin kaldırılması sonucu serbest kalması bu kapsamda değildir. Fıkranın devamında birinci cümlede yer alan kuralın istisnaları olarak hangi hâllerde bir deniz alacağı için ihtiyaten haczedilip serbest bırakılmış olan geminin aynı deniz alacağı için yeniden ihtiyaten haczine veya bir deniz alacağı için alacaklısına teminat verilmiş olması sebebiyle ihtiyaten haczettirilmemiş geminin ihtiyaten haczine karar verilebileceği düzenlenmiştir. Geminin serbest bırakılması için teminat, geminin maliki veya zilyedi tarafından verilebileceği gibi, bunların sorumluluk sigortacısı tarafından da verilebileceğinden, fıkranın (b) bendinde "geminin maliki ya da zilyedi" ibaresi yerine "teminat vermiş olan kişi" ibaresinin kullanılması tercih edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bir deniz alacağı için ihtiyaten haczedilebilecek geminin ihtiyaten haczine karar verilmiş ve bu karar uygulanmışsa, aynı deniz alacağı için ihtiyati hacze konu olabilecek başka bir geminin ihtiyaten haczine karar verilemeyeceği kuralı ve bu kurala istisna teşkil eden hâller, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin

ikinci fıkrası doğrultusunda 6102 sayılı Kanunun 1375 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmüyleuyumlu olduğundan, 6102 sayılı Kanunun 1375 inci maddesinin üçüncü fıkrasından aynen alınmıştır.

MADDE 504- Maddeyle, ihtiyati haczi tamamlayan işlemlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddede, "ihtiyati haczi tamamlayan işlemler" başlıklı 459 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında öngörülen bir haftalık sürelerin, gemilerin ihtiyati haczinde bir ay olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre dava açılmadan veya icra takibine başlanmadan önce gemiyi ihtiyaten haczettirmiş olan deniz alacağı alacaklısı, ihtiyati haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren bir ay içinde takip talebinde bulunmak veya dava açmak zorundadır. Alacaklının ihtiyati haczi tamamlamak üzere icra takibi başlatması ve borçlunun ödeme emrine itiraz etmesi hâlinde ise alacaklı, itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir ay içinde dava açmak zorundadır.

MADDE 505- Maddeyle, haksız ihtiyati haciz sebebiyle açılacak tazminat davasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Taslağın 464 üncü maddesine göre alacaklı, ihtiyati haciz talebinde bulunduğu anda haksız olduğu anlaşılır veya ihtiyati haciz kararı hükümsüz kalır ya da itiraz üzerine kaldırılırsa, haksız ihtiyati haciz nedeniyle uğranılan zararı tazmin etmekle yükümlü olur ve bu sebeple açılacak tazminat davasında ihtiyati haciz kararı veren mahkeme de yetkilidir. Bu maddenin üçüncü fıkrasına göre tazminat davası hükmün kesinleşmesinden veya ihtiyati haciz kararının kalkmasından itibaren bir yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinde yer alan "*wrongful*" ve "*unjustified*" terimlerinin karşılığı olarak bu Milletlerarası Sözleşmenin 03.05.2019 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Türkçe tercümesinde "*haksız*" ve "*sebepsiz*" terimleri kullanılmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında "*ihtiyati haciz talep eden alacaklının, ihtiyati haczin haksız veya sebepsiz (wrongful or unjustified) olmasından veya teminatın gereğinden fazla istenmiş ve verilmiş olmasından kaynaklanan zararlar dahil geminin ihtiyati haczinin sebebiyet verdiği ve alacaklının sorumlu tutulabileceği zararlar için mahkeme tarafından belirlenecek tür ve miktarda teminat göstermekle yükümlü olduğu*"; ikinci fıkrasında ise "*ihtiyati haczin uygulandığı devlet mahkemelerinin, ihtiyati haczin haksız veya sebepsiz olmasından veya teminatın gereğinden fazla istenmiş ve verilmiş olmasından kaynaklanan zararlar dahil geminin ihtiyati haczinin sebebiyet verdiği zararlardan alacaklının sorumlu olup olmadığı hakkında karar vermeye yetkili olduğu*" öngörülmüştür. Dolayısıyla 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında Taslağın 464 üncü maddesinden farklı olarak ihtiyati haczin haksız olması yanında sebepsiz olması ve teminatın gereğinden fazla istenmiş ve verilmiş olması da alacaklının ihtiyati haciz nedeniyle sorumluluğunu doğuran sebepler olarak zikredilmiştir. Onun için, maddenin birinci fıkrasında, Taslağın 464 üncü maddesi ve 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin madde 6/2 hükümleri dikkate alınarak ihtiyati hacizden kaynaklanan sorumluluk sebepleri "ihtiyati haczin haksız veya sebepsiz olmasından ya da Taslağın 502 nci maddesi gereğince hükmedilen teminatın gereğinden fazla istenmiş ve verilmiş olması" şeklinde belirtilerek, bu sebeplerden kaynaklananlar dâhil ihtiyati haciz yüzünden uğranılan ve alacaklının sorumlu tutulabileceği tüm zararlar için açılacak tazminat davalarında ihtiyati haciz kararı veren mahkemenin de yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Alacaklıya karşı açılacak davada, alacaklının sorumluluğunun tespitinde ihtiyati haczin haksız olması yanında bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen sebeplerin de dikkate alınması gerekmektedir.

1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; "*alacaklının varsa haksız veya sebepsiz ihtiyati haciz dolayısıyla sorumluluğunun, ihtiyati*

haczi uygulayan devlet hukukuna tâbi olduğu" öngörülmüştür. Bu hüküm doğrultusunda 505 inci maddenin ikinci fıkrasında "maddenin birinci fıkrası uyarınca açılacak davada alacaklının sorumluluk şartları ve kapsamının Türk hukukuna tâbi olduğu" hükmüne yer verilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasındaki düzenleme, 1999 tarihli Milletlerarası Sözleşmenin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası ve 6100 sayılı Kanunun 165 inci maddesinin ikinci fıkrası dikkate alınarak getirilmiştir.

MADDE 506- Maddeyle, hapis hakkının korunması ve takibine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun Beşinci Kitabı hükümleri uyarınca eşya üzerinde hapis hakkına sahip olan alacaklılar, borç yerine getirilmez ve yeterli güvence de gösterilmez ise, borçluya önceden bildirimde bulunarak hapsettiği şeylerin teslime bağlı rehin hükümleri uyarınca paraya çevrilmesini isteyebilir (4721 sayılı Kanunun 953 üncü maddesi). Alacaklıya hapis hakkı tanınan bazı hâllerde alacaklı hapis hakkına konu eşyanın zilyedi olmadığından, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmadan önce hapis hakkı kapsamındaki eşyanın tespiti ve elden çıkarılmasının önlenmesine yönelik geçici koruma tedbiri öngörülmesi gerekmektedir. Taslağın 151 ila 153 üncü maddelerinde taşınmaz kiralarında kiraya verenin hapis hakkının korunması hakkında ayrıntılı düzenleme getirilmiş olup, bu hükümlerin 6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti Kitabında öngörülen hapis haklarına uygun düştüğü ölçüde uygulanabilir olduğu kabul edilmiş; bu kabul doğrultusunda 6102 sayılı Kanunun 1398 inci maddesinin ifade ve içerik değişikliğiyle Taslağın bu maddesine alınmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle 6102 sayılı Kanunun 1398 inci maddesinin "*hapis hakkı için defter tutulması*" şeklindeki kenar başlığının, bu maddede hapis hakkına konu eşyanın defterinin tutulması yanında hapis hakkının takibi de düzenlendiğinden, "*hapis hakkının korunması ve takibi*" şeklinde değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

6102 sayılı Kanunun 1398 inci maddesinin üçüncü fıkrası, "Türk Ticaret Kanununun Beşinci Kitabı hükümleri uyarınca alacaklıların eşya üzerinde sahip oldukları hapis haklarının, ancak teminat altına alınan alacakla birlikte dava veya takip edilebileceği" şeklinde değiştirilmek suretiyle maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesine alınmıştır. Buna göre hapis hakkıyla teminat altına alınan alacak, hapis hakkından ayrı dava veya takip konusu yapılabilirse de, hapis hakkının alacaktan ayrı dava veya takip konusu yapılması mümkün değildir. Maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, "hapis haklarının korunması ve takibinde, 151 ila 153 üncü maddelerinin kıyasen uygulanacağı" hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda 6102 sayılı Kanunun 1398 inci maddesinin birinci fıkrasından farklı olarak "*paraya çevrilmesinde*" ibaresi yerine, uygulanacağı belirtilen hükümler dikkate alınarak "*korunması ve takibinde*" ibaresinin kullanılması tercih edilmiştir. Taslağın 151 inci maddesinde hapis hakkına konu eşyanın defterinin tutulması talebinde görevli mahkemenin sulh mahkemesi olduğu öngörülmüşse de, 6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti Kitabında öngörülen hapis hakları bakımından evvelce yapılması gereken icra takibi yapılmadan hapis hakkının geçici olarak korunması talebinde, Taslağın 467 nci maddesinde belirtilen mahkemelerin görevli olması gerekli görülmüş; bu nedenle maddenin birinci fıkrasının üçüncü cümlesine yer verilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında belirtilen hapis hakkı sahibi alacaklıların alacaklarını tahsil edebilmeleri, deniz ticaretinin sürdürülebilirliği ve sorunsuz işleyişi bakımından önemlidir. Bu nedenle maddenin ikinci fıkrasında hapis hakkı konusu eşyanın satış bedelinin paylaştırılmasında hapis hakkı sahibi alacaklıların alacaklarının, takip masrafları ve paraya çevirme tarihine kadar işlemiş faiziyle birlikte, diğer alacaklılara göre öncelikle ödeneceğinin hüküm altına alınması gerekmiştir.

Karşılama ilkesine istisna getiren üçüncü fıkra hükmü, icra ve iflas dairelerinin pazarlık suretiyle satış yoluna başvurmakta çekingen davranması ve sıklıkla bu satış

yöntemini uygulamaktan kaçınması sebebiyle satışın yapılabilmesini kolaylaştırmak amacıyla kabul edilmiştir.

MADDE 507- Maddeyle, hapis hakkının ilamlı icra yoluyla takibine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1399 uncu maddesinin "ilamlı icra" şeklindeki kenar başlığının "hapis hakkının ilamlı icra yoluyla takibi" şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür. 6102 sayılı Kanunun 1399 uncu maddesinin birinci cümlesi, hapis hakkı konusu eşya için defter tutulması tarihinden itibaren rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip süresi iki hafta olarak belirlenmek suretiyle maddenin birinci fıkrasına alınmıştır.

Bu maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca eşya üzerinde hapis hakkıyla teminat altına alınan alacağın hapis hakkından ayrı olarak dava edilmesi mümkündür. Dolayısıyla hapis hakkıyla teminat altına alınan alacak, hapis hakkı belirtilmeksizin ilamla tespit edilmiş olabilir ya da sadece alacağa dair ilam niteliğinde bir belge mevcut olabilir. Taslağın bu maddesinin 6102 sayılı Kanunun 1399 uncu maddesinin ikinci cümlesinden (ifadesi değiştirilmek ve Taslak hükmüne atıfta bulunmak suretiyle) alınan ikinci fıkrasında hapis hakkı ile teminat altına alacağın tespit edildiği ilam veya ilam niteliğindeki belgede alacaklının hapis hakkı belirtilmemişse, bu durumda borçlunun hapis hakkına itiraz edebileceği; borçlunun sadece hapis hakkına itiraz etmesi hâlinde, Taslağın 117 nci maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 508- Maddeyle, hapis hakkının ilamsız icra yoluyla takibine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun 1400 üncü maddesi, "ilamsız icra" şeklindeki kenar başlığı "hapis hakkının ilamsız icra yoluyla takibi" şeklinde değiştirilmek; alacaklının, defterin tutulmasından itibaren taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip yapma süresi iki hafta olarak belirlenmek ve borçlunun alacağa veya hapis hakkına ya da her ikisine birden itiraz etmesi hâlinde borçlunun itirazı hakkında Taslağın ödeme emrine itiraza ilişkin 117 nci maddesinin uygulanacağı belirtilmek suretiyle maddeye alınmıştır.

MADDE 509- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun Beşinci Kitap dışındaki hükümleri uyarınca alacaklının sahip olduğu hapis haklarının takibinde uygulanacak hükümler düzenlenmektedir.

6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti kitabındaki hükümler yanında "Taşıma İşleri" başlıklı Dördüncü Kitabında yer alan 891 ila 893 üncü maddeler, 913 üncü, 923 üncü ve 925 inci maddelerinde alacaklının eşya üzerinde 4721 sayılı Kanunun 950 ila 953 üncü maddeleri uyarınca hapis hakkına sahip olduğu öngörülmüştür. Ayrıca 6102 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre acentenin hangi alacakları için hangi eşya üzerinde hapis hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir.

6102 sayılı Kanunun "Hapis hakkı için defter tutulması" kenar başlıklı 1398 inci maddesinin birinci fıkrasında, "İcra ve İflas Kanununun 270 ve 271 inci maddeleri, bu Kanun hükümleri uyarınca eşya üzerinde doğan hapis hakkının paraya çevrilmesinde de uygulanır." hükmü yer almaktadır. Bu hükümde "… *bu Kitap hükümleri uyarınca* …" denilmesi gerekirken "… *bu Kanun hükümleri uyarınca* …" denilmiş; böylece eşya üzerinde doğan hapis haklarına ilişkin "Deniz Ticareti" başlıklı Beşinci Kitabın düzenleme alanını aşan bir hüküm getirilmiştir. Taslağın Deniz İcra Kitabında eşya üzerinde hapis hakkına ilişkin düzenleme, olması gerektiği gibi 6102 sayılı Kanunun Deniz Ticareti Kitabı hükümleriyle sınırlı tutulmuştur. Bu durum, 6102 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin birinci fıkrası, 891 ila 893 üncü, 913 üncü, 923 üncü ve 925 inci maddeleri uyarınca alacaklının sahip olduğu hapis hakkının takibi hususunda boşluk yaratacağından, "*Bu Kısım hükümleri, Türk Ticaret Kanununun Beşinci Kitabı dışındaki hükümlerinde düzenlenmiş olan hapis haklarının takibinde de uygulanır.*" hükmüne yer verilmesi gerekli görülmüştür.

MADDE 510- Maddeyle, mal beyanında bulunma yükümlülüğüne aykırı davranılması hâlinde uygulanacak cezai hükümler düzenlenmektedir. Bu Kitabın Birinci Kısmında "Disipline Aykırı Fiiller" ve "Suçlar" ayrı bölümler hâlinde, İkinci Kısmında "Şikâyet, Yargılama Usulü ve Kanun Yolları", Üçüncü Kısmında ise "İtibarın İadesi" düzenlenmektedir. Bu Kitapta yer alan cezai hükümler, disipline aykırı fiilleri ve suçları kapsamaktadır. Disipline aykırı fiillerle ilgili yaptırımlar, disiplin hapsi ve tazyik hapsi, suçlarla ilgili yaptırımlar ise hapis ve adli para cezasıdır. Bu ayrımlara göre düzenlemeler yapılmaktadır.

2004 sayılı Kanunda mal beyanında bulunmama eyleminin cezası, 76 ncı maddede üç aya kadar tazyik hapsi, 337 nci maddenin birinci fıkrasında ise on gün disiplin hapsi olarak düzenlenmişti. Anayasa Mahkemesinin 28/2/2008 tarihli ve 2006/71 Esas ve 2008/69 Karar sayılı kararıyla (söz konusu 5358 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle değiştirilmiş) 337 nci maddenin birinci fıkrası iptal edilmişti. İptal kararının gerekçesinde; hukuk devleti ve ceza hukukunun ilkeleri gereğince kişinin aynı eylem nedeniyle birden fazla yargılanmayacağı ve cezalandırılmayacağı, söz konusu kural uyarınca, müddeti içinde mazereti olmaksızın icra ve iflas dairesine gelmeyen veya yazılı olarak mal beyanında bulunmayan kimsenin disiplin hapsi cezasıyla cezalandırılmasının yanı sıra, Kanunun 76 ncı maddesine göre de mal beyanında bulunmama eylemi nedeniyle tazyik hapsi cezasıyla cezalandırılabileceği ve böyle bir olasılığın varlığının 337 nci maddede öngörülen disiplin hapsi cezasını, Anayasanın hukuk devleti ilkesinin düzenlendiği 2 nci maddesine aykırı hâle getirdiği belirtilmiştir. Bu iptal kararından sonra anılan 76 ncı madde ve iptal edilen 337 nci maddenin birinci fıkrası ile ilgili herhangi bir kanuni düzenleme yapılmamıştır.

Mal beyanı, alacağın cebrî icra yoluyla tahsilinde önemli bir kurum olduğundan bu kurumun daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi için anılan iptal kararı ile uygulamada ortaya çıkan sorunlar da dikkate alınarak mal beyanında bulunma yükümlülüğüne uymama fiili maddede muhafaza edilmekte ve yeniden düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslağın "Borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğü" başlıklı 154 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları gereğince mal beyanında bulunma yükümlülüğünü geçerli bir mazereti olmaksızın süresi içinde yerine getirmeyen borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinde ve iptal edilen 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan esaslar hükümde muhafaza edilmektedir. Taslağın 154 üncü maddesinde, borçlunun mal bildiriminde bulunma zorunluluğu üç farklı ihtimale göre düzenlenmektedir. Bunlar; 154 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca ödeme veya icra emri üzerine bildirilecek mal beyanı, dördüncü fıkrası uyarınca alacağın karşılanmaması hâlinde bildirilecek ek mal beyanı ve beşinci fıkrası uyarınca sonradan edinilen mallar ile kazanç ve gelire ilişkin bildirilecek mal beyanıdır. Şu halde, borçlu, üç farklı ihtimale göre yönetmelikteki örneğe uygun olacak şekilde mal beyanında bulunmazsa, bu madde uyarınca cezalandırılır. Diğer taraftan hükümde, yükümlülüğün süresi içinde yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu süre; Taslağın "Para borcunun ödenmesi ve teminatın verilmesine ilişkin ilamların icrası" başlıklı 68, "Ödeme emri" başlıklı 88, "İtirazın iptali" başlıklı 96, "Ödeme emri" başlıklı 115, "Ödeme emrine itiraz" başlıklı 117, "Ödeme emri" başlıklı 139 ve "Borçlunun mal beyanında bulunma yükümlülüğü" başlıklı 154 üncü maddelerinde belirtildiği üzere iki haftadır. Ayrıca 2004 sayılı Kanunda yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" ibareleri, yeknesaklığın sağlanması ve hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla Taslakta "geçerli bir mazeret" olarak düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, sonradan edinilen mallar ile kazanç ve gelire ilişkin bildirilecek mal beyanında bulunma yükümlülüğüne uymamanın yaptırımı düzenlenmektedir. Hükme göre, Taslağın 154 üncü maddesinin beşinci fıkrası gereğince mal beyanında bulunmayan veya bulunup da malı olmadığını beyan eden ya da borcuna yetecek miktarda malı göstermemiş

olan borçlu, sonradan kazandığı malları veya kazancında ve gelirindeki artışlara ilişkin mal beyanını, geçerli bir mazereti olmaksızın iki hafta içinde icra ve iflas dairesine bildirmezse, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılır. Mal beyanında bulunma yükümlülüğü, Taslağın 154 üncü maddesinin beşinci fıkrasında düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 339 uncu maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir. 2004 sayılı Kanunun 339 uncu maddesi hükmünün, borçlunun mal veya kazancını asıl veya bedel itibarıyla makbul bir sebep olmaksızın elden çıkarılması hâlinde bir aya kadar disiplin hapsiyle cezalandırılacağına ilişkin kısmı, Taslağın "Malvarlığının kasten eksiltilmesi" başlıklı 522 nci maddesinin birinci fıkrasında ve "Malvarlığının taksirle eksiltilmesi" başlıklı 523 üncü maddesinin birinci fıkrasında ayrı bir suç olarak düzenlendiğinden fıkrada muhafaza edilmemektedir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 339 uncu maddesinde yer alan mal beyanının yazılı veya sözlü olarak bildirilmesi ile beyanda bulunma süresi, Taslağın 154 üncü maddesinde düzenlendiğinden fıkrada bu hususlara yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, alacaklının alacağını karşılayacak miktarda borçlunun malının haczedilmesi hâlinde, açılan dava ve verilen cezanın düşeceği belirtilmektedir.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 339 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan borcun tamamen ödenmesi hâlinde cezanın düşeceğine ilişkin hüküm Taslağın 538 inci maddesinde genel bir etkin pişmanlık hükmü olarak düzenlendiğinden, maddede bu hükme yer verilmemiştir. Ayrıca 2004 sayılı Kanunun 337 nci maddesinin ikinci fıkrası, Taslağın 517 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 511- Maddeyle, beyanda bulunma yükümlülüğüne aykırı davranılması hâlinde uygulanacak cezai hükümler düzenlenmektedir. Bu madde içerik olarak 2004 sayılı Kanunun "Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi" başlıklı 337 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

2004 sayılı Kanunda beyanda bulunmama eyleminin cezası, 337 nci maddenin birinci fıkrasında on gün disiplin hapsi olarak düzenlenmişti. Anayasa Mahkemesinin 28/2/2008 tarihli ve 2006/71 Esas, 2008/69 Karar sayılı kararıyla 337 nci maddenin birinci fıkrası iptal edilmişti. Bu iptal kararından sonra, anılan 337 nci maddenin birinci fıkrasıyla ilgili herhangi bir kanuni düzenleme yapılmamıştır. Beyanda bulunma, alacağın cebrî icra yoluyla tahsilinde önemli bir kurum olduğundan bu kurumun daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi için anılan iptal kararı sonucunda uygulamada ortaya çıkan sorunlar da dikkate alınarak, bir eyleme birden fazla yaptırım uygulanamayacağı ilkesinden hareketle beyanda bulunma yükümlülüğünün kapsamı açıkça belirlenerek yeniden düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslağın "İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin icra emri" başlıklı 120, "İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin ödeme emri" başlıklı 123 ve "Kesin aciz belgesinin hüküm ve sonuçları" başlıklı 264 üncü maddeleri gereğince beyanda bulunma yükümlülüğünü geçerli bir mazereti olmaksızın süresi içinde yerine getirmeyen borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsiyle cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan esaslar hükümde muhafaza edilmektedir. Ayrıca hükümde, yükümlülüğün süresi içinde yerine getirilmesi gereği ifade edilmektedir. Bu süre, 120 ve 123 üncü maddelerde iki ay, 264 üncü maddede ise iki hafta olarak düzenlenmektedir. Diğer taraftan bu Kitapta düzenlenen hükümlerde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" unsuru, yeknesaklığın sağlanması ve hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir.

MADDE 512- Maddeyle, taksitle ödeme yükümlülüğünün ihlaline ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 340 ıncı maddesine karşılık gelmekte olup, dili sadeleştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslağın "Taksitle ödeme taahhüdünün şartları ve sonuçları" başlıklı 204 üncü maddesi gereğince taksitle ödeme taahhüdünü veya "Taksit sözleşmesinin şartları

ve sonuçları" başlıklı 205 inci maddesi uyarınca taksit sözleşmesinden kaynaklanan ödeme yükümlülüğünü geçerli bir mazereti olmaksızın ihlal eden borçlu hakkında, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verileceği hükme bağlanmaktadır. Hükmün uygulanabilmesi için geçerli bir taksitle ödeme taahhüdünün veya taksit sözleşmesinin varlığı gerekmektedir. Ayrıca bu Kitapta düzenlenen hükümlerde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" unsuru, yeknesaklığın sağlanması ve hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir.

İkinci fıkrayla, hapsin uygulanmasına başlandıktan sonra borçlunun, borcun hapsin uygulanmasına başlandığı tarihe kadar yatırmak zorunda olduğu taksitlerini ödemesi hâlinde tahliye edileceği; ödemelerini tekrar kesmesi hâlinde, hakkında tazyik hapsine yeniden karar verileceği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 340 ıncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "o tarihe kadar" ibaresi, hükmün belirgin hâle getirilmesi amacıyla "hapsin uygulanmasına başlandığı tarihe kadar" şeklinde değiştirilmektedir. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 340 ıncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "borcun tamamının ödenmesi" hâli, Taslağın 538 inci maddesinde genel bir etkin pişmanlık hükmü olarak düzenlendiğinden fıkrada bu ibareye yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir borçtan dolayı maddede öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmeyen borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam sürenin üç aydan fazla olamayacağı belirtilmektedir. Hükümle, disipline aykırı fiil ile müeyyidesi arasındaki ölçülülüğün sağlanması ve hapiste geçirilecek sürenin üst sınırıyla ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 513- Maddeyle, yapma veya yapmama borcuna ilişkin ilamlara aykırı davranılmasının müeyyidesi düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 343 üncü maddesine karşılık gelmekte olup hüküm sadeleştirilmekte, yapma ve yapmama borcuna ilişkin ilamlar ile irtifak hakkının kurulması veya kaldırılması hakkındaki ilamlara göre ayrı ayrı fıkralarda yeniden düzenlenmektedir.

Taslağın 76 ve 77 nci maddelerine göre, söz konusu madde sebebiyle borçlunun cezalandırılması yoluna gidilebilmesi için yapma veya yapmama borcunu içeren ilamın icra takibine konulmuş ve borçluya icra emri tebliğ edilerek takibin kesinleşmiş olması gerekmektedir. Gönderilecek icra emrinde yapılacak işin ilamda gösterilen süre içinde, ilamda süre belirlenmemişse işin niteliğine göre icra ve iflas dairesi müdürünce hükmolunan işin başlama ve bitirme zamanları da gösterilerek belirlenen süre içinde işin yapılması gerekmektedir. Özellikle ilamda yapılması hükme bağlanan işin, bizzat borçlusu tarafından yerine getirilmesi gereken bir iş olması durumunda, işin yapılması için ilamda bir süre belirlenmişse bu süre, ilamda bir süre belirlenmemişse icra ve iflas dairesi müdürünce belirlenen süre içinde yapılmaması hâlinde fiil gerçekleşmiş olur.

Birinci fıkrayla, yapma borcunu içeren ilam hükümlerine aykırı davranılmasının müeyyidesi düzenlenmektedir. Buna göre, yalnızca ilamda belirlenen borçlusu tarafından yapılması gereken; örneğin, bir ressamın resim yapması, bir mimarın mimari proje hazırlaması, bir heykeltıraşın heykel yapması gibi; yapma borcunu içeren ilam hükmünü geçerli bir mazereti olmaksızın yerine getirmeyen borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine üç aya kadar tazyik hapsiyle cezalandırılır. Diğer taraftan, Taslağın 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtildiği üzere, bir işin yapılmasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilamın sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde eylemde bulunulması hâlinde de borçlu birinci fıkra uyarınca cezalandırılır. Bizzat borçlusu tarafından yerine getirilecek yapma borcunun, niteliği itibarıyla zorla yerine getirmeye elverişli görülmesi nedeniyle fıkrada borçluyu, edimini ifaya zorlamak amacıyla müeyyide olarak tazyik hapsi tercih edilmektedir. Borçlu, ilamın gereğini yerine getirirse, maddenin üçüncü fıkrası uyarınca tahliye edilir. Ayrıca bu Kitapta düzenlenen hükümlerde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" unsuru, yeknesaklığın sağlanması ve

hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir.

İkinci fıkrayla, bir irtifak hakkının kurulması veya terkini hakkındaki ilam hükmüne geçerli bir mazereti olmaksızın aykırı davranan borçlunun tazyik hapsiyle cezalandırılacağı düzenlenmektedir. İrtifak haklarına ilişkin ilamların icrasına dair hükümler, Taslağın 75 inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, birinci ve ikinci fıkralar uyarınca hapis cezasının uygulanmasına başlandıktan sonra ilamın gereğinin yerine getirilmesi hâlinde borçlunun tahliye edileceği düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 343 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine karşılık gelmekte olup, Bilim Komisyonu çalışmaları sırasında borçlunun tazyik hapsiyle yerine getirmeye zorlanacağı olumlu bir edimin bulunmadığı kabul edilerek, yapmama borcunu içeren ilamlar fıkranın kapsamına alınmamıştır.

Dördüncü fıkrayla, yalnız kendisi tarafından yerine getirilecek yapmama borcunu içeren ilam hükümlerine geçerli bir mazereti olmaksızın aykırı davranan borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine on gün disiplin hapsiyle cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. Diğer taraftan, Taslağın 77 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtildiği üzere, bir işin yapılmamasına ilişkin ilam hükmü yerine getirildikten sonra ilam hükmüne aykırı davranılması hâlinde de borçlu cezalandırılır. Fıkrada, yapma borcuna ilişkin ilamlardan farklı olarak müeyyide tazyik değil disiplin hapsi olarak belirlenmektedir. Zira yapmama borcuna aykırı davranışla ihlal gerçekleşmiş bulunmaktadır ve yapmama borcuna ilişkin ilamlar borçlunun tazyik hapsiyle yerine getirmeye zorlanacağı olumlu bir edim içermemektedir. 2004 sayılı Kanunda fiilin yaptırımı üç aya kadar tazyik hapsi iken yapmama borçlarına dair ilamda yükümlülüğün bir işin yapılmamasının emredildiği dikkate alındığında, borçlu yapmaması gereken bir davranışı yaparak yükümlülüğü ihlal ettiği, bu nedenle yapma borçlarına dair ilamdan farklı olarak burada borçlunun ayrıca tazyik edilerek yerine getirmesi gereken bir yükümlülüğü bulunmadığı için müeyyide disiplin hapsi olarak değiştirilmektedir.

Beşinci fıkrayla, bir yenilik olarak bir ilamın yerine getirilmesi çerçevesinde borçlunun tazyik veya disiplin hapsinde geçireceği toplam sürenin üç aydan fazla olamayacağı düzenlenmektedir. Hükümle, disipline aykırı fiil ile müeyyidesi arasındaki ölçülülüğün sağlanması ve hapiste geçirilecek sürenin üst sınırıyla ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 514- Maddeyle, nafakaya ilişkin kararlara aykırı davranılmasının müeyyidesi düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 344 üncü maddesine karşılık gelmekte olup hüküm sadeleştirilerek yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, nafakaya ilişkin kararların gereğini geçerli bir mazereti olmaksızın yerine getirmeyen borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine üç aya kadar tazyik hapsiyle cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Fıkrada geçen "nafakaya ilişkin kararlar" ibaresi, tüm nafaka türlerinde verilen ilamlar veya ara kararlar ile müstakilen verilen tedbir kararlarının bütününü kapsamaktadır. Bu kararların gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde müeyyide uygulanabilmesi için, ilam veya kararların kesinleşmesi aranmaz. Tazyik hapsiyle cezalandırmaya karar verilebilmesi için nafaka kararına ilişkin takibin kesinleşmesi ile şikâyet tarihi arasında bir aylık nafaka borcunun doğması veya takip eden dönemde herhangi bir aya ait nafaka borcunun ödenmemiş olması gerekmektedir. Nafakaya ilişkin kararlara uymayanların cezai müeyyideye muhatap olacakları nazara alındığında, icra takibine konu edilen ilam veya kararın gereğinin yerine getirilmesi için gönderilecek ve tazyik hapsi uygulanacağı ihtaratını içeren icra veya ödeme emrinin borçluya usulüne uygun olarak tebliğ edilmesi şarttır. Hükümde, müeyyide olarak tazyik hapsi tercih edilerek borçlunun nafaka borcunu ödemeye zorlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu Kitapta düzenlenen hükümlerde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" unsuru, yeknesaklığın

sağlanması ve hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir.

İkinci fıkrayla, borçlunun, nafakanın kaldırılması veya azaltılması talebiyle dava açmış olması hâlinde, ileri sürdüğü sebepler göz önünde bulundurularak, birinci fıkraya konu yargılamanın bu davanın sonuna bırakılabileceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, tazyik hapsinin infazı süresince işleyen ve nafaka yükümlüsünün başka geliri olmaması nedeniyle ödenemeyen nafaka borcundan dolayı borçlu hakkında ayrıca tazyik hapsine hükmolunmayacağı düzenlenmektedir. Bu ihtimalde yükümlünün nafaka borcunu ödememek kastının bulunmadığı kabul edilerek tazyik hapsinin verilmemesi öngörülmektedir.

Dördüncü fıkrayla, tazyik hapsinin infazına başlandıktan sonra kararın gereğinin yerine getirilmesi hâlinde, borçlunun tahliye edileceği hükme bağlanmaktadır. Bu durumda ödenecek tutar, şikâyet edilen dönemle sınırlıdır.

Beşinci fıkrayla, borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam süre belirlenmektedir. Buna göre, bir nafakaya ilişkin kararın gereğini yerine getirme kapsamında, borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam süre bir yıldan fazla olamaz. Hükümle, disipline aykırı fiil ile müeyyidesi arasındaki ölçülülüğün sağlanması ve hapiste geçirilecek sürenin üst sınırıyla ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 515- Maddeyle, hakkında kesin aciz belgesi düzenlenen borçlunun yükümlülüğüne aykırı davranmasının müeyyidesi düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına karşılık gelmekte olup hüküm sadeleştirilerek yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, Taslağın borçlunun 265 inci maddesi gereğince asgari ücretin üstündeki gelirin ödenmesine ilişkin kararın gereğini süresi içinde yerine getirmeyen borçlu hakkında, kesin aciz belgesi alan alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verileceği hükme bağlanmaktadır. Bu fıkranın uygulanabilmesi için, öncelikle borçlu hakkında aciz vesikası düzenlenmiş olması gerekmektedir. Taslağın 265 inci maddesine göre, hakkında aciz vesikası düzenlenen borçlunun asgari ücretin üstünde bir yaşam tarzı sürdürdüğü, aciz vesikası hamili alacaklı tarafından alacağının aciz vesikasına bağlandığı tarihten itibaren en geç beş sene içinde ileri sürülebilir. Borçlunun asgari ücreti aşan gelir elde ettiği sübuta ererse, icra hukuk mahkemesi borçluyu, asgari ücretin üstünde kalan gelirlerinin onda ikisinden az olmamak üzere tespit edeceği kısmını ödemeye mahkûm eder. Borçlu, bu kararın kesinleşmesinden itibaren en geç bir ay içinde ve aciz vesikasına bağlanan borcun ödenmesine kadar her ay icra ve iflas dairesine belirlenen tutarı yatırmak zorundadır. Aksi taktirde bu borçlu hakkında üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir. Diğer taraftan, borçlunun nafaka borçluları dâhil üçüncü kişilerden yardım görmesinin de bu hüküm kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Buna göre borçlunun nafaka borçluları dahil üçüncü kişiden yardım görmesi, asgari ücretin üstünde eline geçen para ve menfaatlerin icra hukuk mahkemesi kararıyla belirlenecek kısmını, icra veznesine yatırmak mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin ikinci fıkrasında filin cezası bir yıla kadar tazyik hapsi iken, ölçülülük ilkesi dikkate alınarak tazyik hapsinin süresi üç ay olarak belirlenmektedir.

İkinci fıkrayla, hapsin uygulanmasına başlandıktan sonra borçlunun hapsin uygulanmasına başlandığı tarihe kadar yatırmak zorunda olduğu tutarı ödemesi hâlinde tahliye edileceği; ödemelerini tekrar kesmesi hâlinde ise, hakkında tazyik hapsine yeniden karar verileceği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "o tarihe kadar" ibaresi, hükmün belirgin hâle getirilmesi amacıyla "hapsin uygulanmasına başlandığı tarihe kadar" şeklinde değiştirilmektedir. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "borcun tamamının ödenmesi" hâli, Taslağın 538 inci maddesinde genel bir etkin pişmanlık hükmü olarak düzenlendiğinden fıkrada bu ibareye yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, bir borçtan dolayı bu maddede öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmeyen borçlunun tazyik hapsinde geçireceği toplam sürenin bir yıldan fazla olamayacağı kabul edilmektedir. Hükümle, disipline aykırı fiil ile müeyyidesi arasındaki ölçülülüğün sağlanması ve hapiste geçirilecek sürenin üst sınırıyla ilgili olarak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, birinci fıkranın uygulanmasını kesin aciz belgesi alan birden fazla alacaklının talep etmesi hâlinde, bunların talep tarihi sırasıyla öncelikli olarak şikâyet hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Burada kastedilen, borçlunun birden fazla alacaklısının sadece bazılarına ödeme yapma kabiliyeti bulunması hâlinde yalnızca bu alacaklıların şikâyet hakkına sahip oldukları hususudur. 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin dördüncü fıkrasına karşılık gelen bu hüküm, sadeleştirilmekte ve birden fazla alacaklının şikâyet hakkının sırasının belirlenmesi bakımından yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 516- Maddeyle, üçüncü kişilerin müflisin mallarını teslim yükümlülüğüne aykırı davranmasının müeyyidesi düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 336 ncı maddesine karşılık gelmektedir. Maddenin içeriği dikkate alınarak başlık "Müflisin mallarını teslim yükümlülüğünün ihlali" olarak kabul edilmekte ve daha iyi anlaşılması ve etkin kılınması amacıyla hükümde bazı değişiklikler yapılmaktadır. Özellikle 2004 sayılı Kanunda adli para cezası olan müeyyide, haksızlığın niteliği gözetilerek tazyik hapsi olarak belirlenmektedir. Böylece Taslağın 330 uncu maddesinde belirlenen ve maddeyle ihlalinin müeyyideye bağlandığı yükümlülüklerin tazyiken yerine getirilmesinin sağlanmasıyla tasfiyenin daha etkin ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

Birinci fıkrayla, Taslağın 330 uncu maddesi gereğince müflisin mallarını elinde bulunduran veya müflise borçlu olan üçüncü kişilerin, iflasın açıldığına dair ilanı öğrendikleri tarihten itibaren bir ay içinde geçerli bir mazereti olmaksızın o malları iflas idaresi emrine teslim etmemesi, teslim etmeye hazır bulundurmaması veya borçlarını bildirmemesi durumunda, ilgililerin şikâyet üzerine üç aya kadar tazyik hapsiyle cezalandırılması kabul edilmektedir. Taslağın "Olağan tasfiye" başlıklı 330 uncu maddesi gereğince iflas dairesinin yapacağı ilanda (ikinci fıkranın "c" bendi) müflise borçlu olanların bir aylık süre içinde borçlarını bildirmeleri, aksi takdirde cezalandırılacakları ve (ikinci fıkranın "ç" bendi) müflisin mallarını her ne sıfatla olursa olsun elinde bulunduranların o mallar üzerindeki hakları saklı kalmak şartıyla, bunları bir aylık süre içinde daire emrine teslim etmeleri veya teslim etmeye hazır bulunduklarını bildirmeleri, geçerli mazereti bulunmaksızın bildirmedikleri takdirde tazyik hapsiyle cezalandırılacakları ve rüçhan haklarından mahrum kalacakları bildirilmesi gerekmektedir. İşte buradaki cezalandırılma ihtarının karşılığını bu hüküm oluşturmaktadır. Eylemin maddi unsurlarının tespitinde Taslağın 330 uncu maddesi gözetilerek yeknesaklık sağlanmaktadır. Ayrıca iflasın açıldığına dair ilanın yapılmış olması müeyyidenin uygulanması için yeterli olmayıp üçüncü kişilerin bu ilanı öğrenmeleri gerektiği hükümde açıkça ifade edilmektedir. Öte yandan, bu Kitapta düzenlenen hükümlerde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" unsuru, yeknesaklığın sağlanması ve hükmün tereddüde mahal vermeyecek şekilde daha iyi uygulanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 336 ncı maddesinin birinci fıkrasında filin cezası doksan güne kadar adli para cezası iken, ölçülülük ilkesi ve fiilin niteliği dikkate alınarak müeyyide üç aya kadar tazyik hapsi olarak belirlenmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak etkin pişmanlık hükmü kabul edilmektedir. Hükme göre yükümlülüğün yerine getirilmesi durumunda dava ve tazyik hapsine dair ceza düşer.

MADDE 517- Maddeyle, müflisin yükümlülüklerini ihlal etmesinin müeyyidesi düzenlenmektedir. Madde, 2004 sayılı Kanunun 337 nci maddesinin ikinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, müflisin bazı yükümlülüklerine bentler hâlinde yer verilerek bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi yaptırıma bağlanmaktadır. Müflisin yükümlülükleri,

2004 sayılı Kanunun 337 nci maddesinde, 162, 209 ve 216 ncı maddelerine atıf yapılmak suretiyle belirlenmişken, fıkrada bu yükümlülükler, hükmün daha belirgin hâle getirilmesi ve uygulama kolaylığının sağlanması düşüncesiyle bentler hâlinde açıkça ifade edilmektedir.

(a) bendinde, müflisin defteri tutulan malları aynen veya istenildiği zamanki kıymetiyle vermesi yükümlülüğü yer almaktadır. Taslağın iflasa ilişkin "Defter tutulması" başlıklı 280 inci maddesinin dördüncü fıkrası, 2004 sayılı Kanunun 162 nci maddesini karşılamaktadır. Anılan hükme göre, iflas dairesince borçlunun kendisinin veya ailesinin geçinmeleri için gerekli olduğundan borçluya bırakılmış olan mallar hariç olmak üzere, borçlunun defteri tutulan malları istenildiği zaman aynen veya değeriyle iflas dairesine vermek zorunda olduğu, aksi hâlde cezai müeyyide açısından bu maddenin uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır; (a) bendinde düzenlenen eylem bu yükümlülüğü karşılamaktadır.

(b) bendinde, müflisin defter tutulurken hazır bulunma, malları hakkında iflas dairesine bilgi verme, mallarını iflas dairesine gösterme veya iflas dairesinin emrine hazır bulundurma yükümlülüğü yer almaktadır. Taslağın "Müflisin görevleri" başlıklı 320 nci, 2004 sayılı Kanunun 209 uncu maddesini karşılamaktadır. Bu maddeye göre müflis, defter tutulurken hazır bulunarak mallarını iflas dairesine göstermekle ve onun emrine hazır bulundurmakla yükümlüdür. Müflisi hazır bulundurmak mümkün olmazsa bu yükümlülüğün onunla bir arada yaşayan ayırt etme gücüne sahip ergin kişiler tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir; (b) bendinde düzenlenen eylem bu yükümlülüğü karşılamaktadır.

(c) bendinde, müflisin kilitli yerleri ve depoları açma yükümlülüğü yer almaktadır. Müflisin bu görevine Taslağın "Defter tutulması" başlıklı 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile "Müflisin görevleri" başlıklı 320 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer verilmektedir. Bu hükümler uyarınca, müflis ve onunla bir arada yaşayan ayırt etme gücüne sahip ergin kişiler, iflas dairesinin talebiyle kilitli yerleri ve depoları açmak zorundadır; (c) bendinde düzenlenen eylem bu yükümlülüğü karşılamaktadır.

(ç) bendinde, müflisin tasfiyenin devamı süresince iflas idaresinin emri altında bulunması yükümlülüğü yer almaktadır. Taslağın "Müflisin yükümlülüğü" başlıklı 327 nci maddesi, 2004 sayılı Kanunun 216 ncı maddesini karşılamaktadır. Kendisine ayrıca izin verilmeyen müflis, tasfiye süresince iflas idaresinin emri altında bulunmakla yükümlüdür. Bu husus, (ç) bendinde düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada belirtilen bu yükümlülüklerini müflisin yerine getirmemesi durumunda, iflas dairesi, iflas idaresi veya alacaklının şikâyeti üzerine, müflis on gün disiplin hapsi cezasıyla cezalandırılır. Ayrıca, 2004 sayılı Kanundan farklı olarak hükümde, tereddütlerin giderilmesi amacıyla iflas organlarının şikâyet hakkının bulunduğu açıkça ifade edilmektedir.

İkinci fıkrayla, diğer kişiler hakkında uygulanacak yaptırım düzenlenmektedir. Hükme göre, birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde gösterilen yükümlülüklerin müflisin birlikte yaşadığı ve ayırt etme gücüne sahip olan ergin kişiler; (b) bendinde gösterilen bilgi verme ve malvarlığını teslim yükümlülüğünün müflisin malvarlığını elinde bulunduran üçüncü kişiler tarafından ihlal edilmesi hâlinde, bütün bu kişilere de aynı şekilde on gün disiplin hapsi verilir. Nitekim, Taslağın "Müflisin görevleri" başlıklı 320 nci maddesinde, müflisle bir arada yaşayan ve ayırt etme gücüne sahip olan ergin kişiler ile müflisin malvarlığını elinde bulunduran üçüncü kişilere de anılan yükümlülüklerin iflas dairesi tarafından ihtar edileceği düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, birinci ve ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde dava veya hükmedilen disiplin hapsi cezasının düşeceği kabul edilmektedir. Zira bu maddedeki müeyyidenin amacı, yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamaktır. Bu nedenle yükümlülük yerine getirildiğinde, diğer bir ifadeyle amaç hasıl olduğunda, dava veya cezanın düşmesi hem iflas sistemine hem de ceza adaletine uygun düşmektedir.

MADDE 518- Maddeyle, gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, Kanuna göre istenen beyanı, gerçeğe aykırı surette yapan kimsenin, alacaklının şikâyeti üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. Yapılması istenen beyanlar, Kanunun muhtelif maddelerinde düzenlenmektedir. Örneğin Taslağın 68, 88, 108, 113, 116, 133 ve 256 ncı maddelerinde yer verilen beyanda bulunma yükümlülüğünün ifasında beyanın içeriğinin gerçeğe aykırı olmasına dair fikrî sahtecilik cezalandırılmaktadır. Hükümde, beyanda bulunma yükümlülüğünün gerçeğe aykırı olacak şekilde yerine getirilmesi, hiç yerine getirilmemesine nazaran haksızlık içeriği itibarıyla daha ağır görüldüğünden suç olarak kabul edilmektedir. Bu suçun oluşabilmesi için "kanun gereği" istenen beyanın gerçeğe aykırı olarak yapılmış olması gerekir. Dolayısıyla kanuni bir zorunluluk olmadığı hâlde yapılan beyanın "gerçeğe aykırı olduğu" ileri sürülerek borçlu hakkında mahkûmiyet kararı verilemez. Bu kapsamda örneğin borçlu, kanun gereği mal beyanında bulunmak zorunda olduğundan, "başkasına ait mal, alacak ve hakları kendisine aitmiş gibi göstermesi" veya "kendisine ait mal, alacak ve hakları gizlemesi" hâlinde cezalandırılır. Diğer taraftan beyan, Kanunda belirlenen usule uygun olarak yapılmamışsa, gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu oluşmaz. Örneğin mal beyanı, Kanunda belirlenen usule göre yapılmamışsa "gerçeğe aykırı beyanda bulunma" değil, "mal beyanında bulunmama" fiili oluşur. Ayrıca ifade etmek gerekir ki, beyanda bulunma yükümlülüğü bizzat borçluya ait olduğu için bu beyanın vekil tarafından yapılması mümkün olamayacağından, vekilin beyanından borçlunun sorumlu olması beklenemez. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasına ilave olarak hükme adli para cezası da eklenmektedir.

MADDE 519- Maddeyle, defteri tutulmuş eşyanın kaçırılması veya gizlenmesi suçu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 335 inci maddesine karşılık gelmektedir. Eksik ceza normu niteliğinde olan mevcut hükmün dili sadeleştirilmekte ve hüküm ceza yaptırımını da içerecek şekilde yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, kiraya verene üzerinde hapis hakkı tanınan ve Taslağın 151 inci maddesi gereğince defteri tutulmuş eşyayı kaçıran veya gizleyen borçlunun, kiraya verenin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak hükme, kiraya verenin şikâyet hakkı eklenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 335 inci maddesinin birinci fıkrasında suçun yaptırımı, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 276 ncı maddesinin karşılığı olan 5237 sayılı Kanunun 289 uncu maddesine atıf yapılmak suretiyle belirlenmiş; anılan 289 uncu maddenin birinci fıkrasında ise fiilin yaptırımı "üç aydan iki yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezası" olarak belirlenmiştir. Caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt sınırı artırılmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, etkin pişmanlık hükmü kabul edilmektedir. Hükme göre defteri tutulmuş eşyanın kaçırılması veya gizlenmesi suçunun konusunu oluşturan eşyayı, hüküm verilmeden önce geri veren veya bunun mümkün olmaması hâlinde bedelini ödeyen borçlu hakkında verilecek ceza yarı oranında indirilir.

MADDE 520- Maddeyle, tahliyesi emredilen yerin işgal edilmesi suçu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 335 inci maddesine karşılık gelmektedir. Eksik ceza normu niteliğinde olan mevcut hükmün, dili sadeleştirilmekte ve hüküm ceza yaptırımını da içerecek şekilde yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, tahliyesi emredilen yeri kiraya verene zarar vermek maksadıyla (bilerek ve isteyerek) işgal eden veya ettiren kişinin, kiraya verenin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. Burada suçun oluşması için genel kast yeterli olmayıp, "kiraya verene zarar verme özel kasdı"nın da bulunması gerekir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak hükme, kiraya verenin şikâyet hakkı eklenmektedir. Bu suçun oluşabilmesi için, taraflar arasında bir kira sözleşmesi mevcut olmalıdır. 2004 sayılı Kanunun 335 inci maddesinin birinci fıkrasında

suçun yaptırımı, mülga 765 sayılı Kanunun 276 ncı maddesinin karşılığı olan 5237 sayılı Kanunun 289 uncu maddesine atıf yapılmak suretiyle belirlenmiş; anılan 289 uncu maddenin birinci fıkrasında ise fiilin müeyyidesi "üç aydan iki yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezası" olarak tayin edilmiştir. Caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt sınırı artırılmaktadır.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak etkin pişmanlık hükmü düzenlenmektedir. Buna göre, hüküm verilmeden önce tahliyesi emredilen yerin teslim edilmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.

MADDE 521- Maddeyle, teslim edilen taşınmaza veya gemiye tekrar girilmesi suçu düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 342 nci maddesine karşılık gelmektedir. Eksik ceza normu niteliğinde olan mevcut hükmün dili sadeleştirilmekte ve hüküm ceza müeyyidesini de içerecek şekilde yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesi marifetiyle alacaklıya veya alıcıya teslim edilen bir taşınmaza veya gemiye geçerli bir mazeret olmaksızın tekrar giren borçlunun, alacaklı veya alıcının şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı kabul edilmektedir. Teslim edilen taşınmaz veya gemiye borçlunun tekrar girmesi nedeniyle taşınmaz veya geminin tahliyesine ilişkin hükümler Kanunda düzenlenmektedir. Taslağın "Taşınmazın tahliye ve teslimine ilişkin ilamların icrası" başlıklı 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, alacaklıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince taşınmazdan zorla çıkarılacağı ve ayrıca bu madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı; "Taşınmaz ihalesinde tahliye" başlıklı 253 üncü maddesinin ikinci fıkrasında tahliye emrine, alıcıya teslim olunan taşınmaza haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun veya üçüncü kişinin ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince zorla çıkarılacağı, aksi takdirde 521 inci madde gereğince hasip cezasıyla cezalandırılacağı; "Gemilerin tahliye veya teslimine ilişkin ilamlar" başlıklı 469 uncu maddesinin birinci fıkrasında, alacaklıya teslim olunan gemiye haklı bir sebep olmaksızın tekrar giren borçlunun ayrıca mahkeme hükmüne gerek olmaksızın icra ve iflas dairesince gemiden zorla çıkarılacağı ve bu madde uyarınca hapis cezasıyla cezalandırılacağı hükmü yer almaktadır. Bu hâllerde birinci fıkra uygulanır. Bu suçun oluşabilmesi için teslimin icra ve iflas dairesi marifetiyle usulüne uygun olarak yapılması ve borçlunun geçerli bir mazereti olmaksızın taşınmaz veya gemiye girmesi gerekir. 2004 sayılı Kanunun ceza hükümlerinde yer alan "makbul bir mazeret", "makbul bir sebep" ve "haklı bir sebep" ifadeleri, yeknesaklığın sağlanması amacıyla "geçerli bir mazeret" olarak değiştirilmektedir. 2004 sayılı Kanunda resen soruşturulan bir suç olan fiil, Taslakta takibi şikâyete bağlı suç hâline getirilmekte ve şikâyet hakkının alacaklı veya alıcıya ait olduğu tasrih edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 342 nci maddesinin birinci fıkrasında suçun müeyyidesi, 5237 sayılı Kanunun 290 ıncı maddesine atıf yapılmak suretiyle belirlenmiş; anılan 290 ıncı maddenin birinci fıkrasında ise fiilin müeyyidesi "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" olarak tayin edilmiştir. Caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt sınırı artırılmakta ve ilave olarak hükme adli para cezası eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak etkin pişmanlık hükmü kabul edilmektedir. Buna göre hüküm verilmeden önce taşınmazın veya geminin terk edilerek alacaklıya veya alıcıya teslim edilmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.

MADDE 522- Maddeyle, malvarlığının kasten eksiltilmesi suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 331 inci maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve metnin içeriğine uygun olarak madde başlığı değiştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, haciz veya taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip ya da konkordato talebinden sonra yahut bu taleplerden önceki iki yıl içinde borçlunun, alacaklısını zarara sokmak maksadıyla malvarlığını kasten eksiltmesi suç olarak düzenlenmekte ve fiilin

daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmaması hâlinde, alacaklının şikâyeti üzerine, failin bir yıldan dört yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. Ayrıca hükümde, malvarlığının kasten eksiltilmesi kabul edilen seçenek eylemler bentler hâlinde sayılmakta ve bir yenilik olarak taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip de metne eklenmektedir. Buna göre, malvarlığının tamamen veya kısmen mülkiyetinden çıkarılması, malvarlığının yok edilmesi veya değerinin azaltılması, malvarlığının muvazaa yoluyla başkasının uhdesine geçirilmesi ve gerçeğe aykırı borç ikrarında bulunulması, malvarlığının kasten eksiltildiği hâller olarak kabul edilmektedir. Hükümle, alacaklıların takip hukukundan kaynaklanan haklarının korunması ve kötü niyetli borçluların cezalandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda failin cezalandırılabilmesi, alacaklının kesin aciz belgesi alması veya alacağını alamadığını ispat etmesi şartına bağlanmaktadır. Alacağın alınamadığı, Taslağın 203 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca düzenlenen kesin aciz belgesi hükmünde olan belgeyle de ispatlanacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Ayrıca Taslağın 203 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince düzenlenen geçici aciz belgesi, haczedilen malların takdir edilen kıymetinin borcu karşılayıp karşılamayacağı bu belgenin düzenlendiği tarih itibarıyla belli olmadığı için, alacağın alınamadığının ispatında dikkate alınmaz. Fıkrada yer alan "fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmaması" hâli, tereddütlerin giderilmesi amacıyla hükme eklenmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt ve üst sınırı ile adli para cezasının üst sınırı artırılmaktadır.

İkinci fıkrayla, iflas takibinden veya doğrudan doğruya iflas hâllerinde iflas talebinden önce birinci fıkradaki fiilleri işleyen borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine, bu fıkra uyarınca cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 331 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "fiillerin başka bir suç oluşturması" hâline, birinci fıkrada "fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmaması" şeklinde düzenlendiği için hükümde yer verilmemektedir.

Üçüncü fıkrayla, taşınmaz rehni kapsamında bulunan eklentileri rehinli alacaklıya zarar vermek kastıyla taşınmaz dışına çıkaran kimsenin, alacaklının şikâyeti üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Caydırıcılığın sağlanabilmesi için suçun cezası artırılmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis ve adli para cezasının üst sınırı artırılmaktadır.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 331 inci maddesinin üçüncü fıkrası içerik olarak birinci fıkrada, dördüncü fıkrasında yer alan şikâyet unsuru ise birinci ve ikinci fıkralarda düzenlendiği için maddede ayrıca bu hususlara yer verilmemektedir.

MADDE 523- Maddeyle, malvarlığının taksirle eksiltilmesi suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 332 nci maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve metnin içeriğine uygun olarak madde başlığı değiştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, haciz veya taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip ya da konkordato talebinden sonra yahut bu taleplerden önceki iki yıl içinde dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmak suretiyle malvarlığının borçlarını karşılamayacak derecede azalmasına sebebiyet verilmesi suç olarak düzenlenmekte ve fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, borçlunun üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılması hükme bağlanmaktadır. Ayrıca hükümde, malvarlığının taksirle eksiltilmesi kabul edilen seçenek eylemler bentler hâlinde sayılmakta ve bir yenilik olarak taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip de metne eklenmektedir. Buna göre, gereğinden fazla harcama yapılması, aşırı miktarda şans oyunlarına veya basiretsizce spekülasyonlara girişilmesi, işlerinde ağır ihmallerde bulunulması ve malvarlığına ilişkin durumun kötüleştiğini bildiği hâlde bunu daha da ağırlaştıracak davranışlarda bulunulması malvarlığının taksirle eksiltildiği hâller olarak kabul edilmektedir. Hükümle, alacaklıların takip hukukundan kaynaklanan haklarının korunması ve dikkat ve özen yükümlülüğüne

aykırı eylemleri nedeniyle bu hakları ihlal eden borçluların cezalandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda failin cezalandırılabilmesi, alacaklının kesin aciz belgesi alması veya alacağını alamadığını ispat etmesi şartına bağlanmaktadır. Alacağın alınamadığı, Taslağın 203 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca düzenlenen kesin aciz belgesi hükmünde olan belgeyle de ispatlanacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Ayrıca Taslağın 203 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince düzenlenen geçici aciz belgesi, haczedilen malların takdir edilen kıymetinin borcu karşılayıp karşılamayacağı bu belgenin düzenlendiği tarih itibarıyla belli olmadığı için, alacağın alınamadığının ispatında dikkate alınmaz. Fıkrada yer alan "fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmaması" hâli, tereddütlerin giderilmesi amacıyla hükme eklenmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmaktadır.

İkinci fıkrayla, malvarlığının taksirle eksiltilmesi suçunun alacaklının şikâyeti üzerine kovuşturulacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak borçluyu fazla borç altına girmeye, şans oyunu oynamaya veya spekülasyonlarda bulunmaya sevk etmiş ya da ağır faiz almak suretiyle zaafından istifade etmiş olan alacaklının şikâyet hakkı bulunmamaktadır.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 332 nci maddesinin ikinci fıkrası içerik olarak birinci fıkrada düzenlendiği için, maddede ayrıca bu hükme yer verilmemektedir.

MADDE 524- Maddeyle, ticaret şirketlerinde borcun ödenmemesi suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 333/a maddesine karşılık gelen hükmün, dili sadeleştirilmekte ve içeriği muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, ticaret şirketlerinde hukuken veya fiilen yönetim yetkisine sahip olanların, alacaklıları zarara uğratmak kastıyla ticari işletmenin veya kooperatifin borçlarını kısmen veya tamamen ödememesi hâlinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bu durumun alacaklının şikâyeti üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmaktadır. Suçun oluşabilmesi için, 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulmuş bir ticaret şirketinin mevcut olması, suçun işlendiği sırada şirketin faaliyetlerinin resmî olarak sonlandırılmamış olması ve şirketin ödeme gücünün bulunmasına rağmen kasten alacaklıya ödeme yapılmamış olması gerekmektedir. Ticaret şirketlerinin türleri, 6102 sayılı Kanunun 124 üncü maddesinde sayılmıştır. Maddeye göre, ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerinden ibarettir. Hükme konu suçun faili şirkette hukuken veya fiilen yönetici sıfatına sahip kimsedir. Diğer bir deyişle, hükümde bir özgü suç düzenlemesine yer verildiğinden bu sıfata sahip kimseler dışında kalanların bu suçun asli faili olmaları mümkün olmayıp, ancak 5237 sayılı Kanunun "Bağlılık kuralı" başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca sorumlu tutulmaları mümkündür. Caydırıcılığın sağlanabilmesi için bu suçun cezası, artırılmaktadır. Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 333/a maddesinde yer alan, "alacaklıları zarara uğratma" unsuru, ticari işletmenin borçlarının kısmen veya tamamen ödenmemesi ile aynı sonucu doğuracağı için hükme alınmamaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmaktadır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkradaki suçun taksirle işlenmesi hâlinde uygulanacak yaptırım düzenlenmektedir. Buna göre, bu suçun taksirle işlenmesi durumunda alacaklının şikâyeti üzerine, ticaret şirketlerinde hukuken veya fiilen yönetim yetkisine sahip olanlar, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Diğer taraftan, 2004 sayılı Kanunun 333/a maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "zararın ağırlığı" unsuru birinci fıkrada yapılan değişikliğe bağlı olarak kaldırılmaktadır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için suçun yaptırımı hapis cezası olarak belirlenmektedir.

MADDE 525- Maddeyle, ticareti terk edenlerin yükümlülüklerini ihlal suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 337/a maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve uygulamada ortaya çıkan sorunlara çözüm bulunması amacıyla yeniden kaleme alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, Taslağın 81 inci maddesinde yer verilen ve ticareti terk edenlerin yükümlülüklerine ilişkin olan hükümler esas alınarak, suçun seçimlik hareketleri düzenlenmektedir. Buna göre, ticareti terkettiği hâlde durumu kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne bildirmeyen, süresi içinde mal beyanında bulunmayan, mal beyanında mevcudunu eksik gösteren, ticaret sicili müdürlüğüne bildirdiği ve aktifinde yer almış malı veya yerine kaim olan değerini haciz veya iflas sırasında göstermeyen, mal beyanından sonra beyan ettiği malları üzerinde tasarruf eden borçlu, bu suretle alacaklılarının zarara uğramasına sebebiyet vermesi hâlinde, alacaklının şikâyeti üzerine, borçlu, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Ticareti terk edenlerin yükümlülükleri, Taslağın 81 inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, ticaretin terk edildiğine ilişkin bildirimin ticaret sicili müdürlüğüne yapılması da açıkça düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 337/a maddesinin ikinci fıkrasında yer alan durumda, yani alacaklının zarar görmediğinin borçlu tarafından ispat edilmesi hâlinde ceza verilmeyeceğine ilişkin hüküm, birinci fıkrada "alacaklının zarara uğraması" hâli olarak düzenlendiğinden, ayrıca maddede bu hükme yer verilmemektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmakta ve hükme adli para cezası da eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı mahkûmiyet kararı verilmesi, hükümlü gerçek kişiye ait ticari işletmenin kaydının silinmesi sebebi sayılmaktadır. Mahkûmiyet kararı kesinleştiğinde, kararın bir sureti gerçek kişilere ait ticari işletmenin kaydının silinmesi için ilgili ticaret sicili müdürlüğüne gönderilir. Ticari işletmenin kaydının silinmesi, 6102 sayılı Kanunun 27 ve devamı maddeleri gereğince tescil işlemlerinin bildirim üzerine resen yapılması gereken hâllerden biri olarak kabul edildiğinden, buna göre ilgili ticaret sicili müdürlüğünce ticari işletmenin kaydı silinir. Bu hüküm, gerçek kişi tacirlerin ticareti terk etme hâllerinden biri olarak düzenlendiği için, ceza hukuku bakımından cari olan bir güvenlik tedbiri olmadığı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Üçüncü fıkrayla, bir yenilik olarak, birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı mahkûmiyet kararı verilmesinin, ilgili ticaret şirketi bakımından sona erme sebebi sayılacağı düzenlenmektedir. Mahkûmiyet kararı kesinleştiğinde, kararın bir sureti ticaret sicili müdürlüğüne gönderilir. Fıkradaki düzenleme, 6102 sayılı Kanunun şirketlerin sona erme sebeplerinin düzenlendiği hükümlere bir ilave niteliğinde olduğundan, ceza hukuku bakımından cari olan bir güvenlik tedbiri olmadığı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

MADDE 526- Maddeyle, sermaye şirketi ve kooperatifin iflasını isteme yükümlülüğünü ihlal suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 345/a maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve içeriğiyle uyumlu olması açısından başlığı değiştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, iflas isteme yükümlülüğünün ihlali suçuyla ilgili esaslar belirlenmektedir. Hükme göre, yönetim veya temsille görevlendirilmiş kimseler veya tasfiye memurları, Taslağın sermaye şirketleri ve kooperatiflerin iflası hakkındaki 287 nci maddesine göre sermaye şirketinin veya kooperatifin mevcudunun borçlarını karşılamadığını bildirerek şirketin veya kooperatifin iflasını istemez ve yönetim ve temsille görevlendirilmiş kimseler konkordato da talep etmezse, alacaklılardan birinin şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Taslağın 2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesine karşılık gelen 287 nci maddesi, sermaye şirketleri ile kooperatiflerin iflasını düzenlemektedir. Bu maddeye göre sermaye şirketleri ile kooperatiflerin doğrudan doğruya iflası hakkında, 6102 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 377 nci ve 634 üncü maddeleri ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 63 üncü maddesi uygulanır. Ancak iflas talebi, şirket ya da kooperatif tasfiye hâlinde ise tasfiye memurları veya önceden takibe gerek kalmaksızın bir alacaklı tarafından da yapılabilir. Anılan hükümlerde, doğrudan doğruya iflas veya konkordato talep edilme şartları ayrıntılı

olarak düzenlenmiştir. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen yönetim veya temsil ile görevlendirilmiş kişiler veya tasfiye memurları cezalandırılır. Böyle bir müeyyide hükmü, hukukumuza 18/2/1965 tarihli ve 538 sayılı Kanunla girmiştir. Bu tarihe kadar 2004 sayılı Kanunun 179 uncu maddesine riayet edilmemesinin bir müeyyidesi bulunmamaktaydı. Hâlbuki bir takipsiz iflas yolu olarak düzenlenmiş bu hüküm, ekonomik ve ticari hayatın aktörleri olan şirketlerin sağlıklı, yani yeterli bir sermaye yapısıyla ticari hayatta var olmalarını, aksi hâlde ticari hayattan ayrılmalarını amaçlamaktadır. Zira şirketlerin yeterli sermaye yapısı olmadan üçüncü kişilerle sözleşme yapmaları hâlinde, yükümlülüklerini yerine getirememesi, bu sözleşmenin diğer tarafının da ekonomik olarak yıkımına sebep olabilmektedir. Söz konusu olumsuz etkinin oluşmasının önlenmesi için, ticari sistemde bulunmaması gereken ve sınırlı sorumluluk ilkesini haiz sermaye şirketlerinin de sistemden elenmesi gerekmektedir. Bunun için de şirketlerin ekonomik yapısını en iyi bildiği düşünülen ve maddede sayılan kişilerin, bu şirketlerin iflasını istemeleri gerektiği kabul edilmektedir. Ancak bu hükmün etkinliğinin artırılması için 1965 yılında cezai bir müeyyideyle desteklenmesi gerektiği tespit edilerek, anılan cezai müeyyide kanuna dercedilmiştir. Bu nedenlerle, hükme Taslakta de yer verilmektedir. Görüldüğü gibi yeni hükümde esas yönden önemli bir değişiklik olmamaktadır. Ayrıca 2004 sayılı Kanundan farklı olarak konkordato talep etme yükümlülüğü ile tereddütlerin giderilmesi amacıyla kooperatifler de metne eklenmektedir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak, caydırıcılığın sağlanabilmesi için hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmakta ve hükme adli para cezası da eklenmektedir.

MADDE 527- Maddeyle, iflas ve konkordato işlerinde menfaat temin etmek suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 333 üncü maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve Taslağın iflas ve konkordato ile 5237 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak değişiklik yapılmak suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkraya göre, iflasta veya konkordatoda bir alacaklının veya temsilcisinin oyunu almak amacıyla ona veya göstereceği başka bir kişiye doğrudan veya aracılar vasıtasıyla menfaat sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, alacaklının şikâyeti üzerine, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için, hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmakta ve hükme adli para cezası da eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, iflas ve konkordatoda menfaat temin etme suçu hükme bağlanmaktadır. Buna göre, iflasta veya konkordatoda oyunu belli bir yönde kullanması amacıyla doğrudan veya aracılar vasıtasıyla kendisine ya da göstereceği bir başka kişiye menfaat temin eden alacaklı veya temsilcisi de alacaklının şikâyeti üzerine, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Benzer bir düzenleme olan 5237 sayılı Kanunun rüşvet suçuna dair 252 nci maddesinde, rüşvet verilmesinin yanında alınması da suç olarak düzenlenmiştir. İflas ve konkordato işlerinde menfaat temin etme suçunda da bu yönde tercihte bulunularak, birinci fıkrada cezalandırılan menfaat sağlayan kişinin yanı sıra, kendisine veyahut göstereceği bir başka kişiye menfaat temin eden alacaklının ya da temsilcisinin de aynı şekilde cezalandırılacağı kabul edilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla bir yenilik olarak tarafların menfaat sağlama konusunda anlaşmaya varmaları hâlinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunacağı kabul edilmektedir.

Öte yandan, 2004 sayılı Kanunun 333 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçun iflas bürosu veya iflas idaresi üyesi tarafından işlenmesi hâlinde, cezanın yarı oranında artırılacağına dair nitelikli hâli, suçun anılan kişiler tarafından işlenmesi durumunda birinci fıkra uyarınca alt sınırdan uzaklaşılmak suretiyle ceza verilebileceği için maddede muhafaza edilmemektedir.

MADDE 528- Maddeyle, konkordatoda yanıltıcı bilgi verme veya projeye uymama suçu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 334 üncü maddesine karşılık gelen bu hüküm, dili sadeleştirilmek ve içeriğiyle uyumlu olacak şekilde başlığı değiştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, konkordatoda geçici veya kesin mühlet elde etmek veya konkordato projesini tasdik ettirmek için hileli davranışlarıyla mali durumu hakkında alacaklıları, konkordato komiserini veya mahkemeyi hataya düşüren borçlunun, ilgilinin şikâyeti üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılması kabul edilmektedir. Ağırlıklı olarak 7101 sayılı Kanunla icra ve iflas hukukumuza girmiş olan geçici ve kesin konkordato mühleti müesseseleri Taslakta da benimsendiğinden, metinde bu husus açıkça yazılmaktadır. Böylece konkordatoda geçici ve kesin mühlet verilmesi ile tasdik kararı hususunda mahkemeyi yanıltan borçlu hakkında da bu hüküm uygulanabilecektir. Ayrıca borçlunun yanıltma eyleminin muhatapları; alacaklılar, konkordato komiseri veya mahkeme de olabilir. Yine bir yenilik olarak 2004 sayılı Kanunda öngörülen hapis cezasının miktarı Taslakla artırılmaktadır. Zira konkordato, icra ve iflas hukukuna ilişkin bir müessese olmasının ötesinde ekonomiyi, istihdamı ve finansal sistemi doğrudan etkilemektedir. Bu itibarla yanıltıcı davranışlarda bulunan borçlunun eyleminin içeriği de nazara alınarak suç için öngörülen ceza artırılmak suretiyle konkordato müessesesinin ve bu süreçte alacaklıların haklarının daha etkin şekilde korunmaı amaçlanmaktadır. Ayrıca Taslakta sermaye şirketleri ile kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması hakkındaki hükümlere yer verilmediğinden, ceza hükmünü içeren bu maddede söz konusu husus düzenlenmemiştir. 2004 sayılı Kanundan farklı olarak caydırıcılığın sağlanabilmesi için, hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmakta ve hükme adli para cezası da eklenmektedir.

İkinci fıkrayla, konkordato projesinin tasdikinden sonra tayin edilen proje denetçisini gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini alma göreviyle ilgili hususlarda hileli davranışlarıyla hataya düşüren kimsenin, ilgilinin şikâyeti üzerine birinci fıkraya göre cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Bu hükümle, konkordatonun tasdik edilmesinden sonra da proje denetçisi marifetiyle konkordatonun, dolayısıyla sistemin ve alacaklıların menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. İşte bu hizmeti ifa eden kişinin hataya düşürülmesi de hükümle cezai bir müeyyideye bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, tasdik edilen konkordato projesine uymayarak kasten zarara sebebiyet veren borçlunun ilgilinin şikâyeti üzerine birinci fıkraya göre cezalandırılacağı hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 529- Maddeyle, tüzel kişilerde ceza sorumluluğu düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 345 inci maddesine karşılık gelmekte olan hüküm, dili sadeleştirilmek ve içeriği ile uyumlu olacak şekilde başlığı değiştirilmek suretiyle muhafaza edilmektedir.

Birinci fıkrayla, Kanunda düzenlenen disiplin hapsini gerektiren fiiller ile suçların bir tüzel kişinin organı, temsilcisi veya bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, o tüzel kişinin iş ve işlemlerinin yerine getirilmesi sırasında işlenmesi hâlinde, cezanın, o fiili veya suçu işleyen kişi hakkında hükmedileceği kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunda tüzel kişinin temsilcileri sayma suretiyle düzenlenmişse de, bu sayma usulünün tüzel kişinin türüne göre organları ile bu organlarda görev yapanların yönetim ve temsil yetkisinin farklılaşabileceği ve bu durumda hükmün bazı kişiler bakımından uygulanamayacağı değerlendirilerek, yeni hükümde, sayma yöntemi yerine tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev alan kişiler genel olarak ifade edilmiştir.

MADDE 530- Maddeyle, icra ceza mahkemelerinin görevi düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 346 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bu Kanunda düzenlenen ve disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlar nedeniyle açılan davaların, icra ceza mahkemesinde görüleceği hükme

bağlanmaktadır. İcra ceza mahkemelerinin kuruluşu ve yargı çevresine ilişkin hükümler İcra Mahkemeleri ve İflas Mahkemeleri ile İcra Teşkilatı Hakkında Kanun Teklifi Taslağında düzenlenmektedir. Bu kapsamda, 2004 sayılı Kanunun 346 ncı maddesinin üçüncü fıkrası birinci fıkraya içerik olarak eklenmektedir. Bu Kitapta yer alan cezai hükümler, disipline aykırı fiilleri ve suçları kapsamaktadır. Disipline aykırı fiillerle ilgili müeyyideler, disiplin hapsi ve tazyik hapsi; suçlarla ilgili yaptırımlar ise hapis ve adli para cezasıdır. Disipline aykırı fiiller nedeniyle hakkında dava açılan kişiler "şikâyet edilen"; suçlarla ilgili olarak hakkında dava açılan kişiler ise "sanık" olarak kabul edilmektedir.

İkinci fıkrayla, icra ceza mahkemesinin görevine giren davaların, diğer mahkemelerde görülen ceza davalarıyla birleştirilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 531- Maddeyle, icra ceza mahkemesinin yetkisi düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 348 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bu Kanunda düzenlenen ve disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile suçlar nedeniyle açılacak davalarda takibin yapıldığı yer mahkemesinin yetkili olduğu hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunda yer alan "fiiller" ibaresi uygulamada tereddüt oluşmaması amacıyla "suçlar ile disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller" olarak açıklığa kavuşturulmaktadır. Ayrıca hükümde genel olarak "takip" kavramı kullanılarak, iflas takiplerinin de bu kapsamda olduğu kabul edilmiştir. İflas takibinin yapıldığı yer mahkemesinin de yetkili olduğu kabul edilmektedir.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak, takip yapılmayan hâllerde, birinci fıkra kapsamındaki davalarda suçun veya fiilin işlendiği yer mahkemesinin yetkili olduğu hüküm altına alınmaktadır. Böylece takip yapılmayan, ancak suç oluşturan bazı hâllere ilişkin yetki kuralı belirlenmektedir.

MADDE 532- Maddeyle, şikâyet süresi düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 347 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bu Kanunda yer alan suçlar ile disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiillerden dolayı şikâyet hakkının, fiilin ve failin öğrenildiği günden itibaren altı ay ve her hâlde fiilin işlendiği günden itibaren bir yıl geçmekle düşeceği hükme bağlanmaktadır. Bu süre, hak düşürücü süre niteliğinde olduğundan, mahkemece resen gözetilir. Fiilin ve failin öğrenilmesi anının, somut olayın özelliklerine göre belirlenmesi gerekir. 2004 sayılı Kanunda üç aylık ve bir yıllık süreler düzenlenmekteydi. Ancak üç aylık sürenin başlaması için fiilin öğrenildiği tarih yeterli kabul edilmekteydi. Taslakta ise 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında olduğu gibi, şikâyet süresi altı aya çıkarılmakta ve şikayet süresinin fiilin ve failin öğrenildiği günden itibaren işlemeye başlayacağı kabul edilmektedir. Fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıllık sürenin sonunda şikâyet hakkının düşmesi kuralı ise muhafaza edilmektedir. Fiilin ve failin öğrenildiği tarih tespit edilemiyorsa, şikayet hakkı bu bir yıllık süreye göre belirlenir. Şikâyet hakkı, suçlar ile disiplin ve tazyik hapsine ilişkin hükümlerde fiilin niteliğine göre belirlendiğinden, burada ayrıca bir düzenleme yapılmamaktadır. Diğer taraftan, alacaklının şikâyet hakkı alacağa bağlı olarak kullanıldığı için, alacağın devri hâlinde bu alacağa bağlı şikâyet hakkının da alacağı devralan yeni alacaklıya geçeceği hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkrada belirtilen bir yıllık sürenin, malvarlığının kasten veya taksirle eksiltilmesi suçları bakımından üç yıl olarak uygulanacağı düzenlenmektedir. Zira bu iki suçun haciz veya taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip ya da konkordato talebinden önceki iki yıl içinde işlenmesi mümkündür. Bu itibarla, fiilin işlendiği tarihten itibaren üç yıllık sürenin tanınmasının hakkaniyete uygun olacağı kabul edilmektedir.

MADDE 533- Maddeyle, davanın açılmasına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu hüküm, 2004 sayılı Kanunun 349 ve 351 inci maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bu Kanunda yer alan disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller ile

suçlardan dolayı, şikâyet hakkına sahip kişi tarafından verilecek bir dilekçeyle dava açılabileceği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan şikâyetin sözlü olarak yapılabilmesine ilişkin hüküm, dilekçe usulünün kabul edilmesi nedeniyle metne alınmamaktadır.

İkinci fıkrayla, bir yenilik olarak şikâyet dilekçesinde yer alması gereken hususlar bentler hâlinde düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun şahsi dava müessesesinin bir örneği olan hükümleri genel olarak bu Kanunda muhafaza edilmektedir. Buna göre, Kanunda yer verilen disiplin ve tazyik hapisleri ile suçlar nedeniyle failin yargılanması müştekinin şikâyetinin bir sonucudur. Diğer bir deyişle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunundaki düzenlemelerin aksine, bu Kanun kapsamında iddia makamı olan Cumhuriyet savcısına görev verilmemekte, yani fail hakkında iddianame yerine şikâyet dilekçesiyle doğrudan dava açılabilmektedir. Ancak 2004 sayılı Kanuna göre uygulamada icra ceza mahkemesine sunulan dilekçelerde genellikle şikâyet konusunun ortaya konulmadığı, gerekli bilgilerin bulunmadığı ve soyut bir şikâyet beyanıyla yetinildiği görülmektedir. Bu durum da yargılamanın gereksiz yere uzamasına sebep olmaktadır. İşte bu gibi olumsuzlukların ortaya çıkmasının ve dolayısıyla yargılamaların uzamasının engellenmesi amacıyla şikâyet dilekçesinde bulunması gereken hususlar hükümde açıkça belirlenmektedir. Bu belirleme yapılırken, dava dilekçesi açısından 6100 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi, iddiname açısından ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 170 inci maddesinde yer alan düzenlemeler gözetilmekte ve niteliğine uygun düşen hükümler metne alınmaktadır. Hüküm bu yönüyle icra ceza hukuku yargılamasına tamamen yeni ve faydalı bir usul getirmektedir. Şikâyet dilekçesinin asgari unsurlarının açıkça belirlenmesi sayesinde, hapis cezasıyla cezalandırılabilecek eylemler isnat olunan failin lekelenmeme hakkının temininin yanında, aynı zamanda uygulamadaki pek çok sorunun da giderilmesi hedeflenmektedir. Öte yandan, bir yenilik olarak, Taslağın "Yargılama giderleri" başlıklı 536 ncı maddesinde gider avansına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Buna göre, dava için başvurunun yapıldığı anda şikâyetçi, her yıl Adalet Bakanlığınca çıkarılacak Gider Avansı Tarifesinde belirlenecek tutarı mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. Bu kapsamda, gider avansının yatırıldığına ilişkin belgenin de şikâyet dilekçesiyle birlikte sunulması zorunlu hâle getirilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, önemli bir yenilik olarak şikâyet dilekçesinin verilmesi üzerine mahkemenin yapacağı ilk inceleme ve eksikliklerin giderilmesine ilişkin hususlara yer verilmektedir. Buna göre, birinci ve ikinci fıkralar gereğince icra ceza mahkemesine sunulan dilekçe mahkemece incelenir ve ikinci fıkranın (b), (c), (ç), (d), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hususların eksik olduğunun anlaşılması hâlinde müştekiye eksikliği gidermesi için bir haftalık kesin süre verilir. Bu süre içinde müşteki eksiklikleri gidermezse, mahkemece şikâyet dilekçesinin reddine karar verilir. Böylece kanuna uygun olmayan başvuruların sürüncemede kalması ve yargılamaların her iki tarafın da aleyhine olacak şekilde gereksiz yere uzaması önlenebilecektir. Bu ret kararına karşı Taslağın 539 uncu maddesi uyarınca itiraz kanun yoluna başvurulabilir.

Dördüncü fıkrayla, müştekinin şikâyet dilekçesinde göstermiş bulunduğu delillerle bağlı olduğu düzenlenmektedir. Bu fıkra, 2004 sayılı Kanunun "Tahkikat" başlıklı 351 inci maddesindeki "Şikâyetçi dilekçe veya beyanında gösterilmiş olduğu delillerle bağlıdır." hükmüne karşılık gelmektedir. Hükümle, şikâyetçinin, şikâyet dilekçesini iyi bir hazırlık sürecinden sonra sunmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 534- Maddeyle, bu Kanunda yer alan suçlar ile disiplin veya tazyik hapsini gerektiren fiiller hakkında açılacak davalarda uygulanacak yargılama usulü düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyet dilekçesi üzerine mahkemece yapılacak işlemler belirlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen usul muhafaza edilmekle birlikte hükümde detaylandırılmaktadır. Şikâyet, Taslağın 533 üncü maddesinde belirtilen hususları içeren dilekçeyle yapılır. Şikâyet dilekçesinin usulüne uygun

olması hâlinde mahkeme, duruşma için bir gün tayin eder ve duruşma gününü müştekiye, sanığa veya şikâyet edilene davetiyeyle bildirir. Sanığa veya şikâyet edilene gönderilen bu davetiyeye şikâyet dilekçesi eklenir. Mahkemece, taraflarca gösterilen tanıkların da duruşmaya davetiyle çağrılması gerekmektedir. Disipline aykırı fiillerle ilgili olarak hakkında dava açılan kişiler "şikâyet edilen", suçlarla ilgili olarak hakkında dava açılan kişiler ise "sanık" olarak kabul edilmektedir. Hükümde, bu ayrıma uygun şekilde belirleme yapılmaktadır.

İkinci fıkrayla, birinci fıkra uyarınca sanığa veya şikâyet edilene ya da müştekiye gönderilecek davetiyede yer alacak ihtar ve sonucuna yer verilmektedir. Buna göre sanığa veya şikâyet edilene gönderilen davetiyeye, duruşmaya gelmediği takdirde yokluğunda karar verileceği ihtarı eklenecektir. Müştekiye gönderilen davetiyede ise, duruşmaya gelmediği takdirde şikâyetinden vazgeçmiş sayılacağı yazılacaktır.

Üçüncü fıkrayla, duruşmada hazır bulunmamanın taraflar bakımından sonuçları düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin ikinci ve altıncı fıkralarında yer alan esaslar hükümde aynen muhafaza edilmektedir. Hükme göre, tarafların duruşma için belirlenen gün ve saatte mahkemenin huzuruna gelmesi veya vekil ya da müdafi ile kendilerini temsil ettirmeleri gerekmektedir. Tarafların bu hükme uymamasının bir takım hukuki sonuçları vardır. Buna göre, sanık veya şikâyet edilen ya da bunların vekili yahut müdafi duruşmaya gelmediği takdirde, yokluklarında yargılama yapılarak karar verilir. Müştekinin duruşmaya gelmemesi veya kendisini vekille temsil ettirmemesi hâlinde ise, müşteki şikâyetinden vazgeçmiş sayılır ve bu sebeple davanın düşmesine karar verilir.

Dördüncü fıkrayla, sanık veya şikâyet edilenin, mahkemenin huzuruna gelmemesi veya bir müdafi ya da vekil de göndermemesi yahut bizzat bulunmasına lüzum görülmesi hâlinde zorla getirileceği düzenlenmektedir. Bu hâlde de sanık ve şikâyet edilen mahkemede hazır bulundurulamazsa, yargılama yokluğunda görülür. Cebrî İcra Kanununun özel bir kanun olması ve kendine özgü bazı gereklere (takibin süratli bir şekilde sonuçlandırılması gibi) sahip olması nedeniyle zorla getirme kararının infaz edilememesi hâlinde, sanık veya şikâyet edilen hakkında ayrıca yakalama kararının çıkarılmayacağı ve dosyanın mevcut durumuna göre karar verileceği usulü kabul edilmektedir. 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarındaki esaslar hükümde muhafaza edilmektedir.

Beşinci fıkrayla, istinabe usulü düzenlenmektedir. Buna göre sanık, şikâyet edilen veya müştekinin mahkemenin yargı yetkisi dışındaki bir yerde oturması hâlinde, bulundukları yerde aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi imkanı mevcutsa şikâyete karşı savunmasının veya beyanının bu yolla alınması mümkündür; bu imkan mevcut değilse, savunması veya beyanı istanabe yoluyla alınabilecektir. 2004 sayılı Kanunun 349 uncu maddesinin dördüncü ve yedinci fıkralarında yer alan esaslar aynen muhfaza edilmekle birlikte, hükümde ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla beyanların alınması usulü açıkça düzenlenmektedir.

2004 sayılı Kanunun 344 üncü maddesinin son fıkrasında yer alıp tanıklığa ve eski hâle getirmeye ilişkin olan hususlar, Taslağın 537 nci maddesinde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa atıf yapılması sebebiyle maddede düzenlenmemektedir.

MADDE 535- Maddeyle, duruşma usulü ve verilecek karara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun duruşmaya ilişkin 350 nci, tahkikata ilişkin 351 inci, karara ilişkin 352 nci ve davanın veya cezanın düşmesiyle ceza verilemeyecek hâllere ilişkin 354 üncü maddelerine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, mahkemenin duruşmada yapacağı işlemler düzenlenmektedir. Buna göre mahkeme, duruşmada tarafları dinler, delillerini inceler, tarafların ve tanıkların beyanlarını tutanağa geçirir. 2004 sayılı Kanunun 350 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan esaslar hükümde aynen muhafaza edilmektedir.

İkinci fıkrayla, sanık veya şikâyet edilenin, savunması için kovuşturmanın genişletilmesini ancak bir kere isteyebileceği düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunun 351 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan esaslar hükümde aynen muhafaza edilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, mahkemece verilecek karara ilişkin hususlar belirlenmektedir. Buna göre mahkeme, tarafların iddia ve savunmasını dinledikten ve tüm delilleri değerlendirdikten sonra kararını verir. Yargılamanın bu Kanunda tanımlanan suçlara ilişkin olması hâlinde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinde belirtilen hükümlerden birinin verilmesi gerekir. Yargılamanın disipline aykırı fiillere ilişkin olması hâlinde ise, bu fiilin işlendiğinin sabit olması durumunda şikâyet edilenin disiplin veya tazyik hapsiyle cezalandırılmasına, fiilin işlendiğinin sabit olmaması veya işlenmediğinin sabit olması hâlinde şikâyetin reddine, diğer hâllerde ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinde belirtilen ve durumun niteliğine uygun olan kararlardan birine hükmedilmesi gerekmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 352 nci maddesinin birinci fıkrasına kısmen karşılık gelmektedir.

Dördüncü fıkrayla, disiplin ve tazyik hapsinin uygulanmayacağı hâller düzenlenmektedir. Buna göre, alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde, bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanamaz. Bu durumda fiilin haksızlık içeriğinin azlığı nedeniyle disiplin veya tazyik hapsi cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verilir. Ancak nafaka alacaklarına ilişkin takipler bu hükmün kapsamı dışında tutulmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan esaslar hükümde aynen muhafaza edilmektedir.

Beşinci fıkrayla, sanık veya şikâyet edilen hakkında verilen mahkûmiyet kararlarında, dava ve cezanın Taslağın 538 inci maddesinde yazılı sebeplerle düşeceğinin belirtileceği hükme bağlanmaktadır. 2004 sayılı Kanunun 352 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan esaslar hükümde aynen muhafaza edilmektedir.

Altıncı fıkrayla, icra ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının hazır bulundurulmayacağı, ancak üçüncü fıkra gereğince verilen kararların Cumhuriyet savcısına bildirileceği düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 350 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 352 nci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

MADDE 536- Maddeyle, yargılama giderlerine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 2004 sayılı Kanunda, ceza yargılamalarında yapılacak giderlere ilişkin bir hüküm bulunmaması, uygulamada bazı sorunlara yol açmaktaydı. Bu sorunların çözülmesi ve yeknesak bir uygulamanın sağlanması amacıyla, bir yenilik olarak, Taslakla bu konuya ilişkin özel bir hüküm ihdas edilmektedir.

Birinci fıkrayla, şikâyetçinin talepte bulunurken icra ceza mahkemeleri için çıkarılacak gider avansı tarifesinde belirlenecek tutarı mahkeme veznesine yatırmak zorunda olduğu düzenlenmektedir. Taslağın "Davanın açılması" başlıklı 533 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendine göre, dava açılırken şikâyetçinin gider avansının yatırıldığına ilişkin belgeyi şikâyet dilekçesinin ekinde mahkemeye sunması gerektiği, aksi hâlde müştekiye verilen bir haftalık süre içinde eksiklik giderilmezse şikâyet dilekçesinin reddine karar verileceği düzenlenmektedir. İşte anılan hüküm uyarınca ödenmesi gereken gider avansı bu fıkraya göre belirlenmektedir. İcra ceza yargılaması için de, 6100 sayılı Kanunda olduğu gibi bu tarife, Taslağın 548 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlendiği üzere Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak ve her takvim yılı başında yürürlüğe konulacaktır. Böylece dava dosyasında para bulunmaması sebebiyle yerine getirilmesi gereken işlemlerin sürüncemede kalması önlenmiş olacak ve davaların makul sürede bitirilmesi sağlanacaktır.

İkinci fıkrayla, müşteki ve sanığın ikamesini talep ettiği delil için yapılacak giderlerin, ileride haksız çıkan taraftan alınmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanması düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, davanın sonunda yargılama giderlerinden kimin sorumlu olacağı düzenlenmektedir. Buna göre mahkûmiyet, disiplin veya tazyik hapsiyle cezalandırma ve borcun ödenmesi nedeniyle davanın düşmesi hâllerinde, yargılama giderleri, şikâyet edilen veya sanığa yükletiletilir. Şikâyetin reddine veya sair kararlara hükmedilen diğer hâllerde ise

yargılama giderleri müştekiden tahsil edilir.

MADDE 537- Maddeyle, bu Kitap kapsamında uygulanacak diğer hükümler düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Kanunun "Cezai Hükümler" başlıklı Beşinci Kitabında hüküm bulunmayan hâllerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerinin uygulanacağına yönelik genel bir atıf yapılmaktadır.

İkinci fıkrayla, nitelikleri dikkate alınarak bu Kitapta yer alan tazyik ve disiplin hapsini gerektiren fiiller bakımından önödeme, uzlaştırma, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme, hapis cezasının ertelenmesi, tekerrür, koşullu salıverme ve özel infaz usullerine ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, bu Kitapta yer alan suçlarda, önödeme, uzlaştırma ve basit yargılamaya ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 251 ve 252 nci maddelerinde düzenlenen basit yargılama usulü uygulanmaz.

MADDE 538- Maddeyle, dava ve cezanın düşmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bu Kanunda düzenlenip takibi şikâyete bağlı olan suçların veya disipline aykırı fiillerin müştekisinin şikâyetinden vazgeçmesi hâlinde, davanın düşeceği ve hükmolunan cezaların bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, devam eden yargılamalarda veya kararın verilmesinden ya da kesinleşmesinden ve nihayet cezanın infazı tamamlanıncaya kadar her aşamada şikâyetten vazgeçilmesi, dava ve bütün neticeleriyle beraber cezanın düşmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu hükümle, söz konusu suçların ve disipline aykırı fiillerin niteliği gözetilerek, 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinde yer verilen şikâyete bağlı suçlarda hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçmenin cezanın infazına engel olmayacağına ilişkin kuralın aksine bir düzenleme yapılmaktadır. Diğer taraftan, 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinin birinci fıkrasında "feragat" ibaresi kullanılmışken hükümde, 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesine uygun olarak "vazgeçme" ibaresi tercih edilmektedir.

İkinci fıkrayla, Taslağın gerçeğe aykırı beyanda bulunmaya ilişkin 518, defteri tutulmuş eşyanın kaçırılmasına ilişkin 519, tahliyesi emredilen yerin işgal edilmesine ilişkin 520 ve iflas ve konkordato işlerinde menfaat temin etmeye ilişkin 527 nci maddelerinde düzenlenen suçlar bakımından, bu suçların niteliği gözetilmek suretiyle ancak hüküm kesinleşinceye kadar şikâyetten vazgeçilebileceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, şikâyetten vazgeçmenin şikâyet edilenin kabulüne bağlı olmadığı düzenlenmektedir. Bu hükümle, 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin altıncı fıkrasındaki vazgeçmenin onu kabul etmeyen sanığı etkilemeyeceğine dair kuralın aksine bir tercihte bulunulmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, borcun ödendiğinin sabit olması hâlinde dava ve cezanın düşmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Buna göre, Taslağın 518, 519, 521 ve 528 inci maddelerinde düzenlenen suçlar dışında kalan diğer suçlar ile disipline aykırı fiiller bakımından borcun ödendiğinin sabit olması hâlinde, davanın düşeceği ve hükmolunan cezaların bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkacağı hüküm altına alınmaktadır. Fıkrada istisna tutulan suçlardan 518 inci maddenin ikinci fıkrasında, 519 uncu maddenin ikinci fıkrasında ve 521 inci maddenin ikinci fıkrasında etkin pişmanlığa ilişkin düzenlemelere özel olarak yer verilmektedir.

Beşinci fıkrayla, tazyik ve disiplin hapsine ilişkin ceza zamanaşımı düzenlenmektedir. Buna göre, icra ceza mahkemesinin bu Kanun hükümlerine göre verdiği tazyik veya disiplin hapsine ilişkin kararlar, kesinleşme tarihten itibaren üç yıl geçtikten sonra yerine getirilmez. 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen

iki yıllık yerine getirme süresi, hükümde infazın daha etkin bir şekilde yapılabilmesi için üç yıla çıkarılmaktadır.

MADDE 539- Maddeyle, Taslağın ceza hükümlerine ilişkin Beşinci Kitabı kapsamındaki yargılamalar neticesinde verilen hükümlere karşı başvurulabilecek kanun yolları düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 353 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ceza mahkemesinin verdiği tazyik veya disiplin hapsine ilişkin kararlar ile itiraza tabi olduğu belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde itiraz edilebilmesi düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, itirazı inceleyecek mahkeme belirlenmekte ve itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu belirtilmektedir.

Üçüncü fıkrayla, icra ceza mahkemesinin bu Kanunda yer alan suçlardan dolayı verdiği hükümlerle ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümlerinin uygulanacağına yönelik atıf düzenlenmektedir.

MADDE 540- Maddeyle, hileli müflisin itibarının iade edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 312 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Bu Ayrımda, kurumu daha iyi ifade eden "itibarın yerine gelmesi" ibaresi yerine, "itibarın iadesi" ibaresi tercih edilmektedir. İflasın tasfiyesi, paraların iflas organlarınca dağıtılmasıyla sona ermektedir. Mahkemece iflasın kapanmasına karar verilmiş olsa dahi, müflisin "müflis sıfatı" devam ettiğinden, müflis olmaya bağlı olarak ilgili kanunlarda yer alan kamu görevine atanma, seçme ve seçilme gibi kullanılamayan hakların kullanılabilmesi için itibarın iade edilmesi gerekmektedir. İşte bu hakların iadesi için "itibarın iadesi" kurumuna ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kurum, hileli, taksirli ve adi iflas bakımından farklı esaslara tabi olduğundan ayrı ayrı düzenlenmektedir. Ancak farklı nitelikteki bu hükümler için ortak olan husus, itibarın yerine getirilmesini talep edebilmek için bütün iflas alacaklarının itfa edilmiş olmasıdır.

Birinci fıkrayla, hileli müflisin itibarının iade edilmesinde uygulanacak hükümler ile görevli ve yetkili mahkeme belirlenmektedir. Buna göre, hileli müflis, itibarının iade edilmesini 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 13/A maddesi gereğince yasaklanmış hakların geri verilmesine ilişkin hükümler uyarınca iflas kararını veren mahkemeden talep edebilir. 5352 sayılı Kanunun 13/A maddesine göre, hak yoksunluğunun giderilmesi için 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları saklı kalmak kaydıyla, mahkûm olunan cezanın infazının tamamlandığı tarihten itibaren üç yıllık bir sürenin geçmiş olması, bu süre zarfında yeni bir suç işlenmemiş olması ve hayatın iyi hâlli olarak sürdürüldüğü hususunda mahkemede olumlu bir kanaat oluşması gerekmektedir. 2004 sayılı Kanunun 312 nci maddesinde talebin, hileli iflas suçundan mahkûmiyet kararını veren ceza mahkemesine yapılması düzenlenmişken Taslakta, müflisin itibarının iade edilmesi iflasın sonuçlarının ortadan kaldırılması için gerekli olduğundan, itibarın iade edilmesine ilişkin talebin iflas kararını veren mahkemeye yapılması esasıbenimsenmiştir. Öte yandan, 5237 sayılı Kanunun 161 inci maddesi uyarınca hileli iflas suçundan verilen mahkûmiyet kararı bakımından ceza mahkemesinden, mahkûmiyetin ceza hukukuyla ilgili sonuçlarının ortadan kaldırılması için 5352 sayılı Kanunun 13/A maddesi uyarınca yasaklanmış hakların geri verilmesinin talep edilebileceği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

İkinci fıkrayla, itibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, masaya kabul edilmiş bütün alacaklıların alacaklarının itfa edildiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmek zorunda olduğu düzenlenmektedir. Alacaklılara yapılacak ödemede uygulanacak faiz, Taslağın 306 ncı maddesi uyarınca kanuni faiz olup, ödeme buna göre yapılır.

MADDE 541- Maddeyle, taksirli müflisin itibarının iade edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 313 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, taksirli müflisin itibarının iade edilmesinde uygulanacak hükümler ile görevli ve yetkili mahkeme belirlenmektedir. Buna göre, taksirli müflis, cezasının infaz edilmesinden veya kanuni sebeplerle cezasının düşmesinden sonra iflas kararını veren mahkemeden itibarının iadesini talep edebilecektir.

İkinci fıkrayla, itibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, ayrıca masaya kabul edilmiş bütün alacakların itfa edildiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmesinin zorunlu olduğu düzenlenmektedir. Alacaklılara yapılacak ödemede uygulanacak faiz, Taslağın 306 ncı maddesi uyarınca kanuni faiz olup, ödeme buna göre yapılır.

MADDE 542- Maddeyle, adi müflisin itibarının iade edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birincifıkrada, adi müflisin, iflasa karar veren mahkemeden itibarının iade edilmesini isteyebileceği açıklanmaktadır.

İkinci fıkrada, itibarın iade edilmesi kararı verilebilmesi için müflisin, masaya kabul edilmiş bütün alacakların itfa edildiğine dair makbuz veya belgeleri ibraz etmesinin zorunlu olduğu düzenlenmektedir. Alacaklılara yapılacak ödemede uygulanacak faiz, Taslağın 306 ncı maddesi uyarınca kanuni faiz olup, ödeme buna göre yapılır.

MADDE 543- Maddeyle, müflisin itibarının ölümünden sonra iade edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 316 ncı maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, hileli veya taksirli ya da adi müflisin ölümü hâlinde ilgili hükümlerde belirtilen koşulların yerine getirilmesi şartıyla mirasçılarından birinin, müflisin itibarının iade edilmesini talep edebileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 544- Maddeyle, müflisin itibarının iadesi kararının sonuçları ve ilanına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 315 inci maddesine kısmen karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, bir yenilik olarak itibarın iadesi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, müflisin müflis sıfatının kalkacağı açıkça hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, itibarın iadesine ilişkin kabul kararlarının, Resmî Gazete'de ilan olunacağı düzenlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, aleniyetin sağlanması açısından yararlı görüldüğünden, bir yenilik olarak, talep hâlinde itibarın iadesine ilişkin kesinleşen kararların, Taslağın 283 üncü maddesine göre ilgili yerlere bildirileceği ve ilan edileceği düzenlenmektedir.

MADDE 545- Maddeyle, tebliğ ve emirlerin yerine getirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 357 nci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, icra ve iflas dairesince kanuna göre yapılan tebliğleri ve verilen emirleri, ilgililerin derhâl yerine getirmek ve sonucunu geciktirmeksizin icra ve iflas dairesine bildirmek zorunda oldukları hükme bağlanmaktadır.

İkinci fıkrayla, Cumhuriyet savcılığınca doğrudan soruşturma başlatılmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir. Buna göre, kabul edilebilir bir sebep olmaksızın tebliğin veya emirlerin gereklerini yerine getirmeyen ve tabi olduğu kanun hükümlerine göre soruşturma yapılması izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler hakkında, izin veya karar alınmasına gerek olmaksızın Cumhuriyet savcılığınca doğrudan soruşturma başlatılır.

MADDE 546- Maddeyle, üçüncü kişilere bırakılan mallara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun 358 inci maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, üçüncü kişinin, haczedilerek kendisine bırakılan malları icra ve iflas dairesince istendiği anda teslim edilen hâliyle iade etmek zorunda olduğu düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, birinci fıkra uyarınca haczedilen mallar kendisine bırakılan üçüncü kişinin hukuki sorumluluğu hükme bağlanmaktadır. Buna göre, malların kendisinden kaynaklanmayan bir sebepten dolayı yok olduğunu veya zarara uğradığını ispat edemeyen üçüncü kişiden, malın daha önce tespit edilmiş olan değeri, hükme gerek kalmaksızın icra ve iflas dairesince resen tazmin ettirilir.

Üçüncü fıkrayla, ikinci fıkra uyarınca malın değerini tazmin etmekle yükümlü olanların, icra ve iflas dairesinin kararına karşı icra hukuk mahkemesine, süresi içinde şikâyette bulunabilecekleri belirtilmektedir.

MADDE 547- Maddeyle, bilirkişi görevlendirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Hüküm, 2004 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine karşılık gelmektedir.

Birinci fıkrayla, Taslak uyarınca görevlendirilecek bilirkişilerin, bilirkişilik bölge kurulları tarafından hazırlanan listelerden seçileceği ve bunlar hakkında Bilirkişilik Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 548- Maddeyle, yönetmelikler ve tarifelerle ilgili hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkrayla, Adalet Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir. Taslağın muhtelif maddelerinde Bakanlığın özel olarak yönetmelik çıkarma görev ve yetkisi bulunduğu belirtilmekle birlikte, hükümle genel olarak Kanunun uygulanmasıyla ilgili ihtiyaç duyulan sair konularda da Bakanlığın yönetmelik çıkarma yetkisinin olduğu açıkça vurgulanmaktadır.

İkinci fıkrayla, bu Taslağın uygulanmasıyla ilgili tarifeleri çıkarma yetkisi de Adalet Bakanlığına verilmekte ve bu tarifelerin ekonomik koşullara göre güncellenmesi ve uygulama kolaylığının sağlanması için her takvim yılı başında yenilenerek yürürlüğe konulması gerektiği açıkça düzenlenmektedir.

MADDE 549- Maddeyle, 2004 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Yürürlük
MADDE 550- (1) Bu Kanun … tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 550- Yürürlük maddesidir.

Yürütme
MADDE 551- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

MADDE 551- Yürütme maddesidir.